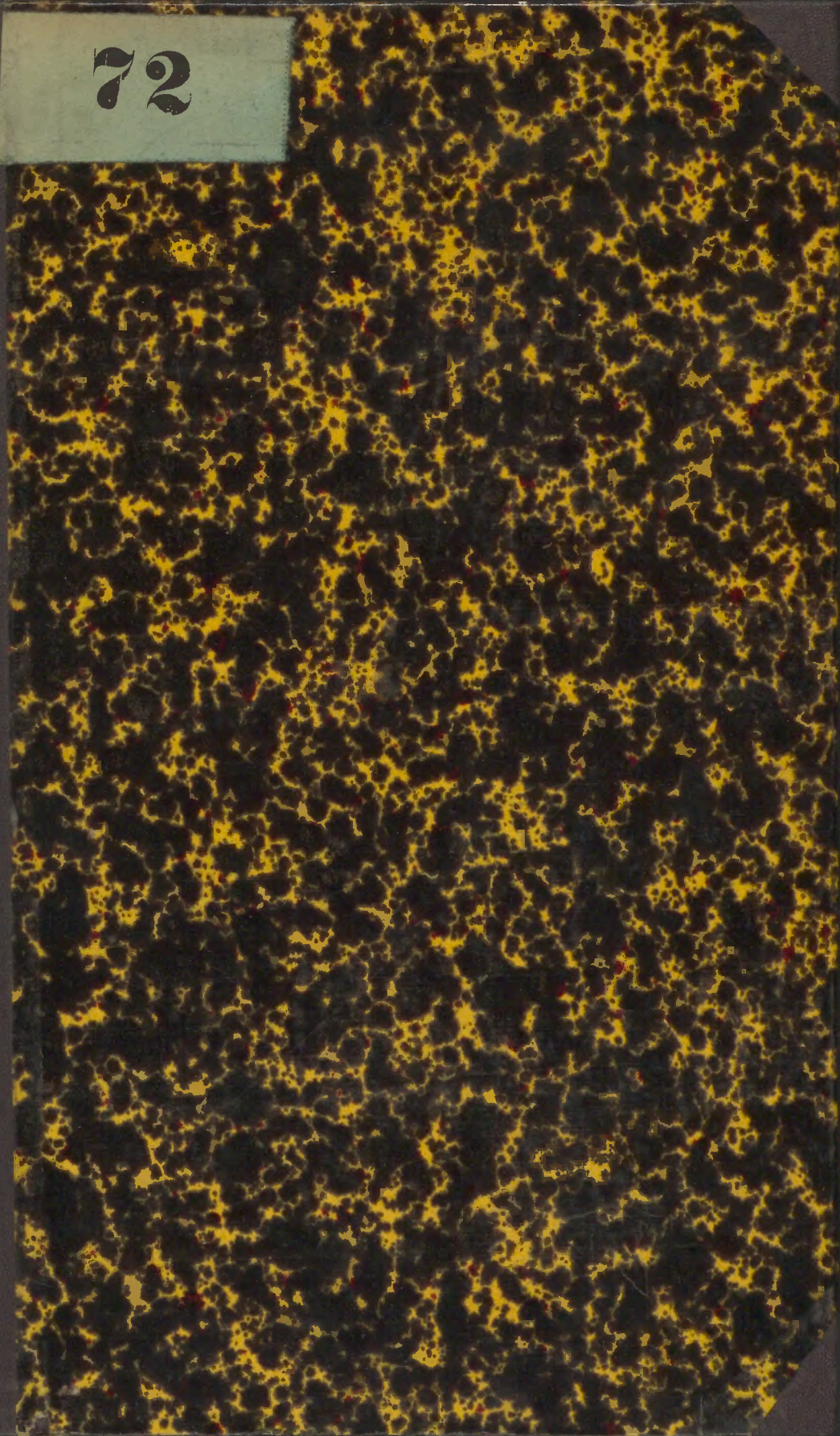

72

W. 72.

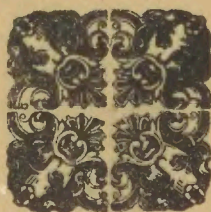
ԳԸԶԸԼ ՍԻՀՐՊԱԶ

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ

ԳՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԵԲԷՆ

ՖՐԱՆՍԸԶԱՏԱՆ ՄԻԻԹԵՐՃԻՄԻ

ԱԼԻԲ ԱՆՏՕՆ

ՏԷՐՍԱՍՏԷԹ

ՃԻՎԷԼԵԿԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՈԸ

1885

OFFICE OF THE

SECRETARY

OF THE

NAVY

WASHINGTON

DEPARTMENT

OF THE NAVY

1881

ԳԼԶԸԼ ՄԻՀՐՊԱԶ

ՄՈՒԳՈՏՏԷՄԷ

1

Բարիչ շէհրինի թէգեին իլէ պիր շաշաալը հալէ իֆրաղ իթմէք մտգսա-
տըլա , մէվճուտ օլան պիր թագըմ տար վէ միւնասէպէթսիզ սոգազլարըն
թէվսիի վէ պազը մահալլէլէրին թէսվիյէսի սըրասընտա , խարապէլէր ալ-
թընտա գալըպ մահվ օլան սոգազլարտան պիրի վէ էն մատրուֆու Լանթէրն
նամընտա օլան սոգադ խտի : Պու սոգադտա վուգու պուլմուշ օլան ֆէվգէ-
լատէ տէհէթլի պիր ֆաճիատան տօլալը , պու սոգազըն նամընըն թուլ միւտ-
տէթ եատ օլունանաղը տէրքեար սըր :

Օն եէտինճի ասրըն էվասըթընտա՝ մէզքիւր Լանթէրն սոգազընտա պիր
խանէ վաղը օլուպ , Ժէրար տը Նէրվալ նամ էտիպի մէշհուր վէ շաիրի պէ-
նամ մէզքիւր խանէին գաբուսը բարմագըղընտան ասըլարադ , քէնտիյի թէ-
լէֆ իթմիշ օլտուղու ճիհէթլէ , ասլա կէոյ վէ կիւնէշ եիւզիւ կէօրմէլէն սո-
գադ իլէ պէրապէր մահվ օլտուղը վաղթլարա գաւտար , օլ խանէյէ նագարը
նէֆրէթլէ պազըմագտա խտի :

1665 սէնէսինտէ՝ մէզքիւր խանէին իքինճի գաթընտա , Սիմօն Բայմօն
նամընտա պիր գարը իգամէթ իթմէքտէ խտի : Պու դարընըն պիր թագըմ
խաֆի վէ նամալիւմ թէտպիլըլէր սայէսինտէ ազջէ գաղանմագտա օլտուղու
չուլու պուլմուշ խալէկինտէն , ինտէլ ալէմ պիր սուի շէօհրէթ գաղանմըլ
խտի : Սիմօն Բայմօն՝ ալէստէվիյէ վէ աշըգ աշըղա , քեաղըա աշար , Փալ վէ
նիյէթ պագար , ափունուն չըզկըլարընտան իսթիգպալի քէշֆ էլլէր վէ րույտ
թարիֆ իտէր վէ հալի իւթիգպալտէ քէնտիսի իչիւն մէճհուլ վէ նամալիւմ
հիշ պիր շէյ օլմատըղընը իլան վէ իշաէ իտէր տուրուր խտի : Օղույանլար իս-
թէրլէրսէ ինանսընլար : Սիմօն Բայմօնըն սէնատթը պունտան տա իպարէթ
օլմայըպ , սիհրպաղըզըլա տասի մէշղուլ օլուր վէ պիր տէրէճէյէ գաւտար է-
պէլիք տէ թահսիլ իթմիշ խտի / Ֆէվգէլատէ պիր գէքեամէթէ մալիքէ օլտու-
ղու միսիլիւ , բէք չօգ շէյ թահսիլ վէ իքթիսապը թէճարիպ իթմիշ խտի իտէ
տէ , գէքեամէթի թապիլիյէ վէ թէճարիպի վաղըասընը սէֆալէթը պէշէրիյէ-
նին թախֆիֆի ուղընա սարֆ իտէճէք եէրաէ , տտէթա սուի իսթիմալ ի-
տէր խտի :

Շէօյլէ քի , պիր թագըմ նամալիւմ սուլար վէ կիզի իլանլար վէ դարիզ
վէ տէհէթլի խասիյէթլի շէրպէթլէր թէրթիպիլիյէ , ազըրըզլարը ալթուն
պէտէլինէ սաթմագտա խտի :

Սիմօն Բայմօնըն գաղութներն տան իշէրի կիրիւնձէյէ գառար , եալընըզ գիր ուփագ գապահտթ իշէմիշ օլան նիշէ նիշէ մասոււմ վէ սէֆիլ գըզար , կիր տիքէրի գաբուտան գալպլէրի եէէս վէ տէհչէթտէն լէրգան վէ պիր ճիճա- յէթը աղիմէ սըգլէթի ալթընտա նալան հալտէ ալալարը չըգարար իտի :

1665 ահնէսի նիսանըն օնուհնու կիւնիւ , կիճէ Եաաթ սէքիզ րատտէլէ- րինտէ , Սիմօնու իգամէթ իթտիյի խանէնին արալըզ օլան գաբուսընը պիր տէլիգանը իթիպ իշէրի կիրտի . վէ ալագլարը աշլնմըշ օլան վէ թիւթմէքտէ օլան պիր ֆէնէրին ըըղըլա միւնէվլէր պուլունան նէրտիւպանտան եօգարը չըգըպ , իքինճի գաթըն սահանըղընտա տուրտու վէ պիր թարզը մաթսուս իլէ գաբույու վուրտու :

Պիր գաշ տագըզա սօնրա իշէրտէն պիր ուփագ կիւրիւթիւ գօբտու : Իշէրտէն գաֆէսի տարածըզ պիր տէլիյին սիւրմէսի աշըլպ :

— Սէ՞ն մի սին Լա՛գար , տէյու պիր սէս չըգտը :

— Քի՞մ օլաճագ եա — տէյու ճէվապ վէրտի սապրորըզըզլա միւսաֆիր — գաբու վուրուշումու անլամա՛զ մը օլտուն :

Պուստան սաշգա պիր սիւփու ճէվապ վաւըու պուլմագսըզըն գաբու տ- չըլար . կէլէն քիմէն քեամիլէն պօշ պիր օտալա կիրտի վէ մուսախարէն զա- րիպ վէ տէհչէթի կէօսթէրիլի տահա կէնիշ պիր տաիրէյէ կէչտի :

Պու օտանըն տիվարլարըլա թափանը սըղըր գանը կիւլի գըզըլ պիր բէն- կէ պօյանմըշ օլտուղու միսիլու , բէնշէրէ իլէ իքի գաբույա տախի այնը բէնկ- տէ բէրտէլէր աւըլմըշ իտի :

Օտանըն էչեասը , քէօհնէ պիր տօլապ իլէ գառա մէլէտէն մամուլ պիր գաշ սանտալիյէտէն իպարէթ իտի : Իւսթիւ՝ գըզըլ չուխա իլէ էօրթիւլիւ օլան մասանըն իւղէրինտէ օյուն քեաղըտլարը , զտրիւպ վէ աճալիւպ շէքտէ գուլլանըմասը թէհլիքէլի պիր թագըմ նէսնէլէր մէվնուտ իտի : Իշի սու իլէ տօլու պիր պիլօր քեասէնին քէնարընտա իքի իւշ եիւզ եաշընտա թախմին օ- լունան պիր գարդա գուշու տուրմագտա օլուպ : Թիւլլէրի տէօքիւմիւշ օլան պաշընը ահէսթէ ահէսթէ պիր պիր եանա , պիր տիկէր եանա շէվիրիւր վէ փահզուն մահզուն էթրաֆա նաղար իտէր իտի : Այնը մասանըն իւղէրինտէ վէ քեասէնին եանընտա , սլյահ վէ զապուն պիր քէտի եաթմըշ ուլումագ- տա , վէ գըզըլ պիր պալըզ՝ պիլօր քեասէնին իշինտէ գույրուղունու սալա- մաղտա , վէ իքի գօլլու վէ գըզըլ Ֆանօսլու տէօքմէ պիր լամբատան օտա- նըն իշինէ գըզըլ պիր ըըղզ եալըմագտա իտի : Շու հէյէթի՝ սուրէթը միւ- քէմմէլէտէ իքմալ իտէն շէ Սիմօնու հաթ օլուպ , Սիմօն Բայմօնու սըֆաթը կիպի պիր սըֆաթա , օլունտան ուլղուն վէ միւնասիպ պիր մահալ թէրթիպ օլունամագ իտի :

Սիմօն Բայմօն՝ թագրիպէն եիրմի ալթը եաշընտա , ուզուն օլօյու գա- յիֆէ , պէրրագ վէ ֆագաթ ֆարմըշ , վէ կէօյա իշէրիսինտէ եանմագտա Ծլան օճաղըն ալէվինտէն բէօրիւմիւշ շէհրէտէ պիր գարը իտի : Գոււմալ գալարը , ալթընտաքի քարլագ կէօզլէրի , մէնէվիլի մաի գտրագլարըն իշի- նէ կէսմիւլիւշ օլուպ , խաս պալ մօմու կիպի սօնուգ օլան շէհրէսինի կէօզ-

լէրէ չարքանագ րատտէտէ մէյտանա չըգարմագտա իտի : Սաջարը գըզըլ , սէրթ վէ տաղընըգ իտի : Ալէսսէվիյէ կիյինտիյի էլպիսէտէն տօլայը Գըշըշ Սէհրպպ նամընը ալմըշ օլան Սիմօն Բայմօն , կէնիշ վէ գըզըլ պիր էլպիսէ կիյինիր վէ պէլինէ սիյահ պիր գուշագ պաղլար իտի : Էլպիսէնին քիւլահը օմուզյարընա գատար էնմէքտէ օլտուղու միսիլու , րահիպ սէրքօշու միսալի իւշ եէրինտէն տէլիք օլուպ , լիւզոււմը թագտիրինտէ քիւլահըն ուճարը պիր . էշտիրիլտիյի կիպի Սիմօնուն ալֆաթը քեամիլէն գաբանըր իտի :

Խիւլասաի քէլամ , Սիմօն Բայմօն կիւզէլ պիր գարը սայըլապիլի իտի իսէ տէ , դաբիպ վէ աճիպ պիր կիւզէլիք օլտուղը ճիհէթլէ հէր նասըլ իսէ կէօրէնէրի աւլա ճալիպ վէ ճալիպ տէյիլ իտի :

Գըզըլ ստայա կիրմիշ օլան միսաֆիր , Սիմօնտան պիր իբի եաշ պէօյիւք իտի : Սըֆաթը օլտուղճա մուկթաղամ իտի իսէ տէ , բէք ատի իտի . վէ չէհարէսինտէ ալչագըլգ վէ արսըզ վէ հայասըզըգ ալամէթի զահիր վէ էմնիլէթէ զայրը շայան պիր չէհրէ օլտըղը պահիր օլմասա , պիր տէրէճէյէ գատար պէյէնիլէճէք պիր սուրաթ սայըլապիլի իտի : — Ինճէ տուտագըլ աղղը եալընըզ միւնասէպէթսիզ վէ եալան սէօզ սէօյլէմէք զըմնընտա աջըլըր տէյու թախմին օլուճուր պիր աղըզ իտի : Կէօք մախի կէօզլէրի հիշ տօղրու պագմագ իտի :

Պահսընը իթմէքտէ օլտուղըմըզ քիմսէ պիր քիպարգատէնին էմէքտարը օլուպ , կիյինտիյի էլպիսէ եէնիճէ իտի իսէ տէ , քիրլէնմիշ վէ էքէլէնմիշ վէ ատէթա մուշամմա հալինի քէսպ իթմիշ իտի . իւզէրինէ տէօքիւլմիւշ օլան ատի շարապտան շէրիտէրի սօլմուշ վէ մէյսանէլէրին եաղը մասալարընա սիւրիւնէ սիւրիւնէ գօլլարը վէ տիրսէքլէրի բարլամագտա պուլունմուշ իտի : Շապգասը պիշիմինտէն պիւսպիւթիւն չըգմըշ , վէ վագթըլլա պէյագ օլան պօյունպաղը բաշալրա կիպի պօղազընտան աշաղը սարգըլմըշ իտի :

Սիմօն Բայմօն՝ գաբույու գաբատըգտան սօնրա , գօլլարընը գալուշտուրուպ , պաշընը արգաւորնա տօղրու էյտի վէ գարա գաշարընը չաթըպ , մէթին վէ հաքիմանէ պիր սէս իլէ :

— Նէ՛ արարսըն պուրատա , Լաղա՛ր , սէնի քի՛մ կէօնտէրտի . սէքիզ կիւնտէն պէրու էվիմին եօլուճու ունութմուշ իքէն , վէ պէն տէ սէնի պիր տահա կէօրմէյէճէյիմ գանընտա իքէն , պու աղչամ պուբայա կէլմէք նէ՛րէտէն խաթըրնա կէլտի տէյէրէք , Լազարըն միւնասէպէթսիզ էլպիսէսինէ սիգգաթըլճա պաղը վէրտիքտէն սօնրա շիտտէթլէ օմուզլարընը գալտըրըպ , — Պու նէ՛ հալ տըր սէնին հալին , էլպիսէնտէն վէ գալըպ զըյաֆէթիւնտէն , թէէսսիւֆ օլունաճագ պիր հատիսէ զուհուր իթմիշ օլտուղը թախմին օլունույօր . էն ճէսարէթլի պիր էսքիճի պիլէ , իւզէրինտէքի էլպիսէլէրին թօթոււնա պիրտէն պիր մանղըր պիլէ վէրմէյէ ճէսարէթ իտէմէզ . եինէ քի՛մ պիլիր հանկը տէլիքտէ իտին , ա՛ սէֆիլ , օլտուղուն եէրտէ րահաթճա սթուրսան օլմագ մը իտի , տէտի :

Լազար Ֆիթուրսուղ պիր թալը իլէ , պիր սանտալիէնին իւզէրինէ տէվրիլպ , կէօյա քի քէնտիյի թօթլայաճագ կիպի պիր գահգահա տըր գօբարարազ :

— Ամմա եաքտըն հա՛, նազընճըղըմ . տուր պիր նէֆէս աւայըմ, պու նէ գատար սորկու սիւալ, զանն էտէրսին քի հաքիմ էօնիւնտէ իսթինթագ տա- իրէսինտէ իզ . . . պիր ազ սապըրլը օլ . . . ա՛ ճանըմ ճիւէրիմ . . . էկէրջի իսթէրսէն ազըլլը վէ ույանըգ ատամլարա պիրազ քէնտիմիզի պէնզէթէլիմ, վէ իպթիտասընտան պաշլայալըմ, տէտի :

Սիմօն Բայմօն, այագլարընը եէրէ ուրարագ .

— Ճէվապ վէրէճէքմիսին :

— Ելալթ, սէն պիլիրսին քի պէն եախչի պիր ատամլըմ վէ սէնին կէօյ- նիւնիւն միւրատընա ույմաղա հազըրըմ . անճագ պօղազըմըն տէլիյի Արա- պիսթան չէօրի կիպի գուրուսուզ օլտուղընտան, չու հալտէ ճէվապ վէրմէք բէք միւլքիլ տիր . սէօզլէրիմին կէչէճէյի եօլու պիրազըսլաթմալըսըն . տաժ- րան պագալըմ, չու սէնին մահուտ Արանեա շարապընտան տօսթուէն Լազա- րա պիր իքի բարմագ տօլտուրու վէր :

Սիմօն Բայմօն՝ Լազարըն նազընա ույմաղա ալըշմըլ օլտուղընտան, տէր հալ եուսուշայըպ, տօլապտան պիր շիչէ վէ պիր տէ գատէհ չըգարսրագ, վէ քէհրիպա ըէնկիւնտէքի շարապտան տօլտուրարագ, Լազարըն էօնիւնէ գօյ- տուգտա, Լազար քէմալի խահիչլէ՝ սօն տամլասընա գատար շարապը իչ- տիքտէն սօնրա, տիմաղընը շագըրտաթարագ .

— Շու շարապըն սայէսինտէ քէնտիմի պուլտուլմ . շիմտի արթըգ իսթէ- տիյինի սօր, քէմալի մէմնուէիյէթլէ հագըգաթի հալի սէօյլէմէկէ հազըրըմ . տէտի :

— Եվվէլ էմրտէ, նէօրէտէն կէլիյօրսըն :

— Պիլտիք պիր գուսարխանէտէ, պիր գաչ ահպապլարըմլա բեաղըտ օյ- նամագտա իտիմ : Շու պիր գաչ կիւն պէնի սէնտէն այըրան՝ Լանօթընէ օյու- նու իտի :

— Տէմէք տիր քի, սէքիզ կիւն տիր քեաղըտ օյաօրսուն :

— Միւթէմատիյէն, անճագ պիր ազ շէյ իչէճէք վագըթ պուլապիլտիմ :

— Հիչ օլմաղսա գագանտըն մը :

— Զօգ պօշ սիւալ : Տարպը մէսէլի պիլմէզ միսին : Մուհապպէթտէ իչի րասթ կիտէնին՝ օյունտա րասթ կիթմէզ տէրլէր : Իմտի՝ մատամ քի սէն տէ պէնի սէվէրսին, տօղրուսընը իսթէրսէն օլանըմը զայպ իթտիմ, պիր բարամ գալմատը :

— Շունուն տօղրուսունու սէօյլէսէ՞նէ, տէմէք քի աճ գալմաղսան կէլէ- ճէյին եօգ իմիչ :

— Աճըգտան տէյիլ . աղըմտան կէլտիմ : Գարա մաշա գըզըյլա ըսպաթի գըզընա եալընըզ վագթըմը հասը իտէրիմ . ամմա գալպիմի սէնտէն պաղա քիմտէյէ հասը իտէմէմ : Քեաղըտլարը գարըշտըրտըղըմ զէման պիլէ սէնի վէ սէնին մէնֆաաթընը տիւլիւնիւր իտիմ . պունուն տա իսպաթը շու տըր քի, պու կիւն սանա պիր էյի իչ պուլտուլմ :

— Սէնտէն էյի պիր իչ մէմուլ օլունմագ ամմա, հայտէ պագալըմ . եէնի պիր մէյվէ՞ մի :

— Պու կիւնէշին ալթընտա եէնի մէյվէ օլամաղ , տինլէ տէ սօնրա սէօյլէ :
— Էյ , սէօյլէ պագալըմ :
— Էֆէնտիմ օլան Մարքի սը Սէն-Մէքզանա ուղագտան թէալլիւգիւ օ-
լան զայէթ զէնկին վէ քիպարտան պիր գարը վար :
— Պու քիպարտան վէ զէնկին օլան գարընըն իսմի նէ° իմիշ :
— Գօնթէս Մարի տը Բահօն :
— Խասսա օրտուսը սէր գայմագամը վէ Օլէրնեը վիլայէթինին էն զէն-
կին միւլը սահիպլէրինտէն Գօնթ Լուի տը Բահօնուն զէվճէսի , էօյլէ° մի :
— Թա քէնտիսի :
— Տէվամ էթ :
— Պու ազլամ , նիհայէթ եարըն , թէպտիլ էլպիսէ իլէ պէլքի տէ եիւզիւ
գարալը օլարագ շու օտատա թամ պէնիմ տուրտուղում եէրտէ Գօնթէս տը
Բահօն կէիւ պէնի կէօրէճէք . էլպէթթէ քի վէրմիշ օլտուղըմ թաֆսիլաթ սա-
յէսինտէ Գօնթէսի թանըրսըն :

2

Սիմօն Բայմօն ֆէվգէլատէ պիր թէաճճիւպ ալամէթիլէ .
— Գօնթէս տը Բահօն պէնիմ էվիմէ° մի կէլէճէք :
— Շիւպհէսիշ :
— Կէիւպ տէ նէ° եարաճագ :
— Կէիւպ տէ րէճա իտէճէք քի , իսթիգպալինի քէշֆ իտէսին տէտիքտէ ,
Սիմօն եհինէ թէաճճիւպ ալամէթի կէօսթէրտի :
— Թէաճճիւպ մի իտէյօրսըն , տէտի Լագար :
— Ֆէվգ էլատէ :
— Սպէ°պ :
— Զիւնքի ինանըլմագ տէմէյիմ սմմա , ագլա եագըն տէյիլ քի , էօյլէ
քիպարտան պիր գարը կէլսին տէ պանա ֆալ պագտըրսըն : Իսմիմի քիմտէ°ն
իշիթմիշ , էվիմի նէտէ°ն էօյրէնմիշ :
— Պու խուսուստա պէն վասէթա օլմուշում . Մարքի տը Սէն-Մէքզան
Բարիստէ պուլուլունտուգճա սըգճա Գօնթ տը Բահօնա կէօրիւճէյէ կիտիպ ,
պէնի տէ պագէն պէրապէր կէօթիւրիւր : Շու միւնասէպէթլէ Գօնթէսին
էմէքտարը Մատմագէլ Անասթագի Կօտէնի թանըմըլըմ տըր :
Սիմօն պուռնու իշիտիր իշիթմէյ , կէօզլէրի զըագանճըլը պլամէթի օլարագ
հըրսընտան բարլամաղա պաշայըպ վէ սէսի չէքիլիպ ,
— Եէմին իտէրիմ քի Անասթագի Կօտէն տէտիյին կիւզէլ պիր գըղ օլ-
մալը :
Լագար օմուղունու սիլքիպ ֆիթուրսուզ պիր թէպէսսիւմ իլէ .
— Սէնին պու էասսըրգ վէսվէսէլէրինին սօնու եօգ , ալիմ Ալլահ էսէֆ
իտէճէք շէյ , պիր քէրրէ ֆիքրինէ գօյ քի , սատագաթ խուսուսընտա , տաէ-
թա քէօրէյէ պէնզէրիմ : Մատմագէլ Անասթագի Կօտէն էլլի եաշընը պուլ-

մուշ տրը . սուբաթը տէր իսէն չիշէք իլլէթինտէն գալպուրա տէօնմիւշ . շու
թաֆսիլաթտան եւրէյին րահաթ օլտո՞ւ մը : խիւլասաի քելամ , տիւն անա
թէսսաթիւֆ իթաիմ , վէ էնտիշէլի պիր հալտէ կէօրտիլիւմտէն սէպէպիւնի
սիւվալ էթտիլիմտէ , Գօնթէս պիր դաշ տէֆալար իւսթ իւսթէ աճայիպ պիր
րիւյա կէօրտիլիւնտէն ֆէվզէլտտէ թէլաշէյ տիւշէրէք , ատէթա իւզէրիւնէ
նէօպէթ կէլմէքտէ օլտուղընտան , հէքիմէ կիթտիլինի վէ էկէրշի շու րույա .
սընըն մանասըլը թէֆսիր իտէն օլուր իսէ քիւլլիյէթլու ագշէ վէրմէյի կէօ-
զիւնէ ալմը իսէ տէ , պէտպախթլըղընտան կէօրմիւշ օլտուղը րույայը տօղ-
րու տօղրույա թէֆսիր իտէճէք պիր քիմսէ պուլամատըղընը պէյան իթտիք-
տէ , պանա թէսսաթիւֆ իթմէսի հիւմէթ գապիլինտէն օլտուղընը , վէ պու-
լունտըղը թէլաշէտէն քէնտիսինի գուրթարապիլէճէլիմի , վէ էն մուղապ րու-
յալարը հիշ եանըլմաքսըղըն թէֆսիր իթմէկէ միւզթէտիր մէշհուր պիր գարը
թանըտըղըմը վէ շու սէն'աթ քէնտիսինէ պիր տատը Հադգ օլուպ , թէճրիւ-
պէ սայէսինտէ տաիս սէն'աթընը ֆէվզէլտտէ իլէրիլէթմիւշ օլտուղընը վէ
քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն պուլնճա քէսան անըն միւճիզէ իճրա իթմէքտէ
օլտուղընը աշիքեարէն իթլրաֆ իլէ , մէտհ ու սէնալ էյլէտիքլէրինի վէ իւ-
միինն Սիմօն Րայմօն օլուպ , Լանթէրն սօգաղընտա իգամէթ իթտիլինի սէոյ-
լէտիլիմտէ , Անասթաղի Կառէն թէշէքքիւրէ պաշայըլ , վէ պիր քեաղըտ իւ-
ղէրինէ վէրտիլիմ թաֆսիլաթը պիրէր պիրէր եազըպ , եա պու կիւն եա եա-
ընն Գօնթէսի պէհէմէհալ պուրայա կէօնտէրէճէյինի թէէմին էյլէտի : Պինա-
էն ալէյա շու կէլէճէք էհէմիյէթլի միւսաֆիրի հիւսնիւ սուրէթլէ գապուլ
իթմէկէ հաղըր օլ , վէ պադ քի արզուսընտ վէ կէօնիւնէ կէօրէ ճէվապ զէ-
րէսին . չիւնքի սէն տէ պիլիբսին քի , քիպարտան վէ ասհասըլ սէրվէթտէն
օլանլարա ճիհանտէ հէր քէս միւթի օլուր , վէ նէ գատար մէմնուս օլուրլար
իսէ օ գատար ճէօմէրտճէ տավրսնըրլար :

— Էվվէթ պիլլիրիմ . տէյու ճէվապ վէրտի Սիմօն , — պուլնուս իլէ պէրա-
պէր , Գօնթէս տը Րահօն կէլէճէք օլուր իսէ հազըգաթը հալի սէօյլէյէճէլիմ ,
մահպա հազըգաթը հալի . . .

Լազարըն սըֆաթընտա ֆէվզէլտտէ պիր թէաճճիւպ ալամէթի նիւմա-
յան օլտու :

— Հազըգաթը հալի՞ մի : Օլմայա քի սէն տէ րույա տէնիլէն շէյէ ինանը-
յօր օլասըն : Սէ՞ն տէ մի քէնտի սէնաթընա էհէմիյէթ վէրիյօրըն : Սէնին
օյուն քեաղըտլարըն , գահվէնին թօրթուսը , պիւյիւլիւ այինէն վէ սաիր ալաթ
վէ էտէվաթըն պուտալալարը ավլամաք վէ ահմազլարը ալտաթմաք վէ պիր
թադըմ ղէվզէլէրին ճէպլէրինտէքի բարալարընը չէքմէք իջիւն ուսթալըզընճա
գուրուլմուշ պիրէր տօլապ տէյիլ մի տիր :

— Խապէրիմ եօգ , տէտի Սիմօն :

— Ամա եաբտըն հա՛ , իլք իպթիտա սէն քէնտիլինի՞ մի ալտաթմըշ սըն :

— Խապէրիմ եօգ , տէտի իքինճի տէֆա օլարաք Սիմօն :

— Սչըգ սէօյլէ . չիւնքի շաշըրտըյօրըն պէնի :

— Բէք աշըգ տըր . րույալարը թէֆսիր իթմէք , վէ քէզալիք ապուճուս :

իշխնտէքի չըզզըլարտան , եըլտըզլարտան վէ օյուն քեաղըտլարընտան իսթիգ-
պալի քէշֆ իթմէք սէնաաթը , պիր թագըմ գաիտէլէր իւզէրինէ միւէսսէս
պիր սէնաաթ տըր . պու գաւաիտէ իսթէյէն թապի օյուր , իսթէյէն օլմաղ :
Էկէրէի պիր չօգ վագըթլար պու գաիտէլէրի թէտգիգ վէ թէֆթիշ իթմէմիշ
օլսա իտիմ , պիր տաղըգա պիլէ , քեաղըտ աջմագ վէ նիլէթ պագմագ սէ-
նաաթըմը ինրա իտէմէգ իտիմ : Հէր տէֆա միւնասէպէթ ալտըգնա , վէ եա-
խօտ միւրաճաաթ իտէն պուլունտըգնա , էօյրէնմիշ օլտուղըմ գաիտէլէրէ
միւրաճաաթ իտէրիմ : Սէնաաթըմըն եարտըմըյա բույալարը թէֆիթի իտէ-
րիմ . քէնտիլիլիմտէն հիշ պիր չէյ ինաա իթմէյիպ , էլ չըզզըլարը , եըլտըզլար
վէ օյուն քեաղըտլարը նէ քի կէօսթէրիլէր իսէ անը թարիֆ իտէրիմ : Ամմա
պուշլար սահի՞հ մի սէօյլէրէր , եալա՞ն մը սէօյլէրլէր , օրասընը պիլմէմ :
Սնճագ քէշֆիյաթըմըն բէք չօգ տէֆա նօգթաաը նօգթասընա մէվգըրի ին-
րայէ կէտիլիինի կէօրմիւշ օլտուղըմտան , պազէն պէն տէ ինանմաղա գարար
վէրիլիմ : Շիմտի անլատըն մը , «խապէրիմ եօգ» տէիշիմին սէպէպիինի :

— Մատամ քի իլէր պու մէրքէգտէ տիր , — տէտի կիւլէրէք Լազար , —
չու էլիմի սէնին եանըմագ օլան քէշֆիյաթընա հէվալէ իտէրիմ : Պիր կիւն
տէյիլ իսէ պիր կիւն իգպալին պանա թէվէճճիւհ իտէնէյինի վէ միլիօնլարճա
ալթուլն իչիստէ էօլէճէյիմի խապէր վէր պագալըմ :

Սիմօն քէնտիյէ տօղրու ուզաթըլան գըսսա վէ էնիլ պիր էլին իւզէրինէ
աթֆը նազար իլէ գալարընը չաթտը :

— Վա՛յ չէյթան , վա՛յ , — տէտի Լազար , Սիմօնուն խաֆիֆճէ օլտուն
գալարընըն չաթըլըլընը ֆարգ իտէրէք — իգպալիմ բարլագ տէյի՞լ մի :

Ֆալնը պաշընը սալատը :

— Նէ՞ կէօրիւյօրօըն :

— Անլամագ մը իսթէրսին :

— Պէհէմէհալ :

— Էօմրիւն օլտուգնա զահմէթ վէ ըզտըրպպտան վէ թէհիլքէտէն գուր-
թուլաճաղըն եօգ կիսի , վէ սօնունտա տա տար աղաճընտան աւըլը էօլէճէ-
յինէ չիւպհէ եօգ :

Լազար չէհրէսինի էքիթտի :

— Զօգ չիրքին նէթիճէ . տար աղաճը՝ սըրթըմտան աշաղը տիթրէթտի
պէնի . պէրէքէթ վէրսին պիր իւմիտիմ տահա վար , տէտի Լազար :

— Հա՞նկըսը :

— Ինանմաղա . ինանմայըվէրիլիմ վէսսէլամ : Պաշա սէօգէ պագալըմ :

— Բէք ալա . իսթէրսէն սէնին Մարքի աը Մէքզանտան պահա իտէլիմ
պիրաղ : Մարքիտէն խապէր ալտը՞ն մը :

Լազար տէրինտէն պիր ահ էթտիքտէն սօնրա .

— Մաէթթէէսսիւֆ , ալմըլմ տըր :

— Հալինտէն վէ ահ էտիչինտէն ալտըլըն խապէրլէրին խալըլը օլմաաը-
ղընը թախմին իտէյօրում :

— Հաթթա ֆէվգէլատէ խալըրսըզ խապէրլէր : Շու նազըլ էֆէնտիճիլի .

մին նա^օրը եագայը սըյրրաճաղընը պէն տէ պիլմէմ : Պունտան պիր պու-
ջուգ այ մուգատտէմ , հագգընտա միւնասէպէթսիզճէ տաժրանան ալաճագ-
լըլարընտան գուրթուլմագ իւզրէ Բարիզտէն աճէլէթէն պըրագըպ չըգտը :
Պիր թագըմ մամէլէճիլէրին վէ ալաճագլըլարընըն աղզընա պիրէր մըգտար
շէյ աթըպ պիրագ վագթ անլէրի աժընտըրմագ վէ կիւրիլթիւլէրինտէն րա-
հաթ եիւզիւ կէօրմէք իւզրէ , հէնուգ սաթըլմամըլ օլան պիր գաջ բարջա էմ-
լաքընը թէրհին իտէրէք պիր մըգտար սոչէ թէտարիք իտէպիլմէք իւզրէ Օ-
վէրնեը վիլայէթինէ կիտէճէք իտի :

— Զօգ ֆէնա թէրթիպ — տէտի Սիմօն — Մարքի պիլմէյօր մը քի պիր ա-
լաճագլը ալաճաղընը ալմատան պիրագ թիթիլլիք կէօսթէրիւսէ , ալէլ հիսապ
պիր շէյ ալտըղը կիպի , պիւսպիւթիւն վահշի պիր հալ քէսպ իտէր :

— Պու տէտիլինի՝ Մարքի տէ պիլիլր . ֆագաթ չի չարէ , հէր հալտէ յիլի
ազ վագըրթ գաղանմագ իսթէյօր :

— Սէպէ^օպ :

— Զիւնքի՝ կիւնիւն պիրինտէ էօմրիւնտէ կէօրմէմիլ օլտուզու պիր գէն-
կինիլլէլէ եաթագտան ուլանըպ գալգաճաղընը մէմուլ իտէյօր :

— Աճապա , ազ պիր վագըրթտան պիր միրասա գօնմագ իւմիտի վա^օր մը
տըր :

— Էյլէ միրաս տէտիլլէրի շէյ եօգ . եալընըլ Մարքի տը Սէն Մէքզան
նամընը թալըյան վէ Ֆոանսանըն էն զէնկին միւթէպէր խանէտանլարընա
թէալլիւզի օլան եիրմի պէլ եալընտա , շիրին պիր տէլիգանլընըն էր եա կէճ
բարլազ պիր նիքեհալ ագտընա մուվաֆֆագ վէ քեամիլէն զարգ օլմուլ կէ-
միսինի պիրտէն սույուն եիւզիւնէ չըգարապիլէճէք տէրէճէտէ ճէսիմ պիր
սէրվէթէ նաիլ Վէ տէսթրէս օլաճաղընա չէքք ու շիւսիէ եօգ տըր :

— Պէն տէ սէնին իլէ հէմէֆեհարըմ : Շու հալտէ պիրագ կէօսթէրտիլին
թէլալէ նէտէ^օն նէլէթ իտէյօր իտի :

— Մարքի հագգընտա մէմուլին զայրը վէ տէհէթիլի շէյլէր գուլաղրմա
կէլտի : Ալաճագլըլար իլ եէրինէ գօնուլմագ . անլէրի սալմագ գօլայ . ան-
ճագ իլիթտիլիմէ նազարէն , բօլիս գայմագամը Մ . տը Լա Րէյնի , Մարքի-
նին իլլէրինէ միւտախէլէ իտէյօր իմիլ . շու հալտէ իլլէրին ըէնկի տէլիլիլր :
Պրալըն մէօհրիլլէ մախթուլմ պիր էմրնամէնին Մարքի ալէլհինտէ իթա , վէ
Բարիզտէ կիլլէնմիլ տիր մէմուլիլլէ էն մահիր ճասուլարըն թալին գըլընտը-
ղընը մէվսուգէն պիլիլրիմ :

— Գապահաթը նէ^օ իմիլ :

— Պիր թագըմ հիլլէքեարըղտան պալգա , կէօյա , գումարիւնէնին պի-
րինտէն չըգարքէն , քէնտիսինին պիր չօգ բարասընը գումարտա գաղանմըլ
օլան էհէմիլլիթսիլ պիր հէրիֆին ճէպինի պօշալթըպ քէնտիսինէ մալ իթմէք
իլլին գամա իլէ պիր համալտա անը եէրէ սէրմիլ իմիլ :

— Սահի^օհ մի տիդ պու տէտիլին :

— Լագըրտը արամըղտա գալըն ամմա , ասհիհ տիր . . . հաթթա բէք
սահիհ տիր — ճէվապ վէրտի Լազար . ֆագաթ սլունտան տօլայը անը միւթ-

թէհիմ իթմէք, հագգսըզ տըր : չիւնքի Մարքինին չու սուրէթլէ տաժրանմա-
սընըն սէպէպ ու իլլէթի վար տըր :

— Հաօկըլար տըր պու սէպէպլէր :

— Էվվէլա, օ ալշողըն օյունտա հիյլէ իթտիյինի վէ պինաէն ալէյհ բա-
րասընը գազանմայըպ իլլա քի չալտըղընը չիւպհէ իթտիյինտէն, բարասընը
կէրի իսթէմիլ, օ տա վէրմէմիլ : Թապիի՝ Մարքի ասալէթի իգթիզասընճա
էօյլէ պիր ալշագ քիմսէ իլէ չաթըշմաղա թէնէզզիւլ իթմէտիյինտէն, պըշա-
ղընը սափուրուպ մալինէ սահիպ օլմուլ : Հագգը եօգ մու իմիլ : Մարքինին
էէրինտէ քի՛մ օլսա այնը սուրէթտէ տաժրանճաղընա չիւպհէ եօգ : Պէտ-
պախթիլղըմըգաան գալտըրլա իւզէրինէ սէրիլիպ եաթըրըլան հէրիթին ազըլ
պաշընա կէլիպ, հիւքիւմէթէ չիքեայէթ իթմիլ : Պաշըմըգտա աէօնէն ուղուր-
սուզըղըն տէրէճէսինէ պագ քի, Մարքինին վուրտուլու ատամ, նուֆուզու
մամէլէճիւրտէն պիրինէ մէնսուպ իմիլ : Պունտան պաշգա, Մարքի հագգըն-
տա սաիւր պիր թագըմ էհէմիլէթսիզ չիքեայէթլէր տահա վուզու պուլտու-
ղընտան, վէ հէթսի պիր արայա կէլտիյինտէն, հիւքիւմէթ Մարքինին արգա-
սընտան տիւլմիւլ, ամմա գահմէթինէ տէյմէզ : Դադիպ չէ՛յ : Խիւլսասաի քէ-
լամ՝ Մարքինին Օվէրնեքտա օլտուղը տույուլաճագ օլուր իսէ, Գլէրմօն հա-
քիմինէ վէ գապա միւտիրինէ թախմաթ կէօնտէրիլիպ, քէնտի միւլքիւնտէ
թութտուրըլաճաղընա չիւպհէ եօգ :

— Վագըթ զայպ իթմէքսիզին տէրհալ Մարքիյէ խապէր կէօնտէրմէլի քի
պաշընըն չարէսինէ պագսըն :

— Իքի կիւն էվվէլ մէքթուպ կէօնտէրտիմ վէ էմին պիր մահալտէ թէպ-
տիլ պիր գըյաֆէթտէ կիզլէնմէսինի վէ մամէլէճիւրին նուֆուզընը միւմքին
մէրթէպէ թէնգիս իթմէք իւզրէ տօպթլարընը պիր ան էվվէլ այաղա գալ-
տըրմասընը թափսյէ իթտիմ : Շայէտ հիւքիւմէթին էլիւէ տիւլէճէք օլուր
իսէ, պիլթրմիսին քի էն ազըլ ալթը սէնէտէն էվվէլ քիւրէքտէն գուրթուլա-
մագ : Պու միւտտէթ գարֆընտա պէնիմ հալիմ նէ՞ օլուր :

— Տէմէք քի էֆէնտինէ սատըգսըն :

— Սատըգ քէլիմէսի պէլքի պիրազ միւպալաղալը օլուր . ֆագաթ տօղ-
րուսունու իսթէրսէն, Մարքիյէ կէօնիւլիմի պաղլամըլըմ :

— Նիչի՞ն :

— Չիւնքի, տօղուն իւճրէթ վէրիր վէ եախտ վէրէճէլինի վատ իտէր :

— Պէլքի պաշգասընա տա խըղմէթ իտէճէք օլսան ելինէ այնը իւճրէթի
պուլուրսուն, պէլքի տէ տահա գիյատէ, հէմ տէ բէլին ալըրսըն :

— Էվվէթ, պէլքի . վէ ֆագաթ հէր եէրի պէն պէյէնմէմ : Պէնիմ պու-
լունճաղըմ էվտէ չօգ խըղմէթ օլմամալը . Մարքինին էվի թամ պէնիմ խար-
ճըմ տըր : Մարքի իչիւն մամէլէճիւրէ եալան սէօյլմէյի, մուհապպէթ մէք-
թուպարընը թաշըմայը, սապահլարը գաֆասընը չաթլաթմաղա կէլէն ալա-
ճագըլարը տէօյմէյի, վէ ազշամլարը չիրին գատընլարըն պուլունտուզլարը
օտալարըն եանը պաշընտա պէլքիլիպ արգատաշլարըմա գար աթմայը սէվէ-
րիմ : Պունտան մաատա, Մարքի պէնիմ լիսանըմտան անլար . զէքի օլտու-

ղըմտան գատրիմի սկիւր : Իքիմիզ պիր չիֆթ շիրին չաբկընըզ : Օ պէնիմ նօգ-
սանըմը իքմալ իտէր, պէն անըն նօգսանընը իքմալ իտէրիմ : Եկէրչի թէպտիւ
իտէճէք օլսամ, զարարը չըգանսղըմա շիւզհէ եօգ : Նիհայէթ Մարքինին
քիւրէյէ կիթմէսինի կէօղիւմէ ալտըրամայօրում :

— Լաքին իշէրինին գարընդըղը միւնասէպէթիյէ պիր տահա Բարիզէ
կէլէմէջ իսէ, նէ՞ եաբարսըն :

— Պէն կիտէր օնու պուլուրում :

— Սէօյլէտիյինի տիւշիւնիւպ տէ մի սէօյլէյօրսըն . օնու կիտիպ պուլ-
մագ իշիւն, պէնի պրագմագըղըն լազըմ կէլիր, տէտի հիստէթիէ Փալճը
Սիմօն :

Լազար շաշըրըսլ պաշընը գաշըյարագ, պիր ճէվապ սրամագտա իքէն,
գարունուն շանը թամ վագթինտէ վուրուլուպ Լազարը զահմէթտէն գուր-
թարտը :

— Միւսթագիլ Գօնթէս տը Բահօն օլմալը — տէտի Լազար . — պէքլէթմէ :
Սիմօն գըղըլ օտատան չըգարագ ,

— Կիտէյիմ պագայըմ, տէտի :

3

Սիհրպազ Բայմօն, պիլտիյիմիզ գաֆէսիլ տէլիյին սիւրմէսինի աշլպ .

— Նէ՞ իսթէրսին, տէյի սիւալ իթտի :

Պիր գարը՝ լաթիֆ վէ ֆագաթ լէրզէնաք պիր սէտա իլէ .

— Սիմօն Բայմօնու իսթէրիմ, տէյու ճէվապ վէրտի :

— Սիմօն Բայմօնտան նէ՞ իսթէրսին :

— Պիր շէյ տանըլաճաղըմ :

— Նէյէ՞ տաիր :

— Պիր բույայա տաիր :

— Բէք ալա, անլայօրում . Սիմօն Բայմօն պէն իմ, տէյիպ սիւրմէյի շէք-
տի, վէ Լազարա խիթապէն .

— Հագգըն վար իմիլ : Կէլէն մութլագա Գօնթէս տը Բահօն օլմալը . սէն
կէօրիւնմէգսէն տէ օլուր . կիտէճէյի զէման գարունըն արգասընա սագլանը-
վէր . սօնրա չըգ, պիր սաաթտան կէլ :

— Բէք ալա . վէ լաքին ունութմա քի, սլու գըսմէթի պէն կէթիրտիմ .
պինտէն ալէյհ էլինէ եաղաճագ ալթունլարտան հագգճա սլանա տտ հիսսէ
չըգարմալըսըն :

— Եմին օլ, — տէտի Սիմօն, միւշթէրի գապուլ իթտիյի զէման միւթաաը
օլտղուղու վէճհ իւզրէ քիւլահըլա սուրաթընը գարատարագ :

Լազար պիր եանա շէքիլիպ, գարու աշըտը . վէ կէլէն միսաֆիր էվլէ-
լա, հալը մագաւմնտա օլան պօշ տաիրէյէ վէ անտէն տալի, գըղըլ օտա-
յա եաղլաշտը, օտանըն դարիպ հալինտէն միւթէսսիրէն իշէրի կիթմէյէ թէ-
րէտտիւտ իթտի :

— Եյէր գորգույօր իսէն , տահա վագթըն վար , կէրի տէօն , պէն սէնի ալըգօյմամ :

Սիմօնուն սէօղլէրի՝ կէլէն միսաֆիրէ պիզ կիպի սաբլանըպ , պիր իքի տաղմ ալարագ , խօտ պէ խօտ գարույու գարատը :

— Գօրգմայօրում . . . սալա գօրգմամ . . . — տէյի ճէվապ վէրտի պիր թարզը մաղրուրանէ իլէ :

Կէլէն միսաֆիր օրթա պօյլու պիր դարը օլուպ , սատէճէ վէ սիյահ էլ-պիսէլէր կիլինմիլ , վէ եիւզիւնիւ դալընճա պիր տանթէլա էօրթիւ իլէ օլ-տուդճա գարամըլ իտի : Պու էօրթիւյիւ չէնէսի ալթընտան էօյլէ պիր թարզ-տա պաղլամըլ իտի քի , արգասընտան սարը սաչը կէօրիւնմէքտէ իտի :

Տանթէլա էօրթիւնիւն մէնէվիչի արասընտան , գուլաղընտա ունութմուշ օլտուղու էլմաս քիւբէլէր միսալի կէօղլէրի բարըլ բարըլ բարլամագտա իտի : Ելպիսէսինին սատէլիլինէ նագարէն , թաչըմագտա օլտուղըլ էլմաս քիւբէլէր տապան տապանա զըտտ պիր հալ բէյտա իթմիլ իտի :

Պէլինին ինճէլիլինտէն վէ վիւճուաինին չէվիքլիլինտէն , զայէթ կէնճ պիր քիմսէ իտիւկի նիւմայան օլտուղու միսիլիւ , հալինտէ պիր նէզաքէթի թամ-մէ , վէ պիր հիւսնիւ թէրպիլյէ միւշահէտէ օլտուր իտի : Հէր նէ գատար էլպիսէսինտէն էսնաֆ կիւրուհիւնէ մէնսուպ օլտուղըլ զանն օլտուրագտա իտի իսէ տէ , աթվար ու հարէքեաթընտան սընֆը քիպարտան օլտուղը ալիքեա-րէն կէօրիւնիւր իտի : Սիմօն Բայմօն՝ թէճրիւպէ վէ մէհարէթ սահիպի պիր դարըլ օլտուղընտան , թախմինինտէ ասպ եանըլմամըլ օլտուղու միսիլիւ , պու տէֆա տախի եանըլմամըլ իտի :

Լագար՝ Գօնթէսին կէլէճէյինի խապէր վէրմէմիլ օլսա պիլէ , եէնի միւշ-թէրիսինին ասըզատէ սընֆընա վէ պու սընֆըն տախի էն միւթէպէրինէ մէնսուպ օլտուղընը պիլա թէրէտտիւտ Սիմօն ֆարգ իտէճիք իտի :

Սիմօն՝ իւզէրինտէ թիւլլէրի տէօքիւլմիւշ գարդա գուշունու վէ զապուն քէտիլի վէ պիր թագըմ սիհրպաղ էտէվաթընը համիլ օլան մասանըն եանըն-տաքի սանտալիէյի կէօսթէրէրէք .

— Օթուրունուզ , Մա՛տամ . վէ էկէրչի հալա պիր հէյէճան հիսս իտէյօր իսէնիզ , պիրագ րահաթ իտինիզ :

Միսաֆիր դարը , պօշ եէրէ ինքեարը հապի պիր իլարէթլէ ճէվապ վէր-մէք իսթէտի իսէ տէ , Սիմօն վագըթ պըրագմայըպ .

— Մա՛տամ , սախթէ հիճապա լիւզում եօգ . գալպինիզ մուգտարըպ տըր . չիւպհէ եօգ վէ պու տա թապիի տիր . պէն նէ՝ ճէսուր ատամլար , նէ՝ գը-լըճլար իչինէ սալան գահրամանլար թանըրըմ քի , պու օտայա կիրէր կիրմէզ սիթրէմիլէր տիր : Ինսանըն գալպի էօյլէ խալգ օլտուրըլ տըր քի , թապիլէ-թին մաֆէվգինտէ օլան պիր շէյ հուզուրընտա էն ճէսուր ատամ գօրգար վէ տիթրէր : Պիր թագըմ հիքմէթլի սէտալէր իլէ կէօրիւշիւպ տէ տիթրէմէյէնէք գատար գուվլէթլի սընըր սահիպի քիմ իսէ գարըմա չըգսըն . իսթիգպալին էսրարընըլ անլամագ իւզրէ օ սէտալէր իլէ կէօրիւշիւպ տէ պէնզ աթմամագ գապիլ տէյիլ :

Նիմտիյէ գատար Թանըմամըզ վէ պատէղին Գօնթէս տը Բահօն թէսմիյէ իտիլէճէք օլան գարը , էօրթիւսիւնին ալթընտան սըրըթըպ :

— Հագգըն վար , Մատա՛մ . ճիտտէն ճէսուր օլմատըղըմ հալտէ զսհիրէն ճէսարէթ կէօսթէրմէք նէյէ՞ եարար . էվվէթ , իպթիտատէ հէյէճանըմը գապթ իտէմէտիւմ . շու պուլունտուղըմ՝ մահալին զարիպ հալինտէն միւթէէսսիւր օլտում : Իլք աղըզա սիհրպաղըզ իլմինին էսրարընա վագըֆ օլանլարըն թէէսիւր իթտիլէրի պաթըլ պիւր գօրգույա տիւշար օլտում իսէ տէ , շիմտի կէշտի կիթտի : Խիլաֆը բիզամ օլարագ պիւր գաշ սանիյէ գատար զահիպ օլտուղըմ իսթիհզայէ շալան խէլէճանըմը գօվտում տէֆ իթտիւմ , վէ թէմամէն քէնտիմէ սահիպ օլուպ , պուրայա կէլիլիմին մագսատընը իճրայէ հաղըրըմ տէտի :

Սիմօն՝ Գօնթէսին գարընսընա կէշիպ օթուրուպ , — սէօյլէ , պէքէյօրում— մանասընը միւպէյյին պիւր իյարէթ իթտի :

— Պիր բույա կէօրտիւմ . պու բույա ֆէվգէյատէ զիհնիմի բահաթսըզ իթմէքտէ օլտուղընտան , մանապը նէ օլտուղընը անլամաղա կէլտիւմ . սէօյլէ— յէպիլիւրմիսին պանա բույամըն մանասընը :

Սիմօն՝ Գօնթէսին սիւվալիկէ ճէվապ վէրէճէք եէրտէ , քէնտի տիկէր պիւր սիւվալէ տափրանըպ :

— Բույա տէնիլէն շէյին , կէօյտէն մէրսուլ իխպարաթ օլտուղընա , վէ բույայը անլայանլարա վէ թէֆսիւր իտէնլէրէ իսթիգալտէն մալիւմաթ վէրտիյինէ ինանը՝րմըսընըզ :

— Մէմուլ իտէրիւմ քի միւմքին տիր : Պէնճէ , հէր բույա ալթընտա միւս . թագիլ պիւր խապէր օլտուղընա էմին տէյիլիւմ : Չօգ բույա օլուր քի , հիշ պիւր մանասը օլամագ . վէ Փագաթ բէք չօգ բույա տա վար քի , իսթիգալալի տօղընճա քէֆէ քեսաֆի վէ միւսաիտ ասարը շամիլ տիր . պու միսիլիւ բույալարա իթիպար իթմէյէնլէր ինտէմտէ խաթա իթմիշ սալըլըլար . պախուսու քի , այնը բույա պիւր գաշ տէֆալէր կէօրիւնիւր իսէ :

— Էկէր պանա հիքեայէ իտէճէյին բույա պու դասիլլաէն իսէ , իէֆսիւր իտէճէյիմէ շիւպհէ իթմէյինիլ : Անճագ՝ սանա վուգու պուլան իիպարաթըն նէտէն իպարէթ օլտուղընը պիւր էյիճէ անլամագ իշիւն կէշիրմիշ օլտուղընուզ էօմիւ , թաֆսիլէն տէյիլ իսէ մուխթասարէն պիլվէքլիլիւմ իգթիզաի հալտէն տիր :

— Իսթէտիյինիլի սիւվալ իտինիլ . ճէվապ իթասընա հաղըրըմ :

— Սիւվալ ճէվապէ լիւզում եօգ . եալընըզ էլինիլիւ պիւրինի պանա ուղաթընըզ . էվվէլա էլաիվէնիլիլի չըգարընըզ :

Կէնճ գարը , սիհրպաղըն էմրինէ իմթիալէն էլպիվէնինի չըգարըպ , էլինի ուղաթտը , Սիմօն պիւր միւտտէթ ափուճուլըն իշինի թէտղիլ իթտիքտէն սօնրա , մուխաթըպընըն քիւմ օլտուղուլու բանա պիլէրէք , վէ ասլա եանըմատըղընա էմին օլարագ :

— Մատա՛մ , պու ալէմտէ պաթիթիյար օլմագ իշիւն հէր նէ քի լագըմ իսէ , քեսաֆիէսի պիլխասսա վէ պիլիմթիյագ չախսընըզտա մէվճուտ տրը ,

եանի կեննիք , կիւղէլիք , շան ու շէօհրէթ , հէսիմ սէրվէթ , սէվտիյին վե-
տէնի սէվէն պիր գօծա : Պուռնուն իլէ պէրապէր , թէմամիի սաատէթին իշիւն
եալընդ պիր շէյ նօգսան տըր . . .

—Բ,բ տօղրու . էկէր նօգսան օլան շէյին նէ օլտուղունու պիլէճէք օ-
լուր իսէն , սէնին՝ պիր նաղարտա գալպլէրին էն տէրին մահալինի կէօրմէք-
տէ օլտուղուն , վէ թահսիլ իթմիշ օլտուղուն իլմ սայէսինտէ սէնսէն քիմէս-
նէնին սըրր սագլամասը միւմքին օլամայաճաղընա գալիէն ինանըրըմ :

—Եթէյիճէ սէնէլէրտէն պէրու էվլիսին . վէ Փագաթ պու կիւնէ գատար
իգտիվաճընդ սէմէրէսիւզ գալմիշ տըր : Պու սէպէպտէն նաշի , կիլիի պիր քչ-
աըրապ գուրտ կիլի իշէրիի օլտուղուն օլմագտա , վէ սաատէթը հալին իւ-
գէրինէ պիր բէրտէի քէտէր վէ մահգունիլթ շէքմէքաէ տիր . շիւնքի էն գի-
յատէ արգու իթտիյին շէյ պիր չօճուգ սահիպի օլմագտան իպարէթ օլուպ ,
շու արղունա նաիլ օլմագ իւզրէ , պագը գալան էօմրիւնիւն եարըսընը վէր-
մէկէ տաիի բագի օլտուղընը պիլիրիմ , տէտի :

Գօնթէս՝ գալպիինն եարասընըն աճըսընը քէնտինտէն պաշգա տույան
օլմատըղը զաննընտա իքէն , Սիմանուն շու եարայա տօղրուտան տօղրույա
բարմագ սալտըրմասը իւզէրիէ հիսս էյլէտիկի թէաճճիւպի սէթր իտէմէմէք-
տէ իտի :

—Աճապա եանըլճօրմույըմ , Մատամ , տէյու սիւվալ իթտի Գըզըլ
Աիհրպազ :

—Հա՛Հա . բէք տօղրու . պուռնտան սօնրա հէր սէյլէյէճէյինէ ինանմագ-
տան պաշգա էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ :

—Պի հագգըն ինանմալըսըն , Մատամ : Զիւնքի աղղըմտան հագըզաթէն
պաշգա պիր շէյ չըգամաղ : Մատամ քի լաղըմ օլանը աշլատըմ , չիմտի արթըզ
րուեանը հիքեայէ իտէպիլիրսին :

—Նօգթասը նօգթասընա քէշի իթտիյին միսիլու , պիր չօճուգ սահիպի
օլմագ իշիւն կիւնսէն կիւնէ արթմագտա օլան արգումտան , վէ հէր տայիմ
պօշա չըգան իւմիտիմտէն իշէրիմ բարալանտըգնա բարալանըյօր : Բէք չօգ-
լարը հասէտ իտիպ նաիլ օլամատըղլարը հալտէ պէն հէր կէօնա սէֆահաթ
վէ էյլէնճէլէրէ տէսթրէս օլմուշ իքէն , պու սէֆահաթ վէ էյլէնճէլէր արա-
սընտա տաիի , կէօնիլիւմիւն արգուսընա վուվաֆֆագ օլամատըղըմ տիւ-
շիւնիւր , վէ եէէսիմտէն աճը աճը աղլարըմ : Զիհնիմի տաիմա իշղալ իտէն
պիրիճիք տիւշիւնճէմ պու տըր . պաշըմտա թալըմագտա օլտուղում եալտըզ
շիշէքի թաճա գաթըլըպ , պաշըմը ինէլէյիպ տուրան խային տիքէն իշթէ պու
տիւշիւնճէ տիր . զարիպի շուրասը տըր քի , պու բույայը կէօրմէզպէն էվլէլ
հիշ օլմաղսա կէճէլէրիմի բահաթ կէշիրիի իտիմ : Հիշ օլմաղսա ույգում իշին-
տէ , մէշաղիլի գիհնիյէմ վէ գասապէթլէրիմ եագամը գօյ վէրմէքաէլէր իտի :
Շիմի իսէ իլէր պիւսպիւթիւն տէյիմիշ տիր : Շէյլէ քի , պու կիւն թամ
օն կիւն տիր քի , ճէնապը Հագգա ագսաի մէրամըմըն իճրասընը թէմէննի
իթտիքտէն սօնրա , միւթատըմ օլան սաաթտու եաթաղըմա կիրտիմ :

ճնալէհան , կէօղիւմիւ գարար գարամազ եալատըղըմը տիւնեանըն

մէմալիքինէ ասլա միւշապէհէթի օլմահան դարապէթնիւմա վէ հայրէթֆէրմա տիեարէ նազլ օլունտուղումու հիսս էյլէտիմ : Շու տիեարտէ , ինանըմազ տէրէճէտէ պէրրազ պիր ասիւմանտէ ֆէվզէլ ատէ պիր չէմօի միւնիր զը-յաբաշ օլմագտա իտի : Ճէվահիրէ միւշապիհ բարլազ չիչէքլէր , լաթիֆ պիր բիւզկեսարտան թահրիք օլունուպ , էթրաֆա թաթլը բայիհալար նէշը իթմէք-տէլէր իտի : Հայրէթիմտէն տիվանէյէ տէօնիւս , պունճա աշվալը դարիպէյի թէմաշա , վէ նաղէմաթը լաթիֆէյի իսթիմա , վէ բէվայիհի թայպէտէն իս-թիֆատէ իթմէքտէ իքէն , պիրտէն պիրէ , ճէննէթ իալգընա մախսուս օլան ֆէվզէլատէ պիր մէսէրրէթ , էմասլըզ պիր հուպուր ու շտոմանի պիւթիւն ճիւմիմի իհաթա էյլէտի . իճրասընը պէքլէտիյիմ միւնիզէ վուգու պուլմագ-տա օլուպ , չէօյէ քի , բէնպէ վէ սարը չէհրէլի պիր եափուճուղու , շայանը բէրէսթիշ մինի մինի պիր էրքէք չօճուղու , աղուղու մատէրունէմտէ թութ-մագտա , սինէմէ տայաթըպ սըգմագտա , վէ եանաղլարընը էօթաիքճէ էօր-մէքտէ իտիմ :

Գօթէս պու սըրատա թաթիլի քէլամ էյլէտի . իաֆիֆճէ պիր խէլճան քալպինի իսթիալ էյլէտի . ճէպինտէն ուֆագ պիր շիչէ չըգտըպ , պիր գաշ տէֆալար գօգլատը :

— Նէ՞ օլույօրսունուզ , Մատամ , տէյու սիւալ իթի Սիման . — խէլճան . նընըզտան պիր չէյ անլումայօրում , չիւնքի չիւտիյէ գատար սէօյլէտիքլէրինիզ-տէն , հագգընըզտա բէք խալըրը նէթիճէլէր իսթիխրաճ իթմէքտէյիմ :

— Տահա թէքմիլ իթմէտիմ . սիրազտան բահաթսըլըղըմըն վէ գօրգաու-ղումուն սէպէպինի անլարսըն :

Պիր տէֆա տահա շիչէյի պրունունա չէքոքտէն սօնրա թէքրար պաշլա-յըպ :

— Հէզհէզէի սուրուր ու նէչէթիմի զապթ իթմէկէ գահմէթ չէքմէքտէ ի-քէն , ճէվանիսիմտէ հէր չէյ նակէհան թէպէտտիւլ իթի : Օ բարլազ կիւ-նէշ , գարարըպ թութուլու : Մաի վէ պէրրազ օլան կէօյիւն եիւզիւ ուֆու-գուն հէր ճիհէթինտէն պիր տիւման չըգմըշ տա գաբլամիշ կիպի սօլու : Ձիչէքլէրտէ նէ բէնկ գալտը , նէ գօգու . վէ բէօքլէրի ալթընտան էսմէքտէ օլան բիւզկեսարտան դարիպ պիր ինիտի իչիտիլմէկէ պաշլատը : Անճագ՝ չօ-ճուգ էլան գունճաղըմտա տուրմագտա վէ գալսի հալա չարմագտա օլտու-ղունտան , գուգու պուլան թէպէտտիւլտէն ասլա ֆիթուր իթմէքտէ իտիմ : Նակէհան , եափուճուգ պիր սէտաի ըզթըրապ սալը վէրտի . գունճաղըմա պագտըմ քի պօշանմը : Վէ գարըմա պագտըգտա , էթտէն ճանը մախուգ եէրինէ մէրմէրտէն պիր սանէմ միւշահէտէ էյլէտիմ : Այնընտա , աթէշտէն եազըլարալ խայալաֆ վէ էպան քէլիմէլէրի բարլամագտա իտի : Աէօյիւն եիւզիւ քեամիլէն գարարըպ օրթալըղը գուլմէթ պաստը : Եըլարըմըն կիւրիւլտիւսի գուլաղըմա վասըլ օլմաղա , վէ շիմէքլէր գուլմէթը լէյլի եարմաղա պաշլայա-րազ , եափուճուղուն պիրտէն սաիգա ուրարագ եէրէ տիւշտի :

4

Գօնթէս պուրատա թէքրար թաթիլի հիքեայէ իթտի . հէյէճանը տէրու-
նի օ մէրթէպէյէ վասըլ օլմուշ իտի քի , իքի գաթ էլպիսէսինին ալթընտան՝
գալպիին չարքընթըը աշիքեարէն կէօրիւնմէքտէ իտի : Պալընը արգասընա
տօղրու էյմիշ , էլէրինի եիւրէյինէ տայաթմիշ իտի :

Գօնթէս պիրադ սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա , տէվամը հիքեայէյէ աղազ
իլէ .

— Զօճուղըն տէհէթլի սուրէթտէ եէրէ տիւշմէսինտէն պիրտէն ույանըպ ,
կէօզլէրիմի աշտըմ : Քէնտիմէ կէլինճէյէ տէկին պիր միւտտէթճիք կէչտի :
Սաիգա պէնի տէ վուրմուշ գանն իթտիմ . պիր հիքմէթը շէտիտէ էսէրի օլա-
րազ էվլատըմը կէրչէքտէն ալմըլար գաննըյա , ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր վէ
միւթէէսսիւֆ օլուպ , հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատըմ : Նիհայէթ
խայալաթ եէրինէ՝ հազըգաթ գաիմ օլուպ , բույա կէօրմիւշ օլտուղըմը ան-
լատըմ . ֆադաթ երթէսի կիւնիւ ազլամա գատար ֆէվգէլատէ պիր մահ-
զուկիյէթ սըգլէթի ալթընտա էգիլտիմ գալտըմ :

— Էյ պու բույա ի՞նչ էլէնտի՞ մի :

— Էվկէթ . . .

— Զօ՞գ տէֆա մը :

— Իւշ տէֆա :

— Սրտ արտա ի՞ւշ կէճէ մի :

— Խա՛յըր . պիր կէճէ ույգուսուղլուգ , պիր կէճէ բույա :

— Հէր տէֆա կէօրտիւյիւն բույա , այնը եէքտիկէրինէ պէնպէմէքտէ՞ մի
իտի :

— Օ տէրէճէ եէքտիկէրինէ պէնպէմէքտէ իտի քի , էն էհէմմիյէթսիւզքէօ-
շէլէրի պիլէ խաթըրմտան չըգմամըլ տըր . կէօրմիւշ օլտուղըմ իւշ բույա ,
պիր բույա տըր տէսէմ ճաիւզ տիր : Շիմտի արթըգ պիլէթըաֆ անլատըն եա ,
թէֆսիր էթ պադալըմ : Գօրգմա՞գ մը լազըմ , իւմիտ իթմէ՞ք մի լազըմ :

Սիմօն պիր գաշ տազըգա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .

— Շիմտիյէ գատար պանա հիքեայէ օլունան հիսապըզ բույալարըն ի-
չինտէ , պու գատար աճայիպ , պու գատար մուղլազ , վէ նիհայէթ պու
գատար թէֆսիրի միւշքիլ բույայա թէսատիւֆ իթմէմիշ իտիմ . թահսիլ իթ-
միշ օլտուղըմ գաիտէլէր լասլա եանըլմազ գաիտէլէր օլտըգլարը վէ պէն տէ
պու գաիտէլէրին խարիճինէ չըգմայաճաղըմ տէրքեար պուլունտուղը հալտէ ,
շու բույայա ազլա մուվաֆըգ պիր մանա վէրմէկէ քէնտիմտէ իգթիտար կէօր-
մէյօրում . . .

Գօնթէս՝ թէաճճիւպ ալամէթի կէօսթէրտի :

— Սէօզլէրիմին սէրպէսթլիյինէ վէ տօղրուլուղընա թէաճճիւպ իտէյօրսսւ-
նուպ , վէ քէսպ իթմիշ օլտուղըմ մալիւմաթ հազընտա շիւպհէյէ տիւշիւյօր-
սընըզ . կէօրիւյօրում . չիւնքի պայաղը պիր պօշպօշազըզ իլէ սիզի ալտաթ .

մագլըը թէրվիճ իթմէտիյիմտէն , հագգընըգտա քէմալը խուլուս իլէ մու-
մէլէ իտէյորում : Սիգին չիւպհէ վէ վէսվէսէլէրինիզտէն՝ պէն առլա Փիւթուր
իթմէմ : Մամաֆիհի տինլէյինիզ , Մա՛տամ . բույանըզն իլինտէքի պիրպիրի-
նէ մուղայիր վէ զըտտ հալլէր բույանըզն թէֆսիրինի նէ տէրէճէ կիւճլէչ-
տիրտիյինի չիմտի անլարսընըզ , տէտի Սիմօն ,

Մատամ տը Բահօն՝ հալինտէն քեաֆֆէի աըզգաթընը Սիմօնա հասր
իթմիլ օլտուղընը պէյսն իթտի : Սիմօն սէօղիւնէ տէվամ իլէ .

— Զօճուղը գուճաղընըզա ալտընըզ , տուտագլարընըզ անըն ճիւմինէ տօ-
գունտուրանըզ , վէ գալպինին չարքաղընը տույտուճըզ , տէյիլ մի : Պուճ-
տան՝ անլալըլան չու տըր քի , եա ալտատըճը պիր հալը համտէ սլուզունուպ
պօշ եէրէ իւմիտ իտիպ տուրաճագսընըզ , վէ եախօտ համլինիզին նէթիճէսի
օլարագ էօլիւ պիր չօճուզ տօղուրաճագսընըզ : Էլէրչի համլիէսի օլաճաղընըզ
չօճուզ էրքէք օլուր իսէ , սաղ օլարագ տօղաճագ տըր :

Գօնթէս՝ նակէհանի պիր մէսէրրէթլէ — կէօրտիլուն մի , կէօրտիլուն մի —
տէյու պաղըրտըգտա , Սիմօն՝

— Աճէլէ էթմէ . սէվինմէ տահա . սըրա բույանտաքի զարիպ զըտտիլէթ-
լէրէ վէ թէնագուզարա կէլիյօր : Էլինտէն ուչան վէ սահգատան վուրուլա-
րագ կէօղիւն էօնիւնտէ մահվ ու նապէտիտ օլան չօճուզ՝ գարնընտա թաչը-
յաճաղըն չօճուղըն եաչամայաճաղընը իմա իտէյօր . անճագ՝ կէօրտիլուն չօ-
ճուղըն ալընտա աթէչտէն հրուֆաթ իլէ եազըլը օլան խայալաթ վէ եալան
քէլիմէլէրի , սահգատան վուրուլմուլ օլան չօճուղըն , խայալաթ վէ կէօկէ-
տէն իպարէթ պիր ճիւմ օլտուղընը աչըգ աչըզա իյմա իտէյօր : Խմտի , սօ-
րարըմ սիգէ , Մա՛տամ , տօղամըլ օլան պիր չօճուզ նա՛սըլ էօլէպիլիր :

— Հագգըն վար . պուճուն իլէ պէրապէր , պու էմալսըզ բույայը իւչ
տէֆա կէօրմէնին պիր մանասը օլտուղընա էմին իմ : Ահտը աթիգտէ միւն-
տէրին օլան բույալարըն իչինտէ չօգ մուղագ շէյլէր վար իմիլ , պուճուն իլէ
պէրապէր սուհուլէթլէ թէֆսիր իտէրլէր իմիլ :

Սիմօն թահգիրամիզ պիր Նիկեահ աթֆ իթտիքտէն օօնրա .

— Պիլմէք իսթէտիյինիզ շէյի սիգէ խապէր վէրէճէք պիրիսինի պուլուա՛-
նըզա պաճա , Մա՛տամ . պէն գարըլըմ , վէ տնլայամատըլըմ շէյի թարիֆ
իթմէք պէնիմ իչիւն մուհալ գապիլինտէն տիր — տոյուսլ , եէրինտէն գըմըլ-
տանտը , վէ բույասընը տանըլմագտա արթըզ պիր մագսատ գալմատըլընը
վէ կիտէպիլիր օլտուղընը Գօնթէսէ սնլաթտը իսէ տէ , մուախարէն պիր
տահա տիւլիւնիւսլ , — պիր տահա էլինիզի ուզաթընըզ . տահա սըզգաթըլճա
պագայըմ . իսթիգպալինիզ հագգընտա ափուճունըգտա կէօրիւնէն չըզըլար ,
պէթի օ զարիպ բույանըզն մանասընը պիրագ տահա զահլիւրէ չըզարըր . չիւն-
քի իլք տէֆա օլարագ , պու բույանըզ պէնի շաչըրթտը , վէ իգթիտարուղը-
ղըմ իթիրաֆ էթմէյէ մէճուլուր էթտի :

Սիհրպաղ Սիմօնուն կէօսթէրմէքտէ օլտուղը չու իւմիւտի ճէտիտէ , Գօն-
թէս տը Բահօն քէմալը խահիլլէ պաղլանըսլ , թէլալէ իլէ էլինի թէքրար Սի-
մօնա ուզաթտը : Սիմօն ափուճուն իչինտէքի ինճէ չըզըլարը պիր տահա է .

յիճէ թէ տգիգ վէ թէ ֆթիշ ի թտիքտէն սօնրա , պիրտէն խէվֆինտէն երւ-
րէյի օյնամաղա պաշլատը վէ սէսսիգճէ պիր վազէյլա գօթարտը : Սիմօնուն շու
հարեքէթը դայրը մէմուլէսի՝ Գօնթէսէ տախի սիրայէթ խտէրէք , տէհչէթլէ :

— Նէ՞ վար , ափուճուճ չըզդրարնտտն օլու տէրէճէ տէհչէթլի , պսճ
տէրէճէ մուճիպի խէվֆ նէ՞ քէշֆ իթտին :

— Սէնին աճայիպ պիր ելլտըզ ալթընտտ տօզմուշ օլտուզընը կէօրիւյօ-
րուժ , տէտի Սիմօն :

— Նիչի՞ւն :

— Զիւճքի , էկէրշի իլմի քէֆֆ եւճի ափուճ պագմագ տէնիլէն իլմ պօշ
վէ եալանճը պիր իլմ տէյիլ իսէ , էկէրշի հիշ պիր վագըթ պօշ պօշուճա միւ-
թալաա խտիլմէմէքտէ օլան իլմի մէզքիւրէ պէն ալեւաճ վէ վագըթ խտէմ , սի-
գին գըմմէթինիլ՝ կէօրմիւշ օլտուզընըզ հիքմէթլի բույատտն տաճա գիյատէ
ղարիպ , տաճա գիյատէ նամայիւմ վէ տաճա գիյատէ թէֆտիրի միւշքիլ տիր :
Զիւճքի սիգին բույանըզ , իսթիլալըզ գիհն վէ եա շիտտէթը հարարէթ վէ եա-
խօա մարազըզ պիր ֆիքքին ճիննէթի հալինտէն թէվէլլիւա իթմիշ պիր բու-
յա տըր :

— Թէճէլլիմ նաըլ օլուր իսէ օլաւն , նէ՞ վագիֆէմ . իսթիգպալին՝ պէ-
նիմ իշիւն իհզար վէ թէտարիք իթմէքտէ օլտուզը մէսէքրէթ վէ եախօա մաճ-
զուճիլէթ հալլէրինտէն եալընըզ պիրիսինի աշլտմագ վէ պիլմէք արզուսըն-
տալըմ , տէտի Գօնթէս :

— Հա՞ն կըսընը :

— Եւնի չօճուգ սահիպի օլաճա՞գմըյըմ :

— Օրատընը պիլէմէմ . ֆագաթ պիլտիյիմ , մէմուլ իթտիյիմ վէ էլլէրիմին
իշինտէ տիթրէմէքտէ օլան ափուճընտտն քէշֆ իթտիյիմ շէյ շու տըր քի , եա-
լընըզ միւճիլէ միւսթէսնա օլարագ , ճէնապը Հագգըն պիլէ բիգաի Բապ-
պտնիսինին միւսատտէ իթմէտիյի պիր հալտէ պուլուճաճագսընըզ :

— Նէ՞ հալտէ պուլուճաճաղըմ . նէ՞ օլաճաղըմ :

— Հէմ սաղ , հէմ էօլմիւշ պիր հալտէ :

— Հէմ սաղ , հէմ էօլմիւշ միւ . . . — պիրագ ալիւլանտիքտէն սօնրա , —
միւճքին տէյիլ :

— Է՞ . միւճքին օլմատըղընը պէն տէ պիլիթիմ աճմա՞ օլաճագ . շիւնքի
շուրատտա եազըլմըզ , տէյէրէք , բարմաղընըն ուճու իլէ Գօնթէսին մէճուճա-
նէ պագմագտա օլտուզու ուֆանըզ էլի կէօսթէրտի :

— Պիլէյինիլին գըվրըմընտան պաշլայարագ , թէքմիլ ափուճուճուզ իշին-
տէն կէշմէքտէ օլան չըզըյըյը կէօրիւյօրմուսուճըզ :

— Էվլէթ :

— Իշթէ պու չըզըլ հայաթ չըզըլը տըր : Շիմտի՞ շու տիկէր տալը պու-
տագըլ տէրին չըզըլը կէօրիւյօրմուսուճըզ , նա՞ըլ տիկէր չըզըլըյա թէսա-
ալիւֆ իթմիւշ , վէ եախօա տաճա տօղրուսու , օրթատընտան կէշիպ իքիյէ
պէօլմիւշ . իշթէ պու չըզըլ տա , էօլիւմ չըզըլը տըր . վէ հաթթա քէտէր-
նագ վէ էլէմագ պիր էօլիւմ : Պիր ճինայէթ եիւզիւնտէն , ճէմիլէթը պէշէ .

րիյէ տէֆթէրինտէն մուէպպէտէն գայտընդ սիլինիպ պիթէճէք վէ հայա-
թընը թագաթֆէրսա պիր նէթիճէ իլէ խիթամ պուլաճագ տըր :

Մատամ տը Բահօնուն չէհրէսի , չիյահ էօրթիւնիւն ալթընտա , թայֆի
հայիլ միսալի քեամիլէն սօլտու , վէ տէհչէթտէն թահթը սըգլէթտէ էզիլ-
տիքճէ էզիլտի :

— Գօրգաճագ , տիթրէյէճէճէ շէյ : Պու ճինայէթի իլէյէճէճէ ատամքի՞մ .
պէն քի քիմէյէ պիր ֆէնալըգ իթմէիչիմ , քի՞մ պէնի էօլտիւրէճէճէ :

— Է՛հ . ինսան էօլէճէյինի նէ՞ իչիւն տէրտ իթմէլի , մատամ քի սօնրա-
երինէ հաշայաճագ տըր : Էօլիւմ սիզին իչիւն պիր ույգու գապիլինտէն օլա-
ճագ տըր : Պահսըմ , հայաթը էպէտիյէյէ նաիլ օյան բուհուն՝ ախրէթտէ ու-
յանմասը իւզէրինէ տէյիլ տիր : Պէնիմ ոէօգիւմ տահա զիյտտէ ճիտտի վէ հա-
գըզի տիր : Շու հաշատըղըմը ճիհանը ֆանիտէ , ճան չէքիլիպ էօլիւր իքէն
թէքրար տիրիլէճէքսինիպ , իլթէ՛ իսպաթը : Պագընըղ . հէր նէ գատար հա-
յաթ չըզըսընը պիր արալըգ մէմաթ չըզըսը օրթասընտան եարմը իսէ տէ ,
հայաթ չըզըսը պիրազ էօթէտէ երինէ տէվամ իթմէքտէ տիր : Պէյան իթտի-
յիմ շէյ բէք տօղրու տըր . էօլտիւքտէն սօնրա թէքրար տիրիլիպ հաշայա-
ճագսընըղ , տէտի Սիմօն :

Սիմօն պու սուրէթտէ իֆտտէսինէ տէվամ իթտիլի սըրատա , Գօնթէս
տը Բահօնուն րիգասը խիլաֆը օյարագ տույտուղը գօրգու քէսպը սիւքիւ-
նէթ իլէ , իլիթտիլի սէօղլէրի տիւչիւնիւր , նէթիճէի միւլագաթընտան Սի-
մօնուն տէլի օլտուղընա գարար վէրտիքտէն սօնրա , օ անէ գատար պուլըն-
տըղը հալին՝ աքսի հալի սիւրաթլէ վէ թէմամըյլս նիւմայան օլուպ , հու-
տուտսըղ պիր իթիմատ վէ էմնիլէթ եէրինէ , գաթի վէ միւքէմմէլ պիր ի-
թիմատսըզլըգ վէ էմնիլէթսիլիք Գօնթէս տը Բահօնը իհալթա էյլէտի :

Գօնթէս՝ Սիմօն Բայմօնուն իսթիսրաճաթընա գէրրէ գատաջ բասլթը
էհէմմիլէթ իթմէմէկէ պաշատըգտան մատա , բույա տէնիլէն շէյին տախի
ասլ ու էսասը վէ պիր կէօնա մանասը օլմատըղընա վէ ափուճունըն գարը-
չըգ չըզըլըարընտան իսթիգպալի քէշֆէ գալըղչագ , տէլիլիք ալտմէթի ի-
տիւկինէ քէնտինճէ գարար վէրէրէք պիր թարաֆտան միւթէսէլլի օլտու իսէ
տէ , տիկէր թարաֆտան տախի , թէչէպսիւսը վաղըսընտան տօյայը ազիմ
պիր կէօնա մէզէլլէթէ տիւչար օլտուղընու հիսս էյլէտի :

Շու մէզէլլէթի տախի թախֆիֆ իթմէք իւզրէ , իլին ալթընտա պէօյիւք
պիր ֆէնալըգ օլմատըղընը վէ պատէզին պէօյլէ պաթըլ իթիգատլարա էհէմ-
միլէթ վէրմէյէճէյի ճիհէթլէ , պէլքի տէ նէթիճէսինտէն պիր խայր չըգապիլ-
լէճէյինի միւթալաա էյլէտի :

Սիմօն իսէ՝ պաշընը էյմիլ , աղընտան պիր սէօղ չըգարմայարագ վէ հիչ
պիր հարէքէթ իթմէյէրէք տիւչիւնիւր տուրուր իտի :

Մատամ տը Բահօն այաղա գալըզպ , պէլինտէն իչի տօլու պիր ալթուն
քէսէսի չըգարտը , վէ գըզըլ մասանըն իւզէրինէ Վաղ էյլէյիպ .

— Իլթէ գահմէթինին պէտէլի . զաննըմ քեաֆի տիր . չիմտի արթըգ նէ
թարաֆտան չըգաճաղըմը կէօթէրինիպ :

Սիմօն սէս չըգարմայարագ այաղա գալգըպ , էվվէլա գըզըլ օտանըն վէ մուսախարէն տիկէր տըշ օտանըն գաբուսունու աշտըգտան սօնրա կէրի չէ-
քիլտի , վէ Գօնթէս տիշարը չըգըպ , գարանլըգճա օլան նէրտիւպանտան ա-
շաղը էնիպ դայպ օլտու :

Գըզըլ Սիհրպազ՝ եալընըգ գալտըգտա քէնտի քէնտիյէ չէոյլէ սէոյլէտի .
Շու ազամէթի գարը՝ պէնիմ քէօր վէ եա տէլի օլտուղըմա վէ եախօտ Փալ-
նըլըգ իմինին՝ Լազարըն գապիինճէ , ահմագլարըն էէպինտէն ալթուշարը
չէքմէք իւզրէ իճատ օլունմըշ , հիյլէ վէ չիւպտէպաղըգտան իպարէթ
պուլունտըղընա իսքեաթ օլարագ պուրատան չըգտը կիթտի : Հագգը՝ մը ,
հագգսը՝ մը , օրասընը պիլէմէմ . լաքին հէր հալտէ նէթիճէի հալի աշլամա-
լըլըմ : Քէնտիմին պիլէ հէնուգ թէմամըյլա գանի օլմայըպ թէՓսիր էյլէտի-
յիմ իսթիխրաճաթը դարիպէնին , սահիհ վէ եա դայրը սահիհ օլտուղունու
աշլամագ իւզրէ , պուլտան միւնասիպ վէ միւսասիտ սիր Փըրսաթ օլմագ
• • • պէն սէնի կէօղլէրիմ , Գօնթէս տը Բահօն , նէ րույանը վէ նէ տալիս
ապուճունըն չըգըլարընը ունութամամ : Սէնին իշիւն հագըրլանմըշ օլան ա-
ճայիպ թէճէլլիյի կէօրմէք արգուսունտայըմ :

Սիմօն շու միւթալաաթընը իքմալ իթտիքտէն սօնրա տըշարը տաիրէնին
գաբուսընը գաբայըպ՝ գըզըլ օտայա կիրմէկէ հագըրլանտըղը սըրատա , նէր-
տիւպան իւզէրինտէ նէՓէսի քէսիլմիշ պիր քիմսէնին , զօրլուճա այագ կիւ-
րիւթիւսիւնի ալտըգտա , գուլագ վէրտի . կիւրիւթիւ րէՓթէ րէՓթէ ուէօ-
յիւտիւյինի վէ եագլաշտըղընը Փարգ իլէ , սիրտէն գուվլէթի պիր սէս
ալտը :

5

Գաբունուն պու սուրէթլէ աճէլէ վուրուլուշնտան , Սիմօն թէլաշէյէ
տիւշիւպ , միւթատը վէճհ իւզրէ գաՓէսլի տէլիյի աշըպ :

— Քի՞մ տիր օ . գաբույու վուրան քի՞մ , տէտիքտէ :

— Չաբուգ աշ , պէն իմ . Լազար տըր • • • տապրան՝ Սիմօն , տապրան ,
էօմրիւմիւզ թէհիքէտէ տիր :

Գաբու աշըլըպ , Լազար իշէրի աթըլտը :

Հէր հէ գատար տըշ տաիրէ գարանլըգճա իտի իսէ տէ , Սիմօն պիր պա-
ղըտա Լազարըն չէհրէսինին էօլիւ կիպի սօնուգ օլտուղընը ֆէրգ էյլէտի :

— Նէ՞ խապէր , նէ՞ վար , տէյու սիւվալ իթտի Սիմօն :

— Նէ՞ օլաճագ , վագըլթ զայպ իթմէյէ կէլմէգ . պըրագըպ գաշմալը :

— Պըրագըպ գաշմագ մը :

— Էվվէթ , էվվէթ . հէմ տէ պիր աճ էվվէլ :

— Նէ՞րէյէ կիտէճէյիգ :

— Նէրէսի օլուբսա օլսուն , եէթիշիր քի շուրատան չըգալըմ . հա՛յտէ ,
հա՛յտէ , տապրան տէյօրուլմ :

— Նէ՞ սէպէսլէ գաշըյօրըղ :

— Այլահ միւսթահագգընը վէրսին . հիւքիւմէթ մէմուրլարը արգաժտան եւթիշիյօրլար . անլամայօրմուսլն :

— Եագալատըլամօ մը սէնի :

— Եալընըզ պէնի տէյիլ, իքիմիզի տէ, բօլիս մէմուրը իլէ մայէթի ազ գալտը իքիմիզի պիր արատա եագալայօրլար իտի :

— Պէնիօ տէ մի :

— Շիւպկէսիզ . խուսուսի իլէ սէնի :

— Թաֆսիլաթ վէր :

— Բէք ալա , բէք ալա , վէրիրիմ . լաքին սօնրա , պաշգա վագըթ . տահա զիյատէ էմին պիր մահալտէ վէրիրիմ : Շիմտիլիք բարանը ալ, միւսէվկէրաթընը թօթլա , գուսուրընը պրագ . եիւզ ատըմ ուղագտան սիհրպազ օլտուղունու պէլլի իտէն չու գըզըլ էլպիսէնի չըգար աթ , հէման գաշալըմ . գուշ կիպի ուշալըմ . եօգսա եագայը էլէ վէրէճէիլ . . . սօնուուզ քիւրէք տիր . հայտէ , սէօզիւ գըսսա էթ . տափրան տէյօրում , եօգսա սէնի սըրազըր սափուշուրում , պիլմիշ օլասըն :

Սիմօն՝ ազընը շաշըրըպ , վէ տէլիյէ տէօնիւպ , Լազարըն եիւղիւնտէն վէ սէսինտէն , ճիտտէն ազիմ վէ ճէսիմ պիր թէհլիքէ վագը օլտուղընը հիսս էյլէտի , վէ մըրըլտանա մըրըլտանա , Լազարըն րէճա վէ նիյագընա վէ տահա տօղրուսու էօմրիւնէ իմթիսալ վէ իթթիպա իթմէքլիյի վագիֆէ իտինտի :

Պինաէն ալէյ՝ գըզըլ էլպիսէսինի չըգարըպ , գօյու պիր բուպա թագընտը . օլանճա ագչէսինի վէ Գօնթէսին վէրտիյի ալթուլն քէսէսինի ճէպինէ եէրլէշտիրտի . վէ ուֆագ թէֆէք միւսէվկէրաթընը տախի թօթլատըգտան սօնրա , գըսըգ պիր սէս իլէ Լազարա՝

— Հագըրըմ , տէտի :

— Պուրատա իլաճ վաօ մը , շէրպէթ վաօ մը , մահուտ թօգտան վաօ մը . անլատըն եա նէ տէմէք իսթէյօրում :

— Վար ամմա էյի սագլամըլըմ տըր :

— Էյի սագլամըշսըն ամմա , արայտն եինէ պուլուր , տէյիլ մի :

— Տէմէք քի էլէ կէչէպիլիր . լաքին նէ՞ չարէ , անլէլի օրմատան գալտըրմագ վագըթա միւսթամ տըր : Կիտէլիմ , կիտէլիմ . օնլար կիւլ սագսըսընա էլ ուզաթընճայա գատար պիզ եըրագլանմըլ օլուրըզ տէյիպ , Փալճը Սիմօն իլէ Մարքի տը Սէն—Մէքգանըն էմէքտարը տէր հալ գաբույա տօղրու միւթէվէճէիլ օլտուլար :

Գաբույու աշաճաղը սըրատա , Լազար տույտու վէ եափաշ պիր սէս իլէ ,

— Տիւլէ . . . տէտի :

Տըշարտա , գարագօլ աքէրինին սիւնկիւլէրինին սէսի վէ սյագլարընըն կիւրիւլտիւսիւ իշիտիլմէքտէ իտի :

— Կէճ գալտըգ , — տէտի հիտտէթլէ Լազար — սանա տափրանալըմ տէտիմ տինլէթէմէտիմ . իշթէ եագայը էլէ վէրտիք պիթտի :

— Սօնուուզ նէ՞ օլանագ , տէտի Սիմօն , տիլլէրինի շագլաթարագ :

— Պիլմէմ , վէ եախօտ բէք ալա պիլիրիմ . տարալաճը հագըրլանմըլ . . .

պու տա պիր նէթիրճէ տիր . Թամ պու ագչամ, տար աղանճնա ասըլաճաղըմը սէօյլէտին , նալէթ օլտուն , նէ՛ մահիր գարը իմիշին, պիր տահա տէտիյինէ ինանաճաղըմ :

— Գաչըպ գուրթուլմանըն չարէսինի պուլամայաճագ իմիշիզ :

— Գաչմագ մը . նա՛սըլ , նէրտիւականըն իւզէրի տօլտու : Պաչգա պիր եօլ վա՛ր մը :

— Պէլքի բէնչէրէտէն միւմքին օլապիւսին :

— Բէնչէրէլէր սօգաղա նազըր տըր , ամմա , սօգագտա տա գօլ պէլէյօր :

— Տէսթկեահըն պուլունտուղը օտանըն բէնչէրէսինի ունութտուն . եանս տաքի էվին հապլուսունա պագար :

— Հագզըն վար, օրասը լաթրըմա կէլմէտի . չու գարու գալի տիր . վէ իւշ Թանէ էյի սիւրկիւսիւ վար . տըչարտաքի գահրամանլարա էն ազը պէշ տագըգա լազըմ պու գաբույու սէօքմէք իշին . պիր քէրրէ Թէճրիւպէ է . տէլիմ իսթէրսէն :

Լազար սիւրկիւլէրի սիւրիւպ , տիվարըն իշինէ կէօմիւ վէրտիյի սըրատա տիշարտան սիւնկիւլէր գարույա տայաթըլտը :

— Սիմօն , էվինտէ պուլունտուղունու վէ եալնըզ օլմատըղընը պիլիբիզ . գրալ նամընա սէօյլէյօրում , աչ գաբույու տէյու տըչարտան պիր սէս չըգտը :

Հիւքիւմէթ մէմուրլարընըն չու ճէպրինէ իշէրտէն հիշ պիր ճէվապ վէրիւմէյիւպ , Լազար , Փալնըլը գօլունտան եագալայարագ , տէսթկեահ օտասընա սիւրիւլէտի :

Տէսթկեահըն պուլունտուղու օտա , ուֆագ պիր օտա օլուպ , իշինտէ քէօրիւբիւ պիր քիմեակէր օճաղը , պիր Թագըմ իմպիլէր , ճամտան սիւզ-կէնլէր , վէ պօյ պօյ պիք չօգ շիշէլէր մէվճուտ իտի :

Գարուսընտան իշէրի կիրէր կիրմէզ , զարիւպ վէ քէսկին պիր գօգուտան ինսանըն նէֆէսի քէսիլիւր կիսի օլուր իտի :

Տիվարտան ասըլը էյրէթի պիր ճամ սուրաթտան , Փալճընըն պիր Թագըմ Թէհիքէլի ամէլիյաթը եիւզիւ աչըզ իճրա իթմէմէքտէ օլտուղու անլաւ չըլմագտա իտի :

Լազար՝ օտանըն բէնչէրէսինի աչըպ աչաղը պագտըգտա , գաչապիլէճէք վասրթա պուլտուղընը կէօյերէք , սէվինճիւնի քէթմէ անճագ միւզթէտիր օլապիտի :

Սիմօնուն տաիրէսինին իքինճի գաթտա պուլունտուղընը մուգատտէմա իֆատէ իթմիշ իտիք :

Լազար՝ բէնչէրէտէն պագտըգտա , աչաղտա գարանլըզ իշինտէ օն օն իքի գատէմ մէսաֆէտէ , սուստուրմայա պէնզէր պիր պինանըն չաթըսը կէօգիւնէ իլիւմէքէ , մէզքիւր չաթըլը Թուրտուրմագ զիյատէ գահմէթլի պիր իշ օլմատըղընը վէ չաթըտան աչաղը էնմէք միւլքիլ օլմայաճաղընը տէրք իտիւպ , սիհրալագա միւլթէվէճճիհէն .

— Զարուգ , պիր գաչ . շիֆթ չարչէպ չըգար , էկէր իրին վար ըսա տահա էյի օլուր . . .

Սիմոնուն իբր յօմատըղընտան , չարչէպլէր չըգարտը :

Լազար չարչէպլէրք պոյ պոյ բարչալայըպ վէ ուճ ուճա պաղլայըպ սիւքստիւ , վէ իքինճի գաթտան եէրէ գատար օլան մէսաֆէ իչիւն իգթիզա իտէն պոյտա էօրտիւ հազըրլատը :

Իքին ուճուճու պաղլայաճագ բէնչէրէտէ պիր տէմիր չուպուգ օլմատըղընտան , գուվվէթլի պիր թախթա բարչասընտան պիր տէսթէք չազըպ , էօրկիւնիւն պիր ուճուճու պաղլատը վէ տիկէր ուճուճու աչաղը սարգըթտը . կէրչի եէրէ գատար տէյմէտի իսէ տէ , սուճտուրմանըն չաթըսընը խայլը աչմըլ իտի :

— Իչթէ գաչաճագ եօլ . չիմտի պու եօլտան իսթիֆատէ իթմէնին չարէսինէ պագմալը : Ելլէրին քէսիլմէսին իչիւն գայմայարագ վէ գուվվէթլինի պիլլինէ վէրէրէք եափաչ եափաչ աչաղը էն . չաթընըն իւզէրինտէ պուլուչուրըզ , վէ օրատա նէ եաբաճաղըմըզ տիւչիւնիւրիւզ :

Եըլտըրըմ կիպի իւսթէ կէլէն վէ նէթիճէսի մալիւմ օլմայան թէշլիքէտէն սիհրպաղ՝ պիր արալըգ աղլընը դայպ իթմիլ իտի իսէ տէ , սէլամէթ քէօչէսինի կէօրիւր կէօրմէզ ազլը պաշընա կէլիպ պիրազ ճէսարէթ սպտը :

Լազար թարաֆընտան կէօսթէրիլէն թէտապիրէ թէվֆիդէն Սիմոն հարէթ իտիպ , պիլա մանիա , չաթըյը պուլուտ . Լազար տախի մայմունա մախսուս պիր չէվիլիք վէ խաֆիֆիլիքէ սաիգա կիպի բէնչէրէտէն աչաղը էնտի :

— Իչիմիզին եարըսը վէ էն զահմէթլիսի պիթտի . — տէյու Փըսըլտատը Լազար Սիմոնուն գուլաղընտան . — Լաքին չիմտի իբր գաթլամալը . չիւնքի էկէր եանըլմայօր իսէմ , մէմուրլար , եօգարտագաբույու տէվլիտիլէր , վէ պիր տագըգատան իւզէրիմիզէ կէօչէճէքլէրինէ չիւպէն եօգ :

Յիլվազը եօգարտա պիր չօգ գարըչըգ կիւրիւլթիւլէր վէ բաթըրալար իչիտիլմէքտէ օլուպ , տէսթկեահ օտասընըն աչըգ օլան բէնչէրէսինտէն գարաչըսընտաքի տիվարըն իւզէրինէ վուրան պիր թագըմ զարիպ կէօլկէլէրին հարէթէթի կէօրիւնիւր , վէ տիչարը վուրան ընգ աչաղըքի հալլըյա գատար աքս իտէր իտի :

Լազար պիր չէրէք սանիյէ գատար գուլագ վէրտիքտէն սօնրա .

— Ելվէթ , էվվէթ , կիրմիլէր , ամմա տահա գաչապլիլիլի . . . իւլթիտա պէն էնէրիմ . եախօտ տահա էյիսի աթլարըմ . . . սէն տէ գուրչուն թօրպասը կիպի քէնտինի պըրագըւլէր . ճէսիմ մարագլարա միւթէէստիր մուսալիճէ գուլլանմալը . պէն գուլլարըմը աչար սէնի թուլթարըմ :

Իքիսի պիրտէն սիւրաթլէ էնտիլէր , վէ հաչարիլէր իլէ սէրիսօլլարը Սիլահ մուհաֆազա էտէր տէտիլլէրի միսիլիլի , Լազար իլէ Սիմոն , եարասըզ պէրէսիգ , եալընըզ պիրազ սէրսէմ հալտէ հալլըյա գատէմ պաշտըլար :

Սյնը վագըթտա , հիւքիւմէթ մէմուրը տէսթկեահ օտասընտա .

— Իչթէ պուրպտան գաչմըլար . . . չարչէպլէր բէնչէրէտէն առըլը աուրույօր . . . արգալարընտան կիտիպ եագալամալը . . . եագալայանա էլլի բիսթօլ միւքեաֆաթ վար , տէյու հայգըրմագտա իտի :

Եազմագետա օլտուղումըզ դարիպ հիքեայետէ միւհիմմ իճրաաթտա պու-
լունանագ օլան շու իքի շախսըն պախթընտան , պուլունտըզլարը տարանըզ
հալլը՝ գարանըզ օլտուղու ճիհէթլէ , բէնչէրէտէն պագանլար պիր շէյ սէ-
զէմէտիքլէրինտէն , Սիմօն իլէ Լազար պունտան իսթիֆատէ իտէրէք հալլը-
տան չըզմասընն չարէսինէ պագըպ , թա գարչլարընտա ուզուն վէ գա-
րանըզ պիր եօլ պուլտուլար , քի , Լանթէրն սօգաղընն գարչընտա եը-
լանգավի վէ տարանըզ պիր սօգաղա չըզմագետա իտի :

Գօգմուլ պաղըրսաղա միւշապիհ , հալապըզ օլան շու տար սօգագետա
պէրէքէթ վերսին քի ինսան տէնիլէն շէյ կէօրիւնմէքտէ իտի . չիւնքի , ֆալ-
ճըլը էլէ կէչիւմէք իւզրէ Սիմօն Բայմօնուն խանէսինի զապթիյէրին գու-
շաթմըլ օլտուղու հալաաիսի պիւթիւն մահալլէյէ եայլըմըլ իտի :

Բարիք էհալիսի կիւրիւլթիւլիւ մէնղարէլէրտէ պուլունմայը , էյլէնճէլի
սէյրանլարա թէրճիհ իթտիյինտէն , հէր քէս մէրագընտան Լանթէրն սօգա-
ղընա գօշուլմուլ իտի :

Շու միւնասէպէթլէ Լազար իլէ Սիմօն՝ քիմսէ կէօրմէքսիզին , պուլուն-
տուղլարը տարանըզ կէչիտտէն չըզըպ , օլանճա գուվէթլէրինի պանագլա-
րընա վէրէրէք , ըլսթըմա տօղրու գօշուպ եէթիլաիքլէրինտէ պիր միւտ-
տէթճիք իլիւն օլտուն թէհլիքէտէն գուրթուլտուլար . իւզլըլէրինտէ կէօզէ
չարբանագ էլպիսէ պուլունմատըղը միսիլիւ , կէչէն տէօնէն բէք նաաիր իտի .
պունտան մատտա հէր նէ գատար Սէն չայընն սահլինտէ ֆէնէրլէր եան-
մագտա իտի իսէ տէ , եէքտիկէրինտէն բէք ուղագ վէ պինսէն ալէյհ չայըն
սահլի զայէթ գարանըզ օլտուղը ճիհէթլէ , Սիմօն իլէ Լազարը թէագըպ
իտէճէք նէֆէրաթ , պիւլիւճիւ օլմատըղլարընտան , նէ թարաֆա գաշմըլ օլ-
տուղլարընը բէշֆ իտէմէյէճէքլէրի տէրքետար իտի :

Օն տագըղա գատար եիւրիւտիւքտէն եախօտ տահա տօղրուսու գօշ-
տուղտան սօնրա , Սիմօնուն հէր աաըմ պաղընտա նէֆէսի քէսիլիպ աաըմընը
սիւրիւքլէտիյինի Լազար կէօրէրէք , գուվէթլի գօլլարըլա հէման գալրա-
յըպ , տահա զիյատէ էմին օլմագ իւզրէ սահլին եիւքսէք պիր ճիհէթինէ
թաշրար :

Մարի նամ քէօրիւնին քէմէրլէրինտէն պիրինտէն հաաըլ օլան կէօլկէ-
նին ալթընտա , պիր գաշ բարչա գայա թալը վազը օլտուղընտան , սիհրպապ
Սիմօն մէզքիւր թաշլարտան պիրի իւզէրինէ եըղըլպ գալտը , Լազար իսէ՝
ալճըլարըն թէագըպ էյլէտիյի գուրտ միսալի , կէճէ թիւզկետարընտան օթա-
րաֆա տօղրու աքս իտէն կիւրիւլթիլէրէ գուլագ աաաըլ իսէ տէ , ուղագտան
մուճիպի վէսվէտէ հիչ պիր շէյ իլիտէմէտի :

6

Սուլարը նիւզուլ իթմիլ օլան Սէն չայը , էքսէր ճիհէթի ըրիթըմըլ օ-
լան սէվահլիլի միյանընտա եալաճա ճէրէյան էյլէյիպ , լաթիֆ վէ հէմվար
պիր սէտա իլէ քէօրիւնին թէմէլլէրինէ չաթար , վէ չայըն օրթասընտա տու-

րան պիր սանտալ իշինտէ քիւչիւք պիր ըլըգ կէօրիւնմէքտէ օլտուղու միսիւլիւ , աղընը չէքմէքտէ վէ եախօտ պըրաղմագտա օլան պիր պալըգընըն ինճէ պիր սէս իլէ շարգը սէօյլէտիկի իշիտիլիր իտի :

—Մէմուլ իտէրիմ քի պու տէֆա եալընըգ պիր գօրգու իլէ գուրթուլտուգ , —տէյու Փըսըլտատը Լազար , —պէն օլմասս իտիմ չու սաաթտա հալին ալինէ կիպի օլուր իտի . նէ՞ տէրսին :

Գուլվէթ վէ ճէսարէթտէն տիւչէրէք , պիր միւտտէթտէն պէրու Սիմօն , տիթրէյէ տիթրէյէ .

—Լազար , ֆէնա պիր բույա կէօրիւյօրու՞մ զանն իտէյօրու՞մ . . .

—Լայըզը վէճհ իւզրէ ույանըգսըն . մամաֆիհի , չու պուլունտուղըմըգ հալին աճայիպ պիր հալ օլտուղընը պէն տէ իթիրաֆ իտէրիմ . պօշ վագթընտա հիչ քէնտին իշիւն դիր ֆալ պագմագ վէ իսթիգ պալինի անլամագ խաթընտան կէ՞չմէմիշ մի տիր . սօնուենուն նէ օլաճաղընա հիչ մէրագ իթմէմիշ մի սին . . . պագմըշ օլանն պէլքի պու կիւնքի հատիսէի ֆաճիայը քէչֆ իտէր տէ էօնիւնիւ ալմագլըղըն չարէսինէ պագար իտին :

—Իսթիհզա վագթը տէյիլ . մատամ քի հիչ օլմալսա չու արալըգ գօրգաճագ պիր իշիմիլ կօգ , էսասը մատտէյի անլաթ պանա , չիւնքի հէնուգ պիր շէյտէն խապէրիմ եօգ . մէմուլ իթմէտիլիմ պիր զէմանտէ պաշըմա տիւչիւպ էգէն եըլտըրըմ հանլը թարաֆտան զուհուր իթմիլ իսէ պէն տէ պիւլէյիմ :

—Պուենտան դօլայ շէյ կօգ , պուենտան տա տէհչէթլի շէյ եինէ կօգ . իքի չիֆթ սէօղ իլէ մէսէլէյի անլաթայըմ : Գօնթէս տը Բահօն սանա բույասընը թէֆսիր իթտիրմէկէ կէլտիյի սըրատա , խաթընտա՞ մը տըր , պէն պըրագտըմ չըգտըմ . ճէպիմի գուրճալատըմ , պիր բարամ կօգ տէյու տուրուր իքէն , լանդընտէն արթմա պիր սիքքէ պուլտում , չաշտըմ : Նէ եաքաճաղըմը պիլմէտիլիմտէն , վագթը կէչիրմէք նիյէթիլյէ եանըմըգտաքի սօգաղըն իշինտէ պիր մէյխանէյէ կիրիպ , պիր գատէհ շարապ կէթիրթտիմ վէ եալաշ եալաշ իշտիմ . . .

—Պու թաֆսիլաթըն լիւզումու վա՞ր մը եա .

—Բէք էլզէմ տիր :

—Սէօղիւ պու գատար սօլաշտըրմագսըղըն , ֆօղրուճա մէսէլէնին պանա բաճի օլան ճիհէթինի սէօյլէյէ՞մէգմիսին :

—Էն գըսսա եօլտան կիտէյօրում , սէօղիւմիւ քէօմէ տէ տինլէ . եարըմ սաաթ գատար շարապըմը եալաշ եալաշ իշէ իշէ օթուրտում : Գաբու աշըլըպ , իքի քիչի իշէրի կիրտիլէր վէ թա եանըպաշըմա կէլիպ օթուրտուլար . չէօյլէ պիր եիւզլէրինէ պագտըմ տա , հէր ալըըգ կէօղ գօլայ թանըտըղը միսիլիւ , պէն տէ իքիսինին տէ ճասուս հաթթա ատի ճասուս օլտուգլարընը անլատըմ , եանի օ ճընս ճասուսլարտան քի , բօլիս տաիթէսի գուլլանըր տմա իւճրէթ վէրմէգ , վէ գուլլանտըղըն տա հիճալընտան իթիրաֆ իթմէգ : Պէյնլէրինտէ գօնուլմագտա օլտուգլարը հալտէ գուլագ պիլէ ասմատըմ . անճագ Մարքի աը Սէն—Մէքզան իսմինի իշիտիր իլիթմէգ գուլագ գապարթտըմ .

խապէթ օլմուշ : Շէօյլէ քի ի ք ագչամտան պէրու Լանթէրն սօգաղընըն գու-
շաաղըմըլ օլտուղընը , վէ Սիմօն Րայմօնու չվինէ՝ Լազար նամընտա պիր
խապիսին կիրտիյինի կէօրտիւքլէրինի , վէ պու Լազար տախի , Մարքի տը
Սէն-Մէքզան նամըյա մաարուֆ օլան էֆէնտիսինէ՝ միւթէճասըր օլտուղու
գաթլ վէ սըրգաթլարտա , մուին օլտուղընը , վէ մէրգուլ Լազար իլէ հիւքիւ-
մէթին գանու Վէ նիգամաթը խիլաֆընտա օլարագ ֆալճըլըգ վէ պիւյիւ-
ծիւլիք իթմէքտէ օլան վէ րիվայէթէ նաղարէն , ճէհայէթ եիւզիւնտէն հա-
միլէ գալմըլ պիր թաղըմ կէնճ զըզլարա բարա իլէ մուլմէնէթտէ պուլու-
նան , վէ սիր ան էվվէլ միրասա գօնմաղա խահիշկէր օլան վէ մուրիսլէրի
թէաննիւտ իտիսլ էօլմէյէն միրասիսըրլար իշիւն ուսթալլըզլը էճգալար թէր-
թիլլ էյլէյէն Սիմօն Րայմօնու եադալամագ իւզրէ թէրթիլլ օլունան պիր գօլ
ասքէրին կէլմէսինէ պէքլէնիլմէքտէ խիւկիւնի ճառուլարտան պիրինին տիկէ-
րինէ սէօյլէտիլինի , վէ նիհայէթինտէ տախի եադընլարտա Լազար իլէ Սիմ-
օնու կրէվ մէյտանընտա միւքէմմէլ սուրէթտէ թէքէլէնտիքտէն սօնրա , տար
աղաճընա ասըլաղլարը կիւն Բարիզին էսնաֆ կիւրուհի իշիւն պիր մէսէր-
րէթ կիւնիւ օլաճաղընը պէյան էյլէտիլինի իշիթտիմ :

Լազար նէֆէս ալմագ իշիւն պուրատա սէօղիւնիւ քէստի :

Սիմօնու թէքէսինտէն թընաղընա դասար պիր տիթրմէք տիշ ալտը :

Լազար թէքար պաշայըլ :

— Իշմիշ օլտուղում շարապըն աճըլըղընը տույմադտա օլտուղըմը անլա-
տըն մը : Տիւարը չըգմայը արզուլմէքտէ իտիմ իսէ տէ , եանըմտա օթու-
րանլարըն չիւսկէսինի տալմէթ իթմէմէք իշիւն բէք աճէլէ իթմէտիմ , խապէթ
քի պէնիմ սէնին էվլիտէ պուլունտուղումա իսքեաթ օլմուշ օլտուղլարընտան ,
պէնտէն չիւպկէ իթմէմէքտէ իտիլէր : Նիհայէթ պըրագըլ չըգմաղա գարար
վէրիսլ , ճէպիմտէն բարայը չըգարտըմ , մասանըն իւզէրինէ աթտըմ , վէ վէ-
րիլէն գուսուր ուֆագըլը ճէպիմէ գօյուլ , տիւզկիւնճէ եիւրիւմէկէ տըգ-
գաթ իտէ իտէ դաբույա տօղրու եիւրիւտիւմ : Գաբույա եադլայտըլըմ սը-
րատա , գաբու աշըլտը վէ տիկէրլէրինտէն չիրքին պիր գաֆա իշէրի տօղրու
ուզանըպ , վէ «րըճսթ , տալրանըն , հէյ . գօմիսէր իլէ մայէթի կէլիյօր
• • շաբուգ» տէտիքտէն սօնրա չէքիտի : Հէման սօգաղա ֆըրլայըպ գօշ-
տուլ , եէթիշտիմ , եօգարը չըգտըմ , գաբույու վուրտուլ . • • պուլնտան
էօթէսինի պիրիսին :

Սիմօն՝ պուլնտան էօթէսինի հագըգաթէն պիրիւր իտի . եալընըպ պիր ճի-
հէթինի Լազար սէօյլէմէմիւ օլտուղընտան , օ ճիհէթէ խապէրտար տէյիլ ի-
տի . եանի Լազարըն իլք աղըզա Լանթէրն սօգաղընա գօլմագտան էվվէլ Սի-
մօնու եալընըպ պաշընա պըրագըպ , սիւրաթլէ եալընըզճա էմին պիր մահալէ
իլթիճա իթմէք նիյէթինտէ պուլունմուշ օլտուղընը Սիմօն պիլմէմէքտէ իտի :

Անճագ լաշասընը վէ հայաթընը թէհլիքէյէ տիւլիւրէն վէ Սիմօնա խա-
պէր վէքմէկէ գարար վէրտիրէն մատտէ սըրֆ Լազարըն ինսանիյէթի օլուպ ,
չիւնքի քէնտի ճէպիւնին պօշ օլտուղընը վէ հալ պու քի Սիմօնու պիր պէօ-
յիւճէք ալթուլ չըգընընա մալիքէ պուլունտուղընը պիրիւր իտի :

Լազար՝ պատեղին Բարիպտէ իգամէթ միւմքին օլամայանաղընը վէ պիր ան էվվէլ չըզը պիր թմէք լազըմ կէլտիյինի տէրը իլէ պէրապէր , անճագ բարասըլ եօճուլուդ իթմէք տէ ուլղուն օլմատըղը միսիլիւ , վէ Փաղաթ ճէպլէր տօլու օլարագ պիր ան էվվէլ եօլա տիւլմէք գօլայ օլանաղընը հիսս էլլէյիպ , քէնարի քէնտիյէ :

— Եւ քեամիլէն պաթարըմ վէ եախտ չըգարըմ . դօմիսէր տէնիլէն մէմուր աղամթլի պիր քիմսէ օլտուղընտան թապիլի եավաշ եիւրիւր , պէն օնտան հէր հալտէ իլէրի կէչէրիմ : Օ քէնարի Փրգասըլլա կէլիսէնէյէ տէկին , պէն եէթիլիւր վէ բարալար իլէ պէրապէր գաշմաղս մուվաֆֆագ օլուրուդ , տէմիլ իտի :

Լազարըն չու էֆքեարըլլա , տար աղանճընա չըգմասընա աղ պիր շէյ գալմըլ օլտուղընը օղուլանլարըմըլ էլպէթ խաթըրլարար :

Լազար՝ հիքեայէսինի պիթիւրտիքտէն սօնրա օ տէրէճէ պիր նէչէ իլէ կիւլմէկէ պաշլատը քի , Սիմօն՝ Լազարըն չըլարըմըլ օլմասը ֆիքրինէ զահիպ օլտը : Լազար Սիմօնա տօղրու պաշընը էյէրէք :

— Գօմիսէր իլէ Փրգասը , թուլթանաղլարը մահպուսարը ատիլյէ տաիրէսինէ կէօթիւրէճէքլէ՞ր մի տէյու մէրագ իտէյօրում :

— Հաճըլ մահպուսարը տէյու սիւալ իթտի թէանճիւալ իլէ Սիմօն :

— Մաթիւլէ՞ր իլէ Սեդուլիւնի վէ Ֆլաթի :

Իլսթիյար գարըանըն իսմի Մաթիւլիտի : Վէ գըզըլ պալըղըն իսմի Ֆլաթի իտի :

— Հագըգաթէն՝ սէնին հալինտէն պիր շէյ անլամայօրում , չու պուլունտուղուրըլ թագաթֆէրսա հալտէ նա՞սըլ կիւլէր վէ լաթիֆէ իտէրսին պիլմէմ :

— Աղլամագտան իսէ , կիւլմէք միւրանճահ տէյիլ՝ մի տիր :

— Պիր քիմսէ հէր շէյին գիյր ու վէպէր օլտուղընու կէօրէրէք՝ եէէսինի զապթ իտէպիլիլ՝ մի :

— Պէն տէ սէնին էֆքեարընտայըմ . ֆագաթ կէօզ եաշը տէօքմէնին նէ՞ Փաիտէսի օլասիլիլ :

— Հիչ օլմագսա իսէլէճանը գալպի եումուշաթըր :

— Էօյլէ իսէ պէյէնտիլին գատար աղլա , ի՞նչ նէ վագթ քի գալպին եու մուշայանագ օլուր իսէ , նէ եաբանաղըմըլ տիւլիւնիւրիւդ :

— Պաշլայաղըմ տիւլիւնմէյէ . նէ՞ օլանաղըլ :

— Էկէր կիւլէշ տօղմագտան էվվէլ պիգ Բարիպտէն պըրագըլ սախուշամայանագ օլուր իսէք , թուլթուլանաղըմըլ շիւպէն օլմատըղընը պիլիւրսին , չիւնքի , հէր նէ գատար պու կէճէ բօլիս պիլիլ էլլէ կէչիւրէմէմիլ իսէ , եարընա էլտէն կէլէնի եաբանաղընա շիւպէն իտիլէմէլ :

Սիմօն՝ տէհէթիմտէն սըչըալըլ ալաղա գալգտը :

— Էօյլէ իսէ նէ՞ տուրույօրուդ , տէրհալ եօլա տիւլէլիմ . հա՛յա , հայտէ , կէ՛լ :

— Աճէլէմիլ եօգ , սէն տահա տիթրէյօրումն , ալագտա տուրանագ հալին եօգ . . . պիրագ տահա քէնտիյէ կէլ :

— Դօրօգույօրու՞մ . . . պուրատա տուրմաղա :

— Պէն տէ պիր ան էվվէլ սափուլմադ արգուսընտայըմ, վէ ֆազաթ տա-
հա վազթիմիդ վար, տահա եարը կէճէյէ իքի սաաթ վար . գարսնըդ օւ-
տուգճա, գօրգանադ իշիմիդ եօգ :

— Սահի՞հ մի :

— Էլալէթթէ քի սահիհ . էմին օլ . սէնին պիր թէտպիրին վա՞ր մը :

— Թէտպիր՞ մի . պէնիմ նէ՞ թէտպիրիմ օլաճադ . ագլըմ պաշըմտա՞ մը
քի . տիւշիւնմէյէ իգթիտար գալտը՞ մը :

— Սէնին եէրինէ պէն տիւշիւնէյի՞մ մի :

Սիմօն պաշըյլա մուվաֆադաթը հապի պիր իշարէթ իթտի :

— Պէնիմ նասիհաթլարըմը տինլէմէյէ, վէ պէնիմ գատէրիմէ թէսլիմ օլ-
մագլըղա րադի օլտուրմուսն :

— Նէ թարաֆա կիտէր իսէն պէն տէ կէլիրիմ . օ տէրէճէ եօրղուն , օ
տէրէճէ թագաթսըդ գամըղըմ տըր քի , քէնտի պաշըմա եալընըդ գալաճադ
օլուր իսէմ, թէճէլիմ իլէ տէօյիւլմէկէ քէնտիմտէ իգթիտար կէօրմէյօրում :

— Շու հալտէ, գարարըմըդ գարար : Պիր սաաթտան եօլա տիւշէրիդ :

— Նէ՞րէյէ կիտէճէյիդ :

— Ուլաղա . Օվէրնեը վիլայէթիլէ . զանն իտէրիմ քի սէն օրատա տօղ-
մուշուն տըր :

— Էվվէթ, ֆազաթ ղայէթ քիւշիւք եաշըմտա վաթանըմտան չըգմըշ օլ-
տուղըմտան, օրատա ագրապա վէ թէալլիւգաթտան քիմսէմ գալմամըշ տըր,
վէ հիշ քիմսէ պէնի թանըմադ :

— Պիղէ տէ օրասը լաղըմ . իսմինի տէլիտիրի վէ քիմսէյէ քէնտինի թա-
նըթտըրմագսըղըն , րահաթճա պիր էօմը կէյիրմէյէ պաշարօն :

— Պաշա մահալտէն իսէ օրասը եինէ միւրաճճահ տըր . ֆազաթ սէօյ-
լէսէ՞նէ պանա . նէ՞ սէպէպէ Օվէրնեը վիլայէթիլի ինթիխապ իթտին :

— Սէպէպի մէյտանտա տըր . էֆէնտիմ օլան Մարքի տը Սէն Մէքզանը
օրատա պուլաճաղըմա շիւպկէմ եօգ :

— Նէյէ՞ եարար Մարքիլի պուլմադ , օ տա պիղիմ կիպի մաղնուն վէ
միւթթէհիմ տէյի՞լ մի . օ տա պիղիմ կիպի գաշղըն տէյի՞լ մի :

— Էյյլէ ամմա , եինէ մաարուֆ պիր զաթ տըր . Մարքի տը Սէն-Մէք-
զան նամընը թաշըյօր . շէօհրէթ վէ սըհրիյէթի սայէսինտէ եինէ պիր գուվ-
վէթ վէ գուտրէթէ մալիք տիր քի պիղտէ եօգ . պիղիմ կիպի էհէմիլիյէթսիդ
քիմսէլէրին տիւշիւալ պօղուլտուղու չայտա , պիր պէօյիւք զաթ , սյաղընը
գայտըրմադ , վէ գայտըրսա տախի , եինէ սույուն եիւզիւնէ չըգմանըն եօ-
լունու պուլուր . Մարքի տը Սէն-Մէքզան՝ թալիի շու արալըդ նէ գատար
նասադ օլսա , եինէ եագալը գուրթարմաղա միւզթէտիր տիր , վէ գուրթա-
րըր տա , քէնտիսիյէ պէրապէր պիղի տէ գուրթարաճաղընա շիւպկէ եօգ ,
հաթթա պէն անը մէճպուր իթմէք քիւլֆէթիլի տէրէօհտէ իտէրիմ, սէն ի-
շին օ ճիհէթիլի պանա պըրադ , վէ քէսէնի պանա վէր :

Ագշէ մուամէլէսինտէ միւթէրէք օլմադ մէսէլէսի Սիմօնուն բէք խօշու-
նա կէլմէտիյինտէն .

—Քէսէմի՞ մի վերէյիմ —տէյու սիւվալ իտի :

—Շիւպէսիզ , պիր գատըն քիչինին պէնիմ իչիւն բարա վերմէ-սինի կէօրմէք մէզէլէթինի գապուլ իտէ՛րմիյիմ տէյու գըյաս իտէյօր-սուն . հիչ օլմագաս , ալէմէ սըրըմլը վերմէյելիմ . . . թէրէտտիւտ մի ի-տէյօրսուն , օ պաշգա , քէյֆինէ պագ . պէյէնտիյինի եար . պուրատա պիր-պիրիմիզալէն այրըլալըմ , սէն քէնտի պիտիյին թարաֆա կիթ , պէն տէ իսթէ-տիյիմ ճիհէթէ կիտէրիմ , էն էյիսի պու . Փագաթ տօղրուսունու իսթէրսէն , պէն քէլլէմի գօլթուղումուն ալթընա ալարագ , պու ազլամ սանա իթմիշ օլտուղըմ խըզմէթէ մուգասիլ , չու նանքէօրլիկի մէմուլ իթմէզ իտիմ սէն տէն :

Լազար , չու սէօզլէրի հայսիյէթինէ տօգունուլմուզ կիպի պիր թարգը մաղտուրանէ տէ սէյլէտիքտէն սօնրա , Փալճըտան այրըլաճագ կիպի պիր թավրտա պուլունտու :

—Թէրէտտիւտ իթտիյիմ հօգ , —տէյու պաղըրտը թէլաչէ իլէ Սիմօն , —պէնի թէրը իթմէյէ բազը օլապիլի՞րմիսին . . . իքիմիզ պէյնինտէ հէր շէյին միւլթէրէք օլտուղընը պիլիրսին : Ա՛լ . . . —տէյուպ , Գօնթէս տը Բահօն թարաֆընտան՝ գըզըլ մասանըն իւզէրինէ պըրագըլմըշ օլան քէսէյի Լազարըն էլինէ սըզըլտըրտը :

—Հա շէյլէ , —տէտի Լազար , իրէք քէսէնին իչինտէքի ալթընլարը գուր-ճալայարագ , — չու ազլէ իլէ եօլթուղըմըզա պաշայապիլիրիզ , պունլար պիթէրսէ , իհթիյաթ ազլէսինէ պաշլարըզ :

Սիմօն՝ պու սէօզտէն բէք խօլանմատը իսէ տէ , մուխալէֆէթ տախի կէօսթէրմէտի :

Պիր սաաթ սօնրա , Մարքի տը Սէն-Մէքղանըն էմէքտարը իլէ բէֆիգա-սը իտալը բահաթտա օլան շէհրը շէհրի Բարիլի պըրագըրպ մուֆարագաթ իթտիլէր :

ԳԼՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

1

Պալատէ հիքեայէ իթմիշ օլտուղըմըզ վուգուաթտան թագրիպէն պէշ այ սօնրա , եանի 1885 սէնէսի աղօսթօս իպթիտալարընտա , Օվէրնէրտա վագը Սէն-Ժիւտ նամ գարիյէնին պիր թանէճիք սօգաղընտա սապահըն սաաթ տօ-գուզու բատտէլէրինտէ էհալիի գարիյէճէ օ անէ տէկին էմսալի նամէսպուգ պիր հարէքէթ միւշահէտէ օլունմագտա իտի :

Դայէթ բարազ պիր կիւնէշ զիյալը բէֆնագֆիլանընը սաշմը , վէ քէօյ-լիւլէր այալ ու էվլատլարըլա միւթատլարը վէճհ իւզրէ թարալարընա կիտէ-ճէք եէրտէ , քիւմէ քիւմէ քէօյիւն պիր ուճուլնտա քեաին պիր էվէ տօղրու կիթմէքտէ պուլունմըլլար իտի : Մէգքիւր էվին արապա գաթուսունըն իւզէ-րինտէ էնլիճէ պիր սան թահթա ասըլմըշ իտի :

Էն քիւլիւք ըիւզկեարտան սալլանմագտա օլտն մէզքիւր թահթանըն հէր իքի թարաֆընտա, Ծրաճասա տէվլէթինին արմասը եանի ալամէթի ֆարիգասը թէրսիմ օլունմիշ վէ ըէսմին էթրաֆընտա, Ծրաճասա արմասը քէլիմէլէրի նազը իտիլմիշ իտի :

Լօգանթա իթթիխագ իտիլմիշ օլան պու էվին դարուսը էօնիւնտէ տուր-մագտա օլան ալթը նէֆէրտէն իպարէթ պիր սիւվարի ժանտարմա գօլունըն էթրաֆընը էհալի դուշաթմըշ վէ ճէմիյէթ կիթտիքճէ պէօլիւմէքտէ պուլուն-մուշ իտի :

Իշլէրինտէն՝ եաշընը ալմըշ, ուզուն պօյլու, զայիֆ վիւճուտու, կիւլէր եիւզլիւ, բարլագ կէօզլիւ, սըգ վէ սէրթ դաշլը, վէ աղարմըշ ուզուն պը-յըգլը պիր զապիթ թա օրմալարընտա տուրմուշ օլուպ, պէյաղ սըրմա շէ-րիտլէրի վէ ազամէթլի թապըր ճիւմէնին նազարը տըգգաթընը ճէլալ իթմէք-տէ իտի :

Պու դաթ, ժանտարմա ֆըրգասը զապըթանը միւթէհայիպընտան օ-լուպ, Տշնի Բօսլիւսթէլ թէսմիյէ օլունուր իտի : Սօլ էլիյլէ պինմիշ օլտուղու եաղըզ աթըն տիգկինէրինի, վէ սաղ էլիյլէ տալիս գօմանտա տէյնէյի մա-գամընտա իաթիմալ իթմէքտէ օլտուղը եուվարլագ տիւրիւմիւշ պիր քեաղըտ թուլթմագտա իտի :

Անտէն իքի ատըմ ուզագտա, քէնտի ատամլարընտան շիւման վէ գըս-սա պօյլու պիր նէֆէր, Նէֆէսինին միւթէհամմիւլ օլտուղու մէրթէպէտէ, պիր պօրու իւֆիյէմէքտէ օլուպ, պօրունուն սէսինի ալան քէօյլիւ, սիւրաթլէ օ թարաֆա գօշար իտի :

Շու հալէ էն ղիյաստէ մէրագ իտէնլէրտէն պիրի, Լօգանթանըն սահիպի իլիւեօմ Շատօրան իտի քի, զայէթ էյի պիր ատամ օլուպ, ալա պալըղը հաշ-լամասը վէ քէքլիք սուճուղու բիշիրմէքլէ քէսպը շէօհրէթ իթմիշ օլտուղըն-տան, շու շէօհրէթլէ միւֆթէլիսի օլուր իտի :

Արգասընտա Ժիւլի նամընտա պիր տանէճիք գըզը տուրուր իտի : Ժիւ-լի՝ սուրը, մաի կէօզլիւ, լաթիֆ պագըշլը, բէնպէ նանագլը, քիրաղ կիտի գըրմըզը տուտագլը պիր գըզ օլուպ, վուզուի հալի պիր էյի կէօրմէք իշիւն ալագլարընըն թա ուճունա պասարագ բէտէրինին օմուզլարը իւզէրինտէն պիր զապիթէ պիր տէ պօրու չալանա պագար տուրուր, վէ տիկէր տէօրթ նէֆէր տիկէրլէրինտէն քիւլիւք ըիւթպէտէ օլան սիւվարիլէրէ կէօզիւնիւ պի-լէ շէվիրմէղ իտի :

Զապիթ՝ էհալինին մըգտարը քիֆայէտէ թօրլանմըշ օլտուղունու կէօր-տիւքտէ, քեաղըտտան տէյնէքլէ հաքիմանէ պիր իշարէթ գալաըրտը . պօրա-զան սիւվարի, մէմուռիյէթը զահիրէ իլէ պօրույու աշաղը ալըպ, նէֆէս ալ-աը վէ ալընըն թէրինի սիւտի :

Զապիթ քեաղըտլարը աշըպ, իշինտէն պիրիսինի չըգարըպ, սէօյլէյէճէ-յինի խաթընա կէթիւմէք իւզրէ քեաղըտլարտան պիրիսի իւզէրինէ աթֆը նիկեհաշ էյլէտի, վէ գրալըն ալամէթը մախսուռնէսիյլէ մախթոււմ օլան քեա-ղըտը սյնէն օգուճագ քիւլֆէթինի իաթիյար իթմէքսիգին, քէնտինէ մախսուռ

պիր լիսան իլէ վէ ուզագտան իշխտիլէճէք մէրթէպէտէ եիւքսէք վէ պերրագ պիր սէս իլէ չէօյլէճէ իֆատէի մէրամէ պէտ էյլէտի .

—էյ Սէն-Ժիւս գարիյէսի էհալիսի , էյ միւթէպէր էհալի , էյ էհլի ըրդ քէօյիւ , էյ չէվքէթլու գրալ Լուի հաղրէթլէրինին սատըզ վէ միւթի թէպաասը , Ճէնալը Հագգ բատիչանըմըզը մուհաֆաղա պույուրսուն , սիզ պէնի չօգտան պէրալ թանըրսընը , սիզին ճիւմէնիզէ պիրտէն վէ այրըճա հէր պիրէրլէրինիզէ նազարը խիւլուս վէ մուհապպէթլէ պաղտըղըմը , վէ սիզէրիայէթ վէ իթիպար իտէկէլտիյիմի պիլիրսինիզ . սիզ պիր գապահաթ իչլէմէտիքճէ , քիմսէյէ պիր ֆէնալըզ իթմէտիքճէ , քիմսէնին միւլքինէ պիր թէճա վուզտա պուլունմատըզճա , տայիմա սիզէ նազարը հիւրմէթլէ պաղմագտան ֆարիղ օլմայաճաղըմը տա քէզալիք պիլիրսինիզ :

Շու մուզատտէմէ ֆէնա տէյիլ իտի : Քէօյիլլէրտէն պազը ճօկուշլարը —էաշասըն զապիթիմիզ— տէյու պաղըրտըլար :

Տընի Բօպիւսթէլ մէմնուն օլուպ , պաշընը պիր պիր թարաֆա , պիր խիկէր ճիհէթէ էյտի վէ կէօզիւնիւ գըրբարագ նութգընա սէվամ էյլէտի :

—Հագգ թէալա հաղրէթլէրի վիճուտը գրալիսինի մուհաֆաղա պույուրսուն . վէլիի նիյմէթիմիզ չէվքէթլու բատիչանըմը իլէ Գլէրմօն բէխը հիւքիմէթի թարաֆընտան պիր մէմուրիյէթը մախսուսէի նաղիքէ իլէ չուրատա սիզին նէզտինիզտէ պուլունտըղըմտան տօլայը աշըրը մէրթէպէտէ մէմնունըմ : Սիզէ պիր խայըրլը խապէր թէսլիղ իթմէյէ կէլտիմ . պէօյիւք քիւչիւք , կէնճ վէ իլաթիյար ճիւմէնիզէ թօքտան վէ հէր պիրինիզէ այրը այրը գէնիլին օլմանըն եօլունու էօյրէթմէյէ կէլտիմ . . .

Չապիթ ուսթատ պիր քիմսէ օլտուղընտան , սէօյլէտիքլէրինին էհալիյէնէ կէօնա թէէսիրի օլապիլէճէյինի անլամագ , վէ անլէրին ֆըսըտը վէ միւլ թալաւարընա մէյտան վէրմէք իւղրէ , պիրաղ վաղըթ թաթիւք քէլամ իթտի . մուսախարէն եինէ քէլամէ աղաղ իլէ .

—էվվէթ , գէնիլին օլմագ , վէ պու տա օ տէրէճէ պիր սուհուլէթլէ վէ զահմէթսիզճէ քի , սիզ տէ թէաճհիւպտէ գալաճագսընըզ : Թօքրաղըն իւսթիւնտէ իքի գաթ օլմուշ , ուղուն կիւնլէրտէ , էա սըճագ կիւնէչին —ալթընտա գալրուլուպ գան թէրլէյէրէք , վէ էախօտ էաղմուլար ալթընտա ըսլանըս սու քէսիլէրէք , օն իքի այ միւթէմատիէն գաղմա չալար , քիւրէք սալար , էքէր , պիչէր , թըրբանլար , թարլալարա կիւսլրէ աթար , պէլինիզի գըրար , տամարլարընըզ չաթլատըր : հայվանաթ տէրիլէրի թէմիզլէրսինիզ . աճ օլտուղընըզ գէման նատիրէն էէյէճէք չէյ պուլապիլիրսինիզ . սուսուգ օլտուղընըզ գէման , տահա աղ սու իչէրսինիզ , վէ նիհայէթ հէր չէյտէն մահրում սիյահ էքմէք գըրընթըսըլա գարնընըզը տօյուրուրսունըզ , վէ պիր ճէլատըն պիլէ բէնչէի տարպէսինէ տիւշմիւշ օլան գուրպանը գայըրտըզը գաաար վիւճուտինիզի գայըրմայարագ չալթըրսընըզ . պաղընըզն ճէպինտէ պիր գաշ աշընմը մանըր , էն պախթընըզն քէսէսինտէ , պիր գաշ քիւֆլէնմիշ աղչէտէն զիյատէ պիր չէյ պուլունմագ . էքսէրինիզ էքմէքճիյէ օյօրճտան գուրթ ուլամաղընըզ վէ կիթտիքճէ գապարմագտա օլան պօրճու

նուգութեան մէջ իջիւն , չարքամագտան պաշտապիր սէրմայէ պուլամաղսընը , վէ սէֆալէթաւն իւր նիհայէթ իւր նիհայէ եագայը սըլըրամաղսընը :

Զապիթ սուրատա պիր տահա թաթիլի քէլամ իթտի :

Գէօյլիւէր պուլտան իսթիֆատէ իտէրէք , օմուղարընը սիւքէրլէր վէ պիրպիրէրինէ :

— Տէտիյի եալան տէյիլ . երլ պաշնտան սօնուհա գատար ճանըմը չըգար , դանըմը գուրուր , սէնէնին իպթիտասընտա նէրէտէ իտէք , սօնուհա եինէ օրատայըլ , տէրլէր իտի :

Տընի Բօպիւսթէլ պըլըգլարընըն ուճուհու պիւքէրէք՝ թէքրար պաշլատը .

— Իլթէ պէն . էվատայարըմ , պիւտիյինիզ կիպի , ժանտարմա ֆրըգասըլ գապիթի վէ սիզին ճիւմէնիդին տօսթու վէ բէտէրի օլտուղըմ հալտէ , սիզէ ճէսիմ մըգտարտա ազչէլէր կէթիրմիյիմ փրի , իւչ պին լիրա պիր , իւչ եիւզ լիրա տա պիր : Պիրիբիմ քի սիզ շու արայըլ քէնտի գուլագլարընըն պիւէ էմնիյէթ իթմէյօրսուհըլ , վէ շու տէտիյիվին սահիհ եախօտ եալան օլտուղընա թէրէտտիւտ իտէյօրսուհուլ , վէ շու ճէսիմ մըգտար ազչէլէրէ գափուլմագ իչիւն նէ՝ եարմագ լաղըմ կէլտիյինի տիւչիւնիւյօրսուհուլ : Իլթէ պէն՝ սիզէ նէ եարմագ իզթիդա իթտիյինի տէ պէյան իտէճէյիմ : Իչինիդտէն հէր քիմ քի , էօլիւ վէ ետ սաղ օլարագ , իտամ ճէղպընա միւսթահագգ պիր թաղըմ ճինայէթլէր իլէ միւթթէհիմ պուլուհան Մարքի Անտրէ-Լուի-Սիմիդմօն տը Սէն Մէքզանը թութաճագ օլարսա , վէ եախօտ սահիհ վէ միւթէպէր պէրահիյն վէ տէլալ իլէ նէրէտէ պուլտանաղընը հիւքիւմէթէ մօլիւմաթ վէրլճէք օլուր իւէ , իւչ պին լիրայա տէրհալ սահիպ օլտագ տրի . վէ քէպալիք իչինիդտէն հէր քիմ քի , Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն խըլմէթեարը օլուպ , էֆէնտիսինին ճինայէթլէրինէ մուին օլան Լագար նամընտա պիր քիմսէյի կէ կէչիրէճէք օլուրսա , օնտ տախի իւչ եիւզ լիրա վէրիլէճէք տրի :

Զիքը էյլէտիկիւմ իւչ պին լիրա իլէ իւչ եիւզ լիրա միւսթահագգ օլտա Գլէրմօն լէհրի մահքէմէսի վէլնէսինտէն նագտէն լիրա օլարագ վէրիլէճէք տրի : Անլատընըլ մը :

Էօքիւզ պէօյիւքիւյինտէ տըլար իլէ տօլու ճէսիմ պիր գօնագ գատար պէօյիւք գօլմանտան նէ սուրէթլէ կիւրիւլթիւ շրգապիլիրտէ , քէօյիւէր պէյնինտէ տախի այնլ օրատտէտէ պիր կիւրիւլթիւ գօթու : Իֆրաթ պիր հըրսու թամա ալամէթի օլարագ , կէօղլէր բարլամագա պաշլատը : Տընի Բօպիւսթէլ , հիչ պիր խուսուտա միւղպաղա իթմէմի օլուպ , վէ օտորտա վտա օլուհան ազչէլէր , հաղըպաթէն ճէսիմէ պիր սէրվէթ պաշլտըղընտան , կէնճէր վէ օրթա եաղըլար վէ հաթթա իթթիյարլար պիլէ , պիր համատա պիր ալ ալալայըլ իլա նիհայէ իսթիֆատէ իթմէք արգու վէ հէվէսինէ տիւչտիլէր :

— Պու նէօյիւթիլէրինիք բէք ալա—տէտի գարիյէնին միւթէպէրաճընտան պիրիսի երիքնէք պիր սէս իլէ—Փագաթ թարիֆ իթտիյինիզ Մարքի իլէ խըլմէթեարընը էլէ կէչիրէք վէ եախօտ սիյնլէրինէ օղորու պիր գուրշուն սալտըրմագ իչիւն իթիսինի տէ թանըմագլըլմըլ լաղըմ կէլի . պիզ իտէնէ պիրինի թանըրըլ , նէ տէ տիկէրինի :

— Հագագընըզ վար . օնուն տա չարէսինի պուլմուռուզ տըր . շիմտի իբի միւհրիմին տէ էշքեալը մախսուսէլէրինի սիզէ օգուլաճաղըմ , վէ մուախիսա-
րէն լօգանթանըն պէօյիւք սալօնունըն տիվարընա տսաճաղըմ քի , հէր քէս
տիլէտիյի կիպի օգուսուն վէ թէտգիգ իթսին :

Զապիթ՝ իքինճի տէֆա օլարազ քեաղըտլարընըն իշինտէ արայըպ , մաթ-
պու պիր վարազա չըգարտը :

— Տինլէյին , պաշլայօրու : Մարքի Անտրէ-Լուի-Սիժիգմօն տը Սէն-Մէք-
զան եիրմի պէշ եաշընտա , ուզուն վէ ինճէ վէ միւթէնասըպ պօյու , սարը ,
ուզուն վէ գըվըրճըզ սաշը , սարը , ինճէ , ուզուն պըյըզը , պէյզա սու-
րաթը , պէյազ թէնլի , կիւղէլ տիշի պիր տէլիգանը տըր . գատընլարըն սը-
ֆաթլարընա ընլազ վէրմէք մագսատըյլա եարտըզլարը պէն միսիլիւ , սօլ
եանաղընտա , աղզընըն քէօշէսինտէ մէրճիմէք պէօյիւքիւյինտէ սիյահ պիր
նօգթասը վար :

Ինթիյար քէօյիւ գարըսընըն պիրի .

— Պու թարիֆ իթտիյին հայտուտ , տէմէք քի թըսզը պիզիմ քիլիսէտէ-
քի մուզատտէս ընսմէ պէյնգէյօր . եալընըզ պիզիմքինին մէրճիմէկի եօգ—
տէտի :

— Թարիֆաթըմտան Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն կէօսթէրիլի պիր քիմսէ
օլտուղընը անլատընըզ : Մաէթթէէսսիւֆ ալտատընը պիր սըֆաթը վար . է-
կէր պու տիւնեատա հագգանլիյէթ օլսա իտի , օ սիզին քիլիսէտէքի ազիզին
ընսմինէ պէնգէյնճէք եէրտէ , շէթանա պէնգէմէյի իտի : Հիշ օլմագսա պիզ
տէ երւզիւնէ պագար նէ եաքաճաղըմըզ պիրի իտիք :

Տընի Րօպիւսթէլ սէօզիւնէ տէվամ իթտիի սըրատա , լօգանթանըն գը-
զը ժիւլի Շատօրանըն պէնդի աթըպ , վէ շաշըրըպ , քէմալը խէլէճան իլէ .

— Եա Րապպիմ Ալլահ , տէմէք քի իւշ կիւն էվիլէ պիզիմ լօգանթատա
եէմէք եէյէն , վէ պիր արալըզ եալընըզ գալտըղըմը սըրատա , էլիմի թու-
թուպ , թաթըլ սէօզլէր սէօյլէյէն օ կիւզէլ , նագիք վէ թէրպիյէյի տէլի-
գանը Մարքի տը Սէն-Մէքզան իմիշ . շիմտի թանըպմ . էվիլէթ օ իմիշ , օ
կէօզտէ , օ պագըշտա , օ գատար կիւլէր երւզտէ պիր ատամ նասըլ օլուր
տա , գապահաթըլ վէ միւհրիմ օլուր . հաշա՛ , հաշա՛ . օլամաղ . ինանմամ .
հագգսըզ հիւքմ իտիլյօր . պիկիւնահ օլտուղունա չիւպէմ եօգ—տէտի :

— Մարքի տը Սէն-Մէքզան , —տէվամ իթտի Տընի Րօպիւսթէլ— Փիրար
իտէլիտէն պիրու , ալէսսէվիյէ սիյահ իշլէմէլի կիւմիւշիւ պիր էլպիսէ կիյինիւր ,
քէզալիք սիյահ թիւլիւ պիր կիւմիւշիւ շաքա գօր . դայէթ չաքուգ գօշար
ալ պիր աթա պինէր : Կէլէլիմ խըղմէթքեարընա : Պունուն իսմի Լազար տըր .
էֆէնտիսի եաշընտա տըր : Օրթա պօյու շիմանճա , տօկուն սուրաթըլ ,
գուճալ սաշը վէ սիվրի կէօզլիւ պիր ուշազ տըր . խըղմէթքեար էլպիսէսի
կիյինիւշ , գույրուղու վէ գուլաղը քէսիք , վէ սօլ կէօզիւ քէօր պիր աթա
պինէր : Շիմտի հէր շէյի անլատընը . պու խապիսէրին տախիլ մէմէքէթտէ
պուլունտըզլարընա չիւպէն եօգ . իմտի եօլա տիւշիւն , վէ Փըրսաթտան իս-
թիֆատէ իթմէյէ շալընըն . պիր տահա պէօյլէ Փըրսաթ էլինիպէ ասլա վէ

գաթան կէջէմէզ . իգոյալ թա եանըպաշնըդտան կէջէյօր , հէման եագասըն-
տան գալրամագա պագընըզ :

Եաշասըն զագլթիմիզ , եաշասըն , տէյու պաղըրտը ճէօմաթ :

2

Տընի Բօպիւսթէլ , էհալինին շու ալգըշնտան Ֆէվգէլատէ մէմնունէն ,
խըզմէթինին նըսֆընը ոլու սուրէթլէ իքմալ իթտիքտէն սօնրա , աթընտան
աշաղը էնիպ , լօդտնթանըն տիվարընտա խասսէթէն մըխլանմըջ օլան խալ-
գայա տիգլինինտէն պաղլատը , վէ մայէթինտէքիլէրէ տախի իշարէթ իտիպ ,
լօգանթանըն ալթ գաթընտաքի օտայա կիրտի . տիկէր պէշ նէֆէրլէր տախի
աթլարընը պաղլատըգտան սօնրա իշէրի կիրիպ պիլլէշտիլէր :

Տընի Բօպիւսթէլ՝ սիր չէքիճ իլէ տէօրթ էքսէր կէթիրտիպ , Մարքի տը
Սէն-Մէքզան իլէ խըզմէթքեարը Լաղարըն էքքեալինի միւպէյլին օլան ըէսմի
վարագայը , տիվարըն էն միւնասիպ մահալինէ էլիյլէ շագտը :

Մուախլարէն լօգանթանըյա խիթապէն .

— Պապա Կիլեօմ . տաշա պիպիմ պիր չօգ եզլումուզ վար , սլնագ տա
պաստը . սէրինլէտիճի խաֆիֆ պիր շէյ իշսէք ֆէնա օլմազ . շու սէնին շա-
րապընտան իւջ գապ կէթիր պագալըմ :

Շատօրան՝ տէրհալ շարապը կէթիրիպ , գապիթ իլէ նէֆէրաթ , բատիշա-
հըն , Իլէրմօն հաքիմինին վէ պիղզաթ զագլթին ալգընա գապլարը սօշալթ-
տըլար :

Թիւլի Շատօրան , նէ եարաճաղընը չաշըրմըջ պիր հալտէ կիտէր կէլիր ,
վէ էօնլիւլենին ունունու պիւքէ պիւքէ մասանըն էթրաֆընտա տօլաշըր իտի :

Պու գըզըղապըն սիր շէյ սօրմագ արզուսըյա մուգտարըպ օլտուղը Էէ
Փագաթ սիննի վէ գըզըղը հասէպլյլէ մահնուպլյլէթլ թապլիսինտէն նաշի
սէօզ սէօյլէմէկէ շէքինսէքտէ իտիւկի աշիքեարէն կէօրիւնմէքտէ իտի :

Նիհայէթ թէրէտտիւտինէ պիր նէթիճէ վէրիպ ,

— Ջապիթ էֆէնտի , պու Մարքի տը Սէն-Մէքզան տէտիյինիպ նէ՞ գա-
տար տէհշէթլու ճինայէթ իլլէմիշ քի , հիւքիւմէթէ թէսլիմ իտէնէ իւջ պին լի-
րա վատ օլունույօր , վէ էլէ կէշիրիտիյի կիպի պաշընը քէսմէյէ գարար վէ-
րիլիյօր :

— Հա՛ , հա՛ , — տէյու կիւլէրէք — Մարքինին կիւղէլ պիր տէլիգանը
օլտուղունու իշիթտին տէ , նէ՛ եարմըջ օլտուղունու անլամագ սէվտասընա
տիւշտին , էօյլէ՞ մի . . . անլաշըտը անլաշըտը . . . գատընլարըն ճիւմլէսի
պէօյլէ եարաաղմըջ տըր : Այէօղլէրինտէն եագայը էլէ վէրիլէր . նէ հալ իսէ ,
տանա քէյֆիյէթի թաթլը թաթլը թարիֆ իտէյիմ : Գօղալամագտա օլտուղը-
մըջ Մարքի տը Սէն-Մէքզան , անասըլ պիղիմ մէմլէքէթտէն տիր : Բէտէրի
ղայէթ միւհթէրէմ պիր զաթ օլուպ , պունտան պէշ ալթը սէնէ մուգատտէմ
աթաան տիւշիւպ էօլմէմիշ օլտա իտի , շիմտի շու օղունուն հալինի կէօրէրէք
քէտէրինտէն էօյիւր իտի . պունտան եիրմի միլ մէսաֆէտէ ճէօիմ պիր գօ-

նաղա վէ քիւլլիյէթլի արագիյէ մութատարըֆ խոր : Սէն—Մէքան ֆամիլեաշնըն՝ վիլայէթին էն գատիմ խանէտանլարընա վէ խուսուսիլէ Օվէրնէր վիլայէթինին էն ղէնիկին սարլգատէկեանը օլան Բահօն դօնթարընա թէալիլգ վէ գարապէթի վար տըր : Բէտէրի էօլիւր էօլմէզ , ղղուհուն իլք իշի՝ սիւրաթլէ պըրագըզ Բարիսէ կիթմէք վէ օրատա սէֆահաթ տգընթըսընա տալմագ օլտու . վարիտաթը սէֆահաթընա թիֆայէթ իթմէտիյինտէն պիրէր պիրէր էմլաքընը սաթմաղ , գոնաղընը թէրհին իլէ իսթիգրագ իթմէյէ վէ մօմու հէր էքի ուճուհտան եագըզ , վարիյէթ ինի սաշմաղա պաշլատը : Պուհալէրինին հիշ պիրինի թայելիլ իթմէմ . չիւնքի պաշգաղընա գարարը տօգուհմագ , Հէր քէս մալինին սահպի տիր , տիլէտիյի կիպի սարֆ խորպ պիթիլէպիլի . տէլի՞ մի . կէնճիլի ղէմանը կէչէրոն՝ ինտունը ազլը պաշընա կէլիր . անճագ պու թարիգ իլէ երգըլըզ բարասը գալմաեան քիմէ՝ արթիգ բահաթ օթուրուզ , նամուսունու մուհաֆագ իթմէք լազլմ կէլիր իքէն , Մարքի էօյլէ տալրանմամը : Օ վագըթլար Մարքինին արգասընտան տօլաշմամը օլտուղումտան , իճրասընա պաշլամը օլտուղու ուֆագ թէֆէք խապաւսէթլէրի թաֆիլ իտէմէմ : Մարքիյի պուլնտուղու միւշթիլ հալտէն դուրթարմագ իշիւն խանէտանընը նամ ու շէօհրէթինէ հիւրմէթէն , ճիւմլէ նուֆուզլու տօթլարը հէր թէտպիրի գուլլանարլար . անճագ՝ պուհտան պիշալթը այ էվէլ իշլէր չըզլտան չըզլզ , գապահաթ եէրինէ էինայէթ բուշումաի ղուհուր օլտու : Շէօյլէ քի՝ Մարքի քէօէսինի շալմագ իշիւն պիրիսին ուրուպ թէլէֆ իթաի :

Ժիւլի Շատօրան՝ սիւշար օլտուղու տէհէթի կիզլմէկէ միւզթէտիր օլամայըզ .

—Սօըլգատէ օլուպ աա , սըրգաթ իշիւն աստմմը էօլտիրմէք . գալի՞լ մի տիր :

—Գապիլ տէլիլ , չիւպհէսիլ տիր . չիւնքի խալաթ օլունմուշ տըր : Ուրուլան քիմէ էօլմէզտէն էվէլ պիր դաշ տագըզա ագըլ պաշընա կէլիպ , գաթիլինին իսմինի վէրմիլ :

Ժիւլի Շատօրան պաշընը աստը , պու սէօգէ բէք տէ իսքեսթ օլմամիշ կիպի կէօրիւնտիւ :

—Պէլքի գարազ վէ նէֆսանիյէթէ մէպի , Մարքինին իսմինի վէրմիլ տիր , տէտի Ժիւլի :

—Պու էլէմիաք վուդուաթտան սօնրա , Մարքինին սիւզ ու կիրիթինէ տաիր էմըլ գըրալի սատըր օլուր օլմագ , ասալէթին էլինտէն գաշանագ զմննըլլա , տէրհալ Բարիստէն չըզլզ , Օլէրնեւա իթիճա իթմէյէ կէլիլ : Պէլքի զանն իտէրսինիլ քի շու սուրէթլէ Մարքի բէնտիսինի ունութտուրմագ եօլունու թութմուշ , վէ եէնիտէն պիր գապահաթ իլէմէքտէն Փարիլ օլմուշ տըր : Քեամիլէն մուղայիլի . Մարքի պիր թագըմ շունուն պուհտէն մալի իւզէրինէ ազչէ իսթիգրագընա գալըլըզ , վէ մուվաֆֆագ օլամայըզ , հիշ պիր թարաֆտուն իսմտի գալմամըլ տըր :

Շու սըրատա մուինի օլան խըզմէթեալը Լազար կէլիպ քէնտիօրին

պուրուպ, իբրիկ պիրտէն Բօքվէր օրմանընա միւնթէհի օլան եօլուն թա նի-
հայէթինտէ վազը խարասլ պիր գուլէյի իգամէթկեան իթթիխազ իտէրէք, ճէ-
սէտ տիւնմանը վահի գուշար կիպի, եօլնուլարն իւզէրինէ հիւճուս իթմէ-
կէ պաշպմըշար տըր :

Թուզ էօրծիւլէրինտէն պիրի աթ իլէ օրատան կէշէրքէն, թօրպալարընը
մուհաֆազա իթմէկէ չալըշտըղը սըրատա, տէօրթ եէրինտէն ուրուլուպ եէրէ
սէրիլմիշ տիր :

Ալթը հաֆթա զարֆընտա խապաթը շահիտի, Գլէրմօն հաքիմինէ օն սէ-
քիզ շիքեայէթ վուգու պուլմուշ օլուպ, կէճէ կիւնտիւզ տօլաշմագ իւզրէ
մէգքիւր օրմանա պիր սիւվարի գօլու թայեին օլունմուշ տըր . թէէսսիֆ ի-
տէրիմ քի, պէն պուլունամատըմ . զաթէն Մարքի՝ ապլօգա օլտուղունու Փէհմ
իտէրէք օրատան տա գաշմըշ տըր :

Պիր գաշ հաֆթալար իպի թօղու իլէ ղայպ օլուպ, նէ տօղրուտան տօղ-
րույա, նէ տախի տօլայըտան նամը իշիտիլմէմիշ տիր :

Մուսախարէն կիւնիւն պիրինտէ, իբի քէօյլիւնիւն բագարա կելիպ քիւլ-
լիյէթլի հայվան սաթըն ալտըզլարը վէ պիրազ էօթէտէ ալտըզլարը հայվա-
նաթը սաթտըզլարը վէ վէրտիքլէրի ագչէնին ալթուն օլմատըղը Գլէրմօն հա-
քիմինէ խապէր վէրիլմիշ տիր :

Պու իբի քէօյլիւնին նէ շէքտէ քիմսէ օլտուղը թահգիգէ պաշլանըա-
րագ, եիրմի թարաֆտան կէլէն իշարաթտան, Մարքի իլէ խըզմէթքարը Լա-
զար օլտուգլարընա շիւպէն գալմամըշ տըր :

Մէկէր քի պու իբի աէհէթլի գութթաը թարիգ, գալպաղանըղա պաշ-
լամըշար իմիշ :

Զապիթ՝ պուրատա թաթիլը քէլամ իտուպ, պիր գատէհ տահա շարասլ
իշտի :

Ժիւլի Շատօրան, պէնգի աթմըշ, էլլէրինի գափուշտուրմըշ օլտուղու
հալտէ, հալա գապիթի քէմալը տըգգաթ իլէ տինլէր իտի :

—Տահա պիթիլմէտիմ,—տէտի Տընի Բօպիւսթէլ—

Մարքի տը Սէն-Մէքզան իշին գըզըլընը սոնունա պըրագմըշ . շէօյլէ քի՝
պունտան թամ սէքիզ կիւն էվվէլ, կէնն սաըլգատէ, կէօրիւնիւր քի քէնտի-
սինին սըղընմըշ օլտուղը մահալտէն ուզագ պիր եէրտէ, եալընըզ օլտուղու
հալտէ, ճէսիմ պիր պօրայա թութուլարագ, Սէն Լանտրի մանասթըրընա
կիտէրէք իշէրի գապուլ օլունմասընը րէճա իթմիշ . իսմինի վէրմէմիշ . .
եօգ եանըլտըմ . օ սըրատա խաթըրնա տիւշէն պիր ապըլգատէնին իսմինի
վէրմիշ . թանղըր միւսաֆիրի մագամընտա մանասթըր րահիպլէրի իշէրի ա
լըպ, ըսլանմըշ օլան էլպիսէլէրինի գուրութմըշար, էն սէմիզ բիլիճի քէսիպ
բիշիրմիլէր, սէրբիսգօպօլարը իշիւն սագլամըշ օլտուգլարը էն էսկի շա-
րապլարտան պիր շիշէ աշմըշար, վէ էն եոււմուշագ եաթաղը հուզուր ու
րահաթընա թախսիս իթմիլլէր . կէճէ եարըսը, պիզիմ Մարքի տը Սէն-Մէք-
զան օտապընտան չըզըպ, մանասթըրըն քիլիսէսինէ սիվիլմիշ վէ ափանի մու-
գատտէսէյի աշըրտըգտան սօնրա բէնշէրէտէն աթլայըպ սափուշմուշ, վէ

քիւլջէ շէքիւնէ գոյարագ , էրթէսի կիւնիւ պիղզաթ քէնտիսի Գլէրմօնտա պիր Եահուտիյէ սաթմաղա վարընճայա գառար ճէսարէթ իթմիլ : Զալընան կիւ-
միւլ թագըմլարը Եահուտիտէ պուլունմը տըր : Խըրսըզլըզ , առամ էօլտիւր-
մէք , մուգաստէս պիր մահալի թէլվիս իթմէք . իշթէ պունլար տըր Մարքի-
նին մուճիլը Փախր ու շէրէֆի օլան հարէքեաթը : Պէօյլէ պիր առամը էլէ
կէշիրմէք իշիւն վտա օլունան իւշ պին լիրա , ճէսիմ պիր մէպլա՞ղ մը տըր
զանն իտէյօրսուն , գըղճըղաղըմ :

Ժիւլի Շատօրսն սիւքիւթ իթտի . իսքեաթ օլմագ իսթէմէյէն վէ հագը-
գաթը հա.ի չիւրիւթմէք իւզրէ տէլաիլ արայան քիմսէլէր միսիլիւ , տիւշիւն-
մէկէ պաշլատը :

— Պու՛ հիքեայէ իթտիյինիզ Փիլիլէր , բէք ալիմ ճինայէթ սայըլըր . Փա-
գաթ պունլարըն իսպաթը նէ՞րէտէ : Բօքվէր օրմանընտա՝ սիւահ պէլինտէ կէ-
զէն խըրսըզ , սահիհէն Մարքի տը Սէն-Մէքզա՞ն մը իմիլ . . . օ իմիլ տէյօր-
լար . Փագաթ իսպաթ իտէն եօգ . . . Մարքի , գալպաղան , գաթիլ իմիլ .
. . . տէյօրլար . . . իսպաթը նէ՞րէտէ . . . սիլ Մարքիյի գապահաթլը զանն
իտէյօրսունըզ . պէն մուղայիրինի իտտաա իտէյօրում . հա՞նկըմըզ հագգըլըզ ,
Պու տէտիքէրինիլին հիշ պիրինի Մարքինին եաքմամըզ օլտուղընը հէր նա-
սըլ իսէ հիսս իտէյօրում . պէնճէ Մարքի պիկիւնահ տըր . գալպիմ տէյօր քի
Մարքի պիր խապիս տէյիլ , իլլա պիր իֆթիրսյա գուրպան տըր :

Ժիւլի պու վէճհ իլէ իյրատը նութգ էլլէտիյի սըրատա , բէտէրի կիլեօմ ,
տիվարտա մուալլագ օլան վարագայը թէքրար Թէքրար օգուր վէ արա սըրա ,
կիւլիւնէճէք պիր հալի պիգուրարի իլէ պաշընը գաշըր տուրուր իտի :

Պիրտէն պիրէ գըզլնա վէ գապըթանա տէօնէրէք .

— Նէ՞ տէրլինիզ . պիրտէն պիրէ Փարգընա վարամատըմ , ֆագաթ տիւ-
շիւնտիւքճէ իշ մէյտանա չըգայօր : Պագսանա՞ Ժիւլի , խաթրընտա՞ մը տըր ,
իւշ կիւն էվվէլ հայվանընա եէմ վէրմէք վէ քէնտիսի տէ գարնընը տօյուր-
մագ իւզրէ պիր տսըլպատէ կէլմիշ իտի—տէտի :

Ժիւլի գօրգուսընտան տիթրէմէկէ պաշլատը իսէ տէ , խէլէճանը գալ-
պինի սէթր իթմէյէ զայրէթ իտիպ , Փիւթուրսըզ պիր թավը իլէ .

— Էվվէթ , բէք էյի խաթրըմտա տըր :

— Խըզվէթինի սէն էթտին . եիւզիւնէ պիր էյիճէ պագտը՞ն մը :

— Շիւպհէսիլ :

— Մարքի հագգընտա օլունան թարիֆէ նազարէն , սըֆաթը վէ էլպի-
սէսի նօգթասը նօգթասընա , պուրայա կէլէն տսըլպատէյէ պէնզէ՞մէյօրմու :

Զապիթ իլէ նէֆէրաթը շարապ գատէհլէրինի պըրագըպ գուլագ գա-
պարթալըր . Ժիւլի էնզարը տըգգաթըն քէնտիսինէ աթֆ իտիլտիյինի հիսս
էյլէտի . օմուղլարընը սիլքէրէք կիւլմէյէ պաշլայըպ .

— Զանն իտէրիմ քի հագըգաթէն ռույա կէօրիւյօրսուն , պապաճըղըմ .
կէշէն կիւնքի եօլճու գըսսա սօյլու , տօլղուն վիւճուտը , գումրալ սաշլը ,
սիյահ պըլըգըլ իտի վէ տուտաղընըն եանընտա թարիֆ օլունտըղը միսիլիւ
իւարէթի եօգ իտի . հաթթա էլպիսէսի կիւմիւշի օլմայըպ , մէնէֆլէ ըէնկին-
տէ վէ շապգասընըն թիւլիւ պէյագ իտի :

— Իհիմալ տըր . պէլքի եանլը կէօրմիւշիւմ . սէրտէ իխթիյարլըզ վար .
գուզվէի հաֆըզամ զայիֆլէնտիյինտէն , պուլսնըյօր :

Զապիթ վէ նէֆէրաթ իւմիտլէրինի քէսիպ թէքրար գատէհլէրէ եա-
բըշտըլար :

Տընի Րօպիւսթէլ աշաղա գալգըպ , վէ մասանըն իւզէրինէ պիր ալթուռն
ֆըրլատըպ , կիլեօմա խիթապէն .

— Պօղուզէր շուռու , տէտի :

— Կիտէ՞յօրմուսուռնըզ քի :

— Հասապէլ իյճապ . տահա իշիմիզ չօգ . կիւնէշ պաթմազտան էվվէլ ,
տահա պէշ ալթը քէօյ տօլաշըպ , Մարքինին էշքեալընը օգուշուպ , իլան ի-
տէճէլիզ :

— Պուրատան հա՞նկը կիւն պիր տահա կէշէճէքսիւիզ :

— Մէմուլ իտէրիմ քի , եարըն տէշիլ օ պիր կիւն . մէմէքէթի տօլաշըպ ,
Մարքինի էշէ կէշիրմէյէ չալըշաճաղըզ :

— Ուշըւրլըր օլտուռն . Ալլահ մուվաֆֆազ էլլէսին :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ :

Զապիթ վէ նէֆէրաթ լօգանթատտն չըգըպ , հայվանլարընա պիւնտիլէր :

— Աւր իլէրի — տէյու Տընի Րօպիւսթէլ գօմանտա վէրիպ , աթլարը թը-
բըսա սալըվէրտիլէր :

3

Երթէսի տէշիլ ֆէրտասը կիւնիւ ազլամ իւսթիւ սաաթ պէշ րատտէլէ-
րինտէ Տընի Րօպիւսթէլ իլէ նէֆէրաթը Սէն Ժիւտ գարիյէսինէ իւշ միլ մէ-
սաֆէտէն , եօրդուռն հայվանլար իլէ քէօյէ տօղրու կէլմէքտէ իտիլէր :

Տընի Րօպիւսթէլ , պաշտան թըրնաղա գատար թօզ թօքրազ իշինէ պաթ-
մըշ օլտուշը հալտէ , միւթէսազըմանէ իլէրիլմէքտէ իտի : Շապազասը պիր
թարաֆա զիյատէ էյիլմիլ վէ սըֆաթընտան նէշէ վէ մէմուռնիյէթ ալամէթի
կէօրիւնմէքտէ պուլուռնմուշ իտի :

Սիւվարի գօլուռնուռն թա օրթասընտա , պիր ալ աթ իւզէրինէ պիւնմիշ ,
էշքեալ վէ հէշիթճէ վէ էլպիսէճէ Մարքի տը Սէն-Մէքզանա միւշապիւհ պիր
զաթ տախի կէլմէքտէ իտի :

Ֆիւհազըզա Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլք կիւնիւ քիւշիւք լօգանթատըն
պիրինտէ հաղալը էլէ վէրմիշ իտի :

Տընի Րօպիւսթէլ , Մարքի թարաֆընտան պիր մուխալէֆէթը շէրիտէ
մէմուլ իթմէքտէ իքէն , Մարքինին՝ պիւա միւմանաաթ թէսլիմ օլմասընա վէ
սատէճէ վէ թապիի պիր հալ իլէ , — թէսլիմ օլուրոււմ . . . պանա իլիւմէյի-
նիլ . — տէմէսինէ թէսճճիւպտէ զալմիշ իտի :

Տընի Րօպիւսթէլ , պիր թարաֆտան քէնտինճէ մուճիպը շէրէֆ օլաճազ
միւշքիլ վէ նաղիք պիր իըզմէթի հիւսնիւ սուրէթլէ իյֆա իթմիշ օլմասընտան
տօլալը , ազամէթինտէն գապարմըշ վէ թարաֆը տիկէրտէն տախի թախսիս

օլունան իւշ պին լիրաննն գըսմը ազամընա նախ օլաճաղընտան տօլալը մէս-
րուրիթիթիւտէն թալըլ պիր հալտէ օլտուղու նիւմայան իտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզաննն պու տէրէճէ հիւսնիւ սուրէթլէ թէսիմ օլ-
մասընտան նաչի ըզհարը մէմնունիյէթ իթմիշ օլտուղու միսիլլիւ , ասըլգատէ-
նին լէթաֆէթ վէ հէլալէթը սիմասը վէ ասալէթը հալի , հէր քէսէ թէէսիթ
իթաիյի կիպի , Տընի Բօպիւսթէլէ տախի թէէսիթ իտիպ , իթթի համնումէսինսէ
միւնտէրիճ օլտուղը գատար թէօհմէթլի օլմասըլը զէհապընա տիւշմիւշ իտի :

Տընի Բօպիւսթէլ՝ պիր թարաֆտան պու վէճհ իլէ գանաթ հասըլ էլլէ-
տիյի վէ տիկէր թարաֆտան տախի , Մարքինին ասալէթինէ գիյատէսիլլէ է-
հէմմիյէթ վէրաիյի ճիհէթլէ , հագգընտա Ֆէվգէլատէ միւլայիմանէ տալրա-
նըր , վէ Մարքիյէ րիայէթը թամմէ վէ հիւրմէթը մախսուսէ իպրաղ իտէր
վէ պու հիւրմէթ վէ րիայէթէ մէպնի , Մարքի տը Սէն-Մէքզաննն գարըլըն-
տա եէրէ գատար գաբանըպ արգը ուսլուսիյէթ իթաիթտէն սօնրա , շու վէճհ
իլէ միւլքեալէմէյէ միւլպատէրէթ էլլէմիշ իտի :

— Էֆէնտիթիգին աթը կէյիք կիպի խաֆիֆ օլտուղընտան , պիզիմ աղըր
աթլարըմըլըն սիզին աթընըլա րէգապէթ իտէմէյէճէյի տէրքեար տըր : Պի-
նաէն ալէյհ , էկէրչի , Ուլլահ էթմէսին , էլիմիգտէն գաշմաղա վէ մէմէքէթ
աշմաղա գալգըլաճագ օլուր իսէնիպ , տէրհալ պիր տապանճա շըգարըպ , քէ-
մալը իկթիրամ իլէ պէյնինիգէ տօղրու պօշալթմադ մէճպուրիյլ թինտէ պուլու-
նաճաղըմը պէյան իտէրիմ : Կէրչի դայէթ աղըր վէ դայէթ միւլքիլ պիր վա-
զիֆէ խսէ տէ , Կէրչի շու վազիյիֆէյի աղլայա աղլայա իճրա իտէճէք իսէմ
տէ . . . մամաֆիհի , իճրասը խուսուղընտա թէրէտուլտ իթմէյէճէյիմէ է-
մին օլունըլ . . .

— Հագգըլլա իճրա իթմիշ օլուրսընըլ, — տէյու ճէվապ վէրմիշ իտի թէ-
պէսսիւմէ Մարքի — պէն տէ սիզին եէրինիգտէ օլաճագ օլսամ՝ այնը սու-
րէթտէ հարէքէթ իտէր իտիմ . վապիֆէ հէր շէյտէն ագտէմ տիր . ալլնան
էմր տաիմա մուգատտէս տիր :

Տընի Բօպիւսթէլ՝ մէմուլին զայրը օլարագ , Մարքինին իպրաղ էլլէտէյի
մուվաֆադաթը թամմէյէ թէանճիւպտէ գալարագ , քէնտի քէնտիյէ . — չօգ
շէյ , չօգ շէյ . պու զաթըն գատէկեանտան օլտուղը գահիր վէ պահիր տիր :
Խապիսին պիրինին խապասաթընը պուենա եիւքէթմիշ օլտուղլարընա պէն տէ
եալաշ եալաշ գանի օլմաղա պաշլայօրու՝ Պուենուն իլէ պէրապէր ումմա-
սըն քի , տըզգաթ վէ նազարէթի իւզէրինտէն էքսիթիլիմ . ֆագաթ գըլը-
ճըմ հագգըլ իչիւն տէրիմ քի մէրագա տիւշիւյօրու՝ — տէմիշ իտի :

Շուրասընը տա սէօյլէմէյէ ունութմայալըմ քի , քէնտիինի Գլէրմօն հա-
պըսանէտինէ կէօթիւրմէկէ մէմուր օլան սիւվարիլէրին չիւպէսինի տալէթ
իտէճէք պիր հարէքէթ վէ մուամէլէտէ պուլունմամաղըլըլա , Մարքի գիյատէ-
սիլլէ իթինա վէ տըզգաթ իթմէքտէ իտի : Սըֆաթընտա թէլալէտէն գիյատէ
եօրիւնըլ , վէ ֆիւթուրտան գիյատէ սըգընթըլ ալամէթի նիւմայան վէ
հայվանընըն տիգիլինինի օ տէրէճէ պօլճա պըրագմըլ իտի քի , տէօրթ սիւվա-
րիտէն այրըլմագ իսթէմէտիյի աշիքեար վէ այան իտի : Ֆիւթուրըլճա քէօյէ

տողրու նազար իտէր վէ զիհնինի տաղըմազ իւզրէ ըսլըզ չալար իտի :

Նակէհան պիր կէվէջելյէ տիւշիւալ , պաշընը կէօյսիւնէ տողրու աստը վէ կէօյլերինի եարը գաբաթաը :

— Աճապա Մարքի խասթա՞ մը տըր , — տէյու սիւվալ իթտի իհթիրամ իլ է Տընի Բօպիւթէլ .

— Ծիլվազը պիրազ քէյֆիմ եօզ . եօրկունլուգ տան էօլիւյօրում . սընազ-տան էրիտիմ պիթտիմ . կիւնէշին շիտտէթը հարարէթինտէն , պաշըմա աղըր կիրտի . նէ իսթէր իսէնիզ սէօյլէյին վէ Ֆադաթ , տողրուսոգնու իսթէր իսէ-նիզ , արթըզ թագաթըմ գալմատը , — տէտի Մարքի :

— Էկէր էմր իտէր իսէնիզ , պիր իքի սաաթ էյլէնէլիմ , եօրկունլուգ ա-լալըմ :

— Եօրկունլուգ մը ալմազ . Ալլահ էսիրկէսին . խապէրիմ օլմայարազ իւզէրիմէ աթֆ օլունան պիր թագըմ զէլիլ վէ միւնասէպէթսիզ միւֆթէրիյա-թը չիւրիւտիւպ մէյտանտան գալտըրմազ իւզրէ պիր ա՛ն էվվէլ Դլէրմօնա մուվասէլէթ է թամէիլ իթմէքտէլիմ :

— Մհ . թէպրիյէի գիմմէթ իթմէք իչիւն դահմէթ չէքմէյէճէյինիզէ չիւպ-հէմ եօզ :

— Ձահմէթ չէքմէյէճէյիմ աշիքեսուր տըր . չիւնքի հադըգաթէն , պէնիմ կիպի պիր ասըլգատէյէ խըրսըզ , գաթիլ վէ գալպազան միսիլիւ մուամէլէ իթմէք բէք ապէս տիր . . .

— Ապէս . հէմ տէ գիյատէսիյէ ապէս :

— Շուրայա սուրայա պիրազ պօրճում վար , իշթէ գասալհաթըմ պուն-տան իպարէթ տիր :

— Քիմրն պօրճու եօզ : Հէր նէ դատար բայիթախթաա եաշամայօր ի-տէք տէ , Բարիդտէ պէօյիւք զաթլար իչիւն պօրճ իթմէք ասէթ հիւքմիւնէ կիրմիշ օլտուղընը իշտիր վէ պիլիրիզ :

— Շուրասընը տա պիլմէլիսինիզ քի , պիւսպիւթիւն սէրվէթիմ տէ պիթ-մէսիշ տիր . չիւնքի , մամէլէճիլէրտէն ալմըլ օլտուղըմ ազչէ , էմլաքըմըն զըյմէթը սահիհէսինին հէնուզ բուպու մէրթէպէսինտէ պիլէ տէյիլ տիր :

— Մամէլէճիլէրին իշի էօյլէ կէլմիշ էօյլէ կիտլը , ասըլ հայտուտ օնլար տըր . . .

— Վաղիթէ իթմէմ . չիւնքի , եութտուգլարընը դուստուրմանըն եօլունը պիլիրիմ :

— Ատալէթի իճրա իթմիշ օլտուրընըզ :

— Պիր չօգ թէալիւգաթ վէ ագրապամ վար . ճիւմէսի տէ նուֆուզ վէ սէրվէթ սահիլիի զաթլար տըր . էկէր օնլարա միւրաճաաթ իթմէք իսթէյէճէք օլտամ , ազչէճէ մուզայիդատան գուրթուլաճաղըմա չիւպհէ եօզ :

— Եալընըզ Գօնթ տը Բահօն եէթիչիր , պաշըասընա միւրաճաաթ իթմէ-յէ իհթիյաճընըզ եօզ :

— Դօնթ տը Բահօնա թէալիւգիմ օլտուղընը պիլիյօրմուսունըզ :

— Սըհրիյէթ վէ գարապէթինիզի պիլմէք չէրէֆիլէ միւֆթէիլիմ :

—Շու հալտէ , պէօյլէ գապահաթլը ալչադ պիր քիմսէ կիպի թահթը թէվգիֆտէ կիթմէքլյիմ , պէնիմ իչիւն նէ՝ տէրէճէ մուճիպը էսէֆ պիր հալ օլտուղընը քէշֆ իտէպիլիրսինիզ :

Տընի Բօպիւսթէյ , պիր ահը սէրտ չէքտիքտէն սօնրա .

—Բէք ալա քէշֆ իթմիչիմ տիր , լաքին հայըֆ , հէզար հայըֆ քի . . .

—Ձանն իթմէյէսիլիլ քի շու սէօզիւմտէն մագսատըմ՝ վապիլֆէլի մէմու-
րիյէթինիզի իհմալ իթմէնիզի թալէպ իթմէք տիր . շու արալըդ , թէքմիլ օ-
վալարըն անաթարընը թագտիմ իթմէնիզ , ըտտ էտէրիմ . էվվէթ , ասա-
լէթիմ հազգը իչիւն օլտուն քի ըտտ իտէրիմ : Գուրպանը օլտուղըմ շայանը
էսէֆ պիր եանլըլըգտան աօլայը իսթիրհամը աֆիվ , վէ պէյանը մաազէրէթ
իթտիքտէն սօնրա Գլէրմօն հսքիմի պիղզաթ պէնի սալըվէրմէտիքճէ , պիր
եէքէ կիթմէմ :

—Եալընըդ պէյանը մաազէրէթ նէզտինիզտէ շայանը գապուլ օլանա՞գ մը :

—Գապուլ իթմէք իճապ էտէր : Ձիւնքի մէրհամէթ վէ թասահուպ , գը-
լուպու ալիյէյէ մախսուս վէ միւնհասըր տըր . մամաֆիհի , սիզտէն պիր հիմ-
յէթ իսթէրիմ :

—Հանկըսը . էկէրչի էլիմտէն կէլիր պիր շէյ իսէ , վէ մէմուրիյէթիմ միւ-
սաաաթէ իտէր իսէ , իճրասընա հազըրըմ :

—Սէնտէն մատուտ տըր . վաղիֆէլի մէմուրիյէթինիզէ տօզուճուր ճիհէ-
թի եօգ . պու տէրէճէ եավաշ եիւրիմէքտէն վաղ կէչէլիմ տէ , պիրազ տա
թըրըս կիտէլիմ . չիւնքի էրիյիպ պիթէյօրում : Թէքրար սէօյլէյօրում քի , պիր
ան էվվէլ Գլէրմօնա վասըլ օլմագ արզուսունտայըմ . պիր սաաթ գազանմագ
իչիւն էօմրիւմիւն պիր սէնէսինի ֆէտա իթմէյէ րաղըլըմ :

—Արզուճըլը իքմալ իթմէյի պէն տէ իսթէր իտիմ , ֆագաթ էսէֆ ի-
տէրիմ քի գապիլ տէյիլ . լութֆէն պիր քէրրէ շու հայվանլարըմըզ պազը-
նըզ . օ տէրէճէ հէլաք օլմուշար տըր քի , տիւնեանըն մահմուդունու վուրա
սան խայր էթմէզ . Գլէրմօնա օն պէշ միլ գալմըլ տըր . եարըն ագչամա գա-
տար եէթիլիրիզ :

Ֆէվգէլատէ մէհարէթլէ թաղլիտ իտիլէն պիր ալամէթը եէէս Մարքինին
սըֆաթընտա նիւմայան օլտու :

—Եարըն ագչա՞մ մը . թէհամմիւլ օլունուր շէյ տէյիլ . տէմէք պու կէճէ
եօլումուզու տէվամ իթմէյէճէքմիլիզ :

—Հայըֆ քի էտէմէյիզ . էհէմմիյէթլի պիր մահպուս իլէ կէճէ վազթը
եօլտա պուլունմագ , սիւվարի ժանտարմալարընա գաթիէն մէմնու տըր :
Պունտան մաատա , կէրէք պիզ վէ կէրէք հայվանաթըմըզ միւհթաճը րահա-
թըզ . իւչ միլ մէսաֆէտէ պուլունան Սէն-ժիւտ գարիյէսինէ էնէր , վէ քէօ-
յիւն լօգանթասընտա եաթարըզ :

Մարքինին կէօզլէրի պիրտէն ըլըլամաղա պաշլատը :

—Լօգանթա օլտուգճա միւքէմմէլ վէ թէմիզ տիր . օրատա էյիճէ պիր
ագչամ թաամը իտէպիլիրիզ : Պիզիմ գօճա իլիւօմ Շատօրան պուտ քէպապը-
նը բէք ալա բիլիրիլ . վէ մախզէնինտէ , տէմէթլէրին արգասընտա սաղըլ
էյի տէ պիր էսիլի շարտալը վար :

— Մատամ քի պաշտա չարէ եօգ , էօյլէ իսէ եէյէլիմ վէ եաթալըմ :
Սէն ժիւտ քիլիսէսինին չան գուէսի կէօրիւլիւնճէյէ տէկին Տընի Րօպիւս-
թէլ իլէ Մարքի հիչ սէօզ սէօյլէմէտիլէր :

Պիր չէրեէք սօնրա , իքի կիւն էվվէլ էհալինին թօրլանմըլ օլտուղը նօգ-
թաւա պիլ մուվասէլէ աթլարտան աշաղը էնտիլէր :

Էհալիի գարիյէ թարլալարտա մէշղուլ օլտուղլարընտան , քէօյլին ճաա-
տէսինտէ քիմսէ կէօրիւնմէմէքտէ իտի :

Եալընրզ կիլեօմ Շատօրան , գըզը , խըղմէթճի գըզ իլէ ուշադ , սիւվարի
գօլու իլէ Մարքինին հիլնի մուվասէլէթինտէ հաղըր պուլունմուշլար իտի :

Ժիւլի եաղըղըրլա կէօղլէրինին ուճուճու սիլէրէք , պիր ա՛հ իտիպ .

— Ա՛հ , եազալամըշլար պիշարէյի , — տէտի :

Տ. նի Րօպիւսթէլ , պաշընը աշըպ , քէմալը թաաղիմ իլէ լօգանթանըն գա-
րուսընը կէօթէրէրէք :

— Պույուրուճուզ , Մարքի , տէտի :

Մարքի քէմալը նէղաքէթլէ եիւղլէրի գըզ քրմըլ օլան ժիւլիյէ սէլամ վէր-
տիքտէն սօնրա , կիզիճէ աթֆը նաղարը տըզգաթէլ վէ խաֆիֆճէ թէպէս-
սիւմ էյլէտի . մուախաբէն լօգանթանըն աշաղըքի տաիրէսինէ տուխուլ
իթտի :

— Չօգ հիքմէթլի միւշապէհէթ . օն սէնէ էվվէլի Գօնթէս տը Րահօնը
կէօրիւյօրում զանն իտէյօրում :

Տը Րօպիւսթէլ , եարըմ տազըզա պիլէ կէօղիւ էօնիւնտէն զայպ իթմէ-
մէք իւզրէ Մարքիյի կէօղլէմէքտէ իտի :

— Պարտա եաթաճաճմըսընըզ , զապիթ էֆէնտի , — տէյու սիւալ իթտի
կիլեօմ Շատօրան :

— Էվվէթ , պապալըզ . սանա էյի պիր արգատաշ իլէ կէլտիմ , լօգան-
թանըն էն էյի օտասընը Մարքիյէ հասր իթմէլի , վէ պիղէ Մարքիլէ շայան
պիր եէմէք հաղըրլամալ . պիղէ տէյօրում , չիւնքի պէլիքի , Մարքի՛ պէնտէ-
նիղի սուֆրասընա գապուլ լիթմէլիյէ թէնէզղիւլ պույուրուր :

— Պէն տէ սիզէ , պէնիմ միւսաֆիրիմ օլմանըզը ըէճա իտէնէք իտիմ , —
տէտի Մարքի :

Րօպիւսթէլ , թէչէրքիւրի հալի , պաշընը էյտիքտէն սօնրա .

— Մարքինին եէմէյի վէրիլիր վէրիլմէզ , հայվանլարա սու , օթ վէ եու-
լաֆ վէրսիլլէր . . . սօնրա տա սիւվարիլէրէ պազընըզ : Տաճրան պազալըմ
պապալըզ :

Շու էմրլէր վէրիլտիյի սըրատա , ժիւլի իլէ Մարքի պիրպիլլէրինէ պազ-
մազաա օլուպ , հէր իքիսինին պօզըլընտան բէք չօգ չէյ իսթիլթաճ օլունա-
պիլիք իտի :

4

Կիլեօմ Շատօրան գըզընա վէ խըղմէթքեարլարընա խիթալէն .

— Նէ՞ եսըրյօրընըզ օրատա , իւշիւնիւզ պիրտէն աիքիլմիշ աուրույօր .

սունրդ . տալրանքն պագայլմ : Սէն , ժիւլի գրգըմ , պիր մօմ ալ մաղազայա-
էն , վէ մէշուր շարապըմըդտան Մարքի իշխն ալթը շիշէ չըգար : Սէն , Գօլ-
լէթ , սու լապիկնէսինէ վէ պատէհու քիւմէսէ հիթ , պալըգ վէ ըթթագօզ
կէթիր , վէ պուլունտն թափուզլարտան իւշ տանէ էն սէմիզլէրինին պօյուն-
լարընը պիւքիւվէր : Սէն տէ , Ժաքինէ , հայվանլարը գօլլա , եուլաֆ վէ օթ
վէր , սօղուգ սույու տա ունուլթմա . պէն տէ կիտէյիմ օճագլարըն աթէշինէ
պագայլմ— տէյիպ , մաթսլախա տօղրու կիտէրքէն , Տընի Բօպիւսթէլէ պիր
իշարէթ չագըսլ , նէզտինէ չաղըտը վէ եափաշմա .

—Աման , էյի տըգգաթ էտինիդ քի , շու շէլթանը էլինիդտէն գաշըմա-
յասընըգ . շայէտ գաշմաղա գալըղշաճագ օլուր իսէ , լօղանթամա աթէշ վէ-
րէնէկինէ վէ սէյլ կիպի գան ագաճաղընա շիւպէն եօգ . շու հալտէ պէնիմ
զարարըմը քիմ թագմին իտէճէք—տէտի :

—Թէլաշ լազըմ տէյիլ , գօճա կիլեօմ : Պիլմիշ օլասըն քի , պէնիմ թահ-
թը նէզարէթիմտէ պուլունտն պիր ատամ , էօլլէ բէք գօլայ գաշամագ . պիր
տէ , սանա մահէմ օլաբագ սէօլլէրիմ քի , Մարքի տը Սէն-Մէքան էօլլէ
թարիֆ իթիլէրի միսլ լի թէհլիքէլի պիր քիմտէ տէյիլ տիր : Եա օլապիլիթ
քի եանըլըյօրուէմ . վէ Քախօտ պու ատամ կէնճիթ միւնասէպէթիլէ պազը
էհէմիլլէթսիդ գապահաթլար իշէմիշ օլմալը տըր : Պու իշտէ եանլըշ անլա-
շըմըշ պիր շէյ օլմալը . Մարքինին իլղահաթը մաթլուպէյի պիսսուհուլէ իթա
իտէճէյինէ , վէ Գլէրմօն հաքիմինին , օլունտն հագարէթտէն տօլայը իսթիր-
համը աֆվ իտէրէք , Մարքիյի սալըվէրէճէյինէ շիւպէն օլունամագ , — տէտի
Տընի Բօպիւսթէլէ :

—Շուրասը սահիհ տիր քի , պու գաթըն սիմասը լաթիֆ պիր սիմա տըր :
Սէյլէտիքէրինտէն ֆէվզէլատէ մէմնու շլտոււմ . տօղրուսու , պէն տէ մու-
վաֆֆագըլէթինի արզու իտէրիմ , կիտէյիմ բրէնպէրէ լայըգ պիր թաամ հա-
ղըլայլմ . մէմուլ իտէրիմ քի շարապըմտան մէմնու շլուր :

—Էկէր շարապտան անլար իսէ , մէմնու շլաճաղընա շիւպէն եօգ —տէ-
տի Բօպիւսթէլէ :

Կիլեօմ մաթպախըն եօլունու թութմուշիքէն , եօլտա շարապ շիշէլէրիլէ
եօգարը շըգմագտա օլան ժիւլիլէ թէսատիւֆ իտէրէք .

—Նիշիւն պէյլէ պէնզին աթմըշ . թէհլիքէլի պիր լապիլին լօղանթա-
մըդտա պուլունմասընտան տօլայը գօրգույօր օլմալըսըն , վէ լաքին , րահաթ
օլ , պէն շիմտի գապիթ իլէ կէօրիւշալիմ , օ տէլիգանլընըն պիր տօղաճագ
չօճուգտան զիյատէ պիլիւնահ օլտուղընա ապա շիւպէն եօգ :

—Պէն էօլլէ օլտուղընա բէք էմին իտիմ : անճագ էկէրշի Մարքի պիկիւ-
նահ իսէ , վէ գապիթ տախի անըն պիկիւնահ օլտուղընը պիլիյօր իսէ , նիշիւն
թէվզըֆ իթմիշ , տէտի ժիւլի :

—Թէվզըֆ իթմիշ , շիւնքի ամիրինտէն օ սիյագտա էմը ալմըշ :

—Հագգսըգ պիր էմը :

—Պէն տէ սէնին Էֆքեարընտայլմ : Փագաթ իլին պու ճիհէթի Տընի Բօ-
պիւսթէլին պիլէնէյի շէյ տէյիլ . օ տտոմ վաղիֆէսինի իճրա իտէյօր—վէ հագ-

գը տա վար : Եկէ՛ր սէնի տէ պէնի տէ գալրայըպ կէօթիւրմէսի քէնտիսինէ
էմր օլունսա , հիչ թէրէտտիւտ իթմէյիպ , հէման թօքարլար կէօթիւրիւր ,
անլատըն մը : Պունուն իլէ պէրապէր՝ Մարքի տը Սէն-Մէքզանը զիյատէ ա-
ճըմայօրում , էօյլէ պիր լէգիզ թաամլար եէյէճէք քի՝ բարմագլարընը եա-
լայաճագ , վէ պահս էտէրիմ քի եագայը գուրթարըր գուրթարմազ , տրա
սըրա պուրայա կէլէճէք տիր :

Ժիւլի գըգարաւ . բէտէրինէ ճէվապ վէրմէքսիզին , պէօյիւք սալօնա կի-
տիպ , Սէն-Մէքզան իլէ Տընի Բօպիւսթէլին օթուրմագտա օլտուղը մասանըն
իւզէրինէ էլինտէքի շիշէլէրի գօյտու :

— Մաշալլահ , մաշալլահ . պագընտը շու շիշէլէրէ , նասը իւզէրլէրինի
թօզ վէ էօրիւմճէք գաբլամըշ , նէ՝ կիւզէլ շիշէլէր — տէյու Տընի Բօպիւսթէլ
սէվինճ իլէ պաղըրտը :

— Յիւհագըգա կիւզէլ շիշէլէր , — ճէվապ վէրտի Մարքի — անճագ պէն սէ-
նին գատար իշրէթ աշգըսը օլմատըղմտան , միւսասատէ իտէր իսէն , շիշէ-
լէրտէն զիյատէ , շիշէլէրի կէթիւրէն էլլէրէ հայրան օլտուղըմ պէյան իտէյիմ :

Մարքինին շու սուրէթլէ իֆատէի մէրամ էյլէմէսինտէն նաշի , Ժիւլի
Շատօրան , էօմրիւնտէ պիրինճի տէֆա օլարագ սէրմէսթ օլուպ , գալպինի
պիր հէյէճան տըր իհաթա էյլէտի , վէ շու հէյէճանը հասէպիլլէ , Բօպիւս-
թէլ շիշէլէրտէն պիրինի աշմագլէ մէշղուլ օլտուղը սըրատա , քիւշիւք վէ նա-
զիք էլինի թութմուշ տուտագլարընա կէօթիւրմէքտէ օլան Մարքինին էլինտէն
գուրթարմագլըղը խաթըրնա կէթիւրմէտի :

Նիհայէթ իքի իւշ սանիյէ սօնրա , եավաչճա վէ իսթէմէյէրէք կիպի էլի-
նի չէքիպ , միւթէրէտտիւտ պիր հալտէ , շարապ գատէհի կէթիւրմէք իւզըն
տօլապա տօղրու հարէքէթ իթտի :

— Սըճագ զիյատէ պատտը . հէր չէյտէն զիյատէ՝ ուզուն էօլլարն թօզը
թօքրաղը , ինսանըն աղղընը գուրութույօր . կէօրիւնիւր քի թաամ պիրագ
տահա կէճիքէճէք , պինապէրին շու շիշէլէրտէն պիր իքիսինի պօշալթսագ
Ֆէնա իթմէյիզ . շարապ սօղուգ օլմալը , պիր քէրրէ տաթալըմ պագալըմ —
տէյիպ , վէ Մարքինին ճէվապընա պէքլէմէյիպ .

Բօպիւսթէլ իքի գատէհի տէ տօլտուրտու , վէ շարապըն րէնկինի կէօր-
մէք իւզըն գատէհի եօգարը տօղրու գալտըրտըգտան սօնրա , էնտիրիպ գօգ-
լատը :

— Սըհէթ ու աֆիյէթինիզէ , Մարքի :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ . ֆագաթ պէնիմ սըհէթիմտէն զիյգըյմէթ պիր
սըհէթ տահա կէօրիւյօրում , էվվէլա օ նիյէթէ շու շարապը իշմէք իսթէրիմ .
Ժիւլինին աշգընա — տէյիպ Մարքի պիր համատա գատէհինի պօշալթտըգտան
սօնրա — Բարիզ վէ Վէրսայլ սալօնլարընտա , հաթթա դրալըն սէրայընտա
պիրէ , պու գըզ կիպի լաթիֆ վէ կիւզէլ պիր գարը պուլմագ րէք միւշքիլ
տիր . հիչ պիրի պունուն այարընա չըգամագ :

Կէնճ վէ բարլագ պիր ասըլգատէնին աղղընտան չըգան պու տէրէճէ
միւպալաղալը սուրէթտէ պիր իլթիֆաթը , քինայէ մագամընտա տինլէմէք

լազըմ կէլիր իտի խէ տէ , անճագ , ֆէփէլատէ խիւլուսը գալպ իլէ սէօյ-
լէնմիլ զտուղընտան , Ժիւլիին տէրունինտէ հէման օ տրալըգ թէվէլլիւտ
իթմիլ զւան ալայիմը քիպը ու զուբուր , սիմասընա գատար սիրայէթ էյլէ-
սի . Բօպիւսթէլ տախի Բարիզ վէ Վէրասյլ վէ սարայը գրալիտէ պուլունան
գատընլարըն նէ՛ շէքտէ զտուղարընա գանաաթ հասըլ իթմէք իւզրէ , Ժիւ-
լիին եիւզիւնէ պագա պագա հայրան զտու :

— Պու գըզըղազ հագըգաթէն զայէթ շիրին տիր . անճագ , բրէնսէպէրի
վէ տիւշէսլէրի պէն տահա զիյատէ ազամէթլի վէ վագարըլ թէսալվուր իթ-
միլ իտիմ—տէտի Բօպիւսթէլ :

Շու սըրատա Ժանտարմա նէֆէրաթը հայվանլարընը սունտուրմանըն ալ-
թընա պաղամըլ պիթիրմիլ զտուղլարընտան իշէրի կիրտիլէր :

Մարբի նէֆէրաթը մէգքիւրէյէ խիթապէն .

— Տօսթլւսր . պու կիւլքի շէքտիյինիլ գահմէթ վէ Խօրկուսընընըլա՝
խաթէմէյէրէք , պէն սէպէպիյէթ վէրմիլիմ տիր . պինաէն ալէյն սիշի թաղմին
իթմէկէ մէճպուրըմ . րէճա խտէրիմ , զապիթինիզին միւստատէսլյէ , պէնիմ
ալզըմա իշմէք իւզրէ , շու իւշ ալթուսու գապուլ իտինիլ—տէտի :

Նէֆէրաթտան պիրի , զայէթ սէրի պիր նիկեաճ իլէ , Բօպիւսթէլտէն
միւստատէ իսթէտի :

— Թէրէտուիտէ մահալ եօգ . Մարբինին սէխապէթինտէն իսթիֆատէ
իթմէնիզէ գուլաճ գուլաճ րուխաաթ վէրիրիմ . անճագ , շու շարթ իլէ քի ,
պու եիւզտէն վաղիֆէի զիմնէթինիզէ , վէ մէմուրու զտուղընըլ խըզմէթէ
պիր խալէլ կէլլէսին—տէտի Բօպիւսթէլ :

— Յաշասըն Մարբի տը Սէն—Մէքզան—տէյու նէֆէրաթ պիր ալըզտան
պաղըռշտըլար :

Մաղադատան պիր չօգ շարապ իլէ տօյու գապլար չըգարընըլ , նէֆէրա-
թըն էօնիւնէ տիլլիտի . պուսլար տախի սալօնուս թա օ պիր քէօշէսինտէքի
ուզուն պիր մասանըն էթրաֆընը շէվրէյիլ , թաամ վագթընա գատար էյ-
լէնմէք իւզրէ , ճէպլէրինտէն եաղըլ յօսն քեաղըտըլարընը չըգարըլ , օյնա-
մաղա պաշլստըլար :

Ժիւլի խէ րէտէրինին էմրինէ իմթիսալէն , այագլարընը սիւրիւքլէյէ
սիւրիւքլէյէ սալօնտան չըգըլ , րէտէրինէ եարտըմ իթմէք իւզրէ մաթալսա
կիթմիլ իտի :

Մարբի տը Սէն—Մէքզան , լօգանթանըն շարապընը իշէ իշէ , Բօպիւսթէլ
իլէ պիր լաֆա թութուլտու , վէ էսնաի մուսահէպէթտէ , էօյլէ պիր սէր-
պէսթիի էֆքէար վէ խալիս պիր նէշէ իրաէ էյլէտի քի , Բօպիւսթէլ րէֆթէ
րէֆթէ Մարբինին սալսուզ զտուղընա քեամիլէն գանաաթ հասըլ իթմէյէ
պաշլատը , վէ քէնտի քէնտիյէ .

— Քէլլէսինին հիշ պիր վէճիլէ թէհլիքէտէ օլմատըղընա գանի օլմայան
պիր ասըլգատէ , պու տէրէճէ ֆիւթուրըլ պիր հալ վէ նէշէի պիր թապը
գուլանամազ . կէօղիւ էօնիւնտէ ճէլլատ պալթասը վէ աղաճ քիւթիյիւ օ-
լան պիր քիմսէ , անճագ պէլլի պէլլիսիլ պիր կիւլիւմէյէպիլիր . հագըգաթէն

շու կէնճ Մարքի, սէխավէթ սահիպի պիր քիմսէ վէ զէվզլի պիր րէֆիգ սա-
յըլապիլիր. հազգընտա պէն հէր կէօնա մէսուլիյէթի տէրէօհտէ իտէրիմ.
անճազ քէնտիսինէ ազվ օլունան ճինայէթլէրի իշլէմիշ Փարզ իտէրէք, էլ-
տէն կէլէն տըգգաթտա տա միւսամէհա իտէմէմ:

Եարըմ սաաթ սօնրա Ժիւլի էվլէքինտէն տահա շիրին պիր հալտէ սա-
լօնա կիրտի: Եէօյլէ քի, բէտէրինին կէօսթէրմիշ օլտուղը խըզմէթէ խալէլ
կէթիրմէյէրէք, օտասոնա սիվիլիպ, բազար վէ եօրթու կիւնլէրի կիյինմէքտէ
օլտուղը էլպիսէսինի թագընմաղա վաղըթ պուլապիլմիշ իտի: Գալպէն տիւ-
շար օլտուղը հէյէճան, սիմասընըն լէթաֆէթինէ պիր գաթ տահա րէֆնազ
վէրմիշ օլուպ, կէօզլէրի բարըլ բարըլ բարլամագտա վէ թարիֆի նազապիլ
պիր թէրափէթ հաշմաղտա իտի:

Մարքի պիր նիկեհալէ, Ժիւլիյէ օլուն մէյլինի պէյան էյլէտի:

Ժիւլի մասանըն իւզէրինէ թէմիզ պիր րէշիլր սէրտիքտէն սօնրա, թա-
պազլարը վէ չաթալ պըշաղլարը վէ սաիրէյի տիզտի, վէ տէօրթ թանէ տէ
մօմ գօյտու. սուֆրա տիւզէլիր տիւզէլմէզ, Եատօրան եէմէք թապլասըյա
իշէրի կիրտի:

Թաամլար բէք լէզիզ օլուպ, քէմալը իշթիհա իլէ էքլ իտիլտի վէ շա-
րապլար իշիլտի. սաաթ օնա գատար սուֆրատա օթուրտըլար:

Տընի Բօպիւսթէլ տօլու շիշլէր կէօզիւնիւն էօնիւնտէ տուրտըճա սուֆ-
րատան գալգմադ իսթէմէտիյինտէն, տէվամ իթմէք արղուսընտա իտի իսէ
տէ, Մարքիտէ, Բօպիւսթէլի տինլէմէկէ խահիշ գալմատըլը միսիլիւ, կէօզ-
լէրի գաթանմագտա վէ պաշը ծաղըլ տօղրու սալգմագտա իտի:

Բօպիւսթէլ Մարքինին շու հալինի ֆէրզ իտիպ:

— Սիյի պիրազ եօրղուն կէօրիւյօրում, տէտի:

— Վազրա, վիյատէսիլէ եօրղունըզ տույմագտայըմ, խուսուսիլէ ույ-
գիւմ տա կէլտի:

— Բէք ալա. եաթտըղընըզ կիպի հէման ույուրընըզ վէ պէօյլէճէ շա-
ֆազ աթար աթմաղ թազէ թազէ գալգըպ եօլա տիւշէվիլիրիզ. էկէր միւ-
սատտէ իտէր իսէնիզ, էրքէն եօլա չըգարըզ վէ սապահըն սէրինլիյինտէն իս-
թիֆատէ իտէրիզ:

— Բէք կիւզէլ թէտպիր. րէճա իտէրիմ եաթաճաղըմ եէրի թային իթ-
տիրինիզ, շիւնքի սանտալիլէմին իւզէրինտէ ույուճաղա պաշլատըմ:

Բօպիւսթէլ՝ սօն գատէհինի տախի պօշալթըպ, վէ իսթէմէյէրէք սուֆ-
րատան գալգըպ, Մարքինին եաթաճաղը օտայա տաիր Եատօրանա պազը
թալիմաթ վէրտի:

Բօպիւսթէլ իլէ Եատօրանըն գօնուշտըլարը սըրատա, Մարքի տախի թա-
գաթսըզ պիր հալտէ այաղա գալգտը:

Ժիւլի իսէ, էսնաի թաամտա կէօզիւնիւ նատիրէն Մարքինին կէօզիւն-
տէն այըրմըզ օլտուղը կիպի, թաամ պիթինճէյէ տէկին, Մարքիտէն իքի ա-
տըմ ուզագտա տուրմագտա պուլունմուշ իտի:

Մարքի, գօլու իլէ Ժիւլինին պէլինէ սարըլըպ, եանագլարըն էօրէ էօ-
բէ, գուլաղընտան աշաղը:

—Սըղըը սէվէրիմ սէնի . . . գուրթար պէնի . . . նէօպէթ պէքլէյէն նէֆէրաթը սէրիօչ էթ . . . վէ եարը կէճէտէ պէօյիւք գարունըն անաթարընը պոնա կէթիթ . . . կէթիթիօր մի սին :

—Էվվէթ . . . —տէտի ղայէթ եափաշճա Ժիւլի—տէտիքլէրիի իճրա ի տէրիմ . . .

5

Մարքի իլէ Ժիւլի պէյնինտէ տէվէրան իտէն շու միւքեալէմէ պիթէր պիթմէզ, Բօպիւսթէլ իլէ Շատօրան պաշարը՛ը չէվերտիլէր . Ժիւլի հէյէճանը գալպինի սէթր իթմէք իւզրէ , պաշընը էյմիշ շիշէլէրի թօրլամաղլա մէշ ղուլ օլմուշ վէ Մարքի իտէ , պըյըգլարընը պիւքմէքտէ իտի :

Տիկէր Թարաֆտա նէֆէրաթ , ամիրլէրինէ՝ վէ խուսուսիյլէ Մարքիյէ ըրի . . . յէթէն , սէսսիդճէ օյուլնարընա տէվամ իթմէքտէ իտիլէր :

Բօպիւսթէլ իլէրի կէլիպ .

—Մա՛րքի , օտանըզ հաղըր տըր . վէ էկէր միւսսատէ իտէր իսէնիզ , եօլունու կէօսթէրմէքլէ միւֆթէլսիթր օլուրըմ :

—Միւսսատէ նէ՞ տէմէք . ըէճա իտէրիմ . վէրմէքտէ օլտուղըմ վահմէթէ նէ վէճհէ մուգապէլէ իտէպիլէճէլիմի շաշըմըշըմ :

Բօպիւսթէլ մասանըն իւզէրինտէքի մօմլարտան պիթինի ալտըգտան վէ նէֆէրաթա պիթ իշարէթ գալտըրտըգտան սօնրա եիւրիւմէկէ պաշլատը , նէֆէրաթըն պիթի տաթի՝ ալտըզը իշարէթ իւզէրինէ արգալարընտան կիթմէքտէ իտի :

Բօպիւսթէլին իշարէթինի վէ նէֆէրին արգալարընտան կէլմէսինի Մարքի ֆարգ իթտի իսէ տէ , ալա պէլլի իթմէլիպ , այագլարընը տօլաշտըրա տօլաշտըրա վէ ույգույա մաղլուպ օլմուշ կիպի տէվրիլէ տէվրիլէ Բօպիւսթէլին արգասընտան կիթտի :

Մարքի՝ իւշ կիւն էվվէլ եինէ ոյու լօգանթայա կէլմիշ օլտուղընտան , լօգանթանըն հէր թարաֆընը տօլաշմըշ վէ էօյրէնմիշ իտի : Շաթագ օտասընըն էօնիւնէ կէլտիքլէրինտէ , Բօպիւսթէլ գարույու աշտը վէ իւշ ատըմ գատար կէրի չէքիլէրէք Մարքիյէ օտայը իրաէ էյլէտի . Մարքի օտասընա կիրտի .

Օտանը՝ ղէմինի էն ճիւզի պիթ հարէքէթտէն սալլանըր , վէ թահթալա . ըը չաթըրտար իտի :

—Օտանըզ գիյատէ սիւսլիւ տէյիլ իսէ տէ , եաթագ բէք բահաթ տըր . մէմուլ իտէրիմ քի պիթ կէճէլիք Մարքի շու հալէ թէհամմիւլ իտէպիլիթ , տէտի Բօպիւսթէլ :

—Թիթիպլէշրէպ տէյիլիմ . հէր նէրէտէ օլսա բահաթ իտէրիմ :

—Պէնտէնիզին օտասը տաթի թա եանընտաքի օտա տըր . ույգում ղայէթ խաֆիֆ տիթ . էն ճիւզի պիթ սէստէն ույանըրըմ . էկէր պիթ շէյն լիւզումընըզ օլաճագ օլուր իսէ , ըէճա իտէրիմ պէնտէնիզի չաղըրընըզ , տէրհալ տույարըմ , վէ էմրինիզէ իմթիսալէն հարէքէթ իթմէյի քէնտիմէ վագիֆէ վէ իֆթիխար ատա իտէրիմ :

— Էմին օլունըզ քի հիչ պիր շէյէ լիզուումում օլմայաճագ տըր . շիւնքի էօլիւ կիպի ուլույաճաղըմա շիւպհէմ եօգ :

— Մէմնուն օլուրում . կէճէնիզ խայր օլսուն :

Բօպիւսթէլ ֆէվզէլատէ էտիպ պիր քիմսէ օլտուղընտան , էլինտէքի մօմու քիւշիւք մասանըն իւզէրինէ գօյտու վէ արգասընը Մարքիյէ չէվիրմէմէք իւզրէ կէրի կէրի կիտիպ տիշարը չըգտը վէ օտանըն գաբուսընը գաբաթտը . իճրասընը գարարաշտըրմըջ օլտուղը թէրթիպաթտան տօլայը էմին օլտուղընտան , տիշարտան Մարքինին գաբուսընը քիլիտէմէք կիպի պիր թէտպիրը մուճիպը թահգիրին իճրասընա լիւզում կէօրմէտի :

Մարքի՝ իշէրտէն նէֆէսինի թութա թութա տիշարըյա գուլագ վէրմիշ տինլէր իտի , վէ Բօպիւսթէլին գաբունըն անաթարընը տիշարտան պիւքմէտիյինի հիսս էյլէտիքտէ , զիյատէսիյլէ սէվինիպ , — հէր շէյ սըրասընտա . պախսթըմ չիմտիլէք բէք եավէր կէօրիւնիւյօր , պու տէֆա տա եադայը գուրթարաճաղըմ — տէտի :

Անճագ Մարքինին չու սէվինճի բէք ճիւզի պիր միւտտէթ սիւրիւպ , Բօպիւսթէլին գաբունըն թա գարչըսընա նօգթա գօյտուղընը տույմաղլա , սըֆաթընըն բէնկի քեամիլէն տէյիշտի :

Բօպիւսթէլ աշաղը էնիպ , իշրէթ ալէմինտէ պուլունտըղը վէմանա մախսուս օլան միւլայիմանէ պիր թավր իւէ .

— Էվլա՛տըմ . Մարքինին տիւնեատէ էմսալի նատիրէն պուլունըր . նազիք պիր վաթ օլտուղընը վէ սիզտէն տէ պէնտէն տէ զիյատէ սուչսուզ իտիւկինի տօղրուսունու պէն տէ իթիրաֆ իտէրիմ . ֆագաթ իլին պու ճիհէթի սիզիմ վաղիֆէմիզ տէյիլ : Խթէր սուշլու օլսուն իսթէր սուչսուզ . Մարքի պիզիմ էլիմիզտէ պուլունտըգճա , ճէպիմիզտէ իւչ պին ալթուն պուլունույօր . տէմէք տիր քի , պու տա ֆէնա բարա տէյիլ . տէմէք քի , Մարքիյէ էյիճէ նագարէթ իթմէլիյիզ . . . վէ հագգընտա լաղըմ կէլէն ըիայէթտէ տէ գուսուր իթմէմէլիյիզ . Ֆապրի՛ս , Թօմա՛ս , սիզ՝ սօգագտա Մարքինին եաթտըղը օտանըն բէնշէրէսինին ալթընտա տուրաճագսընըզ , Ժիլլէր՝ սէն տէ նէրտիւպանըն ալթ պաշընտա պէքլէյէճէքսին , Ժա՛գ , Թո՛սէն , սիզ տէ հալլուտա տօլաշաճագսընըզ : Շայէտ Մարքի տը Սէն-Մէքան , մէմուլին զայրը վէ իշթիմալին խարիճինտէ օլարագ սավուշմաղա գալգըյաճագ օլուր իսէ , նէ եարըպ եաբըպ պիրպիրինիդի եարտըմա չաղրարագ եագասընտան թութմալըսընըզ , վէ էկէրչի Ալլահ էսիրկէյէ , ֆիրարէ մուվաֆֆագ օլուպ տա սիզին տէ էլէ կէշիրմէկէ չարէնիզ թիւքէնէճէք օլուր իսէ , տապանճալարընըզ տավրանըպ , պիւա շաֆագաթ վէ մէրհամէթ , վէ ֆագաթ հիւրմէթ վէ իշթիրամը տա էլտէն սըրագմայարագ , պէյնինէ տօղրու գուրչունլարընըզ եաղտըրմագա մէէզունսընըզ . իշթէ թայիմաթ պունտան իպարէթ տիր :

Ժիւլի Շատօրան պէզիւք սալօնուն պիր քէօշէսինտէ կիզլէնմիշ , տիրթէյէ տիրթրէյէ Բօպիւսթէլին վէրմիշ օլտուղը թալիմաթը տինլէր իտի . պաշընը աշաղը սալգըթըպ , աճը աճը աղլամաղա պաշլատը : Պուսուն իյէ պէրապէր սօգագտա նէօպէթ պէքլէյէճէք օլան Ֆապրիս իւէ Թօմասըն լօգանթա-

տան չըգտըվարընը կէօրիւր կէօրմէզ, ազըն պաշնա կէլիպ, Ծապրիսին է-
լինէ ճէսիմճէ պիր բազը շիշէսի սըգըշարըրվէրիպ :

— Կէճէլէրի սօղուգ օլուր, ալ շու շիշէլի արգատաշըն իլէ իշինիզ վէ ֆա-
գաթ ամիրինիզ տույմասըն— տէտի :

Ծապրիս շիշէլի գարօթուենուն ճէպինէ սըգըշարըրտըգտան սօնրա, Ժիւլիյէ
թէշէքքիւրի հալի պիր իշարէթ իթտի :

Բօպիւսթէլ՝ Ժագը վէ Թուսէնի վէ Ժիւլպէրի եէրլի եէրինէ եէրլէշտիւ-
տիքտէն սօնրա, եաթաճազը օտայա կիրիպ վէ Կիւհօմու չաղըրըս :

— Շիմտի, ազ դօնուշալըմ, վէ ֆագաթ էյի գօնուշալըմ : Պու ազշամ
արթըգ կէլէճէք եօլնու եօգ, տէյի՞ մի :

— Քիմսէ եօգ :

— Էօլլէ իսէ լօգանթայը գարաթմագտա պիր մահգուր եօգ :

— Ասա, էկէր սիզ սուրատա սուլուենմայաճագ օլտա խտինիզ, շիմտիյէ
գատար լօգանթամ չօգտան գարանմըլ օլուրտու . հէր ազշամ սաաթ տօ-
գուղտա պէն ույգուտա օլուրըմ :

— Բէք ալա, պու էվին սօգաղա գա՞ջ գարուսը վար :

— Իքի :

— Պաղչէյէ՞ :

— Իքի տահա :

— Պաղչէյէ՞ն քէօյէ :

— Պիր դարու . պաղչէյէ չըգտն գարույու սայմայօրու, շիւնքի պաղչէ-
նին հէր թարաֆը աիվար իլէ մուհաթ արը :

— Տիմէք օլուր ճէման պէշ գարու, պէշ տէ անախթար . շիմտի կիթ,
չարուգ եօլնու պէշ անախթարը տա ալ կէթիր :

— Նէ՞ եարաճագսըն անախթարլարը :

— Պիր չէյ եարմայաճաղըմ . եալընըգ գարունը գարաւ թութ դօնշունը
խըրսըլ թութմա տէրլէր . անախթարլար պաշ եասթըղըմըն ալթընտա օլ-
տուգճա բահաթ ույուրըմ . ասէթու պոչոմի իւշ սին լիւրայա տայաթմըլ կի-
պի իմ . բույամտա պիլէ ալթուն կէօրիւրիւմ :

— Օ հալտէ կիտէյիմ անախթարլարը կէթիրլէյիմ :

— Մէտհէ չայան պիր ատամսըն սէն . սէնի Գլէրմօն հաքիմինէ սէնա ի-
տէճէյիմ :

Պէշ տագըգա սօնրա Շատօրան անախթարլարը Բօպիւսթէլէ թէսլիմ իթ-
տի . Բօպիւսթէլ շիզմէլէրինի վէ իւնիֆօրմաթըն չըգարուր . գըրըճըլա տա-
պանճասընը եաթաղընըն եանը պաշնա գօյտու վէ եաթաղընա ուգանըպ վէ
հէման ույգուտա տալըպ խըրլամաղա պաշլատը :

Շատօրան գարուլարը գարամագտան մուգատտէմ, Ժիւլի՝ Ժագ իլէ
Թուսէն վէ Ժիւլպէրի տախի լքի շիշ բազը վերմէկ վագըթ պուլապիմիշ
իտի :

Պունլարտան սլիրիսի արգատաշլարընա խիթապէն .

— Պու կէնճ գըզըղազ ասքէրէ ճէսարէթ վերմէք լազըմ կէլտիյինի պի-

լիօր . . . պու չիւէլէր սայէսինտէ , պու կէճէ չէքէճէյիմիզ դահմէթի աույ-
մայրզ . պինատն ալէյհ պուռնարը օ գըզըղաղըն աշղընա պօշալթըվէրիրիզ :

Ժիւլի ալթ գաթըն պիր քէօլէսինտէ վագը օլան օտասընա չէքիմիշ ի-
տի : Գօլէթ իլէ Ժաքինէ տալիս չաթընըն ալթընտաքի ինլէրինէ կիրմիլէր
իտի : Կիլեօմ իսէ՝ եաթաղընա կիրմիլ վէ ույզույա տալմըլ օլտուղընտան ,
լօգանթառա Բօպիւսթէլին խըրըլթընտան պաշգա պիր սէս իշիտիլմէզ օլ-
տու :

Բօպիւսթէլ Մարքինին օտասընտան չըգար չըգմազ , Մարքինին չէհրէսի
քեամիլէն տէյիլթի . սըֆաթընտաքի իէչէ մահգուռնլլէթէ միւպէտօրիլ օլուպ ,
կէօղէրինտէ պիր նազարը վահլիյանէ բէյտա օլտու : Ելպիսէլէրինի չըգար-
մազսըղըն , մօմուռնու սէստիւրաիւ վէ եաթաղընըն քէնարընա օթուրուպ ,
պէքլէտի տուրտու . . .

6

Մարքի տը Սէն-Մէքղան սէօյլէճէ պէքլէմէքտէ օլտուղը հալտէ , հալին
հաղին սիւշիւնիւր իտի : Պուլուռնաղը հալի հէր վէճհ իլէ թէճէսիւս իտէ-
րէք , տէհէթիլի պիր հալտէ պուլուռնաղընը հիսս էյլէտի : Աքէր իլէ գուշա-
տըլմըլ պիր խանէտէ եալընըզ պաշընա , սիւհսըզ գալմըլ օլուպ , պիւթիւն
իւմիւտինի Ժիւլինին սաաաաթը իւղէրինէ վագ էյլէմիշ իտի : Աճապա Ժիւ-
լիլի իլէ պաշլայաճաղը սըրատա գօրգու իհաթա իթմէյէճէք մի , աճապա օ-
տասընտան չըգըպ կէլմէյէ ճէսարէթ իտէպիլէճէք մի , աճապա սըչանըն եիւ-
րիւմէսինտէն ույանան Բօպիւսթէլ՝ Ժիւլինին այազ սէսինտէն ույանմայաճազ
մը , վէ Ժիւլի հիշ պիր մանիայա թէսաաիւթ իթմէքսիղին էլինէ պիր աճապ-
թար թէսիւմ իթմէկէ մուվաֆֆազ օլմասը ֆարզ օլուռնաա պիլէ , քէնտիսի
գարաղօլ պէքլէմէքտէ օլան նէօպէթճիլէրին էլինտէն աճապա եազայը գուր-
թարապիլէճէք մի տէյու սիւշիւնիւր իտի :

Եկէր օ կէճէ սափուլմաղա մուվաֆֆազ օլմայրպ տա , Գլէրմօնա կէօ-
թիւրիւլէճէք վէ մահպէսէ աթըվէրիլէճէք օլուր իսէ , հալինին նէ՝ օլաճաղը-
նը Մարքի աղա կէօպիւ էօնիւնէ կէթիրէմէզ իտի : Աքէր սաթթէ սիմասը ,
վէ միւպէվիլիւսնէ սէօղէրի իլէ Բօպիւսթէլի ալտաթմաղա վէ սուշաղ օլտու-
ղընա իղնա իթմէկէ միւղթէտիլ օլտալիլմիշ իսէ տէ , Գլէրմօն հաքիմի իլէ
տիկէր հաքիմլէրին , գօլայճա ալտանմայաճաղարընը , վէ ասպէթի վէ գա-
տիմ խանէտանլարտ գարտպէթ վէ սըհրիյէթի սայէսինտէ , քէլլէսինի գուր-
թարաա պիլէ , իլլէմիշ օլտուղը ճինայաթը միւպէթէնին ճէսամէթի միւնա-
սէպէթիլլէ , հէր հալտէ մուէպպէտէն քիւրէք ճէգասընա հիւքմ օլուռնաճա-
ղընա չիւպհէ իթմէզ իտի :

Տազըգալարըն հէր պիրի պիր սաաթ գատար ուղուռն կէչիւղ , շու հալտէ
պէքլէմէք Մարքի իշիւն էգիյէթլէրին էն պէօյիւկի իտի :

Սէն Ժիւս քիլիսէսինին գուլէսինտէքի սաաթ եարը կէճէ եանի օն իքի
վուրուպ , հէր պիր վուրուշու Մարքինին բէրիլան գալպինէ աքսէնտազ օ-
լուր իտի :

Սաաթ չալար չալմազ , ուզագտան պիր կիւրիւթիւ իշիտիւտի . կէօրիւն-
մէսիլէ պէրապէր զայալ օլան պիր ըլըզ , Մարքինին օտասընա աբս էյլէտի ,
վէ մուսխարէն եինէ հէր թարաֆը սիւքիւթ ու գուլմէթ իհաթա էյլէտի :

Մէկէրչի օ ըլըզ իլէ օ կիւրիւթիւ , գօբմաղա գարիւլ օլան ճէսիմ պիր
պօրանըն գլաղուզու իմիլ :

Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն գալպինտէ նակէհան պիր իւմիտ բէյտա օ-
լուպ , սիլքինտի վէ այաղա գալգտը :

— Իսթէր ֆուրթունա կէլսին , իսթէր եըլտըրմ . շագան չիմէյին ըլըզը
սայէսինտէ կիտէճէյիմ . եօլու կէօրիւրիւմ . վէ ֆուրթունանըն կիւրիւթիւ-
սիւնտէն ասըմլարմըն սէսի իշիտիլմէզ օլուր : Պիր չէրիէք տահա պէքլէրիմ ,
վէ չու միւտտէթ զարֆընտա տա Ժիւլի կէօրիւնմէյէճէք օլուր իսէ , եալընըզ
պաշըմա գաջմանըն չարէսինէ պագարմ . ճէսարէթ ինսանըն սաատէթինի
մուճիպ օլուր սէրլէր , — տէտի բէնտի բէնտիյէ :

Օն տագըզա սօնրա իքի եըլտըրմըն կիւրիւթիւսիւ արասընտա , Մարքի
գաբու ճիհէթինտէն պէլի պէլիսիզ վէ զայէթ իսաֆիֆ պիր սէս ալտը :

Քէմալը տըզգաթ իլէ գուլագ ասըպ , եանըլմամըլ օլտուզընը անլատը .
չիւնքի , թէքրար չագմըլ օլան պիր չիմէյին բարըլթըսը սայէսինտէ , գաբու-
սունըն աշըզ օլտուզընը , վէ էչիինտէ պէյազ պիր չէքիւն պիւս հարէքէթ
տուրմագտա իտիւկինի կէօրտիւ :

Օտայա կիրէն Ժիւլի իտի :

Էվլէքինտէն ցիյատէ օտանըն իշի գարարըպ , Ժիւլի զայէթ եսվաշ պիր
սէտա իլէ .

— Մա'րքի , նէ'րէտէսինիզ :

— Պուրատա . . .

Ժիւլի' եալըն այագ եիւրիւմէտէ օլտուզըն ճիհէթլէ , Մարքի' հիչ պիր
սէս ալմամըլ օլտուզըն հալտէ պիր սանիյէ սօնրա , եանըպ թութուչմագտա
օլան պիր էլին բէնտի տօնմուլ օլան էլինէ գալուչմագտա օլտուզընը հիսս
էյլէտի . վէ չու պուլոււնտըզը հալը տէհէթինիւմատա պիլէ նէգաքէթ վէ ալի-
ճէնապլըզը էլտէն պըրագմայարագ , կէնճ գըզճըղագա սարըլըպ , էօրմէք իս-
թէտի իսէ տէ , Ժիւլի' սիւրաթլէ կէրի չէքիլիպ , վէ ալամէթը հիտտէթ կէօս-
թէրիպ :

— Ա' , Մարքի , չու սըրատա նէ' տիւլիւնիւշօրսուընը , — տէյու մըրըլտա-
տըզտա , Մարքի ճէվապէն .

— Սէնի տիւլիւնիւշօրում , նա'զլմ . նէ' տիւլիւնէճէյիմ . սէնի սէվտիյիմի
պի'լմէյօրմուըն , տէտի :

— Պու մէճնունանէ սէօզլէրին սըրասը' մը տըր :

— Հէր նէ սըրատա օլուր իսէ օլտուն , սէնի սէվմէքտէն ֆարիղ օլապի-
լի'րմիյիմ :

— Էօմրիւնիւն թէհիլբէտէ օլտուզընը սէօլլէյէն սէն տէյի'լ մի իտին :

— Շիւսկէսիզ . ֆագաթ էօմրիւ տիւլիւնէն քի'մ . քէլլէմ աղան քիւթիւ-
յիւ իլէ ճէլատ սաթըրընըն արասընտա տախի օլտա , սէնի սէվտիյիմի սէօյ-
լէյէպիլիրիմ , վէ եալան սէօյլէմիլ տէ օլմամ :

— Են՞ սէսէպէ պէօյլէ պիր ապիմ թէհլիքէտէ պուրուճուօրօրն , հազը-
գաթէն գապահաթլը՞մըսըն . պէն ինանամայօրում :

— Ինանամաղա պին քերրէ հաքգըն վար . պիր ինանն նէ տէրէճէ պի-
սուչ օրմագ գապիլ իսէ օ տէրէճէ պիսուչըմ : Անճագ տիւշմէնլէրիմ բէք
դուվմէթլի օլտուգլարընտան , պէնի մահվ ու նապէտիտ իթմէքլիլի ահա իթ-
միչլէր տիր . էկէրչի՝ պէնի հասս իտէճէք օլուրլար իսէ , թէպրիչէի գիմմէթ
իթմէյէ մէյտան վէրմէյէճէքլէրինէ , վէ միւֆթէրիյաթը ֆառիտէլէրինին սըգլէ-
թի ալթընտա էգտիքճէ էպէճէքլէրինէ , վէ պիր թագըմ եալան եանլը վէ
մուսաննա իսպաթլար իլէ իտամըմա զատար հիւքմ իթտիրէճէքլէրինէ չիւպ-
հէմ եօգ տըր . պինսէն ալէյհ , ֆիրար իթմէքտէն պաշգա պիր չարէմ գալ-
մամը տըր :

— Յիրա՞ր մը իթմէք . . . գաշմագ մը՞ . բէք ալա , ֆադաթ նա՞սըլ :

— Վատ իթմիչ օլտուղըն անախթարը կէթի՞րմէտին մի :

— Ա՛ , խայըր :

— Նիչի՞ւն :

— Բօսլիւսթէլ պիւթիւն գաքուլարըն անախթարլարընը բէտէրիմսէն իօ-
թէմիչ ալմըլ , վէ պաշ եասթըղընըն ալթընա սագլամըլ :

Մարքի աղլընտան քիւֆր չըգարանագ իքէն , գապիթ իտիպ տուտագլա-
րընը ըսըրտը :

— Լանէ՛թ օլտուն օ զապիթէ . չիմաի նէ՞ եարմուլը — տէտի Մարքի :

— Պիլմէմ քի . . .

Պու սըրտտա պիր չիմէք տահա չադմառըյլա օտայը թէնվիր իտիպ ,
Մարքի էլինի բէնչէրէյէ տօղրու ուղաթարագ :

— Շուրատան աչաղը աթլարըմ , — տէտի :

Ժիւլի պաշընը սալլայարագ .

— Մահվ օլուրսուն , պիլմիչ օլ . չիւնքի սօյադտա թա բէնչէրէնին ալ-
թընտա իքի նէօպէթճի պէքլէյօր :

Մարքի՝ Ժիւլինին գօլունու թութմագտա օլտուղը հալտէ , իսպլէրի օլ-
մագսըղըն , զիյատէսիլէ սըգմագտա վէ Ժիւլի տախի անըսընը տույմագտա
իտի իսէ տէ , գօրգուսընտան սէս չըգարմաղա վէ հարէքթ իթմէյէ ճէսա-
րէթ իտէմէճէքտէ իտի :

— Վէլհասըլ չուգուրա տիւշմիւշ չըգամայան գուրտ կիպի , պէն պուրա-
տա գալամում . չու իսպլիլէրէ թէպիմ օլուպ տա , սապահ պէրապէրլէրինճէ
կիտէմէմ . գաշմալըյըմ , չարէ եօգ , իչ հավուսընտա քիմսէ պէքլէ՞յօրմու :

— Օրատա իքի նէֆէր տուրուօր , պիր իւչիւնճիւ տէ նէրտիւպանըն ա-
չաղըքի պաշընտա :

— Պու առամլարա շարապ վէր տէմիչ իտիմ , տիմէք քի օնու տա վէրմէ-
միչսին :

— Շարապ տէյիլ , հաթթա րագը վէրտիմ :

— Սէրխօշ օլմամըլլար մը տըր տէրսին :

— Մէմուլ իտէրիմ քի օլմուշ տըրլար : Մամաֆիհի , տահա պիրագ էվվէլ
գօնուչույօրլար իտի :

Մարքի՝ պիր իբի տազըգա գատար տիւշիւնքտէն սօնրա .

— Էօյէ խաթըրմա կէլիօր քի , հապլուտան պաղչէյէ չըգըլապիլիր :

— Էվլէթ :

— Պաղչէտէն քէօյէ չըգաճագ գարու վա՞ր մը տըր :

— Խա՛յըր . պաղչէնին էթրաֆը , օլտուգճա եիւքէք տիվար իլէ մու-
հաթ տըր . թա նիհայէթինտէ , սաղ թարաֆտա տիվարտա պիր եըգըլմըլ եէր
վար աճմա , օ տա տիքէնի չըրըլտը իլէ էյի քէօթիւ գարաաըլմըլ տըր :

— Աթ իլէ օ չըրըրլարտան կէչիլէպիլի՞ր մի :

— Էյի աթա պինէն պիրիսի , շիւսկէտիգ կէչէպիլիր :

— Էօյէ իսէ օրատան կէչէրիմ : Հայվանար նէ՞րէտէ տիր :

— Սունտուրմանըն ալթընտա , սօլ թարաֆտա :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ գըղըմ . չիմտի սէնաէն սօն ոլեր խըղմէթ տահա
պէլէրիմ :

— Էմր իտինիզ :

— Պաճա պիր պըչագ վերմէլի . .

— Պիր պըչագ մը . սիւսկան Ալլա՛ն . նէ՞ Եարաճագսըն :

— Իպէրիսէ հիւճուլ իտէն օլուր իսէ միւտաֆտա իտէպիլէլիմ . վէ Էկէր
Եաչայը Էլէ վէրիր իսէմ քէնտիմի թէլէֆ իտէյիմ ոլիթսին :

— Ա՛հ , Մա՛րքի . տնախթարը պուլմագ նասըլքի զայըլ միւմքին իսէ ,
պուչաղը պուլմագ տա այնը մէրթէպէտէ միւմքիւնսիզ տիր : Պըչագլար մաթ-
պախտա տըր . վէ մաթպախըն գարուսը տա տիկեր գարուլար միսիլլիւ գա-
բալը տըր : Պու լըգանթատա պու ազչամ , պիզ տէլիլիգ էմր իտէն , իլլա
պիր զապիթ տիր գօմանտա վէրէն . պիզճէ թապի օլմագտան պաղչա չարէ-
միզ եօգ :

— Նէ՛ չարէ , օլմայը վէրսին . ճէսարէթ վէ մէէյուսիյէթիմ քեաֆի տիր .
կիտէյօրուլմ :

— Հիչ օլմապա տուր քի կէօք կիւլլէսին . եօգոս Բօպիւթէլին տույա-
ճաղընա էմն օլ :

Մարքի տուրտու , վէ բարմաղընտան պիր եիւլիւք չըգարըպ Ժիւլինին
բարմաղընա թագարագ :

— Աչգ ու մուհապպէթիմէ հիւրմէթէն , շու եիւլիւլա սագլա : Սէնի սէ-
վէր օլտուղըմը սալա խաթըրընտան չըգարմա , վէ Էկէրչի պու կէճէ Էօլմիյէ-
ճէք օլուր իսէմ , եագըն վագըլթտա պէնի կէօրէճէլինէ Էմին օլ տէյէրէք ,
Ժիւլիլի պուս էյլէտի :

Պու տէֆա Ժիւլի , Մարքինին շու մուամէլէսինէ մուգավէմէթ իթմէկէ
գուտրէթի գայմամըլ իտի . պէլքի տէ մուգավէմէթի թէրլիճ իթմէքտէ իտի :

Շու սըրատա կէօք տահա զիյատէ չիտտէթլիճէ կիւլլէմէկէ պաղաաը-
ղընտան , Մարքի պիլիսթիֆատէ , օտատան չըգըպ , սուֆատաքի բարմագ-
ըղա եագլաշօր . Ժիւլի սախի Մարքինին արգասընտան կիթմէքտէ իտի : Է-
յիլիպ հապուլա պագտը , վէ էթրաֆա գուլագ վէրտի . նէֆէրաթը ույգու-
տա պուլաճաղընը մէմուլ իտէր իտի : Շու իւմիտի տաթի պօչա չըգտը . չիւն-

քի սխմարի նէֆերաթը իշընթէ արշմը գուզվէթլի ատամլար օլտուզլարըն տան , հէնուզ ուշգուշ տաւամըլլար իտի :

— Թուսէն , եօդարքի կիւրիւթիւլի իշիտիօրմուսըն — տէտի ծագ :

— Ելպէթթէ քի իշիտիօրմ . պէնի սաղըր մը պանն խտիօրսըն . կէօրիւնիւր քի ճէհէնէմտէ նէ գատար շէյթան վար իսէ չըզրպ ասիւմանը պթ իւսթ իտէյօրլար : Շիտտէթլի պիր եաղմուր եաղմատըգճա , սու կիւրիւթիւլ քէսիւմէյ : Շիմտի պիրազտան գուրպաղա կիպի սույա պաթարըզ — տէտի ծագ :

— Հագգըն վար , ծագ , իշթիյաթլը տաւորանսլըմ . բէշինէն իջէրիմիգի ըսլաթպլըմ , սօնրա տա տըշարաան ըսլանմայա մուսթաղըր օլսլըմ . շիշնի վէր պաղալըմ :

— Շիշէ պօշանմը կիպի տիր . տուր պէն պիրազ իշէլիմ տէ վէրէյիմ :

— Պիրազ տա պանա պըրազ . գըղճըղազըն բագըսը ֆէնա տէյիլ . անճագ շիշէր բէք քիւշիւք . . . իշմէյէ պաշլամագսըզըն հէման պիթէյօր . իքի նէօպէթէիւր , պիրպիրի արտը սըրա շիշնի սղըզլարընա դալտըրըպ պիթ իրտիւլէր . շարտալըն սօն տամլալարը հէր իքիսինէ թէհամմիւլ իտէմէյէճէլէրի մէրթէպէտէ պիր ուշգու վէրտի : ծագ իշէ Թուսէն գուրու օթ տէնկէրի իւզէրինէ օթուրմուզ պէքլէմէքտէ օլտուզլարը հալտէ , թէրազիլէրինի դայալ իտիպ եէրէ տէվրիտիլէր վէ պիր տահա դալգմագ սէվտալըն տիւշմէտիլէր :

Իքիսի տալի տէրինճէ ույումագտա օլտուզլարընտան , Սէն-Մէքզան , պուշլարըն Բօսիւսթէլտէն դիյատէ խըրըթըսընը տույտըգտա , սէվինմէյէ պաշլատը :

— Ալլահ ըսմարլատըզ , եախօտ եինէ կէօրիւշիւրիւլ . . . — տէտի Մարքի ծիւլիյէ , պանագընը բարմագլըղըն պէրի թաղափընա աթարագ :

Ժիւլի Մարքինին գօլունտան թութարագ .

— Օրատան օլմազ . պուրատան , պիրազ տահա սօլա կէլ քի , սիւշրտէն սաման եըղընթըսընը իւզէրինէ տիւշտին . հէմ պու թարափ տահա ալշագ տըր . հէմ տէ սէս չըգմազ . ունութմայտսըն քի պաղշէյէ չըղան գաբու սաղտա տըր , վէ տիվարտա պիր եըզըմըլ եէր վար տըր . կիթ արթըզ , կիթ . . . Ալլահ եօրտըմճըն օլսուն :

Սէն Մէքզան՝ ծիւլինին սէօղլէրինի տինլէմէկէ վագըթ պըրագմայըպ , բարմագլըղտան աթլամըլ վէ քէնտիյի աշաղըյա պըրագմըլ իտի :

7

Մարքի պիր թարափընշ ինճիթմէքսիյին նէֆերաթըն պիրինտէն պէշալթը գատէմ մէսաֆէտէ օլան սաման եըղընթըսընը իւզէրինէ տիւշտիւ . նէֆէր պիրտէն ույանըպ , այաղա գալգտը , վէ անլաշըմայաճագ պիր թարագտա շէյլէճէ մըրըլտանմաղա պաշլատը :

— Պանա էօյլէ կիլիյօր քի , չուրալարտա պիր հարէքէթ օլտու . Թուսէն , սէնմիսին :

Թուսէն՝ ույգուսընըն արատընտա .

— Գօ՛րդմա , — աէտի :

— Աճապա պիր տօլաչսագ պադսա՞գ մը :

— Ահմադ սէն տէ , տօլաչըրսագ պու գարսնլըգտա նէ՞ կէօրէճէյիզ . տօլաչմաղա նէ՞ իհթիյան վար . օրթատա սէս եօգ :

Հէր իքիսի սուս օլտուլար :

Մարքի պիր տագըգա գատար , նէֆէս ալմագսըզն օլտուլը եէրան տուրտուգտան սօնրա , երլան կիպի սաման երղընթըսընըն իւղէրինտէն սիւ-րիւնէ սիւրիւնէ եէրէ գայտը , վէ գուրտ կիպի հիչ սէս չըգարմայարագ , վէ հէր կէօնա իհթիյաթը էլտէն սլըրագմայարագ , սուենտուրմայա տօղրու կիթտի :

Սուենտուրմանըն ալթընտա եէտի ասէտ գօշուլու հազըր աթ վար խտի խտէ տէ , քէնտի աթը հա՛նկըսը օլտուլընը անլայամատըղընտան , գարտն-լըգտա տախի քէնտինքիյի պուլմաղա չալըչտըղը սըբատա , հալըտան եա-նը պաչընտան պիր սէս գուլաղընա վասըլ օլույօր գանն իթտի : Էկէրչի խա-յալ տէյիլ իսէ թաճիլ իթմէք իգթիզա իթտիյինի , վէ ֆիրար խուսուսընտա , պիր գաչ սանիյէ վագըթ պիր ֆիրարինին հայաթ վէ մէմաթընը մուճիպ օ-լապիլէճէյինի պիլտիյինտէն , քէնտի աթընը արամագտան սարֆը նազար ի-տիպ , էլինին ալթընտա օլան աթըն պաչընը հէման չէօղիւպ , պաղչէյէ չը-գտն բարմագլըգ գագույու աչտը , աթըն իւղէրինէ աթլատը , մահմուզլարը պառտը վէ տէօրթ նալ տիվարըն եըգըլմըլ ճիհէթինէ տօղրու գօշուրմաղա պաչլատը :

Անճագ հալլուըն թաչլարընը տէօյմէքտէ օլան աթըն նալ սէսինտէն , զիյատէսիյէ պիր բաթըրտը գօբտուղընտան , էն տէրին ույգուտա պուլու-նան նէօպէթճիլէր պիլէ ույանտըլար :

Ժագ իլէ Թուսէն , չիտտէթլէ իթիլիպ գաբատըլմըլ օլան բարմագլըզըլ գարունըն , վէ սէպղէ պաղչէսինին եումուչագ Թօբրաղը իւղէրինտէն տէօրթ նալ գօշան աթըն ատըմլարընըն սէպլէրինի իչիթտիլէր , վէ հէր նէ գատար հէ-նուզ սէրսօլըգտան քեմաիլէն ալըմամըլ իտիլէր իսէ տէ , զայէթ աղիմ պիր վուգուաթ զուհուր էյլէմիլ օլտուլընը անլատըլար :

Իքիսի պիրտէն սուենտուրմայա գօշուս , վէ գարսնլըգտա եօգլայա եօգ-լայա , աթլարտան պիրինին էքսիմիլ օլտուլընը ֆարգ իտիպ վար գուվէթ-լէրիյէ պաղըրմաղա պաչլատըլար :

— Գալգըն , տալմանըն , մահպուսըմըզ գաչըյօր :

Բօպիւսթէլ շու պաղըրչը տույար տույմագ , էլինտէ պիր մօմ իլէ օտա-սընտան տիշարը ֆըրլատը :

— Եսագալայըն , Թո՛ւթուըն , եօգսա սապահ քեմֆֆէնիլի տէ գուրչու-նա տիգտիրիթիմ . աթլարը հազըրլայըն , կէլիյօրու՛մ . — տէյիպ , էլսլիսէսինի կիյինմէք իւզրէ , Բօպիւսթէլ օտասընա կիրտի :

Շու կիւրիւլթիւ արասընտա , արգա արգայա Ժիւլինին , Ալիեօմ Շատօ-րանըն , Գօլլէթին վէ Ժաքիւնէին գաբուլարը աչլտը , վէ ճիւմէսի պիր ա-ղըղտան կիւրիւլթիւնին նէ օլտուլընը վէ անճապա աթէ՞լ մի գուհուր իթմիլ իտիլիինի սիւվալէ պաչլատըլար :

Պու սիւվալէրէ ճէվապ վերմէկէ եալընը Ժիւլի միւղթէտիր իքէն , սիւ-
քիւթի իխթիյար իթմիշ օլտուղընը սէոյլէմէկէ ինթիյաճ եօգ տրր :

Պէշ տաքըգ կէչմէքսիդին ֆիրարիյի գօվալամաղա հազըր պիր հալտէ
զասիթ վէ նէֆէրաթ աթլարընա պինմիշէր իտի . վէ ֆազաթ ճիւմէսի տու-
խի չու արատա Մարքինին խայլըճա իլէրիլէմիշ օլմասընը տիւշիւնէրէք նէ
եաքաճազլարընը չաչըրմըշլար իտի :

Անճագ Մարքի տը Անն-Մէքզան՝ աթա պինմէք խուսուսընտա ֆէվզէ-
լատէ մէհարէթէ մալիք օլտուղընտան , չու մէհարէթիւնէ կիւվէնէրէք , թա-
րիֆ իթմիշ օլտուղընը վէճն իւզրէ , հայվանընը տէօրթ եալ գօշտուրարադ ,
տիքէնի չըրըր իլէ էօրիւլմիւշ օլան տիվարըն երզըմիւշ եէրինէ դատար եէ-
թիւմիշ , վէ էլլէրիլէ վէ մահմուդլարըլա չըրընը գալտըրըպ , էօթէ թարա-
ֆա աշմագ գօլայ օլտուղը մէմուլինտէ պուլուլմուշ իտի իսէ տէ , պինմիշ
օլտուղըն աթ , զաթէն պիրալ աղըր հարէքէթիլ պիր հայվան օլտուղտան
պաշգա , իւշ կիւնտէն պէրու եօլ եիւրիւմէքտէն զիյաաէսիլէ եօրղուն օլ-
տուղընտան , աճըսընտան քիշնէյէ քիշնէյէ իբի տէֆա տիքէնի չըրընըն իւ-
զէրինէ գարանմըշ , վէ Մարքի՝ հայվանընըն չու պաաֆըլա , էօնիւնտէթի սէա-
տի աշամայաճաղընա գանի օլուպ , աշաղը ինմէյէ վէ չըրըլարը պիրէր պի-
րէր պիր թարաֆա ալմաղա մէճպուր օլմուշ իտիւկինտէն , խայլը վագըթ
զայպ իթմիշ իսէ տէ , էնճամընտա տիվարըն աղըպ , հայվանընը օվալարա տա-
լըվէրմիշ վէ արգասընտան պաղըրըպ չաղըրմագաա օլան սիւվարի գօլունտան
խայիճէ այրըմըշ գանն իթմիշ իտի :

Ֆագաթ պու տէֆա տախի թէհամիւլէ միւսախտ օլմայան շէճաաթը ,
հայվանընըն իգթիտարըլըղընտան նաշի եինէ սէմէրէսիլ գալըպ , հէր նէ
գատար գան իլէ միւլէմա օլան պաճագլարըլա պիշարէ հայվանըն պիւա
ֆասըլա գարընըն տէօյմէքտէ իտի իսէ տէ , սաաթտա իւշ միւ մէսաֆէ գաթ
իտէպիլէճէք տէրէճէտէ աղըր պիր հարէքէթ իսթիհգարընա կիւճ հալ իլէ մու-
զաֆիթագ օլապիլտի :

Արգասընտան գօլալանմագտա օլուպ , գուշ կիպի սիւրաթիլէ ուշմագ
սէվտասընտա պուլուլան պիր ֆիրարի իշիւն սաաթտա եալընըպ իւշ միւ մէ-
սաֆէ գաթ իթմէք նէ՝ տէրէճէ աղիմ՝ պիր էգիլէթ օլտուղը թէսապվուր օլու-
նամաղ :

Մարքինին պիր իւմիւտի , սիւվարի գօլունտան քէնտիսինին նէ թարաֆա
գաշմըշ օլտուղընը սիլմէյէրէք բաթ կէլէ պիր թարաֆա կիտէճէքլէրինտէ
գալմըշ օլուպ , եանըշ պիր ճիհէթէ թէվէճճիւհ իտէճէքլէրինի , վէ քէնտիսինէ
եազլաշաճագ եէրտէ քէնտիսինտէն ուղազլանաճաղլարընը մէմուլ իթմէքտէ
իտի :

Շու իւմիւտ՝ Մարքինին շիտաթը խէլէճանընը օլտուղճա թէսքին , վէ
տամարլարընըն չարքընթըրըն թաթիլ իթտի իսէ տէ , գաւմուշ օլտուղը պի-
նանըն սաղլամ թէմէլ իւզէրինէ գուրուլմամըշ իտիւկի աշիքէար իտի :

Մարքինին եաթաղը օտանըն բէնչէրէսինին ալթընտա պէքլէյէն նէֆէ-
րաթ , սօգադաա ոյքլէմիշ , վէ Մարքինին կէչալիինի կէօրմէմիշ օլտուղա-

բընտան , Օվէրնեը եօլունու ալմայըս , Վօլէյ ճիհէթիքէ սափաշմուշ օլտուղը
գարարլադը :

Մարքի եարըմ սաաթ գատար աթընը գօշտուրտուգտան օսնրա տիք պիր
թէքէ իւզէրինէ չըգմաղա մուվաֆֆազ օլուս , սիւվարի գօլունըն քէնտի ի-
պինի պուլմուշ օլտուղլարընա վէ եազընտան ցօփալսմագտա պուլունտուգ-
լարընա էմիլյէթ հասըլ իթտի , վէ բէֆթէ բէֆթէ քէնտիսինէ եազլաշմագ-
տա օլան աթլարըն կիւրիւթիւսիւնիւ ալմաղա պաշլատը : Հէր շէյին զըտտը
օլաճագ եա՛ , պիչարէնին աթլը , հէմճընիլարընըն եիւրիւլիւշիւնիւ թանրլըս ,
կէօյա անլէրի Նէգտինէ չաղըրըյօր կիպի , հիտտէթլէ քիշնէմէյէ պաշլատը :
Մարքի թէքրար մահմուպլարը աթըն պաղըրնա սալարըրս , վէ աթ իլէ պէ-
րապէր թէլէֆ օլմագլըլը կէօգիւնէ ալտըրըս , սուլունտուղը թէքէտէն ա-
շաղը աթըն գարնը եէր իլէ պէրապէր օլտուղու հալտէ , ֆէվգէլատէ սիւ-
րաթլէ գօշտուրտարագ , վատի պիր օվայա սալիմէն վասըլ օլտու , սիւվարի
գօլու տուրմագաղըրն եօլունա տէվամ իտէր իւմիտիլէ : Մարքի՛ ճատտէյի
պէրթարաֆ իտիպ , թարլուլարըն իշինէ սարաթ իսէ տէ , եինէ իւմիտինտէ
պօյա չըգտը : Զիւնթի , շու սըրատա թէքրար կէօք կիւրէլէմէ վէ շիմէքլէր
պիրպիրի արաը սըրա չագմաղա պաշլալըս , վէ սիւվարի գօլու տախի Մար-
քինին չըգմըշ օլտուղու թէքէյէ վասըլ օլմուշ օլուս , շիմէքլէրտէն հասըլ օ-
լան ըլըգ սայէսինտէ , Մարքինին հայփանընը մահմուպլատըրընա վարընճայա
գտտար թէշիսի իտիտի : Զիւմէսի պիրտէն ֆիւթուհաթ ալաղէլէրի սալըվէ-
րիպ , պու ալաղէլէր Մարքինին գուլաղընա գատար վասըլ օլմաղա պաշլա-
տը , վէ հաթթա իշլէրինտէն պիրիտի , պիրալն գօլտան տըրըս , պիր սիւ-
րաթլը ֆէվգէլատէ իլէ , թալը գայալը եօլարտան կէշիպ , բիւզկէար կիպի
ուշմաղա շիթապ իթտի . պու Նէֆէր՝ տէրիսը հալտէ ուշգույա տալմըշ օլան
թուսէն օլուս , Սէն-Մէքլան պունուն աթընը ալմըշ վէ թուսէն տախի Մար-
քինին աթընա պինմիլ իտի :

— Եագալատըմ , եագալատըմ . եա էօլու եա տիրի էլէ կէշիլէճէյիմէ
շիւպհէ եօգ — տէյու սէվինճինտէն հայգըրմագտա օլան թուսէն , հէման
Մարքիլէ եագլաշմըշ իտի իսէ տէ , արգատաշլարընտան ուէշ եիւզ տալմ գա-
տար այրըմըշ իտի :

Աօրլգատէ Մարքի պաշընը շէվիրտիքտէ , եինէ շիմէյին բարըլթըսընտան
ճալի նամընտաթի հայփանընըն , պուրնունուն տէլիքլէրինտէն աթէշ սաշըյօր կի-
պի , վէ քէմալի սիւրաթլէ գօշմագտա օլտուղունու միւշահէտէ էյլէտի :

Մարքի՛ ալթը Նէֆէր բիւրսիլահ սաքէրէ մուգապիլ՝ հէր կէօնա վէսալի-
թի միւտաֆատատան մահրում եալընըգ գայաճաղընը հիսս իլէ գաշմագտան
պիր մէնֆաաթ հուսուլէ կէլէմէյէճէյինի վէ էնճամընտա եինէ եագայը էլէ
վէրէճէյինի անլալըս , քէնտի քէնտիլէ :

— Մահվ օլտում , պիթտիմ . հիշ պիր իւմիւտիմ , հիշ պիր չարէմ եօգ .
լաքին հիշ օլմաղսա տիրի տիրի թէսլիմ օլմայլմ . . . վահշի հայփան միսալի
թըրնագ վէ տիշլէրիմ իլէ մուգապէլէ իթտիքտէն սօնրա քէնտիմիթէլէֆ իթ-
տիրիթիմ վէսալլամ . . . ահ , պիր գըլըճըմ օլա իտի , հիշ օլմաղսա պիր պը-
շաղըմ օլա իտի . . . — տէտի :

Մարքի՝ պէօյէճէ սէօյէնտիյի սըրատա , հայփանըն նէֆէտի քէսիլի-դ , սաիգա վուրմուշ կիպի թագաթսըզ պիր հալտէ պիրտէն պիրէ եւրէ երզը-տը . Մարքի տախի արանսըզ օյան շու Փէլաքէթին զուհուրին մէմուլ իթ-մէմէքաէ օլտուղընտան , հայփան իլէ պերապէր եւրէ սէրիտի խէ տէ , հէ-ման տօղրուլուպ էյերէ սարըլտըղը սըրատա , էյերին պլթընտա տօլու պիր չիֆթ սասպանճա պուլտու : Շու տասպանճալարը պուլմասընտան տօլայը հիսս էյէտիյի սէվինճին էսէրի օլարագ պօղազընա գատար չըզմը օլան սէտաի մէսէրէթէտայը սալը վերմէմէք իւզրէ խայընա զահմէթ շէքտի : Պիր սանիյէ մուգատտէմ ուճու պուճաղը պէլլի օլմայան պիր ազընթըյա աթըլմը վէ գուզվէթի գալմամը օլան պիր իւզիւճիւ կիպի քեամիլէն վէ գաթիէն զարգ օլմուշ պիթմիշ տէյու սուրուր իքէն , տասպանճալար էլինէ կէշէր կէշմէզ , թէճէլլիսինին թէպէտտիւլ իթտիյինի վէ պատէգին սէլամէթէ չըգմասը միւհ-թէմիլ տէյիլ , իլլա մուհազգագ օլտուղընու հիւքմ էլլէտի . վէ վէրտիյի գարարըն ինրասընր սալա թէէթսի իթմէմէք իւրզէթի իզթիզասընտան օլ-տուղընտան , տասպանճալարըն պիրինի պիր է ինէ վէ օ պիրինի տիկէր էլինէ տըլպ , գալգմայա մէճալ վէ թագաթըլ գալմամը օլան աթըն եանընա եւրէ սէրիլվէրտի , վէ հիշ հարէքէթ իթմէքօիլին եաթտը գալտը :

Իլթէ Մարքինին շու հալտէ պուլտուտըղը սըրատա խի քի, Թուսէն ու-գաղտան Մարքիյի պայըլմը վէ էօլմիւշ զաննըյլա, եագլալտըղճա—եագալա-տըմ, եագալատըմ—տէյու հայզըրմագտա պուլուճմուշ իտի :

8

Թուսէն՝ պիրտէն ճուլէն տուրտուրթուպ ալաղը էնտի . վէ տիզկինի սօլ գօլուշա կէշիլի-դ , սաղ վէ եաթտ էօլմիւշ օլտուղըն տնլամագ իշիւն Մար-քիյէ տօղրու պալընը էյտի :

Մարքի՝ Թուսէնին շու հարէքէթինի էվվէլինտէն քէշֆ իթմիշ օլտուղըն-տան ինթիզար իթմէքտէ իտի . սաղ գօլուճու չէլիքտէն պիր եայ միսպի կէր-տի վէ բարմազըյա տասպանճանըն թէթիյինէ տօղուճմասըյա պերապէր , Թուսէն եըլտըրըմ վուրմուշ կիպի էօլմիւշ եւրէ սէրիտի . վէ Մարքինին եիւ-զիւնիւ կէօղիւնիւ վէ էլպիսէլէրինի գան իլէ պօյատը : Մարքի՝ պիր համա-տա սըլրայըպ ալաղա գալգըպ , վէ Թուսէնին գօլունա կէշմիշ օլան ճուլէնին տիզկինինի պուրթարըպ , էօղէնկիլէրէ պիլէ պատմայարագ հէման իւզէրինէ աթլայարագ , գօրգուսընտան տիթրէմէքտէ օլան հայփանընր օխայա օխայա .

—Սէնի կէօրէյիմ , սատըգ էօլտալըմ , սէնի կէօրէյիմ , պէնիմ նաղըլ աթ-ճըզպըմ , գուրթար սահիպինի պագալիմ—տէտի :

Ճուլէ սահիպինին սէօյէտիթլէրինի անլամը կիպի , պիրտէն . տէօրթ նալ գօլմաղա պալայըպ , շիտաթլէ էսէն ըիւզկեարըն մուխալէֆէթինէ մուգալէ-մէթ իաէ իտէ գուշ կիպի ուշտու :

Տընի Բօպիւսիթէլ , սաիգանըն բարըլթընտան , ուզագտան Մարքինին հայփանըն տէվրիտիյինի վէ Թուսէնին տօլու տիզկին Մարքինին իւզէրինէ

գօշուպ գօնմուշ օլտուղընը կէօրմիւշ օլտուղու միսիլիւ , տապանճա սէօինի տախի ալմըշ օլտուղընտան , Թուսէնին սիլահա տապրանմըշ օլտուղընա գանաաթ հասըլ խոխալ , Ֆէվգէլաաէ պիր գուզկէթի գալպ իլէ .

—Տիրի եագալամալը , տիրի' . . . էօլտի'ւրմէյինիզ , էօլտի'ւրմէյինիզ — տէյու պաղըրըր իքէն , եանյարընա եագլաշտըգտա , Մարքիյի էյէ կէչիրէնէք եէրտէ , գաֆասը մէճրուհէն էօլմիւշ օլտան Թուսէնին նաշընը պուլտու . վէ Թէքրասը պաղըրմաղա պաշլայըլ , — ա'հ խապիս , ա'հ իմանսըզ , գաշմըշ վէ բատիշահ ասքէրինի տէ էօլտիւրմիւշ . էկէրչի Թէքրար էյէ կէչիրէմէզ իսէք , էկէրչի էյլէրի արգասընա վէ քէնտիսի հայվանընա պաղըլ օլարագ Գլէրմօնա կէօթի'ւրմէկէ մուվաֆֆագ օլամազ իսէք , նամուսուդ ասուսլար սալըլըրըլ — տէտի :

Նէֆէրաթըն հիշ պիրինտէ նութգա մէնալ գալմատը . Մարքիյի Թուսթմագտան պահա իթմէք գօշայ իտի իսէ տէ , էլէ կէչիրմէք բէք միւշքիլ օլտուղընը վէ Մարքիին շու սրբասա քէնտիլէրինտէն խալլընա ուզագ պիր մահալտէ պուլունտուղընը , վէ եօրղուս աթլար իլէ արգասընտան եէթիլմէք գօշայ օլամայաճաղընը վէ խուսուսիյլէ հանկըլ Թարաֆա գաշմըշ օլտուղընը քիմէնին պիլէմէտիյինի Թէֆէքքիւր իլէմէքտէ վէ հիշ պիրինին ազընտան սուրէթըլ մուզաննաստա պիր քէլիմէ պիլէ չըգամագտա իտի :

Բօպիւսթէլ , մայէթինտէ պուլունան Նէֆէրաթըն ֆիքրէրինտէն կէչէնի աշլատըղընտան , վէ ալէրի շու մէյուս հալտէ սլըրագ մագըլըլ Թէրվիճ իթմէտիյինտէն .

—էյիճէ տինէյին , սէօյէյէճէքլէրիմէ տըզգաթ էտին . բէք էյի պիլի-րիմ քի' էկէր պու կէճէ օ խապիսի եագալամաղա գալըզաճագ օլտագ , մուվաֆֆագ օլամայըլ : Պիւմիշ օլտուղու հայվան սայէսինտէ էլիմիզտէն գաշըրմըշ օլտուղումըլըլ պիլիրիմ , անճագ աթըլ նէ գատար գուզկէթիլ օլտա , գուզկէթինին պիր արալըզ քէսիլէճէյինէ շիւսկէ եօգ տըր . պու կէճէ պէլ-քի օն իքի , օն պէշ միլ մէսաֆէ գաթ իտէպիլսին , ֆապաթ սուպահ օլուր օլմագ եօրկուսուզ ալմաղա մէճալուր օլաճաղըլ մուհագգագ տըր . իշթէ օ սըրատա էթրաֆընըլ գուշաթմաղա պագմալը . պիլ տաղըլլալըմ , լալըմ օլաճագ գատար քէնտիմիղէ կէնճ վէ գուզկէթիլ աթլար արայալըմ . հէր քէօյտէ չանլարը վուրտուրուրըլ . պիւթիւն Օվէրեւը վիլայէթինին քէօյիւլէրինի օրիսհանտըրըլ , օ գաթիլ , խըրսըլ վէ գալպպան Մարքիին արգասընա սալտըրըրըլ վէ գուտուրմուշ քէօրէյի նէ սուրէթլէ սըզըլտըրըրար իսէ պիգ տէ անը էօյլէճէ սըզըլտըրըրըլ . հայաէ սիշի կէօրէյիմ . էվվէլ էմրտէ շու աթըլ այագա գալտըրըն վէ պիշարէ արդատաշըմըլըն նաշընը էյէրին իւզէրինէ պաղլայըն . կէճէյի սաշա պու հալտատա պուրատա սլըրագմագ ճայիզ օլամաղ . գօրուսաքի գուրտլար գան գօգուսուսու ալաճագ օլուրլար իսէ , ոլաշընա տէօքիլիւրլէր : Պէն քէնտիմ շու սէֆիլի Սէն-Ժիւս գարոյէօինէ Թաշըլըլ , տէֆն իթտիրէճէյիմ . ճիւմէնիզ տէ աղշամ սաաթ սէքիգաէ Մա . օրագ գարիյէսինտէ պուլունմալըսընըլ — տէտի :

Պիր սաաթ սօնրա , Բօպիւսթէլ՝ Թուսէնին հայժանընը ետէյինէ ալա-
րագ , սէսսիզճէ էօնիւնէ պագա պագա լօգանթայա ավտէթ էյլէտի : Լօ-
գանթանըն էհալիսի այագտա օլուպ խապէր պէքլէմէքտէ իտի :

Ժիւլի՝ նաչը կէօրիւր կէօրմէզ , Մարքիյի գանն իտիպ գօրգուսուստան
տիթրէմէկէ պաչաւոր վէ ֆագաթ մուսխարէն Թուսէնի թանըմաւր վէ Մար-
քիւին սաղ վէ սէլիմ օլուղընը խապէր ալմասը իւզէրինէ , Ֆէվգէլատէ մէս-
րուր օլտու . նէ Մարքիւին գաչմասընա վէ նէ տախի Թուսէնին թէլէֆ իտիւ-
մէսինէ ճինայէթ նագաբըյա պագամագտա իտի :

«Մարքի՝ գաչըպ գուրթուլմագ իսթէյօր իտի , մուվաֆֆագ օլտու . թա-
պիի պիր չէյ . իւզէրինէ օլունան հիւճումա մուգապէլէ իթմիչ , հագգըյա ,
օնուն ետէրինտէ քի՞մ օլաւ այնը սուրէթտէ տալրանմայաճագ իտի : Պէնի կէ-
լիպ կէօրմէքիյի վաւտ իթմիչ իտի . . . աճապա չու վատընը տէր խաթըր ի-
տէճէ՞ք մի . . . աճապա պիր տահա կէօրէճէ՞քմիյիմ : Ահ , իսթէր կէլսին
իսթէր կէլմէսին , պէն օնու ունութամայաճաղըմը չիմտիտէն հիաս իտէյօրըմ՝
. . . — տէտի :

Շու սըրատա , քիլիսէնին պէքճիսինին ույանտըրըմասընա , վէ չանըն
ուրտուրուլմասընա տաիր Բօպիւսթէլին վէրմէքտէ օլտուղը էմրի , Ժիւլի իլի-
տինճէ՝ պիր մահգունիյէթի ֆէվգէլատէյէ տիւչար օլտու :

— Օ խապիս նէ եաբաս էլիմիզտէն գուրթուլմագ : Ալիւօ՛մ , գարտա-
չըմ , պունա պիր աթ լաղըմ . քէօյիւնիդտէ էն էյի աթ հանկըսը իսէ , տէր
հալ կէթիւրմէլի , վա՞ր մը տըր էօյլէ պիր էյի աթ . — տէյու սիւալ իթտի Բօ-
պիւսթէլ :

— Ժան Թրիգօչուն ախըրընտա , պիր գըսրագ վար քի էմսալի եօգ — տէ-
յու ճէվապ վէրտի Ալիւօմ :

— Միւմքին մէրթէպէ սիւրաթլէ կիթ օ աթը ալ կէթիր . վէ Ժան Թրի-
գօչա սէօյլէ քի , Բատիչահ նամընա օլարագ աթընը իսթէյօրըմ :

— Աիտիյօրում :

Ալիւօմ պիր չարեէք սօնրա Թրիգօչուն գըսրաղըյա կէլտի :

Շու եագմագտա օլտուղումուզ վէգաեիին վուգուր գէմանընտա , Բա-
տիչահ նամընա հէր նէքի իսթէնիլէճէք օլա , իթաաթ վէ իթիպա օլունուր
իտի :

Թուսէնին նաաչընըն լայըզը վէճհ իւզրէ տէֆն իտիլմէսի խուսուսընը
Բօպիւսթէլ՝ Ալիւօմա իհալէ իթտիքտէն սօնրա , աթընա պինիպ , տէօրթ նալ
գօչտուրմագա պաչաւոր :

Քիլիսէնին չանը պիւա ֆասըլա ուրուլմագտա իտի :

Հավատա օլտուգճա սիւքիւնէթ բէյտա օլմուչ վէ կէօք կիւրիւտիւսիւ-
նիւն արգասը քէսիլմիչ իտի , մա մաֆիհի արա սըրա ուֆուգտան չիմէք բա-
րըլտըսը կէօրիւլմէքտէ իտի :

Շու ահվալին Սէն Ժիւտ գարիյէսինտէ կիւզէրան իթտիյի քըրատա ,
տէօրթ նէֆէր սիւվարիլէրին հէր պիրի պիր թարաֆա տաղըմըլ օլտուղու
կիպի , Մարքի տը Սէն Մէքզան տախի , հայժանընըն պօյնունա տօղրու էյիլ-

միշ, մէճնունանէ եօլունա տէվամ իթմէքտէ, վէ տիւզ եօլլարտան ասլա կէչ-մէյիպ, պիր ան էվվէլ արգասընտան գօվալայանլարտան մուֆարագաթ իթմէք իւզրէ, չայլարտան իւզէրէք վէ խէնտէքլէրտէն աթլայարագ իլէրլէմէքտէ իտի :

Ճալ, հիչ պիր մանիատան ֆիւթուր իթմէյէրէք, վէ մուսատըֆ օլտու-տուղու միւլքիլաթա գահրամանանէ զալէպէ իտէրէք, իւչ սաաթ միւթէմա-տիյէն պիր զըվամտա գօշտու իսէ տէ, նիհայէթինտէ Բօպիւսթէլին քէշֆի մուճիպինճէ, գուվվէթտէն տիւչիւպ, այագլարը տօլաշմայա վէ թէրլէմէկէ պաշլատը, նէֆէսի թըգանըպ, պաղըր գալգըպ գալգըպ օթուրուր իտի իւչ տէօրթ տէֆա տէվրիմէք տէրէճէլէրինէ գատար կէլտի : Մարքի աթընըն շու հալինի կէօրէրէք, թաթիլի հարէքէթ իտիպ սօլուգ վէրմէք իգթիզա իթտի-յինի, վէ մուղայիրի հալինտէ, աթը էլտէն ուշուրաճաղընը հիսա էլլէտի : Գաթ իթմիչ օլտուղու մէսաֆէ քիւլլիէթլի օլուպ, հիչ պիր թէհլիքէի նակէ-հանի գուհուրինի մէմուլ իթմէմէքտէ իտի : Պինանէ ալէյհ տէօրթ նալտան սար-ֆը նազար իլէ, եավաշ եավաշ եիւրիւթմէկէ պաշլատը, վէ թէրի գուրու-տուղու կիպի պիր ըրմագ եանընա կէօթիւրիւպ սու իչլրտի :

Ճալ սէրիլէնիւպ վէ ֆէրահլանըպ, եէնիտէն գուվվէթ քէսպ իթմիչ կիպի սէվինճինտէն քիշնէմէկէ պաշլատը :

Շու սըրատա շաֆագ աթմագտա վէ կէճէնին պօրասընտան կէօյտէ է-սէր գալմամը, պուլուլար տաղըմը իտի : կիւնէլ տօղմագ իւզրէ իտի :

Սէն-Մէքան էթրաֆընա պագտը : պուլունտըղը մահալ չիմէնլիքտէն եաքմա պիր հալուզա միւշապիհ օլուպ, էթրաֆը աղաճը թէրէճիլէր իլէ մու-հաթ իտի, վէ թէրէճիլէրին արգասընտա ուֆուգտա օրմանը տաղար միւ-շահէտէ օլունուր իտի :

Մարքի՝ իւչ սաաթ միւթէմատիէն, կէլլի կիւվէլ տէօրթ նալ հայվա-նընը սիւրմիւշ օլտուղընտան, վէ Օվէրնեը վիլայէթինին շու ճիհէթլէրինի է-յիճէ պիլմէտիկինտէն, նէրէտէ պուլունտըղընը անլայամատըղը, վէ պիր գաշ այտան պէրու հայտուտ կիպի կէչլիմէքտէ օլտուղը սէրսէրի պիր էօրիւն տէվամը գապիլ օլամայանաղընա գանի օլտուղը վէ հէր նէ գատար պու տէֆա միւճիգէ գապիլինտէն օլարագ սիւվարի գօլունըն էլինտէն գաշմաղա մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իսէ տէ, պիր տահա եագայը էլէ վէրէճէք օլուրսա՝ արթըգ գուրթուլամայանաղընը պիտիլի ճիհէթլէ, կիտէճէյի մահալի գաթիէն թաային իթմէք իգթիզա իթտիլինի ֆէհմ իտիպ, թէալլիւզաթընտան Գօնթ տը Բահօնուր գօնաղընա կիտիպ, եալան, հիլլէ, տէսիսէ վէ թէզվիրաթ իլէ, իւզէրինէ աթֆ օլընան գապահաթլարըն հիչ պիրինին ալ ու էսաաը օլմա-տըղընը, վէ սըրֆ իթթիրատան իպարէթ օլտուղընը անլաթմագտան վէ Գօն-թու իսքեւաթ իթմէքտէն պաշգա չարէսի օլմատըղընա գարար վէրտի :

Էվվէլճէ տախի թարիֆ իթմիշ օլտուղումըգ վէճհ իւզրէ, Գօնթ տը Բա-հօն՝ գրալըն զիյատէսիլլէ սէվիւլիւսիւ վէ Օվէրնեը վիլայէթինին էն գէնկին միւլք սահիլի օլտուղը ճիհէթլէ, զայէթ նուֆուղընը պիր գաթ իտի :

Էկէրլի օրատա գապուլ օլունուպ տա, սուշսուգ օլտուղընա Գօնթու

իսքեամ իտէպիքէճէք օլուր իսէ , հէր իշին սըրասընա կիրէճէյինի վէ Գօնթուռն
գօնաղընա սըղընըպ , Գլէրմօն հաքիմինէ վէ նէրէտէ քի սիւվարի ժանտար-
մա գօլու վար իսէ , քեաֆֆէսինէ մէլտան օգույաճաղընը , վէ պուռնտան
մաատա , Գօնթ աը Բահօն տօղրուտան տօղրույա գրալ հազրէթլէրինէ միւ-
րաճաաթլա , գրալտան աֆվընը իսթիտա իտէճէյինի , վէ սարայը գրալիտէ
հարգ օլաուղը նուֆուզ վէ թէէսիր սայէսինտէ , իսթիտասընըն պիլա թէէ-
խիր իճրա օլուռաճաղընը Մարքի քէնտինճէ թէսապիւր իթմէքտէ վէ չու
հալտէ մէսէլէնին ճանը , Գօնթ աը Բահօնուռն գօնաղընա սաղ սէլիմ եէթիշ-
մէքտէն իպարէթ իսիւկինի , վէ մէգքիւր գօնաղա եէթիշմէք իւզրէ , նէ գա-
տար մէսաֆէ տաճա գաթ իթմէք իզթիշա իտէճէյինի տիւշիւնմէքտէ իտի :

9

Հէր նէ գատար Մարքի աը Սէն-Մէքզան միւմքին մէրթէպէ քիմսէյէ
կէօրիւնմէմէք արգուսընտա իտի իսէ տէ , Գօնթ աը Բահօնուռն գօնաղընա
նէ՝ թարաֆտան կիտէճէյինի պիլմէտիյինտէն , պիրիսինի պուլուպ սիւվալ
իթմէք լիւզումընը հիսս իտէրէք աթընը տուրտուրթաը , վէ էթրաֆընը կէօզ-
տէն կէչիրտի . վագըթ հէնուզ զայէթ էրքէն օլտուղընտան , հիշ պիր ֆէրտ
կէօգիւնէ իլիշմէյիպ , եալընըզ պիր բուպ միլ գատար մէսաֆէտէ վագը օլան
պիր չիֆթիլինի տիվար վէ չաթըսընը միւշահէտէ իթմէքլէ , մէգքիւր չիֆթիլիյէ
տօղրու միւթմէվէճճիհ օլուպ , հէման չիֆթիլիյէ վասըլ օլաճաղը սըրատա , է-
լինտէ պիր շանագ իլէ թագքրիպէն օթուպ եալընտա պիր քէօյիւնիւն չիֆթ-
լիքտէն չըգաղընընը վէ պիր թաշ իւզէրինէ չէօմէլիպ չօրպասընը իշտիլինի
կէօրտիւ :

Մարքի քէօյիլիյէ եազլաշտըգտա , քէօյիւ պաղընը գալտըրըպ Մարքիյի
եօգարտան աշաղը պիր էյիճէ սիւզտիւքտէն սօրա , սըֆաթընտա ալայիմի
թէաճճիւպ վէ տէհշէթ բէյտա օլուպ , չիֆթիլիյէ կիրմէք իւզրէ ալաղա գալգ-
աը իսէ տէ , Մարքի վագըթ վէրմէյիպ :

— Հէ՝ . պիրա՛տէր . տուր պիր չիֆթ սէօզ սէօյլէյիմ—տէտի :

Քէօյիւ կէրի տէօնիւպ , մուխաթըպընըն պիր ասըլգատէ օլտուղընը ան-
լայարագ , վէ պաղընտաքի թագեասընը չըգարարագ , սէլամա տուրտու :

— Պուրասը նէ՞րէսի տիր—տէյու սօբտու Մարքի :

— Պուրայա Մօլիէր վատիսի տէրլէր :

— Պուրայա էն եագըն օլան չէհրին իսմի նէ՞ տիր :

— Իսսուար :

— Նէ՞ գատար մէսաֆէտէ :

— Սլթը միլ :

— Պուրատան Մօրիագա կիթմէք իշիւն նէ՞ գատար վագըթ լագըմ :

— Պէն բէք տօղրուսուռնու պիլէմէմ . ֆագաթ կիտէն կէլէնէր տէրլէր
քի , էն աղը օն պէշ միլ տիր :

— Էն էյի վէ էն դըսսա եօլ հա՞նկըսը տըր :

— Սաղ թարափտա , չու իւշիւնճիւ չան քէօշէսինի կէօրիւյօրմուսընդ :
— Կէօրտիւմ :

— Օ գուլէ Սէն Վիալ գտրիյէսի գուլէսի տիր : Մօրիագա կիտէն եօլ
օ գուլէնին եանը պաշընտան կէչէր : Եանըմագ գապիլ տէյիլ :

— Եօլ իւզէրինտէ օրման վա՞ր մը :

— Օ՛հ , օ թարափտան միւսթէրիհ օլունըդ . եօլ օրմանըն քէնարընտան
կէչէր . կիւնէչին էն թէէսիրլի օլտուղը էյամտէ պիլէ օ եօլ իւզէրինտէ սը-
ճագ օլմագ :

Քէօյիլիւ՝ հէր նէ գատար վուգու պուլան սիւալէրէ աչըգ աչըգ վէ տօղ-
րու տօղրու ճէվապ վէրմէքտէ իտի իսէ տէ , հալինտէ պիր թէրէտտիւտ վէ
սըֆաթընտա պիր գօրգու վէ տէհչէթ ալամէթի միւշահէտէ օլունտըղընտան ,
Մարքի՛ եարը հըրս վէ եարը թէպէսսիւմ իլէ .

— Նիօշիւն երւզիւմէ տիք տիք պագըյօրսուն . իւզէրիւմտէ գօրգաճագ
պիր հա՞լ մը վար : Պէնտէն գօրգո՞ւյօրմըսըն :

Մարքինին չու սիւվալի իւզէրինէ քէօյիլ տահա զիյատէ գօրգամաղա պաշ-
լայըպ , պիր գաշ քէլիմէ մըրըլտանտը :

Մարքիլի տահա զիյատէ հիտտէթ պիւրիւյիւպ .

— Պէնիմ իլէ էյլէնի՞յօրմուսըն . ձիւմիշ օլ քի պէն պէօյլէ իսթիհգալարա
թէհամիւլ իտէնլէրտէն տէյիլիւմ . . . ճէվապ վէր չարո՛ւգ . գօրգաուղընըն
սէպէպինի պիլմէք մէրագընտայըմ :

Քէօյիլիւ՝ տիթրէյէ տիթրէյէ .

— Գանտան գօրգույօրոււմ—տէտի :

— Գանտան մը . գանը նէ՞րէտէ կէօրիւյօրսըն :

— Երւզիւնիւզ , կէօղիւնիւզ , էլպիսէլէրինիզ , հէր թարափընըզ գըրմը-
զը . սիղին ասըլգատէ օլտուղունըզ կէօրիւյօրոււմ . հիւրմէթ վէ ըիայէթտէ
գուսուր իթմէքիլի թէճվիզ իտէմէմ . անճագ , պու գատար գան կէօրիւ-
լիւպ տէ , սէպէպի պիլինմէյէճէք օլուր իսէ , գօրգուլմագ մը . . .

Մարքի՛ պիր իքի սանիյէ գատար սիւքիւթլէ թէհաճիւպտէ գալտը . սու-
գանըն նէ՛րտէն նէչէթ իթտիլինի քէնտիսի տալի պիլէմէմէքտէ իտի : Թու-
սէնի վուրտուղը զէման , գաֆասընըն թասընտան ֆըլգըրմըլ օլան գանը
քեամիլէն ունութմուշ իտի : Ֆիրար թէլաչէսիլլէ խաթրընտան չըգմըլ կիթմիշ
օլան օլ հալի տէհչէթէֆգա , թէքրար կէօղիւ էօնիւնէ կէլտի :

— Ֆիլվագը գօրգուլաճագ պիր հալտէ օլմալըյըմ , չիւպհէսիզ սալահ-
խանէտէն չըգան գասապա պէնզէմիչիւմ տիր—տէտի քէնտի քէնտիլէ :

Պիր միւտտէթճիք տահա սիւքիւթտէն սօնրա , չէհրէսինի տօղրոթլիւպ
վէ կիւլէր երւզ բէյտա իտիպ , երւքսէքճէ պիր սէտա իլէ .

— Թէլաշ էթմէ . եարալանմամըլըմ . եարալանմըլ տա օլսամ , խաֆիֆ
պիր շէյ օլմալը . չիւնքի հիշ աճը տույմայօրոււմ . պու կէճէ բէք պէօյիւք պիր
թէհիլիքէ սափուշտուրտըմ . . .

Քէօյիլ զիյատէ շէյ սօրմաղա ճէսարէթ իտէմէտի իսէ տէ , մէրագա
տիւշտիւլիւ սըֆաթընտան վէ կէօղլէրինին տէրէճէսինտէն զիյատէ պէօյիւմէ-
սինտէն անլաշըլմագտա իտի :

չէրմօն հաքիմինին քելէսինէ գըյմէթ քէսմիշ օլտուղը վէ սիւվարի ժանտարմա գապըթանընըն մէմէքէթին հէր թարաֆընտա արատըղը խապիս օլտուղունա ասլա չիւպէէ եօգ տըր :

— Օ խապիսին իսմինի սէն պիլի՞յօրմուսըն :

— Հօ՛ . հէր քէս պիլիր . էկէր բէք ուզագ պիր մէմէքէթտէն կէմէյօր իսսէնիզ , սիզին տէ իսմինի իշիթմիշ օլմանըզ լազըմ կէլիր : Պիզգաթ Մարգի տը Սէն-Մէքզան քէնտիսի հայտուտըղա չըգմըշ . պէրապէրինտէ օլան ըրզսըզ տա քէնտիսինին խըզմէթքեսարը իմիշ . ղնուն տա իսմի Ղազար իմիշ :

Մարքի շու սէօղլէրի իշիթտիյինտէ , ասլա ֆիւթուր իթմէյիպ քէնտիսինին հիշ պիր տամարը ետրինտէն հարէքէթ իթմէտի :

— Սէն օ Մարքի տը Սէն-Մէքզան տէտիլինի թանը՞րմըսըն տէյու սիւալ իթալ Մարքի քէօյլիլէ :

— Հիշ կէօրմէմիշիմ . ֆադաթ կէօրիւրսէմ թանըրմ :

— Հիշ կէօրմէմիշ օլարագ նա՞սըլ թանըրսըն . . . պու պիր ազ աճայիպ կէօրիւնիւյօր :

— Աճայիպ տէյիլ , էշքեսալը պէնիմ չիֆթիլիյիմին պուլունտուղու գարիյէ-ճիյին քիլիսէսի գարուսունա եարըշտըրըմըշ տըր : Մուլթարտան օ քեսաղըտըն պիր սուրէթինի ալարմ էվիստէ սագլաեօրում . պէլքի լազըմ օլուր . իւշ պին ալթուն գաղանմագ ֆէնա իշ տէյիլ . . . էկէր կէլիրսէնիզ , օ քեսաղտ բարչասընը սիզէ կէօսթէրէյիմ . շու միւնասէպէթլէ երւզիւնիւզի տէ երգար թէմիզլէնիսինիզ , — տէտի քէօյլիլ :

Սէն-Մէքզան թէրէտտիւտտէ գալտը . քէօյլիւնին թէքլիֆինի ղէտտ իտէ-ճէք օլա , եինէ չիւպիէյի տալէթ իտէպիլէճէյիլինի թէքրար տէրխաթըր իստիւպ , մուվաֆագաթ իթտի :

— Բէք պէա կէլէյիմ . լւքին աթըմը քի՞մ թուլթաճագ :

— Միշէլ . . . հէ՛ Միշէլ . — տէյու պաղըրտը չիֆթճի :

Օն եաշընտա ույգուտան կէօզլէլի շի՛վիշ զայէթ չիրին պիր չօճուգ , գա-բուեա չըգտը :

Քէօյլիւ օղունա խիթապէն ,

— Բէթիօ , էֆէնտինին աթընը թուլթ . օլմաեաքի էլինտէն պրրագասըն հ՛ա :

Չօճուգ Մարքինին քէնտիսինէ ուզաթմագտա օլտուղու տիզիլիլէրէ եա-բըշտը . Մարքի չիֆթլիքտէն իշէրի մաթպալս կիպի զայէթ թէմիզ պիր մահալէ կիրտի , օրատա կէնճ վէ չիրին պիր գարը գօլարընը օղդամըշ իւշ տէօրթ եաշընտաքի պիր չօճուղընը երգամագտա վէ չսճուգ տալսի քէնտինճէ շու թէքէլիւֆէ իհթիյաճ կէօրմէտիյի ճիհէթլէ պաղըրապիլտիյի գատար պաղըր-մագտա իտի :

Մարքինին պուլունտուղու զարիպ վէ աճայիպ հալ , գօճասընա թէէսիր իթմիշ օլտուղը գատար գարըեա տալսի թէէսիր իթմէքլէ , չօճուղու պըրա-գըպ , գօրգուսունտան կէրի կէրի չէքիլտի :

— Հէ՛ , գօրգմա գարը , գօրգմա . պու զաթըն իւզէրինտէ կէօրիւնէն գան պիր խապիսին գանը տըր , պէլքի պու զաթըն սայէսինտէ պիր տահա Մարքի

առ Սէն-Մէքզան նամը մէմէքէթիմիզտէ իշիտիմէզ օլուր , տէտի քէօյլիւ , գարըսընա :

— Այլահ իշիթսին աղզընտան . տէյու ճէվապ վէրտի գարըսը . — չիւնքի պիր գաչ կէճէ տիր կէօզիւմէ ույգու կիրմէյօր . պու զաթըն պիր չէյէ իհթիեաճը վա՞ր մը :

— Սու կէթիրմէլի . չօգճա սու քի , եիւզիւնիւ կէօզիւնիւ պիր էյիճէ երգանսըն :

Գարը մաստնըն իւզէրինէ , իշի սու իլէ տօլու պէօյիւճէք պիր չանագ գօյտուզը սըրատա , գօճասը , տիվարտա ասըլը օլան քիւչիւք այինէյի Մարքիյէ կէօսթէրէրէք ,

— Պագընըզ չու այինէտէն , քի նէ հալտէ պուլունտուղունուզը անլա . եասընըզ , — տէտի : Սէն-Մէքզան այինէտէն պագարգտա , սըֆաթընտաքի գան լէքէլէրինտէն , հազըզաթէն գօրգուլաճագ պիր չէհրէ քէսպ իթմիլ օլտուղունու անլատը :

— Թարիֆ էյլէտիյիմ վարագա իշթէ այինէնին եանը պաչընտա տուրույօր . օգույունըզ . պէն էզվերլէմիլիմ . չայէտ Մարքի էլան սաղ իսէ , վէ էլիմէ կէչէճէք օլուր իսէ , խասսէթէն անըն իշիւն թիւֆէնկ տօլտուրմըզ պէքլէյօրում . . . իւչ պին ալթուն , պու կիւնքի կիւն բարա տըր , օյունճագ տէյիլ . . . նէ չարէ գէնկին տէյիլիմ քի . . .

10

Մարքի կէօզիւնիւ քէօչէյէ չէվիրիպ թիւֆէնկի կէօրտիւքտէ սըզըլտը իսէ տէ , պէլի իթմէյիպ , կիւլէրէք :

— Սէն էյի պիր ատամա պէնգէյօրսըն , Այլահ վէրէ տէ իւչ պին ալթու . նու գազանտսըն :

— Պու կէճէքի պաչընըզա կէլէն ֆէլաքէթի հիքեայէ իտէր իթմէզ օ իքի հայտուտարըն պիրի Սէն-Մէքզան վէ տիկէրի խըզմէթքետըր Լազար օլտուղընը անխտէ անլատըմ , պունուն տա սէպէպի վար :

— Նէ՞ իմիլ սէպէպի :

— Տահա տիւն Լազարը կէօրմիւլ օլտուղըմը քիմսէ գիհնիմտէն չըգարամագ : Պիր հաֆթա իշիւն իգթիզա իտէն էքմէյիմի օմուզումա վուրմուլ գօրու իշիտէն կէչէրէք քէօյտէն կէլիր իքէն , տարաճըզ պիր կէչիտին քէօչէսինտէ գարըմա իրի պիր հէրիֆ չըգտը . սըֆաթը այնը Լազարըն թարիֆ օլունան սըֆաթընա պէնգէյօր իտի : Ալտըրմայըպ եօլումա տէվամ իթմէք իսթէտիմ . անճագ եօլուն իւզէրինտէ տուրմուլ կէչէճէք եէր պըրագմամըլ իտի . սըրթըմտաքի էքմէք թօրպասընը կէօսթէրիպ , « թօրպանըն իշիտէ նէ՞ վար » տէյու սիւվալինէ , « կէօրիւյօրսուն եա՞ , էքմէք սօմունու » տէյու ճէվապ վէրտիմ : — Պիր թանէ սաթսա՞նա պանա : — Էքմէքճի տէյիլիմ պէն : — Էօյլէ իսէ պիր թանէ վարի վէր : — Սատագա վէրմէյէ գուտրէթիմ եօգ տըր . պէն տէ ֆագըրըմ . խօշ , սէնտէ տիլէնճի սըֆաթը տա եօգ : — Օնու պունու

պիլմէմ . գարնըմ ան , պիր էքմէյէ իհթիյանըմ վար : — Գօլայ չէյ . պէնիմ
կիթտիյիմ քէօյէ կիթ , թօքու եարըմ սաաթլըգ եօյ . էքմէքճիյի պուլուրսըն :
— Պէն քէօյէ կիթմէմ . էքմէքտէն պիր թանէ վէրմէլի : — Ամմա եարարսըն
հա' . տէտիյիմտէ » հէրիֆ անպինտէն պիր տապանճա չըգարըպ , վէ պէյնիմէ
տօղրուլթուպ . — Ուղուկն սէօգէ վազթիմ եօգ . շարո'ւգ չըգար , եօգսա շիմ-
տի պէյնինի տաղըլթըրըմ » տէտի : — Ետիմտէ քէնտիմի մուհաֆազա իտէնէք
հիչ պիր սիւահըմ օլմատըղընտան , վէ պիր սօմուկն իչիւն տէ գաֆամը եար-
տըրմագ իսթէմէտիյիմտէն , թօրպամը էնտիրիպ , հէրիֆին էօնիւնէ պիր սօ-
մուկն դօտուկ . սօմուկնու ալըր ալմագ , թէչէքքիւր պիլէ իթմէքսիզին , սըր-
միչ տօղրու էֆէնտիսինի պուլմուչ քի , իքիսի պիրտէն եօլունուղու պէքլէ-
յիպ , սիզի սօյսուկար . էյէր թէրպիյէսինի վերմիչ իսէնիզ , էլի էթմիչսինիզ .
պէնիմ սօմուկն պէտէլինի , սիզին գուրչուն էօտէմիչ տէմէք :

Բէօլիւ Մէտար Թապուրօ՝ վուգուաթը հիքեայէ էյէտիյի սըրատա ,
Մարքի դայէթ տըգգաթլա տինլէր , վէ պաչընը չանաղըն իչինէ էյմիչ եիւ-
զիւնտէքի դան լէքէլէրինի չըգարմագա ուղրաչըր իտի : Եըգանըպ պիթտիք-
տէն սօնրա , Մէտարա խիթապէն .

— Նա'սըլ , պիրագ պիչիմէ կէլտի'մ մի :

— Ահ չիւպէսիզ . թանըլմայաճագ գատար թէպտիլ օլտունուզ . շիմտի
պէօյիք պիր զաթա պէնդէյօրսընը . . . էն աչաղսը եա պիր Մարքի եա
պիր Գօնթ օլմալըսընը . եանըլմօրմույըմ :

Սէն-Մէքլան կիւլմէկէ պաչլատը :

— Էյի քէչի իթտին . ֆիլվագը իսմիմ Գօնթ տը Լօրիէր տիր . անասըլ
վէօլէյ չէհրինտէն իմ . պէլքի իչիթմիչսին տիր :

Մէտար Թապուրօ պաչընը էյտի . ֆիլհագըգա Մարքինին վերմիչ օլտուղը
իսմի չօգ տէֆա իչիթմիչ իտի : Պիր թարաֆտան լագրրտը էտէր , վէ պիր
թարաֆտան տա ֆէվգէլատէ պիր տըգգաթ իլէ Մարքիյի սիւզէր վէ պուր-
նունըն ալթընտան շէօյէճէ մըրըլտանըր իտի .

— Աճայիպ չէյ . նէ' գատար պէնդէյօր . հիչ պիր միւլապէհէթ էքսիք տէ-
յիլ , տուտաղընըն իսմ պաչընտա սիյահ նօգթատը պիլէ վար . . . ալէմտէ օ
օլսա . նէ' գըսմէթ . . . պագալըմ . էլպէթթէ քի անլարը :

Քէօյիւնիւն պու տէրէճէ տիք տիք պագմատընտան Մարքինին իչի սը-
ղըլմագտա օլուպ , լագըմ կէլէն մալիւմաթը ալմըլ վէ Բահօնըն գօնաղընա
իւչ տէօրթ միլ մէսաֆէտէ պուլունան Մօրիագ գարիյէսինէ նէ' թարաֆտան
կիտէճէյիին էյօրէնմիչ օլտուղընտան , քէնտի էլքեալընը էլպէրլէմիչ օլան վէ
իւչ պին ալթունը գաղանմագ լուրէ թիւֆէնկիինի տօլտուրուպ հաղըրլամըլ
պուլունան քէօյիւնիւն խանէսինտէն պիր ան էվվէլ չըգըպ կիթմէք աղմինէ
տիւչէրէք շապգասընը պաչընա գօյուպ վէ Մէտարըն էլինէ պիր կիւմիւլ ագ-
չէ սըղըլտըրըպ :

— Հագգըմտա պէօյիք պիր խըղմէթտէ պուլունմուչ օլտուղընտան աս-
լայը մէմնուն օլտուկ . շունու սլ վէ աչըլմա պիր շարապ իչի վէր :

— Բէք էյի , թէչքքիւր խտրիմ . . . սիրազ տաՀա տուրմադլա աիրադ չէյ եէմէք իսթէմէ՞զմիսինիզ :

— Խա՛յրը , պիր ան էվիէլ կիտէճէյիմ մահալէ կիթմէլիյիմ :

— Ուղուրլար օլսուն . էնճամըն սէլամէթ օլսուն . Ալլահ շու խապիս Սէն Մէքզան իլէ խըզմէթ քեարը խաին Լազարտան սիզի էսիրկէսին :

— Էկէրչի բաթ կէթիրէճէք օլուր խէմ , հալլէրի եաման տըր . կէօզիւմ տէօթ տիր . վէ եանըմաքի տապանճալար քեաֆի տիր :

Ասըլզատ Մարքի , չօճուղըն էլինտէն ճալէնին տիզկինլէրինի ալըպ , աթընա պինաի : Մէտար պիր սօն տէֆա տահա սէլամ վէրիպ , աճէլէ չիֆթչիյէ կիրաի : Սէն-Մէքզան եափաշճա չիֆթլիյին տարաճըգ եօլունտան օրմանա տօղրու միւթէվէճնիզ օլտու : Մէտար Թապուրօ տախի , թիւֆէնկինի օմուղընա վուրուպ , արգա գաբուտան սըշարը չըգտը , վէ չիֆթլիյին քէօչէսինաէն կէօզլէմէյէ պաշլատը :

Սէն-Մէքզան չիֆթլիյին քէօչէսինէ վասլ օլտուգտա՝ Մէտար .

— Հէ՛ , Մարքի : պիր չէյ ունութարընը . . . — տէյու պաղըրտըգտա , Մարքի ճալիի տուրտուրթուպ պաշընը չէվիրտի .

— Նէ՞ ունութմուշըմ :

— Քէլլէնէ գըլմէթ քէսիլմիշ օլտուղընը ունութմուշըն . սէնի՛ խային . տանա պիր գուրչուն պօրճում վար , չիւնքի Մարքի տը Սէն-Մէքզան սէնսին . տէլիպ , հէման թիւֆէնկէ տափրանար :

Ճիրարի Մարքի՛ ճալէնին ալթընտա սըշրատըղընը վէ թիրիլ թիրի տիթրէմէքտէ օլտուղընը միւշահէտէ էյլէյիպ , վէ գուրչունըն կէլտիյի ճիհէթէ տապանճասընը պօշալթըպ , տօլու տիզկէն հայփանընը սիւրմէյէ պաշլատը :

Մարքիյէ ալթըլան գուրչուն հայփանըն պօյնուհա խապէթ իթմիշ սլուպ , սաշլարընըն ալթընտա աշըլմըշ օլան եարատան չէլմէ կիսի գան ազմագտա իտի իսէ տէ , Մարքի Փարզընա վարամամըշ իտի . պիր չարեէք սօնրա հայփան տարըլարընը եափաշաթտըրտըգտա , Մարքի՛ պուճու տախի կէճէտէն եօրղուն օլմասընա համ , վէ պիր ան էվիէլ օրմանա եէթիչմէք արգու խտէրէք , թէքթար մահմուդա տափրանար :

Ճալէտէ եիւրիւմէյէ թագաթ գալմամըշ իտի իսէ տէ , եինէ սահիպի Մարքիյէ պիր խըզմէթ օլմազ իւզրէ , օրմանա գատար անը թաըլըպ , վէ արթըգ գուզվթ վէ գուտրէթտէն տիւշիւպ , եէրէ տէվրիլտի վէ պիր տահա տափրանաւատը :

Մարքի՛ էն զիյատէ լիւզումու օլտուղը սըրատա , հայփանընըն պու սուրէթլէ էօլմէսինտէն տօլայը լանէթլէր օգույուպ , Գօնթ տը Բահօնուն գօնաղընտան պէօյլէ տահա եիրմի միլ մէսաֆէտէ , եալընըպ պաշընա պիր օրման իչինտէ նէ՞ եարաճաղընը տիւշիւնմէքտէ իտի իսէ տէ , եէէս կէթիրիճի էնտիշէլէրէ տալմագլըղըն տա վագթը օլմատըղընը վէ էկէրչի աթմըշ օլտուղը գուրչուն Մէտարա թէսատիւֆ իթմէմիյսէ , պաշընա պիր սիւրիւ քէօյիւ եպղտըրաճաղընը հիսս իլէ , էվիէլ էմրտէ կէճէ վագթընա գատար սագլանապիլմէք իւզրէ էմին պիր մահալ թէտարիք իթմէք իչիւն , պօշ օլան վէ պի-

նաէն ալեյհ պիր շէյէ ֆաիտէսի օլմայան տապանճալարնը , էյէրին ալթըն-տան չըգարըպ , պէլքի պիր գօրուճույա թէսատիւֆլէ պիրազ պարութ իլէ պիրազ գուրչուն թէտարիք խտէպիր իւմիւտլլէ , էյէրին գօլանընը դուշագ մագամընտա պէլինէ պաղլայըպ , տապանճալարը կէչիրիվէրտի . մահմուզա-րընը ալաղընտան չըգարըպ , արգասընտան քիմսէնին կէլիպ կէլմէտլինի թահ-գիգ իթմէք ի պրէ , էթրափընա պագտը վէ աճէլէ սուրէթտէ օրմանըն սըգ-լըգ էիհէթինէ տալտը . եարըմ սաւթ գատար հիչ սարմագսըզըն եիւրիւ-տիւքտէն սօնրա , պիրտէն տուրուպ գուլագ աստը : Տիչ պուտագ վէ մէշէ աղաճլարընըն եարրագլարը արասընտան էսմէքտէ օլան թաթլը պիր րիւզ-կեարըն սէսլլէ պէրապէր պիր տէ չան սէսի ալտը . պու չան սէսի իլք ա-ղըզա զայէթ խաֆիֆ իտի իսէ սէ , կիթտիքճէ գուվկէթլէնիպ , պիր գաշ ճիհէթտէն պիրտէն իշիտիլմէյէ պաշլատը . չիւնքի , թէքէլէրին էթէքէլէրին-տէ , վէ օվանըն հուտուալարընտա վագը քէօյլէրին քեաֆֆէսինին չանլարը մէմէքէթտէ տիւշմէն պուլոււտըզընը խապէր վէրմէքտէ իտիլէր . պու տիւշ-մէն իսէ պիզըպթ քէնսիտի Ունթուան-Լուի-Սիժիզմօն , Մարքի տը Սէն-Մէք-զան իտի :

11

Չանլարըն սէսինի ալտըգտա՝ Մարքի էն գուվկէթլի քիմսէլէրի պիլէ հէ-լաք իտէճէք տէրէճէտէ շէտիտ պիր մէէյուսիյէթէ տիւշար օլուպ , քէնտի ա-լէյհինէ գըյամ իթմիչ օլան թէքմիլ պիր վիւայէթէ գարչը գօյմագ քեարը ա-գըլ օլուպ օլմայանաղընը թէֆլէքիւր էյլէտի :

Շու սըրատա Տընի Բօպիւսթէլ նէֆէրաթը վէ քէօյլիւ սիւրիւսիւ իլէ գարչընըն չըգաճագ օլսա , իք կէճէքի մուվաֆֆագըյէթիդլիկինին աճը-սընը չըգարանաղընա չիւպհէ օլունամագ իտի . չիւնքի Մարքինին ասլա մու-գավէմէթ իթմէյէրէք թէսլիւ օլաճաղը տէրքեար իտի :

Մուախսարէն Մարքի՝ եինէ թէպտիլի էֆքեար իտիպ վէ մաղրուրանէ պաշընը եօգարը գալտըըպ քէնտի քէնտիլէ .

— Խա'յըր . իա'յըր . նէ եարսալար պէնի էլէ կէչիրէմէզլէր , ճիւմէսինէ գարչը տէօյիւշէճէյիմ : Պէնիմ կիպի պիր քիմսէյէ էօյլէ հայվան կիպի հէրիֆ-լէրին , գուվկէթ վէ եա տէսիսէ սայէսինտէ զալէպէ իթմիչ օլտուգլարընը շունուն պունուն աղզընա տիւշիւրմէյէճէյիմ , — տէյու մըրըլտանարագ , հէր նէ գատար եօրուլմուգա եիւզ թութմուլ իտի իսէ տէ , եինէ քէմալը մէթա-նէթլէ եիւրիւմէյէ պաշլատը . իքի սաաթ գատար տահա եօլունա տէվամ իթ-տի վէ ֆագաթ մուախսարէն ատըմընը եավաշաթմաղա մէճպուր օլտու . եիւրիւյէ եիւրիւյէ իքի իւշ սէնէլիք ճէսիմ աղաճը օրմանտան չըգըպ , շախ-տան սիւրմէ կէնճ աղաճլարը հափի օլան տիկէր պիր օրմանա կիրտի վէ կէ-յիք վէ գարաճա վէ էմսալի հայվանաթըն աչմըլ օլտուգլարը իզտէն կէչէրէք , վէ պու իդի տէ պուլամատըղը հալտէ , պիրպիրինէ կէչմիչ վէ էօրիւլմիւլ օ-լան ֆըրչըլար իլինտէն եօլ աշարագ իլէրլէտի . ալաղլարը սալլանմաղա պաշ-

լայնույ, հէր առըմտա պիւրքէր վէ անըգտան վէ խուսուսիլէ սուսուզըգ-
տան ֆէվզէլատէ մուզտարըպ օլուր իտի : Բէք չօգ տէֆալար հէր տիւրիւ
թէհլիքէյի կէօգէ ալարագ, պիր եէհլիլիք իւզէրինէ ուզանըպ, պիրագ իսթի-
րահաթ իթմէյի թէսավիուր իտէր իտի իսէ տէ, շու թէսավիուրընը մէվզըր
իճրայէ գօյամայըպ, եէրէ տէվրիլիպ էօլիւնճէյէ գատար եիւրիւմէկէ գարար
վէրիր իտի : վարա վարա շախտան սիւրմէ օրման տախի միւնթէհի օլուպ,
վասի վէ խալի պիր մահալէ մուվասէլէթ էյլէտի : Պու մտհալին օրթասընտա
իւզէրի եարը չալըրդ վէ եարը ետապանի ֆիտանլար իլէ մահաթ պիշիմիք
պիր էօլիք, վէ պու էօլիլիւն քէնարընտա տախի, պիր գայնագ վագը իտի
քի, գօրսուտա եաշայան գուշար իլէ կէհլիքէր վէ ետապան տօմուզլարը պու
գայնագտան սու իշէրլէր իտի : Սէն Մէքչան՝ պէրրագ սույու կէօրիւր կէօր-
մէգ հէման պաշընա գօշուպ, վէ եիւզիւնիւ վէ էլլէրինի իշինէ տալտըղըպ
սահրալարը քէլթ ու կիւզար իտէն տէվէճիլէր միտալի գանընճայա գատար
իշտիքսէն սօնրա, աղաւորը սըղընաճագ մահալի պուլմագ իւմիւտիլէ էօ-
յիւլիւն իւզէրինէ չըգմաղը պաշարը :

Եարընտա գատար եէթիշտիքտէ, պիր թագըմ չալը չըբը վէ տէվէ տի-
քէնլէրի արասընտա կիզլէնմիլ քիւշիւք պիր մաղարա տէլիլ միւշահէտէ էյ-
լէտի : անճագ պու տէլիք բէք տար օլտուղընտան մաղարայա կիրմէք իշիւն
օն օն իքի առըմ գատար մահալի սիւրիւնէրէք կէչմէք լագըմ կէլիր, վէ պու
մէսաֆէ կէշիլտիքտէն սօնրա, օրթա պօյու պիր առամ այագտա տուրապի-
լէճէք բատտէտէ մաղարա կէնիլլէնիր իտի :

Մաղարանըն գէմինի պէյագ վէ ինճէ գում իլէ տէօշէնմիլ օլտուղը հալ-
տէ ղայէթ գուրագ իտի : վէ էգմինէի գառիմէտէ քէմէրինտէն շուրայա պու-
րայա տիւշմիլ շլան գայա բարչալարընտան, սանտալիլէ մագամընտա իս-
թիֆատէ օլունապիլիր իտի : Եըլան ինինէ պէնպէյէն շու մաղարայա Մարքի
սիւրիւնէ սիւրիւնէ կիրիպ, տաղընը օլան թաշարը թօրլայարագ, մաղա-
րանըն աղընա թաշարը, վէ եալընըպ հալա իլլէյէճէք գատար պիր աշըգըրգ
պըրագըպ, գուսուր հէր թարաֆընը թաշար իլէ գաբատը վէ գում իւզէ-
րինէ ուզանըպ եըլարըրմ վէ կիւլլէ սէսի խայր էթմէյէճէք տէրէճէտէ տէրին
պիր ույգույա տալտը : խայլը միւտտէթ ույուսըգտան սօնրա կէօղիւնիւ աշ-
տըգտա, գուվլթի եէրինէ կէլմիլ օլտուղընը վէ տէլիքտէն պագտըգտա,
կիւնաթիւզիւն սյաընըղը եէրինէ՝ կիճէնին զուլմէթի գաիմ օլմուշ իտիւկինի
անլատը : անճագ եիրմի տէօրթ սաաթտան պիւրու աղընա պիր չէյ գօյմա-
մըլ օլտուղը ճիհլթլէ, անըգտան ֆէվզէլատէ ըգթըրապ չէքմէքտէ իտի :
Թաշարը պիր թարաֆա ալըպ մաղարատան տիշարը չըգտը : Ֆիլվագը գա-
րանըրգ պամըլ իտի իսէ տէ, կէօք եիւզիւնտէ պուլուլթ օլմատըղընտան,
էթրաֆ օլտուղճա կէօրիւնմէքտէ վէ ուֆուգտան ճէսիմ պիր մէլէ աղանընըն
թէքէսինտէն մահլիթալըն սօնուգ հալտէ չըգմագտա օլտուղը միւշահէտէ օ-
լունմագտա իտի :

Շու մէնգարէյի կէօրիւպ տէ ճէնապը Խալիզը քէայինաթըն ալամէթը
բապանիլէսինէ թէհայիւրտէ գալմայաճագ պիր ֆէրա նատիրէն պուլուն-

մագտաւ իբէն , իշթէ պու Փէրտ տախի Մարքի տը Սէն-Մէքզան իտի : Զիւն-
քի պու ասըլգատէ հայտուտ , ճէնապը Հագգըն իսմի շէրիֆինի եալընըզ
քիւֆը իթմէք իւզրէ աղզընա ալմաղա ճէսարէթ իտէն խապիսէրտէն իտի :

—Ս'հ , ամմա զահմէթ չէքէյօրոււմ հա' . . . պիր բարչա էքմէք պոււ-
սամ հայաթըմըն պիր սէնէսինի Փէտա իտէրիմ—տէյու մըրըլտանտը :

Տէվէ տիքէնլէրինէ սարըլա սարըլա էօյիւքտէն աշաղը էնիպ , թէքըսը
գայնաղա եագլաշտը , վէ կէօյա աճըլընը քէօրլէթմէք իշիւն պիրտէն սու
իշտիքտէն սօնրա , խալի մահալտէն շէվինէ տօղրու սապահ օլմայընճա տուր-
մամագ նիյէթիլլէ եօլա բէվան օլտու : Պիր օրմանս տահա կիրիպ , վէ էր
եա կէճ պիր օտուռն գըրընը գուրիպէսինէ թէսատիւֆ իտիւպ , պիր բարչա
էքմէք սաթըն ալմագ իւմիւտիլլէ սիլա թէրէտտիւտ օրմանըն իշինտիքի եօլ-
տան եիւրիւտիւ . խալը միւտտէթ եիւրիւմիւշ օլտուղը հալտէ , հիշ պիր գու-
լիպէ բասթ կէթիբէմէտի : Պիր հիսսը նահէհանի , Մարքիյէ հէմ եօրկուշու-
ղընը հէմ տախի աճըլընը ունութ տուրտու : Շէօյլէ քի , պուլընաղըլը նօզ-
թատան անճագ օն ատըմ մէսաֆէտէ , պիր տապանճա տօլտուրըլմասը սէսի-
նի ալմաղա պէրապէր , ճէսիմ պիր աղտճ քիւթիւյիւ արգասընտան սիյահ
պիր շէքլ մէյտանա չըգտը . պէսպէլլի կէճէնին բութուպէթիմտէն գըւըլմըշ
օլան պիր սէս իլէ մէքքիւր շէքլ :

—Տո'ւր . եօգսա քէնտիսինի էօլմիւշ պէլլէ—տէյու պաղըրտը :

Իպթիտատէ' վատ օլուենան իւշ պին ալթուշու գաղանմաղա եէմին ի-
տիպ , քէնտիսինի պուլմաղա չըգտըլ պիր քիմսէ օլտուղը Մարքինին խաթըր-
նա կէլիպ :

—Եկէրէր չօգլուգ իսէլէր , մահվ օլտոււմ պիթտիմ . եօգ էկէր եալընըզ
իսէ , պէն օնու գօրգուլթ ապիլիւրիմ—տէտի , վէ պէլինտէն ֆախտսսըզ օլան
տասպանճալարընտան պիրինի չըգարըպ , սիյահ շէքին քէնտի տապանճասընը
տօլտուրտուղը կիպի , քէնտիսի տախի կէօյա տօլտուրուպ :

—Զէ'քի օրտան , խապիս , եօգսա սէն քէնտիսինի էօլմիւշ պիլ . . . պիր
. . . իբի . . . շէքի'լ . իւշ տէր տէմէզ պօշալթըրըմ հա' . . . —տէյու պա-
ղըրտը Մարքի :

Սիյահ շէքլ աղաճըն քիւթիւյիւ արգասընա սիբէրլէնէրէք :

—Ա'թմա , տուր . սէնին տէ պէն կիպի շէճաաթըլ պիր քիմսէ օլտուղը-
նը անլատըմ . . . պիր պիրի'իգին լիսանընտան անլայանլարտանըզ . . .
տըգգաթ էթ , Ալլահ ալզընա պօշալթմայասըն , . . .

Էվվէլա տապանճասընը տօլտուրաճագ նէ պարուլթու վէ նէ տէ գուր-
չուշու օլմատըղընտան , տապանճայը չէքէմէզ օլտուղը տէրքեար իտի :

Մարքի' գօրգուտու տէֆ օլուպ գալպի բահլթլանսըգտան սօնրա .

—Շէթմանլար հագգը իշիւն , եանըլմայօրոււմ . օ տըր օ . պիպգաթ Լա-
ղար քէնտիսի տիր .—տէտիքտէ , Լաղար տախի մէսէրրէթլէ գարըլըզ շաչիլըն
պիրճհալ իլէ :

—Էվվէթ , էվվէթ . . . կէօզլէրինէ' ինանայըմ մը , եօգսա գուլագլարը-
մա' էմիյէթ իտէյիմ մի . . . Մարքի' , սէնլօին , տէյի'լ մի—տէտի :

— Պէն օլմասամ քի՞մ օլաճագ եա :

— Սէվինճիմտէն քէնտիմի ղայա իտէճէք հալտէ իմ . տաղ տաղա գալուչմազ , ինսան ինսանա գալուչուր . պու նէ՛ թէսատիւֆ , պու նէ՛ մէսէրրէթ . պախշ թէսատիւֆ :

— Ազ տահա պու թէսատիւֆ սէնին իչին բէք խայըրլը օլմայաճագալը . էֆէնտինէ գարլը սիլահա տավրանճագ հէ՞ :

— Թանըտըմ մը քի սիպի , Մա՛րքի . պունտան քի՞մ կէչէք քի :

— Ինսան եաշայաճագ սէյի՞ մի . սէն տէ Փըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէյէ գալգըլմըսըն . նէ հալ իսէ , աֆվ իթտիմ :

— Սիգին ինայէթքեար պիր զաթ՝ օլտուղունըլը պիլիրիմ . միւսաատէ պուրուղուր իսէ պիր չէյ սիւվալ իտէյիմ :

— Հէր չէյէ միւսաատէ իտէրիմ . Փաղաթ պիրազ տահա սօնրա . էվվէլ էմրտէ , աճըգտան էօլիւյօրում . եէյէճէք պիր չէյին վա՞ր մը . սէօյլէ :

— Շիւպհէ՞ մի վար . հէմ եէյէճէք , հէմ իչէճէք . նէ քի իգթիղա իսէ պէնտէ վար . էվիմէ կէլմէյէ թէնէգգիւլ իտէ՞րմիսինիզ :

— Էվինէ՞ մի . էվին տէ մի վար :

— Էվվէթ , եալընըզ քէնտիմ իչին պիր էվիմ վար . պանա ույղուն վէ միւնասիպ պիր էվ . տիւն սապահտան պէրու եէրլէչմիշ իգամէթ իթմէքտէյիմ :

— Էօնիւմէ տիւլ պաղալըմ , պիրազ տավրանալըմ , եօգսա պայըլաճաղըմ :

— Էվիմ չուրատա , չաբուգ կէլինիզ :

Լազար էօնէ կէչիպ գօրույա կիրտի , վէ պէշ տագըգա զարֆընտա , խարճաըզ քիրէճիւզ , իւսթ իւսթէ գօնմուշ թաշլարտան եաբըլմըշ վէ իւզէրի աղաճ գապուգլարը վէ սազ իյէ էօրթիւլմիւշ օլան պիր նէվի գուլիպէնին գաբուսընա գատար էֆէնտիսինի կէօթիւրտիւ . քէնտիսի էօնտէն , Սէն-Մէքզան արգատան իչէրի կիրտիլէր . չազմաղը չազըս , գուրու պիր չըրա բարչասը եագալը :

Գուլիպէնին իչինտէ էչեա օլարագ իւշ առէտ եասը թաշ բարչասըյլա եաթագ եէրինէ սաման , եօսուն վէ եաբըագ երղընթըսը մէվճուտ իտի . տիւ վարտան աշաղը , պիր կէյիք եաբըսը ասըլմըշ օլտուղու միսիլիւ , Թագէ եաբըագլար իւզէրինտէ տախի հիշ տօղունըլմամըշ պիր սօմուն սիյահ էքմէք , պիրազ տօմուգ էթի բարչասը , պիր գաշ թանէ բիչմիշ քէսթանէ , վէ իքի առէտ չարապ չիչէսի միւշահէտէ օլունուր իտի :

— Շու կէյիք էյի տէյի՞ մի . տահա տիւն տուպանճա իլէ վուրտում :

Սէն-Մէքզան , սօմունու պէօլմիւշ վէ տօմուգ բարչասընը ըսըրա ըսըրա եէմէյէ պաշլամըշ վէ արա սըրա չարապ չիչէսինի աղզընա գալտըրմաղա տալմըշ օլտուղընտան , Լազարա ճէվապ պիլէ վէրմէտի :

Լազար կիւլէրէք , Մարքինին եիւղիւնէ պագմագտա իտի : Պէշ տագըգա գատար գուլիպէնին իչինտէ , Մարքինին տուտաղլարընը շաբըթըսընտան պաշգա պիր չէյ իչիսիլմէյիպ , Մարքի պիրազ միտէյի պէսլէտիքտէն սօնրա , միւսահէպէթէ թութուշտըլար :

Լազար քելամէ աղապ իլէ .

— Մարքի , միւսապտէ իտէրօէնիզ , պիր չարեքտէն պէրու տրիմին ու-
ճունա կէլմիչ օլան սիւվալի չիմտի արթըգ իտէյիմ :

— Սօր տա սէօյլէյիմ . նէ՞ տիր մէրագըն :

— Պունտան իքի կիւն ագտէմ սիզին ժանտարմա սիւվարիսի թարաֆըն .
տան թուրթուլմուչ օլտուլընըզը քէմալը թէէսսիւֆլէ կէօրտիւմ . չիմտի նէ՞
սուրէթլէ եագալը գուրթարապիլտինիզ :

Սէն-Մէքզան լօգանթատան սուրէթը ֆիրարընը սերպէսթանէ վէ մուս-
թասարճա Լազարա հիքեայէ էյլէսի :

— Սէն տէ չիմտի սէօյլէ պանա սլաքայըմ , նա՞սըլ օլտու քի հիչ մէմուլ
իթմէզ իքէն սէնի պու օրմանտա պուլտոււմ :

— Բէք գօլայ . էֆէնտիսի թէվգըֆ իթմէկէ կէլմիչ օլան զապիթլէրին է .
լինտէն միւնիզէ գապիլլինտէն օլարագ գաչըպ , վէ սիզին նուֆուղունըզ սա-
յէսինտէ գուրթուլաճաղընըզը վէ պէնիմ կիալի պիր խըզմէթ քեար մագուլէսի
քիմսէնին հէր հալտէ թուրթուլըսամ պիր տահա սերպէսթիլի հալիմի էլէ
կէչիքէմէյէճէյիմի մուհագագա սուրէթտէ քէչֆ էյլէտիկիմտէն , գաչմագտան
պաչգա չարէի սէլամէթ օլմատըղընը աշլատըղըմտան , հալմանըմ օ տէրէճէ
սիւրտիւմ քի , օն պէշ սաաթ պարֆընտա եարը էօլիւ եարը տիրի չիֆթիլին
պիրինտէ պըրագմաղա մէնպուր օլտոււմ վէ հիչ պիր տօղրու էօլտան կիթմէ-
յէրէք , օրմանլար իչինտէն ելուրիւմիւլ օլտուղըմտան , պուլայա գատար կէ-
լէպիլտիւմ : Պիթթէսատիւֆ շու գուլիպէյի պուլտոււմ , վէ պիր գաչ կիւն պու-
րատա թէկիքէսիզ եաչայապիլլէք իւմիւտիլէ , օթուրտոււմ գալարմ . բէք
տէ խայըրըլ օլմուլ . չիւնքի , նէթիճէի հալտէ սիզին տալի պիր խըզմէթի-
նիզտէ պուլունմաղա մուվաֆֆագ օլապիլտիւմ . մէմուլ իթմէմ քի , սիւվարի
գօլու պէօյլէ պիր եէրտէ կէլսին պիզի եագալայապիլսին :

— Զիյատէսիլլէ եանըլըյօրսըն , պիչարէ Լազար : Պէնիմ տէ սէնին տէ
պու ճիվարլարտա պուլունտուղըմըզը ալէմ պիլիւ . իքիմիզին տէ էքքեալը էլ-
տէն էլէ կէղիյօր . հէր քէօյիւն չանլարը վուրուլուպ տուրույօր . սապահա
գարըլ պաչըմըզ ուճունտա եալընըզ սիւվարի գօլու տէյիլ , ֆաղլա օլարագ
պիր տէ քէօյիւ սիւրիւսիւ կէօրէճէիլ . պունլարտան տահա զիյատէ գօր-
գուլուր . պունլար մէմէքէթին հէր ճիհէթինէ աշնա օլուպ , օվալարըն , օր-
մանլարըն , տար էօլլարըն , կիլի մահալլէրին , էն սաբա վէ սարր ճիհէթլէ-
րինի պիլտիքլէրինտէն , էն ուսթա ավճը սայըլըրլար :

— Ֆէնա հավատիս պու . բէք ֆէնա հավատիս . սօնուլուզ նէ՞ օլաճագ .
տէմէք քի , մահվ օլտուգ կիթտի :

— Տահա մահվ օլմայըզ , գօրգմա . իւմիտ վէ ճէսարէթի էլտէնպըրագ-
մաղա կէլմէզ . հէր նէ գատար շու օյնատըղըմըզ օլունու գաղանձաղըմըզ
իւմիտ եօգ իսէ տէ , եինէ մէհարէթ վէ ճէսարէթ սայէսինտէ գաղանըլա-
պիլիւ . պէլի գուրթարըրըզ :

—Քէնտինիզի մուհաֆազա իթմէք իչիւն պիր թէտպիր տիւշիւնմի՞ւշ-
միսինիզ :

—Թէտպիր տիւշիւնմէք գապիւ տէյիւ . չիւնքի , նէ վէճհ իւէ իւզէրիմի-
զէ հիւճոււմ օլոււնաճաղը մալիւմ տէյիւ . եալընըզ պիր թէսալժուրըմ վար քի ,
սլու տա , պիր աւն էվվէլ Գօնթ տը Բահօնըն գօնաղընա եէթիլմէքտէն իպա-
րէթ տիր . էկէր պոււնա մուվաֆֆադ օլապիլիւրսէք , սէլամէթէ չըգմըչ սա-
յըլըրըչ :

—Պէնի տէ պերապէրինիզտէ կէօթիւրմէք լութֆոււնը իհսան իտէճէ՞ք-
միսինիզ :

—Շիւպհէսիզ . չիմտիյէ գատար տիւշար օլտուղըմ թէհիլքէլէրէ շէրիք
վէ հիւսէտար օլտոււն . պինաէն ալէյհ էլիմէ վէլէվ պիր ըարչա օլտոււն սէլա-
մէթ թաշթասը կէչէճէք օլսա , սէնսիզ իւզէրինտէն կէչմէմ :

—Էօյլէ իւէ գուրթուլտուզ կիթտի :

—Աճէլէ էթմէ . Բահօնըն գօնաղընա տահա եիրմի միւ մէսաֆէ վար :

—Եիրմի մի՞ւ մի . պիր շէյ աէյիւ . սէլամէթէ չըգաճաղըմըզ վէ մագսա ,
տա վասըլ օլաճաղըմըզ չիմտիտէն հիսս իտէյօրում :

—Էօնիւմիւզտէ տահա չօգ մանիա , գարչըմըգտա տահա չօգ տիւշման վար :

—Ճիւմիէսինէ դալէպէ իտէրիզ . սիւահլարըմըզ միւքէմմէլ տիր . գաբըլ-
մըզա չըգաճաղարըն հալի համան տըր :

—Միւհիմմաթըն վա՞ր մը :

—Հա՛յ հայ . ոլարութոււմ տա վար գուրչոււնըմ տա :

—Եարընըն պանա վէր . չու տապանճալարըմը տօլտուրուվէր . կէճէյի
պուրատա կէչիրմէք դաննըմ քեարը ագիւ տէյիւ տիր . եէտիլմ եէյէճէք
գուվվէթիմի օլտուգճա եէրինէ կէթիլտի . պիր աւն էվվէլ եօլա տիւշէլիւմ .
պէլքի հէնուզ օրման մուհասէրէյէ ալընմամըչ տըր :

Մարքի չու սէօյլէրի սէօյլէտիյի սըրատա , դաչէթ ուզագտան աճալիւ
պիր սէս գուրաղընա վասըլ օլուպ .

—Պո՞ւ նէ . պու նէ՞ սէսի տիր—տէտի Մարքի :

—Թօրքագտան եախօտ էթիւզ պույնուզընտան մամուլ պիր նէվի պօրու
տըր քի , քէօյիւլէր վէ չօպանլար , մէրալար վէ գայալար իւզէրինէ տաղըլ-
մըչ օլան հայվանաթընը պիր նօգթայա ճէմ իթմէք իւզրէ չալարլար— տէյու
ճէվապ վէրտի լազար :

—Տահա հայվանաթը թօրլայաճագ վագըթ տէյիւ :

—Շիւպհէսիզ , պէն տէ կէճէ վագթը պու կիւրիւթիւյէ պիր մանա վէ-
րէմէյօրըմ :

Պու սըրատա , սաչգա պիր թարաֆտան պիր պօրու սէսի տահա չըգտը :

Պիրազ սօնրա , պօրու սէսի իւշ տէօրթ օն եիրմի օլտու վէ տահա վիյա-
տէյէշտի :

—Ղարիպ պիր մուսիգա , —տէյու մըրըլտանտը լազար :

—Պու սէս էյի պիր սէս տէյիւ ալմա . . օրմանըն մուհասէրէ իտիլմիչ
օլտուղընը իյմա իտէր : Չանըն սէսինի ալան քէօյիւ սիւահընը ալմըչ եօլա

տիւշտիւշ տիր : Օնկար չիմտի տուրմագլըզըն եիւրիւրէր , թա քի պիզի սարք
պիր մահալէ սըգըշտըրսընլար . իշթէ օ հալտէ իշիմիզ պիթմիշ սայըլըր :

— Գօրգո՞ւյօրմըսընըզ , Մա՛րքի :

— Ասլա . Փագաթ պին քիշիյէ նէ՞ վէճհ իլէ գարշը գօյապիլիրիզ :

— Պէն նէ՛ էթրաֆը գուշատըմիշ հապան տօմուղլարը կէօրմիւշիւմ քի ,
պին սիւհանն արասընտան սիվիշիպ գուրթ ուլմըշլար տըր :

— Հա՛յտէ էշլէ օլտուն . հէլէ պիր եօլա չըզալըմ :

Իքի ֆիրարիլէր , գուլիպէտէն չըգտըլար . Լազար իհթիյաթը էլտէն պը-
րագմայըպ , արթան էքմէք վէ էթ բարչասընը պիր պէզէ տօլայըպ սըրթընա
պաղլատը , վէ շարապ շիշսինի տէ ճէպինէ եէրլէշտիրտի :

Մարքի՛ նէ գատար զիյատէ քէօյլիւ սիւրիւսինտէն մուֆարագաթ իտէ-
ճէք օլտա , օ գատար զիյատէ խայըրը օլաճաղընա էլին օլտուղընտան , հէ-
ման էօնէ տիւշիւպ աճէլէ եիւրիւմէկէ պաշլատը :

Պուշնուղլարըն վէ պօրուլարըն սէսլէրի , պիլա ֆասըլա էօթմէքտէ իտի :

Մարքի իլէ Լազար օրմանտան չըգըպ , պիր թէրէճիք էթէյինէ վասըլ
օլտուլար . հէր թարաֆ գարանըզ օլուպ , ուղագտան պիր թագըմ մէշալէ-
լէր միւշահէտէ օլունմագտա իտի :

— Նէ օլաճագսագ օլաճաղըզ , սօնումուզ կէլիյօր . պու նէվիճատ գօլուն
նէֆէրաթը , եէքտիկէրինտէն էլիշէր ատըմ ուզագ եիւրիւյօրլար . մէշալէլէ-
րին ալէվ վէ տիւմանընտան կէօղլէրի գարարսա տա , պիպի կէօրմէսէլէր .
լաքին թէսատիւֆէ տէ եարտըմ իթմէլի , սագլանմանըն չարէսինէ պագալըմ ,
— տէյու մըրըլտանտը Լազար :

Լազար՝ իքի գօրու արասընտա , իւզէրինի օթլուզ գարլամըշ վէ կէշիւ-
մէսի գօլայ տէրինճէ պիր խէնտէք միւշահէտէ էյլէտի վէ Մարքիյէ կէօթէ-
րիպ .

— Իշթէ պիզէ լազըմ օլան շէյ—տէտի :

Իքիսի տախի էլլէրինէ իքիշէր տապանճա ալըպ , օթլուզ վէ չալըլըզ ա-
րասընա կիզլէնտիլէր :

Պիր չարէէք զարֆընտա , քէօյլիւ սիւրիւսիւ եագլաշտը . քէնտիլէրինէ
տօղրու կէլէն քէօյլիւլէր , տէօրթ ատըմ էօթէտէ խէնտէքտէն կէշիպ , գօ-
նուշա գօնուշա եօլլարընա տէվամ իթտիլէր . Մարքի եագալը գուրթարմըշ
զանն իթտի : Ֆագաթ իշլէրինտէն պիրիսի պիրտէն պիրէ տուրուպ .

— Հէ՛ , Մա՛ղլու . խէնտէյին իշինտէքի շու տէմէթլէրի բէք կէօղիւմ
թութմայօր . պիր քէրրէ պագսագ ֆէնա օլմագ— տէտի թիւֆէնքի պիր
քէօյլիւ :

— Օլապիլիր , —տէյէրէք Մագլու կէրի տէօնտիւ , վէ էլինտէքի չաթալ
օտունու , պալըզ աղը միսալի տէրէյէ սալտըրտը :

— Զիֆթիլէրին ամպար գաբուլարընա մըխլատըզլարը կէճէ գուշու կի-
պի , շու հէրիֆ տէ պէնի եէրէ մըխլայաճագ . օլու սուրէթլէ էօլմէքտէն իտէ
• • • տէօյիւշէրէք էօլմէք էվա տըր , —տէյիւպ , Մարքի այաղա գալգտը ,
վէ տապանճատընը Մագլունըն իւզէրինէ պօլալթըպ , եիւզ իւսթիւնէ եէրէ

սէրտի յէ իւզէրի աղանձէ մուհաթ օլան թէքէյէ տօղրու զօշտու . Լազար տախի արգասընտան զօյմագտա իտի . Մագլունըն բէֆիգի թիւֆլէնկիի պօյնունտան ալըպ տէրհալ պօյալթտը իսէ տէ , աթաղը գուրչունը թէսա-տիւֆ իթտիրէմէտիյինտէն , օլանճա գուվվէթիլէ պիր թարաֆտան էլինտէքի պօրույու չալմաղա , պիր թարաֆտան տու բէֆիգլէրինի իմտատընա չաղըր-մայա պաշլատը : Քէօյլիւէր պօրունըն վէ բէֆիգլէրինին սէսինտէն , Մարքի իլէ Լազարըն բէք եագընտա օլտուգլարընը անլայրպ , ճիւմէսի պիրտէն Մագ-լունըն լէշինին սէրիլմիշ օլտուգը նօգթայա հիւճիւմ իտիպ պիրիքտիլէր :

Մագլունըն բէֆիգի՝ վուզուլաթը հիքեայէտէն սօնրա , ֆիրարիլէրին նէ թարաֆա գաջմըշ օլտուգլարընը կէսսթէրտի :

Քէօյլիւէրին միյանընտա պուլունմագտա օլան Մէտար թապուրօ .

— Էլլը Բիէր խարապէլէրինէ տօղրու կիթմիշլէր տէմէք օլուր . ետգալա-տըգ , արթըգ էլիմիգտէն գուրթուլամազլար . շու հալտէ , տիրի տիրի եա-գալար , վէ մուզաֆֆէրանէ կէօթիւրիւր հաքիմին վէ հաթթա ճէլլատըն էլ-լէրինէ թէսլիմ իտէպիլիթիզ . հէսսինիզ արգամ սըրա կէլին—տէտի :

13

Քէօյլիւէր Մագլունըն ինթիգամընը ալմագ , վէ վատ օլունմուշ օլան իւշ պին ալթունու բայլաշմագ արգուսուլա ֆիրարիլէրին արգասընտան տիւշմիւլէր իսէ տէ , արատան պիր ազ վագըթ կէշմիշ իտուկիինտէն , վէ Մար-քի իլէ Լազար շու էսնատէ էքէյիճէ եօլ ալմըշ օլտուգլարընտան , քէօյլիւէ-րին քէնտիլէրինտէն նէ գատար ուզագտա պուլունտըգլարընը անլամագ իւզ-րէ արդալարընա պագտըգտա , քիմսէնին հէնուգ թէագըպ իթմէտիյինի պիւ-միւշահէտէ թէանճիւստէ գալտըլար :

Ֆիլվագը քէօյլիւէր , մէշալէլէր էլլէրինտէ Մարքինին էօլտիւրմիւշ օլ-տուգը Մագլունըն նաշընըն էթրաֆընը գուշաթմըշ թէտգիգ իթմէքտէ իտիլէր :

— Նէ՞ եաբայօրլար պոււ ատամլար . պիլի թութմուշ իքէն սալըվէրիյօր-լար . ագըլարընը զայպ իթմիշլէր օլմալը :

Շիւպհէ եօգ . շու ճիննէթլէրինտէն իսթիֆատէ իտէլիմ . պիրազ նէֆէս ալալըմ , չիւնքի պաճագլարըմըն քէմիլէրի պէօյրիւմէ կիրիյօր—տէտի Լա-զար :

— Նէֆէս սլանագ , տուրաճագ վագըթ տէլիլ—ճէվապ վէրտի Մարքի :

— Պիր տագըգա օլսուն տուրալըմ :

— Տէյիլ պիր տագըգա , պիր սանիյէ պիլէ տուրմաղա կէլմէգ . էվվէլքին-տէն զիյատէ շիտտէթլէ հիւճումէ շիթապ իտէճէլէրինին անլամայօրմըսըն :

— Ամմա պիլ իլէրլէմիլիզ :

— Ճիւզի պիր շէյ . պիլ իքի քիշիլիզ . կէ՞օրմէյօրմուսըն օնլար պէշ եիւզ գատար վար տըրլար . պիլ եօրուլմուշըգ , օնլար տահա հէնուգ եօլա չըգմըշ-լար . պինսէն ալէյն պիր ան էվվէլ շու քիւշիւք տաղըն թէքէսինէ չըգալըմ վէ իւզէրինտէքի խարապէլէրին իշինէ սալալըմ . չիւնքի , օրատու հէր շէյտէն զիյատէ իզիմիլի պէլիլ իթմէմէք միւմքին օլապիլիր :

Շու սըրատա կէօյա Մարքինին սէօյլէտիքլէրինի թաստիգ զըմննտա , ար-
գալարընտան հէր աղըգտան պիրտէն չըգան սէսլէրին կիւրիւթլէսիւ քէնտի-
լէրինէ գատար վասըլ օլմաղա , վէ քէօյիւլէր եօլլարընա տէվամ իլէ , մէշա-
լէլէրինի սալլալա սալլալա թէքէտէն եօգարը չըգմաղա պաղամըլար իտի :

— Տէմէտիմ մի սանա , լազար . իշթէ կէլիյօրլար , տավրան :

Լազարը խէվֆի ու տէհէթ իհաթա իտէրէք , պիր ատըմ պիլէ ալըը-
մագսըզըն Մարքիյի թէագըզ պէլէտի :

Պիր գաշ տագըզա զարֆընտա , Մարքի իլէ Լազար , էկը Բիէր խարա-
պէլէրինին տիվարլարընա գատար վասըլ օլտուլար . պու խարապէլէր իքի ասր
մուգատտէմ ուզուն միւտտէթ մուհասէրէ իսիտիքտէն սօնրա , իհալէթ
թախրիւ պիրմիլ պիր գուլէի ճէսիմէին երգընթըլարը իտի :

Փիրարլէր , զիյաը շէմսին հուրու իտէմէյէճէյի սուրէթտէ հէր թարա-
ֆը սարմաշըզ վէ եսպանի ֆիտանլար իլէ մուհաթ օլան շու ճէսիմ խարա-
պէլէրին իշինէ կիրիվէրտիլէր :

Շուրատա պուրատա եալընը տիվարլարը գալմըլ օլան տիվանխանէլէրին
միւթէատտիտ գաբուլարը , վէ պիր վագըթ միւթէնէֆֆիդանը պէլտէնին թա-
ամ իթմիշ օլտուլարը տաիրէլէրտէ սիւրմիւշ օլան եսպանի աղանլար , վէ
մուալլագտա գալմըլ նէրտիւպանլար , իւշ թարաֆընտան կիւլլէտէն տէլինմիշ
օլուպ , հիքմէթ նէվինտէն օլարագ երգըլմամըլ պիր գուլէ , վէ իշինտէ ին-
սան դայպ օլանագ տէրէճէտէ պիրպիրինէ պէնգէմէզ եօլլար վէ սարք մա-
հալլէր միւշահէտէ օլուներ իտի :

— Պիրի թէագըզ իտէնլէր խաթըր սայըլըր տէրէճէտէ չօլըազ տըրլար ,
վէ նէ իտէճէլէրինի քէնտիլէրի տէ պիլմէզլէր . էկէր պիլտէլէր իտի , պիզիմ
պուրայա գատար վասըլ օլմամըզա միւսաատէ իթմէմէլի իտիլէր . շիմտի ան-
լէր գանն իտէրլէր քի , պիզ պիր տահա պուրատան չըգամայաճաղըզ . վէ շու
շալըլըզ չըբըլըզ իշինտէ պիրի պուլմագ իշիւն չալըտըզճա չալըլաճագլար ,
տէտի Մարքի :

— Շիւպհէսիլ քի արայաճագլար . ֆագաթ էնճամընտա պո՞ւլմայաճագ-
լար մը տէյի տուրույօրսըն :

— Պուլմայաճագլար , շիւնքի արայընճայա տէկին , պիզ խայլը մէսաֆէ
գաթ իթմիշ օլաճաղըզ :

— Նէ՞ տէմէք . պուրատա տո՞ւրմայաճագըմըլըզ :

— Խարապէլէրին իշինտէն կէշիպ , օ պիր թարաֆտան եօլումուզա տէ-
վամ իտէճէյիզ :

Լազար՝ տէրինտէն պիր ահ չէքտի :

— Էկէրի պէնիմ թէսավուրըմը պէյէնմէյօր իսէն պանա մուֆաֆնագաթ
իթմէյէ հիշ պիր վէճի իլէ մէճպուր տէյիլին . իսթէրսէն պէնի պըրագապի-
լիրսին :

— Սիզ նէրէյէ կիտէր իսէնիզ , պէն տէ օրայա կէլլէյէմէճպուրըմ . էլ
կէրի պու նէպիլէրինիզ չէքտիլիմ ահտան նէշէթ իտէյօր իսէ , օ եօրիուներզ
էսէրի իտի :

— Կէլ էօյլէ իսէ , գօ'րգմա :

Իբրիսի պիրտէն խարապէլերին իշինտէն կէճէ վագթը քէօր քէօրունա վէ տիւշէ գալգա , նէ գատար գալիլ իսէ օ գատար սիւրաթլէ եօլլարընա տէ վամ իթտիլէր վէ նիհայէթ գալէնին սօն տիվարընա գատար վասլլ օլտուլար :

Հէման քեամիլէն ելգըլմըլ օլան տիվարը պին զահմէթ վէ մէշազգաթլա աշտըգտան սօնրա , արթըգ օվայա էնէպիլէճէքլէրինի մէմուլ իթմէքտէլէր իւքէն , իբրիսի պիրտէն մէէյուսանէ պիրէր սէտա սալըվէրէրէք պիրտէն տուրտուլար :

Մէգքիւր տիվարըն օ պիր թարաֆընտա զայէթ թէհլէքէլի պիր ուշուրում վէ աշաղըսընտան թագրիպէն իւշ եիւզ գատէմ մէսաֆէտէ , օրմանլար իլէ մուհաթ վասի պիր գարարթը միւշահէտէ էյլէտիլէր :

Պու գալէ վագթըլլա էօյլէ պիր սուրէթտէ պինա վէ իւշա իտիմիշ իտիքի , հէր հանկը թարաֆընտան նագար օլունսա , օն պէշ միլ մէսաֆէտէ գատար կէօրիւնիւր իտի :

— Կէրի տէօնէլիմ—տէտի Սէն—Մէքզան— շէյթանլար իզն վէրէ իտիլէր տէ շու խարապէլէրտէն վագթ ու զէմանըլլա չըգապիլէ իտիք :

Մարքի իլէ Լազար , խարապէլէրին հուտուտընա վասլլ օլտուլարընտա , մէշալէլէրին ըլըղընը , վէ քէօյլիւլէրին խարապէլէրի իւշ թարաֆընտան տալի գուշաթմըլ վէ քեաֆֆէսիին էլլէրինտէքի տէմիր չաթալ վէ թըրքան վէ բասլը թիւֆէնկլէրէ տայանմըլ կէօզլէմէքտէ պուլունմըլ օլտուլարընը սէգտիլէր :

Մարքի հըրս իլէ :

— Պու տէֆա արթըգ եագալատըլար . պիզի պիլէ պիլէ պիրագմըլլար քի իլէրիլէլիմ . պիզիմ պուրայա կէլիպ սագլանաճաղըմըլը , վէ գօլայճա պուրատա էլէ կէշիրէպիլէճէքլէրինի պիլիլէր իմիշ . շու խապիլէր , կիւն տօղունճայա գատար պէլէյէճէքլէր , վէ օրթալըգ ըլըր ըլըմազ , եա էլլէրինտէքի սիլահլար իլէ պիզի էօլտիւրէճէքլէր , վէ եախօտ չալըլըլը աթէշէ վէրիպ , իշինտէ պիզի գալուրաճազլար —տէտի վէ պիրաղ վագթը մէէյուս հալտէ պաշընը էյիպ տուրտուգտան սօնրա—վարսըլլար կէլսինլէր . պիզ էօլիւրսէք , հիշ օլմազսա էօլիւնճէյէտէք օնլարտան տա պիր գաշընը եէրէ սէրէրիզ : Արգամտան կէլ , Լա'զար , վէ սօն նէֆէսիմիզէ գատար մուգալէմէթ վէ միւտաֆաա իթմէք իշիւն վար գուվվէթինի իսթիմալ էյլէ :

Իբրիսի պիրտէն թէքրար խարապէլէրին իշինէ տօղրու եիւրիւյիւպ , վէ ազ միւտտէթ գարֆընտա , պալատէ գիքրի կէշէն գուլէյէ վասլլ օլտուլար : Լազար գուլէյի կէօսթէրէրէք :

— Մարքի , շուրասը ֆէնա կէօրիւնմէյօր , էլինէ կիրիպ , քէնտիմիզի մուհաֆազա իտէպիլիլիզ —տէտի :

— Էֆքեարըն ֆէնա տէյիլ , լաքին տէլիք ֆէվգէլատէ պէօյիւք օլտուլարնտան , գաթաթմազ իշիւն բէք չօգ զահմէթ չէքէճէյիզ :

— Մէմուլ իթտիյինիզ գատար եօրուլմայըզ . գուլէնին իշի թաշ իլէ տօլու տըր , իթիպ եուվարլամագտան պաշգա իշիմիզ եօգ , պիր սաաթ սիւրմէզ

տելիք իջերի կրիւմէզ տէրէճէտէ գաբանրը :

— Թէճրիւպէ իտէլիւմ . ճանըմա միճնէթ :

Մարքի իլէ Լազար , գուլէնին իջերիսինէ կիրտիլէր . իչ տիվարարը վէ տէօլէմէլէր երգըլմըլ վէ զէմինինի գաբաթմըլ օլտուղը միսիլլիւ , պիր թա-
րաֆտա պօլ գալմըլ օլան պիր մըգտար մահալի տէ , ճէսիմ եապանի նէպա-
թաթ գաբլամըլ իտի :

Մարքի տէլիյին էօնիւնտէ տուրուպ հիչ պիր մուվաֆֆաղլէթ մէմուլ
իթմէքսիյին Լազարըն սիւրմէքտէ վէ եուվարլամաղտա օլտուղը թաշլարը
իւսթ իւսթէ եէրլէշտիրիր իտի :

Մէսէլէնին ճանը տիւշմէն իչերի կիրմէղտէն , չօղունու էօլտիւրէպիլէճէք
տէրէճէտէ , տէլիյի գաբաթմաղտան իպարէթ իտի : Պինաէն ալէյհ , հէր ի-
քիսի շու ուղուրա ճանսիբարանէ չալըմաղտա վէ գուլէնին իջերիսի գիյա-
տէսիյլէ գաբանըլ օլտուղընտան , տէօրթ ատըմ ուղաղտան իքիսի պիրպիր-
լէրինի թէլիսի իտէմէմէքտէ իտիլէր :

Նահէհան Մարքի՝ Լազարըն աղւայօրճասընա—Մարքի՝ , եարտըմա եէ-
թիլ , Ալլահ աշգընա էլինի ուղաթ , պաթըլյօրոււմ , մահվ օլույօրոււմ , չա-
բուգ էթ , կիտէյօրոււմ , —տէյու պաղըրտըղըն իլիթ տիքտէ , ահսէ տօղրու
կիտիպ եէթիլէճէյի վէ Լազարա տօղրու էլիլէճէյի սըրատա , այաղը պօշա-
թէսատիւֆ իլէ , հէր իքիսի կէնիլ պիր չուղուրա տըր տիւշտիւլէր , վէ չա-
լըլըգ կէլիսի իւզէրլէրինի գաբաթտը :

14

— Պուլունմաղ պիր եէրտէ կէօմիւտիւք գալտըգ , հիչ պիր իւմիտ գալ-
մատը , չօգ սիւրմէլ ճանըմըլ չըգար—տէտի Մարքի :

Լազար , էֆէնտիսի գատար խապիս իտի իսէ տէ , ֆիբրի անտէն զաիֆ
օլտուղընտան , պաշը սըգըլա կէլիպ :

— Եա Բապպ , մէրհամէթ էյլէ—տէյու պաղըրտը :

Անճաղ , օն օն իքի ատըմ եիւքսէքտէն եոււմուչաղ պիր թօրրաղ իւզէ-
րինէ տիւշիւպ , հիչ պիր թարաֆլարը ինճինմէմիլ օլտուղընտան , թէքրար
ճէսարէթէ կէլտիլէր :

— Էյի գուրթուլտըգ . ճէհէննէմին քեաֆֆէի շէյթանլարը հաղգը իչիւն ,
շու խապիսյէրին պիզի պու տէլիքտէ արայըպ պուլամայաճաղարընա էմին
իւմ—տէտի Լազար :

— Պէն տէ էօյլէ մէմուլ իտէրիւմ . անճաղ պոււնուն իլէ պէրապէր , հա-
լիմիլ էյի պիր հալ տէյիլ . . . պէն տէ սէնին իլէ հէմէֆքեարըմ քի , շու
սահրնիճին իչինտէ պիզի պուլամաղլար . անճաղ , պիզիմ պուրատան չըգա-
պիլմէքլիլիմիլէ պիր եօլ կէօրմէտիլիմտէն , պուրատա սէֆալէթլէ էօլէճէյիմի-
զէ շիւպհէմ եօգ . պու տա մուճիպը շիւքրան պիր շէյ տէյիլ . տէօյիւլէ տէօ-
յիւլէ , պիր լէշ երղընթըսը իւզէրինէ տիւշիւպ , գան իչինտէ պօղուլմաղը
տօղրուսու թէրճիս իտէրիւմ—տէտի Մարքի :

Լազար՝ գորգուսընտան տիթրէմէկէ պաշլատը :

— Շու հայտէ . . . շու հայտէ . . . տէմէք քի տիրի տիրի կէօմիււ-
միււիդ :

— Էօյլէ կէօրիւնիւյօր :

— Հիշ պիր իւմիտ քէօշէսի եօ֊գ մու :

— Կէօրէմէյօրում :

— Նէ֊ եաբսագ տա էմին օյսագ :

— Ճէպինտէ չազմաղըն վա֊ր մը :

— Վար . Նէ֊ եաբայլմ :

— Պիր գաժ բարչասը եազմալը :

Լազար չազմաղը չազտըղը սըրատա , Մարքի եաղըղընը չըգարտը վէ պիր եոււմագ շէքլինէ գօյոււլ , եանմըշ օլան գաժ բարչասընըն իւղէրինէ վազ էյլէտի . եաղըղգ եանմաղա պաշլատըգտա , Մարքի իւֆլէյէ իւֆլէյէ ալէժ ալտըրտը . պու ալէժ սայէսինտէ , գէմին իլէ պէրապէր տիվարտա պիր քիշի սիւրիւնէ սիւրիւնէ կիրէպիլէճէք րատտէտէ կէնիշ պիր տէլիք վէ ըլըղը տէ-
լիին իշինէ սօգտուգտա , Նէթիճէսի նամալիւմ պիր Նէրտիւպանըն իլք այա-
ղընը միււչահէտէ էյլէտի :

— Պէլքի թարիգը սէլամէթիմիդ պու տըր . պու Նէրտիւպանտան կէօրիւ-
նիււր քի գալէնին ալթընա կիտիլիյօր . օրատան քիմսէնին պիլմէտիյի պիր իդ պուլոււլ չըգմայաճաղըմըղը քիմ պիլիւր :

— Միւսաատէ իտէր իսէնիդ , պէնտէնիդ էօնէ կէշէյիմ , վէ եօլոււն Նէ
ճընս շէյ օլտուղընը պիր քէրրէ անալըմ :

— Կիթ պագալըմ :

Լազար տէլիյէ կիրտի վէ կէօրիւնէն Նէրտիւպանըն պիրազ տարճա վէ ֆագաթ գաժի օլտուղընը թաստիգ էյլէտի : Մարքի տախի Լազարըն արգա-
սընա տիւշիւլ , էյլէրինտէքի եանան բաշաժրանըն ըլըղը սայէսինտէ Նէր-
տիւպանտան աշաղը էնմէյէ պաշլատըլար : Պիր չարեէք գատար էնտիքլէրի
հայտէ Նէրտիւպանըն նիհայէթի կէլմէտիյինտէն , շու պիր չարեէք միւտտէթ
կէօղլէրինէ բէք ուզոււն կէօրիւնմէկէ վէ պինաէն ալէյի Լազար թէշէպպիւսի
վազընսընտան սուլայը բէշիման օլմաղա , վէ Մարքիյի տախի տէհշէթէ գա-
րիպ պիր շաշկընլըգ իհաթա իթմէյէ պաշլամըշ ! տի :

Էնէ էնէ իթի թարաֆըն Նէրտիւպանը տարաշմաղա պաշլայըպ , Նէրտիւ-
պանըն նիհայէթինէ վասըլ օլտուգլարընտա , իւսթիւ քէմէրլի պիր մահչալէ
չըգտըլար : Պիրազ տահա իլէրիլէտիքլէրինտէ , ազը տիքէնիլ չալըղգլա գա-
բանմըշ պիր մաղարա կէօրտիւլէր :

Եըլան կիպի պիւքիւլմիււ վէ պիրպիրինէ գարըմըշ օլան շու տիքէնիք
իշինտէն եօլ պուլմագ իշիւն , էյլէրիլէ օ գալըն տիքէնլէրի պէրթաթաթ իթ-
մէյէ ուզրաշարագ , նիհայէթ էյլէրի գանա պօյանմըշ վէ էլպիսէլէրի բարչա-
լանմըշ պիր հալտէ գուրթուլոււլ , խարապէլէրին թա էթէյինտէ կիրտիքլէրի
տէլիք միսալի պիւր քէլիքտէն տահա չըգըլ գուրթուլտուլար , վէ Նուրը շէմ-
սի պիր տահա կէօրմէկէ մուվաֆֆագ օլտուլար :

էսկի միւթէնէֆֆիզէր, պէօյէ գալէլէր ինչա իթտիրտիքլէրի սըրատա, գալէ մուհասէրէյէ ալընըպ տա ճէպրէն զապթ օլունտըղը հալտէ, քէնտիւ-
լէրինի գուրթարմաղա սուհուլէթ օլմագ իւզրէ, ճէսիմ մէսարիֆ իսթիյա-
ըըլա, եէր ալթընտան պէօյէ եօլլար ետըսըրըրլար իմիլ :

— Գուրթուլտուգ . չիմտի պիզիմ խարապէլէրին իչինտէ պուլունտուղը-
մըզը վէ ուչմագսըզըն գաչմաղա միւզթէտիր օլմայաճաղըմըզը զանն իտէր-
լէր . էն ազը՝ իքի կիւն պիզի արայաճագլարընա վէ ապլօգա իտէնէքլէրինէ
չիւպհէ եօգ . տիւլմէնէրիմիզին շու իւմիւտի սայէսինտէ, սէրպէսթճէ եօլու-
մուզա տէվամ իլէ իքի կիւն կէչմէքսիզին Բահօն գալէսինէ եէթիլէնէյիմիզէ
էմին իմ—տէտի Մարքի :

— Ալլահ իշիթսին աղզընտան . շու տէլիյէ սալմասագ, սօնումուզ նէ° օ-
լաճաղըտը պիլմէմ . պէն տինտար պիր ատամ տէյիլիմ . պուլնըն իլէ պէրա-
պէր, շու թէչիլթէտէն տէ գուրթուլտըղըմտան տօլայը քիլիսէտէ պիր մօմ
եազտըրաճաղըմ, —տէտի Լազար :

Մարքի՝ Լազարըն իթիգաստութը պաթըլէսինէ էհէմիլիէթ վէրմէք իսթէ-
մէյիպ, ազամէթլէ .

— Եօլա տիւլէլիմ, —տէտի :

Սէն—Մէքզան իլէ Լազար, պէօյիւք վէ իլլէք ճատտէլէրտէն ասլա կէչ-
մէքսիզին, վէ մազարաթը տօգուլնապիլէնէք քէսանա թէսատիւֆ իթմէքսի-
զին եօլլարընա տէվամ իթտիլէր :

Արա սըրա պիր իքի քէօյիւյէ բասթ կէլտիլէր իսէ տէ, պուլնլար տա,
Մարքի իլէ Լազարը սէրսէրի չինկեանէ զանն իթտիքլէրինտէն, իւզէրլէրինէ
վարմատըլար : Ետէլէրինտէ պուլունան էքմէք վէ կէյիք էթի բարչասըլլա
գարընլարընը տօյուրուպ, նէ պիր լօգանթա վէ նէ տախի պիր չիֆթիլիք
եախօտ պիր խանէ գարուսու չալմաղա մէճպուր օլմատըլար : Լազարըն ճէ-
պիլնտէք շարապ չիլէսի գըրըլմըլ իտի իսէ տէ, սըգ սըգ ըրմագլար եանլա-
ընտան կէչտիլէրինտէ, սուսուզըլըլարընը տախի կէչիլիլէր իտի :

Մօրիագ նամ գասապանըն աչըղընտան կէչտիլէր, վէ իքինճի կիւն ախ-
չամ իւսթիւ, եիւքսէք պիր թէրէյէ վասըլ օլտուլար, վէ էթրաֆլարընա պագ-
տըլարընտա, իքի թարաֆը ճէսիմ քէսթանէ աղաճլարըլլա մուհաթ ուզուն
պիր եօլուն նիհայէթիլնտէ, տէօրթ քէօլէսինտէ տէօրթ գուլլի, մէթին
քեարկիր պիր պինա վէ պինանըն արգասընտա տախի, մէրպուլթաթընտան
օլարագ ճէսիմ պիր գօրու միւշահէտէ էյլէտիլէր :

Լազար հայրէթտէ գալըպ .

— Շու իգամէթկեա՝ պիր բրէնսին մալի օլմագ լազըմ կէլիլ . տօյրուսու
գրալա միւնասիպ պիր մահալ—տէտի :

Պուլունտըլարը նօգթատան էլլի ատըմ էօթէտէ, քիւլիւք պիր չօպան՝
քէչիլէրինի բաի իթտիրմէքտէ իտի :

Մարքի պիր իշարէթլէ չօպանը նէգտինէ չաղըրտը :

— Շու գօնագ քիմի°ն տիր—տէյու սիւվալ իթտի :

— Ալլահ ուզուն էօմր վէրսին, պէնիմ էֆէնտիմ Գօնթ տըր Բահօնուն գօ-
նաղը տըր :

Մարքի նիչէ նիչէ զահմէթ վէ մէշագգաթ տան սօնրա , միւրատընա մագ-
սուտընա էրտոյինտէն տօլայը սէվինճինտէն տիթըէյէրէք .

—Գօնթ շիմտի օրատա պուլունճը մը :

—Շիւպէսիզ . հաթթա զէվճէսի տէ օրատա տըր . կէվճէսի դայէթ էյի
վէ մէրհամէթլի պիր գատըն տըր . կէչէնլէրտէ բազար կիւնլէրի կիյինէյիմ
տէյու , պանա տա , իւչ նէֆէր քիւչիւք գարտաշլարըմա տա , եէնի եէնի էլ-
պիսէլէր եաբտըրտըգտան սլաշգա , վալիտէմէ տէ պէյազ բարա վէրտի :

Սէն-Մէքգան չօպանըն էլինէ պիր սիքքէ սըգըշտըրըպ Լաղարա խիթա-
պէն .

—Երիւրիւ , —տէտի :

Իքիսի պիրտէն , թէրէտէն-աշաղը էնիպ , եարրմ սաաթ գատար եիւ-
րիւտիւքտէն վէ իքի եանը աղաճը եօլտան միւրուր իթտիքտէն սօնրա , իւզէ-
րի Բահճն սիւրիլէսինին արմասըյլա միւզէյյէն , ճէսիմ պիր գաբույա վասըլ
օլտուլար :

Կիւնէշ հէնուզ ղըուպ էթմիշ , վէ զուլմէթ օրթալըզը գաբլաւաղա եիւզ
թութմուշ իտի :

15

Տէմիր գաբուլըն իքի եանընտա , իքի ատէտ քէօշքէ պէնզէր քիւչիւք
պինա վագը օլուպ , պուլունն պիրիսի գաբուլույա վէ տիկէրի տախի պաղչէ
վէ միւշթէմիւթընըն պէքճիսինէ միւնհաթըր իտի :

Մարքի՝ գաբուլըն եանընտան ասըլմըշ օլան տէմիր զէնճիրի գուպէթ-
լինէ սալլայըպ , չանը չալտը :

Գաբուլու չանըն պէօլլէ շիտտէթլինէ վուրուլմասընտան էհէմմիյէթլի
պիր զաթ կէլմիշ օլմասը զէհապըյլա քէմալի սիւրաթլէ օտասընտան չըգըպ
գաբույա գօշտու իսէ տէ , միւսաֆիրլէրին եանլարընա եագլաշտըգտա , հէր
իքիսինտէ տախի գըլըճ օլմատըղընը վէ իքիսինին տէ սագալլարը ուզանմըշ ,
վէ չէհրէլէրի պօզուլմուշ , սաշլարը գարմագարըղըգ , չապգալարը եոււրու-
մուշ , էլպիսէլէրի եըրթըլմըշ վէ մաշիյէն օրայա գատար կէլմիշլէր օլտուղընը
կէօրիւպ անլատըգտա , Ֆէվգէլատէ թէանճիւպ վէ թէհայիւրտէ գալտը .
վէ պէօլլէ պիր հալ վէ միւնասէպէթսիզ պիր չէհրէտէ նամուսու ատամար
օլմայըպ , սէրսէրի վէ տիլէնճի գապիլինտէն վէ պէլքի տէ խըրսըգ մագուլէ-
սի քէսան օլտուգլարընա հիւքմ իլէ , նէ՝ ճէսարէթլէ գօնաղըն պէօլլէք գա-
բուլընը չալմաղա գարար վէրմիշ օլապիլէճէքլէրինի տիւլիւնտիքտէն սօնրա ,
քէմալը հըրս ու հիտտէթ վէ թահգիրամիզ պիր սէտա վէ նիկեհալէ .

—Պէօլլէ պիր գօնաղըն գաբուլընա պու տէրէճէ պիր կիւրիւլթիւ իլէ
կէլմէյէ ճէսարէթ իտէպիլմէք իչիւն , Ֆէվգէլատէ ըրգսըգ վէ արսըգ օլմալը ,
պիլի՛յօրմուսընըգ . նի՛ջիւն պիր գաշ քիլի չաղըրըպ տա սիզի պիր էյիճէ թէ-
քէլէթտիրմէմէլի վէ եախօտ չօմար քէօթէքլէրինի իւզէրինիզէ սալըվէրմէմէլի
պիլմէյօրում :

— Պու առամ տէլի տիր—տէտի քէնտի քէնտիյէ Լազար— վագըա չիմ-
տիքի հալտէ գըլըգ գըլաֆէթիմիզ պօզուգճա տըր :

Սէն Մէքզան իսէ չու հալէ կիւլէճէք պիր հալ նազարըլա պագմագտա
իտի իսէ տէ , կիւլմէկի տէ թէրվիճ իթմէմէքտէ իտի :

Գաբուճու ըէֆթէ ըէֆթէ բէրտէյի եիւքսէլթէրէք :

— Սէօյլէյին պագալըմ , նէ^օ իսթէրսինիզ , չաբուգ ճէվապ վէրին , չիւնքի
վագթըմ եօգ սիզի տինէմէյէ :

— Գօնթ տը Բահօնու կէօրմէք իսթէրիմ , — տէտի թէմքինլի պիր թարզ
իլէ Մարքի :

Գաբուճու էլլէրինի պէլինէ տայաթըպ , վէ հիտտէթ վէ չիտտէթին նի-
հայէթ տէրէճէսինի էլլէ ալըպ :

— Հա՛ , հա՛ , հա . պէօյլէ սատէճէ Գօնթ տը Բահօնու կէօրմէք իսթէ-
յօրսընըզ էօյլէ^օ մի : Գօնթ տը Բահօն էօյլէ բասթ կէլէնի ալըր ալմագ նէզ-
տինէ գապուլ իտէ^օ մի զանն իտէյօրսուընը . օնու ֆիքրինիզտէն չըգարըն ,
վէ էկէրչի պիր սատագա իսթէյօրսանըզ , աչըզ աչըզա սէօյլէյին տէ իճապը-
նա պագալըմ :

Ասըլզատէ Մարքի գաբուճունըն չու սէօլլէրինէ կիւլմէք արդուընտան
սարֆը նազար իլէ , պու տէրէճէ հագարէթտէն տօլայը տիւչարը հիտտէթ
օլտու իսէ տէ , եինէ սիւքիւնէթը հալի էլտէն պըրագմայըպ , ասըլզատէ-
կեանէ մախսուս միւթէպըզմ պիր հալ վէ սէտա իլէ .

— Արթըզ ուզուէն էթտին . քիմի իլէ կէօրիւշտիւյիւնիւ պիլ . չիմտի խա-
պէր վէրիլսին Գօնթ տը Բահօնա քի , թէալլիւգաթընտան Մարքի տը Սէն-
Մէքզան կէլմիշ տէրհալ քէնտիսինի կէօրմէք իսթէյօր :

Գաբուճու՝ Սէն-Մէքզան նամընը իշիթիւր իշիթմէզ , շաչըրտը գալտը վէ
ազլը պալընա կէլտիքտէ , չէհրէսինի , սէսինի , հալինի , թապընը տէրհալ
տէյիշիթիւրիպ վէ թէմքինլի պիր հալ քէսպ իտիպ :

— Աֆիլ էտէրսինիզ , աֆիլ էտէրսինիզ , Մա՛րքի . չօգ աճմագ շաչիլըն ը-
մըլըմ . էկէրչի թէնէզգիւլէն իպթիտասընտա իամինիզի վէրմիշ օլտա իտինիզ...

— Թէքէլէթ տիրէճէյիմ տէյու թէհտիտ իթմէզ իտին տէյիլ^օ մի . . . պի-
թիւր . օ կէչտի . չիմտի արթըգ պէնի պէքլէթմէ քի , իթմիշ օլտուղըն տիվա-
նէլլիի աֆիլ իտէյիմ :

Գաբուճու գօրգուսընտան էլլէրի տիթրէյէ տիթրէյէ գաբույա անախ-
թարը սօգտու վէ գաբույու աչտը : Մարքի իլէ Լազար իշէրի կիրտիւէր :

Մէսէլէնին ճանը հիւսնիւ թէլագգը կէօրմէքտէ վէ Բահօնու զօնաղըն-
տա իգամէթ իտէպիլմէքտէ գալտը : Մարքի՝ պուճա գահմէթ վէ մէշագգալթ-
տան սօնրա , ոալիմէն օրայա գատար կէլմիշ եէթիշմիշ օլմասընա իսթինա-
տէն , պատէզլին տախի նալի մուվաֆֆագըյէթ օլաճաղընա գալիէնիւմիւտ-
վար օլմագտա վէ մալիք օլտուղը մէհարէթ վէ ղէքեապլէթինէ կէրէլի կիպի
կիւլէնմէքտէ իտի :

Գաբուճու Մարքի իլէ Լազարը պաղչէտէ ոլըրագըպ , հէման գօնաղա
գօշտու վէ պիր գաչ տապըգա սօնրա , պիր թագըմ խըզմէթէեարար էլլէ-

րինտէ մէշալէր իլէ ներտուպան պաշնա կէտիքլէրի վիսիլիւ , իշլէրինտէն պիրիսի տախի Մարքիյի իսթիգպալէ կիլիւ , քէմալը ինթիրամ վէ րիայէթ իլէ :

— Մարքիյի Գօնթ տը Բահօնուն նէգտինէ կէօթիւրմէք շէրէֆիլէ միւֆթէխի օլանաղըմ . միւսաստէ պույուրուր իսէնիզ եօլու կէօսթէրէյիմ — տէտի :

— Բէք ալա . — վէ Լազարը կէօսթէրէրէք — էմէքտարըմ Լազարը թափսիյէ իտէրիմ . . . պու պիջարէ տախի պէնիմ կիլի , պիր սիւրիւ հայտուարն էլինտէն եազայը գուրթարապիլմիշ տիր . իքիմիզ տէ ճանսիքարանէ տէօյիւ . շէրէք մուգավէմէթ իթտիք . իւշ կիւն տիր քի աճ սուսուզ եիւրիւյօրըզ . օնուն տա եէմէյէ վէ իսթիրահաթա ինթիյանճը վար տըր :

— Հիշ պիր շէյտէն մահրոււմ օլմայաճաղընա էմին օլունըզ , պէն թէահ հիւտ իտէրիմ . րահաթ օլունըզ :

Սէն — Մէքզան պիր իշարէթլէ Լազարա ահվալ վէ ագվայինտէ ինթիյաթ . քեարանէ տափրանմասընը թափսիյէ իթտիքտէն սօնրա , գօնաղա տօղրու եիւրիւմէյէ տէվամ իթտի :

Ներտուպանն իւսթ պաշնտա պէքլէմէքտէ օլան խըզմէթ քեարլարն քեաֆֆէսի ինթիրամլէ պաշլարընը էյտիլէր . շիւնքի կէլէն միւսաֆիր աուլզատէ վէ խանէ սահիպինին թէալիւգաթընտան օլտուղընտան , րիայէթտէ գուսուր իթմէմէք ճաիզ իտի . հաթթա էլպիսէսինին ինթիգամսըզըզընա պիլէ տիգգաթ թթմէտիլէր :

Մարքի՝ քէնտիսինէ րիֆագաթ իթմէքտէ օլան խըզմէթ քեար իլէ ճէսիմ պիր տիփանխանէտէն կէշտիքտէն սօնրա , սարայտար , տիկէր քիւշիւք պիր սալօնուն գարուսունու աշտը : Գօնթ տը Բահօն էնտիլէլի վէ սաքին պիր հալտէ շըմինէյէ տայանմըլ եալընըզ պաշնա այագտա տուրմագտա իտի :

Սարայտար .

— Մարքի տը Սէն — Մէքզան — տէյու խապէր վէրտիքտէն վէ Մարքիյի օտայա իտխալ իթտիքտէն սօնրա , գարույու գարատը տըշարը չըգտը :

Մարքի մութթասըֆ օլտուղը ախլազը իզթիգասընճա , նատրէնտիւչարը հէյէճան օլմուշ իքէն , քէնտի սէլամէթի զըմնընտա իւմիւտի եէկեանէսի ատտ էյլէտիյի Գօնթ տը Բահօնուն գարըսընա չըգտընընտա , գալպի շիտտիթլիճէ չարըմաղա պալլատը :

Գօնթուն հալինտէ նիւմայան օլան թափըր հաշարսազի , սաքիթ վէ սա միթ տուրուշու , Մարքի հազգընտա զիյատէ պիր թէվէճճիւհ ալամէթի իյմա իթմէմէքտէ իտի :

Մարքի պիր իքի սանիյէ գատար ֆէվգէլատէ պիր ըգտըրուպ իյինտէ գալլալ , մունթազըրը օլտուղը հիւսնիւ թէլազգըյա տէսթրէս օլամատըլը թագտիրտէ , հալինին նէյէ՝ միւնթիճ օլանաղընը տիւչիւնմէքտէ իտի :

Մամաֆիհի ֆիքրինտէ ճէվէլան իտէն էնտիլէլէրի սըֆաթընտա ապա պէլի իթմէյիպ քէնտիյէ մախսուս օլան սէնաաթը մահիրէ տէսիսէքեարանէ , սիլէ չհրէսինէ տիլէտիյի կիպի րէնկ վէրմէյէ զայրէթ իտէրէք , թէպէսսիւմլէ գօլունու աշըպ Գօնթուն եանընա գատար կիթմէյէ միւսարաաթ էյլէտի :

Գօնթ եափալ վէ ազամէթլի պիր թափը իլէ պիր իքի ատըմ գատար Մարքիյէ տօղրու իլէրլէտի :

Գօնթուն չէհրէսինտէն գալպինն րահաթ օլմատըղը , վէ կէօզլէրինտէն մէճնուն պիր հալտէ պուլունմատըղը նիւմայան օլտուղը միսիլիւ , Մարքինն քէնտիսինէ ուզաթմըչ օլտուղը էլի թուլթուս սըգմագտա պիլէ թէրէտտիւտ իթմէքտէ իտի :

Մարքի՛ Գօնթուն շու պարիտ հալինտէն իշլէրին բէք սըրասընտա եիւ , րիւմէյէճէյի էնտիշէսինէ զահիպ օլտու :

Գօնթ տը Բահօն , աղըր պիր թավը իլէ քէլամէ պաշայըպ .

— Խիւտա ալիմ , խանէմէ գուտումունուգտան տօլայը պէյանը մահմիտէթ իթմէք իսթէր իտիմ .

Մարքի՛ Գօնթուն սէօգիւնիւ քէսիպ , քիպը ու ազամէթլէ .

— Պու տէրէճէ պիր թավըր պարիտլէ պէնի գապուլ իտիշինիզտէն , պուրասա գալմագ պէնճէ ճաիզ օլմատըղըր անլայօրում . էկէրչի շու էֆքեսարըմըն սըհէթիինի թաստիգ իտէր իսէնիզ , տէրհայ չէքիլիր կիտէրիմ—տէտի :

Գօնթ տը Բահօն եինէ թավըր պարիտանէսինի էլտէն պըրագմագսըղըն .

— Տէտիյինիգի թաստիգ իթմէք , եալան սէօյլէմէք տիմէք օլուր . եալանը իրթիքեսապ իթմէմիլիմ վէ իթմէմ . հէր քէստէն զիյատէ , թէալիւզ հասէպիլլէ , սիգի գօնաղըմտա հիւսնիւ սուրէթ վէ քէմալը մէսէրրէթլէ գապուլ իթմէք իգթիլա իտէր . . . վէ մէմուլ իտէրիմ քի պէօյլէ տէ օլանագտըր . . . պու խուսուստա թէրէտտիւտիմ եօգ տըր . . . անճագ , պուլունն մուչ օլտուղըն ահվալը ֆէվգէլատէ վէ դարիպէ իգթիգասընճա , էվվէլ էմըտէ պաղը թաֆսիլաթ իսթիհսալի լագըմ կէլիր : Պինաէն ալէյհ գալպինի վէ կէշիրմիշ օլտուղըն էօմրիւ թէտգըգ իթմէլիլիմ վէ անլամալըյմ քի , էլիմի ուզաթըպ տա , իճրաի մէրասիմի խօշամէտիյի իտէպիլլէյիմ :

Մարքի սիւրագ նէֆէս ալտը . չիւնքի իպթիտատէ Գօնթուն հալինտէն , պիլա թէրէտտիւտ տըչարը աթըլանաղընտան իհթիւրագ իթմէքտէ վէ շու հալտէ հայիզ օլտուղը մէհարէթին էն սօն տէրէճէսինի պիլէ իսթիմալ իտէճէք օլսա , իւմիւտլէրինին իճրասընա նաիլ օլմագ շէօյլէ տուրսուն , լլա գըյամէ պիր տահա րահաթ եիւզիւ կէօրմէքտէն մահրում գալանաղընտան գօրգմագտա իտի :

— Իսթիհսալինի արզու իթտիլինիզ թաֆսիլաթ վէ մալիւմաթը , վէլէվ սիզ թալէպ իթմէմիշ օլսանըզ պիլէ , պէն խալիսանէ վէրմէյէ մէճպուրըմ , չիւնքի նամուս ու իթիպարըմը մուհաֆազա իթմէլիլիմ . . . սիզ պէնիմ թէալիւզաթըմտանսընըզ , վէ հաթթա սիսիլէնին էլէէվմ էքպէրիսինիզ . մէրհամէթը գալպիլէնիզ վէ զէքեսավէթինիզ իգթիգասընճա , հաիզ օլտուղընը նամը ալիյէ վէ մէվգըրի պալայէ պիհագգըն միւսթահագգսընըզ . սիզին պէնի հիւքմ իթմէնիգի թալէպ իտէրիմ . . . իսթէտիլինիգի սօրունըզ , վէ ձէնապը Հագգ հուգուրընտա ճէվապ վէրիյօր կիպի , սիւվալլէրինիզին ճէվապարընը վէրմէկէ հագըր վէ մունթագըրըմ :

րինտէ մէշալէր իլէ ներտուպան պաշընա կէտիքէրի միսիլիւ , իշլէրինտէն պիրիսի տախի Մարքիի իսթիգպալէ կիլիպ , քէմալը ինթիրամ վէ րիայէթ իլէ :

— Մարքիի Գօնթ տը Բահօնուն նէգտինէ կէօթիւրմէք շէրէֆիլէ միւֆթէխի օլաճաղըմ . միւսաատէ պուլուրուր իսէնիզ եօլու կէօսթէրէյիմ — տէտի :

— Բէք ալա . — վէ Լազարը կէօսթէրէրէք — էմէքտարըմ Լազարը թափսիյէ իտէրիմ . . . պու պիչարէ տախի պէնիմ կիպի , պիր սիւրիւ հայտուտըն էլինտէն եագայը դուրթարապիւմիլ տիր . իքիմիզ տէ ճանսիրաքանէ տէօյիւ . շէրէք մուգալմէթ իթտիք . իւշ կիւն տիր քի աճ սուսուզ եիւրիւյօլըզ . օնուն տա եմէյէ վէ իսթիրահաթա ինթիյանը վար տըր :

— Հիշ պիր շէյտէն մահրում օլմայաճաղընա էմին օլունըզ , պէն թէահ . հիւտ իտէրիմ . րահաթ օլունըզ :

Սէն-Մէքզան պիր իշարէթլէ Լազարա անվալ վէ ագվալինտէ ինթիյաթ . քեարանէ տափրանմասընը թափսիյէ իթտիքտէն սօնրա , գօնաղա տօղրու եիւրիւմէյէ տէվամ իթտի :

Ներտուպանըն իւթ պաշընաա պէքլէմէքտէ օլան խըզմէթ քեարալարըն քեաֆֆէսի ինթիրամլէ պաշլարընը էյտիլէր . չիւնքի կէլէն միւսաֆիր ասուլ . զատէ վէ խանէ սահիպիին թէալիւգաթընտան օլտուղընտան , րիայէթտէ գուսուր իթմէմէք ճաիգ իտի . հաթթա էլպիտէսինին ինթիգամսըլըզընա պիլէ տիգգաթ իթմէտիլէր :

Մարքի՝ քէնտիսինէ րիֆագաթ իթմէքտէ օլան խըզմէթքեար իլէ ճէսիմ պիր տիվանխանէտէն կէշտիքտէն սօնրա , սարայտար , տիկէր քիւչիւք պիր սալօնուն գարուսունու աշտը : Գօնթ տը Բահօն էնտիլէլի վէ սաքին պիր հալտէ շըմինէյէ տայանմըլ եալընըզ պաշընա այագտա տուրմագտա իտի :

Սարայտար .

— Մարքի տը Սէն-Մէքզան — տէյու խապէր վերտիքտէն վէ Մարքիի օ . տայա իտխալ իթտիքտէն սօնրա , գարույու գարատը տըշարը չըգտը :

Մարքի մութթաըֆ օլտուղը ախլազը իղթիգասընճա , նատիրէնտիւչարը հէյէճան օլմուշ իքէն , քէնտի սէլամէթի զըմնընտա իւմիւտի եէկեանէսի ատտ էյլէտիյի Գօնթ տը Բահօնուն գարընընա չըգտըլընտա , գալպի շիտտէթլիճէ չարմաղա պալլատը :

Գօնթուն հալինտէ նիւմայան օլան թափըլը նաշարսագի , սաքիթ վէ սա . միթ տուրուլու , Մարքի հագգընտա զիյատէ պիր թէվէճճիւհ ալամէթի իյ . մա իթմէմէքտէ իտի :

Մարքի պիր իքի սանիյէ գատար ֆէվգէլատէ պիր ըգտըրսպ իյինտէ գալլալ , մունթազըրը օլտուղը հիւսնիւ թէլագգըյա տէսթրէս օլամատըլը թագտիրտէ , հալինին նէյէ՞ միւնթիճ օլաճաղընը տիւչիւնմէքտէ իտի :

Մամաֆիհի ֆիքրինտէ ճէվէլան իտէն էնտիլէլէրի սըֆաթըքտա ասլա պէլլիթմէյիպ քէֆտիյէ մախսուս օլան սէնաաթը մահիրէ տէսիսէքեարանէ . սիլէ չէհրէսինէ տիլէտիյի կիպի րէնկ վէրմէյէ զայրէթ իտէրէք , թէպէսսիւվլէ գօլունու աշըպ Գօնթուն եանընա գատար կիթմէյէ միւսարաաթ էյլէտի :

Գօնթ եափալ վէ ագամէթլի պիր թափը իլէ պիր իքի ատըմ գատար Մարքիյէ սօղրու իլէրլէտի :

Գօնթուն չէհրէսինտէն գալպինին րահաթ օլմատըղը , վէ կէօզլէրինտէն մէճնուն պիր հալտէ սլուլունմատըղը նիւմայան օլտուղը միսիլիւ , Մարքինին քէնտիսինէ ուզաթմըչ օլտուղը էլի թուլթուպ սըգմագտա պիլէ թէրէտտիւտ իթմէքտէ իտի :

Մարքի՝ Գօնթուն շու պարիտ հալինտէն իշլէրին բէք սըրասընտա եիւ , րիւմէյէճէյի էնտիչէսինէ գահիսլ օլտու :

Գօնթ տը Բահօն , աղըր պիր թավը իլէ քէլամէ պաշլայըպ .

— Խիւտա ալիւմ , խանէմէ գուտումուէնուգտան տօլայը պէյանը մահմիտէթ իթմէք իսթէր իտիւմ .

Մարքի՝ Գօնթուն սէօզիւնիւ քէսիպ , քիպը ու ազամէթլէ .

— Պու տէրէճէ պիր թավըր պարիտլէ պէնի գապուլ իտիչինիգտէն , պուրատա գալմագ պէնճէ ճաիզ օլմատըղընը անլայօրում . էկէրչի շու էֆքեաւրըմըն սըհհէթինի թաստիգ իտէր իսէնիզ , տէրհալ շէքիլիր կիտէրիւմ—տէտի :

Գօնթ տը Բահօն եինէ թավըր պարիտանէսինի էլտէն պըրագմագսըղըն .

— Տէտիյինիզի թաստիգ իթմէք , եալան սէօյլէմէք տիմէք օլուր . եալանը իրթիքեապ իթմէմիլիւմ վէ իթմէմ . հէր քէստէն զիյատէ , թէալլիւզ հասէպիլէ , սիզի գօնաղըմտա հիւսնիւ սուրէթ վէ քէմալը մէսէրրէթլէ գապուլ իթմէք իզթիզա իտէր . . . վէ մէմուլ իտէրիւմ քի պէօյլէ տէ օլաճագ տըր . . . պու խուսուստա թէրէտտիւտիւմ եօգ տըր . . . անճագ , պուլունմուշ օլտուղըն ահվալը ֆէվզէլատէ վէ դարիպէ իզթիզասընճա , էվվէլ էմրտէ պազը թաֆսիլաթ իսթիհսալի լազըմ կէլիր : Պինաէն ալէյհ գալպինի վէ կէչիրմիշ օլտուղըն էօմրիւ թէտգըզ իթմէլիլիւմ վէ անլամալըյըմ քի , էլիմի ուզաթըպ տա , իճրսի մէրասիմի խօշամէտիլի իտէպիլէյիւմ :

Մարքի պիրաղ նէֆէս ալտը . չիւնքի իպթիտատէ Գօնթուն հալինտէն , պիլա թէրէտտիւտ տըչարը աթըլաճաղընտան իհթիրագ իթմէքտէ վէ շու հալտէ հալիզ օլտուղը մէհարէթին էն սօն տէրէճէսինի պիլէ իսթիմալ իտէճէք օլա , իւմիւտլէրինին իճրասընա նաիլ օլմագ շէօյլէ տուրսուն , լիւ գըյամէ պիր տահա րահաթ եիւզիւ կէօրմէքտէն մահրում գալաճաղընտան գօրգմագտա իտի :

— Իսթիհսալինի արգու իթտիլինիզ թաֆսիլաթ վէ մալիւմաթը , վէլէվ սիզ թալէպ իթմէմիշ օլսանըզ պիլէ , պէն խալիսանէ վէրմէյէ մէճալուրըմ , չիւնքի նամուս ու իթիպարըմը մուհաֆազա իթմէլիլիւմ . . . սիզ պէնիւմ թէալլիւզաթըմտանսընըզ , վէ հաթթա սիլսիլէնին էլէէվմ էքպէրիսինիզ . մէրհամէթը գալպիյէնիզ վէ զէքեալէթինիզ իզթիզասընճա , հաիզ օլտուղընը նամը ալիյէ վէ մէվզըի պալայէ պիհագզըն միւսթահագզսընըզ . սիզին պէնի հիւքմ իթմէնիզի թալէպ իտէրիւմ . . . իսթէտիլինիզի սօրունըզ , վէ ճէնապը Հագզ հուզուրընտա ճէվապ վէրիյօր կիպի , սիւվալլէրինիզին ճէվապարընը վէրմէկէ հաղըր վէ մունթաղըրըմ :

Գօնթ Աննիպալ-Արման տը Բահօն թագրիպէն գըրգ եալընտա , օրթա պօյլու պիր զաթ օլուպ , նասիյէի հալինտէ վէ սիմա վէ աթվարընտա ասա-րը էրճիւմէնտի նիւմայան իտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ պէրապէր պուլուընտըը զէմանտա տախի , ասընըն էն կիւզէլ զէնանընա պիլէ խօշ կէօրիւնէճէք րատտէտէ զայէթ միւլ-թէֆիթ վէ նէշէմէնտ պիր քիմսէ իտի իսէ տէ , զէվճէսի Գօնթէսէ սուրէթը մախսուսէտէ պիր մուհապպէթ պաղլամըը օլտուղընտան , զէնանը սախէ նէգ-տինտէ մուվաֆֆադըյէթ պուլմազ ազմինտէն սարֆը նազար իթմիշ իտի : Եալընը չէհրէսինին սօնուգլուղընտան , կէօղլէրինի իհաթա իթմիշ օլան սի-յահ չէնպէրլէրտէն , վէ ֆիլ տիշի միսալի պէյազ էլլէրինին զայիֆլիյինտէն , վազթընտան էվվէլ հալը չէյսուլսէթէ վասըլ օլաճաղը հազգընտա քէնտիսինի կէօրէնլէր իշիւն շիւպէն գալմազ իտի :

Էօմրիւնիւ էքսէրիա սարայը գրալիտէ կէշիրմէյէ ալըմըը օլտուղը ճի-հէթլէ , սարայտա կէօրտիւյիւ ուսուլ վէ ատաթ վէ մէրասիմի , Օվէրնէը վի-լայէթինտէքի իգամէթկեհաընտա տախի իպզա վէ ինրա իթմէքտէ իտի :

Իգամէթ իթտիյի գօնադտա պիր ազամէթը ճէսիմէ վէ բրէնպէրէ մախ-սուս տարաթ վէ տէպտէպէ հիւքմ իթմէքտէ իտի : Գօնթ տը Բահօն ըրգգաթ վէ մէրհամէթ սահիպի պիր զաթ օլուպ , վարիտաթը ճէսիմէսի նիսպէթինտէ պիշարէ վէ պիվայէկեհանը քէմալը սէխապէթլէ գայըրմազտա օլտուղընտան , էմաքը տախիլինտէ պուլուընան էհալիի գուրա , վէ խըզմէթինտէ օլան էմէք-տարան , քէնտիսինէ զիյատէսիյլէ րապթը մուհապպէթ իթմիշ իտի :

Պիւթիւն Օվէրնէը վիլայէթի էհալիսի , Գօնթուէ ախլազը հասէնէսին-տէն պահս , վէ սէֆահէթ տէրէճէսինէ գատար վարտըրմըը օլտուղը սէխա-վէթ վէ սէմահէթինի մէտհ ու սէնա իթմէքտէ իտի :

Օ ազչամ Գօնթ տը Բահօն սըրմալը էլպիսէլլէրինի կիլինմիշ վէ կրան գօրտօնուհու թագմըը իտի :

Աննիպալ տը Բահօն՝ սիւվալլէրինէ տօղրու տօղրույա ճէվապ վէրէճէյինէ տաիր Մարքինին իսթիյարի օլարազ վուգու պուլան իֆատէսինտէն մէմնու-նէն , քէմալը տըգգաթլա Մարքիյի սիւզիւպ , հալինտէն ֆէվգէլատէ եօրղուն օլտուղընը քէշֆ էյլէտի վէ զիյատէսիյլէ աճըյուպ .

—Մա'րքի , Ալլահ էթմէսին քի , մէշրուկէթինի պէլքի սիզին տախի թաստիգ իտէպիլէճէյինիզ պիր թագըմ վէսապիսէ գաըըլպ տա , սիզէ տիւշ-ման նազարըյլա պագայըմ , վէ օ սիյազտա մուամէլլէ իտէյիմ : Էկէր իսթէր իսէնիզ , պիրազ սօնրա կէօրիւշէլիմ . շիւնքի շիմտի կէօրիւշմէյէ պաշայաճազ օլսազ իհթիմալ քի ուղղուն սիւրէր . . . սիզ տէ պէլքի եօրղունսընըզ . . . պէլքի աճսընըզ . . . տէտի :

—Քէշֆինիզ տօղրու տըր . հէմ եօրղուն հէմտէ աճըմ . շիւնքի իւշ կիւն իւշ կէճէ տիր ուլումազսըզըն վէ հէման պիր շէյ եէմէքսիզին եիւրիւմիւշիմ : Լաքին նէ՞ պէլիս վար . պէտէնիմին իհթիյաճաթընը տէֆ իթմէյէ թաճիլ իթ-

մէմ . տաՀա թէՀամմիւլ իտէպիլիրիմ . անճագ , նամուս ու իթիպարմա ա-
շըլան ճէրիՀանըն գարանմասը խուսուսընըն թէէխիլ իտիւմէսինի պիր վէճՀ
իլէ թէրվիճ իտէմէմ : Նազարընըգտա թէպրիլէի զիմմէթ իթմէտիքճէ , էլիւի-
գի քէմալը խիւլուս իլէ ուզաթըպ էլիմի թուլթուղընըղ կէօրմէտիքճէ , խանէ-
նիգտէ պիր տամա սու պիլէ իչմէմ :

— Բէք ալւ . լաքին Հիչ օլմազաս , պիր սանտալիյէ ալընըղ օթուրընըղ :
Մարքի՝ Գօնթուս քէնտիսինէ տօղրու սիւրմէքտէ օլտուղը գօլթուգ սան-
տալիյէսինէ օթուրուվէրտի :

— Սիգէ սըճագ պիր շէյ կէթիրսինէր իչինիլ :

— Հիչ պիր շէյ գապուլ իտէմէմ : Պանա միւթթէՀիմ նազարըլա պագ-
մագտան վէ ալէյհիմտէ օլան թէատտիյաթը Հագգըլը պուլմագտան Փարիլ
օլմատըգճա , սիլին միսաֆիրինիլ օլամամ . էկէրչի պէնիմ կիպի սէֆիլ պիր
ասըլգատէյի Հազըգաթէն անըյօր իսէնիլ , պիր ան էվվէլ իսթէտիլինիլի սօ-
րուընըղ :

— Անչայօրում նէ տէմէք իսթէտիլինիլի , պէն տէ սիլի պիր ան էվվէլ
պէրիլւզիմմէ կէօրմէք արգու իտէրիմ—տէտիքտէն վէ Գօնթ պիր միւտտէթ
սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա :

— Չօճուգըլուղընըգտան պէրու պէնի թանըրսընըղ . Հագգընըգտա խիւ-
լուսը գալալիմ պագը վէ պէրտէվամ օլտուղընը , վէ ումում Ֆամիլեամըղ
Հագգընտա մուՀապպէթի շախսիյէմին եէվմէն ֆի եէվմին թէգայիւտ թօ-
մէքտէ պուլուստուղընը պիլիրսինիլ :

« Պիր սիլսիլէ էվատընըն եէքտիկէրինէ թէսահուպ վէ մուսվէնէթ իթմէսի
էլգէմ օլտուղընը թէսիլիմ իտէրիմ . վէ քէնտի նամուս ու իթիպարըն մու-
Հաֆազասը զըմընտա զայրէթի էլտէն պըրագմատըղըմ միսիլիւ , ագրասպ
վէ թէալիւգաթըմըն քիաֆիլէսինին մուՀաֆազաի Հիւսնիւ շան ու շէօհրէ-
թի խուսուսընտա իգտամաթը լազըմէտէ թէճվիլի գուսուր իթմէտիլիմ տէր-
քեար տըր : Սէն—Մէքզան խանէտանը ճէսիմինին սօն ազասը օլուպ , Բահօն
սիլսիլէսինէ գարապէթ վէ սըհրիյէթի պուլուսան պիր գաթըն մուճիպըլ րըս-
վայի օլաճագ տէրէճէտէ թէագըպ օլուստըղը վէ Հուրրիյէթ վէ էօրիւնիւն
թահիլը թէՀտիտտէ պուլուստըղը շայիասը գուլաղըմ վասըլ օլտուգտա , իպ-
թիտտտէ ինանմագ իսթէմէտիմ . անճագ մուսիսարէն շայիաթը վագըանըն
ազ վագըթը գարֆընտա քէսպը էհէմիլիյէթ իթտիլինի իլիթտիլիմտէ , նէ տէ-
րէճէ միւքէտտէր օլտուղընը թէսավվուր իտէմէգսինիլ : Պուսուս իլէ պէրա-
պէր , եինէ ինանմամագ թարաֆընա կիտիպ , իլին էսասընը անլամաղա գա-
րար վէրտիմ . օ էսնատէ Բարիգտէ պուլուստուղըմտան , կիտիպ բօլիս միւ-
տիւրինէ միւրաճաաթլա պէնի թէճմին իթմէսինի րէճա վէ նիյազ իթտիլիմտէ ,
տէվէրան իտէն Հավատիսին եալան օլմատըղընը քէմալը թէճսիւֆլէ պէյան ,
վէ Մարքի աը Սէն—Մէքզանըն մէյտանտան զարպ իտիկինի վէ Մարքինին
պանա օլան գարապէթ վէ միւնասէպէթի Հասէպիլիյէ արգասընա զիյատէսիլի
տիւլիւլմէսի խուսուսուընը բօլիս մէմուրլարընա թէնսիլի իտէճէյինի իլավէ ,
վէ « էկէրչի Մարքի քէնտիին ունուլթուրաճագ օլուր իսէ Հիւքիւմէթին տէ

Գօնթ Աննիպալ-Արման տը Բահօն Թագրիպէն գըրգ եալընտա , օրթա պօյլու պիր զաթ օլուպ , նասիյէի հալինտէ վէ սիմա վէ աթվարընտա ասա-
րը էրծիւմէնտի նիւմայան իտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ պէրապէր պուլունտըղը զէմանտա տախի ,
ասընըն էն կիւզէլ զէնանընա պիլէ խօշ կէօրիւնէճէք րատտէտէ ղայէթ միւլ-
թէֆիթ վէ նէշէմէնտ պիր քիմսէ իտի իսէ տէ , զէվճէսի Գօնթէսէ սուրէթը
մախսուսէտէ պիր մուհապպէթ պաղլամըշ օլտուղընտան , զէնանը սաիրէ նէգ-
տինտէ մուվաֆֆազըյէթ պուլմազ աղմինտէն սարֆը նազար իթմիշ իտի :
Եալընըզ շէհրէսինն սօնուղընտան , կէօզլէրինի իհաթա իթմիշ օլան սի-
յահ շէնպէրլէրտէն , վէ ֆիլ տիշի միսալի պէյազ էլլէրինն զայիֆլիյինտէն ,
վազթընտան էվվէլ հալը շէյխուլսէթէ վասըլ օլաճաղը հազգընտա քէնտիսինի
կէօրէնլէր իշիւն շիւպէն գալմազ իտի :

Էօմրիւնիւ էքսէրիա սարայը գրալտէ կէշիրմէյէ ալըշմըշ օլտուղը ճի-
հէթլէ , սարայտա կէօրտիւյիւ ուսուլ վէ առաթ վէ մէրասիմի , Օվէրնեը վի-
լայէթինտէքի իգամէթվեհանընտա տախի իպգա վէ իճրա իթմէքտէ իտի :

Իգամէթ իթտիյի զօնագտա պիր ագամէթը ճէսիմէ վէ բրէնսլէրէ մախ-
սուս տարաթ վէ տէպտէպէ հիւքմ իթմէքտէ իտի : Գօնթ տը Բահօն րըգգաթ
վէ մէրհամէթ սահիպի պիր զաթ օլուպ , վարիտաթը ճէսիմէսի նիսպէթինտէ
պիշարէ վէ պիվայէկեանը քէմալը սէխալլէթլէ գայըրմագտա օլտուղընտան ,
էմլաքը տախիլինտէ պուլունան էհալիի գուրա , վէ խըզմէթինտէ օլան էմէք-
տարան , քէնտիսինէ գիյատէսիյլէ րասլթը մուհապպէթ իթմիշ իտի :

Պիւթիւն Օվէրնեը վիլայէթի էհալիսի , Գօնթուն ախազը հասէնէսին-
տէն պահս , վէ սէֆահէթ տէրէճէսինէ գատար վարտըրմըշ օլտուղը սէխա-
վէթ վէ սէմահէթինի մէտհ ու սէնա իթմէքտէ իտի :

Օ ագչամ Գօնթ տը Բահօն սըրմալը էլպիսէլէրինի կիլինմիշ վէ կրան
գօրտօնուլու թագմըշ իտի :

Աննիպալ տը Բահօն՝ սիւվալլէրինէ տօղրու տօղրույա ճէվապ վէրէճէյինէ
տաիր Մարքինն իսթիյարի օլարազ վուգու պուլան իֆատէսինտէն մէմնու-
նէն , քէմալը տըգգաթլա Մարքիյի սիւզիւպ , հալինտէն ֆէվգէլատէ եօրղուն
օլտուղընը քէշֆ էյլէտի վէ զիյատէսիյլէ աճըյըպ .

—Մա'րքի , Ալլահ էթմէսին քի , մէշրուլլէթինի չէլքի սիզին տախի
թաստիգ իտէսիլլէճէյինիզ պիր թագըմ վէսալիսէ գաբըլըպ տա , սիզէ տիւշ-
ման նազարըյլա պագայըմ , վէ օ սիյագտա մուամէլէ իտէյիմ : Էկէր իսթէր
իսէնիզ , պիրազ սօնրա կէօրիւշէլիմ . շիւնքի շիմտի կէօրիւշմէյէ պաշլայաճագ
օլսագ իհթիմալ քի ուզուն սիւրէր . . . սիզ տէ պէլքի եօրղունսընըզ . . .
պէլքի աճսընըզ . . . տէտի :

—Քէշֆինիզ տօղրու տըր . հէմ եօրղուն հէմտէ աճըմ . շիւնքի իւշ կիւն
իւշ կէճէ տիր ուլումագսըզըն վէ հէման պիր շէյ եէմէքսիզին եիւրիւմիւշիմ :
Լաքին նէ՝ պէիս վար . պէտէնիմին իհթիյաճաթընը տէֆ իթմէյէ թաճիլ իթ-

մէմ . տաՀա թէՀամմիւ իտէսիւրիւմ . անճագ , նամուս ու իթիպարըմա ա-
չըւան ճէրիՀանըն գարանմասը խուսուսընըն թէէխիթ իտիւմէսինի պիր վէճՀ
իլէ թէրվիւ իտէմէմ : Նազարընըգտա թէպրիյէի զիմմէթ իթմէտիքճէ , էլիւի-
զի քէմալը խիւլուս իլէ ուզաթըպ էլիւի թուլթուղընըը կէօրմէտիքճէ , խանէ-
նիզտէ պիր տամլա սու պիլէ իչմէմ :

— Բէք ալւ . լաքին Հիչ օլմագսա , պիր սանտալիյէ ալընըղ օթուրընըղ :
Մարքի՝ Գօնթուէ քէնտիսինէ տօղրու սիւրմէքտէ օլտուղը գօլթուգ սան-
տալիյէսինէ օթուրուվէրտի :

— Սիզէ սըճագ պիր շէյ կէթիրսինլէր իչինիլ :

— Հիչ պիր շէյ գապուլ իտէմէմ : Պանս միւթթէՀիւմ նազարըլլա պագ-
մագտան վէ ալէյՀիւմտէ օլան թէատտիյաթը Հագգըլը պուլմագտան Փարիղ
օլմատըգճա , սիզին միսաֆիրինիղ օլամամ . էկէրչի պէնիւմ կիպի սէֆիլ պիր
ասըլգատէյի Հագըղգաթէն աճըյօր իսէնիլ , պիր աճ էվվէլ իւթէտիլինիղի սօ-
րուըղ :

— Անլայօրոււմ նէ տէմէք իսթէտիլինիղի , պէն տէ սիզի պիր աճ էվվէլ
պէրիւզգիւմմէ կէօրմէք արգու իտէրիւմ—տէտիքտէն վէ Գօնթ պիր միւտտէթ
սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա .

— Զօճուգըլուղընըգտան պէրու պէնի թանըրսընըղ . Հագգընըգտա խիւ-
լուսը գալպիւմ պագը վէ պէրտէվամ օլտուղընը , վէ ումոււմ Ֆամիլեամըղ
Հագգընտա մուՀապպէթի շախսիյէմին եէվմէն ֆի եէվմին թէգայիւտ իթ-
մէքտէ պուլոււնտուղընը պիլիթսինիլ :

« Պիր սիլսիլէ էվլատընըն եէքտիկէրինէ թէսահուպ վէ մուսվէնէթ իթմէսի
էլգէմ օլտուղընը թէսիլիւմ իտէրիւմ . վէ քէնտի նամուս ու իթիպարըմըն մու-
Հաֆագսը գըմնընտա զայրէթի էլտէն պըրագմատըղըմ միսիլիւ , ագըրապա
վէ թէալիւգաթըմըն քէպֆիէսինին մուՀաֆագաի Հիւսնիւ շաճ ու շէօհրէ-
թի խուսուսընտա իլգտամաթը լազըմէտէ թէճմիլի գուսուր իթմէտիլիւմ տէր-
քէտար տըր : Սէն—Մէքըան խանէտանը ճէսիմինին սօն աղասը օլուպ , Բահօն
սիլսիլէսինէ գարապէթ վէ սընրիյէթի պուլոււնան պիր գաթըն մուճիպը րըս-
վայի օլաճագ տէրէճէտէ թէագըլ օլոււնտըղը վէ հուրրիյէթ վէ էօմրիւնիւն
թաՀթը թէՀտիտտէ պուլոււնտըղը շայիասը գուլաղըմա վասըլ օլտուգտա , իպ-
թիտատէ ինանագ իսթէմէտիւմ . անճագ մուսիսարէն շայիաթը վագընանըն
աղ վագըթ գարֆընտա քէսպը էՀէմմիլէթ իթտիլինի իլիթտիլիւմտէ , նէ տէ-
րէճէ միւքէտտէր օլտուղըմը թէսալվուր իտէմէգօինիլ : Պոււնուէ իլէ պէրա-
պէր , եինէ ինանմամագ թարաֆընա կիտիպ , իլին էսասընը անլամաղա գա-
րար վէրտիւմ . օ էսնատէ Բարիլտէ պուլոււնտուղըմտան , կիտիպ բօլիս միւ-
տիւրինէ միւրաճաաթըլա պէնի թէէմին իթմէսինի րէճա վէ նիյաղ իթտիլիւմտէ ,
տէվէրան իտէն Հալատիսին եալան օլմատըղընը քէմալը թէէսսիւֆէ պէյան ,
վէ Մարքի տը Սէն—Մէքըանըն մէյտանտան զայիպ իտիւկինի վէ Մարքինին
պանա օլան գարապէթ վէ միւնասէպէթի Հասէպիլլէ արգասընա զիյատէսիլլէ
տիւլիւլմէմէսի խուսուսոււնըն բօլիս մէմուրլարընա թէնպիՀ իտէճէյինի իւլվէ ,
վէ « Էկէրչի Մարքի քէնտինի ունուլթուրաճագ օլուր իսէ հիւքիւլմէթին տէ

քէնտխինի ունութեամբդն» սէօյլէյէրէք խաթմը քէլամ էյլէտի : Պիր գաշ հաֆթա սօնրա Բարիքտէն հարէքէթլէ պուրայա կէլմիշ խտիմ . կէլիր կէլմէզ եհնէ սիզին խմինիդի իշիթմէյէ պաշլատըղմտա Բարիքտէ պիրազ րահաթլանմըջ օլան գալպիմի եհնիտէն պիր խէլէճանը ազիմ տիր իհաթա էյլէտի : Սիզին տէ Օզէրնէր վիլայէթինտէ պուլունտուղընըզը վէ հարէքեաթը միւտէհ հիշէի վազըանըզը իշիտէնլէրին գորգուլարընտան թիրիլ թիրիլ տիթրէտիքլէրինի խապէր վէրտիլէր . շէգազէթ , գաթլ , գալպադանըզ , վէ սաիր էֆալը մուճիպ իւլ խթիքրահ թէօհմէթլէրիյլէ հէր քէս սիզի իթհամ իթմէքտէ ետիսէտայը խալզ , սէտայը Հազգ տրր . խալզ սիզէ պիր տիւշմէնը ումուճի նապարըյլա պագմուդտա վէ հազընըզտա ճանտպարը մէրտիւմսար միսալի հարէքէթ օլունմասը լիւզումընը հիւքմ իթմէքտէ խտի : Քէլլէնիզէ քըյմէթ քէսիլմիշ խտի : Շէյթանըն քէնշէի իղֆալաթընտան գուրթուլմանըզը ճէնապը Հազգտան նիյազ իթմէք իւզրէ քիլիսէյէ կիթտիքէէ էյատիի առալէթին էլքեալընըզը գաբուլարա միւլամըջ օլտուղընը կէօրմիւշ խտիմ : Շու մէլուն իլաննամէնին պէնիմ քէօյլէրիմէ գատար կէթիրիլիպ , խարածկիւզարլարըմըն վէ միւսթէճիրլէրիմին կէօյլէրի էօնլէրինէ վազ օլունմասընը մէն իտէպիլմէք իշիւն խալը զաւմէթ վէ էզիյէթ շէքտիմ . սիզին թէտգըպընըզա թային իտիլմիշ օլան սիւվարի ժանտուրմա գօլունըն էլինէ տիւշտիլիւնիզին վէ Քլէրման մէյտանընտա քէլլէնիզին գաթը իլէ քէնտի գանըմ մէսապէսիտէ օլան սիզին գանընըզըն ազտըղընըն վէ ֆաթիլեամըղըն ալամէթը ֆարիգասընըն պօզուլմազ տէրէճէտէ լէքէտար օլտուղընըն խապէրի էսէֆէնիզիին ալաճաղըմ տէյու հէք կիւն պէրէյիպ տուրմագտա խտիմ : Իլթէ շէօյլէճէ բէրիշանիի զիհն իշիտէ կէշիմէքտէ իքէն , պուրայա կէլմիշ օլտուղընըզը վէ պէնի կէօրմէք խթիտիլիինիդի խըղմէթքեարլարըմտան պիրի նակէհան կէլիպ խապէր վէրտի : Իսմինիզի իշիթիր իշիթմէզ , գարիյէլէրտէ չալընան չանլարըն սէսի դուլարըմա կէլիյօր զանն իթտիմ : Իլթէ հէր շէյի աշըզ աշըզա վէ պիլա իլթիրազ սէօյլէտիմ , վէ գալպիմին ճէրիհալարընը եէկեան եէկեան իուրազ էյլէտիմ : Շիմտի սրբա սիզէ կէլտի . նէ՛ ճիհէթլէ սիզի իթհամ էյլէտիքլէրինի պիլիտիինիզ , թէպիրիյէի զիմմէթ էտինիզ , սէօյլէյինիզ—տէյիպ , Գօնթ տր Բահօն թաթիլը քէլամ էյլէտի :

Մարքի տը Սեն-Մէքզան մահպուն պիր հալտէ վէ ֆագաթ ֆիւթուր . սըզնա տինլէտի . արա սրբա կէօյլէրինտէն եանաղընա աօղըու սալաթէ պիր կէօզ եաշը ազմագտա խտի :

Մարքի գօլայճա աղլամագլըզը պիր սէնտաթ էտինմիշ խտի : Էօյլէ պիր մէհարէթ , օ տէրէճէ պիր ճէսարէթէ մալիք խտի քի , էմսալի նէ կէօրիւլմիւշ վէ նէ տէ կէօրիւլէպիլիր :

Պիր գաշ սանլիէ գիհնինի թօբլատըգտան սօնրա , Մարքի քէլամէ աղազ իլէ .

—Ճէսարէթինիզի էլէ ալընըզ , Գօնթ : Թէմամէն վէ քեամիլէն թէպրիյէի զիմմէթ իթմէք իշիւն ուզուն ուզատի վէ պիլէթրաֆ հիքեայէ վէ թաֆսիլ իթմէլիլիմ . զանն էտէրիմ քի , տինլէմէքտէն օոանանագսընըզ :

— Հաթթա պիւթիւն կէճէ սէօյլէյէճէք օլսանըզ , ղէրրէ գատար տըզգա-
թըմը էքսիլթմէյէճէյիմէ էմին օլունըզ . եալընըզ պիր շէյատէն քօրգարըմ :

— Նէ՞ շէյատէն գօրգարսընըզ :

— Գուզվէթտէն տիւշիւպ տէ , եարը եօլտա գալմայասընըզ :

— Էմին օլունըզ . սօնուհա գատար տայանըրըմ : Հաթթա էօլէճէք տա-
խի օլտամ , նաչըմ այաղա գալգըզ պիկիւնահըղըմը իտտաա իտէճէք տիր :

Պիրազ տահա տուրտուգտան սօնրա Մարքի սէօզէ տէվսամ իլէ .

— Պու ալէմտէ հէր վուզուսթ եէքտիկէրինէ պաղը օլտուղընտան , իլին
պիրազ էվլէյիտէն պալաւաղա մէճպուրըմ . չիւնքի , մաէթթէէսսիւֆ ալէյ-
հիմտէ սատըր օլան սօն հիւքմէրին քեաֆֆէսի իլք հիւքմտէն թէվէլլիւա
իթմիշ տիր : Հէնուզ կէնճ եաչըմտա իքէն քէտէրիմ էօլմիշ օլտուղընտան ,
միրասըմ պիթմէյէճէք զանն իթմիշ իտիմ : Զէվզ ու սէֆատան օ աճէ տէկին
մահրում գալմըշ օլտուղըմտան , բարսյը սարֆ իթմէք տէյիլ : սաչար աու-
րուր իտիմ : Օյուն մասպարը իւղէրինտէ վէ պաղը մահալլէրոէ , բարալարըմ
ազար կիտէր իտի : Օյունտա գաղանտըղըմ նատիրէն վուզու պուլտուղը մի-
սիլլիւ , Բարիզին զէնանը ճիլվէկէրանը տէրէճէի սէխավէթիմի կէօրէ կէօրէ
միւթէմատիէն ալթուն ազըթմագտա օլան շէշմէի սէֆահաթըմտան իսթի-
ֆատէ իթտիքճէ իթմէքտէլէր իտի : Տիկէր թարաֆտան տախի էմալ ու ազ-
րանըմ պէյնիտէ հաիզ օլտուղըմ ասըլզատէլիք որյթ ու շէօհրէթինի մուհա-
ֆաղա իթմէք իւզրէ , հէր կէօնա սէֆահաթ վէ ազամէթի իխթիյար իթմէյէ
մէճպուր օլտուղըմտան , վարիտաթըմ մէսարիֆիմէ քիֆայէթ իթմէյիպ , քէէս
իւլ մալտէն սարֆ իթմէյէ պալաւաղըմ : Իքի իւշ սէնէ զարֆընտա մէվճուտա-
թըմ պիթմէյէ եիւզ թուրուպ , բէք ճիւզի պիր շէյ գալտը : Պունուն իլէ
պէրապէք ապա ֆիւթուր իթմէմէքտէ իտիմ :

« Բէք նատիր օլարագ , պապէն ֆէրտայը տիւշիւնմէյէ տուրտուղըմ սըրա-
տա , նամ ու շէօհրէթիմին պիր սէրվէթը ճէսիմէ գըյմէթ վէ մուգապիլին-
տէ օլտուղընը , վէ վարիթէթիմ քեամիլէն պիթէճէք տախի օլտա , գըալ սիզի
սէվմէքտէ օլտուղը ճիլէթլէ , պէնիմ իչիւն սարայտա պիր մէմուրիյէթը միւ-
հիմմէ իսթիհսալինէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէյինիզի , վէ զէնկին պիր գըզ իլէ
ազտը իզտիվաճ իտիպ , պօշանսըշ օլան սանտըզլարը թէքրար տօլտուրապի-
լէճէյիմի վէ ֆամիլեանըն արմասընը էզ սէրի նէվ եալտըզլայապիլէճէյիմի
խաթըմա կէթիրէրէք միւթէսէլլի օլուր իտիմ : Պու սուրէթլէ տիվանէ կիպի
կէշիրտիլիմ էօմրիւն գարղաշալըղը սըրասընտա բէք չօզ տօսթլարըմ վար ի-
տի : Եալընըզ պիր քիմսէյէ տիւշիւն նաղարըյլա պագար իտիմ : Պու քիմսէ
իսէ , սօնրատան զէնկիլէնմիշ օլան մէշուր Եահուտի Տափիտ , Հէրարըն եէ-
կէնի վէ էսնաֆ սընֆընտան պիր ֆամիլեանըն օլուր օլուպ , մէզհէպը Մու-
սէվիսինի թէրք իթմիշ օլտուղը հալտէ , իսմինի տէյիշտիրմէյիպ Սամուէլ նա-
մընը թալըմագտա օլան պիր տէլիգանը իտի : Քէնտիսի զաթէն զայէթ զէն-
կին օլտուգտան պաչգա , ամուճասը Տափիտ պիլա վարիս օլտուղընտան , ա-
նըն տա վարիտաթընը տիլէտիյի կիպի սարֆ էյլէտիկի ճիլէթլէ , ապալէթ
էվրագընը կէօսթէրմէյէ լիւզում օլմագսըզըն կիտիլէպիլէն մահալլէրտէ , եա-

նի գումարխանէլէր իլէ սէֆահաթխանէլէրտէ ատէթա ասըլգատէկէան կիպի սարֆ վէ իսթիհլաքը ագչէ վէ իպրազը ազամէթ իտէկէլմէքտէ օլտուղը միսիլիւ, հէր չէյտէ պանա բէգապէթ իթմէք սէվտասընտա պուլունտըղընը պիլտիյիմտէն, անա թէֆէվվիւզ իթմէք զայրէթինտէն Ֆարիդ օլամամագտա իտիմ: Օյունտա ալէստէվիյէ թալիսիզ իքէն, Սամուէլ Հէրար՝ գարլըմա կէչիպ ագչէ գօր գօմազ, գըսմէթիմ տէօնիւպ, գազանմազա պաշար իտիմ: Աւգ ու մուհապպէթ մէսէլէլէրինտէ տախի այնը պէօյլէ օլուպ, Սամուէլ պիր գարը իլէ իւլֆէթէ պաշարըղը անտէ, պէն կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ, հէրի չէքիլմէյէ մէհպուր օլուր իտի: Իշթէ պու Սամուէլ տէտիյիմ՝ ալչազ թապիյէթի, զարապքեար վէ քիպիր պիր տէլիգանըղ օլտուղընտան, պէօյլէ ուֆագ թէֆէք տարալէլէրին հէր պիրի՝ պըչագ տարալէսի գատար Սամուէլէ թէէսիր իթմէքլէ շու հալլէրի ասլա ունութմայըպ, տաիմա պէնիմ իլէ մուարաղա իթմէք արզուսըլլա սիւզան իտի իսէ տէ, հագգընտա միւսթէհգիյանէ գուլլանարըլըմ հիւսնիւ թէտպիր վէ մուամէլէ սայէսինտէ պէն մուարաղա ասլա ասլա սէպէպիյէթ վէրմէմէքտէ իտիմ: Հէր չէյտէն գիյատէ, նազարը ալէմտէ բէգիլ օլամագըղը թէրվիւծ իթմէյիպ, վէ պէնիմ կիպի պիր ասըլգատէնին քէնտի կիպի միլէօնլար սահիպի վէ ֆագաթ մամէլէնիլիք սայէսինտէ չիւմիլ գապարմըլ օլան էսնաֆ պիր քիմտէ իլէ մէյտանը միւնսգաշայա չըգմաղա թէնէզգիւլ իտիպ իթմէյէնէյիին պիլէմէտիյինտէն, տիչինի սըգար իւլէքիւթ իտէր իտի իսէ տէ, գէհիրլի եըլանլար կիպի զազապ վէ զարազընը իշէրիսինէ ազըթսըզնա ազըթմագտա վէ Ֆըրսաթը միւնստէպէյէ պէքլէմէքտէ իտի: Մէկէրչի արատըղը Ֆըրսաթը էլէ կէչիրիպ, վէ մէյտան պուլուպ զարաղ ու նէֆսանիյէթիինի ազ միւտտէթ զարֆընտա մէվգըրի ինրայէ գօյանագմըլ:

17

Սէն-Մէքզան սէօգիւնէ տէվամ իլէ:

— Շէօյլէ քի, պոււնտան թագրիպէն տէօրթ այ մուգատտէմ, պիր կէճէ սապահըն սաաթ իւչիւ րատտէլէրինտէ, Սէնթ-Օնօրէ սօգաղընտա հէր ագչամ կիթմէքտէ օլտուղըմ պիր գումարխանէտէն չըգմագտա իտիմ: Օ կէճէ իպթիտատէ չօգ բարա զայալ իթմիլ իտիմ. մուախարէն պըրագըպ չըգաճաղըմ սըրատա, Սամուէլ Հէրար կէլիպ, պանա գարչը օյնամաղա պաշարտը: Զարարմըլ չըգարտըղտան սօնրա, ճէպլէրիմ Սամուէլին ճէպլէրինտէն չըգմագտա օլան ալթոււնլար լիլէ չիւմէյէ պաշարտը. խիւլատաի քէլամ, օ ագչամ թագրիպէն եիրմի պէշ սին լիրա գատար գազանտըմ: Ուշաղըմ իլէ սօգաղա այաղըմը աթար աթմազ, Սամուէլ Հէրարըն արգամտան կէլմէքտէ օլտուղընը կէօրաիւմ. բէֆթէ բէֆթէ եանըմա եազլաշտըղտա, քէմալը նէզաքէթլէ — պու տէրէճէ սիյին ագչէնիզի գազանմըլ օլտուղըմտան տօլայը միւթէէսսիւֆ օլտուղըմա էմին օլուներգ. լաքին գապահաթ պէնտէ տէյիլ: Պու նէ՝ մէրազ տըր սէյին մէգազըն քի, տաիմա ոլանա գարչը օյնայօրսըն:

իբրևիզի թալիի եւքտիկերինէ մուգապէլէ իթտիյի սըրաստա, տախմա պէնիմ թալիիմին զալէպէ իթմէքտէ օլտուղընը ֆարգ իթմէլի տէյիլ մի սին—տէ տիյիմտէ, Սամուէլ՝ պիր թարզը պիէտէպանէ իլէ ճէվապէն—զալէպէ իտէն թալիին մի տիր, եօգսա հիւնէր վէ մարիֆէթիին մի տիր, տէտի: Շու սէօ զիւն ալթընտա պիր հագարէթ օլտուղընը սիրտէն պիրէ ֆէհմ իտէմէտիմ. ինսան պապէն էօյլէ մէմուլին զայրը վէ միւնասէպէթսիզ սէօզլէր իշիտիր քի պիր իբինճի տէֆա տահա սէօյլէնմէտիքճէ էյիճէ անլաշլամագ: Ինթիյաթ քեարանէ տափրանըպ, միւրատը նէ տէմէք օլտուղընը սէօյլէմէսինի բէնա իթտիյիմտէ, տահա զիյատէ միւնասէպէթսիզ պիր թալի իլէ ճէվապէն—նէ՞ լաղըմ, սէն բէք ալա նէ տէմէք իսթէտիյիմի անլատըն. մամաֆիհի էկէր անլամագ իսթէր իսէն, օնա տա հազըրըմ: Թալի իշիւն քէօր տըր տէրլէր. լաքին սէն հիւնէրին սայէսինտէ թալիին կէօզլէրինի աշմաղա մուվաֆֆագ օլապիտին. պոււնտան պէօյլէ թալիինէ կիւվէնէպիլիրսին. գըվրագ բարմագ լարըն իլէ օյոււն քեաղըտլարընը տիլէտիյին կիպի շէվիլիօրսըն. խիւլաստի քէլամ, սէն պէնիմ բարամը գազանտըն տէյէմէմ, չալտըն վէսսէլում. շիմտի անլատըն մը նէ տէմէք իսթէտիյիմի,—Սամուէլ սէօզլուհիւ պիթիլիր պիւ թիրմէզ, գապթընա միւգթէտիր օլամատըղըմ պիր հիտտէթը ազիմէյէ տիւ չիւպ, հէման իւզէրինէ սըջրատըմ վէ իբի եանաղընա իբի թօգաթ չարբալմ: Գըլըճընը սըջըրըպ կէրի շէքիլտի, վէ հըրս ու զազասընը աշըղա ուրարագ —նիհայէթ սէնի էօտիւրէպիլէճէյիմ—տէյիպ, վէ միւտաֆտա իթմէյէ վագըթ վէրմէյիպ, շու ալչագ հէրիֆ հէման վահշիյանէ իւզէրիմէ հիւճում իթտի: Սինէմէ տօղրու ուզաթմըլ օլտուղը գըլըճըն ուճու ալթուն քէսէսինէ խաւ պէթ իթմէսէ իտի իշիմ պիթմիշ իտի: Տէրհալ գըլըճըմը սըջըրըպ, պէն տէ Սամուէլին իւզէրինէ աթըլարագ.—սէն հէր կէօնա մէզէլէթէ միւսթահագագ ալչագ պիր խապիս օլտուղընը էվվէլա նամէրտճէ պանա հագարէթ իտէրէք, վէ սանիէն պէնիմ վիւճուտըմը մէյտանտան գալտըրմաղա ուղրաշարագ, իբի տէֆա իսպաթ էյլէտին. հէր նէ գատար սէնին կիպի սիրատի քիմէյի քէն տիմէ բագիպ թանըմագ, չան ու իթիպարըմը իխլալ իտէր իսէ տէ, եինէ սէնին իլէ տէօյիւշմէյէ թէնէզգիւլ, վէ եարընա պուլուշմամըլը թէքիֆ իտէրիմ:

«Չիւնքի, պու կէճէ չահիտիմիզ եօգ, վէ էկէրչի իբիմիզտէն սիրիսի տիւշիւպ էօլէճէք օլուր իսէ, թապիի էյլէ տէ օլաճագ, զալիպ օլանա գաթիլ նազարըյլա պագըլաճաղընա շիւպէն եօգ—տէտիյիմտէ,—կէօրիւնիւր քի գօրգույօրսոււնը Մալքի—տէտի.—տէմէք քի միւսթագիլ իսթէյօրսոււնը. հայտէ էօյլէ օլտուն. անճագ, կէօզէթ քէնտինի, չիւնքի էսիրկէմէյէճէյիմի բանա սիրիւրսինիզ—տէտիմ: Հէր նէ գատար խասիմ զալիպ իտի իսէ տէ, պէն տէ օլտուգճա նշանճը օլտուղըմտան, վէ նամուսըմա օլան թէճավուգա թէհամմիւլ իտէմէտիյիմտէն, հուգուգուճըն մուհաֆապսը զըմնընտա, պիր գաթ տահա քէսպը գուվվէթ վէ ճէսարէթ իտիպ, գըլըճըմը պիր իբի տէֆա սալատըգտան սօնրա, ուճոււնու խասիմին սինէսինէ սաբար սաբլումագ, օ խապիս՝ պիր սէտա սալը վէրիպ եէրէ սէրիլտի: Հէման էօլիւմտէն գուշթար—

մագ իմքեան վէ չարէսինի պուլմագ մագսատըյա իւզէրինէ տօղրու կիթտիւմ վէ ղայրէթ իթտիւ իսէ տէ , տէրինճէ աչըլան հարատան սէյլ կիպի գան ագմագտա օլուպ , կէօզլէրինին նուրու քէսիւմիլ , վէ աղզընտան գըրմըզնա պիր քէօթիւք չըգմագտա օլտուղընը կէօրմէքլէ էօլմիւզ ղանն իթտիւմ , վէ ուղագտան բօլիս գօլունըն այագ սէսինի ալտըղըմտան , ուշաղըմլա պէրապէր տէրհալ պըրագըպ էվիմէ կէլտիւմ . շէրէֆը ասալէթիմին հուգուգընը մուհաֆաղա իթմիլ օլտուղըմտան տօլայը զամիրիւմ րահաթ իտի իսէ տէ , պիր ինսան էօլտիւրմիւզ օլտուղըմտան տօլայը դալպիւմ ֆէվգէլատէ մուգտարըպ իտիւ էրթէսի կիւնիւ , Սամուէլ Հէրարըն սօնրատան պիր սաաթ գատար ճանլանմըլ օլտուղընը վէ քին ու ղարագը ֆէվգէլատէսինի ճանը չըգաճուղը վագըթ պիլէ ունուլթմայարագ , սօն նէֆէսինի ագիւմ պիր իֆթիրա տահա իւզէրիմէ եիւքլէթմէյէ սարֆ իթմիլ պուլունտուղընը խապէր ալտըղըմտա , նէ տէրէճէ մէլյուս վէ նէ մէրթէպէ տիւշարը խէվի ու տէհէթ օլտուղըմը թարիֆ իթմէք մուհալ գապիլինտէն տիր : Շէօյլէ քի , քէնտիսինի չալմագ նիյէթիյէ քէնտիսինի խաինանէ էօլտիւրմիւլիւմ տէյու իսնատը ճիւրմ իտէրէք էօլմիւզ , վէ քէնտի էօլտիւքտէն սօնրա , հիշ օլմագտա պէնի տէ մահվ իթմիլ օլմագ մէսէրէթիինէ նաիլ օլմագ իշիւն հուգուրը Բապպանիլէ չըգաճաղը սըրատա , մէլմոււմ պիր եալանը պիլա բէրվա սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէրէք , քէնտի քէնտիլի ճէհէննէմ աթէշինէ հիւքմ իթմիլ պիթմիլ , շունուն պունուն հագգընը եէյէրէք սէրվէթ սահիպի օլմուշ օլան ամուճասը Տավիտ Հէրար , եէկէնիսին միւլթիւրիյաթը վաչիյանէսինէ հագըգաթ քէնկի վէրիպ միւշարէքէթ իտէրէք հագգըմտա միւճաղաթը լաղըմէնին իճրասընը , այագլարընա գարանաւրագ , զապթիյէ միւտիրինտէն թալէպ վէ նիյաղ իթմէսի իւզէրինէ , զապթիյէ միւտիրի տալիս վուգուր հալէ իսքեաթ օլուպ ախգ ու թէվգըֆ օլունմագլըղըմա տարի հիւքմնամէլէր նէշրինէ գըյամ էյլէմիլ : Իյպու էմրնամէլէր իւզէրինէ բօլիս մէմուրլարը թէագըպըմա չըգտըղընտան , Բարիզի թէրքլէ , ճիվարընըղտա վագը օրմանլարտա քէնտիմէ պիր սըղընաճագ վէ սագլանաճագ եէր արամաղա մէճպուր օլտոււմ : Իշթէ պանա իպթիտատէ իսնատ օլունան սըրգաթ վէ գաթլ թէօհմէթլէրինին նէտէն թէվէլիւտ իթտիլինի պիլէթրաֆ պէյան էյլէտիւմ . հագըգաթը հալ՝ սըրֆ պունտան իպարէթ օլտուղընա էմին օլունըլ : Ալլահ շահիտ օլսուն , վէ էկէր գէրրէ գատար հալանըմ վար իսէ , չիմտի պէնի սահիպի Գուտրէթուլահ չարբըպ մահվ էթսին . իմտի միյգանը ատալէթլէ վէզն իլէ իչէմիլ օլտուղըմ շու իլք ֆիլիտէն տօլայը գապահաթը սայըլըմըյըմ , սայըլմագմըյըմ , հիւքմ իտինիլ :

— Բէճա իտէրիւմ , տէվամ էտինիլ — տէտի լքինճի տէֆա օլարագ Գօնթտը Բահօն :

Գօնթուն շու սէօղիւ , Մարքինին սօն սիւվալինէ պիր ճէվապ սայըլամագտը իսէ տէ , միւլայիւմանէ վէ մուհիպպանէ պիր թարգտա սէօյլէնմիլ օլմասընա նագարէն , Գօնթուն նագարընտա նամուս ու իթիպարընը տիւզէլթմէք խուսուսընտաքի ղայրէթ վէ իգտամաթընըն եապալ եապալ իլէ եարամագտա օլտուղընը Մարքի տը Սէն-Մէքզան ֆէհմ , վէ պիր միւտտէթճիք

սիւքիւթ տէն սօնրա , Օվէրնէր վիւայէթինէ ֆիրար իտէրիտէն պէրու , քէնտի-
սինէ իոնատ իտիւմիշ օլան թէօհմէթլէրին քեաֆֆէսինտէն թէպրիյէի զիմմէթ
իթմէք քեարը միւլքիլինտէ տէվամ իթմէք թարաֆընը իլթիզամ էյլէտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն թէպրիյէի զիմմէթ իթմէք մագսատընա մէպ-
նի . պունտան պէօյլէ տախի սէօյլէմիշ օլտուղը սէօյլէրին քեաֆֆէսի , պիր
թագըմ տահա եալանլարտան իպարէթ օլտուղը մշիքեար իտիւկինտէն , պուն-
լարըն թաֆսիլինտէն սարֆը նագար իտէրէք , եալընը , Մարքինին , էն զի-
յատէ պախի միւճաղաթ օլան էֆալը քէրիկէ վէ շէնիսսընը , մանթըգ վէ
հագըգաթա մուգարին սուրէթտէ թաղէիր իտէրէք պիկիւնահլըգ ճիւսսըյա
սէթր իտէպիլմէք իուսսուսընտա ֆէվգէլատէ պիր մէհարէթլէ իլթիւրաաթը
ֆիրքիյէսինի մէյտանա սաշտըղընը թաստիգ վէ էնճամընտա մագսատընա վա-
սըլ օլտուղընը պէյան իլէ իքթիֆա իտէրիլ : Յիլվազը Մարքի սէօյլէտիքճէ ,
Գօնթուն շիւպհէ վէ թէրէտտիւտի էքսիլմէյէ եիւզ թութուպ , Մարքի՝ Գօն-
թուն պասիրէթինի քէօրլէթտիքճէ , Գօնի հագըգաթը հալի տահա զիյատէ
պէրրաք սուրէթտէ կէօրիւյօր զանն իթմէքտէ իտի : Ուլուվը ճէնապ սահի-
պի վէ գալիլ բաք մալիքի օլան պէվաթ էֆալը հասէնէ վէ մէրդուպէյէ օ
տէրէճէ մէյի օլուրլար քի . աշխալը սէիյէ վէ մէզմումէյէ ինանմագ իսթէ-
մէզլէր . խուսուսիլլէ , էֆալը մէզմումէ պէօյլէ սախթէ պիր վագար վէ ֆա-
զիլէթ բերտէսի ալթընտա ուսթատանէ սէթր իտիլմիշ օլուր իսէ , ապա
տէքք վէ ֆէհմ իտէմէզլէր :

Պու գապիլտէն օլարաք Գօնթ տը Բահօն տախի ալտանըպ , Մարքի տը
Սէն-Մէքզանըն հիքեայաթ վէ թարիֆաթընտան , մուհիպը զէմմ վէ գատհ
պիր կէօնա թէօհմէթլէ միւթթէհիմ օլմատըղընը , վէ ֆագաթ ինթիյաթսըզ
տաղընմըլ օլտուղընը հիւքմ էյլէտի . վէ պուզուն կիւնէշին հարարէթինտէն
եավաշ եավաշ էրիտիլի միսիլիւ , Գօնթուն սըֆաթընտա , իպթիտատէ Նիւ-
մայան օլան ալաիլի պիւրուաէթ վէ հիտտէթ տախի բէյ տէր բէյ մահվ ու
զաիլ օլմաղա պաշայըպ , Մարքի՝ հիքեայէսինի պիթիլիպ տէ — շիմտի արթըգ
հէր շէյի արգ իթտիմ սիզէ , պէյանը բէյ իտինիպ , պանա նէ՞նաղար իլէ պա-
գապիլիրսինիպ — տէտիյի սըրատա , Գօնթուն սըֆաթընտա ալամէթը սէմահէթ
վէ մէրհամէթտէն պաշգա պիր շէյ կէօրիւնէմէզ օլտու :

Գօնթ տը Բահօն գօլլարընը Մարքիյէ տօղրու ուղաթըպ , հէօնքիւր հէօն-
քիւր աղլայարաք :

— Սէն պէնիմ սէվտիլիմ պիր թէալիւգիւմսին , պէնիմ խանէմ սէնին խա-
նէն տիր . հէգար քէրրէ խօշ կէլտին — տէտի :

— Ալլահ սէնտէն ըպը օլուն . արթըգ հագըգըմտա հիշ պիր շիւպհէն
գալմատը — տէիպ , Մարքի՝ կէօյա քի ճէնապը Պարիյէ արզը իւքրան իտի-
յօր կիպի , էլլէրինի եօգարը գալտըրտը :

— Խայըր . հիշ պիր շիւպհէմ գալմատը : Մատում քի էօմրիւնտէ այպ տէ-
նիլէճէք պիր հարէքէթտէ պուլունմայըպ , էօմրիւն ֆէլաքէթլէ կէշմիշ , շու
հալտէ , պաշընը եօգարը գալտըր . անըն աշըգ կէզ , սէնին տէ գրալ Պի-
րինճի Ֆրանսուա միսիլիւ — հէր շէյի ղայպ իթտիմ իսէ տէ , նամուսումու

հըֆոգ իթտիմ—տէմէյէ հազգ ու սէլահիյէթին վար տըր—տէտի Գօնթ :

Սէն—Մէքգան , Գօնթուէն չու քէլիմաթը ալիճէնապանէսինտէն տօլայը օ տէրէճէ մէսրուր օլտու քի , հէյէճանը վագըրընը սէթրէ միւգթէտիր օլամայըպ , Գօնթուէն պօղագընա սարըլտը , վէ պիր միւտտէթճիք իքիսի պիրպիրլէրինէ սարըլը տուրտուլար :

Խալիսէթ վէ րասթքեարի իլէ մութթասըֆ պիր գալպի , թէգվիրաթը մէգմուճէ իլէ մէմու պիր գալպէ եանաշտըրըպ պիթիշտիրմիշ օլան րապրթա չէօգիւլաիւքտէ , Գօնթ քէլամէ պաշլայըպ :

—Չօգ Ֆէլաքէթ վէ մէշագգաթ չէքմիշսին . ինսանլար սէնին հազգընտա ատիլանէ տալրանմամըլլար . աճագ , էվլէլա ճէնապը Հազգ , վէ իքինճի տէրէճէտէ գրաւ հազրէթլէրի միւրաւտ պույուրուլար իսէ հէր չէյ կէլիր եէրինի պուլուր : Խանէմի , վարիլէթիմի , չէօհրէթիմի , սարայտա հաիզ օլտուղըմ նուֆուզը սէնին ուղրունա ֆէտայէ հազըրըմ . էմին օլ :

18

Իլէր պու բէրէսէյէ կէլինճէյէ տէկին վագըթ եարը կէճէյի պուլմուշ իտի : Մարքի պաքաի հայաթ , վէ իաթիգպալինի թէէմին իթմէք իւզրէ օյունուէնը ռասթաոանէ օյնամագ իչին թա սօնունա գաւտար հիքմէթ նէվինտէն օլարագ գուվվէթ վէ գուտրէթտէն տիւլմէմիլ իտի իսէ տէ , մագսատընա վասըլ օլտուլը անտէ , իւզէրինտէ թագաթ վէ մէճալ տէնիլէն չէյին էսէրի պիլէ գալմամըլ իտի : Սանտալիյէսի իւզէրինէ տէվրիլպ , պէնզի էօլիւ չէհրէսի կիպի սէօնտիւ . տէօքմէքտէ օլտուղը պուլզ կիպի սօղուգ թէր սաշլարընըն քէօքլէրինտէն ագմաղա պալլատը : Պու տէֆա սահիհ օլարագ պիր գաաֆը հալ ճիսմինի իհաթա էլլէտի :

Գօնթ տը Բահօն ճիտտէն թէլաշա տիւշէրէք տէրհալ չանը ուրուպ խըզմէթքեարընը չաղըրաը , վէ սէրիէն սօղուգ սու վէ պազը բուհլար կէթիրտէրէք Մարքինին թէտավիսինէ ուղրաշտը : Մարքի պիրազ քէնտիյի պուլտըգտա , Գօնթ :

—Եօղուէնըզ վէ աճըզ ինսան իչին ղայէթ թէհլիքէլի պիրէր տիւլմէն տիր . էն զիյատէ ճէսուր քիմսէ , պու տիւլմէնլէրէ մուգապէլէ իտէմէյիպ , տաիմա մաղլուպ օլուր . շիմտի պիրազ թաամ կէթիրիլլէր եէրսինիզ . սօնրա սիզի տաիրէի մախսուսէնիզէ կէօթիւրիւրիւմ : Պիր գաշ սաաթ իաթիրահաթ իթտիյինիզ հալտէ , գուվվէի իպտանընըզ եէրինէ կէլիր—տէտի :

—Սիզին իլէ պիր արատա պուլոււնտուղըմ սըրատա , եօղուէնըզ վէ ույգու տէնիլէն չէյ խաթըրմա պիլէ կէլմէզ—տէտի Մարքի , պիրազ եէյէճէք եէտիքտէն սօնրա—անճագ , իհթիմալ տըր քի , եաթաղըմա տիւշէր տիւլմէզ , իւշ կէճէ ասլա ույուճամըլ օլան պիր քիմսէ կիպի ույույաճաղըմ :

—Շու հալտէ , պիր ան էվլէլ տաիրէնիզի կէօսթէրտէյիմ :

—Հէման շիմտի մի :

—Շիւպհէսիզ , եարը կէճէյի պիր սաաթ կէչիյօր , խապէրինիզ վա՞ր մը :

— Պու վագթա գատար սիգի խապ ու բահաթընըդտան մահրում իթտի-
շիմտէն տօլայը աֆվընըդը նիյազ էտէրիմ վէ հագգըմտա իպրազ էյլէմէքտէ
օլտուղընը մուամէլէի լութ ֆքետարիտէն պիլիսթիֆատէ , մէշաղիլը զիհնիյէմ
հասէպիլլէ գէվճէնիզ Գօնթէսին նէ կէօնա ահվալտէ պուլունտըղարընը շիմ-
տիյէ տէկին իսթիֆսար իթմէմիշ օլմազըղըմտան տօլայը վաճիպէի նէգաքէթ-
տէ վագը օլան գուսուրումըն տախի աֆվընը իսթիրհամ իտէրիմ :

— Գօնթէս բէք բահաթ տըր . շիմտիյէ տէկին եաթմըշ օլմալը տըր . պիր
եապանճը քիմսէ իլէ պու տէրէճէ ուզուն միւլազաթըմտան տօլայը թէաճ-
ճիւպ իթմէքտէ օլտուղընա էմին իմ :

— Եապանճը՞ մը , —տէտի թէաճճիւպլէ Մարքի :

— Գօնթէս էօյլէ զանն իտէր . չիւնքի պու ազլամքի միսաֆիրիմին թէ-
ալլիւգաթտան օլտուղընա տաիր Գօնթէսէ պիր շէյ սէօյլէմէլէրինի խըզ-
մէթ քետարլարըմա թէնսիհ իթմիշ իտիմ : Պու խապէրի պէն քէնտիմ պիզլաթ
Գօնթէսէ վէրմէք իսթէտիմ . եարըն Գօնթէսի կէօրիւր վէ էլինի էօքէրսինիզ .
սիգի կէօրտիւլինէն զայէթ մէննուն օլաճաղընը բանա պիլիրիմ . պուլնտան
մատա , միւսաֆիրէթէն պուրատա պուլունան թէալլիւգաթըմտան տիկէր
պիր կէնճ վէ շիրին Մատամա տախի սիգի թագտիմ էտէնէյիմ :

Սէն—Մէքզան , օ Մատամըն քի՛մ օլտուղընը անլամազ իսթէտի իսէ տէ ,
սօրմաղա ճէսարէթ իտէմէտի :

— Պու կէնճ Մատամ—տէվամ իթտի Գօնթ—Օլէնը տ'Օպրէ Մարքիզ տը
Շափինէի տիր . թանըմաղսընըզ զանն իտէրիմ :

— Ֆիլհազըզա հիշ կէօրմէվիշիմ տիր . . .

— Գըսմէթինիզ եօգ իմիշ , չիւնքի կէօրիւլմէյէ շայան տըր . . .

— Աճապա իսթիյար գէվճի էօլտի՞ւ միւ , —տէյու սիւվսլ իթտի թէլաշէ
իլէ Մարքի :

— Պիշարէնին պէտպալսթըղընտան , հայը՛ֆ քի էօլմէմիշ տիր :

— Էօյլէ իսէ նա՞սըլ օլուր քի . . .

— Եալընըղճա պուրատա պուլունուր , տէմէք իսթէրսինիզ տէյի՞լ մի .
ուզուն պիր մէսէլէ տիր . պաշգա վագըթ հիքեայէ իտէրիմ :

— Մատամ տը Շափինէի իշիւն մէլէք կիպի կիւպէլ վէ Մատամ տը Բա-
հօն կիպի չիրին պիր գարը տըր տէրլէր :

— Բէք տօղրու տըր . կէրջի Օլէնը իլէ Գօնթէս պիրսիլրէրինէ պէնգէմէզ-
լէր իսէ տէ , իքիսի տէ շայանը բէրէսթիշ գարըլար տըր : Եարըն Մարքիզ տը
Շափինէի կէօրիւրսէնիզ պէյանը բէյ իտէրսինիզ . . . անճազ գալպինիզէ
սէօգ անլաթասընըզ հա՛ . օլմայա քի , մուհապպէթ պաղլամազ կիպի պիր
տիվանէիլլէ սարասընըզ . Մարքիզին տուլ գալմասընա վէ հալը սէրպէսթիսի-
նի պուլմասընա զաննըմ տահա չօգ վագըթ իսթէր . շուրասը տա խաթըր-
նըգտա օլուն քի զայէթ ֆազըլ պիր գարը տըր :

— Նի՛շիւն մուհապպէթտէն պահա իտէյօրսունըզ . օ գատար մէշագգաթ
վէ ֆէլաքէթէ ուղրատըմ քի , արթըզ քէնտիմէ իլիթիյար նազարըլլա պաղը
յօրում . գալպիմ էօլմիւշ տիր զանն իտէյօրում :

— Գալպիճիզին տիրիւնէն յիշէ թէ ահա իտէրիմ . եալընըզ գալպի-
նիզէ տըզգաթ , վէ աճը էյի մուհաֆազա էտինիզ . չիւնքի ազ վագթ զար-
ֆընտա գալպիճիզի պիրինէ վէրմէք Փըրսաթը կէլէնէք տիր . Սիզէրէ իսնաա
օլունան թէ օհմէթլէրին , էասսըզ օլտուղընա տաիր լազըմ կէլէն էմինամէ-
լէրի Գրալտան ալըր ալմազ , Գօնթէս իլէ պիր օլուպ , սիզէ միւթէպէր պիր
Փամիլեատան կիւզէլ վէ գէնկին պիր գըզ պուլուրըզ . ոլէ օլլէնէ Սէն-Մէքզան
խանէտանը գատիմինին իթիլայը շան ու շէօհրէթինէ վէսիլէ օլաճաղընա մաղ-
րուրէն , ճէհէզիլէ , մուհապպէթիլէ վէ Փապիլէթիլէ կէլէր սիզին իլէ ագաթը
իգաթվաճ էլլէր . լաքին հէնուզ տահա պուռն սըրասը տէյիլ . պու ազլամ
սիզէ էն էլզէմ օլան շէյ ույդու օլտուղընտան , շիմտի օնու իճապընա պագ-
մալըլըզ—տէյիպ , Գօնթ շանը ուրարագ պիր խըզմէթքեար չաղըրտը , վէ
մաշալա եագըպ էնտէն երիւրմէսինի թէնպիհ իթտի . քէնտիսի տախի ,
Մարքի իշին հազըրլանմըլ օլան տաիրէյէ գատար Մարքիյէ ըէֆագաթ իթ-
մէք իսթէտի :

Մէզքիւր տաիրէ գօնաղըն իլք գաթընտա , ճէսիմ պիր տիվաճնխանէնին
թա ուճուտա վագըլ օլուպ , պիր քիւշիւք օտու իլէ , պիր սալօնտան , պէօ-
յիւք պիր եաթագ օտասընտան , պիր կիյինէնէք օտատան վէ պիր տէ ուշագ
օտասընտան միւրէթթէպ իտի :

Իշպու տաիրէ Օն Իւշիւնճիւ Լուի գրալըն ասըր ուսուլի իւզրէ ֆէզգէ-
լատէ սալթանաթ վէ մհարէթլէ տէօլէնմիլ օլուպ , եաթագ օտասընն տի-
վարլարընա Կօլլէն իշի խալըլար վազ , վէ սալօնու տիվարլարընա տախի
իթպիւս ըէսսամը մէշուրէսինին էսէրէրի թէալիզ իտիլմիլ վէ հէր հանկը
ճիհէթէ նազար օլունա , պիր ազամէթ վէ սալթանաթ կէօրիւնմէքտէ պու-
լունմըլ իտի : Էն ուֆագ էլէա պիլէ , Գօնթ տը Բահօնուսն սէնաաթ վէ մա-
րիֆէթէ մէրագըլ օլտուղընա տէլալէթ իտէր իտի : Միսալ օլմագ իւզրէ եա-
լընըզ շուսու գիքր իտէրիմ քի , եըյգանաճաղը վէ կիյինէնէյի օտանըն թա-
գըմլարը , սաֆի կիւմիւշտէն մամուլ օլուպ , Զլօրանթէն Պէնվէնութօ Զէլի-
նի նամ հէքքեաքը մէշուրըն ըագիպի օլապիլէնէք պիր հէքքեաքըն գալէմիլէ
իլլէնմիլ իտի :

Ուշագ օտասընտա , իւզէրի մէշին գալը երիքսէք վէ կէնիլ պիր գօլ-
թուգ սանտալիյէօինին իւզէրինտէ Լազար պաշընը էյմիլ , այագլարընը ու-
զաթմըլ վէ գօլլարընը եայմըլ ույումագտա իտի . էֆէնտիսինտէն էվվէլ եա-
թաղա կիրմէյէ ճէսարէթ էթմէտիյինտէն վէ ույդուսուղըղա թէհամմիլէ տէ
մէէալի գալմամըլ օլտուղընտան , Լազար սանտալիյէնին իւզէրինտէ ույումըլ
գալմըլ իտի :

Գօնթ՝ Լազարը կէօթէրէրէք .

— Պիշարէ տայանամամըլ եըղըմըլ գալմըլ . կէօրիւնիւր քի սիզին գա-
տար եօրկուսըղա գալէպէ իտէպիլէնէք մէրթէպէտէ պիր գուվվէի մանէվի-
յէյէ մալիք տէյիլ տիր . եարըն քէթիսիւտամ քէնտիսինէ մուվագգաթ սու-
րէթտէ պիր գաթ էլպիսէ թէտարիք իթսին . սիզին խանէտանա մախսուս էլ-
պիսէլէրի կիյինէպիլէնէք օլունճայա գատար անլէրի կիյինսին : Շիմտի ուշագ

ուշանտըրըր վէ եաթաղընա կիրմէսինէ միւստատէ իթտիյինիզի թէպիդ Ի-տէր—տէյիպ, Մարքինին եաթագ օտասընըն գարուսընը աչտը . կէճէ վագ-թը հաժա սէրինճէ օլտուղընտան, չըմինէտէ եագըլմը օլան աթէչին ըըղը եաթաղըն զըրմըը բէրտէլէրի իւզէրինէ աքս իտիւպ, լաթիֆ պիր մէնզարէ բէյտա իթմիչ իտի : Մուսխարէն՝ Գօնթ միւսաֆիրինի թա ուճտաքի օտա-յա կէօթիւրիւպ :

— Իչթէ կիյինէճէյինիզ վէ եըյգ ունաճաղընը օտա տա պու տըր . իքիմիզ հէման պիր գալըպտայըզ . չու էլպիսէլէրին քեաֆֆէսի եէնի տիր . էն էյի թէրզինին իչի տիր . սիզէ տէ ույար զանն իտէրիմ . հանկըսըն իաթէր իսէ-նիզ կիյինէպիրիսինիզ . բէճա իտէրիմ քի թէչէքքիւրէ գալըլմայասընըզ , չիւնքի մէյտանտա տահա թէչէքքիւր իտէճէք պիր շէյ եօգ . էկէրչի հէր հալ-տէ պանա միւնէթտար օլմագ արզուսընտա իսէնիզ , պէքլէյինիզ . հագըզի վէ տէյերլի պիր խըզմէթինիգտէ պուլունմագ գըմէթինէ նաիլ օլայըմ տա սօնրա թէչէքքիւր իտինիզ . մէմուլ իտէրիմ քի պու տա չօգ ուզամալ , Շիմ-տիլթ՝ կէճէնիզ խայր օլուն , Ալլահ բահաթըզ վէրաին , նէթիճէսի խայրա տէչալէթ իտիճի բույալար կէօրիւնիւպ , վէ սապահ ույգուսընը էյիճէ ույու-յընըզ . եարըն սաաթ սնա տօզրու կէլիր իսթիֆսարը խաթր իտէրիմ—տէյիպ, Գօնթ՝ Մարքինին էլինի սըգտըգտան սօնրա մուֆարագաթ էյլէտի :

Սէն—Մէքլան եալընըզ գալտըգտա , պաղը թալիմաթ վէ թէնպիհաթ իճ-րասը զըմնընտա խըզմէթեարը Լազարըն օտասընա կիթտի :

Պիրազ էվվէլ Գօնթուն խըզմէթեարը Լազարը ույանտըրմը իտի իսէ տէ , Լազար իւզէրինտէքի էլպիսէլէրի չըգարմաղը տըլէ տիւչիւնմէյիպ , օլ-տուղը հալտէ եաթաղընա աթըլմըչ , վէ էվվէրինտէն զիյատէ տէրին պիր ույգույա տալմըչ օլտուղընտան , Մարքի՝ Լազարա սէօգ անլաթպալիէճէյինի մէմուլ իթմէտիյինտէն , ույանտըրմագտան սարֆը նագար իլէ , օտասընա չէ-քիւտի , վէ թարիֆի նագապիլ պիր իչթիհայը ֆէվգէլատէ իլէ գապարմըչ օ-լան եաթաղընըն իւզէրինէ սէրիվկէրտի : Եաթաղընըն եանը պալընտա օլան մօմլարը սէօնտիւրմէտի : Ալէմտէ հէր շէյտէն զիյատէ արզուքէչի օլուպ խայը վագըթտան պէրու մահրում գալմըչ օլտուղը չու ազամէթը հալի սէյր ու թէմաչա իթմէք իւզընէ կէօզլէրի աչըգ օլարագ ույումագ իսթէր իտի իսէ տէ , մուղայիրը էմէլի օլարագ կէօզլէրի գարանտը , վէ կէրէք պուլունտըղը հալի վէ կէրէք մազիյի քեամիլէն ունութտու . վէ էկէրչի պիր շէյ կէօրտիւ տէնի-լէպիլիւր իսէ , օնու տա բույասընտա կէօրմիւչ օլտուղընա չիւպհէ գալմատը :

19

Սապահ օլտուգճա կէճ վագըթ ույանտը : Ձիյայը շէմս օտանըն իչինէ ուրուպ , հէր թարաֆը թէնվիր իթմիլ իտի : Մարքի եարը գըմըլտանըպ , էթ-րաֆընը կէօզտէն կէչիրտի . վէ տալմըչ օլան Լազարըն հալինի կէօրմէքլէ կիւմէսինի գապթ իտէմէտի :

Լազար՝ թաղէ թաղէ թըրաչ օլմուչ , սաչլարընը պըյըգլարընը թարա-

մըչ, Բահօն խանէտանը էմէքտարանընա մախսուս էլպիսէի րէսմիյէյի արգասընա թագմըչ, վէ ալինէնին գարչըսընա կէչմիչ, կեահ եանտան, կեահ եիւզտէն քէնտիյի սիւզէր, պիր թագլմ հարէքէթլէր իտէր, այաղընը էօնէ աթար, գօլունու պիւքէր, տուբուր, վէ շախսընը էյիճէ սիւզէրէք ճիտտի սուրէթտէ մէմնունիէթ տուլար իտի :

Մարքինին քէնտիսինի սէյր ու թէմաշա իթտիյինի պիւլէքսիցին, իթտիյի հարէքէթլէրի Մարքի պիր միւստէթ թէմաշա իտէրէք էյլէնտիքտէն սօնրա — Լազար — տէյու չաղըրտը :

Սիմօն Բայմօնուն սապըգ մաշուգը օլան Լազար, եաթաղա տօղրու գօշարագ :

— Մարքի, — տէյու ճէվապ վէրտի :

— Պու նէ՞ ազամէթ :

— Լսեթ քէնտէյօրսունըչ, Մարքի. հէր նէ գատար պաշըմտան կէչէն Փէլաքէթլէրին սէմէրէսի օլարագ հէնուգ պիրագ եօրղուն իսէմ տէ, եինէ զարարսըգ հալտէյիմ. չու եէնի էլպիսէլէր իլէ ատէթա թանըմագ պիր հալէ կէլտիմ. վէ էկէր Ճէնասը չագգ պիրագ տահա էօմր իհսան պուլուրուր իսէ, աղ վագըթ զարֆընտա, պիւսպիւթիւն էսկի հալիմի պուլաճաղըմր մէմուլ իտէրիմ :

— Իգամ թկեահըմըգը պէյէնտի՞ն մի :

— Ա՛հ, Մարքի, պու նէ՞ գօնագ. ալթուն սու կիպի ազըյօր. պուրասըն խըղմէթքեարլարը պաշգա էվէրին էֆէնտիլէրինտէն էյի եէյիպ իչէյօրլար. պուրատա գալապիլիքսէք, տօղրուսու տէյէճէք եօգ :

— Գալսըգ կիթտի :

— Ուզուն միւստէթ գալաճագմըյըգ :

— Իսթէտիյիմիգ գատար :

— Էօյլէ իսէ պուրատան հիչ չըգմայըգ վէսսէլամ. լաքին զապըթա պիզի պուրատա րահաթ պըրագաճագ մը :

— Օ թարաֆտան գօրգու քէօչէսի գալմատը : Գօնթ տը Բահօն, սարայտա ֆէվգէլատէ նուֆուզլու օլուպ, պէնի թահթը հըմայէսինէ ալըյօր, վէ իչլէրիմիզին թէսվիյէսինի թէահհիւտ իտէյօր :

— Ալլահ օ ատամա էյիթ վէրսին. քի՞մ պիլիր նէ գատար սէմիզլէնէճէյիմ. Մարքի սիզէ պիր շէյ սէօյլէսէմ ինանը՞մըսընըչ. չու չաթընըն ալթընտա պէնիմ պիր սէվկիլիւմ վար :

— Ամմա եարտըն հա՛ :

— Ինանըլաճագ շէյ տէյիլ էօյլէ՞ մի. լաքին սահիհ օլտուղընա էմին օլունըգ :

— Նէ՞րէտէն թանըյօրսուն օ սէվկիլիւնիւ :

— Էսկի պիր տօսթ տըր. . . Բարիս տօսթու. . . Գօնթէստը Բահօնըն խուսուսի խըղմէթճիսի Անասթագի Կօտէն. . . Բէք կիւզէլ պիր գըզ տէյիլ. լաքին էյի խուլլարը վար, վէ թէնէզզիւլէն պանա ֆէվգէլատէ սուրէթտէ հիւսնիւ մուամէլէ իտէր :

— Անասթաղի Կօտէ՞ն մի տէտին . շիմտի խաթրըմա կէլիյօր . ուղոռն պօյլու գուժրալ վէ շիշէք պօզուղու պիր դըզ տէյի՞լ մի :

— Էվվէթ , էլէք կիպի պիր սուրաթը վար . իլթէ կիւզէլլիիների պօզան օրասը :

— Զօգտա՞ն մը Գօնթէսին խըզմէթինտէ տիր :

— Էն աղը պէշ ալթը սէնէտէն պէրու :

— Գօնթէսին նազարընտա՞ մը տըր :

— Բէք գիյատէ :

— Տէմէք քի հէր իշ սըրասընտա . . . պիր կիւն օլուր պու ճիհէթ աէ իշիմիզէ եարար :

— Պէն տէ օնու տիւշիւնտիւմ :

— Գօնաղըն խըզմէթեարարընը պիր կէօզտէն կէշիրտի՞ն մի :

— Ազ վազըթ դարՖընտա կէօրտիւյիւմէ նազարէն , խըզմէթեարարըն քեաֆֆէսի էֆէնտիլէրիների ֆէվզէլատէ սէվիյօրլար . վէ էֆէնտիլէրիների էյիւք վէ սէխավէթիների մէտհ ու սէնա իտէյօրլար : Իշլէրինաէն եալընըզ պիր էհէմիյէթիսի միւսթէսնա ատտ օլունապիլիր :

— Իշլէրինաէն էհէմիյէթիսի՞ մի տէտին , հա՞նկըսը :

— Խըզմէթեարարըն էն իլէրտէսի , Լազթանն տէյօրլար . քէթիսիւտա իմիշ : Պէն պիրազ սըֆաթտան անլարըմ : Պու Լազթանն էյի պիր ատամհալիների թասլամազ իսթէյօր . կէօյա քի պու տիւնեանըն թիւրահաթընտան սարֆը նազար իթմիշ տէ քէնտիյի իսպտէթէ վէրմիշ . զանն իտէրսէմ զայէթ մահիր պիր միւզէվիլիր օլմալը :

— Էհէր քէշֆին աօղրու իսէ , տահա ալա . սլու տա իշիմիզէ եարայա պիլիր . լաքին աճասլա տիւն պիր իհթիյաթսըզըդ էթտի՞ն մի , աճասլա աղընտան պիր սէօզ գաշըրտըն մը :

— () Թարաֆտան րահաթ օլունըզ , Մա՛րքի . ֆէվզէլատէ տըզգաթլա տավրանտըմ . նէ սէօյլէմէք , վէ եախօտ սէօյլէմէմէք լազըմ կէլտիլների էյիճէ պիլմէտիյիմտէն , եօրղուՆուղը պէհանէ իտէրէք , հիշ պիր սէօզ սէօյլէմէյիպ , սիւքիւթ իթտիմ :

— Միւքէմմէլ . չօգ շէյ սօրտուլա՞ր մը :

— Բէք ազ . եալընըզ քէթիսիւտա պաղը շէյ սօրտու . օ Լազթանն վուգուֆճու պիր ատամա պէնգէյօր խօշ օ տա սլօշա չըգտը եա :

— Իշիմիզ քէք սըրասընտա , գօրգտուժ քի եագայը էլէ վէրիլիզ տէյու : Լաքին սանա պիր ազ թալիմաթ վէրէյիմ քի , շայէտ քէթիսիւտա , եախօտ պաշգա պիրիսի պիր շէյ սօրաճազ օլուրսա , աճասլա պէնիմ սէօյլէտիքլէրիմին խիւլաֆընտա՞ մը սէօյլէյօրսուՆ տէյու գօրգմատան ճէվապ վէրէպիլէսին :

Մարքի չու միւքեալէմէտէն սօնրա , Լազարա , Գօնթ տը Բահօնա իլք ագշամը հիքեայէ իթմիշ օլտուղը մասալը , պիր էյիճէ թարիֆ էյլէտի :

— Շիմտի անլատըն եա , պէնիմ գուլլանմըզ օլտուղուժ լիսանը : Իսպաթըմ իտտաա գըմնընտա , չու սէօյլէտիքլէրիմին խարըճընա չըգմաղա կէլմէզ . պու տա միւշքիլ պիր շէյ տէյիլ . անլաշըլտը՞ մը :

— Բէք ալա անլատըմ :

— Շուրասընը տա ունութմայասըն քի, պու դօնագտու միւտտէթը իգամէթիմիզտէ, էմսալինէ նիւմունէ օլաճագ տէրէճէտէ պիր խըզմէթքետար օլմալըսըն . հէր կէօնա Փագիլէթի իպրագ իթմէլիսին, հիւսնիւ թէտպիրլէ տափրանմալըսըն, վէ իպատէթէ տէ մէյեալ կէօրիւնմէլիսին :

— Ղայրէթ իտէճէյիմէ էմին օլունուզ :

— Էկէրչի պազը մուճիպի թղփալ Փըրսաթ թէսատիւֆ իտէճէք պիլէ օլսա, օլմայա քի ալտանասըն :

— Պու խուսուսա եէմին տախի իտէրիմ : Գօնթ տը Բահօն խապէրի օլմագսըզն էօնիւմէ իչի տօլու ալթուն քէսէսի պիլէ տիւշիւրէճէք օլսա, հէման ալըպ, աշմագսըզըն քէնտիսինէ թէսլիմ իտէճէյիմէ շիւպհէ եօգ :

— Էօյլէ օլմագ լազըմ կէլիր : Շուրասընը տա խաթրընտան չըգարմա քի, էն ճիւզի պիր միւնասէպէթսիզլիք պուրաստան չըգըպ կիթմէնէ սէպէպ օլապիրիր : Էկէրչի Գօնթ տը Բահօն պիր սէպէպէ մէպնի սանա եօլ վէրմէյէ գալըզլաճագ օլուր իսէ, պէն ալա վէսաթէթ իտէմէմ, չիւնքի օ հալտէ քէնտի հագգըմտա տախի շիւպհէյի տապէթ իտէրիմ : Գօնաղըն խըզմէթքետարլարըյա, օլմայա քի միւճատէլէ վէ միւնաւաայա թութուչասըն : Տարմա կիւլէր եիւզ, վէ խօշ մուամէլէ իպրագ էյլէյէսին . վէ հագգըն օլտուղու հալտէ պիլէ մուաննիտանէ տափրանմալըպ, խօշ կէօր : Ագ սէօզ սէօյլէ, չօգ տինլէ . կէչէն տէօնէնէ տըզգաթ էթ . քիմին նէ սէօյլէտիյինի, քիմին սիւթիւթ իթտիյինի Փարգ էթ . հէր շէյի կէօզլէ, տինլէ, արա վէ պանա մալիւմաթ վէր :

— Էմրինիզի թէմամըյա իճրա էտէրիմ :

— Պաշգա պիր տէյէճէյիմ գալմատը . սաաթ գաճ :

— Սէքիզ պուչուզ :

— Կէլ էօյլէ իսէ պէնի կիյինտիր :

Մարքի եաթագտան զալըզպ, Լազարըն էօնիւնէ օթուրտու . Լազար, մայմուն կիպի հիւնէրվէր պիր քիմսէ իտի : Ալա թըրաշ էտէր վէ սաշ թարար իտի . վէ սարք պիր եօլտա սագլանըպ տա, կէչէնէ, եա քէսէնի վէ եալսօտ էօմրիւնիւ վէր տէմէյի պիլտիյի կիպի, հէր շէյ էլինտէն կէլիր իտի : Խիւլասաի քէլամ, Մարքի՝ Լազարըն էօնիւնտէն ֆէվզէլատէ սուրէթլէ լէթաֆէթլի վէ հիւսնիւ պիր հալտէ գալգալ :

Էկէր Սէն-Ժիւստ գարիյէսինտէքի լօգանթաճընը գըզը Ժիւլի Շատօրան Մարքիյի չու հալինտէ կէօրէճէք օլսա տէրին տէրին ահ իտէճէք օլտուղընա շիւպհէ օլունամագ :

Մարքի սաչլարընը թարաթտըգտան վէ եըգանտըգտան սօնրա, Լազար պիր տօլապ աշըպ, վէ իչինտէն քէթէն պիր կէօմիէք չըգարըպ, էֆէնտիսինէ կիյինտիրտի :

Մուսախաթէն Մարքի՝ Բարիստէն, Գօնթուն թէրգիսինտէն կէվիշ օլաւնէլպիտէլերին իչինտէն պիր գաթ սապահ էլպիսէսի ալըրտը : Իրէք չօրապըլարը ալազլարընա կէչիրտիքտէն սօնրա, ուզուն գրրմըզը թօրուզլու գունտու :

րաւարը թագընտը , պէլինէ քիւ չիւք պիր գըլըճ կէշիրտի , գօլթուղունուն ալ-
թընտ սրբմա շէրիայի պիր շապգա սըգըշաըրտը : վէ Լազարըն սազաղըդ ալի-
նէնին գարըշսընա կէշիպ , քէնտիյի սիւզտիւ :

Շու սըրատա , գաըու ուրուժաղլէ Լազար գօշտու աշտը : Գօնթուն ու-
շաղը կէլմիշ , Մարքինին հէնուզ ուշանմըշ օլուպ օլմատըղընը , վէ Գօնթու
գապուլ իտիպ իթմէտիկինի սիւալ իթտիքտէն , վէ մուվաֆագաթը հապի ճէ-
վապը ալտըգտան սօնրա , պըրագըլպ կիթտի : Պէշ տագիգէ սօնղրա , Աննի-
սլալ տը Բահօն իշէրի կիրտի :

— Սիզի շու հալտէ կէօրտիւյիւմէ նէ՞ գատար մէմնուն օլտում : Իշթէ
պու սապահ պէր վէճհի սապըգ , Ֆրանսայնն էն կէօթէրիչի ասըլգատէ-
կեանը հալինի քէսպ իթմիշտիւի :

— Սաեշնիգտէ Գօնթ , — տէտի Մարքի :

— Էսթաղֆուրլլահ , օ լազըմ տէյիլ , բահաթ ուշուտունո՞ւզ մու :

— Պու գատար բահաթ էօմրիւմտէ ուշումամըշ իտիմ . երինէ սիզին սա-
եշնիգտէ :

— Խաթըրմա պու կէճէ պիր շէյ կէլտի : Տիւշիւնտիւմ քի պունճա սէր-
կիւգէշթլէր արաորնտա , քէսէնիզի ղալպ իթմիշ օլապիլիրսինիզ . միւսասատէ
իտինիզ տէ , էօտիւնճ մագամընտա օլարագ , շու պէշ երիզ ալթունը թագ-
տիթ իտէյիմ : Պու ճիւզի մէպլաղը , սարֆ իտիպ պիթիրէճէք օլուրսանըզ եր-
նէ սարրաֆընըզ մագամընտա պէնտէն ագշէ իսթէյէալիլիրսինիզ . վէ հաթթա
բէք մէմնուն օլուրըմ :

— Վէ ֆագաթ . . .

— Բէճա իտէրիմ . պու սապտէ սէօզ լազըմ տէյիլ , Էկէր իսթէր իտէնիզ
աշաղը ինէլիմ . Գօնթէս իլէ Մարքիւ տը Շապինեի պաղչտէ կէզիյօրլար .
Գօնթէս զիյատէսիլլէ սիզի կէօրմէք իսթէյօր . Օլէնը իսէ , պիրագ վուգուֆ-
նու օլտուղընտան , քիմ օլտուղընը անլամագ իշինն ֆէվգէլատէ մէրագ իտէ-
յօր : Շու գարըլարը պէթլէթմէյէլիմ . . .

20

Գօնթ տը Բահօն իլէ Մարքի՝ ճէսիմ մէրմէր պիր նէրտիւպանտան աշաղը
էնտիլէր վէ իքի եանը իքի երիզ սէնէլիք մէշէ աղաճլարըյլա մուհաթ օլան
ուզուն պիր եօլտան օրմանըզ եօլունու թուլթտըլար . ուզագտան՝ պիրիսի
մաի վէ տիկէրի քէմպէ էլալիսէլի իքի գարը միւշահէտէ էլլէտիլէր :

— Իշթէ Գօնթէս իլէ Մատամ տը Շապինեի , եանլարընա կիտէլիմ—տէ-
տի Գօնթ տը Բահօն :

Պէշ տագըգա գատար եիւրիւտիւքտէն սօնրա պուլուշտըլար :

— Իշթէ , Մարի , թէալլիւգաթըմըգտան օլան շու սէֆիլ չօճուգ կէլմիշ .
ուսուլը գատիմէտէն օլտուղը վէճհ իւզրէ , պիզ տէ չիմտի սէմիզճէ պիր
տանա գուրպան քէսմէլիիզ . . . — վէ Մարքիւ տը Շապինեիյէ խիթապէն—
Մա՛րքիւ , թէալլիւգաթըմըգտան Մարքի տը Սէն-Մէքզանը սիզէ թագտիմ

իտէրիմ . իսմինի չօգ տէֆալար իշխմիչ օլտուղընը ճիհէթլէ , պիր տէրէճէ-
յէ գատար քէնտիսինի թանըմալըսընը :

Մարքի , Գօնթէսին հուզուընտա պաշընը էյտիքտէն սօնրա , քէմալը
րիայէթլէ էլինի էօրտիւ . վէ Մատամ տը Շավինեիյէ տախի իհթիրամ իլէ
սէլամ վէրտի . վէ ֆէվգէլատէ թէհայեիւրտէ գալմըչ օլտուղընը պիր նիկեա-
հը մախսուսլէ իյմա էյլէտի :

Մատամ տը Շավինեի , Մարքինին սէլամընա մուգապէլէ էյլէտի վէ էօ-
նիւնէ պազըպ գըզարտը :

Շու գարըլարըն հէր իքիսի տախի պիր հիւսնիւ թամսէ մալիքէ իտիլէր
իսէ տէ , կիւզէլլիքլէրի ասլա եէքտիկէրինէ մուգիյս տէլիլ իտի :

Մատամ տը Բահօն ուզուն պօյլու , սարը , մաի կէօզլիւ վէ սարը սաշը
իտի . էօյլէ պիր սինէ վասըլ օլմուչ իտի քի , ալէսսէվիյէ թայիֆէի գէնան
օ սիննտէ պիր ճիսմի միւքէմմէլ իքթիսապըլլա , ճընսլարընա մախսուս օլան
րէվլուգ վէ լէթաֆէթին զըյար բէրթէվֆիչանընը ֆէվգէլատէ մէրթէպէտէ
էթրաֆա սըսէնտազ իտէրէր . թարիֆտէն Գօնթէսին օթուզ եաշընտա օլ-
տուղը անլաշըրր :

Մարքիլ տը Շավինեի իսէ հէնուզ երմի իքի եաշընը իքմալ իլմէքտէ
օլուպ , օրթա պօյլու , ճիսմի նաղիքէ մալիքէ վէ ֆագաթ ճիսմի թամ իք-
թիսապընէ օլտուգճա մալիլ իտի : Սիյահ վէ ուզուն սաշլարը , պէյազ վէ
պէրրազ թէնի , կէօզլէրինին գօյու եէշիլ պէպէքլէրի , ալ տուտազլարը իլէ
հայիգ օլտուղը լէթաֆէթ վէ հիւսնիւ ճէմալ հէր քէսին տիհանը մէտն ու
սիթայիշինտէ կէզմէքտէ իտի :

— Նէ' կիւզէլլիք , նէ' լէթաֆէթ . պէօյլէ կիւզէլլէր շահը պիր գարը
իլէ , պու գօնաքտա կիւնլէր աճապա նէ' գատար չարուգ կէշէրլէր—տէտի
քէնտի քէնտիյէ Մարքի :

Գօնթէս' խիւլուսը գալպինի իյմա իտէր պիր թէպէսսիւմ իլէ .

— Մարքի , սիգի կէօրտիւլիւմտէն տօլարը հիսս էյլէտիյիմ մէմնուսիյէթի
պէյանէ իհթիյան կէօրմէմ : Պու կէճէ վիւսուլինիզիլ խապլերինի Գօնթտան
ալտըղըմտա ֆէվգէլատէ մէսրուր օլտոււմ . նիչէ նիչէ տէֆալէր սիգի Բարիս-
տէ կէօրտիւլիւմտէ , սիգի տալէթ իթտիմ իսէ տէ , հիչ պիր տէֆա իճապէթ
իթմէտինիզ . կէլմէքլիյի վատ իթմիչ իտինիզ , ֆագաթ կէլմէտինիզ , Բարիսին
սէֆահէթ վէ էյլէնճէլէրինէ տալմըչ , պիգի ունուլթմուչ իտինիզ , վէ ֆագաթ
մատամ քի չիմտի սրթըգ կէլմիշսինիզ , հէր չէյ ունուտուլըր . պունտան սլէօյ-
լէ պիգիմ միւսաֆիրիմիգսինիզ . վէ սիգի էօյլէ բէք չարուգ պըրազմայըլ :

— Գօնթէս , սիգին նէզաքէթ վէ միհմաննիւվազըղընըզտան էվվէլա օսա-
նաճազ օլան շիւպէսիզ պէն տէլիլիմ . սիգի իզամ իթմէքտէ օլտուղըմը ան-
լայընճայա տէկին քէմալը մէմնուսիյէթլէ սիգին միւսաֆիրինիզ օլմազըղա
գարար վէրմիշիմ տիր :

— Տըգգաթ էտինիզ , պու սէօղիւնիւզլէ , իլէլ էպէտ պիզտէն այրըմազ-
լըղը վատ վէ թէահհիւա իտէյօրսուսըղ տէմէք տիր :

— Իլէլ էպէտ այրըմայաճազ տէմէք , միւպալազալը օլուր—տէտի Գօնթ

տը Ռահօն—կէնիւ եւրէրէ վէ սերպէսթիւթէ արլըմը՝ օլան նէվրէսիտէ պիր-
գարթալ գուշու պիւլէ սուրէթը տաիմէտէ գաֆէստէ մէվդուֆ գալաճաղընը
անլայաճազ օլուր իսէ , չարուզ օսանըր : Հագըգաթը հալ շու տըր քի , պի-
զիմ Մարքի՝ պաղը իհթիյաթսըզ հարէքեաթտէ պուլունմը օլտուղընտան , շիմ-
տի իշին էօնիւնիւ ալմագ իգթիզա իսէր . պաղը վուգուաթտան տօլայը , հէր
նէ գատար նամուսընա խալէլ կէլմէմիշ իսէ տէ , վուգուաթը մէզքիւրէ ա-
ղըզտան աղըզա քէսպը էհէմիլիէթ իթմիշ , վէ միւպալաղալը կէօսթէրիմիշ
օլտուղընտան , Մարքի՝ էլհալէթու հապիհի , միւլէֆիլ պիր հալէ տիւչար օլ-
մուշ տըր . հագըգաթը հալի , քէմալը խիւլուսլէ պանա թարիֆ վէ թագրիր
էլէտի , վէ պէն տէ քէնտիսինէ թէմամըլա աֆիվ էթտիմ . պէն մէյտանա
չըգըպ իշէրիւնի պագաճաղըմ , վէ թէսպիյէ իտէճէյիմ . անճագ իշէր բէք
մուղլագ օլտուղընտան , էօլէ պիր կիւնաէ էօթէսինտէն պէրի կէլինէմէյէճէյի
տէրքեար տըր : Պինաէն ալէյհ Մարքի տը Սէն-Մէքաւն , պիր գաշ ոյլար ,
թապիի պուրատա գալմաղա , վէ պիզէ միւսաֆիր , տահա տօլրուսու պի-
զիմ մահպուսըմըզ օլմաղա մէճպուր տըր . պուրատա կէշիրմէքտէ օլտուղը-
մըզ քէօյ էօմրիւնտէ , քէնտիսինէ տէ պիր էլէնճէ պուլմագլըզ վէ մահ-
պուսիյէթինի թախֆիֆ իթմէքիյէ զայրէթ իտէրիզ :

Շու սէօզլէրէ ճէվապ օլարագ , Մարքի՝ Գօնթուն էլլէրինի թութուպ
սըզը սըզը մուհիպպանէ սըգտը :

— Սէրկիւզէթինիզի պիզէ հիքեայէ իտէ՞րսինիզ—տէտի Գօնթէս :

Սախթէ վագար Մարքի , ֆէվգէլատէ պիր թէէսսիւր վէ քէտէր ալէամէ-
թի թաղայարագ պաշընը էյտիքտէն սօնրա .

— Սլլահ կէօսթէրմէսին—տէտի :

— Նի՞շիւն—տէյու սիւվալ իթտի Գօնթէս :

— Սէպէպինի պիւմէ՞ք մի իսթէրսինիզ :

— Շիւպհէսիզ :

— Հիշ օլմագոսա պէնիմ չէքիւլ օլտուղըմ միհն ու մէշագգաթըն քէտէր-
նաք վէ էսէֆէնկիյ հիքայէսիյէ սիզի տէ տիւչարը մահպուսիյէթ իթմիշ օլ-
մամ : Իւզէրինէ հագգսըզ եէրէ պիր թագըմ էֆալը գապիհէ իսնաա իտիւ-
միշ օլան պիր ասըզատէնին հէտէֆ օլտուղը հալը բիւրմէլալը սիզէ թարիֆ
ու թաֆսիլ իթմէքիյէ նէ՞ իհթիյաճ վար : Վէիւմ պիր տուգաղա տիւլմիւլ վէ
ջըգմաղա չապալատըգճա , տահա գիյատէ պաղլանմըզ վէ սըգըմը օլան պիր
պիւչարէյի սիզէ կէօսթէրմէքտէն նէ՞ ֆաիտէ հասըլ օլապիլիր : Զամիրի բաք
վէ պէրրագ օլարագ գաթլէ մահքիւմ օլան վէ միւնրիմ կիպի կէճէ վագթը ,
պիւմէտիյի գըրլարտա վէ եօլարտա գըլմէթ քէսիլմիշ օլան քէլլէսինի թէք-
միլ պիր խալըն բէնէի քին ու զարագընտան գուրթարմաղա չալըշան վէ
հէր տագըգա էօլմէք թէհիլքէսինտէ պուլունան սէֆիյ պիր մախիւզըն հալը
սէֆալէթէնճամը իւզէրինէ սիզէ կէօզ եալարը տէքըտիւրմէնին նէ՞ մանասը
վար : Միւսթահագգ օլաճաղըմ էօլիւմ , մէյտանը հարստա ֆէտա օլունան
էօմր կիպի մուճիսը շան ու շէրէֆ պիր էօլիւմ օլտա , երինէ ճանըմ եանմագ
ամմա էօլէ չըբը արգասընա սագլանմըզ օլան պիր ալչագ խալինին գուր-

շունընտան եէրէ տէվրիկիպ տէ նամուսըզճա ճան վէրմէք խաթրա կէլտիքճէ, ինսանա վէլէհ կէլմէ՞զ մի :

Մարքի շու վէճհ իլէ խաթրէի քէլամ էյլէտիյի սըրատա, Գօնթէս տը Բահօնուն պէնզի էօլիւ կիպի սէօնմիւշ իտի :

— Պուռնա միհն ու մէշադգաթը հէք սէ՞ն մի չէքտին—տէյու պաղըրտը Գօնթէս :

— Պուռնաթըն լազըրտըսը՞ մը օլուր, տահա նէլէ՛ր նէլէ՛ր—տէյու ճէվապ վէրտի Մարքի :

— Արտընտա՞ն մը տիւշտիւէր, էթրաֆընը՞ մը գուշաթտըլար :

— Գուտուրմուշ պիր գուրտ միսալի պէնի մուհասէրէյէ ալտըլար . տիւշ-իւնին պիր քէրրէ քի, զապըթա մէմուրը սիգէ օլան միւնասէպէթիմի իշիթ-տիյի անտէ, իշի պէօյիւքտէն թուրմագ իսթէտիյինտէն, քէլլմէ եիւքսէք պիր գըյմէթ գօյմուշ. պէնի տիրի վէ եա էօլիւ օլարագ հիւքիւմէթէ՞ թէս-լիմ իտէնէ թամ իւշ պին ալթուն միւքեաֆաթ վատ օլունմուշ :

Գօնթէս տը Բահօն՝ Մարքիտէն իշիթտիյի սէօզլէրտէն խէլէճանա տիւ-շար օլուպ, գօճասընըն գօլունա տայանարագ .

— Նէ՛ տէհէթիլի շէյ, չօգ ալշագճա մուամէլէ :

— Ասլա՛, Մատամ՝. Մարքի տը Սէն-Մէքզան նամ վէ շէօհրէթինէ հիւ-քիւմէթին պէօյիւք մէմուրլարընըն տէքեար օլան հիւրմէթ վէ րիայէթին նէ տէրէճէ զիյատէ օլտուղընը պու մուամէլէ իսպաթ իտէր . խըզմէթ քեա-րըմա տա իւշ եիւզ ալթուն գըյմէթ վագ օլունմուշ . իւշ պին ալթուն՝ պիր սէրվէթ սայըլըր . պինապէրին պէնի տիրի էլէ կէշիրմէքտէն իսէ, էօլիւ օ-լարագ թուրմագ տահա պիտտէ գօլայ օլտուղընտան, վէ քէօյիւ գըմը՝ թապիլէթի իգթիգասընճա մէրտճէ մուամէլէ իտէմէտիյինտէն, գօրգտուղու տիւշմէնի ալընտան ուրուպ էօլտիւրմէքիյի խաթրընա պիլէ կէթիրմէլ . պիր թագըմ բասը քէօհնէ թիւֆէնքէրտէն չըգան գուրշունլար նիշէ նիշէ տէ-ֆալար գուլաղըմըն եանը պաչընտան կէշմիշ տիր . պիր պիլսէնի՞լ :

Գօնթէս տը Բահօն իլէ Մարքի տը Սէն-Մէքզան պէյնինտէ, շու սու-րէթլէ միւքեալէմէ ճէրէյան իթտիյի սըրատա, Մատամ տը Շապինեի աղզըն-տան պիր քէլլմէ պիլէ չըգարմամըշ իտի իսէ տէ, Մարքինին եիւզիւնէ միւ-թէաճիւպանէ աթֆը նիկեհա իթմիշ իտի . քէմայը տիգգաթլա տիւշէր, վէ արա սըրա սէտէֆ միսալի պէյազ օլան վէ պիր տանթէլա իլէ էօրթիւլմիւշ պուլունան օմուզլարընտան աշաղը տիթէր իտի :

Ահվալը սապըգասը իլէրտէ թարիֆ իտիլէճէլ վէ իշպու հիքեայէտէ է-հէմիլէթի կէօրիւլէճէք օլան Մատամ Օլէնր տը Շապինեի նազարընտա, Մար-քի տը Սէն-Մէքզան, ինսանտան ֆայիգ պիր մախլուգ ատտ օլունըսլ անը մասալլարտա թափսիֆ օլունան խայալի գահրամտիլքրա պէնզէթիր վէ կէ-շիրմիշ օլտուղը սէրկիւզէթլէրի վէ թէհիւքէլէրի իշիթտիքճէ, թէաճիւպ վէ թէհայիւրիւ արթար վէ Մարքինին գըյմէթի՝ ինտինտէ պիր գաթ տահա թէգայիւտ իտէր իտի, վէ իւզէրինէ ինտատ օլունան գապահաթլարտան հիւ-պիրինին ֆաիլի օլմայըպ, Մարքինին պէտպախթըղընտան պիր իֆթիրայա

գուերպան կիթմիշ օլտուղընա գանաաթ հասըլ իտէր վէ քէնտի քէնտիյէ—
պէօյլէ օլտուղը տահա ալա օլմուշ—տէր իտի :

Շուրասընը պիզ տէ թաստիգ իտէրիգ քի , Մարքի՛ հագըգաթէն գապա-
հաթըլը տախի կէօրիւնմիւշ օլտա իտի , Մատամ տը Շափիւնէի քէնտի գալպին-
տէ , անըն դապահաթլարընը ափվ իտէճէք պիր չօգ վէսիլէէր պուլապիլէ-
ճէք իտի :

Հէր նէ գատար Սէն-Մէքզան , եալընըզ Գօնթէս տը Բահօն իլէ մէշ-
ղուլ կիպի կէօրիւնիւր իտի իսէ տէ , կիզլի կիզլի Մատամ տը Շափիւնէինին
հարէքեաթընը վէ մէրգուլմէնին խէլէճանը հալինին էն ուֆագ ալամէթլէրի-
նի պիլէ թէտգըզ իտէր վէ քէնտի քէնտիյէ .

—Հագըգաթէն զէմանը մէսուտիյէթիմ վասըլ օլմուշ տըր : Նէճմի իգ-
պալիմի պիր արալըզ բէրտէի իտպար իխֆա իթմիշ իտի իսէ տէ , չիմտի էվ-
վէթիւնտէն տահա զէյատէ պիր բէվիտգ բէսպ իթմէյէ եիւղ թուրույօր Պուճ-
տան պէօյլէ հիշ պիր շէյտէն գօրգաճագ ճիհէթ գալմայըպ , հէր չէյի իմիտ
իտէպիլրիմ . Գօնթ տը Բահօն պէնի հըմայէ իտէյօր . չիրին Օլէնը տախի ,
պանա աշգ ու մուհապպէթլէ պազլանաճագ տըր :

21

Թահրիր իթմէքտէ օլտուղըմըզ հիքեայէնին էն ճանըլը գըսմընը թարիֆէ
պաշլամազտան մուգատտէմ իշպու հիքեայէ հագգընտա , մուգատտիմէ գա-
պիլինտէն օլարագ պիր գաշ սէօզ սէօյ էմէքլիյիմիզ էհէմմ վէ էլզէմ կէօրիւն-
միւշ տիր :

Օ տէրէճէ դարիպ վուգուաթլար թարիֆ իտէճէյիզ , օ տէրէճէ իշիտիլ-
մէմիշ վէ ինանըմազ վէ շէթանի պիր մէհարէթլէ տիւչիւնիւլիւպ , սօղուգ
գանալ իճրա իտիլմիշ ճիւրմ վէ գապահաթլարըն վուգուընը կէօրէճէյիզ քի ,
օգույանլարըմըզ՝ հագըգաթէն ինանըմազ շէյլէր օլտուղընա հիւքմ իտէճէք-
լէր տիր :

Գարիինլէրիմիզին էքսէրիսի , պէնիի պէշէրին ֆէսատ վէ ֆիթնէնին
պու տէրէճէսինի իճատ իտէպիլտիյինէ ինանմայաճագլար տըր . վէ հիքեայէ-
միզի օգուտըրգճա , պիր հիքեայէնիւվիսին , գուվէի զիհնիյէսինի գօրլայըպ
գօրլայըպ , հէր հալտէ շաշկըն պիր էհալինին տըգգաթընը ույանտըրըպ ճէլպ
իթմէք , վէ խալգըն խէլէճանը շէտիտ թէլլէրինի պիլա ֆասըլա սարսարագ
մագսատը օլան մուվաֆֆագըյէթին մէրթէպէի պալասընա եէթիշմէք նիյէ-
թիյլէ եազմըլ օլտուղը պիր հիքեայէ իտիւկինէ գարար վէրէճէքլէր տիր :

Իշթէ պու մուգատտիմէտէն մագսատըմըզ , իւզէրիմիզէ աթֆ օլունա-
ճագ օլան շու հալտէն էվվէլմէ թէպրիյէի զիմմէթ իթմէքտէն իպարէթ տիր
քի , պու տա պիզիմ իշիւն բէք գօլայ տըր :

Հիքեայէմիզտէ վասֆ օլունան օլ տէհշէթլի գահրաման՝ խէյալի պիր գաթ
տէյիլ տիր . պունու թէքրար պասթ ու պէյան իտէրիգ . չիմտիյէ գատար իշ-
լէմիշ օլտուղը ճէրայիմի հագըգաթէն իշլէմիշ օլտուղը միսիլիւ , պունտան

պէօյլէ տախի պէյան իտէճէյիմիզ գապահաթլարըն ֆաիլի տախի եինէ այնը տէհէթէնկիզ գահրաման ուրը . էսաւը հիքեայէճէ հիջ պիր շէյ իճատ վէ իւթիրա իթմէմիլիզ տիր . վէսաիթի ըէսմիյէյէ իպթինաէն գալէմէ ալընմըշ պիր հիքեայէ տիր . շիւտիյէ տէկին հիքեայէ օլունան վէ պունտան պէօյլէ հիքեայէ օլունաճագ օլուն վուգուաթըն քեաֆֆէսի , սահիհ վէ թարիխէ թէմամիի մութապըգ տըր : Օգույանլարըմըզ , ճէրալիմը մէշհուրէյի հազիր օլարագ նէշը օլունան մէճմուայը ըէսմիյէյէ միւրտաճաթ իթտիքլէրի հալտէ , Մարքի տը Սէն-Մէքզան տապսաընըն թաֆսիլաթընը կէօրիւրէր :

Իչին պու ճիհէթի պէօյլէճէ արզ օլունտըգտան սօրա , հիքեայէմիղտէ զիքրի սէպգաթ իտէն պաշլըճա իւշ ըիլիի , եանի , Գօնթ վէ Գօնթէս տը Բահօն իլէ Մարքիզ Օլէնը տը Շափինէինին քիմէր օլտուգլարընը տա էյիճէ թարիֆ իթմէմիզ իգթիգա իտէր :

Ձաթէն Գօնթէս տը Բահօնուն զիքրի պիր արալըգ կէշմիշ տիր : Գօնթէսին թէսլտիլ գըյաֆէթլէ Լանթէրն սօգաղընտաքի ֆալճը Սիմօն Բայմօնըն էվինէ կէլիպ բույասընը թարիֆ էյլէմէսի իւզէրինէ Սիմօնտան ալմըշ օլտուզը զարիպ ճէվապ իսթըրլարտա գալմըշ տըր :

Հիքեայէմիղին պաշլատըըզ վէմանտէն օն տէօրթ սէնէ էվլէլ , Մարէշալ տիւզ տը Բույէնին գըզը օլան Մարի-Արմանտ-Անժէլիք տը Բույէ օն ալթը եաշընտա , թէալլիւգաթընտան օլան Գօնթ Աննիպալ տը Բահօն իլէ էվլէնիւ , գարը գօճա պիրպիրլէրինի ֆէվգէլատէ սէվէրլէր իտի : Շու Նիքեահ սայէսինտէ Ֆրանսանըն իքի էն շէօհրէթշուար վէ սէրվէթ սահիպի իանէտաւը պլյնինտէ սըհրիյէթ վէ գարապէթ ըէյտա օլմուշ իտի :

Գօնթ տը Բահօն հէնուզ կէնճ եաշընտա իքէն պիլէ , էմսալի նամէսպուգ պիր նէգաքէթ վէ տիրայէթէ , վէ պիր գուլպը խալիս վէ բահիմէ մալիք պիր զաթ իտի :

Գօնթէս տը Բահօն տախի՝ սաըլգատէլիկէ մախսուս օլան տալագը համիտէ իլէ մութթաաըֆէ զայէթ ֆագիլէ վէ ագիլէ պիր գարը իտի : Օն տէօրթ սէնէ գէվճ իլէ գէվճէ պլյնինտէ պիր կէօնա սըզըլթը զուհուր իթմէմիլ իտի : Մէլէքլէրէ մախսուս պիր հիւսնէ մալիքէ վէ սահիպէի ֆագիլէթի քեամիլէ օլուն Մատամ տը Բահօնըն հալ ու հարէքեաթը սարայը գրալիտէ պիլէ ֆէվգէլատէ մէրթէպէ թահսին օլունմագտա օլուպ , էմսալինէ պիր նիւմունէի իպրէթ մագամընտա իպրագ օլունըր իտի : Գօնթ Աննիպալըն շան ու շէօհրէթի եէվմէն ֆի եէվմէն արթմագտա , վէ գրալ նէզտինտէ իթիպար վէ էմնիյէթի մէրթէպէի պալայէ վոսըլ օլմագտա իտի : Չէվճ իլէ գէվճէ պլյնինտէ թէճէսիւմ իթմիշ օլան հիւրմէթը միւթէգապիլէ թէզայիւտ իթտիքճէ , պիրպիրլէրինէ մուհապպէթլէրի տախի թէզայիւտ իտէր իտի : Ձահիրէն հիջ պիր նօգսանը օլմայան պէօյլէ պիր հալը պախթիյարիտէն մէմնուն օլմայաճագ պիր մախլուգ թէսապվուր օլունամագ , շու հալ հէր քէս նազարընտա եաշամագտա օլտուզըմըզ ճիհանը ֆանինին մէսուտիյէթի թամմէ վէ քեամիլէսի ատտ օլունմագտա իտի իսէ տէ , պունըն իլէ պէրապէր , Գօնթ՝ էքսէրիա ըէտէրնաք սաաթլար կէշիրիր , վէ Գօնթէս տախի օտասընա չէքիլիր սաաթլարճա ազլար իտի :

Գօնթուռն մահադուռնից ժ և Գօնթէսին մէջյուսկէթինին սէպէպի , օգու-
յսնլարըմըգա գաթէն մալիւմ օլմագ լազըմ կէլիր . օն տէօրթ սէնէտէն պէ-
րու էվլի օլտուգլարը հալտէ , հէնուզ էվլատ սահիպի օլմատըգլարընտան տօ-
լայը ֆէվգէլատէ մէջյուս իտիլէր . Գօնթ Աննիպալ՝ Բահօն խանէտանընըն
սօն վարիսի օլտուզը վէ քէնտիսի տէ էօլտիւյիւ հալտէ Բահօն նամը պիւս-
պիւթիւն սէօնիւպ պիթէճէյի ճիհէթլէ , սէրվէթը մէվճուտէսինին պիր րու-
պուըն վէ Գօնթէս տալի քէնտի գանընտան պիր եավրուճըգա նաիլ օլմագ
իւզրէ էօմրիւնին նըսֆընը ֆէտա իթմէքլիյէ հազըր իտիլէր : Էն հագիքի հէ-
քիմէր , էն մահիր ութատլար ճէլպ վէ քեաֆֆէի քիլիսէլէրտէ ումուսի տու-
ալար սըրարըլ օլուընըլ իտի իսէ տէ , հիշ պիր շէյի միւֆիտ օլմամըլ իտի :
Գօնթ արթըգ իւմիտին գաթ իթմիլ օլտուզը միսիլիւ Գօնթէսին տալի պու
պապտէքի իւմիտի րէֆթէ րէֆթէ մահվ օլմագտա իտի :

Ասըր մէգքիւրտէ հէր նէվի պօշպօղազլար վէ հիյէպազլար էն միւթէպէր
զէվաթըն պիլէ էմնիլէթինի գազանմըլ օլտուգլարը կիպի . սարայը գրալիյէ
գատար կիրիպ չըգմագտա օլտուգլարընտան , վէ պու գապիլտէն օլարագ
Ֆիօրէնչատա իթալէալը Անճէլօ Թիպէրանի նամըյլա պիր միւնէճճիմ հէքիմ
պուլուընտըլը վէ պու հէքիմին միւքթէսիպի օլտուզը պիր թագըմ էսրարը
միւնիպէքեար սայէսինտէ , եաչընը ալմըլ գատընլարըն պիլէ էքսէրիա էվլատ
սահիպի օլտուգլարը Գօնթէս տը Բահօնըն դուլաղընա վատըլ օլմաղլա , մէ-
սարիֆը ճէսիմէ իթիլարըյլա թապիպը մէրգուըմ նէգտինէ ճէլպ վէ հայիզ
օլտուզը իւմ սայէսինտէ արգուընա մուվաֆֆագ օլտուզը թագտիրտէ եիւզ
պին ֆրանգ միւքեաֆաթ վէրէճէյինի վատ էլլէմիլ իտի :

Անճէլօ Թիպէրանի , շու եիւզ պին ֆրանգը գազանմագ իւմիտի վէ
թապիլէթին մաֆէվգինտէ օլան պիր գուտրէթէ քէնտուլի մալիք զանըլ իլէ
իլէ պաղայըպ , երլտըզլարա միւրաճաաթլա իճրաի թէտըգգաթ իթտիքտէն ,
ֆուրընլար եագըպ , բօթալար գըզտրտըգտան , գապլար հազըրաւտըգտան ,
պիր թագըմ զէհիրլի ֆիտանլար խաչլատըգտան , մատէնէլէր իզապէ էլլէտիք-
տէն , վէ աճայիպ իսմ վէ հատիլէթտէ պիր չօգ սաիր մատէնիյաթ տէօյտիւք-
տէն վէ իչինէ սաիր պիր թագըմ էճգալար գաթըպ գարըլաւտըգտան սօն-
րա , շէյթաի պիր իլաճ թէրթիպ իտէրէք վէ թէսիլինի տէրհալ կէօրէճէյի-
նի քէմալը աղամէթ վէ էմնիլէթը գալպ իլէ վատ իտէրէք Գօնթէսէ իչիր-
միլ իտի :

Ֆիվագը Գօնթէս՝ իլաճը ալտըգտան սօնրա , հէնուզ իքի սաաթ կէչէր
կէչմէգ տէհէթլի աղըլարա ուղըրայպ , մէյուսանէ պաղըրըպ չաղըրմաղա
պաղայըպ , իլմիլ օլտուզը զէհիրտէն էօմրիւնին թէհիլէքէյէ տիւլտիւլա անլա-
չըլտըգտա , տէրհալ Գլէրմօնտա նէ գատար հէքիմ վար իսէ չաղըրմըլ , վէ
Գօնթէսի շու պուլուընտըլը տէհէթլի հալտէն գուրթարմագ իչիւն չօգ զահ-
մէթ չէքիլմիլ , վէ Գօնթէս՝ րէք չօգ վագըթ կէչտիքտէն սօնրա քէսպը սըհ-
հէթ իտէպիլմիլ իտի :

Պու սըրատա Անճէլօ Թիպէրանի , մէմուլ իթմէմիլ օլտուզը շու նէթի-
ճէի վէսիմէյի տուլտըգտա , գօրգուընտան պիր եէրէ կիլլէնիպ , գաչմագ

չարէլէրինի տիւշիւնմէք տէ պուլունմը իտի իսէ տէ , խըզմէթքեարլար , նէ-
րէտէ օլտուղընը արայըլ պուլուպ թէվզըֆ իթմիշէր իտի :

Գօնթ տը Բահօն՝ պապը ատալէթէ միւրաճաթլա , օլ խապիսի իտքամ
իթտիրմէք իսթէմիշ իտի իսէ տէ , Գօնթէս՝ տիւշար օլտուղը աղըրլարտան
գուրթուլուպ ագլը պաշընա կէլիր կէլմէզ , Անճէլօ թիպէրանի իշիւն վէսա-
թէթէ գալգըշլպ , աֆվ իտլմէսինի թալէպ էլլէմէսի իւզէրինէ , տէրհալ սա-
րայտան տէֆ օլուպ կիթմէսի Անճէլօյա թէնպիհ իտլմիշ վէ Անճէլօ տախի
չըգըպ սափուշմաղա միւսարաթ իթմիշ իտի իսէ տէ , եօլունու պէքլէյէն վէ
ասըլաճագ տէյի սուրան խըզմէթքեարլար , եօլտա եաշալայըպ , իւշ տէֆա
հափուզըն իշինէ Անճէլօյու պաթըրըպ չըգարտըգտան ոսնրա , սալըվէրմիշէր
վէ պուլըն իլէ տէ լքթիֆա իթմէյիսլ , արգասընտան սագսըլար իլէ թաշա-
մըշար , վէ Անճէլօ իսէ պու գատար ուճուզ գուրթուլտըղընա մէմնունէն ,
սափուշմաղա միւզթէտիր օլապիլմիշ իտի :

Պունուն իւզէրինէ պատէղին պէօյլէ պօշպօղազլտար , վէ սու միսլիւ
թէհլիքէլի թէտպիրլէրէ միւրաճաթ իթմէյէճէյինէ տաիր Գօնթ տը Բահօն՝
Գօնթէսէ եէմին իթտիրմիշ իտի :

Գօնթ իլէ Գօնթէս հափընտա վէրլլէն իյզահաթ քեաֆի օլտուղընտան ,
պիրազ տա Գօնթէսին խանէսինտէ միւսաֆիրէթէն պուլունան Մարքիզ Օ-
լէնը տը Շափինիտէն պահա իտէլիմ :

Օլէնը՝ Բահօն խանէտանընէն էքպէրի միւթէվէֆա Գօնթ տը Բահօնըն
քիւշիւք գարտաշը , Վիգօնթ Բէժինալ տը Բահօնըն պիր թտնէճիք գըզը իտի :

Բէժինալ տը Բահօն՝ սէրվէթի եալընըզ կիւզէլլիի օլան Լարօշ Լաւորի
ֆամիլեատընտան պիր գըզը սէվմիշ վէ անըն իլէ էվլէնմիշ վէ Օլէնը տիւն-
եայա կէլտիյի սըրատա Վիգօնթէս՝ վէֆաթ իթմիշ իտի : Բէժինալ գէվճէսի-
նին վէֆաթընտան սօլայը տիւշարը եէէս վէ քէտէր օլուպ , պաշընա կէլմիշ
օլան չու ֆէլաքէթի ունութմագ սէվտասըյա , Օվէրնեղտան պըրագըպ սա-
փուշմուշ իտի :

Շիքի սէնէ զարֆընտա , վարիյէթինի սօն հապպէսինէ գատար սարֆ ի-
տիպ պիթիրտիքտէն սօնրա , ասըլգատէկեանըն նէֆսլէրինէ սուքի գատտ էլլէ-
մէլէրի ճաիզ վէ մէսպուգ օլմատըղընտան , պիր տուէլլօտա խասմիշ քէնտի-
սինի թէլէֆ իթտիրմիշ իտի : Էօքսիւզ գալմըշ օլան Օլէնրէ Գօնթ Աննիպալ
սէհապէթ իտէրէք , Գլէրմօնտա , ասըլգատէկեան գըզլարընա մախսուս օլան
պիր մանասթըրա եէրլէշտիրէրէք , խըզէթի ալիյէսինէ մուվաֆըզ վէ մի-
նասիպ սուրէթտէ թալիմ ու թէրպիյէ իթտիրմիշ իտի :

Օն սէքիզ եաշընտա վասըլէ վէ պիր հիւանիւ ֆէվգէլատէյէ մալիքէ օլ-
տըղը հալտէ , սօնֆպահար մէվսիմինի կէշիրվէք իւզըլ , մանասթըրտան չը-
գըպ Օլէնը՝ Բահօնըն գօնաղընա կէլտիքտէ , էվլէնմէմէկէ եէմին իթմիշ օլան
վէ սէնէվի իւշ եիւզ պին ֆրանգ վարիտաթը օլան ալթմըշ եաշընտա , Մարքի
տՕպրէ տը Շափինի նամընտա պիր ասըլգատէ՝ Օլէնրի կէօրիւր կէօրմէզ ,
էքսէրիա մուսինն քիմսէլէրին կէօնիւլլէրինի բարչալայանագ տէրէճէ շիա-
տէթլի պիր սէվտայէ տիւշար օլուպ , վէ եէմիլինի ունութուպ , Օլէնը իլէ
էվլէնմէք արգուսընը պէյան իթմիշ իտի :

Օլէնը իսէ , հէնուզ բէք կէնճ վէ կիւզէլ օլմաղլա պէրասէր , զիյատէ-
սիյլէ շան ու շէրէֆ հարիսի վէ հէր շէյի հիսսապ իտէր պիր պըզ օլտուղըն-
տան , եվզէլ էմրտէ քէնտի եաշընըն իւշ միսլի սիննէ մալիք օլան պիր քիմսէ
իլէ էվլէնմէքլիյի կէօզիւնէ ալտըրմամըշ իտի իսէ տէ , մուսխիսարէն պու
պասպտէ գարար վէրմէք իւզրէ իքի կիւն մէօհլ իսթէմիշ իտի : Մարքի տը
Շապիհը իլէ էվլէնտիյի հալտէ , մէմուլ իթմէտիյի տէրէճէտէ ճէսիմ պիր
սէրվէթէ վէ պէյն էլ էմսալ պիր մէվզրի պալայէ նաիլ օլապիլմէք իշիւն պիր
գաշ սէնէ Փէտաքեարըզ իթմէք վէ իսթէմէյէրէք պիր քիմսէ իլէ եաշամագ
պէօյիւք պիր զահմէթ օլմայաճաղընը , վէ ալթմըշ եաշընտա զէվճի օլաճագ
Մարքիին , ուզուն եաշամայըպ էօլէճէյինի , վէ օ հալտէ քէնտիսինին սէր-
պէսթ գալաճաղընը , վէ թէվարուս իտէճէյի սէրվէթի քիւլլիյէ սայէսինտէ ,
կէօնիւլիւնին պէյէնտիյինի ինթիխապ իտէպիլէճէյինի իքի կիւն զարֆընտա ,
արիզ ու պիմք միւթալա իթտիքտէն սօնրա , իւշիւնճիւ կիւնիւ , պու մու-
գավէշնամէ էվլէնտիյի կիւն քէնտիսինէ իքի միլեօն Փրանգ իհտա վէ
թէրք օլուսմագ շարթըյա , Մարքի իլէ էվլէնէպիլէճէյինի պէյան իթմիշ իտի :

22

Ինսան միւսլիլէլաի աշգ ու մուհապպէթ օլուր իսէ , իհթիյաթը քեամի-
լէն էլտէն պըրագըր : Իքի միլեօն Փրանգ հէտիյէ իթմէք պիրագ ինսանը ցիւ-
շիւնսիւլիւր . մէկէր քի ալթմըշ եաշընտա սէվասայէ տիւշմիւշ պիր ինթիյար
օլա քի , պէօյլէ պիր Փէտաքեարըզը գապուլ իտէպիլէ : Մարքի տը Շապի-
հի Օլէնըին թէքիֆիւնէ թապիի պիր թէքիֆ նազարըյա պագըպ , պիլա
թէրէտտիւտ գապուլ էյէտի : Ալթը միլեօնըզ սէրվէթ սահիպի օլան պիր
քիմսէ իշիւն իքի միլեօնն նէ՞ էհէմիյէթի վար . վէ Մարքիին խալալ իթմիշ
օլտըզը սաատէթի պու գատար էհզէն սաթըն ալմագ գօլա՞յ մը զաւն օ-
լուսուր :

Մարքիյ տ'Օպրէ տը Շապիհի նամընը թագընարագ զէվճէսի օլաճագ
օլան Մատմագէլ Օլէնը տը Բահօն իլէ ագտ օլուսան նիքեահ մուգապէլէնա-
մէսինի , Մարքի քէմալը խահիլլէ իմգալատըգտան սօնրա , Գօնթ տը Բահօ-
նըն գօնաղընտա նիքեահ րէսմի իճրա գըլընմըշ իտի :

Ֆէվզէլատէ տէպտէպէլի վէ շաշապը սուրէթլէ տիւյիւն թէրթիւյ իտիւ-
միւշ , վէ բէք չօք զէվաթը միւթէպէրէ տէ հազըր պուլուսնմըշ իտի իսէ տէ ,
նէշէ տէնիլէն շէյին էսէրի պիլէ կէօրիւնմէքտէ պուլուսնմըշ իտի :

Զիւնքի , Մարքի տը Շապիհի կէնճլիյինտէ մալիք օլտուղը սէրվէթը ճէ-
սիմէ սայէսինտէ , սէֆահաթըն հէր տիւրլիւսինէ վէ նիհայէթ տէրէճէսինէ
տալարագ էօմր կէշիրմիշ օլտուղընտան , ալթմըշ սէնէլիք եիւքիւ գալտըրմա-
ղա քէնտիսինտէ արթըզ իգթիտար գալմամըշ , վէ կէրշի սիննի շէյսուլէթի
միւնստէպէթիլլէ տիւշար օլտուղը հալի սէթր ու իսֆա իթմէք իւզրէ Մարքի
պագը թէտապիլէ տէ միւրաճաւթ իթմիշ իտի իսէ տէ , զէմանըն՝ ինսան իւ-
զէրինէ հասըլ իթտիյի խարապիյէթի թամիր իթմէք բէք միւշքիլ օլտուղըն .

տան, թագէ սըվալանմըշ վէ ֆագաթ տէօրթ թարաֆընտան երգըմաղա եիւզ թուծմուշ պիր խարապէյէ միւշապիհ հալտէն պաշգա պիր հալ քէսպ իտէմէմիշ իտի : Պինաէն ալէյհ, մէլէք կիպի կիւզէլ պիր գըզճըւաղըն, էլլէրի ալագլարը տիթրէմէքտէ օլան վէ կէօզլէրինէ բերատի շէյաուխէթ ինմէկէ պաշլամըշ պուլուռնան պիր իխթիյար իյէ էվլէնմէսի, տափէթլիլէրին էքոէրիսինէ բէք զարիպ վէ միւնաթէպէթսիզ կէօրիւնմիւշ, վէ Օլէնր՝ Մարքինին սէրվէթի ճէսիմէսինէ գուրպան իտիլմիշ զանն ու թախմինինէ չըզըլմըշ իտի : Նիշէ նիշէ Յիւնր միսիլիւ գըզլար, թէպիմիյէթ վէ բիզսյը վագըրալարընն պէտէլինի պէօյլէնէ բէշինէն էօտէթմիշ օլտըզլարը մէսպուգ իբէն, Նիինէ էֆրեալը ամմէնին պաշգա սուրէթտէ հիւքմէ գալգըշտըզլարը միւշահէտէ օլուռնըշ տըր :

Նիբեհանընն էրթէսի կիւնիւ Մարքի, իլք կիւնտէն զիյատէ սէրմէսիի մէսէլլէթէ տիւշար օլարագ, հալը պախթիյարիսինտէն լայըզը վէճհ իւզրէ իսթիֆատէ վէ թէլէզզիւզ իտէպլմէք իւզրէ, պիր մաշուգըն մաշուգէսինի ալըպ սափուշտուղը կիպի, գէվճէսի Օլէնրի ալըպ, Բահօն գօնաղընտան եիր. Պի պէշ միլ գաւար մէսաֆէտէ պուլուռնան քէնտի միլքինէ կէօթիւրտիւ :

Իլք հաֆթալարը, Օլէնր՝ բրէնսլէրէ մախսուս օլան պիր շաշաա վէ տէպ. տէպէյի, պուլուռնտըղ մահալին ազամէթ վէ լէթաֆէթինի, խըզմէթքեալարանն քիւլիյէթ վէ տարաթընը վէ խուսուսիյէ քէնտիսի իյիւն թէհիյէ վէ թէտարիք իտիլմիշ օլան մէլպուսաթ վէ թէզէրինաթը սաիրէյի միւշահէտէ էյլէտիբնէ, Ֆէվզէլատէ սուրէթտէ հայրան օլմուշ իտի. չիւնքի հէր նէ գաւար հըրսը շան ու շէօհրէթէ զիյաւէսիյէ մէյյալ վէ հիսապընը պիլիր իտի իսէ տէ, երինէ շէպապէթ հալլէրի աշիքեարէն իւզէրինտէ նիւմայան օլմագտա իտի : Քէնտիսի էօքսիւզ պիր գըզ օլտուղը հալտէ, պիրտէն պիրէ ճէսիմ սէրվէթ վէ իզթիտար սահիպէսի պիր միւթէպէր գարը օլմառնտան տօլայը Ֆէվզէլատէ մէմնուն օլտուղը միսիլիւ, խըզմէթքեարան վէ զիյրիտէթա. նընն սարֆ իտէկէլմէքտէ օլտուգլարը մուամէլաթը միւտահէնէքեարիտէն թէլէզզիւզ իտէր, վէ ատէթա քէնտիյի պիր գըպ գարընը հիւքմիւնտէ ատա էյլէմիշ իտի :

Անճագ, շու թէլէզզիւզաթը վահիյէնին արգասը քէմալը սիւրաթլէ քէսիլէրէք, Օլէնր կիւնիւն պիրինտէ, վէ եախստ պիր ազաամ, սըզընթը վէ սըզլէթ հալինին, պիր շախսը սալիս մագամընտա, քէնտիսիյէ իխթիյար գէվճինին արասընա կիրիպ ետրլէմէքտէ օլտուղըն հիսս էյլէյէրէք, ապա թէրէտուրտ իթմէքսիզին, պէօյլէ եալընըզ պալընա թէնհաօնէ եաշամագ իչիւն էվլէնմէմիշ օլտուղընը, վէ հայիզ օլտուղը սէրվէթ վէ շան ու շէօհրէթ նիսպէթինտէ, պիրազ գէվգ ու սէֆա եիւզիւ կէօրմէք հագզը սարիհինտէն պուլուռնտըղընը գէվճի Մարքի տը Շափինէիյէ պէյան էյլէմիշ իտի :

Օլէնրին շու պէյանաթը նահէհգուհուրի վէ պէօյլէնէ մէմուլին զայրը օլարագ թէշիւրի սիւան էյլէմէսի իւզէրինէ իխթիյար Մարքի կէօղիւնիւ ալըպ, քէնտիսի կէշիրմիշ օլտուղը էօմրիւն կէօնահէօն թէպէտուրաթ վէ թէհիլքէլէրինտէն սօնրա, սահիլի սէլամէթէ չըզըպ, քէնտիսինէ միւթի վէ

սատրգ , կիւզէլ վէ կէնճ պիր գարըճըղաղ իլէ քէմալը րիֆահ վէ րահաթլէ իրթիյարըղ գէմանընը կէչիրմէկի , վէ պուլունտըղը մահալին թէնհալըղը վէ գէվճէսինին ըֆիթէթ վէ իսթիգամէթի սայէսինտէ , կէնճիլի գէմանընտա պիր թագըմ գօճալարը գալըմանէ տիւչար էյլէտիլի հալը թագաթֆէրսայէ քէնտիսինին տիւչմէյէճէյի իւմիտիլէ բէրվէրտէ իքէն , Օլէնբին թէքլիֆի վագըսընտան սուլա մէմնուն օլամամըչ իտի . կէնճ եաչլարընտա պիր թագըմ գարըլարը պոշտան չըգարան քէսան , էքսէրիա իրթիյարըղտա պէօյլէ թէնհա պիր մահալէ չէքլիպ եաչամագ տէվտասընա տիւչէրլէր . ալագլարընը տօղրու պառապիլտիքլէրի վէ նէչլէրինին եէրինտէ օլտուղը գէման , հէր շէյէ քէնտիլէրինի մէշուուն ատտ իտէրլէր . քէնտի ագըլլարընա էսէնի վէ իսթէտիքլէրինի եարմագլըղը քէնտիլէրինէ գանուն իթթիխագ իտէրլէր , վէ պունըն խարիճինտէ հիչ պիր վագիֆէ իլէ միւքէլլէֆ օլմագլըղը գապուլ իթմէլլէր . անճագ եաչլարը իլէրիլէյիլ վէ սըղը վէ աղըրլար իսթէ կէլիլ տէ մէյտանը սէֆահաթը արգալարընտան եէթիլէնլէրէ թէրք իթմէք մէճպուրիյէթինէ տիւչտիքլէրի կիպի , գէվճէլէրիլէ պէրապէր եաչատըղլարը խանէնին գարուսունըն մուգատտէս օլտուղընը վէ գօլայըղլա պիր քիմէնին օլ գարուտան իլէրի կիրէմէղ իտիւկինի իլան վէ իշաէյէ գալգըրըլար :

Մարքի տը Շափինեի բէք միւճէրբէսլ պիր քիմէն օլտուղընտան , գէվճէսի Օլէնբին թէքլիֆի իւպէրինէ հէյէճանէ տիւչիւսլ , պիր նիկեհալէ իսթիգալիլի աչիքեարէն կէօրմէյէ վէ եալընըղ քէնտիսինէ մախսուս օլմագ իւզըն ալըսլ սագլամագ իսթէտիլի գարըսընըն էթրաֆընտա , պիրպիրինտէն զիյատէ իղֆալ իտիճի պիր թագըմ կէնճլէրին տօլաչաճաղընը , վէ պունլարա մուգապէլէ իթմէք միւմբին օլամայըսլ , իթսէ պիլէ էնճամընտա մաղլուսլ օլաճաղընը պիր լահգատա կէօղիւ էօնիւնէ կէթիլէրէք , էօմրիւնտէ պիրինճի տէֆա օլարագ գըսգանճըղը նէ տէմէք օլտուղընը տուլմաղա , վէ գըսգանճըղըն աչտըղը եարէնին կիւնտէն կիւնէ պէօյլիլիլ ասլա գաբանմալաճաղընը անլամաղա պաչլամըչ իտի : Պու եիւզտէն իլէրիտէ չէքէճէլի իսքէնճէ վէ սիյասէթի տիւչիւնէրէք , գօրգուսընտան թիրիլ թիրիլ աթիթէմիլ իտի իսէ տէ , Մարքիլի գին հալա վէ հալվէսինի , վէ էօմրիւն թէհլիքէլի սէֆահաթլարընա տալմագ խուսուսընտաքի արգուլէրինի գօլայճա մէն իտէպիլէճէք վաննըլա , վէ իլին էօնիւնիւ ալմագ մագսատըլա , Օլէնբին թէքեալիֆը վագըսընը բէստ իթմէկէ վէ անըն նաղ ու իսթիղնասընա գուլագ ասմամաղա գարար վէրէրէք , տաղտաղալը ճիւնպիւլէրտէն չօգտան պէրու նէֆրէթլէ չէքիլիլ օլտուղընը վէ սըհէթը վիւճուտինին մուհաֆագասը գըմնընտա , քէօյլէրտէ էօմր կէչիրմէք իգթիլա իթտիլինի , վէ քէնտի էմլաքընտա բէք րահաթ իթտիլի ճիհէթլէ , օրատան պիր ելրէ հարէքէթ իթմէյէճէյինի , վէ պիր գէվճէնին վագիֆէսի հէր նէրէտէ օլուր իսէ օլուն . գօճասընա քէմալը սատագաթլա բէֆագաթ իթմէքտէն իպարէթ օլտուղընտան , քէնտիսինտէն ալըմասը ճայիգ օլամայաճաղընը Մարքիլի գէվճէսի Օլէնբէ սուրէթը գաթիլէ վէ միւնասէ գէտէ պէյան վէ շու պէյանաթընըն էսպապը մուճիպէսինի տալի եէկեան եէկեան թաֆսիլ ու իթեան էյլէմիլ իտի . անճագ Մարքիլի Օլէնբ , գէվճէնին կէօս-

թերտիյի էսպապըն հիշ պիրինի քէնտինէ մուվաֆըզը մասլահաթ կէօրմէ-տիյինտէն , քէմալը շիտտէթլէ իսթիյար զէվճինին աղըր վէ սըզըւարընը թէ-տավի իթմէք իշին քէնտիսիյլէ էլլէնմէմիշ օլտուղընը վէ շու նիքեահընտան մագաստը պիւսպիւթիւն պաշգա շէյ իտիւկինի , վէ խասթա պագմագ պիր վէճհ իլէ էլինտէն կէլէմէյէճէյինի , վէ կէնճ եաշընըն զէվգինի չըգարմագ արգուսընտա ոլուլունտուղընը , վէ ալթմըշ եաշընտա պիր գօճա իշին , գա-րըսը հագգընտա պիրագ ալիճէնապանէ տավրանմագ , Ֆէտաքեարըզլարըն էն քիւշիւյի ատտ օլունտալիլէճէյինի ճէվապէն իֆատէ իթմիշ իտի . Օլէնք զաթէն ազըլլըճա պիր գարը օլուպ , տիւշար օլտուղը հիտտէթ պիրագ տա-հա գուվվէի նաթըգասընա ճիւա վէրէրէք , մագէրէթը վագըասընը , քէմալը ազամէթլէ տէրմէյան իթմիշ օլտուղընտան , սէօզլէրինին հէր պիրի գուրչուն տանէսի միսիլիւ Մարքինին օմուզլարընա տիւշիւպ տէլմէքտէլէր իտի :

Իսթիյար Մարքինին սապը ու թէհամմիլիւ թալըպ , վէ Ֆագաթ զէվ-ճէսինին սէօզլէրինտէն ասլա իղնա օլմայըպ , սիյահ սաշը վէ ալա կէօզլիւ զալիմէ գարըսընը մէյլ վէ արգուլարընա շէտիտէն մուսալէֆէթ իթմէք իս-թէմիշ իտի իսէ տէ , Ֆրանսըզլարըն՝ գարընըն թէճվիզ իթտիյինի Ալլահ տա թէճվիզ իտէր ֆգրասընճա , Գօնթուն մուսալէֆէթի վագըասը հիշ պիր շէյի միւֆիւա օլմայըպ , վէ իշին նէթիճէսինտէ նէրէնի քէսպ իտէճէյինէ շիւպհէ գալմայըպ , Մարքի բէլինէն զէվճէսինէ մաղուպ օլմուշ ատտ օլունտալիլը իտի :

Ֆիլվագը պիր այ սօնրա Օլէնք զէվճիլլէ պէրապէր Գլէրմօնա կէլիպ , վէ զէվճինին մութասարըրֆ օլտուղը ճէսիմ վէ միւլէյյէն գօնաղա եէլլէշիպ , խանէսինի վիլայէթին քեաֆֆէի ասըլատէկեանընա պիր իճթիմակիան իթ-թիսագ էլլէմիշ իտի : Պալօլարըն , սուֆրալարըն , ճէմիլէթլէրին , չալը ճա-ղանագ վէ ճիւնպիւշին արտը արգասը քէսիլմէյիպ , Գլէրմօն շէհրի , պու տէ-րէնէ ճիւնպիւշ կէօրմէմիշ տինտէ ճաիզ իտի : Մարքի իսէ շու հալլէրաէն աս-լա մէմուռն օլմայըպ , վէ տիկէր թարաֆտան զէվճէսինի տէ ֆէվգէլատէ սէվտիյի ճիհէթլէ , պիրտէն պիրէ անտէն այրըլմագըլըր տա կէօզիւնէ ալաը-րամայըպ , տիշլէրինի կըճըրտաթտըրա կըճըրտաթտըրա թէհամմիլ իտէր վէ բէշֆիյաթընըն պիրէր պիրէր մէվգըի ֆիլլէ կէլտիլինի կէօրտիւքճէ , հըրս ու զագապը արթտըգճա արթար իտի . շիւնքի պիր թագըմ իշվէպալ էրբէլէրին շիրին Օլէնքին եագասընը գօյվէրմէտիլէրինի , վէ պունլարըն չօղու գարար-սըզ ատտ օլունտալիլէ պիր մըգասընըն տաիսի թէհիլքէլի օլտուղլարընը հիսս էլլէտիյինտէն , արթըգ նիհայէթ տէրէճէլէրէ գատար զէվճէսինի գըս-գանմաղա պաշլամըշ իտի :

Հըրս ու եէէսինտէն հէման հէր կիւն էօյէ հալլէրէ կիրիֆթար օլուր իտի քի , հայաթընըն թէհիլքէտէ պուլունտըղընը անլար , պագէն բէճա վէ նիյաղէ , պագէն թէհտիտէ գալգըշըր իտի իսէ տէ , հիշ պիրի քեար իթմէգ իտի : Զէվճէսի իսէ թավը ու վագարընտան գըլ բայը այրըլմայըպ , էրբէիւա զէվճինին բէճա վէ նիյաղ վէ թէհտիտաթընը իսթիհպա վէ գահգահա իւէ թէլագգը իտէր իտի :

Շուրաւորնը տախի պէյանէ մէճպուրըք քի, Մարքինին թէճհհիւլինտէն սօնրա իքի սէնէ միւտտէթ զարֆընտա, Օլէնր թարաֆընտան զէվճիւնին գըս-գանճըղընա մէյտան վէրէճէք հիշ պիր հալ վէ հարէքէթ վուգու պուլմամըշ քտի. էկէրչի Օլէնր պիրազ իշվէպազ պիր գարը իտի իսէ տէ, ալէսսէվիյէ հէր քէսէ այնը մուամէլէյի իտիպ, քէնտիսի իշիւն էօլիւպ պայըլանլարըն հիշ պիրիսինէ պըրճա պիր րիւճհանիյէթ վէրմէսիշ իտի. կիւլտիւլիւ սըրատա հէր քէսէ պիրտէն կիւլէր իտի. Օլէնրին չու հալի Մարքի Վիպի թէճըրիւպէ սահիպի պիր քիմսէյի թէճմին վէ րահաթ իթմէք իգթիզա իտէր իտի իսէ տէ, գըսգանճ օլան քիմսէ, ալէսսէվիյէ պիր շէյի թէճթիշ իթմէքսիյի հիւքմ իտէր: Իքի սէնէ պէօլլէճէ կէյիրսիքտէն սօնրա, իւշիւնճիւ սէնէսի՝ ահվալ քեւմիլէն տէյիլտի:

Օլէնր՝ սիւվարի ֆըրգասըյլլա Գլէրմօնա կէօնտէրիմիշ օլան Վիգօնթ տը Սօմմ նամընտա պիր կէնճ զապիթին յէզաքէթը հալինէ գաբըլպ, վէ աշի-քէար սուրէթտէ զապիթը մէրգումէ ճէսարէթ վէրիպ, կէրչի պէյնլէրինտէ ճիտտի սուրէթտէ պիր րապըթա րէյտա օլմամըշ իտի իսէ տէ, չու հալ պիր տէրէճէյէ գատար շանընա իրասը նագիսէ իթվէկէ պաշլամըշ իտի: Մարքի տը Շափինէի իսէ, պուռնուն իւզէրինէ պիւսպիւթիւն ագլընը զայս իտիւպ, կիւնիւն պիրինտէ իսալգ էօնիւնտէ պիր րէպալէթ տիր գօթարտը. շէօլլէ քի, քէնտի հէտինտէքի չիշէք տէմէթինտէն Օլէնրին չըգարըպ ալմըշ օլտուղը պիր չիշէյի, Վիգօնթուն՝ Օլէնրտէն ալըպ իւզէրինէ թագընտըղընը կէօրտիւլիւնտէ, Վիգօնթու տուէլլօյա տալէթ իթտիքտէն սօնրա, զէվճէսինի գօլունտան եագալայըպ, հայրէթտէ գալմըշ օլան միւսաֆիրլէրին հուգուրընտա, նէ գատար սէսի վար իսէ, հէման էրթէսի կիւնիւ քէօյտէքի խանէլէրինէ չէքիլէճէյինի, վէ մուզալիրի հալինտէ քէնտիսինի մանասթըրըն պիրինէ գա-րաթտըրըպ պիր տահա չըգարթմայաւաղընը պաղըրմաղա պաշլատըգտա, զէվ-ճիւնին չու միւնասէպէթսիլիլինէ Օլէնր թէհամիւլիկիւզար օլամայարազ, պա-յըլպ եւրէ սէրիլտի: Հաղըր պուլունան գատընլարըն քեւաֆֆէսի Օլէնրին թարաֆընը իլթիզամ իթտիքլէրի միտիլիւ, էրքէքլէրին չօղու տախի, Օլէն-րին կիւզէլիլինէ մէպնի պիրտէն իսթիյար գըսգանճ ալէյհինտէ հիւքմէ գալ-գըշտըլար:

Էրթէսի կիւնիւ Մարքի տը Շափինէի, տուէլլօտան մէյուս պիր հալտէ ափտէթ էյլէտի: Վիգօնթ տը Սօմմ իւշ տէֆա Մարքիի թէրքը սիւահ իթ-մէք մէճպուրիյէթինէ տիւշիւրտիւքտէն սօնրա, զպիֆ էիլլէ պիր գըլըճ պի-լէ թուլմաղա իգթիտարը գալմամըշ օլան պիր իսթիյար իլէ տուէլլօյա տէ-վամ իտէմէյէճէյինի պէյան իլէ չէքիլմիշ իտի:

Գօնաղըն հալլուսընտա, գօշուլու հաղըր պիր արփալա պէքլէմէքտէ օ-լուպ: Մարքի՝ զէվճէսինի Գլէրմօնտան ուզազ պիր մահալէ կէօթիւրմէք իւզ-րէ, արապայա սօգմազ իսթէտի իսէ տէ, Օլէնր մուխալէֆէթ իթտիլինտէ, Մարքի ճէպրէն զէվճէսինի իթաաթա մէճպուր իթմէյէ գալգըշտըգտա, Օ-լէնր՝ թէքրար մուխալէֆէթ կէօսթէրէրէք զօրլու գօրլու պաղըրմաղա պաշ-լատը: Իսթիյար Գօնթուն հիտտէթ ու զաղապը տիվանէլիք տէրէճէսինէ

գատար արթնայ, վե քէնտիյի Ղայա խոհայ, էլինի գէվճէսիւ իւզէրինէ գալտը-
րարագ խըզմէթ քեարարըն հոգուրընտա, եիւզիւնէ խաֆիֆճէ ուրմասը իւ-
զէրինէ Օլէնը պըրագըզ, սավուշմուշ խոի :

23

Մարբի տը Շափինեինին գանը գաֆասընա չըգըզ վե եիւզլէրի գըզա-
րըզ եէրէ աէ վիթլէճէյի սըրատա, գօլթուգ սանտալիյէսինտէն պիրի իւզէրի-
նէ թըրմալանարագ, — թուլո՛ւն վե պուրայա կէթիբին շուսո՛ւ — տէյու պա-
ղըրմաղա պաղաաը իսէ տէ, խըզմէթ քեարարըն քեաֆֆէսի, Օլէնրի Մար-
քիէ թէրճիհ իթմէքտէ օլտուգլարը ճիհէթլէ, հիչ պիրի եէրինտէն գըմըլ-
տունմասըղընտան, Օլէնը սէրպէսթճէ էվվէլա սալօնտան վլ մուախարտէն
տախի խաշէտէն տիշարը չըգըզ, վե պիր տաշա ավտէթ իթմէմէք իւզըրէ
եէմին իտէրէք սավուշմուշ խոի :

Օլէնը՝ յէրէյէ կիտէճէյինի քէնտիսի տախի պիլմէլիպ, սօգաղա չըգտըգ-
տա տիւշիւնմէկէ պաղամըլ խոի . պուլուշտըղը հալը միւշքիւլտէ պիր քէրրէ
իհթիյաթսըզ տավրանաճագ օլտա, նամուս ու իթիպարըլլա պէրապէր քէն-
տիսինին տախի մահվ օլուպ պիթէճէյինի պիլտիյինտէն, Օվէրնեը վիլայէթի-
նին վալիսի օլուպ, գրալա վէքեալէթ իթմէքտէ օլտան վե ումուսըն հիւրմէթ-
վէ րիպլէթինի գազանմըլ պուլուշտան Գօնթ տը Սէն-Ժէրանըն գէվճէսի Մա-
տամ տը Սէն-Ժէրանըն նէղտինէ կիտիպ, իլթիճա իթմէքիյէ գարար վէրմիշ
խոի : Սէն-Ժէրան ֆամիլէասընըն Բաշօն ֆամիլէասըլլա ագրապալըղը եօգ
խոի իսէ տէ, պիր տէրէճէյէ գատար իքի ֆամիլէանըն եէքտիկէրինէ միւ-
նասէպէթի վար խոի : Գօնթէս տը Սէն-Ժէրան իք ագլամքի հատիսյէի րա-
յէլայն միւշահէ տէ պիրլէ Օլէնրին ճիտտէն գապահաթլը օլտալըպ, աճագ
իհթիյաթսըզճա տավրանմըլ օլտուղընը հիւքմ իթմիշ օլտուղընտան, Օլէնրին
հալինէ սամիմէն աճըլարագ, մուվադգալթ սուրէթտէ խանէսինէ գապուլ
իթմէքիյէ րաղը օլմուշ խոի :

Մարբի տը Շափինեի՝ եըլտըրըմ տամլասընտան էօլմէկէ պիր րամագ գալ-
մըլ իքէն, չըգարթմըլ օլտուղը գան սայէսինտէ, շու թէհլիքէտէն գուրթու-
լարագ, վե հիտտէթինի գապթէ միւգթէտիր օլտամայարագ, գէվճէսինի մա-
նասթըրա գաբաթտըրմաղա գալըզմըլ խոի իսէ տէ, գարըսընա դուվէթլի
պիր խասիմ չըգըզ, չէօլէ քի, Գօնթ Աննիպալ տը Բաշօն՝ ագրապասընտան
օլտան Օլէնրին թարաֆընը իլթիպամ խոիպ, հէման Գլէրմօնա պիլապիմէ Օլէնր
թարաֆընտան գէվճի ալէյհինէ տավայա գըլլամ իլէ, գօճասընտան պըրը-
մասընըն թահթը հիւքմէ ալընմասընը իսթիտա իթմիշ խոի : Իքի թարաֆտան
տա Բարիսին էն մէշհուր ալօգաթլարը թալին օլուշըպ, մուհաքէմէ պիր սէ-
նէ սիւրտիքտէն սօնրա, Մարբիզ տավասընը գազանարագ, քէնտիսինին
հիւքք վե սէրպէսթ գալմասընա, վե Մարբիզ տը Շափինեինին էսնաի նի-
քեահտա գէվճէսինէ թէրը իթմիշ օլտուղը իքի միլէօն ֆրանզը տէրհալ թէե-
տիյէ իթմէսինէ նիզամա տաիրէսինտէ հիւքմ օլուշմուշ խոի :

Մատամ տը Շավինեհինին պէօյլէճէ հէնուզ երրմի իքի եաշընտա վէ ճէ-սիմ պիր սէրվէթէ վէ հիւսնիւ լէթաֆէթէ մալիքէ իքէն , տուլ ումագարզըն սէրպէսթ պիր հալտէ պուլունմասը քէնտիսի իշիւն զայէթ թէհլիքէլի պիր հալ ուտուղընը վէ քէնտի պաշընա պըրագըլաճագ օլսա , տիւշար օլաճագը միւշքիլաթտան պիլախէրէ բէք միւշքիլ գուրթուլապիլէճէյինի Գօնթէս տը Բահօն տիրայէթ վէ զէքեազէթի իգթիզաշընճա Փարզ ու թէմէիզ իտէրէք , քէնտի խանէսինէ կէլիսլ գալմասընը Օլէնրէ թէքլիֆ իթմիշ վէ Օլէնր տախի շու թէքլիֆի քէմալը խահիշլէ գապուլ իթմիշ օլտուղընտան , Մարքի տը Սէն Մէքզանըն կէլաիլի սըրասու , Օլէնրին իքի ալտան պէրու օրատա պուլունմըշ օլմասընըն սէպէպլէրի պուլարտան իպարէթ իտի :

Մատամ քի Օլէնրին ահվալը մազիյէսինի պէօյլէճէ թարիֆ իթտիք , պի-րագ սա ախլագընտան օլահս իտէլիմ :

Պալատէքի սէրկիւզէլթին թարիֆինտէն Օլէնրին հազէսքեար , հասէտ քեար վէ իշվէքեար պիր գարը օլտուղը անլաշըտը . շիմաի շուրասընը տա ի-լապէթէն պէյան իտէլիմ քի , պիգարար վէ կէվէք օլտան վէ նէ բէք էյի վէ նէ տէ բէք ֆէնա օլմայան իըլզէթի զաթիյէսինտէ ճալիսը տըգգաթ օլտան չէյ՝ Օլէնրին ազըլ սէլիմաէն հէման ախլապիլէթիւն մահրուճէ օլմասը օլուպ , շէօյլէ քի , քէնտի իգթիտարընըն մաֆէվզինտէ օլտան պիր իգթիտարըն իւ-ճաաթընա տալանմալըպ , հէման թէսլիմ օլուր իտի . շօճուգըլուղընտա թէ-լագգը իթմիշ օլտուղը թալիմ ու թէրպիյէ՝ էսասը գաֆիյէ վէ մէթինէ իւզէ-րինէ միւպլէթէն օլմատըղընտան , հիշ պիր շէյէ գանաաթը թամմէ հասըլ ի-տէրէք թահսիլ իթմէմիշ իտի : Պունուն իլէ պէրապէր , երրմի իքի եաշընա կէլինճէյէ տէկին , պիր գարընըն նամուսընը լէքէտար իտէճէք սուրէթտէ հիշ պիր հարէքէթտէ պուլունմամըշ օլտուղը ճիհէթլէ , իաթէտիյի հալտէ , պուն-տան պէօյլէ տախի , պիր նիւմունէի ֆագիլէթ մագամընտա աէյիլ իտէ տէ , էօյլէ մագարրաթլը խուլլարա տա սիւլիւք իթմէքօիյին քիմէսնէյէ ոյր զա-րար իյրաս իթմէնէճէք րատտէտէ բրզ ու իթիպարը եէրինտէ հաշայապիլիը իտի : Պունըն մուղայիլի , Օլէնր՝ էյատիի միւհիլքէյէ տիւշաիւլիւ վէ վէլիմ՝ նասիհաթլարա հէվալէի սէմը իթիպար էյլէտիյի թագտիրտէ հիւսնիւ լէթա-ֆէթէ տէ մալիքէ օլտուղը ճիհէթլէ , ալէմ նագարընտա թէհլիքէլի պիր մախ-լուգ սըրասընա կէչէճէյինէ շիւպհէ օլունամուգ իտի :

Իլէրիտէ Մատամ տը Շավինեհինին պալտտէ պէյան օլունտն իքի թարիգ-տէն գանղըսընը ինթիխասպ վէ իթթիխասպ իթմիշ օլտուղը անլաշըլաճագ տըր-

Գօնթ վէ Գօնթէս տը Բահօն վէ Մատամ տը Շավինեհի վէ Մարքի տը Սէն-Մէքզան պու վէճհ իլէ սապահը կէշիրտիլէր : Մարքի տը Սէն-Մէքզան միւթատընտան շօգ զիյատէ բարլագ , նէշէլի վէ նէգաքէթիլի վէ պուլունմա-ղը հալը միւշքիլի քեամիլէն ունութմուշ կիպի իտի . պէօյլէ պիր ֆիւթուրըզ ասըլզատէնին պաշընը կէօրէն , գըյմէթ քէսիլմիշ պիր պաշ օլտուղընա բէք գօլայ ինանամազ :

Գօնթէս տը Բահօն՝ Մարքի տը Սէն-Մէքզանա ֆէզգէլտտէ սուրէթտէ

ըստ իր անհատական փոփոխութիւններէն, Մարքիզին փիւթ ուրսուց հալինէ հայրան օլուր, վէ պէօլէ բաք պիր զամիրին շահաւ տէթը սարիհէսինէ թէրէտտուտ սիրէ իթմէք խաթրընտան կէշմէզ իտի : Մատամ տը Շաքինեի իսէ, Մարքինին հէր պիր սէօզիւնտէն հայրէթ վէ թէ-աճհիւպի արթար վէ կիւլէ վէ գուրչուն արասընտան գաշըս սափուշմաղա մուշաֆֆազ օլմուշ օլան շու ֆիրարինին եիւզիւնէ պագտըգճա, չօճուգլու-ղունտան պէրու թէխայիւլ իթմիշ, վէ ֆագաթ ասլա թէսստիւֆ իթմէմիշ օլտուշը՝ զարիպ պիր քիմսէյի էյէ կէշիրմիշ զանն իտէր իտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան՝ Մատամ տը Շաքինեիին հէր պիր հալինէ, հէր պիր նագարընա, վէ գալպինին հէր պիր չարընթըսընա տըգագաթ իթմէք-տէն ֆարիզ օլմազ վէ քէնտի քէնսիյէ :

— Շիմտիիք հէր չէյ սըրասընտա կիտիյօր . հագըգաթէն պախթիյար պիր քիմսէ իմ—տէր իտի :

Էօլէ թաամընտան սօնրա, Գօնթ տը Բահօն՝ Մարքիյէ խիթապէն .

— Եօրղո՞ւնմուսընդ :

— Ասլա . նի՞րիւն սօրտուսընդ :

— Աթ իլէ կէզմէյէ չըգալմ տէյէճէքտիմ . ճիվար մահալլէրի սիգէ կէօս . թէրմէք իսթէրիմ :

— Բէք ալա :

Գօնթ իլէ Մարքի աթլարա պինիպ, վէ պիր տէ խըզմէթքեար ալըպ, սըշարը չըգալմար :

Գօնթ՝ Մարքի իլէ սէրպէսթճէ վէ եալընըզ կէօրիւշմէք իսթէտիյինտէն, կէզմէյի վէսիլէ իթմիշ իտի . պինաէն ալէյհ գօնագտան այրըլըր այրըմազ .

— Մարքի տը Շաքինեիյի պէյէնտինի՞զ մի :

— Բէք կիւզէլ . Գօնթէս կիպի զայէթ լաթիֆ վէ կիւզէլ պիր գարընըն եանը պաշընտա կիւզէլ կէօրիւնէպիլմէք իչիւն հագըգաթէն կիւզէլ օլմագ լա-զըմ կէլիլ :

— Գօնթէս թարաֆընտան թէշէքքիւր վէ հագըգընտա իպրագ իթտիյինիգ նէզաքէթի քէնտիսինէ պէյան իտէրիմ : Շիմտի սիգին իլէ պիր խուսուստան պահա իթմէք իսթէրիմ, պու սապահ իշի պիրագ անլաթտըմ :

— Հա՞նկը խուսուստան :

— Պիզգաթ Օլէնքտէն :

— Հա՛ Հա՛ :

— Գալպինիգէ էյիճէ տըգագաթ վէ նագարէթ իթմէնիգի պիր արալըզ սի-գէ թափսիյէ իթմիշ իտիմ . նամուս ու իթիպար նամընա օլարագ, շու նասի-հաթըմտան այրըլմամանըզ շիմտի թէքրար նիյագ վէ հաթիթա մէրգուճնին նագարըն իւզէրինիգէ պիր վէճհ իլէ ճէլպ իթմէմէք իչիւն էլտէն կէլէն դայ-րէթի տիրիզ իթմէմէնիգի խասսէթէն րէճա իտէրիմ . էկէրչի Մարքի՞զ՝ սիգի սէվմէկէ գալըրչաճագ օլուրսա, ըսալըն դայրը միւմքին պիր ֆէլաքէթ վէ պէյա գուհուր իթմիշ օլուր :

— Պու միսիլիւ պիր չէյտէն ասլա գօրգմայընը . ֆագաթ, շու ֆէլա-

քէթ վէ պէլայը պիրազ միւսալաղալը սուրէթտէ թէսապփուր իթմէյօրմուս սունուզ :

— Ասլա վէ գաթան . պէնիմ եէրիմէ գաիմ օլաճագ օլուր իսէնիզ , սիզ տէ , նէթիճէի հալի պէնիմ կէօրտիւլիմ կիպի կէօրիւրսինիզ : Էկէրչի Օլէնր տուլ պիր գարը օլա իտի , քէնտիսինէ խօշ կէօրիւնմէնիզի պէն սիզէ թաժսիյէ իտէրէք , — էյի պիր իշ տիր , կիւզէլ տիր , զէքի տիր , վէ հաթթա իքի միւսօն տա վարիյլթի վար տըր — տէր իտիմ :

Օլէն — Մէքզան իքի միւսօնու իշիտիր իշիթմէզ էյէրի իւզէրինտէ սըշրայլու :

— Իքի միւսօն մու — տէտի :

— Օ գատար :

— Մարքիվին բէտէրի վիգօնթ աը Բահօն սէրվէթ պըրազ մագսըզըն էօլտիւ զանն իտէրիմ :

— Բէք աօղլու տըր , սանա Օլէնրին սէրվէթի նէրէտէն օլտուղընը թարիֆ էտէյիմ — տէյիպ , պիրազ էվվէլ զիքրի սէպգաթ իտէն աշվալի հիքնայէ իթտիքտէն սօնրա — կէրէք սէնին վէ կէրէք Օլէնրին պէտապախթլըզընըզտան Մարքի տը Շափնեի հալա սաղ տըր . վէ հէր նէ գատար ալթմըշ էաշընը կէշիշ իսէ տէ , տահա էաշպապիլի : Ալլահ էսիրկէսին քի , Մարքինին պիր ան էվվէլ էօլմէսինն արզուլէյիմ . Փազաթ շուրասընը պիլիւրիմ քի , էկէրչի շու տիւնեայը պըրագըլ աշրէթէ էօլնու օլմագըղա գարար վէրէճէք օլուր . սա , պիշարէ ագրապամ Օլէնրէ պէօյիւք պիր էյլիք իթմիշ օլուր :

— Կէօրիւրսինիզ Գօնթ քի , Մարքի՝ նէզաքէթ էտիպ տէ էօլմէրլիյէ թաճիլ իթմէյլճէք տիր . գօճալար . . .

— Իշ պու մէրէգտէ օլտուղը հալաէ , սիզին իէ Օլէնր պէյնինտէ հուսուլէ կէլէճէք պիր րազըթաի մուհապպէթին տէրէճէի վէխաժէթինի քէշֆ վէ թախմին իտէպիլիւրսինիզ : Կէնճ վէ կիւզէլ , վէ իսիին թաշմագտա օլտուղը պիր զէվմտէն ալըլմըշ օլան պիր գարընըն հալի բէք միւշքիլ վէ նազարը ճիհանտէ զաթէն պիր տէրէճէյէ գատար մէշքիւք օլտուղընտան , շու հալի տահա զիյատէ պիր գաղըզըզըղա տիւլիւրմէք ճաիզ օլամագ : Զէվճէմ Գօնթէս , Օլէնրի էվլինէ միւսաֆիրէթէն գապուլ վէ անը թաշթը հիմայէսինէ ալմագլա , պիր տէրէճէյէ գատար նիմ բէսմի պիր վաթիլիք տէրէօհտէ իթմիշ տէմէք տիր . պինաէն ալէյհ պիր վալիտէ՝ զըզընա նէ վէճհ իէ նազարէթ իտէր իսէ , Գօնթէս տախի Օլէնրէ օրատտէտէ նազարէթ իթմէյէ մէճպուր օլուպ , անըն շան ու շէօհրէթինէ խալէլ կէլմէսինէ րազը օլամագ . իմտի սէն տէ պէնիմ գատար պիլիւրսին քի , մուհապպէթ տէնիլէն շէլ թուլ միւտտէթ կիզլի թութուլամագ . էկէրչի Մարքիզ սիզի սէվմէյէ գալըշաճագ օլուր իսէ , խըզմէթքեար տէնիլէն թապիլի ճասուլար տէրհալ Փարզընա վարըրլար . անլէրտէն պիր շէյ սէթր իտէպիլմէք մուհալ գապիլինտէն տիր : Պէօյլէ պիր հալ մէյտանա չըզմագլա պէրապէր , բէզալէթ վէ լըօվայըզ տա թունուլարի գուհուր օլուր . միւֆթէրիյաթ վէ ֆասսալըզըն սօնու կէլմէզ . ագրապամըզտան պիլ գարընըն թէօհմէթլի պիր էնթրիգասընա խանէմիզի մէրէքէզ վէ նէֆսիմիզի մուին իթմիշիք տէյու աղըզտան աղըզա կէզմէ կէ պաշ-

լայաճաղ : Եւ իսկէն կեօզ գարայօրուդ տէմէյէ ճէսարէթ իտիլմէզսէ պի-
լէ , կեօրմէյօրուդ տէմէյէ թէրէտտիւտ իտիլմէյէնէք տիր : Պուռնուն տա նէ-
թիճէսի նէ օյաճաղընը սիզ տէ անլարսընը եա' . պազը իսնատաթ օլուր քի ,
էհէմիլյէթ վէրիլմէզ , Ֆազաթ ոլու օ գապիլտէն օլամազ . նամուս ու իթի-
պարմըզ թէհիլթէյէ տիւշար օլուպ , մաէթթէէսսիւֆ եա սիզտէն եա Օլէնը-
տէն վէ պէլթի տէ հէր իքինիզտէն այրըմաղա : պիզի մէճպուր իտէր . շու
միւթալաթըմը պիր քէրրէ վէզնը իտրաքէ ուր , վէ սէնին տիրայէթ վէ իհ-
թիյաթքեարըլընա կիւվէնմիշ օլտուղըմը խաթընտան չըգարմա :

— Պանա կիւվէնմէնիլ՝ հազգըմտա օլան էմնիլթիինիլէ պիր տէլիլ գապի
օլտուղընտան , պուռնտան տօլայը քէնտիմի պախթիյար ատտ վէ թէշէքքիւրլէ
պէրապէր , շու էմնիլթիինիլէ միւթալազգ օլտուղըմը խապաթ իթմէքիլյի
սիզէ վատ իտէրիմ . պուռնուն իշիւն տէ գիլատէ պիր գազմէթ չէքմէյէնէյիմէ
էմնիլմ . Մարքիլ տը Շապիւնի նէ գտտար իզֆալ իտիճի պիր գարը օլա , պէ-
նիմ գալպիմէ պիր կէնա թէէսիրի օլամայաճաղընը բանա պիլիրիմ . անըն
պէնի պէյէնմէնի պահսընա կէլիճէ , պու թարաֆտան հիշ գօրգու եօզ .
իւզէրիմտէ էկէր պիրիսինի իզֆալ իտէնէք պիր շէյ վար իսէ օ տա ինսանիս
յէթիինիլ սայէսիւնաէ հուսուլէ կէլմիշ պիր հալ տըր . եօգուս , պէն քէնտիմէ
հիշ պիր հիւսնիւ հալէ մալիք տէյիլիմ . պուռնուն իլէ պէրապէր շայէտ սիզին
գօրգուղընը շէյ վուզու պուլուրսա , եանի Օլէնը պիլմէյէրէք պէնի աււ-
շիւնմէք կիպի տէյէրսիլ պիր շէյէ գալգըշաճազ . օլուր իսէ , Ֆիւթուրսուզ
պիր թափը իթթիլաղըլա , անը տէրհալ էֆքեարընտան վազ կէշիւրէնէյիմի
սիզէ գաթիլէն թէահհիւտ իտէրիմ : Պու գատարը քեաֆի՞ մի տիր :

Գօնթ տը Բահօն ճէվապ օլարադ , Մարքիլէ պիր թէշէքքիւր իթաի :

24

Գօնթ տը Բահօն իլէ Մարքի տը Սէն-Մէքըան կէզմէկէ վէ մուսահէպէ-
թէ տէվամ իտիպ , վէ Օլէնրին պահսը պիթիւլ , Գօնթ՝ գրալտան պիր ան
էվվէլ քէնտիսինին աֆվ պուլրուլմասը գըմնընտա լազըմ կէլէն էմրնամէնին
իտթիհսալի իշիւն թէշէպպիւսաթը մուզթէզիլյէյէ միւսպատէրէթ իտէնէյիլի , վէ
նէթիճէի թէշէպպիւսաթընըն խայրըլ օլաճաղը շիւպհէսիլ իսէ տէ , անճազ
իշին պիր ան էվվէլ պիթմէսի իշիւն , Բարիսէ կիտիպ պիզգաթ գրալը կեօր-
մէք իճապ իտէնէյիլի վէ Փազաթ թէհարիյաթըն մուվազգաթէն թէէլիլի
խուսուսընը շիմտիտէն քէնտի թէալիւգաթընտան օլան վալիի վիւայէթէ վէ
քէնտի միննէթտարը պուլուռնան հաքիմէ թահրիրէն թափսիյէ իտէնէյիլի՝
Մարքիլէ պէյան էյլէտիքտէ . Մարքի թէշէքքիւրաթը ադիմէսինի Գօնթ Բա-
հօնա արզ , վէ Գօնթ տախի , իֆթիւրայէ ուղրամըշ պիր քիմսէնին պիկիւնահ-
ըղընը մէյտանա շըգարմաղա զայրէթ իթմէք ինսանիլթիին ագտէմը վազիֆէ-
սի ջլտուղընը ճէվապէն Մարքիլէ պէյան իթմիշ տիր :

Գօնթ իլէ Մարքի սէյրանտան ափտէթլէ , գօնաղա կիրէնէքլէրի սըրասա
ղարիպ պիր սիմալը վէ աճիպ պիր թափըլը պիրիսի Գօնթա եազլաշըպ վէ իւշ

տէօրթ տէֆա ետրէ գատար գաբանրպ գալգտրգտան սօնրա , այրրճա քէն-
տիսինէ պիր գաշ չիֆթ սէօզ սէօյլէմէսինէ միւսասատէ իսթէտի :

— Միւսասատէ իտէրսինիզ տէյիլ մի , Մարքի, — տէտի Գօնթ՝ Մարքիյէ ,
վէ պիրազ կէրիյէ չէքիլտի :

Իքիսի պիր իքի տագըզա գատար կէօրիւշտիւլէր . չու արատա , Գօնթ
իլէ կէօրիւշէն քիմսէյի Մարքի ֆէվգէլատէ պիր տըզգաթ վէ մէրագ իլէ
թէֆթիլ վէ մուայէնէ էյլէտի :

Պու տտամ թագրիպէն էլլի եաշընտա պիրիսի իտի . պօյու զայէթ ու-
զուն , վէ զայէթ զաիֆ օլուպ , սիյահ էլպիսէլէր կիյինմիլ իտի : Հէր պիր
հարէքէթինտէ ճիսմի պիր դաշ բարչա օլույօր գանն օլուներ , վէ գալֆիլյին-
տէն քէմիքէրի չաթըրտար իտի : Սաշլարը աղարմը , պուրնու գուշ կակասը
կիպի չէնկէլ չէքիլտէ , չէհրէսի եասը , գուլագլարը ուզուն , աղզը պէօյիւք ,
տուտագլարընտա գան տէնիլէն շէյին էսէրի գալմամը , կէօյլէրի զայէթ ու-
ֆագ օլան պու ատամըն եիւզիւնտէն , տիւպարաճը , բիյաքեար , միւզէվզիւր
պիր քիմսէ օլուղը պիր պագըշտա անլաշըր իտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան պիր ազ սիմատան թանր օլտուղընտան , քէն-
տի քէնտիյէ , — իթէ խապիս ատամ սըֆաթը օլտա օլտա պու գատար օլուր .
պու չէհրէտէ պիր հէրիֆին Գօնթ իլէ նէ՞ միւնասէպէթի օլապիլիր . . . լա-
քին տուր պագալըմ . պու հէրիֆ լագարըն թարիֆ իթմիլ օլտուղը տարիւ
միւտիրի օլմալը . զաննըմ իսմի տէ լագթանն օլաճագ . էկէր օ իսէ , վէ է-
կէրչի սիմասը ալտատըճը պիր սիմա տէյիլ իսէ , զամիր տէնիլէն շէյին էսէրի
պիլէ օլմամալը պու ատամտա, — տէտի :

Պու արալըզ , ուզուն պօյլու վէ գաիֆ ատամ թէքրար եէրլէրէ գատար
գաբանտըգտան սօնրա , եավաշ եավաշ կէրի չէքիլտիքտէ , Գօնթ՝ Մարքիին
եանընա կէլտի :

— Միւսասատէնիզլէ պիր շէյ սիւվալ իտէյիմ . չու ատամըն սիմասը մէրա-
գըմը մուճիպ օլտու . քի՞մ իտի :

— Ղայէթ էհլի ըրզ պիր ատամ տրր , էմապի նատիրէն պուլուկապիլիր :

— Էօյլէ՞ մի :

— Թէաճճիւպտէ քալտընըզ տէյիլ մի :

— Տօղրուսուուու իսթէրսէնիզ եիւզիւնտէն մագպուլ պիր ատամա պէն-
գէմէյօր :

— Պէն տէ պու խուսուստա սիզին էֆքեարընըտանըմ . անճագ , սը-
ֆաթը՝ ինսանը ալտատըր , ինսանլարը կէօթէրիլ իւզերինէ հիւքմ իթմէք ճա-
իլ օլմատըղընը , իլթէ պու ատամըն սըֆաթը իսպաթ իտէր : Ինսան չու է-
մէքտարըմըն եիւզիւնէ պագաճագ օլուրսա , պիր գաթ տահա սահիպի նա-
մուս վէ իսթիգամէթ օլմաղա մէճպուր օլուր : Պու ատամ տա իսթիգամէթ-
տէն գըլ բայը ալըլմամը տըր . իսմի լագթանն տըր . քէմալը տիրայէթ վէ
ղայրէլէ գօնաղըն միւտիրիլէ վէ քէթիսիւտալըզ խըզմէթը նաղիքէսինի իյ-
ֆա իթմէքտէ տիր :

— Պու ճիհէթէ շիւպիլէմ եօզ իտի — տէտի Մարքի :

— Լազթանս էլլի եաշընտա տըր . դըրգ իքի սէնէտէն պէրու պիգիմ խըզմէթ իմիգտէ տիր . հէր կէօնա թալիմ ու թէրսիյէտէն արի , օգուճագ եազմագտան պիպէհրէ , ատի պիր քէօյլիւ չօճուղը օլուպ , հէնուզ սէքիզ եաշընտա իքէն պուրայա գարուլանմը տըր . իպթիտալէրի թազուզլարա վէ հինտիլէրէ վէ սաիրէյէ պագմագտա իքէն , մուախարէն մաթախ տաիրէ սինէ , վէ անտէն տէ պաղչէ խըզմէթինէ կէշմիշ . հէր պուլունտըը խըզմէթ տէ իսպաթը տիրայէթ իթմիշ տիր . հիշտէն իլէրի կէլմէք իսթէր . հիշ պիր շէյ պիլմէտիյինտէն , էօյրէնմէք արզու իտէր իտի . քէնտի քէնտիյէ օգուճագ եազմագ վէ հիսապ իթմէք էօյրէնմիշ տիր . կիւնտիւզլէրի էվ խըզմէթինտէն կէրի գալմամաք իշիւն կէճէլէրի օգուր եազար թալիմ իտէր իտի . ազ պիր միւտտէթ գարֆընտա , խըզմէթքեարանըն քեաֆֆէսի Լազթանսըն քէսպ իթմիշ օլտուղը մալիւմաթտան պահս իտէրլէր իտի . Լազթանս եիրմի եաշընտա իքէն բէտէրիմ պու ատամըն դայրէթ վէ իգտամաթընա թէաճճիւպ վէ թէ հայիւրտէ գալարագ , պիր կիւն գարշըսընա ալըպ պիր չօգ շէյլէր սիւվալ իթմիշ վէ պաղըը ճէվապլարըն տօղրուլուղընա շաշըրմըր գալմը . բէյ տէր բէյ քէնտիսինէ պիր չօգ միւհիմմ խըզմէթլէր իհալէ իթիքտէն սօնրա , նի հայէթ , օ վազըթ գուլլանմագտա օլտուղը տաիրէ միւտիւրինին մուամէլաթընը թէֆթիշ վէ թէտգիգէ Լազթանսը մէմուր իթմիշ . իքի ալ գարֆընտա Լազթանս , տէլալը գալիյէ իլէ միւտիւրին սէնէտէ իքի պին լիրա գատար աշըրմագտա օլտուղընը մէյտանա չըգարտըրգտա , տէրհալ բէտէրիմ անը թարտ վէ եէրինէ պունու թային իթմիշ տիր . եիրմի պէշ սէնէտէն պէրու Լազթանս պու խըզմէթի իշֆա իթմէքտէ օլտուղը հալտէ , շիմտիյէ տէկին հիշ պիր վազըթ գազանմը օլտուղը էմնիյէթէ խալէլ կէթիւրէճէք պիր հարէքէթտէ պուլունմամը տըր . Լազթանսըն գապահաթ իշլէմէկէ վէ պիր խաթա տա պուլունմաղա իգթիտարը եօգ . պիր քիմէնին պու տէրէճէ հէր ճիհէթլէ թամ վէ միւքէմէլ օլմաընա էքսէրիա թէաճճիւպ իտէրիմ . իսթիգամէթի պիր ըզտըրապը գալպէ գատար վարտըրմը տըր . քէնտի մէնֆաթթընը կէօղէթմէք խաթըրնտան պիլէ կէշմէզ . սատագաթընըն հուտուտը կէօսթէրիլէմէզ . էտէպ վէ հիւսնիւ տիլազըն պիր նիւմունէի միւճէսսէմէսի սայըլապիլիր . իթիգատաթը տինիյէսի օ տէրէճէ սապիթ տիր քի , քէօյլէրտէ բարմագ իլէ կէօսթէրիլէր . Լազթանսըն շու հալլէրի իշիւն քէնտիսինի սէվմէք տէյիլ , ատէթա օնա հիւրմէթ վէ ըլայէթ իտէրիմ . իշթէ պունտան պիրալ էվ վէլ սիմասընա պազըպ պիր թագըմ վէսվէսէ վէ շիւպհէլէրինիղի մուճիպ օլլան Լազթանսըն հալի պունտան իպարէթ տիր . շիմտի արթըգ Լազթանսը թէմամըյա թանըմը օլտունոճգ եա , պատէզին քէնտիսինէ հիւսնիւ նազարլէ պագընըզ , վէ հաթթա ծէնապը Հագգտան տիլէյինիպ քի , պիր կիւն տիղէ պիր ճէսիմ սէրվէթ իհսան պուլուրաճագ օլուր իսէ , պէրապէրինճէ Լազթանս կիպի պիր տէ միւտիր պախշ իթսին :

Մարբի աը Մէքզան Գօնթուն սէօզլէրինէ երին բէք էմնիյէթ իտէմէտի իսէ տէ , եիւզիւնտէն պիր շէյ պէլլի իթմէտի :

Օ կիւնիւ զիքրէ շայան հիշ պիր վուգուաթ օլմաըպ , եաթաճագ վազըթ

հէր քէս քէնտի տախրէսինէ չէրիտիլ միսիլիւ , Մարքի տախի օտասընա չէ-
քիլտի . Լազար՝ էֆէնտիսինին կէլիպ եաթմասընա պէքլէմէքտէ իտի :

— Նէ՛ վար նէ՛ եօգ , Լա՛զար :

— Թաղէ պիր հավատիս եօգ . գօնաղըն ինթիզամընա տէյէճէք եօգ . հէր
քէս քէնտի իշիլէ մէշղուլ . եալընըզ Լազթանս պէնիմ էթրաֆըմտա տախիմ
պիր շէյլէր օթրաճագ կիպի տօլաշըպ տուրույօր . միւսթանթիգլէրտէն գիյատէ
վուգուֆճու պիր ատամ . լաքին պէն տէ էֆէնտիմտէն ալտըղըմ թալիմաթ
մուճիպինճէ նէ ճէվապ վէրէճէյիմի պիլիրիմ . իսթինթագտան պիր շէյ ան .
լամայօր :

— Կէօրտիւմ օ Լազթանս տէտիյին ատամ :

— Լազթանս հագգընտա նէ էֆքեարա զահիպ օլտուղընըզ սօրմաղա
ճէսարէթ իտէպիլի՛րմիյիմ :

— Պէնիմ թախմինիմէ , պու Լազթանս էօյլէ պիր միւրայի վէ միւշէվիր
տիր քի , երմի սէնէտէն պերու պու գօնաղըն խալգընը ալտաթըպ տուրու-
յօր . պու ատամլար Փաղիլէթ տէնիլէն շէյէ էմիլիլէթ իտէյօրսար :

— Սիգին էֆքեարընը տա թամ պէնիմքինէ մութապը . չիմտի պիրէ
էլլի պահս իտէպիլիրիմ քի ալտանմամըղըմ տըր . . . վէ դաղանճաղըմա տա
շիւպհէ եօգ :

— Լա՛զար , սանա թալիմաթըմ չունտան իպարէթ տիր . հիշ պէլլի իթ-
մէքսիգին Լազթանսըն ահվալ վէ մոււամէլաթընա տըգգաթ էթ . անըն կէօլ-
կէսի մագամընտա , գօնաղըն տախիլինտէ վէ խարիճինտէքի հարէքեաթընը
կէօզլէ . միւշքիլ պիր շէյ տէյիլ . օ ատամ՝ էթրաֆընը գուշաթմըլ օլան պիր
թագըմ ահմագ քէօյիլիլէրի պէյէնտիյի կիպի գանտըրմըլ օլտուղընտան , քէն-
տիյի բէք ուսթատ պիր ատամ զանն իտէյօրսա տա , սէնին կիպի հէր շէյի
կէօրմիւշ կէչիրմիշ Բարիսիյէ գըյասէն , նէ տէրէճէ սաֆտէրուճ օթուղընը
պիլմէյօր . պու ատամ իլէ նէ վէճհ իլէ մոււամէլէ իտէճէյիմի պիլմէլիյիմ . պիր
հաֆթա զարֆընտա հէր շէյի անլայըպ պանա պիլտիրմէլիսին . պու նազիք
պիր խըզմէթ տիր , հիւսնիւ սուրէթլէ իյֆա իտէճէյինէ էմին իմ :

— Մա՛րքի , սիգ րահաթ օլուընը . էմրինիլի քէմալը տըգգաթ վէ սատա-
գաթլա իյֆա իտէրիմ . պու ատամըն նասըլ ատամ օլտուղընը պիր հաֆթա-
յա վարմազ անլարսընը :

— Սէնին պու միսիլիւ խուսուսաթտա կէօսթէրտիյին խահիշ բէք խօշու-
մա կէլմէքտէ տիր . սէն հէր շէյին չարէսինի պուլուր պիր ատամսըն . իս-
թիգպալինին բէք բարլազ օլաճաղընա էմին իմ . կիւնիւն պիրինտէ Ֆրանսա-
նըն էն պէօյիւք ասըլգատէկեսանընտան պիրինին տախիէ միւտիրի վէ քէթիււ-
տասը օլաճաղընա շիւպհէմ եօգ տըր . . .

— Էկէր օ միւնասէպէթլէ , էֆէնտիմտէն այրըմագ իյճապ իտէճէք օ-
լուր իսէ , գապուլ իթմէմ :

— Ճի՛տէն մի սէօյլէյօրսըն :

— Էկէրշի եալան սէօյլէյօր իսէմ , իք պօղաղըմտա էօլէյիմ :

— Կէօրիւնիւր քի պէնի սէվէրսին :

— Սիգի կեօզիւմիւն պէպէսինտէն գիյատէ սէվէրիմ . հաթթա Բարիստէն հարէքէթ իթտիյիմին իլք ազլամըսը , Սիմօն Բայմօն իլէ պու խուսուստան պահա իտէյօր իտիք :

— Էքսէրիա նիզամը տաիրէտինտէ սանա պիր իւճրէթ տէ վէրտիյիմ Եօգ . էյէր պէլլէյէպիլմիլ իսէմ , պիր սէնէլիքտէն զիյատէ իւճրէթ պօրճոււմ օլմալը . . .

— Նէ վազըթ օլսա վէրիրսինիզ . զաթընըզ կիպի սէխավէթ սահիպի պիր սարլպատէտէն ալաճագըլը օլմագ , Փահիլ Փաիլ իլէ պիր մահալէ ազլէ վէրմիլ օլմագ տէմէք տիր . սիլզ պէնիմ գատր ու գըլմէթիմի պիլիր , վէ արա սըրա տաթի իզթիտարըմը թաստիգ իտէրսինիզ . . . ինտիմտէ պու հալ , ագւէտէն գըլմէթտար տըր :

— Էօյլէ իսէ էմին օլ . պիրագ էվվէլ պահսընը կէշտիյիմ վէ սէնի տաիւրէսինէ միւտիր վէ քէթիսիւտա իտէճէք օ ղէնկին աւամ . Լուի Անտրէ Սի . Ժիլմօն Մարբի տը Սէն-Մէքզան տըր , տիլէտիյին կիպի իսթիֆատէ իտէպի . իրսին , օ տա իլմագը այն իտէր :

Լազար սէվինճինտէն պիր սըչրայը վէրտի :

— Տէմէք օլուր սէրվէթ ու սամանըն Եօլունու թուլթմուլ կիտէյօրուզ :

— Շիւպհէ՞ մի վար . ուճունու Եագալամըլըմ քի գաչըրմագ գապիլ տէյիլ . տիվանէլիք ղէմանը կէշտի կիթտի . ազ վագըթտան միլեօն սահիպի օլաճաղըմ պի չէքք ու չիւպհէ տիր . . . պէն արթըզ Եաթըյօրում . Եարըն հէման իչէ պաշարըզ . պէն քէնտի սլաշըմ սօյուներըմ . գօճա Լագթանու հագգընտա մալիւմաթը սահիհէ իսթէրիմ հա՛ , տէյիպ , Մարքի Եաթաղընա կիրտի :

25

Օ կէճէ Սէն-Մէքզանըն ղիհնի , սէրվէթ վէ տէպտէպէ տիւլիւնճէլէրիյլէ սապահա գատար մէշղուլ օլտուղընտան , ույգուսու գաչըպ , բէք ազ ույույապիլմիլ տիր : Գէնտի քէնտիյէ—տիւլիւնտիւքճէ գանի օլույօրում քի , նէճմը իգպալիմ պանա Եէնիտէն պիր էօմը վէ էսասը գալլիյէ իւզէրինէ միւպթէնի բարլագ պիր իսթիգպալ հաղըրլայօր . պու տէֆա գըսմէթիմ այալըմա կէլմիլ իսէ տէ , պունտան իսթիֆատէ իտէպիլմէք իչիւն , չոգ մէհարէթ վէ ճէսարէթ լազըմ տըր . օնու էլտէ իթմէյէ պագմալը . իքի միլեօն սահիպէսի օլան Մարքիգ տը Շափինէի պէնի սէվմէյէ հազրր վէ մէյալ տըր . անը ճիսմէն վէ գալպէն քէնտիմէ մալ իթմէք պէնիմ էլիմտէ տիր . . . կերլի Օլէնը էվի իսէ տէ , գաթիմիգաճ օլան ղէվնինին չօգ Եաշամայըպ էօլիւզ կիւտէճէլի մուհագգազ տըր . . . խօշ չայէտ չու մուղիրր իսթիյար ինատ իստիպ տէ Մարքիյի պիր ան էվվէլ տուլ պըրագմայաճագ օլուր իսէ , օնու տա պապալարընըն վէ տէտէլէրինին Եանընա Եօլճու իթմէք իչիւն , բէք չօգ գօլպ վէ գարաբըզ թէտալիրլէր պուլունապիլիր . իքի միլեօն , ճէսիմ պիր Եէքս վէթ տիր . . . լաքին հէր արղումու , հէր էմէլիմի , վէ հէր աղըմա էսէնի

եաբըս , շաշաա վէ տէպտէպէի Ֆէվգէլատէմ իլէ Բարիս էհալիսինի հայրէթ-
տէ պըրադապիլէճէք տէրէճէ ազամէթ կէօսթէրէպիլմէկէ քեաֆի պիր սէր-
վէթ սայըլամագ . մամաֆիհի , պու տէրէճէտէ ճէսիմ պիր սէրվէթէ տէ մա-
լիք օլապիլիլիմ , վէ Օլէնը պէնի պուէնա մուվաֆֆագ իթմէյէ միւգթէտիր
տիր . Գօնթ վէ Գօնթէս տը Բահօն՝ օն տէօրթ սէնէտէն պէրու էվիլ օլադգ-
լարը հալտէ էվլատլարը եօգ տըր , վէ պուէնտան սօնրա օլաճաղը տա եօգ .
շու հալտէ , էն եազըն ագրապլարը վէ միրասիօրլարը եալընը Օլէնը տիր ,
շու վասի միլքլէրին քեաֆֆէսի Գօնթ իլէ Գօնթէսին վէֆաթընտան սօնրա
Օլէնրին մալի օլուր . . . Գօնթուէն սըհէթի զաթէն բէք միւքէմմէլ տէյիլ
. . . Գօնթէս իսէ սէվիլիւիւ գօճասը էսիւրսէ չօգ եաշամալ . Օլէնը իլէ
էվլէնէճէք օլուր իսէմ , ալ վազըթ զարֆընտա , նիսպէթ գապուլ իթմէլ
տէրէճէտէ ճէսիմ պիր սէրվէթէ մալիք օլուրըմ . Խիւտա ալիմ չըլտըրմագ կէ-
լիօր—տէր իտի : Եթապլընն եանընտաքի մօմու սէճնտիւրմիւլ վէ օտա գա-
րարմըլ օլտուղը հալտէ : Մարքինին նաղարընտա կէօյա եաղմագտա օլան
ալթուէլարըն բարըլթըսը , էթրաֆըն զուլմէթինի ալտընըղա թէպտիլ իսէր
իտի . շու խայալաթտան ճիննէթ կիպի պիր հալ աըրըլ օլուր , եաթադտան
գալգմագ վէ ալթուէն տալգալար իշինէ տալըս եիւզմէք թէսապվուր իտէր
իտի :

Պու միսիլիւ պիր թագըմ զարիպ թէխայյիւլաթ վէ մէվհուամթըն ար-
գասընտան էհէմիլէթլի միւթալալար վէ տիւշիւնէլէր Մարքինին պիհնին
իհաթա իտիւ , իճրասը լաղըմ կէլէն թէշէպիլսաթը պիրէր պիրէր վէ աղըր
աղըր վէպնի խորաքէ ուրուպ , իճրասը զայրը միւքին տէնէմէլ իսէ տէ ,
զայէթ միւքիլ կէօրիւնիւր իտի :

Օլէնրէ քէնտիլի սէվաթրմէք բէք գօլայ իտիւկինի թախմին իտէր իտի
իսէ տէ , պուէնա մուվաֆֆագ օլմագ իշիւն զայէթ նաղիքեանէ վէ ալիճէ-
նապանէ սուրէթտէ օլմագ իւզրէ պիր թէտպիր , վէ Գօնթ իլէ Գօնթէս տը
Բահօն մուվաճէհէսինտէ իլի պիր հիւսիւ նէթիճէյէ իյսալ իթմէք իշիւն պիր
թարիգը սէլիմ արար իտի : Զիւնքի , Աննիսալ տը Բահօն՝ գարըսըլա պէ-
րապէր իգամէթ իթմէքտէ օլտուղը խանէնին , թէօհսէթլի պիր ֆիլի իճրա-
սընա մէրքէլ իթթիխաչ օլտուէնտընը պիր վէճհ իլէ թէրվիճ իտէմէյէճէյիլի
վէ պիր թարաֆտան պիր մուհաուպէթ էսէրի վուգուընը սէվտիլի անտէ ,
ֆէնալըն քէօքիւնտէն քէսէճէյիլի աշըգ աշըղա քէնտիսինէ պէյան իթմիշ օլ-
տուղընտան , շայէտ գօնագտան թարտ օլտուէնագ օլուր իսէ , քեաֆֆէի
իւմիտլէրինին պօշա չըգաճաղը շէօյլէ տուրտուէն , Գօնթ տը Բահօն կիպի
նուֆուպլու պիր զաթըն հըմայէ վէ թէսահուպըն տա զայալ իտէճէյիլի միւ-
թալաա իտէր , վէ նէ սուրէթլէ հարէքէթ իտէճէյիլի տիւշիւնիւր իտի : Հէր
շէյտէն էվվէլ Օլէնը իլէ էվլէնմէսինէ մանիլ միւսթագիլ օլան Մարքի տը Շա-
վիննինին վիւճուտիլի մէյտանտան գալտըրարագ Օլէնը իշիւն ալգ ու մու-
հապպէթտէն եանըս թութուշմաղա պիր հաղգ գաղանմագ թէսապվուր իթ-
տի իսէ տէ , պիրտէն պիրէ պէօյլէ իշին թա նիհայէթ տէրէճէսինտէն պաշ-
լամագ իհթիյաթ գաթտէսինէ տապան տապանա զըտտ օլաճաղընտան , վէ

Օլէնքին գալալինի սուրէթը գալիլէտէ պէնտ իթմէքսիզին , կէնճ եաշընտա , ճէսիմ պիր սէրվէթլէ անը տուլ պըրագմագ , զայէթ թէհիլքէլի օլապիլէճէ-յինի վէ էքսէրիա թաիֆէի նիսա պիր տալտա տուրմագ օլուպ , անլէրէ կիւ-վէնմէք ագըլսըղլըգ օլտուղընը խաթըրնա կէթիրէրէք պու թէսալվուրընը պիր թարաֆա պըրագտը . ֆիլվագը իխթիյար պիր գօճատան ալըլմըլ օ-լուպ , եալընըգ տէսթը էճէլին գըրըպ աթասլիլէճէյի պիր զէնճիրին սըգլէթի ալթընտա էգիլէ էգիլէ Րահօնուլն գօնաղընտա մահպուս կիպի թէնհանիլին օլան Օլէնք՝ թէսատիւֆէն գարշըսընա չըգան կէնճ պիր ասըլգատէյէ բէք գօ-ալըլգլա կէօնիւ վէրէճէյի տէրքետար իտի իսէ տէ , Օլէնք օ զէնճիրտէն պիր-տէն գուրթուլտըղը հալտէ , էֆքեարընը թէպտիլ իթմէյէճէյի վէ ագըլնա էսիպ , գանատլարընը ալըպ ուչարագ , հէր շէյի բէյ իւլ այն կէօրմէկէ վէ իսթէսիկինի ինթիխապ իթմէկէ գալըլաճագը Մարքի նէգտինտէ մէճհուլ ի-տի : Շու միւթալաալարա մէպնի , Մարքի իաթթը հարէքէթինի էվլէլինտէն գարարաշտըրմագսըղըն , իճապաթը հալէ կէօրէ տալրանմագըլգ տահա գի-յատէ իհթիյաթը օլաճաղընը հիսս էյլէյիպ , եալընըգ , քէնտի քէնտիլի էլէ վէրմէմէկէ , վէ Գօնթ իլէ Գօնթէս տը Րահօնուլն էմնիյէթը թամմէլէրինի գաղանմաղա չալըլմաղա , վէ նիհայէթ հէր շէյի թէտգիգ վէ թէֆթիլ իտիպ , իճրաաթ իլիւն միւնասիպ վագթա պէքլէմէյէ գարար վէրտի : Գօնթ տը Րա-հօնըն գօնաղընտա կէշիրիլէն էօմր , պիր սիյագ վէ վատիտէ օլուպ , ահվալը հագըրէտէ հիչ պիր թէպէտտիւլ վուգու պուլմագսըղըն կիւնլէր կէշիպ կի-տէր , վէ պիր կիւնիւն զէվգ ու սէֆասը վէ մէշղուլիլէթի այնէն ֆէրտասը կիւնիւնքինէ պէնգէր իտի : Պագէն ճիվար ասըլգատէկեանընտան կէլէն օլուր իսէ , Մարքի տը Սէն-Մէքգան կէօրիւնմէք իսթէմէյիպ , պաղլէյէ չըգար տօ-լաշտըգճա տօլաշըր իտի : Վէրմիշ օլտուղը գարարտան զէրրէ գատար ալ-րըլմայըպ , Մարքիգ տը Շապիւնէի իլէ պուլուլնտըղը սըրատա պարիտ վէ ֆա-գաթ թէմքինի պիր հալ կէօսթէրի , վէ նէգաքէթին տէրէճէի նիհայէսինի Գօնթ տը Րահօն մուվաճէհէսինտէ սարֆ իտէր վէ պէօյլէճէ պիր թարաֆ-տան Գօնթու թէէմին իտիպ էմնիյէթը քեամիլէսինի գաղանըր , վէ տիկէր թարաֆտան տախի , Մարքիգ տը Շապիւնէինին նիմ պիր հիտտէթլէ գարըլըգ օլան թէտճճիւպ վէ թէհայիւրինի պախա օլուր իտի :

Զիւնքի , Մարքիգ տը Շապիւնէի՝ իխթիյար գօճասընը մէճպուր իտիպ տէ , հէր կիւն Գլէրմօնըն էն միւթէպէր ճէմիլէթլէրինէ տախիլ օլտուղը սըրատա , պիր թագըմ հիւսնքէրէսթլէրին էթրաֆընը տօլաշտըլարընը կէօրմէկէ , վէ կիւզէլլիլի իլէ բէք չօղուըն հայրէթտէ պըրագմաղա ալըլմըլ պիր գարը իտի : Ագամէթ վէ լէթաֆէթը միւնէսսէմէսիլէ պիր ճէմիլէթլէտահա նիհատէի բա իտէր իթմէգ , հէր քէս լիսանէն տէյիլ իսէ տէ , պագըլալըլու , քէնտիսի կիպի լաթիֆ վէ տիլարա կէօրիւլմէմիշ օլտուղընը իգրար իտէր իտի : Պուսըն մուղայիրի օլարագ , պիր թագըմ զարիպ սէրկիւզէլթլէր կէշիրմիշ օլան Մար-քի տը Սէն-Մէքգան իսէ , Մարքիգին մուվաճէհէսինտէ նէ պիր հայրէթ , նէ պիր թէտճճիւպ ալամէթի իպրագ իթմէյիպ , ֆիւթուրսուղըղընը օ տէրէճէյէ գատար մուհաֆազա իտէր իտի քի , Մարքիգին կիւզէլլիլինէ հէնուգ տըգ-

գաթ պիլէ իթմէմիշ գանն օրունապիլի իտի Մարքինին չու հալի, Օլէնրին ա-
ղամէթինէ տօգունարագ քէնտի քէնտիյէ—նէ՝ վագիֆէմ, պիր վագըթ քէն-
տիլէրինի պանա պէյէնտիրմէկէ չալըշանլարա պիլէ պագմաղա պէն թէնէզ-
զիւլ իթմէզ իքէն, շիմտի պէնիմ պէյէնտիյիմ, վէ խուսուսիյէ տիկէրլէրինէ
հէր ճիհէթլէ ֆաիզ օլան պիրիսի պանա պագմաղա իրթիքեապ իթմէյօր Պու
նէ՝ տէմէք, անլամայօրըմ. աճապա օնո՞ւն մու գալպի պիր չէյ տույմայօր,
եօգսա օնա թէէսիր իտէսիլէճէք րատտէտէ հիւսնտէն պէ՞ն մի մահրումըմ—
տէր իտի Օլէնր, վէ չու սիւվալին ճէվապընը պուլամագ իտի: Մարքի տը
Սէն Մէքզան՝ հէր կէօնա ուսթալըղը գուլանարագ, միւթէմատիէն Օլէնրէ
պէյանը աչգ իթմիշ օլսա իտի, մախսուսէն գուլլանմագտա օլտուղը չու պա-
րիտ հալիյէ նալ օլտուղը մուվաֆֆագըլէթ կիպի պիր նէթիճէյէ պու գա-
տար չարուզ տէսթրէս օլամագ իտի:

Մարքինին Բահօն գօնաղընա կէլտիյինին ալթընը կիւնիւ, Գօնթ Բահօ-
նա Օվէրնեը վիլայէթինին մէօհրը մախսուսըլա մէօհրլէնմիշ պիր թահրիրաթ
վասըլ օլտու: Գօնթ՝ հէման մէքթուսը աչըպ, վէ սէվինն իլէ օգուտըգտան
սօնրա, Մարքիյէ խիթապէն:

—Մարքի, պէն տէ պու մէքթուսպ պէքլէյօր իտիմ. Օվէրնեը վալի-
սինտէն տիր: Մէմնուն օլաճագ խապէրլէր վէրիյօր. իշլէրիմիզ սըրասընտա.
պէնիմ թալէպիմ մուճիպինճէ, ալէյհինիզտէ օլան թէհարրիյաթըն մուվագ-
գաթէն թէէսիր իտիլմէսինէ էմր վէրիլմիշ. շիմտի պու մուվագգաթ էմրի,
գաթի պիր էմր շէքլինէ սօգմալը. կէրչի գօլայ պիր չէյ տէյիլ իսէ տէ, ճէ-
նապը Հագգ օլանա էօմր իհսան պույուրաճագ օլուր իսէ, պուենա տա մու-
վաֆֆագ օլաճաղըմ տէրքեար տըր. խանէտանըմն նամուս ու իթիպարընը
լէքէտար իթմէք թէհլիքէսինէ տիւշիւրմիշ օլան պէօլլէ պիր խուսուստա,
Գրալ հաղրէթլէրի, պիր գաշ տէֆալար տօսթ քէլիմէսիյէ պէնի թալթիֆ
իթմիշ օլտուղընէ էլպէթիէ քի խաթրընա կիթիրէճէք տիր. եալընը չու-
րասը վար քի, իշ Գրալա թահրիրէն արգ օլունամագ. Բարիսէ պիր եօլնու-
լըգ իթմէք էլգէմ տիր:

«Անճագ իշի լայըզը վէճհ իւզրէ լազըմ կէլէնլէրէ թարիֆ իտէսիլմէք
իշիւն, պանա մուֆասուալ վէ տօղրու պիր մուլթիթ թէրթիպ վէ թահրիր
իթմէլիսին. զայէթ նամուսըլ վէ զայէթ միւսթաիտ պիր ափօգաթ թանը-
րըմ. իշի օնա աչարըմ, օ սէնին ալաճագըլլարըն օլան մուամէլէճիլէրի ճէլպ
իլէ, հիսապարը թէագիգ իտէր, վէ վարիյէթինին պիր խալը մըգտարընը
գուրթարմանըն չարէսինի պուլուր. Բարիստէ ուզուն միւտտէթ գալմայաճա-
ղըմը մէմուլ իտէրիմ. անճագ իհթիմալ քի, էսնաի զայպուպէթիմտէ մէմու-
լին զայրը պիր մէսարիֆ գուհուր իթսին. օնուն իշիւն տաիլէ միւտիրի Լագ-
թանսա թէնպիհ իտէրիմ քի, իսթէտիյինիզ մըգտար ազչէյի վէրսին, սօնրա
նէ վագըթ քի պէնիմ ափօգաթըմ օ հիյլէպաղ մուամէլէճիլէրին եէմիշ օլտըգ-
լարընը գուստուրուպ տա էլինիզէ ազչէ կէչէճէք օլուր իսէ, իստէ վէ թէ-
էտիյէ իտէրսինիզ:

Մարքի տը Սէն-Մէքզան, Գօնթ Բահօնըն չու թէքլիֆը սէմահէթքեա-

րանէսինի գապուլ իթմէմէք իսթէտի իսէ տէ , Գօնթ ըսրար էյլէտիյինտէն , Մարքի գապուլ իթմէկէ մէճպուր օլտու : Մարքի օ ազշամը տախի օտասընա չէքիլտիյինտէ Լազարը օրոտա պուլտու . Լազարըն սըֆաթընտա ֆէվզէլտէ պիր մէմնունիյէթ ալամէթի նիւմայան իտի :

— Եիւղիւնտէն անլատըմ քի պանա պիր տէյէճէյին օլմալը :

— Քէշֆինիզ տօղրու տըր . մէմուլ իտէրիմ քի , վերէճէյիմ հաճատիստէն մէմնուն օլուրսընը . Լազթանսըն նասըլ ատամ օլտուղը անլաշըլտը :

— Չարուգ սէօյլէ :

— Սասըրըլ օլմանըղը բէճայէ ճիւրաթ իտէրիմ . Լազթանս հազըղնտա սէօյլէյէճէյիմ բէք չօգ տըր . քեաֆֆէսինի սէօյլէմէք վաղթա միւհթաճ տըր :

— Վազըթ վար . անճագ լիւզումսըղ սէօղէր իլէ իլի ուզաթմա . պաշա պագալըմ . . .

26

Լազար քէլամէ չու վէճհ իլէ աղագ էյլէտի .

— Էօհտէմէ իհալէ իթմիշ օլտուղընը խըզմէթի լայըղը վէճհ իւզրէ իյֆա իթմէյէ միւղթէտիր օլտուղըմը իսպաթ իլէ միւֆթէխիր օլապիլմէք իչիւն , Լազթանսըն անվալ ու հարէքեաթընը իւշ նօզթաի նազարտան , եանի Գօնթուն թախսինի մուճիւպինճէ , Լազթանսըն էվվէլա էօյլէ էմասի նամէշհուտ իսթիգամէթ սահիպի , սանիէն քէնտի մէնֆաաթը շախսիյէսինէ հարիս , վէ սալիսէն ֆէվզէլտէ ֆաղըլ վէ քեամիլ պիր քիմսէ օլուպ օլմատըղընը թահգիգ իթմէք իզթիլա էյլէտիյինտէն , չու թահգըղաթը էլտէն կէտիյի մերթէպէտէ իճրա իթտիմ , վէ նէթիճէի թահգըղաթըմտան մէմուլ իթտիյիմտէն գիյատէ մէմնուն օլտում : Էվվէլ պէ էվվէլ իսթիգամէթ վէ քէնտի մէնֆաաթընը կէօզէթմէմէք խուսուսարընտան պահս իտէյիմ . հիքմէթ մագուլէսի պիր մախուգ տէնիլէպիլէն չու Լանգթանս՝ սէնէվի տէօրթ պին ֆրանգ մաաշա եիրմի պէշ սէնէտէն պերու սու տաիրէտէ միւտիրլիք խըզմէթիի իյֆա իթմէքտէ տիր . տէմէք օլուր քի եիրմի պէշ սէնէտէ եիւզ պին ֆրանգ ալմըշ . ֆարըլ իտէլիմ քի պուլըն պիր հապպէսինի պիլէ սարֆ իթմէմիշ օլտուն , պու եիւզ պին ֆրանգըն իւզէրինէ ֆաիզինի , վէ ալմըշ օլտուղը սախշիլէրի տէ զամմ իլէ , եուվարլագ հիսապ եիւզ էլլի պին ֆրանգա իպլաղ իտէլիմ . Լազթանս տահա կէշէն սէնէ բէշին ագշէ իլէ եիւզ էլլի պին ֆըրանգըղ պիր միւլք սաթըն ալմըշ :

— Պունտան պիր շէյ չըգմալ , վէ Լազթանս ալէյհինէ հիւքմ օլունա մալ , հաթթա մուղայիրի օլարագ . . . — տէտի Մարքի :

— Շիւպհէսիզ . Լազթանս տա պունու կիզլի թութմամը , հէմ Գօնթուն վէ հէմ աախի պիւթիւն մէմէքէթիինին մալիւմաթը վար . անճագ պունտան մագսաաը , տիկէր պիր թագըմ մէվճուտաթընը կիզլէմէքտէն իպարէթ պուլունմուշ տըր քի , պուլարըն մըգտաըն ալմըշ օլտուղը միւլքին պիր գաշ միսլի նիսպէթինտէ տիր : Լազթանս զանն իտէր քի , պունտան քիմսէնին

խապէրի եօգ . արէնիմ կիպի պիրիսի օլմալը քի , պուշլարը տա թահգիգ է-
տիպ մէյտանա չըգարսըն . իշթէ պու միսիլիւ կիզի օլարագ էտինմիշ օլտու-
ղու վարիյէթին մըգտարը տախի ետտի եիւզ էլի պին ֆրանգա պալիդ օ-
լույօր :

— Ետտի եիւզ էլի պին ֆրանգ մը , — տէտի թէանճիւպլէ Մարքի :

— Օ գատար :

— Օ գատար օլտուղընա էմին մի սին :

— Խապարթմ վար . . . պիր քէրրէ լութֆէն չու քետղտա պիր նագար
իտինիզ . ագչէսինի ազար ազար վէ ֆահիշ ֆալիզէր իլէ քէօյլիւէրէ տաղը-
թան վասըթալարըն խմլէրինի պիլէ կէօրիւրսիւնիզ :

— Լազթանսըն իշտէն անլար պիր ատամ օլտուղընը ֆէհմ իտէյօրում :

— Լազթանս իշ պիլմէզ պիր ատամ օլտա իտի , Գօնթ տը Բահօնտան
եիրմի պէշ սէնէ միւթէմատիէն հիշ սէզտիրմէքսիզին հէր սէնէ օթուզար պին
ֆրանգ չալամալ իտի . չիմտի Լազթանսըն տէրէճէի իսթիգամէթինի անլա-
յապիլտիի՞զ մի :

— Բէք ալա անլատըմ :

— Ալէլիմ ախլագ ու աշվալինէ . պու տինտար ատամ , ֆաղիլէթի նիւ-
մունէ մագամընտա իպրագ օլունան պու ազիզ Լազթանս , միւպլէլաի իյշ
ու իշրէթ վէ րաղիպի շէհվէթ վէ սէֆահէթ պիր զէնտօթ տըր : Պու միւ-
զէվլիր մայվուհ գօնագտա պիր գարը կէօրտիւքնէ պաղընը ասար կէշէր , վէ
գօնագ խալգընըն մուվաճէհէսինտէ , սույուն ըէնկի տէյիշէճէք գատար գա-
տէհինէ շարապ տօլտուրուր իսէ տէ , խարիճտէ միւթէպէր վէ զէնկին զէ-
վաթ միսիլիւ Մարինէթ նամընտա կիւզէլճէ պիր ալիւֆթէ պէսլէյօր , վէ
գարընըն հէր իսթէտիյինի եարտըգտան մատա , իրատ տախի պաղայօր .
հաֆթատտ իւշ կէճէ օրայա կիտիպ սէրխօշ օլույօր :

— Գօնա Լազթանս միւքէմիւլ պիր ատամ իմիշ — տէտի կիւլէրէք Սէն-
Մէքզան :

— Տահա ոլթիւրմէտիմ . եա հէքսինի իշիթսէնիզ նէ՞ տէյէճէքսիւնիզ :

— Տահա վա՞ր մը :

— Ելպէթթէ . Լազթանսըն Գօնթ տը Բահօն հիսապընա օլարագ պիր
տէ քիւշիւք գուլէսի վար :

— Գուլէ՞ մի :

— Շիւպհէսիզ , պաղչէնին ուճուտան իքի գուրչուն մէնղիլի մէսաֆէտէ
քիւշիւք պիր քէօք վար . Գօնթ օ քէօքէ ալագ պասմազ . պու քէօք պիր
ազ խարապ օլտուղընտան , Լազթանս ամլէլ կէթիւրթմիշ , եիւզիւնէ տօ-
գուճագսըղըն իշէրիսինի էյիճէ թամիր իթտիրմիշ , վէ գօնագտան թաղտը-
ղը էշեա իլէ կիւզէլճէ տէօշէմիշ . աշըրտըղը էսկի շարապարը տա քէօքիւն
մաղազասընա իսթիֆ իթմիշ . անախթարընը քիմսէյէ . վէրմէքսիզին քէնտի
սագլայօր , վէ քէյֆինէ կէլտիյի Վագըթ պիր թագըմ չինկեանէ գարը վէ
գըզլարը կէթիւտիպ , թապիյէթին մաֆէվգինտէ սէֆահաթ վէ էյլէնճէլէրէ
տախար . . . տին սղչամ գօլլտըմ . գաբալը գանաալարըն արգասընտան

նէ քի իշխարիւնսն վէ կէօրիւնսն իսէ , իշխարիւնսն վէ կէօրիւնսն . զէվդ ու սէֆու սապահա գատար սիւրտիւ . . . պուռնա նէ՞ տէրսինիդ :

— Տէյէնէյիմ շու քի , դոճա Լագթանս էլի գոյու պաղը պիղիմ բէնչէի զապթըմըգտա տըր . վէ օ թարիֆ իթարիյին քէօքը , կիւնիւնսն սիւրիւնսն պիղիմ իշխարիւնսն զիյատէսիյէն եարայապիւր :

— Տէմէք օյուր քի պէնտէն մէմնունընդ :

— Զիյատէսիյէն մէմնունըմ . անճադ քիմսէյէն պիւր շէյ սէօյլէմէ վէ Լագթանսը շիմտիլք քէնտի հալինէ պըրագալըմ :

Էրթէսի կիւնիւնսն էօյլէ թաամը իտէրքէն , Գօնթ տըրհան՝ Բարիտէ տէրհալ պիւր եօլնուրդ իթմէք մէմպուրիյէնսն պուրունտընը Գօնթէս իլէ Օլէնը հուզուրընտա պէյանսն իթարիւն , Գօնթէսինսն պէնգի աթըպ , գալպինի հէյէնանսն իհաթաս էյլէտի . եհէի էվէնմիշ կիւլի գէվճիւնի ֆէվգէլատէ սէվտիյինտէն , վէ օն տէօրթ սէնէտէնսն պէրու հիշ պիւր միւնասէպթէնսն պիւրպիւրէրինտէնսն պըրըմամըշ շտուղլարընտան , հէր նէ գատար սէյահաթընընսն բէք դըսսա միւտտէթ սիւրէնէյիւնի Գօնթ իֆատէ իթմիշ իտի իսէ տէ , Գօնթէս պուռնա ասլա բուի բիզա կէօսթէրմէյիպ .

— Պէն տէ պէրապէր կէլիւրիմ . շիմտիյէն գատար պիւրպիւրիմիզտէնսն պըրըմամընը տըր . էլէրշի պիւրիմիզ պըրագըպ մուֆարագաթ իտէնէք օլսադ , պուռ հալ իքիմիզինսն տէ ֆէլաքէթինի մուշիպ օլապիւրի . պէնսն պէօյլէն հիսս իտէյօրուսն—տէտիքտէն .

— Սէնիքիսի տիվանէլք տիւր , գալընընըմ—տէտի Գօնթ :

— Տիվանէլք օլսուն . գալպիմտէնսն չըգանսն պիւր սէտա պէօյլէն սէօյլէր . պէնսն պուռ սէտայա ինանըրըմ . օնունսն իշիւնսն պէհէմէհալ պէրապէր կէլմէլիյիմ :

Բարիտէ պիւր գաշ կիւնսն օթուրմագ իշիւնսն , պուռնա զահմէթ վէ եօրդունըգլարը կէօգէն ալտըրմագ քէարընսն աղըլ օլաճայաճաղընսն Գօնթ գէվճէսինի իգէնա իթմէյէն չալըլտը իսէ տէ , Գօնթէսն պուռնա գուլագ ասմատըլընտան , վէ Գօնթ տաթի ֆիքրինտէնսն ըսրար իթարիյինտէնսն , Գօնթէսն սընըր չարընթընսն աղլամագա պաշայըպ , սուֆրատանսն գալըտը վէ օտասընսն չէքիտի : Գօնթ տաթի հէմանսն գէվճէսինիսն արգասընտան օտասընսն կիտիպ , պիւր թադըմ թաթըլ սէօյլէր իլէ խէլէնանընսն թէսքինսն իթմէկէ մուլաֆֆագ օլտուգտանսն սօնրա , եինէ մագսատընսն սալիսինի մէյտանսն գոյուպ , սէյահաթընընսն էսպաղը մուշիպէսինի վէ եալընըլ կիթմէկէ նէ՞ ճիհէթլէ մէմպուր օլտուղընսն եէկէանսն եէկէանսն Գօնթէսն թարիֆ էյլէյիպ , Մարքի տը Սէլ—Մէքլանսն իլէ Մարքիլ Օլէնի էվտէնսն եալընըլ պըրագմագ ույաճայաճաղընսն , վէ պըրագաճագ օլսա , խալգ՝ Օլէնիսն հագգընտա պիւր թագըմ նապէնսն կիւֆթ ու կիւլէրէնսն գալընըպ , Օլէնիսն իիւլը հայսիյէթինի մուշիպ օլապիլէնէյիյի թաֆսիլ իթարի իսէ տէ , Մատամ տըր Բահօն , գանի օլմագ իսթէմէյիպ .

— Էլէր Օլէնի թէնրիպէսիզ կէնսն պիւր գըլ օլուպ տա , խաֆի պիւր ինթիյաթսըլըգլա հայսիյէթինի պիւր տահա էլտէ իտէմէյէնէք սուրէթտէ իիւլալ էյլէմէսինտէնսն գօրգուլսա իտի , պէլքի հագգընըլ օլապիւրի իտի : Անճագ Օլէնի էվի վէ տէվալընսն ալէմէնսն սընսն պիւր գսրը օլտուղընտան , նէ սուռ-

րէթլէ հարեքէթ իթմէք իգթիզա իթտիինի րանա պիլիւր : Մարքի աը Սէն—
Մէքզանա կէլինճէ , պունուն տա , Օլէնր մուվաճէհէսինտէ իթթիխազ իթ—
միւլ օլտուղը թավըր պարիտ , վէ պիր տէ ասըլզատէլիկինէ մախսուս օլան
նամուս ու իթիպարը հասէպիյլէ , օնտան տախի պիր վէճհ իլէ զօրգաճագ
պիր ճիհէթ օլմատըղընա էմին օլմանըլ լազըմ կէլիր . Մարքինին՝ օլիլիմ հու—
զուրուճըլտաքի հալ ու աթվարը նէ իսէ դայպուպէթիմիզտէ տախի , այնը
հալ ու թավըր գուլլանաճաղընա պէնճէ ֆէվզէլատէ էմին իմ . կէրէք քէն—
տիսի վէ կէրէք Օլէնր , իքիսի տէ թէալլիւգաթըմըլտան աըլլար , իքիսի տէ
միւսաաֆիրիմիզ սայլըրլար . մէմուլին զայրը պիր սէպէպէ մէպինի , պիր գաչ
կիւն քէնտիլէրինտէն մուֆարագաթ իթմէքլիյիմիզ իգթիզա էտիյօր . վարսըն—
լար իքիսի տէ պուրատա գալսընլար , անէրի կէօզլէլէճէք խըզմէթքեարլար
էօգ տէլիլ . պու թապիի պիր շէյ . պունտան խալգ նէ վէճհ իլէ սուլի նիյէթ
վէ էֆքեաղա սաքապիլիր . վէ նի՛շիւն տէ խալգ իւղէրինէ էլզէմ օլմայան
պիր շէյ իլէ մէշղուլ օլմալը տըր :

— Սնճագ . . .

Գօնթէս պէվճինին սէօզիւնիւ քէսէրէք .

— Ալլահ աչընա , Փախտէսիզ պիր միւնազապա եէնիտէն պաշլամայա—
ըմ . շիմտիյէ գատար սիզէ իթաաթ վէ հէր արզուճըլա իմթիսալ իթմիլ օլ—
տուղըմը պիլիրսինիզ . սիզ հագգանիյէթտէն հիշ պիր վագըթ աըլըմմըլ
օլտուղընըլտան , սիզէ պիլմէմնունիյէ իթաաթ իտէրիմ . անճագ պու տէֆա
էֆքեարընըլա մուվաֆագաթ իթմէք գապիլ տէլիլ : Մարքիյի էվտէն չըգա—
ըն , վէ եախօտ Օլէնր կիթսին պիր գաչ հաֆթտ մանասթըրտա գալսըն , վէ
լաքին օլմայա քի պէօլլէ հագգսըլ եէրէ կէօթէրիլէն պիր էմնիյէթսիգիքտէն
նալի իքիսինին տէ կէօնիւլիւ սըզըլսըն . պուրատընը պիր էյի տիւշիւնիւնիզ .
վէ ֆագաթ հէր հալտէ պէնի պըրագըլ եալընըզմ կիթմէքլիյի խաթընըլ—
տան չըգարըն . . . չիւնքի պու հալ պէնիմ իշիւն էօլմէքլէ միւսապի տիր .
խիւլասաի քէլամ , եա սիզ տէ կիթմէյինիզ , վէ եախօտ կիտէր իսէնիզ պէնի
տէ պէրապէր կէօթիւրիւնիւզ :

Գօնթ աը Բահօն՝ զէվճէսինի վէրմիլ օլտուղը գարարը գաթիտէն նիւ—
քիւլ իթտիրմէք միւմքին օլմայաճաղընը անլատըղընտան , ըսարտան սարֆը
նազար իլէ , քէմալը թէէսսիւֆլէ մուվաֆագաթ իթմէյէ մէճպուր օլտու .
Գօնթէսին օտասընտան թէքրար եէմէք օտասընա էնտի . Մարքի իլէ Օլէնր
եէմէք օտասընտան չըգմըլար , սալօնա չէթիլմիլէր իտի :

Օլէնր՝ քէնշէրէլէրին պիրինին էօնիւնտէ օթուրմուշ իլլէմէ իլլէր . վէ
Մարքի տախի օտանըն օ պիր ուճուէտա օթուրմուշ քիթապ օգուր իտի :

Գօնթ աը Բահօն իչէրի կիրիւլ , զէվճէսինին տալայը գազանմըլ օլտու—
ղընը , վէ պէրապէրճէ Բարիսէ կիտէճէյինի պէյան էյլէտի :

Օլէնր՝ պունու իշիտիր իշիթմէզ , Եիւպիւ զըղարտը վէ պաշընը էյտի . ու—
զուն կիւնլէրտէ , վէ ուզուն կէճէլէրտէ , Մարքի իլէ եալընըլ գալանաղը
միւթալաասը , գանընը գաֆասընա սըչրաթտըրտը :

Սէն-Մէքզան իսէ՝ Օլէնրին քէնտի մալի օլաճաղընը ֆէհմ իթտի իսէ տէ ,

պունու աչըղա ուրմամադ իւզրէ , սէվինճինի սէթր իթմէք սէվտասընա տիւշտիւ :

Օ կիւնիւ եօլճուլըգ հաղըրըգլարընա պաշլանըլալ , էրթէսի կիւնիւ , սապահլայըն Գօնթ իլէ Գօնթէս Բարիսէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիլէր :

27

Սէն-Մէքզան՝ Օլէնր իլէ եալընըգ գալըր գալմալ , թէսսովուրաթընըն իճրասը զըմնընտա պիր թազըմ միւշքիւթ թէհատտուս իթտիլինի կէօրէրէք , գուրմուշ օլտուղը տօլապը չէվիթմէք , պէլլէմիշ օլտուղը գատար գօլայ օլմայաճաղընը ֆէհմ էյլէտի :

Մալիւմ օլտուղը վէճհ իւզրէ , Մարքի տը Սէն-Մէքզան Բահօնըն գօնաղընա կէլէլիաէն պերու , եալընըգ Գօնթէս տը Բահօն հազգընտա իպրազը նէգաքէթ վէ իսպաթը սէմահէթ իտիպ , Օլէնր մուվաճէհէսինտէ էտէպին խարիճինէ չըգմագսըղըն , պիֆիթուր պիր հալ գուլլանմըշ օլտուղընտան , շիմտի , պունճա պարիտ հալլէրտէն սօնրա , պիրտէն թէպտիլը մէսլէք իտիպ Օլէնրէ ասարը աչգ ու մուհապպէթ կէօսթէրէրէք քէնտիսինի սէվտիինէ ինանտըրմադ բէք միւշքիլ , վէ էվվէլիտէն պիր թազըմ ուսթալըղը թէտպիլէր գուլլանմագսըղըն , պաղթէթէն Օլէնրէ պէյաճը աչգ իթմէյէ գալըղըմագ թէհիլքէլի պիր մուամէլէ օլաճաղընը ֆէհմ իլէ , Օլէնրին գալտիինի քեամիլէն գատթ իթմէք իչիւն էվվէլիտէն պիրազ գալտիինի էթրաֆընը գուշաթմագ , վէ ֆազաթ Գօնթ իլէ Գօնթէսին նէ գատար միւտտէթ գարֆընտա ավտէթ իտէճէլլէրի մէճհուլ օլտուղընտան , պու պապտէ բէք եավաշ տապրանմագ ճաիլ օլտայաճաղը ճիհէթլէ , տէրհալ իլէ պաշլամաղու վէ թէէննի վէ հիւսնիւ թէտիլլէրէ մուամէլէ իթմէյէ գարար վէրտի . անճագ իլէ պաշլար պաշլամագ , գարընընտաթի խաաթին գուվվէթլի օլտուղընա գանի օլտու :

Մատամ տը Շալիինի զայէթ կիւղէլ օլմաղլա պէրապէր , ֆէվգէլտտէ իշվէպաղ վէ ճիվէքեար պիր գարը օլտուղընտան , Մարքիին իթթիխագ իթմիշ օլտուղը ֆիւթուրսուղ հալինտէն զիյատէսիլլէ ճանը սըգըլմըշ , վէ կէրչի շու ֆիւթուրսուղըգ ճիտտի օլմայըպ , եարմա օլտուղընը պիր տէրէճէյէ գատար հիսս իթմիշ իտի իսէ տէ , սէպէպը հազըգիսինի անպալամամըշ իտի պինաէն ալէյհ Սէն-Մէքզանըն թէչէպսիւսաթը ալըգանէսինի կէօրիւր կէօրմէգ , մուգապէլէի պիմիլլէ գալըընալ , քէնտիսի տալի Մարքիյէ ֆիւթուրսըգըգ կէօսթէրէրէք ինթիգամ ալմաղա գարար վէրտի :

Նիսա թաիֆէսի տօղուչան էյի օյունճու օլուր , վէ թէրթիպ իթմէք իսթէտիքէրի օյունու բէք ուսթատանէ օյնատըղլարը միտիլլիւ , Օլէնր տալի քէնտի օյունունու գալընընտաթիինի հայրէթտէ պըրագաճագ բառտէտէ պիր մէհարէթլէ օյնամաղա պաշլատը , վէ Մարքիին թէչէպսիւսաթը վազըաաընը սէգալարը իսթիհպա պիր հալը ըֆֆէթֆիրուշի իլէ մէն իթմէք չէօյլ տուրսուն , քէմալը խաշիլլէ վէ ֆազաթ սատէ վէ տաի պիր տօսթլուգ մագա

մընտա թէլազգը էլէտի . Օլէնքին շու հալի , Մարքիյի ատէթա մէէյուս իթ-
մէկէ պաշլատը :

Մատամ տը Շապինեհինն , Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ թէալլիւզ վէ
գարապէթի բէք ուզազ օլտուղը հալտէ տախի , Մարքիզ՝ թալր ու հարէ-
քէթինտէ , աշը եազըն սգրապա կիպի մուսալէլէ իթմէյէ պէտ իլէ , քէն-
տիսիլէ , սալօնտա , պաղչէտէ վէ սէյրկեահտա եալընըզ պուլունմագտան
իհթիրազ իթմէտիյինի պէյան իլէ , Մարքիյէ մէմնուն օլմայաճաղը բատտէտէ
պիր էմնիյէթ իպրազ վէ քէնտիսիինի մահգա ատի պիր տօսթ մագամընտա թէ-
լազգը իտիպ , պիր գարտաշըն զըզգարտաշընա գղլլանտըղը լիսանըն խարի-
ճինտէ պիր լիսան խթիմալինէ ճէսարէթ էլէտիյի թագալիտէ , անլամամագ
թարաֆընա կիտէճէյինի Մարքիյէ գաթիէն թէֆհիմ էլէտի :

Մարքիզ Օլէնք՝ շու օյունունու օ տէրէճէ միւսթաիտանէ վէ թուպիի
սուրէթտէ օյնատը քի , Սէք-Մէքզանտան պաշգա հէր քիմ օլսա ալտանըր
իտի : Անճագ Սէն-Մէքզան , կէշիրմիլ օլտուղը ալրկիլէշթլէր սայէսինտէ
թալիֆէի նիսանըն գալպլէրինի տէյիլ իսէ տէ , ֆիթէքեարլըզլարընը բանա
անլամըլ օլտուղընտան , Մարքիզին տախի օյնամագ իսթէտիի օյունուն տէրք
իլէ , ուսթատանէ պիր համլա վէ թէտալիր իլէ Մարքիզին օյունունուն մէն ,
վէ մագստարնա մուվաֆֆազ օլմագլըզը գուրտու :

Վազընա պունա մուվաֆֆազ օ մագ բէք միւսթիլ պիր շէյ իտի . շիւնքի
Օլէնքի՝ իթթիլազ իթմիլ օլտուղը մէսլէքտէն ֆէրաղաթ իթտիլմէք Մարքիյէ
միւսթիլնսիլ կիպի կէօրիւնիլ իտի . «իլիթմէք իսթէյէն քիմսէտէն զիյատէ
սաղըր պիր ատամ թէսալլուր օլունամագ» ֆէհվասընճա , պիր գարը քի
աշգ ու մուհասլպէթ մուսպահասպարընը իսթիհգա մագամընտա վէ էլէնճէ
թարզընտա տինլէր , վէ հիշ պիր վէճհ իլէ էհէմիլէթ վէրմէղ իսէ , նէ՞ ճէ-
սարէթլէ պէօլլէ պիր գարըյա մուհասպլէթտէն պահս իթմէք լաղըմ կէլտի-
յինի Մարքի տիւշիւնիւպ տուրուր իտի : Պիր հաֆթա միւսթէմատիէն թէշէպ-
պիւսաթը միւսթէվալիյէի ալըզանէսինէ Մարքի տէվամ իթտի իսէ տէ , իլք
կիւնիւ նէրէտէն պաշլամըլ իսէ , սօն կիւնիւ տախի եինէ օ նօղթատան գըլ
բայը իլէրի կիտէմէմիլ իտի . շու հալտէ Օլէնք ալէյհինտէ հըրս ու հիտտէթի
կիթտիքճէ արթմագտա վէ քէնտի քէնտիլէ,—վա՛յ չօլրազ մուաննիտ դարը
վայ . պէնի սէվալիյինէ գերրէ գատար շիւպհէմ եօգ . էլպլէթթէ քի սէվէճէք
տէ . լաքին խիլաֆը ըիլամ օլարագ քիպր ու աղամէթինէ զէրրէ գատար տօ-
գունմուղըմ տէյու տիվանէճէ օյնամագա պաշլամըլ օլտուղը օյունուն օյնա-
մագտա ըարար իտէյօր , իլէրին պու մէրքէզտէ տէվամընա միւսատտէ իթ-
մէք միւմքին օլամագ . շիւնքի վագըթլար կէշիյօր . Գօնթ իլէ Գօնթէն շիմտի
Բարիսէ եէթիշիլ օլաճաղլար . էկէր ալպէթլէրինէ գատար Օլէնք իլէ միւսթ-
թէֆիզ վէ հէմրէյ օլամագ իսէմ , հէր շէյէ խալէլ կէլպիլիր : Պիրազ տահա
թէրէտտիւտ իտիպ տէ իշէ պաշլամայաճագ օլուր իսէմ թէխայիլէ իթմիլ օլ-
տուղըմ իգպալը էլտէն գաշըրտճաղըմա շիւսլէ եօգ,—տէմէքտէ պուլունտու :

Օ ազլամը Սէն-Մէքզան , Գօնթ տը Բահօն թարաֆընտան վուզու պուլ-
մուլ օլան թէքլիֆտէն իսթիֆատէ իտէրէք , տաիրէ միւտիլի Լագթանսը չա .

ղըրըս պէշ երեզ արթուն իսթէտի . Լագթանս՝ քէմարը իհթիրամ վէ ստա-
գաթ իէ իսթէնէն ազչէյի Մարքիյէ թագտիմէ միւսարաւաթ էյլէտի :

Մարքի ազչէյի ալըր ալմագ , Լազարը նէզտինէ ճէլս իտէրէք :

— Լա՛ղար , սուրատա կէշիրմէքտէ օլտուղըմըզ էօմրին տուրդունըւ-
ղընտան վէ հէմվար հալինտէն բասլանըս գալաղըմըղը հիսս իթմէյօրմու-
սուն — սիւվալինէ :

— Բասլանըս բասլանմատըղըմը ֆարգ իթմէյօրում . անճագ , մատամ քի
պէօյլէ օլտուղընը պէյան վէ թաստիգ իտէյօրսունըզ , ինանմաղա մէճպու-
ըմ . անճագ շուրասը վար քի , շուրահաթ էօմրին տէ էյի քէօշէլէրի վար .
քէնտիմի պուլույօրում , շիճանլայօրում , վէ տօղրուսունու իսթէր իսէնիզ ,
ազչամ եաթըլտըղ զէման , էրթէսի կիւնիւ եա թութուլանագ վէ եաասըլա-
ճագ դօրգուսու օլմայարագ եաթաղա կիրմէք տէ ֆէնա օլմայօր — տէյու-
ճէվազ վէրտի :

— Հագդըն վար . անճագ , թապիյէթին սանա վերմիշ օլտուղը իշիւ-
ղարըդտան իսթիֆատէ իթմէյէրէք , պօշ պօշ վագթընը կէշիրմէկէ օլան մէյը
ճէտիտինէ նագարը թէէտիֆիյէ պագըյօրում :

— Պէն տէ թէէսսիւֆ իտէյօրում , լաքին նէ՞ եաբայըմ . շուր դօնագտա
հէր վէճի իէ լահաթ իթտիյիմիզ սըրատա , պուրատան չըզըս տա , պէրվէճ .
հը սապրգ պիր թագըմ սէրկիւզէշթլէրէ տալմագ քեարը ագը՛մ մը տըր :

— Քի՛մ տէյօր քի պուրատան չըզայըմ . ագըմը զա՛յս մը իթմիշիմ զանն
իտէյօրսըն . . . անճագ , օ պիղիմ մահուտ սէրկիւզէշթլէրտէն պիրիսի տէ
պուրատա պաշըմըզա կէլէճէք օլուր իսէ նէ՞ տէյէճէքսին :

Լազար պաշընը եօգարը գալաղըրտը . կէօղէրի բարը բարը բարըմաղա
պաշլատը :

— Նէ՞ տէյէճէյիմ . սէֆա կէլտի խօշ կէլտի տէմէքտէն պաշա չարէմ
եօգ . հէր նէ գատար ճէսարէթիմ եօգ իսէ տէ . միւսատտէնիզ պինաէն ,
սէօյլէմէկէ մէճպուրըմ քի , սուս սուրէթլէ իտարէի լիսան իտիշինիզին պիր
ասըլ օլմայը :

— Էլպէթթէ քի ասը վար . սէն էսկի զայրէթլի վէ միւսթաիտ Լազա՛ր մը
սըն , օնու սէօյլէ պանա :

— Պանա կիւվէնէպիրիսինիզ . . . եաբանագ պիր շէյ վա՛ր մը :

— Տէօրթ նէֆէր գուվվէթլի վէ ճէսուր վէ հէր շէյի կէօզ տապիրա-
տամ միւհթաճըմ . պունլարը պանա պուլմայը :

— Պէն տէ սու հիսապա տախլիմիյիմ :

— Խա՛յրր . սէն պէշինճի օլանագսըն :

— Տէրհալ լագը՛մ մը :

— Տէրհալ . պիր ան էվվէլ իճրաի մուամէլէյէ մէճպուրըմ . վէ պունլար
հաղըր օլմատըգճա պիր շէյ եաբամամ :

— Էկէր Բարիստէ օլա իտիք , իքի սաաթ վարֆընտա պուլապիլէճէյիմի
հատ իտէր իտիմ . անճագ պուրատա , պու իշ՝ իւշ կիւնէ միւհթաճ տըր .
Մօրիագ դարիյէսինէ կիտիպ արամալը . շօգ ուղագ տէյիլ տիր . վէ մէմու-
լաթէրիմ քի օրատա իսթէտիյիմիզի պուլուրուզ :

— Իհիթիմալ արը :

— Պաւ արգատաշարա ուզուն միւտտէթ իհիթիյաճընըզ օյաճա՞գ մը :

— Նիհայէթ պիր կիւն :

— Իշին իշինտէ պու ատամլար իշին պէօյիւք պիր թէհլիքէ վա՞ր մը արը :

— Պէքի պաշլարընա վէ օմուզլարընա պիր գաշ եումրուգ եէրլէր . շունտան իպարէթ . էօլմէք թէհլիքէսի վէ հիւքիւմէթ էլինէ տիւշմէք իմքեանը ասլա վէ գաթան եօգ . եալընըզ շու վար քի , գօնաղա ճիվար օլան էհալինին պիլտիյի վէ թանըտըղը ատամլար օլմամալը :

— Գօլայ շէյ . չիմտի սըրա ագչէ մէսէլէսինէ կէլտի . իշին իշինտէ պէօյիւք պիր թէհլիքէ օլմատըղընտան , զիյատէ պիր մէպլազ իսթէմէյէճէքլէրինի մէմուլ իտէրիմ :

— Խօշնուտ օլմալարընը արզու իտէրիմ . նէ՞ գատար շէյ իլէ մէմուլ իտէրսին քի մէմնուէն օլուրլար :

— Հէր պիրինէ օն ալթուէ վէրպէք , մէմնուէն օլուրլար գանն իտէրիմ :

— Տէմէք տէօրտիւնէ գըրգ ալթուէն . իշթէ սանա էլլի :

Լազար էլլի ալթուէնը ճէպինէ գօյտու :

— Նէ՞ վազըթ եօլա չըգայըմ :

— Սապահ էրքէն :

— Շու զայպուպէթիմէ գօնագտա նէ՞ վէսիլէ կէօսթէրէյիմ :

— Պուշտան եիրմի միլ մէսաֆէտէ պիր մահալէ թարաֆըմտան պիր մէքթուպ կէօթիւրտիւլիւնիւ պէյան իտէրսին . չիմտի պիր զարֆ տէրուէինէ , պիր բարշա պէյազ քեսաղըտ գօր , եաբըշտըրըր , վէ զարֆը մէօհըր մախսուսըմալ մէօհըլէրիմ քի էլինտէ կէօրսիւնլէր . իւզէրինէ թէալլիւգաթըմտան պիրիսինին իսմին եաղարըմ . շիւնքի պիրիսի չըգար տա , զարֆըն իւզէրինի կէօրմէք մէրագընա տիւշէպիլիւր . հէր շէյի տիւշիւնմէլի :

— Նէ՞ իլէ կիտէյիմ :

— Ախըրտան պիր աթ շէքէրսին . Մօրիագտա պիր լոգանթայա էնէրսին , վէ արատըղըն ատամլարը պուլմաղա կիթտիյին սըրատա , էլպիսէնին իւզէրինէ պաշգա պիր էլպիսէ կէշիրմէլիսին :

— Սիզ րահաթ օլուէնըզ . լաքին , պուլտուղըմ ատամլարը նէ՞ եաբանաղըմ . հէր հալտէ պուրայա կէթի՛րմէյէճէլիմ եա :

— Պուշտան իքի միլ մէսաֆէտէ Մօրրագ ճատտէսինին պիղիմ օրմանտան կէշտիյի թարաֆընտա , պիշիմսիզ պիր մէյիսանէ վար քի , այնը պիւլիւճիւյէ պէնգէր պիր կէօգիւ քէօր իսթիյար պիր գարը թութույօր :

— Պիլիւրիմ օ մէյիսանէյի , վէ օ իսթիյար գարը կէօգիւմէ իլլիմիշ տիր :

— Օ տէօրթ քիշիյի օրայա կէօթիւրիւր , էօնլէրինէ սէրիսօ օլմայաճագ վէ ֆագաթ հարարէթլէրինի թէսքին իտէնէք մըգատարտա շարապ գօրսուէն , իշին Պոյէթ կիզլի թուլթուլմասընը էյիճէ թափիլիէ իտէրիւր . քէնտիլէրինին տէ էմին օլմալարը իշին տիւարը սըրը չըգարմագ ճաիզ օլմայաճագընը էլպէթ քէնտիլէրի տէ ֆէհմ իտէրլէր . նէ պէնիմ իսմիմի , նէ սէնինքինի վէ նէ

տէ Բահօն նամբնր աղղընտան չոգարմագսըն . նէ՛ մագաստա մէպնի օրատա պուլունտըղլարնա կէլինճէ , օրասընը քէնտիլէրի պիլէմէյէճէքլէր . չիւնքի , սէն տէ պիլմէյէճէքսին :

— Էյ սօնրա՞ :

— Պուռլարը օ մէյլսանէյէ եւրլէչտիրտիքտէն սօնրա , էյրէթի էլպիսէյի չըգարըր , աթընա պինէր , կէլիր պանա մալիւմաթ վէրիրսին . պէն օ սըրտաւ լազըմ կէլէն թալիմաթը սանա վէրիրիմ . օնլար օ կէճէ մէյլսանէտէ եաթմալը տըրլար . սէն տէ ագչամ կիտիպ օնլարը պուլուրսըն :

— Սէօլէաթիքլէրինիզին քեաֆֆէսի նօգթասը նօգթասընա իճրա օլունըր :

— Եարընքի բազար էրթէսի կիւնիւ եօլա չըգարսըն . օ ատամլարը պուլմագ իչիւն սալը կիւնիւ սապահտան ագչամա գատար չալըչալ վէ պուլուպ , չարչէնպիհ ագչամը պուրայա կէլիրսին :

— Ձանն էտէրսէմ չարչէնպիհ ագչամչնա գատար կէլիրիմ . մամաֆիհի շայէտ պիր կիւն տահա կէրի գալաճագ օլուր իսէմ , գուսուր՝ պէնտէնիզճէ օլմայաճաղը թապիի օլտուղընտան , մէմուլ իտէրիմ քի աֆվ էտրսինիզ :

— Շիւպհէսիպ . պէն կիտէյիմ մէքթուպու հազըրլայըմ . պէչ տագըգատան սանա թէսիմ էտէրիմ :

Էրթէսի կիւնիւ , շաֆագ աթար աթմագ Լազար եօլա տիւշիւպ , Բահօնտան Մօրիագա կիտէն եօլու թուրթուր :

28

Մարքինին թախմինի մուճիպինճէ , Լազար՝ չարչէնպիհ ագչամը գօնապաւ վտէթլէ , Մարքիյէ խապէր վէրտիրթտի :

Մարքի՝ Օլէնք իչէ օլան մուսահէպէթինի քէսիպ , տէրհալ սատըգ էմէքտարընն նէղտինէ կէլտի :

— Թամ թէահհիւտ իմիշ օլտուղըն վագըթտա կէլտին . . . պէն տէ մէմուլ իտէյօրտում քի կէլիրսին . . . բէք ալա . . . մուվաֆֆագ օլտո՞ւն մու . . .

— Ձանն էտէրիմ քի օլտում . մէմուլ իտէրիմ քի մէմուլն օլաճագսընը :

— Տէթրթ արգատաչարը՞ . . .

— Պ բէր պիրէր սէչտիմ այրտըմ . պու վիլայէթտէ տէ մալ վար . Բարիստէ պուրարտան ալասը եա պուլունուր եա պուլունմագ :

— Հէր շէյէ հազըր վէ ամաստէ՞ մի տիրլէր :

— Այնը պէն կիպի . վէ հէր նէ քի խրզմէթէ գօլմագ իսթէյէճէք օյսանը , քէմալը մէհարէթլէ իյֆա իտէճէքլէրինէ գանի օլմուլըմ տըր . թարիֆ իթտիյինիզ մէյլսանէյէ եւրլէչտիրիպ , փէրիսը օլմայըպ նէլէլէնէճէք գատար շարապ վէրտիրթտիմ . իսթիյար գարըյա տա պիր ալթուն վատ իթտիմ . չու շարթ իլէ քի , պէնիմ ալպէթիմէ տէկին մէյլսանէպինիք գաբուսընը գաբաւըպ , քիմսէյի իշէրի սօգմայաճագ . օ գարը պիր ալթուն իչիւն ճանընը պիլէ շէյթանաւ սաթար . . . սէօղիւնտէ տուրաճաղընա շիւպհէմ եօգ :

Մէն-Մէքզան՝ Լաղարա պէյանը մէմնունիյէթ իթտիքտէն սօնրա , պիր սաաթ գատար մուֆասսայ սուրէթտէ լաղըմ կէլէն թալիմաթը իթա վէ թէն-պիհաթը իճրա , վէ Լաղար իսէ թալիմաթ վէ թէնպիհաթը մէքքիւրէնին հար-ֆիէն իճրա վէ ինֆաղընը Մարքիյէ թէհահիւտ էլլէտի :

Մուախխարէն Մարքի՝ թէքրար Օլէնքին եանընա կիթտի . Լաղար , եօլ-տան եօրուլմուշ օլուպ , եօրկուշկուգ ալմագտա օլան տէօրթ նէֆէր արգա-տաղարընը մէյխանէտէ կիտիսլ պուլմագ իչիւն գարանլըդ պասմասընա պէք-լէտի :

Գօնթ իլէ Գօնթէս սը Բահօնուն աղիմէթինտէն պէրու , Մէն-Մէքզան հէր կիւն Մոտամ Օլէնք տը Շափինեի իլէ աթ իլէ կէզմէկէ չըգար իտի : Պէ-րապէր ալմագտա օլտուգլարը խըզմէթքեար , ուղադտան քէնտիլէրինէ բի-ֆագաթ իսէր իտի :

Հէր նէ գատար սօն պահար մէվսիմինին եարըսը կէչմիլ իտի իսէ տէ , հապա եազ կիսլի սըճագ օլտուղընտան , կէզմէյէ չըգանլար , կիւնէչին հարա-րէթինտէն մուհաֆագա օլմագ իւզրէ աղաճլարըն կէօլկէսինէ սիքէրլէնիր-լէր իտի :

Օ կիւնիւ սապահլայըն , Մարքի՝ ախըր խատէմէօինին եէմէքտէ սլուլըն-տըզլարը սրատա , ախըրլարա էնիպ կէօզտէն կէչիրտի , վէ պաղըճա Օլէն-քին տալիմա պինմէքտէ օլտուղը աթ իլէ խըզմէթքեարըն պինտիյի աթա գի-յարէթ իթտի :

Սաաթ իքիտէ , միւթատլէրի վէնհ իւզրէ սէխլէր հայվանլարը գարունըն էօնիւնէ կէթիրտիլէր :

Մարքի՝ մահմուղլու չիզմէլէր այաղընտա , շապգասը պաղընտա , պիր նէ-վի կիւզէլ ապ պըչաղը պէլինտէ պէքլէմէքտէ իտի . Օլէնք տախի տաիրէսին-տէն չըգըպ աչաղը էնմիլ իտի . ֆէվդէլատէ պիր գէրաֆէթլէ կիյինմիլ օլտու-ղը աթ էլպիսէսիլլէ , սիմասընտա պիր գաթ տահա հիւսնիւ լէթաֆէթ բէյ-տա օլմուշ իտի :

Աչըգ սարը իւզէրինէ տօնուգ պէյազ չըզլըլը իրէքլի էլպիսէսի օ տէրէ-ճէ Օլէնքին վիւճուտընա գալըպ կիսլի եարըչմըլ իտի քի , էչքեալը նաղիքէսի պիրէր պիրէր մէյտանա չըզմըլ իտի . սագոսունըն պօղաղը պիր ազ աչըգ օ-լուպ , ալթընտան կիյինմիլ օլտուղը կէօմէլչին պօղաղընըն էթրաֆընտաքի տանթէլասը կէօրիւնիւր իտի . պօյնունա տախի սիյահ աթլազ շէրիտտէն պիր պաղ պաղլամըլ իտի :

Քէնարը սըրմա խարճըլ , վէ պէյազ թիւլիւ կիւմիւշիւ շապղասընը էօլլէ պիր դարիֆանէ սաղ գուլաղընըն իւզէրինէ տօղրու էյմիլ իտի քի , քէյուոթ նատիտէօինին զըվըրճըզլարը իլէ մուհաթ օլան սըֆաթը տիքիւշասը , պիր շափը տիքիւշա միսալի կէօլլէրէ շարբար իտի . էլինտէ տախի ֆիլտիչի սարըլը քիւշիւք պիր գամչը թութմագտա իտի :

Մէն-Մէքզան՝ Օլէնքին շու հալինէ հայրան օլուպ , քէնտիսի մէրմէր մի-սալի սէրթ պիր գալտէ մալիք օլտուղը հալտէ , Մարքիյին միլեօնլարընը , վէ թէվարուս իաէնէյի սէրվէթի պիւսպիւթիւն ֆէրամուշ իտէրէք , օլ կէնէ

գարընըն հիւսնիւ լէթաֆէթիլէ գիհնինի իշղալ վէ գալսէն հիսս էյլէտիյի հարարէթը հագըզիյէ վէ սահիհէ , տտէթա հիսսիյաթընը թարիֆ իտէրճէ-սինէ կէօզլէրինէ գատար քա էյլէտի . Օլէնր իսէ Մարքիզին շու հալինի ֆէհմ իտէրէք , շէրմ ու հիճալընտան երւզիւ գըզարտը և գալսի շարքմալա պալլատը , վէ պաշընը սիր թարաֆա ջիվիրէրէք , կէօյա սաչլարը տաղըմըչ տա տիւզէլթէճէք կիպի էիլիլէ երւզիւնիւ սէթը իթտի :

Օլէնրին տթը պայալարըյլա հալլունըն թաչլարընը տէօյէր տուրուր իտի Մարքի՝ Օլէնրի աթա պինտիրմէք իւզրէ էլինի ուզաթմըչ օլտուղընտան , Օլէնր պաղընը զօյէթ իսաֆիֆճէ պասարադ հէմէն աթըն իւզէրինէ սըչրալը-վէրտի վէ գամըսընըն ուճու իլէ նիւս իսմինտէ օլան գըսարաղընա աօգուն-տըգաա , հիւ նէ գատար գօրգաճագ տէրէճէտէ պիր չիտտէթլէ սըչրատը իսէ տէ , Օլէնրին իսաֆիֆ սուրէթտէ պիր օիշամասըյլա հայփան քէնտիյի թօրալըչ , ֆէվղէլատէ պիր աղսմէթլէ գօշմաղա պաչլատը :

Սէն-Մէքլան տաթի հայփանընա աթլալըչ պիր դաչ համատա Օլէնրէ եաղլաշտը , իւզլէթընար արդալարընտան միւթատը վէճի իւզրէ հայփանընը օիւրմէքաէ իտի : Մարքի իլէ Մարքիզ , հիւ լաղըրտը իթմէքսիյին եան եա-նա հայփանլարը սիւրտիւլէր . Բահան օրմանլարընա վատըլ օլաճաղլարը սը-լատա , Օլէնր տիզիհնլէրի թօրալըչ Մարքիյէ միւթէվէճիհէն :

— Պու կիւն նէ՞րէյէ կէօթիւրէճէքսին պէնի :

— Պա-պէ-Մճոք տէնիլէն մահալի արիթրմիսինիզ :

— Խա՛յըր , վէ Փազաթ կէօրիււմէյէ շայտն զարիւլ պիր մահալ զլտուղը-նը Գօնթէստէն իշիթ միշիմ տիր :

— Եալանսըդ , պու ճիփարտա պուլունան մահալլէրին էն կիւ շէլի տիր . օնտան եապանի վէ օնտան աճալիւլ պիր մահալ էօմրիւմտէ կէօրմէ միշիմ տիր :

— Պուրտան տահա ուզա՞դ մի տըր :

— Իւչ միլ գատար մէսաֆի՝ տահա վար :

— Հայտէ կիտէլիմ օրայտ :

— Կիտէլիմ :

— Եօլու արիթրմիսինիզ . օրմանտա եօլու զայս իթմէյէճէյիսիդէ էմի՞նմի-սինիզ :

— Օ ճիհէթտէն վէսվէսէ իթմէյինիզ , պէն սիգի մահաֆաղա իթմէքիլի թէհահիւս իտէրիմ :

Մարքի պու սէօզլէրի սէօլլէտիյի սրրատա , պիր թարղը զարիպտէ սըրըթտը իսէ տէ , Օլէնր օ արաղըգ պաղա թարաֆա պագմագտա օլտու-ղընտան ֆալգընա վարամատը , Իքի սիւփաքիլէր կէնիլ պիր եօլտա թէքրուր հայփանլարընը գօշտուրմաղա պալլաթըլար իսէ տէ , պիր արալըգ էօյէ պիր տար եօլա թէսատիւֆ իթտիլէր քի , պիրպիրլէրինէ սիւրիւնէ սիւրիւնէ կիթ-տիքլէրինտէն , չիրին Օլէնրին տըրմըչ օլան սաչլարը սրա սըքա Մարքիին երւզիւնիւ օրաւաղտա իտի : Պու եօլագ պղտճլարըն տալլարընտան միւթէ-լէքքիւլ պիր քէմէր բէյտա օլմաչ իտիւկինտէն , տտէթա գարսնըգ վէ գու-րու եօտուէ իւզէրինտէ եիւրիւմէքտէ օլան աթլարըն պաղլարընըն սէսի պի-

լէ իշխողմէմէքտէ իտի : Ուզագտան ետընըզ գուգու գուշարներն հէմզար նաղմէսիլէ արը գուշարներն օիվրի կակալարներ աղանլարըն քիւթիւքէրինէ չարբարզլարը իշխողիւր իտի :

Պո- Գի- Մո- տէնիլէն մահալ՝ Օվերներ վիլայէթինին պու գըմմընըն էն ճարուֆ պիր նոգթասը իտի . իքի թարաֆը խարիգ իւլ ատէ եիքսէք գայալար իլէ մուհաթ օլան տար պիր օվանըն թա նիհայէթինտէ վագը օլուպ , պու գայալըզլար՝ սէնարըն թա գարշըսընտա եէքտիկէրինէ պիրլէչէ-րէք մէֆրէթ վէ գարանլըզ պիր տիվար թէչքիլ իտէրլէր իտի , վէ օնտան էօթէյէ կիթմէք մուհալ գոպիլինտէն օլտուղընտան , օ նոգթայա , Պո- Գի- Մո- Կանի ճիհանըն նիհայէթի թէսմիյէ օլունմուշ իտի :

Էն եիւքսէք օլան գայանըն իւսթիւնտէն , ուֆուգու գարլամըլ օլան վէ թէրէլէրի պուլուլէլար իշխտէ գայալ օլմուշ պուլունան տաղարտան էնէն պիր սէյլ թարիֆի զայը միւմբէն պիր սիւրաթ վէ կիւրիւլթիւ իլէ էնիպ , միւ-տէվլէր պիր ուշուրում իշինէ ագմագտա , վէ բէրիլէր քիւմէսինէ միւլապիհ պէյազ տիւմանլար չըգարմագտա իտի : Պու ուշուրում օ րատաէտէ տէրին իտի քի , ճիվար օրմանլարտան օտուն քէսէնլէր , մէքբիւր ուշուրումըն նիհա-յէթի օլմատըղըն վէ տօղրուտան տօղրույա արղըն թա մէրքէղինէ միւնթէ-հի օլտուղըն իտտաա իտէրլէր իտի :

Ուշուրումըն թա քէնարընա գատար ճէսիմ աղանլար վագը օլուպ , ա-գան սէյլտէն չըգան սու տիւմանընտան , միւթէմատի սուրէթաէ աղանլարըն եարբարզլարը սուլանըր իտի :

Պո- Գի- Մո- Կանի՝ Լազարըն տէօրթ յէֆէր հայտուտլարը իգամէ իթ-միլ օլտուղը մէյիանէ արասընտա պիր միլ մէսաֆէ վար իտի . ուշուրում ճի-վարընտա չիմէն վէ եօսուն ալթընտան պիր չօգ աղմագլար աղմագտա օլ-տուղընտան , հայվանլարըն այազլարը գայմագտա վէ եիւրիւմէքտէ միւլքի-լաթ չէքիլմէքտէ իտի :

Խչպու աղմագլարըն պիրի , թապիյէթին թէչքիլ իթմիլ օլտուղը պիր հա-վուզա ճարի օլուպ , օրմանտա պուլունան գուշար , պու հավուզտան սու իշիպ թէնքինը հարարէթ իտէրլէր իտի :

Սէն-Մէքղան հայվանընը տուրտուրթուպ .

— Պունտան իլէրի կիտէմէյիլ , իթթէրսէնիլ հայվանլարտան էնէլիմ . Թէր-մէն հայվանլարա սու իշիրսին , պիլ տէ ուշուրումըն քէնարընա տօղրու կի-տէլիմ :

Օլէնր էէվալ վէրմէյիլ , հէման եալընըզ պաչընա հայվանտան աչաղը էնտի . հայվանլար խըզմէթ քեարա թէսլիմ օլունտը . Օլէնր պիր էլլըլէ ֆիւ-տանընը թօրլայըլ , վէ տիկէրիլէ տէ Մարքինին գօլունա տայանըլ , հաքի-մանէ պիր սէտա իլէ .

— Ալէ'իւնիլ պուրայա :

Իքիտի պէրապէր գուրու եէրլէրէ պասարագ վէ իհթիյաթլա եիւրիւյէ-րէք օվանըն նիհայէթինէ տօղրու ուզանտըլար :

Օրմանըն սօն աղանլարընը կէչտիքտէն սօնրու Սէն-Մէքղան տուրուպ .

— Պու մահայ հապաքենա եփեարընը նէ՞ մերքեզտ տիր :

— Ղայէթ զորիպ պիր մահալ . ֆագաթ գորգանագ աէրէճէտէ սագիլ վէ մահգուն պիր եէր . պէօյլէ եէրտէ ինսան գորգուսընտան տիրէր . զանն իտէրսին քի տէհէթլի պիր վագասա զուհուր իտէճէք . ասէթա գորգուսընդ :

— Օ հայտէ պուրասա տուրմագ ճաիզ տէյիլ :

— Պէնի բէք գորգա՞գ մը զանն իտէյօրսունը . . . ուչուրումըն քէնա-
բընա գատար կիտէճէթիզ աէ՞մէտինիզ մի . . . կիտէլիմ . . .

— Վէ ֆագաթ :

— Կիտէլիմ , կիտէլիմ . իսթէթիմ կիթմէք :

29

Մարքի՝ իթասթը հազի պիր իշարէթ իտի , վէ սէյլին ճարի օլտուղը ու-
չուրումա տօղրու եիւրիմէկէ տէվամ իթտի :

Օլէնք՝ Մարքինին եավաչ եիւրիմէսինէ մէպնի , Մաքինին գօլունու պը-
րագըղ , ուչուրումըն թա քէնարընա գատար եալընըզ պաշընա իլէրիլէտի ,
վէ ինանըմագ տէրէճէտէ պիր իհթիյաթսըզըզլա ուչուրումա տօղրու էլիլէ-
բէք , ուչուրումըն գա՛րընը թէտգիզ իթմէք ոզմինէ տիւշտի :

Մարքի՝ Օլէրին ճէսարէթինէ թէհայյիւրտէ գալարագ եանընա եազ-
լաշտը :

Ֆիլվագը , Օլէնքին գօրգուսընտան վէզնին զայպ իտիպ ուչուրումա թէ-
քիլէնմէսի իհթիմալաէն օլտուղը ճիհէթլէ , քէնտիինին թէսարուֆընը թէ-
խայյիւլ իթմէքտէ օլտուղը միլեօնլարըն տա պէրապէր ուչուրումա մահվ օ-
լուպ կիթմէսինտէն Մարքի գօրգար իտի :

Օլէնք իսէ , կէօզիւնիւ ալըրմագօրըն ուչուրումա պագար վէ տալմը
կիպի տուրուր իտի . վէ էօյլէ պիր վազիլէթտէ պուլունմագտա իտի քի , էն
խաֆիֆ պիր վէսիլէ իլէ իչինէ տիւշիւպ մահվ օլմագ թէհիլքէսի պագը օլ-
տուղընտան , Մարքի՝ տօգունմագ տէյիլ հաթթա սէօզ սիլէ սէօյլէմիկէ ճէ-
տարէթ իտէմէղ իտի :

Նահէհան Օլէնք իքի ատըմ կէրի չէքիլիպ , վէ Մարքիյէ միւթէվէճճիհէն
տըզգաթլըճա վէ դարիպ պիր նազարլա եիւզիւնէ պագըղ , էլինտէքի գամ-
չըյա ուչուրումը կէօսթէրէքէք :

— Էկէր չու ուչուրումա տիւշէճէք օլսամ նէ՞ եարարսըն — տէյու սիւվալ
իթտի :

Մարքիպին չու սիւվալինէ Սէն-Մէքղան ֆէվգէլատէ թէանճիւպտէ գա-
լըպ , ասպ թէրէտտիւտ իթմէքսիգին :

— Տէրհալ պէն տէ իչինէ աթըլըրըմ — տէտի :

— Պէնի գուրթարմագ իչիւն մի . պէնի գուրթարմագ միւմքին օլամա-
յանաղընը պէն տէ պիլիսին :

— Էվվէթ պիլիսիմ :

— Օ հայտէ նի՛չիւն արգամտան աթըլմալը :

— Սիրին իւէ պէրապէր էօլմէք իշիւն :

Օլէնը կէօղէրինի դարաթօլը , վէ Եանագլարընտա ալիք գրքմըղըղը
բէյտա օլտու :

— Գալալին նէ իսէ լիսանըն տա օ՞ մու ուր :

— Շիւպհէ եօգ :

— Հաղըղաթէն պու աէտիլինի Կարաճընըն :

— Նամուսում իւղէրինէ եէմին իտէրիմ քի Եարարըմ . շիւպհէ՞ մի իտէ-
յօրսունըղ :

— Նասըլ շիւպհէ իժմէյիմ . պիր դարաալըն՝ զըղգարտալըն էօլմիւշ աիր
աէյու քէնտիսինին աէ էօլմէք արզու իթմէսի իշիտիլմիշ վէ կէօրիւլմիւշ շէյ
աէյիլ աիր :

— Օլէնը , Օլէնը . սէն բէք ալա պիլիքսին քի , սէնին հաղըղնտա հիւս
էյլէտիլմ մուհապաթէթ , պիր դարաալըն հաղըղնտա հիւս օլունան մուհապ-
աթէթ դապիլինտէն աէյիլ աիր . պէնիմ օրղի սուրէթը աթիւրաէ սէվաթիլմ մա-
լիւմիւնիզ տիր . պինաէն ալէյհ նի՞շիւն պէնիմ իւէ պէօլէ դալիմանէ պիր օ-
յուն ալը հալա օյն . ր տուրուրըն . նի՞շիւն սնլամամաղըղը լիսալայարաղ ,
դալիլիմէ բէնճիտէ իթմէքաէ թէաննիւտ իտէյօրսուն :

Իւք աէֆա օլարազ , Մարքինին պէյանաթընը Օլէնը դահգահա վէ իս-
թիւհա իւէ թէլազղը իթմէյիւլ , պալընը էյտի վէ եիւղէրնտա պիր գաթ-
տահա զըղարթը բէյտա օլտու :

Մուսախարէն եինէ Մարքինին դօլունա կիբիւ , աղընթընըն կիւրիւ-
թիւսիւ միյանընտա զայոլ օլունազ աէրէճէ եալալ պիր սէտա իւէ .

— Կիտէյիմ . . . կէլ—տէյիւլ , հայլանլարըն սուլունտըղը մահալէ աօզ-
րու եիւրիւմէ կէ պալաալը . տաթիլէն հիւս իթմէքաէ օլտուղը հէյէճան էսէրի
օլարազ աէրմանը դալմամը կիպի կէօրիւնտիւլա վէ աղըմ պալընա ապսա-
աղըը հալաէ տաթի Օլէնը սիւրաթիւ եիւրիւմէքաէ իտի :

Սէն—Մէքզան դօլթուղընտան թութուլ հայվանա պինտիր . Օլէնը՝
հէման տիգիլիկէրէ եարըլալը : Մարքի բէնաի քէնտիյէ —նէ՝ թէպէտալիւթ-
վէ հաղըրլանմըլ օլան օլունա նէ՝ հէքմէթի եարսըմ—տէտի :

Օլէնը իւէ Մարքի աղըղալընը ալմազսըղըն եալալ եալալ Եօթարընտ
աէվամ իթաիլէր . կէնճ դարընըն պէօլէճէ միւթալաա իթմէսի քէնտինճէ տա-
հա զիյաաէ խալըրը օլանաղընա Մարքի էմին խաի : Պիր գալ աաղըղա աօն-
րա Մատամ աղ Շալիլնեի նահէհան ույզուտան ոյանըյօր կիպի :

— Գօշաուրալըմ , գօշաուրալըմ , տէտի :

Մարքի թէպէտալիւթ իտէրէք իւէրի կէշտի :

Նահէհան արգալարընտան կիւրիւլթիւ իշիտիւլ , Օլէնը իւէ Մարքի հայ-
վանլարընը տուրտուրթուլ արգալարընա պաղալար :

Խըղմէթեարըն հայվանը աէվիլմիշ , վէ սիւվարիսինին իւղէրինէ էօլէ
պիր պիշիմաէ տիւշմիւշ քի , խըղմէթեարըն ալաղը գըրըմըլ իտի : Մարքի
աթտան էնիւլ ժէրմէնին եանընա եաղլալալը . ժէրմէն աէհէլթիլ սուրէթաէ
ըզալըրաղ իշինտէ պուլունմաղտա , վէ նիթը ալաղա գալգալմաթաղտա իտի :

Պիշարէ ուշագ քիւֆիւր իտէ իտէ , գապահաթ հայվանտա օլտուղընը պաղը-
րըր իտի :

— Պիր միւտտէթտէն պէրու աթըմտա սէրխօշ կիպի սալլանըպ տուր-
մագտա իտի . էլիմտէն կէլտիյի մէրթէպէ դապթ իթմէկէ չալըլտըմ ամիս
մուվաֆֆագ օլամատըմ . ատէթա տուգ պիր եէրտէ , տէօրթ այաղը պիր-
տէն էյրի պասըպ տիւշիւվէրտի . պաղընըզ հալա հարէքէթ իթմէյիպ էօլիւ
կիպի եաթըլօր . . պու իշտէ չէյթանըն բարմաղը վար—տէտի Ժէրմէն :

— Պուենտա չէյթանըն իշի եօգ . հայվանլար թէրլի թէրլի սու իշմիշէր
օնտան տրի . մամաֆիհի թէլաշ էթմէ , թէտավի օլունըր , ազ վագըթ գար-
ֆընտա տիւզէրիսին . պէն տէ սանա քէնտի քէսէմտէն պիր պախիշ վէրի-
րիմ—տէտի Մարքի :

— Պուենու ետաֆֆէսի ալա վէ ֆագաթ պաճաղըմ ֆէվգէլատէ աղըրօր :

— Ճէսարէթ վէ թէհամմիւլիւ էլտէն պըրագմա . սէնի պիր աղանըն քիւ-
թիւլինէ տայաթայըմ , վէ գօնաղա ափտէթ իտէր իթմէզ գաբու եօլտաշա-
րընտան տէօրթ քիշի կէօնտէրիթմ , պիր տէ եաթագ , սէնի ալըրլար բա-
հաթճա գօնաղա նագլ իտէրլէր—տէյիպ , օլտուգճա բահաթ իտէպիլէճէյի
սուրէթտէ Ժէրմէնի աղաճըն քիւթիւլինէ տայաթտը , վէ եէրտէ սէրիլմիշ օ-
լան հայվանը հալիլէ պըրագըպ Օլէնբին եանընա կէլտի :

— Պիր ան էվվէլ կիտէլիմ քի , պու պիշարէյէ լաղըմ կէլէն մուավէնէթի
իտէպիլէլիմ—տէյիպ , Օլէնբ թէբրար գըսրաղընը տէօրթ նալ գօշտուրմաղա
պաշլատը :

Գըսրագ սէքիզ օն տագըզա գատար պիր սիյագտա գօշտուգտան սօն-
րա , պիւա սէպէպ տաթմընը եափաշլաթմաղա պաշլատըգտա , Մատամ տը
Շաֆինեի , միւթէաճճիւպանէ պիր սէտա սալը վէրտի :

— Նէ՞ վար—տէյու սիւվալ իթտի Մարքի :

— Գըսրաղըմ իքի տէֆա տըր քի արգա սրղայա աքսայօր . պաճագլա-
րընա բէք կիւվէնէմէյօրու . սալլանըլօր կիպի , տիւշէճէք կիպի . Ղարիպ չէյի :

— Ֆիւվագը բէք Ղարիպ . չիմտիյէ տէկին բարըլ բարըլ բարլայան գուրու
թիւլէրի , թէրաէն ըսլանտը . պուրնուենտան աթէշ չըգայօր . պիրտէն պիրէ
նէ՞ խասթալըղա ուղըրամըշ օլապիլիր :

Մարքինին չու սիւվալինէ Օլէնբ ճէվապ իթասընա միւգթէտիր օլամա-
յըպ , —պէլի պիր չէյի եօգ տըր , հէր հալտէ իւրլէյէլիմ . պիշարէ Ժէրմէնի
ուզուեն վագըթ եալընըզ պրրագմագ ույամաղ—տէյիպ , գամիլըլ աթա տօ-
գուենտուրաղտա , գըսրագ պիր փահա տէօրթ նալ գօշմաղա Ղայրէթ իթտի
խսէ տէ , օ տա եէրէ տէվրիլիպ , Օլէնբի սիւրիւքէյէճէք իքէն , խապէթ քի
Մարքի եանընտա պուլունուպ , րէֆիգասընը տէրհալ գավըրատը վէ գըսրագ
տիւշմէզտէն անը աշալը ալըվէրտի : Նէնա չայըրըն իւզէրինէ եաթմըլ , գալ-
գաճագ հալի գալմամըշ իտի . Օլէնբ աղլայա աղլայա—աճապա էօլէճէ՞ք մի-
տէյու սօրտուգտա , Մարքի :

— Տօղըրուսու գօրգարըմ քի էօլէճէք . օլապիլիր քի նէօպէթի կէլսին ամ-
մա պէն մէմուլ իթմէյօրու—տէտի . չու սրրատա Մարքի եագընտան պիր
ըսլըգ սէսի ալըպ եէրինտէն սըչրատը . Օլէնբ գըսրաղըն պաշը ուճուենտա
տուրմուշ աղլամագտա իտի :

— Տահա ագալի գօնադա իբի միլ մէսաֆէ վար, նէ՞ Եարաճաղը, Մարքի:
— Պուռտան տօլայը թէլաչէ իտէճէք պիր չէյ Եօգ . գըսրաղընըղըն էյէ-
րինի ալայըմ վէ պէնիմ աթըմա գօյսւմ, սիզ պինինիզ:

— Եա սի՞զ:

— Պէն Եիւրիւրիւմ . պէնիմ կիպի պիր աժըն իչիւն իբի միլին լադրրտը-
սը՞ մը օլուր . էն չօղու պիր սաաթ Եիւրիւնէճէք, շու տէյի՞լ մի—, տէյիւլ,
գըսրաղըն գօլանընը չէօգտիւ վէ էյէրի չըգարւոյ քէնտի աթընըն իւզէրինէ
գօյսու . Մարքի շու խըզմէթի պիթիթէճէյի սըրատա կէօյա քի հիքմէթ նէ-
վինտէն օլարագ շիտտէթիժէ պաղընը սիթիւլ, վէ տիզկի՛նի Մարքիին էլին-
տէն գուրթարւոյ, քիչնէյէ քիչնէյէ պիր թարաֆա աթըլըվէրտի:

Օլէնը գօրգուսընտան պաղըրմաղա պալլատը:

— Գօրգուս . պէնիմ հայվա՛նըմ ալէսսէվիյէ ուսյու տըր . սէսիմի թանրը
վէ իթաաթ էտէր . թութմաղա դահմէթ չէքմէյէճէյիվէ էմին իմ—, տէյիւլ,
Մարքի աթըն արգասընա տիւշտիւ . Օլէնը ճէսիմ պիր աղաճըն աթընտա
Եալընըզ գալտը:

30

Պիր տաղըզա կէչէր կէչմէզ, Մարքի՝ պուլունտըզլարը օրմանըն «էյրէք
ճիհէթինտէ վագը օլան պիր գայա բարչասընըն արգասընտա կէօղէրտէն դա-
իւլ օլտուղը անտէ, Մատամ տը ՇավինԵրինին պուլունտըղը չար քէօչէ մա-
հային տէօրթ քէօչէսինտէն տէօրթ ըսլըգ սէսի իչիտիմէսիյլէ պերապէր,
տէօրթ նէֆէր հայտուտ չէքիլնտէ ատամ չալըլըգ արալարընտան մէյտանա
աթըլլոյ սիւրաթլէ Օլէնըին իւզէրինէ հիւճիւմ իթտիլէր . Օլէնը պու տէհ-
չէթլի չէհրէլի առամլաղըն քէնտիսինէ Եաղլաշտըզլարընը կէօրտիւքտէ, գօր-
գուսընտան գաչմագ իւթէտի իսէ տէ, հայտուտլար Եօլունու քէսէրէք ալը-
գուտուլար . Սէն—Մէքզանը Եարտըմա չաղըրմագ իւզրէ պաղըրմաղա գալըր-
տը իսէ տէ, գօրգուսընտան սէս չըգարամագ օլտու . տէօրթ հայտուտլար
բէյ տէր բէյ Օլէնըին Եանընա գատար Եաղլաշտըզլարընտա, Օլէնը գուվվէթ
վէ ճէսարէթի էլէ ալարագ:

— Նէ՞ իսթէրսինիզ պէնտէն, տէյու սաղըրտը:

Հայտուտլարտան պիրի պալընտան շսպգասընը չըգարւոյ սէլամ վէրտիք-
տէն սօնրա, էլինի կէօյիւսինէ գօյարագ:

— Էմին օլունըզ Մարքիզ քի, միւրատըմըզ սիզէ պիր ֆէնալըգ էթմէք
տէյիլ տիր —տէտի:

— Իչի՞թմէտինիզ մի, նէ՞ իսթէրսինիզ պէնտէն . խըրսը՞գմըսընըզ:

— Խըրսը՞զ մը . պու ատէթա պիզէ հագարլթ տիր . միւթթէլիթէն տէ-
րէօհտէ իթմիշ օլտուղումըլ խըզմէթի իյֆա իթմէք իւզրէ, գլխատէսիյլէ նա-
մուս սահիպի առամլարըզ . զէվճ իլէ զէվճէյի պիրպիրլըրիյլէ պարըշուրմագ
իւզրէ թաային օլունմուշ մուրաթխաս մէմուրլարըզ . ասհապը նուֆուզ վէ ի-
թիպարտան զէվճինիզ Մարքի տ'Օպրէյ տը ՇավինԵրի թարաֆընտան սիզի ա-

լըպ կէօթիւրմէկէ կէլմիշիզ . Մարքիներն պուշտան պէօյլէ սիզսիզ եաշամասը մուհալ գապիլինտէն տիր, — տէտի շապգասընը չըգարմըջ օլան քիմսէ :

Օլէնք պաշտան թըբնաղա գատար տիթրէմէքտէ խտի :

— Էկէրչի սիզին իլէ պէրապէր կէլմէյէ րազը օլմայաճագ օլուր իսէ՞մ :

— Պիզիմ սիզտէն գուվվէթի օլտուղումըզը կէօրիւյրսուենըզ . պինսէն ալէյհ րազը օլաճագսընըզ . հազգընըզտա հիւրմէթ վէ րիայէթտէ գուսուր իտէմէյիզ . Էկէրչի մէմուլ իթտիյիմ միտիլիւ թարաֆընըզտան պիր միւշքիւթ վէ մուխալէֆէթ չըգարըլմայարագ պիզէ րէֆագաթ իթմէյէ սուհուլէթլէ մուվաֆագաթ իտէճէք օլուր իսէնիզ , գօլունուզու պաղլամագտան վէ աղզընըզը թըգամագտան սարֆը նազար իտէպիլիւրիզ :

— Ս զի կիտի ալշազլսր . պէնի եալընըզ վանն էտիպ իւզէրիմէ հիւճիւմ իտէյօրսուենըզ էօյլ՞ մի . պէն եալընըզ տէյիլիմ . շիմտի պիր եարտըմա կէլէն պուլունուր :

— Սիզ պիր ասըլզատէնին թահթը հըմայէսինտէ պուլունմագտասընըզ . պուրասընը պիլիւրիզ . անճագ , պիզ տէօրթ քիշիյիզ , վէ տէօրտիւլիւ տէ սիւհըլըզ . վէ հէր շիյի կէօպիւմիզէ ալմըջ վէ նէ եարտճաղըմըզը գարարլաշտըրմըջ . Էկէրչի օ ասըլզատէ քէնտի վազիֆէսի խսրիճինտէ օլան պիր մէ . սէլէյէ միւտախէլէ իթմէք տիվանէլիինէ գալըլաճագ օլուր իսէ , օնուն տա լայըզը վէճհ իւզրէ հազգընտան կէլիւրիզ . անլատընը՞զ եա . եէթիլիւր քի սիզ քէնտի րէֆիգիւրիյիւ հայաթընը մուհաֆագա էթմէյէ զէրրէ գատար մէլ կէօսթէրէսինիզ . պիզ եարաճաղըմըզը պիլիւրիզ : Խօյլը միւտաթտէն պիւրու զէվճէի քեամիլէսինին հուզուրը լէթաֆէթմէվֆուրընտան մահրում գալմըջ օլան Մարքի տը Շափինեի , սապուրըզըզտան էրիյիպ պիթէյօր . պուշտան պէօյլէ պու գաթը պէքլէթտիրմէք իշիմիյէ կէլմէզ . աթլարըմըջ շուրատա պէքլէյօր . լութֆէն օրայա գատար պիզիմ իլէ եիւրիւյիւնիզ :

— Ա՛սլա , ա՛սլա :

— Սօն ճէվապ վէ գարարընըզ պո՞ւ մու տըր :

— Էվվէթ էվվէթ :

— Շու հալտէ աղըր մարաղլարըն էօնիւ , աղըր մուալիճէ իլէ ալընպալիլիւ . պիզ թաթլըլզա հարէքէթ իթմէք իսթէր իտիք . . շու թարիզը հարէքէթտէն չըգմաղա մէճպուր իտէյօրընըզ պիզի , Մա՛տամ . սիզի իզնա իթմէք իլիւն սէօյլէնիլէն սէօգէրին թէէսիւրի օլմատըզը ճիհէթլէ , մուամէլէի ճէպրիյէի իհթիրամքեարանէնին իճրասընա մէճպուրըզ :

«Ալէլինիզ արգատաշլար» — տէյիպ , Մարքիզի պէլինտէն գափրայարագ , վէ Մարքիզին գուվվէթլիճէ սալլամագտա օլտուղը գամշըյա էհէմիյէթ վերմէյէրէք սմուզընա եիւքլէնտի . տիկէր իւշ արգատաշլարընտան պիրի տախի Օլէնքին պիլէլինտէն եագալայըպ , գամշըյը էլինտէն ալտը . տիկէր իքիսի տախի պէրապէրլէրինճէ ալմըջ օլտուղլարը ուզուն պիր գուշագ իլէ Մարքիզին էլլէրինի վէ սյազլարընը պաղլայըպ , հարէքէթտէն մէն իթտիլէր . վէ մուալխարէն տէօրտիւ պիրտէն օրմանըն սըզ թարաֆընա տօղրու պիր ան էվվէլ մուվասէլէթ իթմէք զայրէթինէ տիւշտիլէր :

Իպթիտատէ Մարբիդի՝ տէհչէթ քեամիլէն շաշըթմը իտի իսէ տէ, թէհ-
լիքէտէն գուրթուլամայաճաղընա գանի օլտուգտա, — Մարբի տը Սէն-Մէք-
զան, Մարբի տը Սէն-Մէքզան—տէյու, օլաննա գուվլէթիլէ պաղըրմաղա
պաշլատը:

Թամ պու սըրատա Մարբի աթընը եագալամըլ օլտուղը հալտէ մէյտանա
աթըլտը վէ պէլինտէքի գամայը հէման սըյըրարագ Միւսիւ տ'Օպրէյ տը Շա-
վինեհինն վէրէճէյի ագչէյէ իւմիւտ իթմիքտէ օլան տէօրթ նէֆէր հայտու-
լարըն արգասընտան գօլտու. պուելար իսէ թաշըմագտա օլտուգլարը եիւ-
քիւն սըգլէթի միւնասէպէթիլէ շարուգ եիւրիւյէմէտիքլէրինտէն, Մարբի
արգալարընտան եէթիլտի:

Իշլէրինտէն տիինէ չէվիք օլան հայտուտ՝ միւնասէպէթսիլ պիր սէս իլէ.

— Սիզին տօթթուընդ օլմագ խսարը պիր չէյ տէյիլ. իթթիխաղ իթմէքտէ
օլտուղընդ հարէքէթիլէ պու ասըլպատէնին էօլիւմիւնիւ հիւքմ իտէյօրսուընդ.
պիլ պալ կիպի թաթըլ վէ եուլուշագ ատամլարըլ. ատամ էօլտիւրմէք աս-
ա միւթաարմըլ տէյիլ. պուելուն վէպալի պոյնունա օլտուն. տուրուն ար-
գատաշլար. Միւսիւ տը Շավինեհինն սիգէ իւճրէթ վէրմիլ օլտուղընը ունութ-
մայըն վէ գագանտըղընըլ ագչէյի պընըլ աշըգ օլարագ, պիհագգըն գա-
ղանըն,—տէտի:

Հայտուտլարըն տէօրտիւ պիրտէն արգալարընա տէօնիւլ, ետլէրինտէ
պուլունան տապանճալարըն թէթիլինէ տավրանտըլար. Սէն-Մէքզան տախի
պըշաղը էլինտէ սիւրաթլէ մէյտանը միւտարէպէյէ աթըլտըգտա, եինէ սյնը
հայտուտ.

— Էկէր պիր ատըմ տահա իլէրիլէյէճէք օլուր իսէն, էօլտիւրիւրիւլ պիւ-
միլ օլասըն—տէտիքտէ, Մարբի.

— Հա՛յ ալշագլար հա՛յ—տէյէրէք, կէրի շէքիլէճէք եէրտէ, տահա գիյա-
տէ իլէրիլէտի:

— Աթէչէ տավրանըն—տէյու գօմանտա վէրիլտիքտէ, պիրտէն տէօրթ
թապանճա բաթլատ. Օէնը՝ ագլընը զայիլ էտիպ, չըգան տիւմանըն արա-
սընտա, Մարբի տը Սէն-Մէքզանը եէրէ տէվրիլմիլ զանն իթտի իսէ տէ,
Մարբի՝ եէրէ տէվրիլմէք չէօլէ տուրսուն, պիր իքի համլատա հայտուտլա-
րըն իւղէրինէ հիւճիւմ իթտի. Օլէնը՝ գուվլէի գալպիյէսի հասէպիլէ չու
հալլէրէ թէհամմիլ իտէկէլտի իսէ տէ, չու ֆէլաքէթին հագըգաթընա աս-
լա ինանմագ իսթէմէյիլ, խայալի պիր վուգուաթ զանն էյլէմէքտէ իտի.
կէօղիւ էօնիւնտէ պիր քիչիլէ գարը տէօրթ հայտուտ պէյնինտէ պիր տէօ-
յիւլ տիր պաշլատը. Մարբի՝ խասիմլէրինն տարպլէրինտէն գուրթուլմագ
իւրէ, հէր կէօնա զայրէթ վէ չէճաաթը իճրա էյլէտի. պըշագլարըն եէքտի-
կէրինէ շարմասընտան աթէշ սըշրար իտի. իհայէթ հայտուտլարտան պիրի,
քիւֆր իտէ իտէ եէրէ սէրիլտի:

— Իշթէ պու պիրինճիսի—տէյու պաղըրտը. մուախիսարէն պիր տիկէրի
տահա, ինլէյէ ինլէյէ տիւչիւպ սէրիլտի:

— Իշթէ պու տա իքինճիսի—տէտի Մարբի. չիմտի իքի թարաֆ միւսազի

տիր . սըրա օսիրէրինէ կէտի . անճագ տիկէրէրի Մարքինն շու թէահհիւ . տինէ գուրպան կիթմէք իսթէմէտիքէրինտէն , Օլէնքի պըրագարագ , վէ գօշապիլտիքէրի գատար գօշարագ , գաշըպ կիթտիլէր : Մարքի՛ պօղուլմուշ վէ թանըլմայաճագ տէրէճէտէ թէպտիլ օլմուշ պիր սէս իլէ :

— Պին շիւքիւր ճէնապը Հագգու քի , սէլամէթի պուլտուն Օլէնք — տէտի :

— Սայէնտէ գուրթուլտըմ . հիշ պիր եէրին եարալանտը՞ մը :

— Եարա՞ մը . մէմուլ իթմէմ . պիր թարաֆըմտա պիր աճը տուլտուղըմ եօգ :

— Էյ թապանճա կիւրիւլթիւսի՞ւ նէ իտի :

— Զօրագլարըն հիշ պիր գուրչունը պանա թէսատիւֆ իթմէտի . իլէտիքէրի գապահաթըն աղըրըղընը տիւշիւնտիւքէրինտէն , էյիճէ նիշան ալամամըլ օլմալը տըրլար :

— Անճագ , կէօղիւմէ գան լէքէլէրի իլիլիօր — տէյիպ , Օլէնքին պէնդի քեամիլէն սօնտու :

Ֆիլվագը Մարքիննի կէօմէլինտէ թէք թիւք գան տամալարը միւշահէտէ օլունմագտա իտի : Միւտարէպէնին շիտտէթի էսնասընտա , հայտուտլարտան պիրիննի պըշաղը Մարքիննի կէօյիւսիւնտէն կէշէրէք , տէրիսինի խաֆիֆճէ սըյըրմըլ իտի : Մարքի՛ սըյըրլան եէրի մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա .

— Պիր շէյ տէյիլ . պիրագ գուրչունն իրրէտի , պիրագ տա ատի մէրհէմ գօնուլտըղը կիպի տէրհալ կէշէր . շիմտի եարալը տիւշիւնէճէք զէման տէյիլ . շունու պանա սէօյլէ քի , սիււ ալշագլարըն մագսէտլէրի նէ՞ իմիլ , անլայապիլտի՞ն մի — տէյու սիւլալ իթտի :

— Իսթէր մուվաֆագաթըմ իլէ , իսթէր ճէպը իլէ , հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլսուն , պէնի ալըպ քէնաի նէգտինէ կէօթիւրմէք իւզրէ գէվճիմ Մարքի տը Շափինեի թարաֆընտան թային օլունուպ , կէօնտէրիլմիլ օլտըգլարընը աղըգ աշըղա պէյան իթտիլէր :

— Իսմինի թաշըմագտա օլտուղըն քիմնէ , պէօյլէ ատի վէ ալշագ թէտապիրլէրէ միւրաճաաթ իթմէկէ ութա՞մմայօր մը : Մէճիսը ումուսիննի գարաբըյու եէքտիկէրինիգաէն այրըլմըլ օլտուղընըղը վէ պատէցին սիզին սէրպէսթ պուլունտուղընըղը ունուլթմը՞ մը , եօգտա ազլընը զա՞յ մը իթմիլ :

— Մարքի պէնտէն նէֆրէթ էտիօր . միւրատը պէնտէն ինթիգամ ալմագ տըր :

— Էվվէթ հագգըն վար . օ մէնֆուր իսթիյարըն մէքամը օ տըր ամմա , զըսմէթինիգտէն թէշէպպիւսաթը պօշա չըգտը . պիր տահա տա պաշլամաղա ճէսարէթ իտէմէգ . իթսէ տէ , ույանըգ տափրանըրրիլ : Անճագ , պուրատա տուրմաղա կէվէգ . պու նաշարը գարըմըղա թըպ օթուրմագ ճաիգ օլամագ . հէման էվէ կիտէլիմ . հայվան վար . հայտէ սէվիւլիւ Օլէնք , պիր ան էվվէ կիտէլիմ — տէյիպ , հայվանը տիգկինինտէն թութարագ Օլէնքին եանընա կէթիւրտի վէ Օլէնքի իւզէրինէ օթուրթտու :

Օլէնքին պէնդի էօլիւ պէնգի կիպի սօնտու :

— Նէ՞ օլույօրսուն — տէյու սիւվալ իթտի Մարքի :

—Ս տէրէճէ տէրմանսըզ թագաթսըզ գալորմ քի, տուրաճագ հալիմ
Քօզ. հէման տիւշէճէյիմ—տէտի: Վագըա Օլէնր սալլանմագտա իտի:

ԳԸՍՄԸ ՍՁՆԻ

1

Օլէնրին տէրմանսըզըզըզ վէ պէնդինին սօնուզըզըզ բէֆթէ բէֆթէ արթ-
մագտա իտի. կէրչի պիր արալըզ, սընրր էսէրի օլարագ, սախթէ պիր գուվ-
վէթէ մալիք օլմուշ իտի իսէ տէ, մուախսարէն պու գուվվէթտէն էսէր պի-
լէ գալմայըզ, սիւսպիւթիւն պիր բէրիւնիի գիհնէ վէ դաւաֆը հալէ տիւշար
օլտու:

—Հայվանըմըզ մըգտարը քիֆայէտէ գուվվէթլի տիր, իքիմիգի տէ թա-
շըյապիլիր. աթըն իւզէրինտէ սիզին տուրապիլէճէյինիգի մէմուլ իթմէյօրըմ.
միւստատէ իտէր իսէնիզ, պէն տէ պինէյիմ վէ սիզի թութայըմ—տէտի Մար-
քի: Մատամ տը Շափինէի մուվաֆագաթը հալի պիր իշարէթ իթտի: Սէն-
Մէքգան՝ հէման աթըն իւզէրինէ սիշրատը, վէ աթ չու իքի գալթ եիւքիւն
սըզլէթիւնտէն աւլա ֆիւթուր իթմէքսիգին տէօրթ նալ գօշմաղա պաշլատը:

Մարքի իլէ Օլէնր պուլոււտըգլաբը մահալտէն մուֆարադաթլա կէօղտէն
նիհան օլուր օլմաղ, այնը մահալտէ, դայէթ թօհաֆ վէ զիյատէսիլլէ կիւլիւ-
նէճէք պիր վուգոււաթ գուհուրա կիւլի:

Ճէսիմ պիր քէսիմանէ ազաճընա գարիւպ ոլիր չալըրգ արատընտան Վա-
զար տըր տիքէնլէրտէն էլլէրինի վէ եիւզիւնիւ ինճիթմէմէք իւզրէ ինթիլաթ-
քեարանէ եաժաշ եաժաշ մէյտանա չըգտը: Հայինտէն վէ կէօզլէրինտէն տէ-
րէճէի մէմնունիլթի անլաշըլմագտա իտի: Իքի բարմաղընը տուտաղլարընա
տայաթարագ, զարիւպ վէ գուվվէթլի պիր սէս չըգարտը. կէօրիւնիւր քի
պու սէսին նէ տէմէք օլտուղընը վիլայէթտէ նէ գատար խապիս ատամ վաբ
իսէ անլար իմիշ. չիւնքի, էօլիւ կիպի չիմէն իւզէրինէ եաթմըշ օլան իքի
հայտուտլար կէօզլէրինի աշըպ, գօլլարընը գըմըլտաթտըլար վէ գալգըպ օ-
թուրուպ, կիւլէրէք պիրպիլէրինին եիւզիւնէ պագտըլար. այնը վագըթտա
պըրագըպ գաշմըշ վէ պիր աղաճըզ արգասընա սագլանմըշ օլան տիկիր լքի
հայտուտլար տախի մէյտանա չըգըպ, արգատաշլարընըն վէ Վազարըն պու-
լունտըգլարը մահալէ եագլաշտըլար:

Իյլէրինտէն կիւզէլ թէքէլիւմ իտէն հայտուտ, Վազարա խիթալէն.

—Նա՛սըլ ուսթա. պէյէնտի՛ն մի. խօշնուտ օլտո՛ւն մու—տէտի:

—Ձիյատէսիլլէ մէմնունլմ—տէյու ճէվապ վէրտի Վազար:

—Ձանըմ, այնը վագըթտա հէմ աղլաթաճագ հէմ կիւլտիւրէճէք օլան

օյունուճըզը միւքէմմէլ սուրէթտէ օյնատըզ:

—Ֆէվգէլատէ:

— Վէ արամըզտա թագսիմ իտէճէյիմիզ երիմի ալթունը սլիհադղըն գա-
ղանտըգ :

— Իչթէ ազչէնիզ . վէ մէմնունիյէթիմի սիզէ իսպաթ իթմէք իչիւն , շու
սէքիզ ալթունը տա պախչիչ մադամընտա աչըգտան ալընըզ , վէ իքիչէր ալ-
թուն յիյատէ բայլաչընըզ :

— Զօգ ճէօմէրտ իմիչսինիզ . սիզին խըզմէթինիզտէ սլուլունմադ քէյթլի
չէյ իմիչ :

— Արթըգ արգատաչլար , սլուրատա իչինիզ գալմատը . պիր առն էվէլ
տէրինիզէ կիտին . շուրասընը տա խաթըրտան չըգարմայըն քի , պու մատտէ-
տէն տօյալը աղընըզտան պիր շէյ գաչըրաճադ օլուր իսէնիզ , հազըզընըզտա
պիր վէճհ իլէ խայըրը օլմազ :

— Գօրգմա , պիզ իհթիյաթքետար ատամլարըզ . պատէզին եինէ պիզէ իհ-
թիյանընըզ օլուր իսէ , արթըգ պուլունտուղըմըզ մահալի սլիլիրսի՞ն եա . պի-
զի ունութմա :

— Շիւպհէսիզ :

Տէօրթ հայտուտար , հէման տօղրու իսթիյար գարընըն մէյիանէսինէ
սէյիրթտիլէր . վէ Լազար իսէ զամիրի զայէթ րահաթ էհլի ըրզ պիր սէյյար
միսալի , տար վէ կէօկէլի եօլարտան Բահօն գալէսինէ տօղրու միւթէվէճ-
ճիհ օլտու :

Լազար՝ պիր թարաֆտան եիւրիւր , վէ պիր թարաֆտան տա կիւզէլ
կիւզէլ խայալաթա տալար իտի . պիր գաչ միւեօն սահլալի պիր էֆէնտինին
տալիւնէ միւտիրի օլմաչ գըյաս իտէր իտի :

Այրը մահալաէ , տիկէր պիր չալըլըզ արգասընա կիւզէլճէ սիւքընէմիչ
օլան ալթընճը պիր քիմսէ , պալատէ հիքեայէ իթտիլիմիզ վուգուաթըն քետի-
ֆէսինի եէկեան եէկեան կէօրմիւչ իտի : Պու ալթընճը քիմսէ իսէ Լազըթանս
իտի :

Աէլէլիմ Մարքի իլէ Օլէնրէ :

Հայվանըն հարէքէթինտէն՝ Օլէնրին կիրիֆթար օլմաչ իտիւկի շաչըն-
լըզ պիր տէրէէչէ գատար թէխաֆթուֆ իտիպ , իպթիտատէ րույա կէօր-
միւչ զան իթտի իսէ տէ , մուախարէն Սէն-Մէքզանըն սօլ էլլիլէ պէլինի
թուլթուղընը վէ նէֆէսինին պօղազընա էստիյինի հիսս էյլէտիլի հալտէ ,
տէրհալ րույա օլմայըզ , հազըզաթը հալ օլտուղընը աւլաւը , վէ շու իքի
հիսստէն ֆէվգէլատէ միւթէլէզզիւզ օլտուղընտան , շու հալին տէվամ իթ-
մէսինէ միւսաատէ իթմէք թարաֆընա կիթտի Սէն-Մէքզան՝ Մարքիլին պայ-
ղընըզընըն կէչտիլինի ֆէհմ էյլէտիլէտէ :

— Պիրազ էյիսին տէյիլ Սի , Օլէնր , քէնտի էսկի դուվմէթ վէ ճէսարէ-
թինի իսթիհսալ իտէյօրսըն—տէտիքտէ , Մատամ տը Շաֆինեի պաչընը ար-
գասընա տէօնտիւրիւպ , վէ օլտուգճա սզնուգըլը կէչմիչ օլան տիլքիւչա սի-
մասընը Մարքիյէ կէօթէրիպ :

— Պանա աֆվ էթմէլիսինիզ , ազիզիմ ,—տէտի :

— Սիզէ աֆվ մը իթմէլիլիմ . անլամայօրում . նէ՞ չէյի աֆվ իտէճէլիմ :

— Պիրազ էվփէլ ուշուրումըն քէնարընտա , պէնիմ իլէ պէրապէր էօմէկէ
հազըր օլտուղընը պէյան իթտիյին սըրատա , սէօղիւնիւն հազըրգաթընա բէք
էմնիյէթ իթմէմիլ իտիմ . հազգըմ եօղումուլ . իշթէ պուենուն իշիւն շիմաի
աֆվընը տիլէյօրում . ահ , մէկէրչի տօղրու սէօյլէմիշ իմիշսինիզ . . . պէնիմ
ուղըրմա էօմէք թէհիքէսինէ սալըպ , սէօյլէտիյինիզին տօղրու օլտուղունու
թէմամըյլա իսպաթ իթտինիզ :

— Սիգի մուհաֆապ իթմիշ օլմագըլըլմտան տօլայը . պէնի սէվափարը
մէտհ ու սէնա իթմէնիգէ մահալ կէօրմէյօրում . պատէղին , չու տյէմը ֆա-
նիտէ պէնիմ իշիւն իքի ճիհէթլէ պախթիյարըլը օլապիլի . . .

— Աճապա պու իքի ճիհէթ հա՞նկըլարը տըր — տէտի Օլէնք :

— Պիրի սէնին իլէ եաչամագ ճիհէթի , վէ տիկէրի սէնին ուղըրումա ֆէ-
տաի ճան իթմէք . պատէզին պէն սէնին եէտը իգթիտարընտայըմ . պազը-
յէի հայաթըմը սէնին ուղըրումա ֆէտա իտէրիմ . . . սէնտէն զայըր հէր շէյ
պէնիմ իշիւն եօզ հիւքմիւնտէ տիր . . . սէնի կէօրտիւլիւմ անտէ , հէր շէյի
պէրրագ վէ բարլապ կէօրիւրիւմ . . . սէնտէն ուղըսգ պուլունտուղըմ թագ-
տիրտէ , էիթրաֆըմը գուլմէթ գարլար . . . Օլէնք , Օլէնք , սէն սին պէնիմ
հայաթըմ . . .

— Տէմէք օլուր քի պէնի սէվէրսին . . . սէվէ՞րմիսին . . . սահի՞ն մի . . .

— Սէնի սէվմէ՞ք մի . չօգտան պէրու պիլիրսին սէնի սէվտիյիմի . սէնի
սէվտիյիմէ չօգտան պէրու էմինսին , Օլէնք . . . պիլմէ՞զմիսին , էմին տէ-
յի՞լմիսին , սէօյլէ . . .

Օլէնք սիւքիւթ իթտի իսէ տէ , պու սիւքիւթի՝ ճէվապլարըն էն զիյատէ
նաթըզը ատտ օլունապիլի իտի : Սէն Մէքղոն՝ աղզընը Օլէնքին գուլաղընա
եաղլաշտըրարագ , զայէթ եաժաշ վէ տիթրէր պիր սէտա իլէ .

— Սէն , Օլէնք , սէն տէ պէնի սէվէ՞րմիսին . . .

— Սէնի սէվմէ՞ք մի . . . պէն սէնի սէվմէմէլիյիմ :

— Նիշիւն . պիր վագըթ գէվճին օլան վէ մուախսարէն պիր թագըմ
հազարէթ իւղէրինէ , պու կիւն տէ հայտուտլար վասէթաաըյլա սէնի էլէ
կէշիրմէք խապասէթինի իլաժէի ճէսարէթ իթմիշ պուլունան օ մէլուն իխ-
թիյար հայաթտա տըր տէյո՞ւ մը պէնի սէվմէմէլիսին . . . էկէր օ խոսպիւ ,
օ ալչագ գօճան իքիմիզին միյանընտա հազըրգաթէն պիր մանիա մագամընտա
պուլունմագտա իսէ , պիր սէօղիւն պիր իշարէթին պանա քեաֆի տիր , եա-
րըն օնու մահվ իլէ վիւճուտինի մէյտանտան գալտըրմագ իշիւն :

— Ահ , գալգար էօտիւրիւրսին :

— Պիլա թէրէտտիւտ :

— Պիր ճինայէթ . . .

— Ասլա . ճինայէթ վէ գապահաթ սէնի պէնտէն այըրմագ տըր . պէլքի
պէնիմ տէ քէլլէմ պիշիլի . լաքին վագիֆէմ տէյիլ . էկէր սէնին պէնի սէվ-
տիյինի պիլէրէք ճան վէրէճէք օլուր իսէմ , պիլիֆթիլաք վէ մէսրուրէն էօ-
լիւր կիտէրիմ :

— Էօյլէ իսէ , էօլմէ . եաշա , եաշա . չիւնքի սէնի սէվէրիմ . . .

Սահգաի մուգաֆֆերիյէթ , Մարքինին կէօզլէրինտէ բարըլ բարըլ բար լամադա պաշատը վէ բէնտի բէնտիյէ :

— Էննամընտա մուվաֆֆադ օլտում, — տէյերէք, սուտագլարընը Օլէնրին ալնընա եաբըշարտը :

Օ կիւնքի վուգուսթ դօնագտա հիքեայէ օլունմամագ զապիլ օլմատընտան , խըզմէթբեարլարըն քեաֆֆէսի իշէ վագըֆ օլտուլար . պիշարէ Ժէրմէնի դօնագա կէթիրմէք , վէ Նէնա իլէ Ժէրմէնին աթընըն նէ հալտէ պուսլունտըզլարընը անլամագ վէ նիհայէթ Մարքինին էօլտիւրմիւշ օլտուղը իքի հայտուտը տէֆն իթմէք իւզրէ , պիր մըգաար խըզմէթբեար թային օլունտը :

Ազլամ կէճ վագըթ , արգատաշարը Ժէրմէն իլէ զըսրագլարը պերապէրլէրինտէ օլտուղը հալտէ ալտէթ իթտիլէր . վէ իքի հայտուտլարըն նաշլարընը պուլամատըզլարընը պէյան իթտիլէր . Սէն-Մէքզան՝ հէր նէ գատար իշին աալընը պիլիր խի խսէ տէ , ապա ընկ վերմէլիպ , ըզհարը թէաճճիւպ իթտի :

Մատամ տը Շալինէի՝ օ կիւնիւ կիրիֆթար օլտուղը խէլէճան էսէրի օլարագ , ատէթա խասթալանըպ , ազլամ թաամընը իտէր իթմէզ օտաաընա չէքիտի :

Մարքի տալի՝ բէնտի տաիրէի մախսուսէսինէ չէքիլէճէյի սըրատա , պիր խըզմէթբեար կէլիպ , զայէթ էհէմմիյէթլի պիր խուսուսըն արգ ու պէյանը զըմնընտա Լագթանսըն միւսատտէ խթէտիյինի բէմալը իհթիրամ իլէ իֆատէ էյլէտի :

Մարքի՝ Լագթանսըն իշէրի կիրմէսինի էմը իլէ պերապէր բէնտի բէնտիյէ , Լագթանսըն նէ՝ իսթէյէպիլէճէյինի տիւշիւնմէկէ զաշատա :

Լագթանս իշէրի կիրտի . եէրէ գատար էյիլտիքտէն սօնրա իւշ աալմալտը վէ օն օն իքի տէֆա տահա պաշընը էյէ էյէ իլէրիլէյիպ Մարքիյէ եագլաշտը :

— Պիր տէյէճէյի՞ն մի վար , Լագթանս . սէնի խօշնուտ իթմէկէ հազըր վէ նազըրըմ :

— Պէօյլէ բէմալը տըգգաթլա պէնտէնիզի տինլէմէկէ թէնէզզիւլ պուլուրմանըզտան տօլայը միւֆթէլիրիմ . պու կիւնքի գահմէթ վէ եօրղունլուղըն իւզէրինէ խթիրահաթա միւհթաճ օլտուղընըզը պիլտիյիմտէն , ուզուն միւտտէթ սիզէ վագթ զայ իթտիրմէլիլի պիր վէճհ իլէ թէրվիճ իտէմէմ :

— Հագգըն վար . թէքեալիֆի պէրթարաֆ խիպ , մադսաաըն նէ խսէ հէման սնը սէօյլէ :

— Պէնտէնիզ տէ էօյլէ եարամաղըմ . . . անճագ միւսատտէնիլլէ գարու վէ բէնճէրէլէրին պիր էյիճէ գաբալը օլուպ օլմատըզլարընը թէֆթիլ վէ քիմսէնին պիրի իշիթէմէզ օլտուղընա էմնիլէթ բէյտա իտէյիմ — տէյիպ , օտանըն հէր քէօշսինի էյիճէ կէօզտէն կէշիրտի :

— Տէմէք օլուր քի պիր թաղըմ զայէթ կիլլի օլարագ տէյէճէք շէլլէրին մի վար, — տէյու սիւվալ իթտի կիւլէրէք Մարքի :

— Ֆէվզէլատէ էհէմմիլէթլի վէ կիլլի . շու սուրէթլէ իհթիյաթբեարանէ տալրանմըլ օլտուղըմտան տօլայը շիմտի սիզ տէ մէմնուն օլաճագսընրգ :

2

Մարքի տը Սէն-Մէքղան՝ Լագթանսըն հայինէ պագտըգճա կիւմէքտէ իտի . Լագթանս հէր թարաֆը պիր էյիճէ սիւզտիւքտէն սօնրա , տէրէճէի նիհայէտէ հիւրմէթ վէ ըիայէթլէ ասըլգատէնին գարչըսընա կէշիպ սէօղէ պաշ-լատը :

— Սիւզ , պէնիմ էֆէնտիմ Գօնթ տը Բահօնըն թէալլիւգաթընտան , վէ քէնտիսինին էսնաի զայպուսէթինտէ պուրատա վէքիլը միւսթագիլի պուլուն-մանըզ հասէպիյլէ , Մատամ Լա Մարքիդ տ'Օպրէյ տը Շապինէինին գաշըրը-մասը հագգընտա վուգու պուլան թէշպպիւսաթտան տօլայը , հիւքիւմէթէ մալիւմաթ վերմէիզ միւնասիպ օլուր պանն իտէրիմ :

— Սէնին նէ՞ վագիֆէն , պէն իթթիսազը Լագըմ կէլէն մուամէլէյի քէն-տիմ պիլիլիմ—տէտի Մարքի :

Լագթանս՝ պաշընը օմուզլարընըն իչինէ կէօմէճէք տէրէճէտէ պիւզիւ-տիւքճէ պիւզիւլտիւ :

— Էկէրչի մէնաֆիի շախսիյէնիզէ տօգուստուղընը հիսս իթմէյէճէք օլտա իտիմ , նէ տօղրուտան տօղրույա վէ նէ տէ տօլայըտան միւտախէյէ իթմէկէ ճիւրաթ իթմէզ իտիմ . պունա էմին օլմանըզը նիյազ իտէրիմ :

— Պէնիմ մէնֆաաթըմ մը—տէյու թէքէրրիւր իթտի միւթէաճճիւպանէ Մարքի :

— Շիւպհէսիզ . վէ էկէրչի վուգու պուլան հատիսէյի հիւքիւմէթէ պէյան իթմէկէ գարար վերմիչ օլտուղընըզը գաթիէն ալիէճէք օլտամ , պու գարար-տան սարֆիւ նազար պույուրմանըզը բէճա իտէճէքտիմ :

Մարքինին թէաճճիւպիւ արթտըգճա արթմադտա իտի :

— Նիշիւն—տէյու սիւվալ իթտի Լագթանսա :

— Չիւնքի , պէնի տէ չաղրըպ պիլտիյիմի վէ կէօրտիւյիւմի տօղրուճա սէօյլէմէքիլիմ իչիւն եէմին իթտիթէճիւքէր . պէն իսէ զայէթ էհիլ ըրզ վէ տիւտար պիր քիմսէ օլտուղրմտան , եալան եէրէ եէմին իթմէքտէն իսէ էօլ-մէքլիլի պին քէրրէ թէրճիհ իտէրիմ :

— Տէմէք քի , սէն տէ պիր շէյ պիլիրսին :

— Չօգ . . . չօգ . . . չօգ շէյ . . . պիլիրիմ—տէտի Լագթանս :

— Գարըսընը գաշըրմագ իսթէյէն Մարքի տ'Օպրէյ տը Շապինէի՞ հագ-գընտա մը :

— Պու հատիսէնին իչինտէ Մարքի տը Շապինէինին բարմազը եօգ տըր :

— Տէլի՞միսին :

— Մէմուլ իթմէմ քի տէլի օլայըմ :

— Օ հալտէ թէհագգուզ իթմիչ օլան պիր մէսէլէտէն տօլայը , եալան ահատէթ մի իտէճէքսին . սէնին իտտաան խիլաֆընտա օլարագ , հայտուտա շար պիլզգաթ իչի Մարքիզէ թագրիր վէ պէյան իթմիլէր տիր :

Լ — Քէնտիլէրինէ նէ քի էօրէթմիլէր իսէ , հայտուտար օնու սէօյլէմիլ-լէր . թալիմաթլարընը իճրա իթմիլէր :

— Պու թալիմաթը քիմտէն ալմըշար :

— Պիլմէյօրում . անճագ սիզ պէնտէնիզէ եարտըմ իտէճէք օլուր խէնիզ ,
Թալիմաթը վէրէնի տէ պուլսպիլէճէյիմէ չիւպհէմ եօգ տըր :

— Սանա եարտըմ մը էթմէք . էտէպիլիբմիյիմ :

— Բէք գօլայ :

— Նա՞սըլ :

— Միւսատէնիզէ կիտէյիմ էմէքտարընըզ Նազարը պուրայա չաղըրայըմ .
պէնիմ էօնիւմտէ պիր քէրրէ օնու իսթինթագ իտինիզ :

— Պու թէքիֆիհի րէտտ իթմէկէ հիշ պիր սէպէպ եօգ . անճագ նէ
խուսուստան տօլայը իսթինթագ իտէճէյիմի պիլմէլիյիմ :

— Եալընըզ օ տէօրթ հայտուտարը քիմի՞ն թալիմաթ վէ էմիի իլէ հարէ .
քէթ իթտիրմիշ օլտուղընը սիւվալ էտինիզ . սիզ գահրամանանէ տէօյիւշէրէք
Մարքիզի էլլէրինտէն գուրթարըպ մուֆարազաթ իտէր իթմէզ , եէրէ սէրի-
լիպ էօլէն իքի հայտուտար տա տիրիլմիշէր տիր :

Մարքի պուռու իշիթիր իշիթմէզ չաղըրտը գալտը . Նագթանսըն չօգ չէյ
պիլիրիմ տէմէսի պօշ օլմատըղընը հիսս իթսի իսէ տէ , եինէ հիշ պէլլի իթ-
մէյէրէք .

— Սէօյլէտիքէրինի տինլէյօրում , լաքին պիր չէյ անլայամայօրըմ . եա
հիքէայէ իթտիյին չէյ ղույա տըր , վէ եախօտ եալան եանըշ իլապարաթ իլէ
սէնի ալտաթմիշլար :

— Էյլլէ վագթը ղույա կէօրիւլմէզ , վէ քիմսէ տէ պանա պիր չէյ իխ-
պար իթմէմիշ տիր . պէն թապիլէթիմ իգթիզալընճա միւտագզըզ պիր ա-
տամըմ . կէօղիւմէ գարալըզ կէրիւնէն չէյի անլամագ իսթէրիմ . իւշ կիւն-
տէն պէրու տրր Նազարըն միթէմատիէն կիտիպ կէլմէսի մէրագըմ մուճիպ
օլուպ , պէնի վէսվէսէյէ ախիւրմիւշ իտի . իշի թահգիզ իթմէք վէ գալպիմի
րահաթլանսըրմագ իսթէտիյիմտէն , սիզ Օէնը իլէ սէյրանա չըգտըղընըզ գէ-
ման պէն տէ արգանըպտան չըգտըմ . Մարքիզին գըսրաղը տէվրիլիպ տիւշ-
տիւլիւ սրրատա , պէն էյիճէ սագլանմիւշ իտիմ . աթընըզըն գաշտըղընը , վէ
սիզին տէ աթըն արգասընտան ախշտիւյիւնիւզի , տէօրթ խապիսին Օէրէն
էթրաֆընը գուշաթտըղլարընը , վէ սիզին գահրամանանէ օ խապիսիւէրին իւ-
զէրինէ հիւճիւմ իթտիյինիզի կէօղիւմ իլէ կէօրտիւմ :

— Կէօրտիւն իսէ եարտըմա նի՞չիւն կէլմէտին :

— Աֆվընըզա մաղրուրէն , պիրազ գօրգագ օլտուղըմը իգրարէ մէճպու-
րըմ . չուրասը տա վար քի , միւտաֆտա վէ քէնտինիզի մուհաֆազա իթմէք
իշիւն պէնիմ եարտըլըմա միւհթամ օլմատըղընըզ եէք նազարտա ֆիէհմ իթ-
տիմ : Սիզին չէճաաթընըզ տէրքետր տրր . չուրասընը տա իլավէյէ մէճպու-
րըմ քի , սիզին հայաթընըզա պիր թէհիքէ իրաս իթմէմէք իշիւն օ խապիս-
լէրին հիքմէթ նէվիւտէն օլարագ չէվքճէ տապրանսըղլարընը միւշահէտէ
իթտիմ . տօղրուսու չու հալլէրինի թագտիր էթմէլիյիմ :

Նագթանսըն , իլէ պիտայէթինտէն նիհայէթինէ գատար վագըլֆ օլտու-
ղընա չիւպհէսի գալմատը :

Մարքի նէ սուրէթլէ տավրանաճաղընը տերհալ գարարաշտըրաը . վէ էլինտէ Լազթանս ալէյհինտէ գուլանմագ իւզրէ ՚իլահը օլտուղընը պիլտի . յինտէն , մէլամէթը հալի օ արալըզ էլտէն պըրագմատը . վագըա Լազթանս քէնտի սըրըրնա վագըՓ օլմուշ իսէ տէ , քէնտիսի տախի Լազթանսըն էսրա . րընա վագըՓ իտի :

—Սէն ղայէթ միւսթաիտ պիր ատամ ըմըյաըն . էկէր վիլայէթին քօլիս խըզմէթի սէնին էօհտէնէ իհալէ օլուենսա իմիշ , շու խըզմէթի տէրէճէի նի . հայէտէ մէհարէթլէ իճրա իտէճէք իմիշսին . թէպըք իտէրիմ—տէտի միւս . թէհզիյանէ պիր թավր իլէ Մարքի :

Լազթանս Մարքինին շու սուրէթլէ իսթիհզա մագամընտա իտարէի լի . սան էյլէմէսինտէն տօլայը շաշըրարագ .

—Պուենճա մէտհ ու սէնայէ միւսթահագգ տէյիլիմ—տէյու ճէվապ վէրտի :

—Չօդ շէյ կէօրմիւշ , չօդ շէյ թէտգիգ իթմիշ , վէ չօդ շէյ Ֆէհմ իթ . միշսին . տէէճէք եօդ . լաքին նէթիճէի Ֆիքըրին նէ՞ տիր :

—Պիր շէյ տէյիլ :

—Նէ՞ տէմէք . պու գատար ղահմէթին պօշա՞ մը տըր :

—Օհ , ասլա . պիր նէթիճէյէ պէքլէյիպ , էլպէթթէ քի էլէ կէլիրէճէ . յիմ :

—Նէ՞ դէման :

—Նէ դէման քի Լազարը իսթինթագ վէ քիմին հիսապընա հայտուտա . րա ազչէ վէրմիշ օլտուղընը սիւվալ իթմէք ղահմէթինի տէրէօհտէ իթմէյէ գարար վէրիրտէնիզ , պէն տէ օ վագըթ նէթիճէի Ֆիքըրմի պէյան իտէրիմ :

—Պիրազ աշըդ սէօյլէշէլիմ . չիմտի պէն սանա ճէվապ օլարագ սէօյլէ . միշ օլտամ քի , «պուենլարր եարաըրան պէն իմ» տէյու , նէ՞ տէյէճէքսին :

—Մատամ աը Դավինեյի տէի կիպի աշրգ վէ միւպլթէլա օլուպ , անը ազիմ պիր թէհիքէտէն դուրթարմըշ կիպի կէսթէրէրէք , օլ տիրարա մախ . լուզու սիզէ միննէթտար իթմէք իսթէմիշսինիզ տէյէճէյիմ վէստէլամ :

—Ձէքեավէթինէ տէյէճէյիմ եօդ , Լա՛զթանս . ֆարզ իտէլիմ քի իշէր պու մէքքէլտէ օլտուն , օ հալտէ նէ՞ եարանագսըն պագալըմ :

—Պու սիւվալինիզէ ճէվապ վէրմէք բէք գօլայ տէյիլ :

—Պիր ճէվապ տա վէրմէլի :

—Վազիֆէի սատագաթըմը իճրա իթմէք իշիւն քէնտի էվինտէ գուրու . լան տուզաղլարտան Գօնթու տէրհալ խապէրտար իտէճէյիմ . մէկէրչի . . .

Լազթանս նէ սէօյլէյէճէյինի տիւշիւնմէք իւզրէ պիրաղ տուրտու , վէ Մարքի սէօղիւնիւ պիթիթմէկէ Լազթանսա վագըթ պըրագմայըպ .

—Մէկէրչի , —տէտի կիւլէրէք . —օ աշըդ օլան ասըլգատէ քիմ իսէ սէնին լէպ տէմէն իլէ լէպլէպիյի անլայարագ , սէնին կէօղլէրինի վէ ազգընը իշէրի ալթուն իլէ տօլու պիրէր պաղ իլէ պաղլասըն տէյիլ մի . շու հալտէ պիր . տէն պիրէ քէթում օլուպ , հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին պու բարայը տա Գօնթտան չալմը օլտուղըն , վէ Ժան Գլէմօն , Ժագ Թիպօ , վէ Մաթիւրէն Սօնիէ նաման ատամլարընըն վառըթասըլա վէ ֆահիշ ֆաիզէր իլէ գուշ :

լանմագտա պուլուռնտըղըն մէսալիղը քիւլլիյէնին իւղէրինէ զամմ խտէսին . սէվկիլիւին օլան Մարինէթէ աղըր ֆիյաթտա հէտիյէլէր վէրէպիլէսին , վէ մէմուլ իթմէտիյին չու սէրվէթը ճէտիտէտէն տօյայը , պաղչէնին թա նիհայէթինտէքի քէօքտէ գարըլարընը ճէլպ իտիպ , իճրաի մէսէրրէթ իտէրէք , գօնաղըն մախդէնինտէ պուլուռնան էն էսկի վէ էն ալա շարապլարը սէյլ կիպի ագըթտըրապըն . պէօյլէ տէյիլ մի է'յ էհիլ ըրզ քէթխիւտա , է'յ նիւմուռէի տինտարան վէ էմէքտարը սատըղ գօճա Լազթանա . պէն տէ պանա իզթիզա օլան մալիւմաթը ալմըշմըյըմ :

Լազթանա աղզը աշըզ , վէ պուրնուռնն ուճընա գատար սօնմուլ պիր հայտէ Մարքիլի տինլէր իտի . հէյէթինաէն ֆէվզէլատէ հիտտէթ տույուղը նիւմայան իտի . Մարքիլին վէրմէքտէ օլտուղը թաֆաիլաթ վէ մալիւմաթը սահիհէնին հէր պիրի եըլտըրըմ կիպի պաշընա տիւշիւօր զանն իտիպ , ինքեար իթմէկէ նէ գուարէթը զիհնիյէ վէ նէ տէ թագաթ գալմը իտի . աւտէթա ալագտա տուրամայաճագ րատտէտէ տէրմանըզ գալըպ , տիթրէյէ տիթրէյէ վէ տիզլէրիյլէ սիւրիւնէ սիւրիւնէ էլլէրինի Մարքիլէ ուղաթըպ , անճագ իշիտիլէպիլէճէք րատտէտէ եավաշ պիր սէս իլէ .

—Ալլահ աշըքնա օլտուռն , Մա'րքի , պէնի մահվ էթմէ,—տէտի :

—Մէնի մահվ մը էթմէք,—տէտի գահգահա իլէ Մարքի,—սէն կէրչէքտէն ահմագ օլույօրսըն . նէ՞ սէպէպէ սէնի մահվ էտէյիմ . խաթըրմա պիլէ կէլմէզ :

—Սահիհ մի , Մա'րքի :

—Ասըլատէլիյիմ հագգը իշիւն օլտուռն քի սահիհ տիր . գալդ սյաղա , գօրդմա , տիթրէ'մէ . թէալլիւզիմ օլան Գօնթու սօյույօրսըն . պուռտա պիր զարար եօգ . Գօնթ զէնկին տիր , սէն տէ քէթխիւտալըզ սէնաաթընը իճրա իտէյօրսըն . պէն տէ օնուռն կիպի միլէօնլար սահիլիլ օլաճագ օլուր իսէմ , սատըզ էմէքտարըմ Լազարըն չալմասընա կէօզ գաբայաճաղըմ . քէնտի շախսընա մախսուս ճիւնպիւլ վէ էլլէնճէլէրէ կէլինճէ , անլէրի ալալ զէմմ վէ գաահ իթմէմ , վէ թէտճիւլ տէ իթմէմ . թապիյէթին նիսա թայիֆէսինի սէզմէկէ մէյլի իմիլ տէր կէչէրիմ . պէնիմ՝ սէնին եարտըզլարընը սէօյլէմէքլիյիմտէն մագսատ . պէնիմ ալէյհիմաէ պուլուռնագ , թարիֆի նագապիլ պիր չօյբաղըզ օլտուղընը անլաթմագտան իպարէթ տիր . չիւնքի , եալընըպ պիր չիֆթ սէօզ սէօյլէյէճէք օլսամ , սէնին ֆօյան մէյտանա չըգար . սէնին եաբաճաղըն շէյ , պէնիմ մէնֆատթըմ կէօզէթմէք տիր . պու տա հագգընտա խալըլ օլուր . չիւնքի , պանա խըզմէթ իտէնիլէրէ կէնիլ կէնիլ միւքեաֆաթ վէրիլիմ . քիմէյէ պիր սըրր աշմա , պիր շէյ սէօյլէմէ . սանա թէահհիւտ իտէրիմ քի , պէն քէնտիմ իշիւն պիր սէրվէթը ճէսիմէ թէէմին իթտիյիմ սըրատա , սանա տա պէօյիւճէք պիր հիտէ չըգարըրըմ . անլատըն մը :

Այաղա գալըմըլ օլան Լազթանա՝ թէքրար տիղ շէօքտիւ , վէ Մարքիլին էլլէրինի էօրմէյէ պաղայըպ :

—Միւրատընըղը անլատըմ . գարարըմըզ գաբար տըր . պէնի պէյէնտիյի-նիզ կիպի գուլլանըն . հիւր վէճհ իլէ սիզէ թապի վէ միւթի իմ :

Մարքինին թալէպի, վէ Լազթանսըն ճէվասը նէթիճէսի օլարագ պիրի ասըլգատէլըտէն վէ տիկէրի խըզմէթ քեարըզտան թէօրէմիշ իքիխասպիս պէյ- նինտէ պիր իթթիֆագը թամ վէ խաֆի հուսուլէ կէլտի :

Լազթանս սէօղիւնէ տէվամ իլէ .

— Հէր նէ էմր վէ թալիմաթ վէրէճէք օլուր իսէնիզ իճրասընա հազըրըմ . էկէրշի շիմտի պիր էմրինիզ վար իսէ հէման պու կիւն իճրա իտէրէք , իս- պաթը սատագաթ իթմէք իսթէրիմ :

— Շիմտիլիք հիշ պիր էմրիմ եօգ :

— Աճապա հիշ պիր իշինիզէ եարայա՞ճազմըյըմ . չօգ թէէսսիւֆ իտէճէք չէյ :

— Բահաթ օլ , թէլաշ իթմէ . ուղոււն միւտտէթ սէնի խըզմէթ սիզ պը- րագմամ . եարըն հէման պիր խըզմէթ վէրիւրիմ սանա :

— Ֆէվգէլատէ մէմնոււն օլուրըմ :

— Սապահ սաաթ տօգուղտա պէնի պաղչէտէ պէքլէ . պէն կէլիւր սէնի պուլուրըմ . սէնին իլէ քէօլքէ կիտէրիզ . օ քէօլքիւ պիր քէրրէ կէօրմէք իս- թէրիմ :

— Օ ատի մահալ սիզին նազարը տըզգաթընըզը ճէլսլէ միւսթաիտ պիր մահալ սայըլամազ :

— Օրասընը պէն քէնտիմ հիւքմ իտէպիլիւրիմ . սէն թամ սաաթ տօգուղ- տա պաղչէնին թա ուճոււնտա պէնի պէքլէ :

— Սիդի պէքլէթտիւրմէյէճէյիմէ չիւպհէ եօգ, — տէյիպ Լազթանս տիշարը չըզտը :

Էրթէսի կիւնիւ , մուգարէր օլան վազըթտան չօգ էվվէլ Լազթանս մահալը մալիւմէ կիտիպ , Մարքիյէ պէքլէաի : Մարքի սաաթ վազթընտա կէ- լիպ , իքիսի պէրապէր քէօլքէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուլար :

Զիքր օլունան քէօլք՝ հէման եիւզ սէնէլիք պիր էպնիյէ օլուպ , խարի- ճէն , քեամիլէն խարապէ եիւզ թուլթուլ իտի . էթրաֆընտա պուլունան ճէ- սիմ աղաճլարտան , քէօք տաիմա ըուլթուլթ իշինտէ օլուպ , եաղմուրտան վէ ըիւզկեարտան տիվարլարըն սըվալարը տէօքիւլմիւշ վէ եօսոււն վէ էմսալի եէշիլիք չաթընըն իւզէրինի գաբլամըշ օլտուլը միսլիլիւ , տիվարլարըն թաշ- լարընըն արասընտան տաիսի պիր թաղըմ եապանի օթլուզլար վէ ֆիտանլար սիւրմիւշ իտի . քէնչէրէլէրին տըշ գանատլարընըն տիւշմէքսիզին տուրտուգ- լարընա թէաճճիւպ օլունըր իտի իսէ տէ , իշլրտէն գավիէն մէղքիւր գա- նատլար թուլթուլմուշ իտի : Իւշ այագտան իպարէթ պիր նէրտիւպանտան չըզըլտըզտա , չաթլազ բաթլազ պիր թահթա գաբույա մուվասէլէթ իփիլիւր իտի . քէօլքիւն՝ քէօյ ճիհէթինէ տիկէր պիր գաբուլը տաըա վար իտի :

Լազթանս՝ ճէպլինտէն պիր անաթար չըզարըպ գաբույու աշտը , վէ Սէն-Մէքչանըն իշլրի կիրմէսի իշիւն պիր եանա չէքիլտի . գէմին գաթընտա

վասաթ վիւսաթաւ է իբր տարիք վազը իտի . Լազթանս պու տարիքէրին պի-
րինն եւմէք օտաւսը վէ տիկէրինն տախի օթուրաճագ օտաւ իթթիլաազ իթմիչ
իտի . տիվարլար պիրազ սօլմուչ գումաշլար իլէ մաւհաթ օլուպ , գօնազտան
նազլ օլունմըչ օլան տիկէր էշեալէ մութապըգ իտի :

— Տիւն ագչամքի սէօյլէտիլին պու կիւնքի կէօրտիւլիւմէ թէվաֆուգ իթ-
մէտի , Լա'գթանս . պէն պիր խարապ գուլիպէ կէօրէճէյիմ աէյու տուրուր-
քէն , քիւչիք պիր սարայ կէօրիւյօրըմ :

— Էյլէնի'օրսընըչ , Մարքի :

— Ա'սլա . մալիք օլտուղըն վարիյէթէ նիսպէթլէ , շու կէօրտիւլիւմ մա-
հալ բէք կիւզէլ վէ լաթիֆ սուրէթտէ թէֆրիշ վէ թէզեին իտիլմիշ օլտուղը-
նա շիւպհէ եօգ : Պու քէօջքէ լիւզումուճ օլաճագ . պինաէն ալէյհ պէնիմ
էմրիմէ հազըր թութմանը րէճա իտէրիմ :

— Հէր նէ վազըթ տիկէր իւննիզ , քէօջք հազըր տըր :

— Պու խըզմէթի սէնտէն իսթէրիմ . վէ իճրասը հալինտէ թէշէքքիւր ի-
տէրիմ : Պու քէօջքիւն պիր տիկէր անախթարը տահա վա'օ մը տըր :

— Խա'յըր :

— Սահի'հ մի :

— Եալան սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իտէմէմ :

— Տօղրու տըր . սէնին տինտար պիր ատամ օլտուղընը տաիմա ունու-
թույօրըմ . մատամ քի պու անախթարտան պաշգա եօգ տըր , պունու պա-
նա թէսլիմ էթ :

— Պույուրըն :

— Իշիմ պիթտիլի կիպի երնէ անախթարը սանա իատէ իտէրիմ— տէտիք-
տէն սօնրա , Մարքի էվէ տօղրու հարէքէթ իթտի :

.....

Շիրին Օլէնր՝ Մարքիւնին սօն տէֆաքի լաթիֆ օէօղլէրինն վէ պէյանաթը
աշըգանէսինն միւսթէհզիյանէ վէ եոխօտ հիտտէթլէ տինլէմէր շէօյլէ աուր-
սուն , հաթթա Մարքիւնին հազգընտա կէօսթէրմիւ օլտուղը սատաղաթտան
տօլալը տէրէճէի նիհայէտէ միննէթտար օլտուղընը պէյան իլէ պէրապէր ,
քէնտիսինն սէվմէքտէ օլտուղընը պիւէ իզրար իթմիշ իտի :

Պիր գարը՝ պիրիսինն սէվտիքուէն վէ սէվմէյէ գարար վերտիքտէն սօն-
րա , արթըգ իթտիյի մուգապէմէթ սուրէթը շէրի պիր մուգապէմէթ տիր :
Սէն-Մէքզան՝ բէք եազըն վազըթտա , Մարքիզ տը Շափնէիինն այրըճա ոլր
մահալտէ քէնտիսիլիէ կիզլիճէ կէօրիւշիկէ մուվաֆաաթ իտէճէյինն րանա
պիլիւր իտի . կէրի հէր կիւն հէր սաաթ ոլրպիլիւրէրինն կէսրմէքտէ իտի իտէ-
լէր տէ , ուզուն միւտտէթ եալընըզհա կէօրիվլմէք սուհուէթինն հէնուզ
լալըգը վէճհ իւզրէ մուվաֆաաթ օլտամաշլար իտի . շիւնքի խըզմէթքեար
կիւրուհիինն վէսլիմ ոլրէր ճաուու օլտուգլարը վէ օնլարըն նազարը վուգու-
ֆընտան գուրթուլմագ բէք միւշքիլ օլտուղը ամմէյէ մալիւմ օլտուղը միսիւ-
լիւ , Մարքի իլէ Օլէնրէ տախի մալիւմ իտի :

Լազթանս իլէ քէօջքիւ կէզտիքտէն իբի սաաթ սօնրա , իֆրաթ պիր մու-

հապպէթ ալամէթիլէ Մարքիզ տը Շափինէիլէ , կիցլի պիր մահալտէ եալը-
նըզմա պիր սաաթ գատար կէօրիւլմէլիլի թէլիֆ իթաիբտէ , իսթիտատէ
Օլէնը մուվաֆազաթ իթմէտի . վէ մալիքէ օլտուղը ֆազիլէթ վէ ըֆֆէթին-
իրաէ վէ իսրազ էլէտիլի թարիգտէն ալլըլամայաճաղընը , վէ պու ուղուրտա
օ աճէ տէկին հէր շէյէ վէ հաթթա գալպինին իլճաաթընա պլիէ մուգազէ-
մէթ իթաիլինի պէհաճէ թարիգիլլէ Մարքիլէ թէֆհիմ էլլէտի :

Մարքի՝ Օլէնրին մուխալէֆէթը վազըասընը էվլէլինտէն քէշֆ իթմիլ վէ
մուխալէֆէթին մուվաֆազաթա թէսպաիլի չարէլէրինի հազըրլամըլ օլուսլ ,
չօղ զահմէթ շէքմէքսիլին Օլէնրին կէօթէրտիլի վէսիլէ վէ պէհաճէլէրի
հիւքմաիլ պըրագաղգտա , Օլէնր ըրզ վէ նամուս մէսէլէսինի ոլէթթարաֆ ի-
տիպ , հայսիլէթ խուշուսընտան տէմ ուրմագա պաշլասը . Օլէնրին պու տէ-
րէճէ եուսուշամաղը Մարքի հազըրտա բէք խալըրըլ օլտուղընա թէրէտ-
տիւտ օլուսմագ . պիր արալըզ Մատամ Օլէնր , քէնտիսինին Սէն-Մէրզանըն
տաիլէսի էլիլինի թէճափուլ իտէմէլէճէլինի , վէ էտէճէք օլուր իսէ , խաթա
իթմիլ օլաճաղընը վէ քէնտի տաիլէսինտէ իսէ խըղմէթճիլէր տաիլա քէշթ
ու կիւզար իթմէքտէ օլտուղլարընտան , օրատա տաիլի քիմսէլի գապուլ ի-
տէմէլէճէլինի Մարքիլէ պէյան էլլէտի . Մարքի՝ Օլէնրին պէօյլէ պէհաճէ վէ
վէսիլէլէր մէյտանա գօյաճաղընը պլիլի , վէ հաթթա Օլէնրին պէօյլէ պիր
թարիգ իթթիխազ իթմէսինի արղու տաիլի իտէր իտի իսէ տէ , հալ վէ սը-
ֆաթընտա էսէֆ վէ եէէս ալամէթլէրի թաղընտը :

— Թէէսիւֆ իթմէլին , Մարքի . սիզի սէփտիլիմ բէք ալա պլիլիսինիլ .
պիր կիւն կէլէճէք տիր քի , պէլքի տէ շու կիւն բէք եաղըն տըր , ալէմին
էնզարընտան ուղաղ օլարաղ պիրպիրիմիլի կէօրմէք , վէ պէտիսահլարըն ճի-
նայէթ նազարըլա պագաղգլարը խալիս պիր մուհապպէթի եէքտիլէրիմիլէ
իրաէ վէ արզ իթմէք պախթիլարըլընա նաիլ օլաճաղըլ . . . աճագ շիմտի
հէնուլ մուհալ գապիլինտէն օլտուղընը սէն տէ պլիլիսին . էկէր իզրարըն
մուճիպինճէ , հէր շէյի պէնիմ ուլըրմա ֆէտա իթմէկէ հազըր իսէն , շէօհ-
րէթ վէ հայսիլէթիլի տէ մուհաֆազա իթմէկէ մէճպուրսըն . վէ էկէրշի սէ-
նին եիւղիւնտէն ըրզ վէ նամուս սահիպի գէվաթըն հազըրմտա օլան թիւ-
յէթ վէ հիւրմէթլէրինտէն մահրում գալսաճագ օլուր իսէմ , շու մահրումի-
յէթիմ տան գալիմ պիր ըղաըրապ վէ ազիմ պիր սըքլէթ օլապիլիլ :

« Նէթիճէի վէսիլմէսի մէյտանտա օլան պիր Նիքեահտան տօլայը պու
կիւնքի կիւն պուլոււնտուղըմ հալը միւշքիլ հասէպիլլէ , Գօնթէս տը Բահօնըն
սէհապլէթ վէ հիմայէսինէ շիտտէթը ինթիյաճըմ օլտուղը շէօյլէ տուրսուն ,
հաթթա ալտանըսլ տա , ճիւղի եօլտուղ պիր հարէքէթտէ պուլոււնտուղըմ թէ-
հազըրաղ իտէճէք օլսա , շու հըմայէ վէ սէհապլէթի զայպ իտէճէլիմէ շիւպհէ
եօք տըր :

— Էվլէթ , էվլէթ , հազըրնըզ վար . նամուս ու իթիպարընըջ տիգաէն
զիյաաէ պէնիմ ինտիմաէ մուգատաէս տիր . ֆազաթ նամուս ու իթիպարը-
նըզըն մուհաֆազասը չարէսինի պուլաճագ օլուր իսէմ , նէ՞ եաբարսընըջ
էկէրշի ըհա իթմէքտէ օլտուղըմ միւլաղաթ , քիմսէլին շիւպհէսինի տալէթ

իթմէյեճէք սուրեթտէ թէրթիպ օլունանագ , վէ քիմսէնին լիսանընա տիւշ-
մէյեճէք մէրթէպէտէ իճրա օլունապիլեճէք օլուր իսէ , մուվաֆագաթ ի-
տէ՞րմիսինիլ :

Օլէնր զկատտէ պիր թէահհիւտ ալթընա կիրմէյօր գաննըյա .

— Օ հալտէ մուվաֆագաթ խուսուսընտա թէրէտտիւտ պիլէ էթմէմ :

— Էյլէ իսէ , պիր թէտպիր տիւշիւնմէլի , վէ պուլմալըյում . չիւնքի պէ-
նիմ իչիւն իմքեանսըլ շէյ օլամալ :

Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն Օլէնր իլէ կիլիճէ կէօրիւշմէքիլին չարէսինի
պուլմուշ օլտուղը բանա մալլում տիր . շիմտիքի օլունուենու օյնամագտան մագ-
տատը՝ Օլէնրի թէահհիւտ իթմէկէ մէճպուր իթմէքտէն իպարէթ իտի :

Էրթէսի կիւնիւ էյլէ վագթընա դատար մէյտանա չըգմատը , վէ գօ-
նաղա կէլիպ Օլէնր իլէ կէօրիւշտիւլիւ սըրատա սէվինճինտէն կէօզլէրի բա-
րըլ բարըլ բարլամագտա իտի :

Օլէնրի կէօրիւր կէօրմէզ , — մուվաֆֆագ օլտում , — տէտի . վէ Օլէնր թաֆ-
սիւթ իսթէտիքտէ , պապլէտէ վագը օլան քէօքտէն պահս իլէ , քէմալը
մէհարէթլէ թէրթիպ իթմիլ օլտուղը թէսափվուրընը թարիֆ էլլէտի . շէյլէ
քի , պիր քիմսէ հէր նէ գատար իհթիյաթը տիւշիւնճէք օլսա , Մադքինին
թէսափվուրընտա , իհթիյաթա գարըլ պիր ճիհէթ կէօրէմէզ իտի :

Գարար շունտան իպարէթ իտի քի , հէր կիւն էյլէնտէն սօնրա Մարքի
աթընա պինիպ կիտէճէք իտի . պիրալ տօլաշտըգտան սօնրա , աթընր պիր
չիֆթիլիյէ վէ եախօտ պիր չալըլըգ արգասընա պաղլայըպ , քէյ թարաֆըն-
տաքի գաբուտան քէօքէ կէլէճէք վէ քէօքիւն պաղլէ թարաֆընտա օլան
գաբուսընը աչըգ պըրագաճագ :

Օլէնր իսէ աղաճլարըն արասընտա կէզինաիքտէն սօնրա , եալալ եալուշ
քէօքէ տօղրու կիլէճէք , վէ կէօքտէքի գուշարտան պաղգա քիմսէնին կէօ-
րէմէյեճէլիւտէն էմին օլարագ , իչէրի կիրէճէք :

— Կէօրիւշտընըն , հէր շէյի պիլէթրաֆ տիւշիւնտիւմ . գօրգանագ հիշ
պիր ճիհէթ եօգ , նէ ալէմտէն վէ նէ տէ պէնտէն . չիւնքի , քիմսէ պիր շէյ
հիսս իտէմէզ , վէ ըրզ ու նամուսըն պէնիմ եէտիմտէ թահիթը թէլմինտէ սա-
յըլըր . էկէրիլ թէրէտտիւտ իտէճէք օլուր իսէն , հագգըմտա նէ հիւրմէթ
վէ նէ տախի մուհապպէթին օլմատըլընը իսպաթ իթմիլ օլանագտըն . շու
հալտէ , պանա նագարը նէֆրէթլէ պագմագտա օլտուղըն ալիքեար օլտու-
ղընտան , էօլմէքտէն պաղգա պիր շարէմ գալմալ . էօլմէմի իսթէ՞րմիսին :

— Խա՛յր , իսթէմէմ . մատամ քի վատ էթտիմ , արթըգ նիւքիւլ իտէմէմ :

4

Յիլվագը Օլէնր վատընտա տուրտու . հէման էրթէսի կիւնիւ , մուգար-
րէր օլան իհթիյաթ իլէ քէօքէ կիտիպ Սէն-Մէքզանը պուլտու . անտէն սօն-
րա հէր կիւն հէր իքիսի միւտապէմէթ իթտիլէր , վէ օ տէրէճէ իհթիյաթ-
քեարանէ տափրանուրըյար քի , Լագթանտան սաշգա , խըզմէթքեարալարտան
հիշ պիրի պիր շէյ սէզմէտի :

Ի՞նչ միւլագաթ տան իբի հաֆթա սօնրա, Սէն-Մէքլան՝ մաշուգէսի Օլէնր մուվաճէհէսինտէ, տաիմի պիր սատագաթ տա պուլունմաղլը թէահ-հիւտ իթմէք նամուս ու իթիպարը իգթիգասընտան օլտուղը պէհանէի մահի-րէսիյէ ասիտէթի մէքթուպը թէսլիմ իթսի :

«Ասըլգատէլիյիմ հազգը իշիւն օլտուն քի, հէր նէ վագըթ քի ինսանլա-«րըն հասլը հայաթը քէնտի գուտրէթինտէ պուլունմաղլըն ճինապը խալիզի մութ-«լագ, Մարքի տը Շափիներին հասլը հայաթընը գաթ իտէճէք օլուր իսէ, «Մարքիզ տ'Օպրէյ տը Շափիների քէնտիմէ զէվճէ իտէճէյիմէ եէմին իտէրիմ:»

Օլէնր՝ Մարքինին պերվէճհը պալա թէահհիւտնամէսինտէն, քէնտիսինի ֆէվգէլատէ սէվմէքտէ օլտուղընա գանաաթը թամմէ հասըլ իտէրէք, տէր-հալ ճէվապէն պերվէճհը զիյր եազտը :

«Իրատէի Իլահիյէ իլէ սուլ գալսաճագ օլուր իսէմ, Մարքի-Լուի-Անտրէ-«Սիթիգմօն-Ս'ն-Մէքլանտան պաշգա պիր քիմսէ իլէ էվէնմէյիճէյիմէ հու-«զուրը Պարիտէ եէմին իտէրիմ :»

«Մարքիզ տ'Օպրէյ տը Շափիների»

Պիր վագըթ, էֆքեարը տինտարանէ, հէր շէյտէ վէ հաթիթա մէղմուս պիր մուամէլէտէ պիլէ զիքր օլունմագ կիպի դարիպ ուսուլ վէ ստաթ վար իմիլ :

Անճագ, Օլէնր՝ հէնուզ ախլագը քեամիլէն պօզուլմը պիր գարը սլմա-աղընտան, զէվճինէ խըյանէթ զըմնընտա իթմէքտէ օլտուղը եէմինի, ճէ-նապը Հագգըն նամընա օլարագ, իտէր իտի :

Օ կիւնտէն իթիպարէն Մարքի իլէ Օլէնր, բէք եազըն վագըթ տա եէք-տիկէրէրինէ պիրլէճէքէրինէ գանաաթ հասըլ իտէրէք, պիրպիրլէրինտէն հիշ պիր շէյ կիլէմէյիպ, քեաֆֆէի արզուլէրինի վէ քեաֆֆէի իւմիտլէրինի պիրպիրլէրինէ պէյան վէ իշաէ իթտիլէր :

Օլէնրին աչգ ու մուհապպէթինի տէրէճէի նիհայէտէ թէշաիտ վէ թէգ-էիտ իթմէք հէր նէլէ միւթէվագըլթ իսէ, Մարքի տը Սէն-Մէքլան քեաֆֆէ-սինի իճրա իտէրէք, հէր կէօնա շաշաա վէ տէպտէպէ վէ զէվգ ու սէֆայա քէնտիսինի ֆէվգէլատէ խահիլէք վէ մէյալ կիպի կէօսթէրտի : Մարքինին շու հալինտէն, Օլէնր՝ քէնտի թէսապուրաթընը մէվգըի իճրայէ կէլէճէյինի անլատը, վէ Մարքինին պէօյլէ զէվգ ու սէֆայէ արզու իթմէսի քէնտիսինի տէ հիսսէտար իթմէք մագսատընա մէսիի օլմասը ֆիքրինէ զահիպ օլտու :

Անճագ, օ տէրէճէ մէսէրէթիի էօմր կէշիրմէք, վէ Բարիզ կիպի ճէսիմ մէմէքէթտէ, էնզարը ամմէյի գամաշտըրաճագ մէրթէպէտէ բարլամագ, վէ Ֆրաննանըն էն գատիմ ասըլգատէ հէյէթինի, եա միւզէյէն պիր սարայըն սալօնլարընա վէ եաիստ բրէնսլէրէ մախսուս պիր քէօշքիւն պաղշէսինէ տա-վէթ վէ ճէլպ իթմէք, վէ նիհայէթ սարայըն միւթէպէրանը իլէ րէգապէթէ գալգըշարագ, անլէրի հուտուտըզ պիր շաշաա վէ տէպտէպէնին հասէա վէ սըզլէթի ալթընտա էզմէք իշիւն Մարքիզին մալիք օլտուղը սէրվէթ քիֆա-յէթ իթմէյիպ, զէվճինտէն ալաճաղը իբի միլօն՝ քէսկին ասիլ իւզէրինէ մէվգու շանագ իշինտէթի սու կիպի տէրէշալ մահվ օլաճաղը պէտիհի օլտու :

ղընտան, Մարքի՝ բէք սուհուլէթլէ Օլէնրէ պուլունտըղը հալին տէրէճէսինի անլաթ տըրտըգտան սօնրա, երինէ քէնտիսի, Բահօն ֆամլլեասընա հէր իքի թարաֆտան եագընէն գարապէթի օլտուղը ճիհէթլէ, ֆամլլեաի մէզքիւրէտէն թէվարուս իտէճէյի սէրվէթի հիսապա գօյմամագտա խաթա էթտիյինի տախի՝ Օլէնրէ պլլաիրտի:

— Սէնի հագգը վէրասէթտէն մահրում էթմէք Գօնթ իլէ Գօնթէսին խաթըրլարընտան կէչէ՞ր մի գանն իտէրտին, սէվկիւլիւ Օլէնր:

— Պու խուսուսու ասլա մէմուլ իթմէմ. հաթթա պէօյլէ պիր չէյ խաթըրլարընտան ասլա կէչմէյիլ օլտուղընա էմինիմ. անճագ, պիր քէրրէ տիւչիւն քի. Գօնթէս հէնուլ անճագ օթուլ եաշընտա տըր. վէ Գօնթ իսէ, հէր ՚նէ գատար վէվճէսինտէն խայլընա եաշլը իսէ տէ, տահա կէնճ սայլըր. պինտէն ալէյհ, տահա չօգ եաշայապիլիլըր վէ եաշամալը տըրլար... պէլքի տէ պէնիմ գատար եաշարլըր. անլէրին վէրասէթինէ իւմիտ իթմէք ասէթա աիվանէլլե տիր:

— Էօյլէսի աշյիլ. Գօնթ զաիֆ միլլան օլտուղընտան կէնճ էօլէճէք տիր. Գօնթէսէ կէլինճէ, քի՞մ պիլիլ. պու կիւն գուվվէթլի վէ սըհհէթի եէրինտէ կէօրիւնէն, ֆէրտասը կիւնիւ մէգարա կիրէպիլիլ:

— Գօնթէսին չօճուգ սահիպի օլմասը ինթիմալտէն օլտուղընը խաթըրնա կէթիրմէյօրսըն. օ հալտէ վէրասէթ ՚էրէտէ գալըր:

Մարքի պիր գահգահա տըր սալը վէրտի:

— Էկէր պուենտան գօրգույօրսան, հիչ գօրգմա, բահաթ օլ. պէն՝ եալընը քիլիսէի չէրիֆին՝ սըհհէթինէ իթիգատ իտիվէսինի էմր էյլէմիլ օլտուղը միւճիղէլէրէ ինանսապիլիլիմ. օնա տա...

— Նի՞չիւն միւճիղէտէն պահա իտէյօրսըն:

— Զիւնքի Մատամ տը Բահօն՝ օն տէօրթ սէնէտէն պէրու էվլի օլտուղը վէ չու միւտտէթ զարֆընտա չօճուգ սահիպի օլմամտըղը հալտէ, պուենտան սօնշա ասլա օլմամալ. մէկէրչի ինանլմայաճագ սուրէթտէ պիր միւճիղէ վուգու պուլուս. իշթէ պէնիմ իթիգատ իթմէտիյիմ միւճիղէ տէ պու գապիւսէն օլան միւճիղէ տիր:

— Ալլահ իշիթսին աղղընտան. չիւնքի, շայէտ չու սէրվէթի էլտէն գաշըրանագ օլուր իտէք, անընանագ պիր հալէ աիւլէրիլ. պէնիմ իքի միլեօն սէրվէթիմ իլէ, թէսավուրաթըմըղըն հիչ պիրինին իճրասը գապիլ տէյիլ տիր:

Թայիֆէի նիսանըն էքսէրիսինտէ օլտուղը միլիլիւ, Օլէնրին տախի գուվվէի զիհնիյէսի պիրագ զաիֆ օլտուղը ճիհէթլէ, պիրագ էվվէլ թէալլիւգաթընըն վէրասէթինէ իւմիտ իթմէտիյինի պէյան իթմիլ իքէն, չիմտի տէ վէրասէթը մէգրիւրէ՝ տէվաթը հայաթը իշիւն շարթը աղամ օլտուղընը իտտաա իթմէկէ գալըլընա տըր:

Օլէնրին չու իքի իֆատէսինին եէքաիկէրինէ տապան տապանա օլան զըտտիյէթինի աշըղա ուրմագըղը Սէն-Մէքղան մուվաֆըգը մասլահաթ կէօրմէտիյինտէն, վէ խուսուսիլլէ Օլէնրին պէօյլէ, պիր օիյահ, պիր պէյաղ տէ. մէսինէ քէնտիսի ալէթ օլմուլ իտիւկինտէն, սիւքիւթէ մէճպուր օլտու:

Պէօյլէնէ կիւնէր վէ հաֆթալար կէշմէքտէ , վէ Գօնթ իլէ Գօնթէսին ապտէթ իտէճէքէրի կիւնէր կէլիւ չաթմագտա իտի : Շու միւտտէթ զարֆընտա Գօնթ իքի իւչ տէֆա Մարքիյէ մէքթուլ եաղըպ , քէնտի իշինին թէսվիյէսիննէ պապը միւլքիւաթ շըզմըլ օլտուղընը վէ մէմուլ իթտիյի մէրթէպէտէ սիւրաթլա միւլքիւաթը մէքթիւրէնին տէֆ ու իզալէսինէ մուվաֆֆագ օլամատըղընը , վէ նիհայէթ իշին էօթէսինտէն պէրի կէլէճէյիյի պիւտիւրմիշ իտի : Գօնթըն մէքթուլարընըն միւնտէրիճաթը տօղրու օլապիլիւր վէ ապտէթ ինին կէճիքմէսի զըմընտա կէօսթէրտիյի օլէհանէլէր մուզարինը սըհէթ կէօրիւնիւր իտի իսէ տէ , սուրէթը իֆատէսինտէն ապտէթ իտէմէմէլէրինէ պաշգա պիւր մանի տահա օլտուղը զըմէն անլաշըլմամագտա , վէ հաթթաւ պուռնտան տօլայը Սէն-Մէքզան պիրազ տա թէլաշ իթմէքտէ իտի :

— Բարիտէ պիր շէյ տէօնիւյօր ամմա , անլաշըլմամայօր . Գօնթուն պուգատար ուղըն միւտտէթ Բարիտէ զալմադընա պաշգա պիր սէպէպ օլմալլը . էլպէթթէ պիր հատիսէ զուհուր իտէճէք . լաքին պու հատիսէ պէնիմ իշին մուճիպը մէսէրրէթ մի եօգսա մուճիպը ըղտըրուպ մը օլաճագ , օրասընը քէշֆ ու թալմին իտէմէյօրում . շու մուամմանըն անաթարընը նաւըլ պուլմալլը , պիլմէմ--տէր իտի Մարքի քէնտի քէնտիյէ :

Գօնթ տը Բահօն իլէ զէվճէսինին Բարիտէ ազիմէթլէրինտէն թագրիպէն իքի տյ սօնրա , Սէն-Մէքզան՝ պիր կիւն սաաթ տօգուզ րատտէլէրինտէ Օլէնր իլէ թաամ իթմէքտէ օլուպ , հէր իքիսի , պիր հիսսի զարիպ իլճաաթըլլա , կիրիֆթարը էնտիշէ օլմաշ օլտուգլարընտան , զիյատէսիյէ եէմէք եէյէմէմէքտէ վէ սէօզ պիլէ սէօյլէմէմէքտէ օլտուգլարը հալտէ , պիրտէն տալիլլը գօնագտա պիր կիւրիւթիւ տիր գօբտու : Գօնաղըն գաբուսընըն ֆէվզէլատէ շիտտէթլէ չալընմասընտան վէ չանըն իւսթ իւսթէ ուրուլմասընտան , սապըրսըզ վէ եախօտ դայէթ էհէմմիյէթլի պիր միւսաֆիր կէլմիշ օլտուղը անլաշըլմագտա իտի իսէ տէ , շու միւսաֆիրին քիմ օլտուղը պիլինէմէմէքտէ իտի :

Սէն-Մէքզան՝ հէնուզ Օվէրնէր վիւլայէթի հաքիմինին թէագըպաթը միւթէվալիյէսինտէն ազատէի սէր իտէմէմիշ , վէ գրալտան , աֆվընա տալի իրատէյի թահսիլ իթմէմիշ օլտուղընտան , խուսուսիյէ , Գօնթ տը Բահօնըն զայպուպէթի հասէպիլիյէ , հալա շէսվէսէտէ պուլուռնաղընտան , վէ սիւվարի գօլուռն կէլիպ , գօնաղը մուհասէրէյէ ալմըլ օլմասընը տա իհթիմալտէն կէօրտիւլիւնտէն , գօրգուպ տիթրէմէքտէ օլտուղը վէ պիր թագըմ վէթիմ էնտիշէլէրէ պիր պիրի արտը սըրա տիւշտիւլիւ հալտէ , գաբուսըն չանըն էվէլէրինտէն տահա զիյատէ շիտտէթլէ ուրուլմագտա իտի :

Օլէնր՝ զիյատէ պիր թէլաշ իլէ—նէ՞ վար—տէյու սիւվալ իթտիքտէ , Սէն Մէքզան , խէլէճանը գալպինի խըզմէթ քեարլարըն մուվաճէհէսինտէ աշըղա ուրմաղը թէրվիճ իթմէտիյինտէն , սուֆրատան գալըզպ , բէնչէրէնին էօնիւնէ կիթտի :

Գարաւըզտա , ֆէնէր էլինտէ պիրիսինին գաբույա տօղրու կիթմէքտէ օլտուղընը , վէ պիր ազ սօնրա պիր աթլընըն հըզ իլէ հապ ույա կիրալիյինի միւլահէտէ էյիտի :

Պիր իբր սանկյէտէն սօնրա տախի, գօնադըն խատէմէսինին սէտալէրինէ գարըշմըշ, ճէսիմ պիր մէսէրրէթ աժագէսի իշիտիլտի: Սէն-Սէքզան շու մէսէրրէթ սէտալէրինի ալտըգտա, արթըգ գօրգուսը թէսթին օլտու իսէ տէ, իշին ալընր տնլամագ իւզրէ, մէրագա տիւշիւսլ, խատէմէլէրտէն պիրինէ խիթապէն:

— Լօրէն, կիթ պագ շու կիւրիւլթիւ նէ՞ տիր անլա—տէտի:

Լօրէն գարույու աշածագ վագըթ պուլապիլտի իսէ տէ, Մարքինին էմրինին իբիննի գըսմընը ինրա իտէճէք վագըթ պուլամատը:

Տաիրէ միւտիրի, արապաճըլար, սարայտարլար, աշճըլար, սէիսլէր, պաղչէպանլար, եամագլար, խըզմէթնի գըզլար, ճամէշուճուլար, քեաֆֆէսի պիր քիւմէ օլմուշ եէմէք օտասընա հիւճուժ իթմէքտէլէր իտի:

Իշպու քիւմէնին թա էօնիւնտէ՝ Բահօն խանէտանընա մախսուս էլոյիսէլի, չիզմէլի, մահմուզլու, սաշընտան թըրնաղընա գատար չամուրա պաթմըշ, մուգաֆֆէր պիր ժէնէրալ միսալի ազամէթլէ պիր թաթար եիւրիւմէքտէ իտի: Մէրգուժ թաթար սօլ էլիլէ, գամշըսընը վէ շարգասընը սալլամագտա, վէ սաղ էլիլէ տախի, պաշընտան եիւքսէյէ գըրմըզը մէօհը մօմու իլէ մախթուժ պիր դարֆ թութմագտա օլտուղու հալտէ, ասըլգատէկեանա մախսուս հէր կէօնա մէրասիմի պէրթարաֆ իլէ եէմէք օտասընտան իշէրի կիրտիլի օըրատա:

— Էյի հավատիս, սէօյիւք հավատիս, Մարքի տէյու պաղըրար:

Խատէմէնին քեաֆֆէսի տախի, պիր աղըզտան, — Էյի հավատիս, պէօյիւք հավատիս — տէյու պաղըրարլար:

Մարքի գաշարընը չաթտը վէ սըֆաթընտա հըրս ու հիտտէթ ալամէթլէրի նիւմայան օլտու:

— Պու նէ տէմէք, սիզի քիմսէ չաղըրմագսըզըն, խօտ պէ խօտ պէօյլէ իշէրի կիրմէնիզէ, վէ միւնասէպէթսիզ աժագէլէրինիզ իլէ Մարքիզի թաճիզ իթմէկէ սիզէ քի՞մ միսսատտէ իթի. հայտէ տըշարը, տըշարը շըգընըզ, տէֆ օլունուզ շուրատան, եալընըզ թաթար գալսըն, տէտի Մարքի:

Խըզմէթքեարլարըն քեաֆֆէսի, վէ հաթթա Լագթանս տախի սէսի քէսիպ, շաշըրմըշ պիր հալտէ, պաշարընը տսըպ, չէքիլմէկէ պաշատըգտա, թաթար՝ պիր իշարէթլէ քեաֆֆէսինի օտատա թէվգըթ էտիպ, Մարքիյէ խիթապէն:

— Աֆզ էտէրսինիզ, Մարքի էֆէնտիմ Գօնթ տը Բակօնուն էմրի վէ արղուի գաթիսի շունտան իպարէթ տիր քի, քէնտի թարաֆընտան սիզէ կէթիրմէքտէ օլտուղում շու մէքթուպուն հիյնի գըրաաթընտա, գօնագ խալընըն քեաֆֆէսի հալըր պուլունսունլար տէտի:

Թաթարըն շու սէօզիւնէ ճէվապ գալմատը. հէր նէ գատար Գօնթ Աննիպալ տը Բահօն գօնագտա տէյիլ իտի իսէ տէ, գօնաղըն պիրիճիք սահիպի հագըգաթէն քէնտիսի օլտուղունտան, վէրմիշ օլտուղու էմրէ իթաաթ իթմէքտէն պաշա շարէ եօզ իտի:

— Մատամ քի Գօնթուն արզուսը էօյլէ իմիշ, շու հալտէ տուրունուզ կիրմէյինիզ — տէտի Մարքի:

— Եաշասըն Գօնթ , եաշասըն Գօնթէս , եաշասընլա՛ր պիղիմ էֆէնտի-
լէրիմիզ — տէյրու խատէմէնին ճիւղէսի պիր ազըղտան պաղըրըտըլար :

— Շիմտի , վէրինիզ , պագալըմ , շու մէքթուպու , — տէտի Մարքի :

5

Թաթար , սէվինճինտէն վէ եախօտ պիլմէտիյինտէն , մէրասիմի լազմէ-
յի եինէ ուննութուպ , մէքթուպը կիւմիւշ թէրսի իշինտէ Մարքիյէ թագաթիմ
իտէճէք եէրտէ , աօղըրուտան աօղըրույա էլտէն էլէ վէրիվէրտի . սարայտար-
լարտան թաթարըն շու հալինի կէօրէնլէր , խթիհզայէ դալգըշտըլար :

Մարքի մէօհրիւ սէօքիւպ , վէ վարֆը եըրթըպ , եիւզիւնտէն հիշ պիր չէյ
պէլլի իթմէքսիպին , մէքթուպը կէօգտէն կէչիրտի , վէ նիհայէթ եիւքսէք
սէս իլէ պէրիլճհը գիշը օչ ումաղա պաղաաղ :

« Ս.գիգիմ Մարքի .

« Ճէնապը Հագգըն իհասն պուլուրտըղը ինայէթ վէ լութֆ վէ սախթի-
յարըգտան հասըլ օլան մէսէրրէթը գալլիյէմէ սիգի տէ պիր ա՛ն էվէլ հիս-
սէտար իթմէքիլք արղու իթտիմ : Իսթէրիմ քի գօնապտա հէր քիմ վար իսէ
գատիմ վէ սատրգ էմէքտարլարըմըն էիւմէսի , վէ ասրէն մին էլ ասր միւ-
թէսէլսիլէն Բահօն խանէտանընա մախսուս էլպիսէյի հէր քիմէր քի թաշը-
յօրլար իսէ , քեաֆֆէսի պիրտէն վէրէնէյիմ խայըրը հապատիսի աուլսուս-
լար . հագըր օլ . թէաճճիւպիւնտէն վէ սէվինճինտէն տիթրէյէճէքսին . տահա
ղիյատէ սէվինճինտէն . չիւնքի , պէնիմ սէնի սէվտիլիմ մէրթէպէտէ , սէնին
տէ պէնի սէվէր օլտուղընա ապլա չիւպհէմ եօգ աըր . Բապպիմիզ թէալա
հագրէթլէրինտէն իսթիրհամ իթմիշ օլտուղըմ միւնիպէ , մէմուլիմին դայըր օ-
լարագ վուգու պուլտու : Բահօն նամը արթըգ մահվ օլամագ , էլհամտիւլ-
լահ : Գօնթէս աը Բահօն օն տէօրթ սէնէտէն պէրու էվի օլուպ , չօճուգ
սահիպի օլմամըլ օլտուղը հալտէ , եազընլարտա պանա պիր վարիս հասըլ
իտէճէք տիր . Ճէնապը Հագգըն լութֆ ու իհասնը վէ խանէտանըմըլ հագ-
գընտա ուլուվը հիմմէթի բէք զիյատէ օլտուղը ճիհէթլէ , պէօլլէ պիր սիլ-
սիլէի ճէսուրէ վէ սատրգէնին մահվ օլմասընը թէրվիճ պուլուրմամըլար
աըր . պինաէն ալէյհ , աօղաճագ շու օղըմա պիր հիւսնի թէրպիյէ վէրմէկէ
վէ էնտաաը ուզգամըմըլըն թէլագգըլ իթմիշ օլտուղլարը իթիգատաթը ֆա-
զըլանէլէրի տաիրէսինտէ անը աախի պէօլիւթմէկէ մուվաֆֆապ օլաճաղըմա
չիւպհէմ եօգ աըր . . . »

Շու սրբատա խատէմէ պէյնինտէ գուհուր իտէն մէսէրրէթ կիւրիւլթիւ-
լէրինտէն եէմէք օտասը չօթմէքտէ օլտուղընտան , Մարքի օգումանըն ար-
գասընը քէստի :

Մարքի՛ շու կիւրիւլթիւնին էօնիւնիւ ալմագ մուվաֆըզը մասլահպթ օ-
լամայաճաղընը հիսս էյլէտիյինտէն , պիր միւտտէթ միւսաատէ իթտի իսէ տէ ,
մուախաարէն հաքիմանէ պիր իշարէթլէ սիւքիլթի էմը իախպ , գրասթա
տէվամ իթտի .

«Պու կիւնքի կիւն նախ օլտուղըմ հալը պաթիյարիյէ չօգտան պէրու պէքլէմէքաէ իտիմ իսէ տէ , սէվինճիւնիդ պօշա չըգմասըն իշիւն քէնտիմ ի նանմաղա ճէսարէթ իթմէտիյիմ ճիհէթլէ , սանա տա եաղմաղա էլիմ վարմայօր իտի . չիւնքի , պէօյլէ պիր չէյէ պէքլէյիպ պէքլէյիպ տէ էնճամընտա իւմիտ պօշա չըգարսա բէք եաղըգ օլաճաղընը պիւտիյիմտէն , ալթը հաֆիթա տան պէրու տըր քի , պուենտան պահս իթմէմիյիմ տիր : Էկէրչի պու կիւն նիհայէթ պահս իտէյօր իսէմ , տէմէք օլուր քի , արթըգ չիւպհէ գալմամը վէ իւմիւտիմիդ եէրինէ կէլմիշ տիր . Բարիսին էն մահիր հէքիմլէրի , ղէվճէմ Գօնթէսին համիլէ օլտուղընա սուրէթը գաթիյէտէ միւթթէֆիդէն գարար վէրմիլլէր տիր :

«Պինսէն ալէյհ , կէրէք պէնիմ վէ կէրէք Գօնթէսին միւսթաղրագը օլտուղըմըգ մէսէրրէթ վէ շատիմանիի ֆէվգէլատէյէ , շիմտիտէն թէքմիլ դօնաղըմ խալընըն հիսսէտար օլմասընը արզու իտէրիմ : Բէճա իտէրիմ , տաիւրէ միւտիրիմ Լազթանտա թալիմաթ վէրիպ , գօնագտա պուլունան կէնճ վէ իսթիյար , էրբէք վէ գարը , պիւա ֆարգ էմէքտարանըմըն հէր պիրիիէ պախչիւ մագամընտա պէլէր լիրա վէրիսին : Պուենտան մատա , տալիլը միլքիմտէ միւթէմէքքին էհալիին ճիւմլէսի հազըր պուլունտըղը հալտէ , ֆիլիսէլէրաէ ճէնասըր Բապլըր լէմէկէլէ համտ ու սէնալէր օգուսըն վէ էյլէնճէ վէ ճիւնպիւլէր թէրթիպ իտիսին . հէր ազլամ պաղչէ թէնվիր իտիլսին վէ սէտլէր իւզէրինէ տաիմի սուրէթաէ սուֆրալար գուրուլըպ , էնվաի թաամլար չըգարլսըն , շարապլարըն հէր ճընսը սէյլ կիպի ազսըն վէ իսթէյէն վէ կէլէն կէչէն եէյիպ իշիպ , շաղ վէ մէմնուն օլտուն . պագուպա պօրճլարը օլանլարա պօրճլարը պախը , վէ գօրուտան պիւա թուխտաթ աղաճ քէսէնլէրին միւսթահագգ օլտուղլարը ճէգտ աֆիլ իտիլսին . գօրուճլար քէյֆիյէթի լազըմ կէլէնլէրէ իսպար իթմիլլէր :

«Հիասէնթ Հուպէր նամ թաթար իլէ կէօնտէրմիլ օլտուղըմ իլպու նամէման պիր գաշ կիւն սօնղրա տաիի պիլ կէլէճէյիլ . եարըն սապահ Բարիստէն հարէքէթ իտէյօրուգ . սնճագ , արապանըն սարսընթընտան վէ էքսէր մահալլէրաէ եօլլարըն պօզուգլըլընտան , Գօնթէսին համիլէսի օլտուղըմ վարիսին հայաթը նազիքէսինէ զարար կէլմէսի միւնթէմիլ օլտուղընտան , հայաթըմըն նըոֆը գապիլինտէն օլան օ ղիյգըյմէթ գարըճըղըմ եապաշ եապաշ թէճկէրէ իլէ եօլճուլըգ իտէճէք տիր , վէ պէն տէ աթ իլէ քէնտաիինէ լիֆագաթ իտէճէյիմ : Պիր իքինճի մէքթուպ իլէ օրապա վաւըլ զապիլէճէյիմ կիւն վէ սաաթը ալա վէճէ էլ սըհհէ թալին իտէճէյիմ . թիւֆէնք վէ էմսալի սիւաշլարըն բաթլամասընտան Գօնթէսին գօրգմասը վէ նէթիճէսինտէ լահաթաղը օլմասը տաիի իլթիմալտէն օլտուղընտան , պիլի իսթիդպալ իթմէք իւզոէ սալա թիւֆէնք վէ սաիր սիւահ աթըլմամասը խուսուսընըն հէր թարաֆա թէնպիլ օլունմասընը բէճա իտէրիմ . կէրէք սանա վէ կէքէք սէվիլիւմիդ Օլէնք տը Շափինէյէ արզը մուհապպէթ վէ խիւլուս վէ հէր իքինիպի տաիի ճէնասըր Պարիյէ էմանէթ իտէրիմ :

«Աննիպուլ Գոնթ տը Բահօն»

Մէքթուպըն գրաստիւն խիթամ պուլուր պուլմագ, թէքրար մէսէրրէթ ափազէլէրի վէ եաշասըն սէտալարը պաշլատը. պախիշ, էլլէնճէ, ճիւմպիւշ, զէվզ ու սէֆա, թաամ վէ իսթէնլիտիյի գատար շարապ խուսուսլարը խատէմէնին քեաֆֆէսինի, սէվինճ տէյիլ, ատէթա ճիննէթ տէնիլէպիլէճէք պիր հալէ վազ էլլէտիլէր :

Մարքի պիւլէնտը ափագ իլէ .

— Գօնթտան ալմըշ օլտուղըմ էմրլէրի, Լազթանս իլէ պիլիսթիշարէ, եարընտան իթիպարէն իճրայա պաշլալաճաղըմ. էֆէնտիլէրինիզէ պու տէրէ. ճէ սատագաթընըգտան տօլալը ճիւմլէնիզի թէպրիք իտէրիմ. վէ Գօնթ կէլլիր կէլմէշ, խիւլուս վէ սատագաթընըգը քէնտիլէրինէ պէյան իտէճէյիմէ էմին օլուներզ . շիմտիլիք իշինիզէ կիտէպիլիրսինիզ :

Էմէքտտարան տէրհալ եէմէք օտասընտան չըգըպ, գօնաղըն ալթ գաթընա տաղըլտըլար :

Մարքի՝ Օլէնք իլէ եալընըզ գալտըգտա, պիր միւտոնթ պիրպիրլէրինէ քէմալը օիւքիւթլէ նազար իթտիլէր :

Ֆիշէնք վէ մահիթապլարըն սէսինտէն, վէ քէման վէ տափուլարըն կիւրիւթիւսինտէն, խաղը զաֆլէթտէն ույանըրճասընա ույանըպ, Մարքի հիտտէթիստէն էլինտէքի մէքթուպը ճիւմուրլայարագ .

— Նէ՛ լանէթլի հափատիս . տէտիքտէ, Մարքիզ Օլէնք ալշագ պիր սէտա իլէ, վէ քէնտի քէնտիլէ լագըրտը իտիյօր կիպի. — պիւթիւն օ կիւզէլ իւմիալէրիմիզ պէրհափա օլտու, հէր շէյ մահվ ու նապուտ օլտու կիթտի — տէտի :

Շու պիր դաշ չիֆթ սէօզտէն սօնրա թէքրար իքիսի տէ սիւքիւթ իթտիլէր : Մարքի թէքրար քէլամէ աղազ իլէ պաշընը եօգտըրը գալտըրտը վէ շէյլէճէ պաղըրտը :

— Հէր շէյ մահվ ու նապուտ մը օլտու տէտին . նէ՞ պիլիրիզ, նի՞շիւն պու գատար շարուգ գաթը իւմիտ իթմէլի :

Օլէնք միւթէաճճիւպանէ կէօզլէրինի Մարքիյէ տիքտի :

— Եա չու կէլէն մէքթո՛ւպ . . .

— Մէքթո՛ւպ մը . նէ՞ օլուր . օ մէքթուպտան նէ՞ չըգար :

— Նէ՞ չըգաճագ . Գօնթուն իւմիտլէրինին մէվզըի իճրայէ կէլմէքտէ օլտուղը չըգար . Գօնթէսին համիլէ պուլունտըղընը իսպաթ իտէր տահա նէ՞ օլտուն :

— Հիշ պիր շէյ իսպաթ իթմէզ օ մէքթուպ :

— Ամմա եաքարսըն . . .

— Խա՛յըր, հիշ պիր շէյ իսպաթ իթմէզ . եալընըզ Գօնթ իլէ Գօնթէսին կէօսթէրիշէ ալտանարագ գահիպ օլտուգլարը իւմիտին խայալաթ գապիլինտէն օլտուղընը իսպաթ իտէր :

— Է՛յ, ճէլպ օլունան հէքիմլէրին վէրմիշ օլտուգլարը ըէյէ նէ՞ տէյէճէքսին :

— Հէքիմլէրին էօյրէնմիշ օլտուգլարը իլմ, եանըլմագ պիր իլմ տէյիլ տիր . օղար տա պիզլէր կիպի ալտանըրլաշ . ոլէն զանն էտէրիմ քի, քէնտի

էֆրեաբարարնա մուղայիր օլարագ, խիւլուս իթմէք իւզրէ պիր չէյ տիր Գօն-
թա սէօյլէմիլլէր. օն տէօրթ սէնէտէն սօնդրա Գօնթէսին չօճուգ թէվիտ ի-
տէպիլմէսի ազլէ մուվաֆը՞գ մը տըր. պունա ինանըլապիլի՞ր մի :

— Պէլքի ազլա մուղայիր օլաուն, ինանըլմագ օլաուն. անճագ էմսալըզ
պիր չէյ տէյիլ. բէք չօգլարնա վազու պուտուղընը պիլիրիմ :

— Հայտէ Գօնթէսին համիլէ օլտուղընը Փարզ իտէլիմ. պէօյլէ օլսա տա-
խի, պու հալ պիլիմ թէսավիուրաթմըզըն քեամիլէն պօշա չըգմասընը միւն-
թիճ օլամագ օլտուղընա սէնի իղնա իթմէյէ հազըրմ :

— Նա՞սըլ իգնա իտէճէքսին :

— Տիւշին պիր քէրրէ, Օլէ՛նք. պիլիմ սէրվէթիմիզի էլիմիղտէն գաբըպ
ալաճագ օլան չօճուգ տիւնհայա կէլինճէյէ տէկին, տահա նէ՛ օլուր նէ՛ օլ-
մագ. չու արալըզ իճրա օլունակէլէն սէյահաթըն եօրկունըղը, եօլարտա
տտըմ պաշընա ուղրանըլապիլէն դաղալարը, վէ համիլէ գատընլարըն վազը
համլաէն սօնրա էքսէրիա տիւշար օլտուղլարը թէհլիքէլի խասթալըզլարը
պիր քէրրէ կէօզիւնիւն էօնիւնէ կէթիր. պիրտէն պիրէ պիր գօրգու եախօտ
չիտտէթլի պիր խէլէճան, պիր տիւշմէք, եա պիր դայմագ պունճա միլեօն-
լարըն վարիսի օլաճագ չօճուղըն էօլմէսինէ մէտար օլապիլիլէր :

— Տօղրու տըր—տէտի Օլէ՛նք :

— Պունտան մատա, Գօնթէսին դօլայճա վազը համլ իթմէսի տէ լա-
զըմ կէլիր. Գօնթէսին հէնուգ կէնճ օլտուղընը պիլիրիմ, լաքին գօլայճա չօ-
ճուգ թէվիտ իթմէքիք չաղընը կէչմիշ տիր. խուսուսիլլէ քի իլք չօճուղու
տըր. պէլքի տէ Մատամ տը Բահօն տօղուրուրքէն էօլիւր :

— Եվվէթ, հազզըն վար—տէտի Օլէ՛նք :

— Չօճուղըն տօղար տօղմագ էօլմէսի իշթիմալինի հայտէ պիր եանա պը-
րազալըմ. . . —տէտի Մարքի :

Մատամ տը Շափինէի՛ մաշուգու Մարքիլէ տէհէթի էյմա իտէր պիր
նաղար աթֆ իթտի :

— Ումա՞րմըսըն քի էօլիւն :

— Ելպէթթէ քի ումարըմ :

— Էճէլի մէվուտու՞ իլէ մի :

— Էճէլի մէվուտու իլէ, եախօտ գաղաէն, օրասընը պիլմէմ. օրասը վա-
պիֆէմին խարիճինտէ տիր. էհէմիյէթսիզ պիր մախուզը վէ եախօտ լայըզը
վէճհ իւզրէ թէճէսսիւմ իթմէմիշ օլան պիր ճիսմ բարչասընը, վէ նիհայէթ,
սէնին կիպի գըյմէթտար պիր քիմաէնին հազզըլ օլան իւմիտլէրինի մահվ
իթմէք իւզրէ զահմէթ իտիպ տիւնհայա կէլէն պիր չօճուղըն վիւճու տինի
մէյտանտան գալտրըրըպ մահվ իթմէք դապահաթ սայըլապիլի՞ր մի : Չօճուղըն
էօլէճէլինէ չիւպհէ եօգ, անճագ տօղմատան էօլմէ էլլէթ քի տահա խայրա-
լը օլուր. անլամայօրու՞մ. նի՞չիւն պու դատար թէլաշ իտէյօրսըն, մուգտա-
րըպ օյույօրսըն, իէյէ՞ եարար. նի՞չիւն ասլա վէ դաթան դուհուրա կէլմէյէ-
ճէք օլան պիր թագըմ ֆէլաքէթլէրտէն պահա իթմէլի, քի խայալաթ վէ ճին-
նէթտէն իպարէթ պիր հալ տըր հալիմիզ, միւսալհատաթըմըզըն նէ վուգու
պուլտուղը վէ նէ տէ պուլաճաղը վար :

—Ա՛հ . Ալլահ իշխթսին :

Սէն Մէքզան՝ Օլէնքէ ճէվապ վերմէյիպ , եալընըգ թէպէսսիւմ իթտի :

Մատամ տը Բահօնըն համիլէ օլտուղընըն խայալաթ գապիլինտէն իտիւ-
կինէ տաիր , Մարքի իլէ Օլէնքին զահիպ օլտուղլարը էֆքեար , րէֆթէ րէֆ-
թէ քէսպը թագվիյէթ իտէրէք , Գօնթուն մէքթուպընտան կիրիֆթար օլտուղ-
լարը թէլաշը օլտուղճա թէսքին իթտի :

Օն իքի կիւն գօնագտա միւթէմատիէն հէր նէվի զէվգ ու սէֆա վէ էյ-
լէնճէ վէ ճիւնպիւշ իճրա իտիլտի . Լագթանն հիչ պիր շէյ էսիրկէմէյէրէք
քէսէնին աղզընը աշտըղը միսիլիւ , շարապ մօխգէնինի պօշալթտը . քէսիլէն
հայվանաթըն հատտ ու հիսապը եօգ իտի . հէր սապահ իքի սըզըր , տէօրթ
պէշ տանա , պէշ ալթըշար գօյուն վէ տօմուգ , վէ տուղինալար իլէ թափուգ-
լար պօղազլանըր իտի :

Յըշըլար պօշաշըր , վէ սճաղլար միւթէմատիէն եանար վէ էօլլէնտէն
սօնրա պաղչէտէ էնվարի էյլէնճէլէր թէրթիպ իտիլիր իտի : Ագշամլարը ֆէ-
նէր վէ գանտիլլէր իլէ թէգեին իտիլիշ օլան պաղչէտէ սապահլարա գատար
շալկը շալընըր , վէ կէնճ էրքէքլէր վէ զըզլար րազս խտէրլէր իտի : Քէօյլիւ-
լէր վէ խասէմէլէր սէվինճլէրինտէն նէ էտէճէքլէրինի պիլմէպլէր , վէ շու-
լաթիֆի էօմրիւն տէվամ վէ պապտընը թէմէննի վէ արզու խտէրլէր իտի :

Օն իքինճի ազշամ , եինէ Բահօն խանէտանընա մախսուս էլալիսէ իլէ ,
պիր իքինճի թաթար կէլիպ , Մարքիյէ պիր մէքթուպ տահա թէպիւմ իթտի :

6

Տիկէրինտէն ղայէթ մութմասար օլան իշպու լքիննի մէքթուպու իլէ ,
Գօնթ՝ զէվճէսիլլէ պէրապէր , ֆէրտասը տէյիլ տահա էրթէսի կիւնիւ , էօյ-
լէնտէն սօնրա սաաթ իւշտէ գօնաղա մուվասէլլէթ իտէճէյինի իսպար վէ ի-
շար իթմէքտէ օլտուղընտան , Մարքի տը Սէն-Մէքզան տէրհալ Լագթանսը
ճէլպ իլէ .

—Գօնթ տը Բահօն իլէ Գօնթէս եարըն տէյիլ օ պիր կիւն էյլէնտէն
սօնրա սաաթ իւշտէ կէլիյօրլար—տէտի :

Լագթանն՝ կէօզլէրինի ասիւմանէ տօղրու գալտըրլպ .

—Պին շիւքիւր Հագգ թէպա հագրէթլէրինէ . ինշալլահ մէրհամէթը սա-
մէտանիի գուտրէթուլլահ սայէսինտէ , սալիմէն ափտէթ իտէրլէր—տէտի :

—Քէնտիլէրինին մէմուռն օլաճաղը մէրթէպէտէ , իսթիգպալլէրի զըմըն-
տա թէրթիպաթը լաղըմէնին իճրասը լաղըմ կէլիր . պուռնու տա սէնտէն պէք-
լէրիւ . ղայրէթ վէ համիյէթինի իսպաթ էթմէլիսին . հէր քէս տէրէճէի նի-
հայէտէ խահիշ վէ մէսէրրէթ կէօսթէրմէլի . Բահօն խանէտանընըն վարիսի
մէշրուը օլաճագ չօճուղըն ֆէվգէլտտէ սուրէթտէ նիւմայիշլէր վէ սուրուը
ու մուհապպէթլէ իսթիգպալ օլուռնասը իգթիգա իտէր :

Խիլաֆը րիգասը օլարագ Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն սէօյլէմէքտէ օլտու-
ղը շու քէլիմէլէրտէն տօլալը հիսս էյլէտիյի ըզտըրասը տախիլիսինի , Լագ-

Թանս քէնտիյէ մախսուս օլան մէհարէթլէ տերհալ քէշֆ էյլէտի :

— Հագգըմաս իպրազ պուրըլան իթիմատ վէ էֆիյէթինիզէ Թագվիյէթ վերմէք իւզրէ էլիմաէն կէլէնի տիրիզ իթմէյէճէյիմէ էմին օլունըզ . մէսէրբէթը ումուսիյէնին պէրքէմալ օլմասը իշիւն հիչ պիր շէս էսիրկէմէյէճէյիմ . ֆազլա օլարագ իքի ֆըշը տահա շարապ աշտըրայըմ . հէր քէս Գօնթ իլէ Գօնթէսի զիյատէսիլէ սէվմէքտէ օլտուղընտան , հէր քէսին սէսլէրի գըսըլընճայա գատար «եաշասըն Գօնթ , եաշասըն Գօնթէ» , եաշասըն վարիս ,» տէյու տէֆաթլէ պալլըրաճաղարընը յատ իտէրիմ : Ալէնճ գըզլար էն թագէ շիշէքլէրի վէ էն պէյազ գուզըլարը թագտիմ իթտիքլէրի սըրատա , սէվինճլէրիստէն աղլայաճաղարընա շիւսիւմ եօզ . իսթէտիյինիզ պուշլար տէյիլ՝ մի :

— Էլվէթ , Լագթան . էֆքեարըմը բէք ալա անլամըշըն . կիթ վէ մուղաֆֆէրիյէթ քէմէրլիլին տէ թէրթիպ իթմէյի ունութմա :

— Իւշ ատէտ քէմէր թէրթիպ իթտիրմիլիմ տիր . պուշլարըն շիրիին իւզէրինտէն , աշգ ու մուհասպլէթ իլահէսինէ անտըրըր , եալտըզը քեաղըտտան գանատըլ քիւշիք պիր էրքէք չօնուգ աշաղը էնիպ , Գօնթէսին պաշընա պիր թամ վազ իտէճէք տիր :

— Բէք կիւզլ տիւշիւնմիւշսին . շու իճատըն շայանը մէտհ ու սէնա օլաճագ արը . կիթ մաքինալարընը հաղըրլա :

Լագթանս կէրի կէրի գարույա տօղրու պիր իքի ատըմ ալտըգտան սօնրա , թէքրար Մարքիյէ տօղրու իլէրլէյիպ .

— Սէմահէթը գալսիլէնիպին տէրէճէսի պէնտէնիպի ֆէվգէլատէ հայրէթտէ պըրագմըլ օլտուղընը միւսաատէրիզէ պինտէն պէյանէ մէճպուրըմ , Մարքի :

— Սահիլ մի . աճապա շու հայրէթը ֆէվգէլատէի նա.կէհանի նէտէն նէլէթ իտէյօր օլտուղընը անլայապիլիւրմիլիմ :

— Պու սլէմտէ հիչ պիր շէյտէ թէմամիլլէթ օլմատըղը հալտէ , գաթընըզտա միւշահէտէ իթմէքտէ օլտուղըմ , թամ պիր ուլուվլը ճէնապ վէ թավըլը գահրամանիտէն նէլէթ իթմէքտէ օլտուղընը պէյանտէն ֆարիլ օլամամ : Մարքի քէնտի քէնտիյէ — աճապա Լագթանսըն միւրատըլ նէ՞ տիր . նէ՞ տէմէք իսթէյօր — տէտիքտէն սօնրա , եիւքոէք պիր սէս իլէ .

— Սէօյլէտիքլէրինտէն հիչ պիր շէս անլամայօրըմ . մէրամըն նէ՞ իտէ սէօյլէ , է՛յ ֆագըլ Լագթան :

— Սիգի ֆէվգէլատէ տըճրէթ վէ ըզտըրապա կիրիֆթար իթմէսի լազըմ կէլէն պիր վագաատան տօլայը ֆէվգէլատէ մէմնուսիյէթ կէօսթէրմէնիզէ թէաճճիւպ իտէյօրում :

— Նէ՞ իմիշ օ վագրա :

— Գօնթ տը Բահօնա գարիպէն պիր վարիս մէյատանա չըգմասը :

— Պուշտան տօլայը պէնիմ նի՛շիւն ճանըմ սըզըլմալը . Գօնթ տը Բահօնըն միրատընըն պանա տօգրունուր ճիհէթի վա՞ր մը տըր :

— Պէլքի տօղրուտան տօղրույա Գօնթուն վէրասէթիլիտէ ալագատար օլմայասընըզ . անճադ , էկէրչի Գօնթ պիւա վարիս վէֆաթ իտէճէք օլա , հագգը վէրասէթ նիզամէն վէ գանուէն եալընըզ Մատամ Օլէնր տը Շափինէիյէ

ինքիդալ իտէր . Մատամ Օլէնքին տէ տուլ գալըր գալմագ , Գիւղին իլէ թէ-
զէվիւն իտէրէք Մարքիդ տը Սէն-Մէքղան օլմագ արգուսընտա պուլունտը-
ղընա օլտուղնա աշնայրմ :

— Տէմէք քի սէն պէնիմ ետրիմտէ օլտա իտին , ումում իլէ պէրապէր ,
մէսրուր վէ շատիման օլմագ իտին :

— Օլմագ իտիմ . չիւնքի , դաթընըղըն մալէք օլտուղը Փաղիլէթին պէնտէ
էսէրի պիլէ եօգ տըր . մէմուլին զայրը օլարագ , տօղաճագ օլան օ չօճուղա
նաղարը նէֆրէթ վէ լանէթլէ պագար իտիմ :

— Օ գատարա գատար քի , էկէրչի տօղմասընա մանի օլմագ էլինտէն
կէլէճէք օլտա . . .

— Պունա մուվաֆֆագ օլմագ իչիւն , շէյթանը պիլէ եարտըմա չուղըրմագ
լաղըմ կէլէճէք օլտա , թէրէտտիւա իթմէղ իտիմ :

Սէն-Մէքղան խաիւսանէ պիր թէպէտսիւմ իլէ .

— Տէմէք օլուր քի շէյթան վար օլտուղընա ինանըրսըն :

— Շիւպէսիզ . տինիմտէ բէք գալի իմ . էլիք իթմէլէ զայրէթ իտէրիմ .
անճագ օրթտա միւսնլար իլէ աղչէ կէօրտիւլիւմ հալտէ , շէյթանըն նա-
սիհաթլարընա տա գարչը տուրամամ . . .

— Բէք Ֆէնա իտէրսին , Լա'գթանա . գիհնինտէ սու միսիլիւ էֆրեար
պէսլմէ . պէնիմ նասիհաթըմ տինլէ : Զսմիրին րահաթընա նիպէթէն ալէ-
մին միւսնլարընն էհէմիլէթի գալմագ . ինսան նէ գատար Ֆէտաքեարլըզ
իտէր իսէ , օ գատար պախթիյար օլուր . էմսալինի սախթիար կէօրմէլէ
միւթ էլէզիլիզ օլմաղա զայրէթ իթմէլի . վէլէվ քի ախէրինին պախթիյարլըզ
սէնին մէնֆաաթընա տօգուսնա . շու ազիլանէ նասիհաթլէթի մի պիր էլիճէ
վէզն էլլէ , վէ կիթ պիր ան էվվէլ իսթիգալալ թէտարիքեաթը վէ թէրթի-
պաթընը իքմալ էթ :

Լազթանա՝ Մարքինին սէօղլէրինտէն պիւսպիւթիւն շալըրըպ , պաշընը
էյիպ աըշարը չըգտը :

— Շու խասիւս պէնիմ գիհնիմտէն կէչէնի քէչֆ իթմիլ . իչինտէն գօլայ
չըգըլմագ . պիր իշտէն տօլայը պիր կիւն քէնտի մուալէնէթինէ իհթիյաճըմ
օլտուղը հալտէ , էմրիմէ հազըր վէ նազըր օլտուղընը ֆիլվագը ֆէվգէլատէ
պիր մէհարէթլէ անլաթտը , — տէտի քէնտի քէնտիյէ Մարքի :

Մուայյէն օլան կիւն վէ սաաթտա , պիր գաշ իըզմէթեար էօնտէն գօ-
շուպ , Գօնթ իլէ Գօնթէսին պիր չարեք միւ մէսաֆէտէ օլտուղլարընը գօ-
նազտա սէյան վէ իլան իթտիլէր :

Մարքինին էմր , վէ Լազթանսըն թէրթիպ իթմիլ օլտուղը թէտարիքեաթ
իթմամ վէ իքմալ իսիլմիլ իտի : Պաղչէնին իչինէ իւչ եէրէ , հէր թարաֆլա-
րը եէչիւլիլէրլէ թէզեին իսիլմիլ պիրէր քէմէր ինչա իսիլմիլ իտի :

Իւչիւնհիւսինին իւզէրինտէ , գանատլարը եալըզլը քեաղըտտան եա-
բըլմը վէ էլինտէ չիչէքտէն մամուլ պիր թաճ թուլմուլ քիւչիւք պիր մու-
հասպէթ իլահէսի տուրմագտա իտի :

Էլլէրինտէ ճէսիմ չիլէք տէմէթլէրի թուլմուլ պիր չօգ կիւզէլ գըզլուր ,

վէ ետեքլէրինտէ պէյազ վէ գըվըրճըդ տէրիլի գուզուլար պուլունան պիր խալը կէնճ էրքէվէր Գօնթ իլէ Գօնթէսին վիսուլլէրինէ պէքլէմէքտէ իտիլէր :

Գօնթա իճար վէ խարան վէրէնլէր , վէ էմլաքընտա թէմէքքին իտէն քէօյլիւլէրին քեաֆֆէսի քէմէրլէրին էթրաֆընա խընճախընճ եըղըմըլար իտի : Քիլիսէլէրին չանլաւը չալընմագտա , վէ չալը թագըմլարը քէօյլիւ նաղմէլէրի թէրէննիւմ իթմէքտէլէր իտի : Գօնաղըն էմէքտարլարը պաղչէ գաբուսընտան գօնաղըն գաբուսընա կիտէն եօլ իւզէրինէ տիգիլմիլէր իտի :

Գօնթէսին թահթըրէվանը կէօրիւնտիւ . չիլթէլէր իւզէրինէ ուզանմըլ օլան Գօնթէսին պէնզի , էօրդունըգտան զիյատէ հէյէճանտան սօնմուշ վէ շու սօնուզըգ իսէ հիւսնի լէթաֆէթինի պիր գաթ տահա արթըրմըլ իտի :

Գօնթ Աննիպալ , զայէթ կիւզէլ պիր եաղըզ աթա սիւվար օլմուշ օլտուղը հալտէ , թահթըրէվանըն էանընտան եիւրիւյէրէք , կէօզիւնիւ գէվճէսինին իւզէրինտէն այըրմամագտա իտի :

Ալայ՝ քէսթանէ սղաճլարը իլէ մուհաթ եօլուն ուճընտան կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ , ֆէվզէլատէ պիր պաղըրլ տըր գօբուպ , պաղչէտէ պուլունան էհալի պիր աղըգտան «եաշաաըն» տէյու պաղըրմագա պաշլատըլար : Զալըլար հէր թարաֆտա պիրտէն թէրէննիւմ իթմէքտէ իտի . միւսթէճիրէրտէն էն զիյատէ մուսինլէրի վէ էմէքտարանըն էն գատիմլէրի , Գօնթուն մէսէրէթինի կէօրմէքլէ , վէ սիւլազը հատէնէ վէ նատիտէսինին քէնտի գանընտան պիր վարիտէ ինթիգալ իտէճէյինի խաթըրլարա կէթիւրմէքլէ սէվինճլէրինտէն աղամաղա պաշլատըլար :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ Մարքի տը Շափինեի պիրինիլ քէմէրին էօնիւնտէ պէքլէմէքտէ իտիլէր :

Հէր իքիսի մէսէրէթը ումուսիյէյէ հիսսէմէնտ օլտուզլարընը վէ գալպէն հիսս իթմէտիքլէրի հիսսիյաթըն ալամէթինի սըֆաթլարընտա կէօսթէրմէք իւզրէ զիյատէսիլլէ գահմէթ չէքմէքտէ իտի իտէլէր տէ , իսթէտիքլէրի կիւսի օյունլարընը օյնարլար , վէ սիմալարընտան հիչ պիր շէյ պէլլի իթմէզլէր իտի . էքսէրիա միւնաֆըզ օլան քիմսէ էյի թագլիտճի օլուր :

Թահթըրէվան տուրտու : Գօնթ՝ աթտան աշաղըն էնտի , վէ հէման Մարքինին պողաղընա սարըլարագ :

— Էլհամտիւլլահ . նէ՛ տէրէճէ պախթիյարըմ . — տէտի :

Մարքի տախի Գօնթուն պողաղընա սարըլըպ :

— Զանն իտէրսինիզ բի պիզ տէ սիզին գատար պախթիյար տէյի՞միլիզ . ճիւմէմիզ մէսէրէթ վէ պախթիյարըղընըզա հիսսէտարըզ : Էօմրիւնիւզիւն էն մութլու կիւնիւ օլան պու կիւն , պիգիմ հայաթըմըզն տա էն լաթիֆ վէ կիւզէլ կիւնիւ տիր :

Շու սըրատա Օլէնր տախի Գօնթէսին նէզտինէ կիթմիշ սախթէ պուսէլէր իլէ Գօնթէսի էօբտիւքճէ էօբմէքտէ պուլունմըլ իտի :

Թահթըրէվան թէքրար հարէքէթ իթտի . չիչէք տէմէթլէրի վէ գուզուլար թագտիմ օլունտու . թէչէքքիւրնամլէր օգունտու . վէ զայրիհիւմ վէ զայրիհիւմ , վէ Գօնթ իլէ Գօնթէս գօնաղա կիրտիլէր :

Գօնթ՝ մուսաւելէթ իթտիյի ազգամ, Մարքիյի նէզտինէ չազըրու պէն-
ախի իչիւն իթմիշ օլտուղը թէշէպպիւսաթըն Նէթիճէի խայրիյէսինի Մարքիյէ
ուզուն պիր միւլադաթլա թարիֆ վէ պէյան իլէ, գրալըն իպթիտատէ ճէ-
վապը ըէտտ վէրմիշ օլտուղընը, վէ նիհայէթ աֆվլամէյի իհսան էյէմիշ պու-
լունաղընը պիլտիրտի. իշպու նամէի գրալի իլէ Մարքինին սէվապըգը ահ-
վալի վէ իշէմիշ օլտուղը ճինայէթլէրին քեաֆֆէսի աֆվ օլունմը իտի:

— Սանա քէֆիլ օլտում. չէօյլէ քի, նէֆսինէ մուգապիլ նէֆս վէ նա-
մուսընա մուգապիլ նամուս թէահհիւտ իթտիմ. սէնին ալէյհինտէ վուգու-
պուլան իթհամաթըն քեաֆֆէսի իֆթիրա օլտուղընա, վէ Սէն-Մէքզան սիւ-
լալէսինտէն պիլիսին զապահաթ վէ ինթիյաթսըզլըգ իթմէսի միւմքին իսէ-
տէ, տէնաէթ վէ խըյանէթի իրթիքեապ իթմէսի ինթիմալին խարիճինտէ օլ-
տուղընա եհմին իտէրէք տապայը գազանտըմ: Գրալըն աֆվը սէնի հէր եան-
լըլըգտան վէ իֆթիրատան մասուն վէ պէրիւզգիմմէ իթմիշ տիր. իսթիգ-
պալին պատէզին պէնտէն մաատուտ տըր: Նէնիտէն եաշամաղա պաշլայապի-
լիրսին, վէ պէնիմ իլէ գարապէթ վէ միւնասէպէթի օլան Սէն-Մէքզան սիւ-
սիլէսինին սօն խալէֆինէ չայէսթէ օլան մուսվէնէթի վէ սէհապէթի սէնտէն
ասլա վէ գաթան տիրիղ իթմէյէճէյիմէ էմին օլապիլիրսին, — տէտի:

Սէն-Մէքզան՝ կէօսթէրիշտէն իպարէթ օլան պիր սատազաթը ֆէվգէլա-
տէ իլէ, Գօնթուն միննէթաարը օլտուղընը պէյան իլէ արզը թէշէքքիւր էյ-
լէտի. վէ հաթթա կէօյա հէյէճանը տախիլի վէ միննէթտարիի պինիհայէսի-
նի իյմա իտէրճէսինէ պիր գաշ տամա տա կէօղ եաշը ազըթտը:

— Միւսաատէ իտէրսէն սանա պիր նասիհաթ վէրէյիմ — տէտի Գօնթ՝
Մարքիյէ:

— Մէմնուկէթլէ վէրէճէյինիղ նասիհաթը տինլէմէկէ վէ օնա թաթալիզը
հարէքէթ իթմէկէ հազըրըմ:

— Նիմտի սէն սէրպէսթսին. պատէզին սէնին իլիւն հէր թարաֆ վէ
հէր եօլ աշըգ տըր. իսթէրսէն եարըն պիլէ Բարիսէ կիտէպիլիրսին:

Անապա Գօնթ՝ արթըգ քէնախինի գօհաղտա թէվգիֆ իթմէք իպթէ՞մէ-
յօր մը տէյու վէսվէսէյէ տիւշէրէք, Մարքի տիւշարը խէլէճան օլտու:

Գօնթ քէլամէ տէվամ իլէ.

— Սէնին կիպի հէր կէօնա մուգաֆֆազըյէթի կէօրմէկէ ալըմըլ օլան
պիր ասըլգատէնին, վիլայէթին պիր քէօշէսինտէ, պէօյլէ թէնհա պիր
մահալտէ ուզուն միւստէթ հէմվար պիր էօմր կէշիրմէքտէն չարուգ օսա-
նաճաղընը ըանա պիլիրիմ: Պունուն իլէ պէրապէր, պիրաղ վազըթ տահա
պուրատա գալմանը սանա նասիհաթ իտէրիմ. ազչէճէ մուղայիգաի հալի-
նէ տաիր օլան խուսուսաթը տապա վէքիլիմ հէնուզ թէսվիյէ իթմէմիշ տիր:
Իկէրչի շու արալըգ ալաճազլըլարըն սէնի մէյտանտա կէօրիւրլէր իսէ, ան-
լէրտէն պիր շէյ թէնզիլ իթմէք միւլքիլ վէ պէլի տէ իմքեանսըզ օլուր. չիմ-

աի իսէ ալաճաղըլար , հէնուզ սէնին հալինի պիլմէտիքլէրինտէն , պիր տէ-
րէճէյէ գատար , վուգու պուլաճադ թէքլիֆլէրի գապուլ իթմէկէ մէնպուշ-
օլուրլար : Հագգընտա օլան քէմալը մուհապպէթիմտէն նաչի սէնին մէնֆա-
աթըն իչիւն ուղրաշըյօրոււմ : Պիրազ վազըթ տահա պիզիմ միւսաֆիրիմիզ օլ .
քէօյ էօմրիւնտէ ճան իլէ պէտէն պիր արատա քէսպը գուվլէթ իտէրլէր .
սապը վէ թէհամմիւլ էթ . սէրվէթին գըսմէն թահթը թէէմինէ ալընընճայա ,
վէ սանա զայէթ գէնկին պիր գըզ պուլուալ տա , շան ու շէօհրէթինէ շա-
յէսթէ պիր հալ վէ մէվզը թէտարիք վէ բէյտա իտինճէյէ տէկին պուրատա
էյիճէ պիր էօմր կէշիրմէկէ զայրէթ էթ . շու թէքլիֆլիմի գապուլ իտէ՞րմիսին .
Գօնթըն շու սէօղլէրինտէն Մարքի պու տէֆա հագըգաթէն մէմնուսն վէ
մէսրուր օլուզ , Գօնթուսն էլլէրինի սըզը սըզը սըգտըգտան սօնրա , սինէ-
սինէ կէօթիւրիւպ տայաթտը :

—Շու նիյմէթինիզտէն տօյայը գալպէն հիսա էյլէտիյիմ մէմնունիյէթի
թարիֆ իթմէք գապիլ տէյիլ տիր . . . պէնիմ տէ էն զիյատէ արգու իթ-
տիյիմ պու իտի վէ լաքին թէքլիֆ իթմէկէ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտիմ :
Սիդին գօնաղընըգտա գալմագ , էն զիյատէ հասէտ իթտիյիմ պիր շէյ
տիր . պիւթիւն ճիսմիմտէ պէօյիւք պիր թէսլէտտիւլ վուգու պուլտուղընը
շիմօի հիսա էյլէյօրըմ . պէնիմ իչիւն պուրատան պաշգա պիր մահալտէ պախ-
թիյար օլմագ միւմքին օլամայաճաղընա գանաաթ հասըլ իթտիմ—տէտի
Մարքի :

—Համտ օլուսն Ալլահա , Բապըլը թէգատտէն հագրէթլէրի հէր մէսրու-
րիյէթի պանա իհսան պուլուրույօր . շիւնքի ճէվապընտան թէպտիլը հալ վէ
մէսլէք իթմիշ օլտուղըն թէհագգուգ էյլէտի . իլթէ շիմաի թաշըմագտա օլ-
տուղըն նամ ու շէօհրէթէ լայըզ վէ սէզա սալըլապիլիւրսին . պինաէն ալէյհ ,
հագգընտա օլան հիւրմէթ վէ բիայէթիմ պիր գաթ տահա թէգալիւտ էյլէ-
միշ աիր . պուսնա իսպաթ օլարագ , տօղանագ չօճուղըմա սէն սաղտըճ օլա-
ճագսըն—տէտի Գօնթ տը Բահօն :

Մարքի՝ Գօնթուսն սէօղլէրինտէն ասլա միւթէէսսիր օլմայըպ , պիր կէօ-
նա ալսիմի բէշիմանի հիսա էյլէմէտի . եալընըզ սիմասը ինսանա պէնզէր ի-
տի տէնիլսէ սէզա տըր . շիւնքի գալպի , ճէհէննէմ աթէչլէրինտէ տէֆա
տէֆա թավլանմըշ շէլէք կիպի սէրթ իտի :

Պէօյլէճէ պիր գաշ հաֆթա միւրուր իթտի :

Գօնթէսին համիլէլիկի խայալաթ գապիլինտէն օլտուղընա , վէ հէքիմլէ-
րին եանըլմըշ օլտուգլարընա տաիր , Մարքի իլէ Օլէնքին օ կիւնէ գատար
գահիլ օլտուգլարը իւմիտ պիւսպիւթիւն պօշա չըգտը . շիւնքի Գօնթէսին
համիլէ օլտուղը գահիր վէ շիւպհէսիլի իտի . Գօնթ իլէ Գօնթէսին էսնաի
զայպուպէթլէրինտէ օլտուղը միսիլիւ , Մարքի իլէ Օլէնք հէր կիւն վէ սըգ
սըգ կէօրիւշէմէքտէ իտիլէր իսէ տէ , եինէ հաֆթատա իքի իւշ տէֆա
մալիւմ օլան քէօշքտէ պուլուշուրլար վէ կէօրիւշիւրլէր իտի . հէր տէֆա-
աղնտա , Մարքի՝ Օլէնքին իթիգատաթը տինիյէսինի զայիֆլէթմէկէ զայրէթ-
լէ , քէնտի մագսէտինի կէօղլէմէքտէ պուլուշըր , վէ Օլէնքի քէնտի էֆքեա-

րընա ուշադրմադ վէ հիշ պիր չէյտէն կէրի տուրմամադա հազըր քէնտինէ պիր մույինէ բէյտա իթմէր իշիւն , Ալլահտան գորդմադ տէնիլէն չէյի Օլէնրէ ունութուրմադ լազըմ կէլտիինի րանա պիրի իտի :

Սէն-Մէքզան կիպի ուսթատ պիր քիմսէնին ալուճը իշինտէ Մարքիզ Օլէնրին գալպի պալ մօմու կիպի եուճուչատը : Մարքի՝ հէր հարէքէթինի եա մէնֆաաթը շախիյէ եա դարազ վէ եախօտ զըտտիյէթի մուհապպէթ հօգթաի նազարըյա իճրա իթմէքտէ , վէ սէֆիլ Օլէնր իսէ՝ պուճարա գարըը մուգալէմէթ իտէմէմէքտէ օլտուղընտան , հաղիմանէ Մարքիյի տինլէր վէ սէօլլէրինէ գանաաթ հասըլ իտէր իտի : Ալլահ գորդուսու տէնիլէն չէյի զիհնինտէն քեամիլէն չըդարտըգտան սօնրա , գապահաթ վէ ճինայէթտէն տէ գորդմադ օլտու :

Մարքի իլէ Օլէնր կիպի իքի կէնճ վէ կիւզէլ մախուզըն պիր արայա կէլիպ տէ , այնը էֆէքարը խապիսէ իլէ իթիլաֆ իտէրէք , աչգ ու մուհապպէթտէն պահա իտէճէք եէրտէ , պաշ պաշա վէրիպ տօղաճադ պիր չօճուղըն տօղմամասըն չարէլէրինի արամալարը բէք զարիպ , բէք տէհէթլու վէ հիշ կէօրիւլմէմիշ պիր մէնգարէ օլմադ կէրէք տիր :

Իպթիտատէ Գօնթէսին համիլէ օլտուղընա ինանմադ իսթէմէյիոյ , մուախսարէն պու խուսուստա իշթիսալարը գալմատըը կիպի , արթըդ պիր գաղա վուզուր իլէ չօճուղըն տօղմամասընա իւմիտ իթմէկէ պաշլատըլար : անճադ Գօնթէսէ օ տէրէճէ տըգգաթ վէ իշթիմամ իլէ նէգարէթ օլուճմադտա իտի քի , գաղանըն վուզուր իշթիմալտէն կէօրիւնէմէշ իտի :

Կիւնիւն պիրինտէ Օլէնր Մարքի իլէ եալընըզ պուլուճտըը սըրատա ,

— Դու մէլուճ չօճուղը անասընըն րահմինտէ էօլտիւրմէք իշիւն նահէհանի պիր գօրգու քիֆայէթ իթտիյի տիւշիւնիւլէճէք օլուր իսէ . . . անապա բէրիլէրէ միւրաճատթ իթսէ՞մ մի . . . — տէտիքտէ , Սէն-Մէքզան ճէվապ վէրմէտի իսէ տէ , Օլէնրին սէօլլէրի զիհնինի ույանտըրտը , վէ պուճուճ իճրատը չարէլէրինի տիւշիւնմէկէ պաշլատը :

Գօնթ տը Բահօն իլէ Մարքի , հալա միւսախտ օլտուղճա , ազլամ իւսթիւ աթ իլէ կէզմէյէ չըգմազըըը միւթատ իթմիլէր իտի :

Գօնթէս՝ գօլթուգ սանտալլիյէսինտէ օթուրուպ , Օլէնր իլէ պաղչէյէ նաղըր օլան պալգօնուճ իւզէրինտէն զէվճինին ալտէթինէ պէքլէր , վէ գարուտան կիրալիինի կէօրտիւքտէ , ուզադտան եալըըընը սալլար իտի :

Աննիպալ աթա մէրազը օլտուղընտան , էքսէրիա ազըըն աթլարա սիւվար օլուր , վէ օ տէրէճէ մէհարէթ վէ մէթանէթլէ գուլլանըր իտի քի , պիր թէհլիքէ զուհուր իտէպիլմէսի խաթըրլարտան պիլէ կէչէմէշ իտի :

Անճադ , Մատամ տը Բահօն՝ պուլուճտըը հալ իգթիղասընճա , զէվճինին աթընըն օյնայըպ սըչրատըըընը կէօրտիւքճէ էրիւքի թիւքէնիր վէ ուսլու պիր աթա պինմէսինի րէճա վէ նիյաշ իթտիքտէ , Գօնթ՝ հէր աթըն քէնտիսի իշիւն ուսլու օլտուղընը իտատա իտէր իտի :

Ախըրտա պուլուճան հալվանլարըն իշինտէ էն կիւզէլէրի ֆէզլէ վէ Մեհրաբ նամընտա պիր չիֆթ գըր աթլար իտի . պուճար օ տէրէճէ եէքտիկէ :

րինէ պէնդէր իտիւրէր քի , սիրինի տիկէրինտէն թէ՛Քրիգ իթմէք բէք միւշքիւ
օլուր իտի : Գօնթ իլէ Մարքի էքսէրիա պու աթլարա պինէրլէր իտի :

Պիր կիւն Մարքի՝ Լազթանս իլէ Լազարը ճէլպ իտիպ , ուղունճա վէ
կիզլիճէ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա , պաղչէտէ Գօնթուն նէզտինէ կէլտի , վէ
շունտան պունտան պիր խայլը միւլազաթտան սօնրա , պէրապէրճէ գօնաղա
կիրտիլէր . նէրտիւպանտան չըգար իքէն ալաղը գայըպ տիւշէրէք , օաղ պա-
ճաղը ինճինտի :

— Պիր հէքիմ չաղըրալըմ—տէտի Գօնթ :

— Սագըն հա՛ . հէքիմ գահգահայա ալըր պէնի . տուլտըղըմ աճը ճիւղի
պիր չէյ տիր . իքի իւշ տէ՛Փա սօղուգ սու իլէ օղալաթտըղըմ կիպի կէչէր
վէսսէլամ . եալընըգ գօրգարըմ քի , պու կիւն աթա պինէմէյէնէյիմ :

— Զօգ թէէսսիւֆ իտէրիմ , —տէտի Գօնթ . պէն տէ պունտան իւշ միլ մէ-
սաֆէտէ վագը պիր չիթիլիլիմաէ պագը ամէլիյաթը կէօրմէկէ մէճպուր օլ-
տուղըմտան , գօնագտա գալըպ սանա րիՓազաթ իտէմէյէնէյիմ . միյմարլար
օրատա պէնի պէքլէյէնէքլէր , եօգսա կիթմէզ իտիմ . անճագ մէմուլ իտէ-
րիմ քի , կիտէնէյիմիզ վագթա գատար սըզընըգ կէչմիշ օլուր :

— Ինթիմալ տըր , ֆագաթ մէմուլ իթմէմ :

Մարքինին մէմուլ իթմէտիյինէ հագգը վար իտի . չիւնքի էօյլէ թաա-
մընտան սօնրա սըզընը արթտը . վագըա թէհամմիլ օլունմագ տէրէնէտէ պիր
աղըր տէյիլ իտի իսէ տէ , հարէքէթ տէ իտէմէմէքտէ իտի :

— Պու կիւն պէն Գօնթէս իլէ Մարքիզին եանլարընտա օթուրուրըմ վէ
խըզմէթլէրինտէ պուլունըրըմ . սիզին սէօզիւնիւզիւ իտէրիզ վէ դայպուպէ-
թինիզ կէօզիւմիւզէ՛ կէօրիւնմէզ—տէտի Մարքի :

Գօնթ՝ աթ էլպիսէսիին կիլինմէկէ կիթտի :

Գօնթէս իլէ Օլէնք վէ Մարքի պալգօնա չըգտըլար . պիր միւտաթճիք
սօնրա , Անիպալ Քէպէր նամ աթընա պինմիշ օլարագ պաղչէյէ չըգտը :

Տ

Նէ՛ կիւզէլ աթ տըր , Գօնթուն պու աթը . ասըլ Արապիսթան աթը—
տէտի Մարքի :

— Կէօրիւյօրըմ ամմա , պագտըգճա գօրգույօրըմ—տէտի Մատամ տը
Բահօն :

— Նէտէ՛ն գօրգույօրսընըգ . Գօնթուն նէ էյի աթա պինտիյինի պիլի-
սինիզ :

— Պիլիլիմ վէ Փագաթ եինէ գօրգումտան սիթրէյօրըմ :

Անիպալ՝ Քէպէր պալգօնըն ալթընա գատար եագլաշտըրըպ , զէվճէսի-
նէ վէ Օլէնք վէ Մարքիյէ պիր սօն վէտա տահա իթմէք իսթէտի իսէ տէ ,
հայվան կեահ սըչրար , կեահ գօյար , կեահ տէօնէր վէ պիր վէճն իլէ պալ-
գօնա եագլաճագ իսթմէտիյինտէն , Մարքի ուղրալըր տուրուր իտի . Գօն-
թէ՛ իսէ գօրգույօրնտան կէօրմէմէք իչիւն կէօզլէրինի գաբար իտի :

Հայվան մահմուդա տայանամայրպ, նիհայեթ պուրնընտան աթէշ սա-
շարճասընա, հնգիմանէ պալզօնա եագլաշտըգտա, Մարքի աը Սէշ-Մէքզան
«պրա՛վօ» տէյու պաղըրտը :

Գօնթէս կէօղէրինի աշըպ գէվճինէ պագըպ :

— Աննիպալ, Աննիպալ, բէճա իտէրիմ քի պու աթ իլէ կիթմէյէսին :

— Նի՞չիւն գարընըղըմ :

— Նիչիւն քի օ աթ տէյիլ շէյթան տըր :

— Պէնիմ Քէպէ՞ր իչիւն մի տէյօրսըն . ա՛ Մարի, իֆթիրա էսիյօրսըն .
պու աթըն տամարլարընտա ճէվէլան իտէն գան ճընսիյէթինի իսպաթ, վէ ա-
րա սըրա քէնտիսինի սէրքէշլիյէ սէվգ իտէր իսէ տէ, գուզու կիպի հագիմ
տիր . վէ պիր չօճուզ, վէ պիր գարը պիլէ գօլայճա զապթ իտէր : Պինաէն
ալէյհ հիշ գօրգմա, վէ Ֆիւթուր իթմէ . իքի սաաթտան ավտէթ իտէրիմ :

Գօնթ վէտա իթտիքտէն ոոնրա, հայվանը սալըվէրտի . Քէպէր պիր իքի
համլատա գուշ կիպի ուշուպ կէօղէրտէն նիհսն օլտու :

— Գօնթուն աթը աաըլ Արապիսթան աթը օլմալը . զանն էտէրսին տէ-
միրտէն թըրնագլարընա գարթալ գուշունըն գանապարընը կէշիրմիլէր .
շիտտէթլի իիւզիեար պիլէ պու գատար չարուզ իլէրիլմէշ—տէտի Մարքի :

— Մարքի, Գօնթ պու աթա սըգ սըգ սիւվար օլուր մը :

— Բէք սըգ, հէման հէր կիւն . թանճմատընըղ մը :

— Պու կիւնքի կիպի ազղըն հալտէ հիշ կէօրմէմիլ օլտուղըմտան, իլք
աէֆա տըր քի կէօրիւյօրըմ զանն իթմէքտէ իտի :

— Հագգըն վար . անճագ սէպէպի բէք ալիքեար տըր : Քէպէր՝ Մեթուրըն
արգատաշը տըր . իքիմիզ պիրտէն կէզմէկէ չըգտըղըմը սըրատա, պէն տէ
Մեթուրա պինէրիմ, վէ իքիսի պիրպիրինտէն այրըմազլար . պէն պու կիւն
կիթմէտիյիմտէն, Մեթուր ախըրտա եալընըզ գալըյօր . Քէպէր իսէ պէօյլէ եա-
լընըզ չըգմաղա ալըլմամըլ օլտուղընտան, հիտտէթինի պէյան իտէյօր :

— Տէմէք օլուր քի, պու աթըն հիստէթի կիթտիքճէ արթանագ :

— Միւմքին տիր, իհթիմալ տըր :

— Օ հալտէ, գապթ օլունամայանագ, գօրգանագ շէյ, թէհիքէլի հալ :

— Շիւպհէսիլ, Գօնթտան պաշգասը պինէճէք օլսա զապթ իտէմէշ, վէ
նէթ իճէսի պէխիմ օլուր : Անճագ, Գօնթուն աթա պինմէք խուսուսընտաքի
մէհարէթ վէ ճէսարէթի սայէսինտէ, էն ազղըն աթ գուզու կիպի օլուր :
Բէճա իտէրիմ թէլաշ էթմէյին, Գօնթէս, գօրգանագ պիր շէյ եօգ :

Գօնթէսին կէօղէրինտէն գաթրա դաթրա եաշ տամամաղա պաշլատը :

— Իպթիտատէ էօյլէ տէրլէր . թէհիքէ եօգ տըր զանն օլունըր . Ֆա-
գաթ ֆէլաքէթ զուհուր իտէր իթմէզ անլաշըլըր քի իպթիտասընտան գօրգ-
մալը իմիշ . Աննիպալ ավտէթ իտինճէյէ տէկին կէնիշ նէֆէս ալամայանաղըմը
հիսա իտէյօրըմ—տէտի Գօնթէս :

Օլէնք իլէ Մարքի՝ Գօնթէսին զիհնինի տաղըթմայա ուղրաշտըլար իսէ
աէ, մուվաֆֆագ օլամատըլար : Գօնթէս կիթտիքճէ էնտիշէյէ տալար, վէ
օէօյլէնէնէրէ գուլագ վէրմէզ վէ սիւքիւթ իտէր իտի :

Պէտէյնէն պիր պուշուգ սաաթ կէշտիբաէն սօնրա , ուզադաւաւն պիր աթ քիշնէմէսի իշիտիլտի :

Գօնթէս պաշընը գալտըրտը . ըսլանմը օլան կէօզէրի գուրուլուպ , րէվ- նազը ասլիյէսիինի քէսպ իթտի : Բիշնէյէն աթըն Արապաթը օլտուղընա շիւպ- հէ Եօգ իտի :

Մարքի իլէ Օլէնր կիզլիճէ պիրպիրլէրինէ պադաւար :

— Էլհասը՛Լ , էլհասը կէլիօր . Եէնիտէն տիւնեայա կէլտիմ զանն իտէյօ- րում . . . —տէտի Գօնթէս :

Պու սէօզլէր տահա Գօնթէսին աղղընտա իքէն , Եօլուն թա օ պիր ու- ճոււնտա , աթ շէքլինտէ պիր ճիսմ կէօրիւնմէկէ պաշլայըպ , պու ճիսմ Եըլ- աըրըմ միսալի սիւրաթլէ իլէրիլէմէքաէ վէ պէօլիւմէքաէ իտի :

Մատամ տը Բահօն այաղա գալգըպ կէօզլէրինի օ ճիսմին իւզէրինէ տիք- տի . աթ իլէրլէտիքնէ վէ թէշխիս օլունտըզճա , Գօնթէսին պէնզի տահա զիյատէ աթմադաւա իտի :

Նահէհան պիր սէս տիր սալըվէրիպ , տուրտուղը Եէրտէ սալլանմաղա պաշլատը վէ իքի էլիլէ սանտալիյէյէ սարըլմաղա մէճպուր օլտու :

— Բէպէր տիր , Բէպէր . Եալընըզ կէլիօր :

Բէպէր մէճնունա՛նէ գօշմադաւա իտի . իւզէրինտէ էյէր օլմայըպ , Եալը- նըզ զըրմըզ պիր իրէք գումաշ բարչասը սաշլարընըն արասընտան տարմըլ իտի : Տէօնիւպ ախըրա կիթմէք իսթէտի իսէ տէ , աղղընլըղընըն շիտտէթին- տէն արթըզ թագաթը գալմամըլ օլտուղընտան , տէօրի՛ այաղը տիրտէն սօ- շա կէլիպ , Եէրէ սէրիլիվէրտի . վէ մուսխարէն գալգըպ գօնաղըն քէօշէ- սինտէն դաիպ օլտու :

— Պու նէթիճէի վէխիմէյի գալպիմ շահատէթ իթմէքաէ իտի . Գօնթ էօլ- միւլ , պէն տէ էօլէճէյիմ :

Սէն-Մէքզան իլէ Օլէ'ր՝ Գօնթէսի գունագլարընա թէլագգը իթմէք ի- շիւն պիր հարէքէթ իթտիլէր իսէ տէ , պու հարէքէթին դաստէն Եալաշլըղը հասէպիլէ , Մատամ տը Բահօն քէնտիլի զայպ իտիպ , պիւս հարէքէթ պալ- գօնըն թաշլարը իւզէրինէ տէվրիլիվէրտի :

— Շու օյուն էյի օյնանտը տէյի՛լ մի . —տէտի Մարքի Օլէնրին գուրաղըն- տան աշաղը . վէ Գօնթէսէ տօղրու էլիլէրէք , գալտըրըպ , սանտալիյէսիին իւզէրինէ սթուրթտու :

Օլէնր ճէվապ վէրմէտի իսէ տէ , Ֆէվգէլատէ մուզտարըպ վէ խէլէճան իշինտէ իտի . իլք ճինայէթ՝ հէր նէ գատար աւալէթը պէշէրիյէնին բէնչէ- սինտէն գուրթուլապիլէճէք տէրէճէտէ շէթանի պիր մէհարէթլէ թէրթիպ ի- տիլմիշ օլսա պիլէ , Եիւնէ ինսանը տիթրէթտիրի . անճագ պու պիր զաաֆը պէշէրիյէ տիր ըի , կէշէր կիտէր :

Սէն-Մէքզան հէման չանըն իրինէ գօշուպ , չանլարը ուրտուղը սըրատա , Օլէնր տալի մէհուսանէ ալագէլէր սալըվէրմէքաէ իտի :

Ուշագլար վէ խըզմէթճի գըզլար , պիր սիւրաթը Ֆէվգէլատէ իլէ գօ- շուպ կէլիլէր :

— Գօնթէս տը Բահօն քէյֆինի պօզտու . իշինիզտէն իւշ քիշի աթա պիւնիպ հէքիմէ գօշունըզ . չաբո՛ւզ , չաբո՛ւզ : Գօնթէսին հայաթը թէհլիքէտէ տիր : Հէր հանկընըզ քի պիր հէքիմ իլէ էն էվվէլ կէլէճէք օլուր իսէ , եիրմի պէշ ալթըն պախշիշ վար :

Պիր թարաֆտան էմէքտարանըն Գօնթէս հագգընտա տէրքէար օլան մուհապպէթլէրի վէ տիկէր թարաֆտան չու մուհապպէթէ թագ վիյէթ վէրէն ալթուէն սէվտասը իլճաաթըլա , իւշ խըզմէթքեար եէրինէ , սէքիդի պիրտէն տիշարը ֆըրլայըպ հէքիմլէրէ գօշտուլար վէ խըզմէթճի գըղլար կէլիս , Մա-
տամ տը Բահօնը գալտըրարագ , եաթաղընա գասար կէթիւրտիւլէր :

Գօնթէսի պայկընըգտան այմագ իշին գուլագլարընըն արգալարընըն սօ-
ղուզ սու վէ սիրքէ իլէ օղալամագ , վէ գուլվէթլի բուհլար գօշլաթմագ կի-
պի թէտապիրը իպթիտալիյէ իթթիլսագ օլունտու իսէ տէ , Գօնթէսի օյմագ
պիր վէճէ իլէ գապիլ օլամայըպ , ասլա վէ գաթան շէֆէս ալմատըղը կէօ-
րիւտիւքտէ , վէ Օլէնը էլինի Գօնթէսին կէօյիւսիւնին սօլ թարաֆընա տա-
յաթտըգտա , գալպինին պիլէ աթմատըղընըն անլատըգտա , տէհէթլէ եաթա-
ղըն եանընտան չէքիլիվէրտի :

— Էկէր էօլմիւլ իսէ , — տէտի քէնտի քէնալիյէ Օլէնը եալաշճա . էօլմէսի-
նէ պիզ սէպէպ օլտուզ . ա՛հ , գօրգոճագ տիթրէյէճէք շէյ . . . — տէյիպ ,
սաշլարընըն թէլլէրինտէն սօղուզ սօղուզ թէր ագմագա պաշլատը , վէ Գօն-
թէսին եաթագ օտասընտան չըզըպ , եանընտաքի օտատա պէքլէմէքտէ օլան
Մարքիյի կիթտի պուլտու :

— Նա՞սըլ օլտու . . . — տէյու սիւվալ իթտի Մարքի :

— Հալա հարէքէթ եօգ . տօնմուշ գալմըշ . նապըըն աթմայօր . նէֆէս
եօգ . պու տէրէճէ նակէհանի պիր գօրգու հէմ անասընը հէմ չօճուղընըն էօ-
տիւրէպիլիր իտի , Զանն իտէրիմ տէ քի էօլմիւլ տիր . նէ՞ եաբտըզ պիզ —
տէտի Օլէնը :

Մարքինին տուազլարընտա շէյթանի պիր թէսլէսսիւմ նիւմայան օլտու :

— Էօլմիւլ իսէ նէ՞ եաբալըմ . գապահաթ պիզլիմ տէյի՛ւլ ա . գամիրիմիզ
քէք րահաթ տըր . Գօնթ՝ ղէվճէսինին րէճա , վէ նիյազընա րաղմէն ղապթը
միւլքիլ հայվանլարա պինմէկէ ըսրար իտէյօր իսէ գապահաթ պիզլիմ մի տիր :
Հայվան սիւվարիսինտէն եազալը սըյըրըպ տա , գաշմըշ գօնաղա կէլմիւլ իսէ ,
վէ Գօնթէս տէ գօրգուսընտան էօլիւյօր իսէ գապահաթ պիզլիմ մի տիր :
Էլիմիզտէն նէ՞ կէլիր . պուստան աօլայը ֆիւթուր իտէճէք հիշ պիր իշ կէօր-
մէյօրըմ :

Պու տէհէթլի սէօզլէր , Գօնթէս Մարինին վէ պէլքի տէ Գօնթէսին
նաաշընըն սէրիլմիւլ օլտուղըն օտանըն եանընտաքի օտատա սէօյլէնտիլի վէ
խըզմէթքիարանըն եիրմի պէշ ալթուէնը գազանմագ իշին հէքիմ սուլմագա
ուղրաշաղլարը սըրատա , Աննիպալ տը Բահօն ֆիւթուրսըզճա գօնազտան
իշէրի կիրմէքտէ , վէ Գօնթէսի պալգօնտա պուլմատըղընա թէաճիւպ իթ-
մէքտէ իտի :

Աննիպալ հայրանաւան էնիպ իշերի կիրտիսի սըրաւա , խըզմէթնի գըզլար չալըրմը շուրայա պըրայա գօշուշմագաւա խտիլէր :

—Նէ՞ օլմուշ—տէյու սիւվալ իթ տի Գօնթ :

—Նէ՞ օլաճագ . Գօնթէս էօլիւյօր . . . պէլքի տէ էօլմիւշ տիր—տէտի իշլէրինտէն պիրի աղլայարագ :

Միւսիւ տը Բահօն գալսիւնտէն ուրուլմուշ կիպի , տուրտուղը եէրտէ տէվրիէնէք կիպի սալլանմաղա պաշլատը :

—Էօլիւյօր մը . . . պէլքի տէ էօլմիւշ մի տիր . գալիք մի տիր . Ալլահ պուշա ըագը օլմուր մու . պու գըզլար հագըգաթէն ագըլարընը գալ իթմիւշէր :

Գօնթուշ կէօզլէրի գարարտը , տամարլարընտաքի գան գաֆասընա սըշրատը , հէման աճէլէ ղէվճէսինին օտաւընա աթտը քէնտիլի :

Մարքի իլէ Օէնը Գօնթու կէօրտիւքլէրինտէ հայրան վէ միւթէաճճիւպ օլտուլար : Գօնթ իսէ անլէրին թէաճճիւպ սէտալէրինէ ասլա գուլագ ասմալըպ , քօշըրու ղէվճէսինին եաթաղընա տօղրու գօշտու , վէ եաթաղընի եանընտա իքի տիղլէրի իւզէրինէ տիւշէրէք :

—Տէմէք քի խըզմէթընարլարըն սէօղիւ տօղրու իմիշ , նագլը րէֆիգէմ . ճիւմիմին ճիւմի , ճանըմըն ճանը կիթմիշ . շու ալէմը ֆանիյէ լայըգ օլթայան օ մէլէքի ճէնապը Հագգ էլիմտէն ալմըշ . պէնիմ ճանըմը տա ալսըն վէսսէլամ . Մարի էօլտիւ իսէ պէն տէ էօլէյիմ—տէյէրէք , հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատը :

Մարքի տը Սէն-Մէքգան՝ Գօնթուշ էլինտէն թուլթաու . Գօնթ իսէ , շիտտէթլի վէ թէհտիտամիգ պիր սէս իլէ :

—Նէ՞ իսթէրսին պէնտէն , պըրագ քի տիլէտիյիմ կիպի տղայըմ—տէ գիքտէ :

—Տէմէք իսթէրիմ քի , պու կէօզ եաշլարընա հէնուշ մահալ եօգ տըր . տահա Գօնթէսին էօլմիւշ օլտուղը միւսպէթ տէյիւ . պէննէ , վանն իտէրիմ քի , Գօնթէս էօլմիւշ տէյիւ պայըլմըշ տըր :

Աննիպալ՝ Մարքինին վէրմիշ օլտուղը շու իւմիտէ պաղլանըպ :

—Էվլէթ , սէն հագգըլ օլմալըսըն . Հագգ թէալա հագրէթլէրի ատիլ վէ ըահիմ տիր . միւսթաշագգը ճէզա վէ էղիյէթ օլմայտն գուլունա , իշքէննէ վէրվէք . . . Մարի սաղ օլմալը . . . ճալպի եիկէ աթաճագ տըր . . . շիւմի կէօզլէրին ալըպ , նագարընը իւզէրիմէ աթֆ իտէճէք տիր . . . լաքին , Ալլահ աշքընա , հէքիմլէր նէրէտէ . Նի՛շիւն հէնուշ կէլմէմիւշէր . աճապա պիրա մէտէտ Գօնթէսին վէֆաթընը՝ մը արաղլիւյօրլար :

—Քիմսէյի իթհամ իթմէյինիգ , Գօնթ .—տէտի Սէն-Մէքգան . հէր նէ քի եաթըլմագ իգթիզա իտէր իտի իսէ եաթըլտը . հատիսէնին վուգուը իլէ պէրասէր , հէր թարաֆա տտամլար սաշտըրըլտը . պիր իքի տագըգալա գա .

տար ճիւղէսինին պիր արատա հէքիմէր իւէ ալտէթ իտէճէքլէրինէ շիւս-
հէ եօգ :

— Սէլսինլէր , կէլսինլէր , պէնի շու խէլէճանը գալպտէն պիր ան էվլէլ
գուրթարաճագ օլանա , սէրվէթիմին նըսֆընը մաէլմէմնունիյէ պաղըլլարըմ :

— Վէ պիրազ սիւքիւթտէն սօնրա—պու տէհէթլի հատիսէ նա՞սը վուգու
սլուլտու . նէ՞ օլտու :

— Քէշֆ ի՞թմէյօրմուսընը :

— Նա՞սըլ քէշֆ իտէյիմ . նէտէ՞ն խապէրիմ վաշ :

— Նալէհանի պիր գօրգու , վէ մէմուլին դայըլ ճէսիմ պիր ֆէլաքէթ
գուհուր իթմիլ զաննըյա , Գօնթէս պիրտէն պիրէ պայըլըս պալգօնուն իւ-
զէրինտէ տիւլտիւ :

— Օ գօրգու նէտէ՞ն նէշէթ իթտի . թախմին իթտիյի ֆէլաքէթ նէ՞ իմիլ :

— Քէպէշին եալընըլ իչէրի կիրտիյինի Գօնթէս կէօրտիւ իսէ , սիզի էօլ-
միւլ զանն իթտի , վէ տօղրուսընը իսթէր իսէնիլ , պէն տէ Օլէնր տէ ֆէվ-
գէլաւտէ գօրգուուզ վէ թէլաշ իթտիք :

Աննիպալ՝ անլամատըղը լիսանտան սէօլ սէօյլէնիյօր կիպի փինլէմէքտէ
վէ գուլաղընա վասըլ օլան սէալէր , զիհնինէ ասլա Կէրլէլմէմէքտէ իտի :

— Սիզի տինլէտիքճէ բույա կէօրիւյօրուլմ դանն էտիյօրըմ . Քէպէր պէնի
եհրէ տիւլիւրմէտի . հաթթա հարէքէթ իթտիյիմ զէմանտէն չօգ վիյատէ հա-
զիմանէ տալրանտը :

Սէն-Մէքզան թէաճճիւպի միւպէյյին պիր հարէքէթ իտէրէք .

— Աճապա պէ՞ն մի բույա կէօրիւյօրըմ . օ ազղըն տէհէթլի աթ տէլի
կիպի կէլիպ կէօղիւմիւզիւն էօնիւնտէ եհրէ տիւլմէտի մի . տէմէք կէօղիւ-
միւզէ կէօրիւնէն կէօլիէ իմիլ , Հէբիմիլ տէ Քէպէր օլտուղընը թանըտըլ :

Պու սըրատա իբի հէքիմ պիրտէն իչէրի կիրտիքտէ , Գօնթ հէր շէյի ու-
նութուպ , հէքիմէրին վէրէճէքլէրի գարարը տիւլիւնմէքտէ իտի :

Իբիսի պիրտէն Մատամ տը Բահօնըն վէֆաթ իթմէմիլ օլտուղընը պա-
տէթթէտգիգ պէյան իթտիլէր . վէ կէրչի Գօնթէսին հալի մուճիպը թէլաշ
պիր հալ տէյիլ իսէ տէ , պիր ան էվլէլ թէտալիսի չարէսինէ պագարագ ,
պայղընըգտան այմագ իգթիղա էթտիյինի սէօյլէտիլէր :

Անճագ հէքիմէրտէն պիրի Գօնթէսի այմագ իչիւն տէրհալ գան ալմագ
լիւղումընը տէրմէյան , վէ տիկէրի իսէ Մատամ տը Բահօնըն համիլէլիկի ի-
լէրիլէմիլ օլտուղը ճիհէթլէ , գան ալընաճագ օլուր իսէ , ալըլմագսըղըն սօն
նէֆէսինի վէրիպ էօլէճէյինի իտտաա վէ իթեան էյլէտի :

Շու իսթիլաֆը բէյ իւզէրինէ իբի հէքիմ պէյնինտէ էօյլէ պիր հալ զու-
հուրա կէլտի քի , էկէրչի օ սըրատա անլէրտէն միւսինն վէ միւճէրրէպ պիր
իւչիւնճիւ հէքիմ իւսթէ կէլմէսէ իտի , Գօնթ տիվանէ օլաճագ իտի :

Պու սօն կէլէն հէքիմ՝ էվլէլա իբի սէնաթտաղը պէյնինտէ իթթիֆաղը
արա հասըլ իթտիքտէն սօնրա , վագըթ զայ իթմէքսիգին իւճ վէրիպ , պիր
իբի տագըգա զարֆընտա Գօնթէս պէօյիւճէք պիր նէֆէս ալարագ կէօյլէ-
րինի աշտը :

Աննիպալ՝ թարիֆի նամիւմքին պիր մէտերբէթ սէտասը սալըվէրտի Գօն-
թէսին էլլէրինի հէմսն գաւրայըզ էօթէպիլտիյի գառար էօթու . անճագ
Գօնթէսին էլլէրինին հիչ պիր շէյ տույմատըղընը , վէ քէննի սէօզլէրինէ պիր
քէլիմէ պիրէ ճէվաւ վէրմէտիյինի կէօրտիւյիւնտէ թէաճհւպտէ քալըպ :

— Եւ Բապա . զանն էտէրսին քի պէնի քէ կէօրէպիլիյօր , վէ նէ տէ
սէօլէտիքլէրիմի իլիտէպիլլէյօր . . . — տէտի Աննիպալ :

— Տէտիյինիւ սահիհ տիր — տէտի իւշիւնճիւ հէքիմ — շիմտիլիք Գօնթէսին
ճիսմի քէսալը հայաթ իթմէկէ սլալայօր . հայաթը մանէվիյէսի հէնուզ պաշ-
լամամըլ տըր . չիւնքի պէյնի տահա սէրսէմ տիր :

— Նէ՞ վազթ սլէյնինտէքի խասթալըզտան գուրթուլաճագ :

— Վէրէճէյիմ իլաւտան գանը թապիի սուրէթտէ ճէվէլան իթմէկէ պաշ-
լատըղը կիպի պէյն տէ հալը թապիիսինի սուլուր :

— Շու հալտէ պիրազ շարուզ էտինիզ , բէճա իտէրիմ Տօզթօր :

— Պէն տէ օ արզուտալըմ . գօրգմայըն վազըթ զայ իթմէմ — տէյիպ ի-
լաճը վէրտի :

Վէրիլէն իլաճ կերչի թէէսիրլի վէ Փաիտէլի իտի իսէ տէ , մէմուլ օլան
նէթիճէ հասըլ օլմատը :

Մատամ տը Բահօնըն կէօզլէրի աշըլտըզտան պիր չարեէք սօնրա եա-
նագլարը գըզարմաղա վէ թէրլէմէկէ պաշլայըպ , պիր հարարէթ տիր իւսթէ
կէլտի . վէ հարարէթլէ պէրասլէր ճիննէթ ալամէթլէրի նիւմայան օլտու :
Գօնթէս զակէպտի նամիւմքին պիր տէհէթի հալ իլէ ուղրաշմագտա իտի :
Ճիկէրլէրի բարալայաճագ մէրթէպէտէ իշթիքեալէր իլէ էլլէրինի գօլլարընը
պիւքէր վէ կերէր տուրուր վէ պիր սէօզիւ իւշ տէֆա թէքրարալայարագ մը-
րըլտանտըղը իշիտիլի իտի :

— Օհ , շու աթ . . . շու մէլուն աթ . . . Աննիպալ . . . նաղը գօ-
նիմ . . . էօլմիւշ տիր . . . արթըզ պէն տէ եաշամագ իսթէմէմ . . . —
տէր իտի :

Գօնթէսին շու հալը տէհէթիթէրմասընտա եանընտա գուլուանալար ,
հէօնքիւր հէօնքիւր աղարալար վէ Մարբի իլէ Օլէնր եաղըզլարըլա կէօզլէ-
րինի սլէրլէր իտի :

Հէքիմլէրին իւշիւ տէ (ղարաիպտէն օլարագ միւթթէֆիգէն) պաշլարընը
սալլար տուրուրլար իտի քի , շու հալլէրինէ պիր հիւսնիւ մանա վէրիլէմէզ
իտի :

— Թէհիլիքէ վա՞ր մը — տէյու սիւվալ իթտի Գօնթ :

— Չամիրիմ միւնաատէ իթմէզ քի սիզի ալաթայըմ — տէտի մուսինն հէ-
քիմ — Թէհիլիքէ վար . հաթթա պէօյիւք թէհիլիքէ վար :

— Նէտէ՞ն գօրգույօրսընը :

— Խասթալըղըն պաշա աշմասընտան գօրգույօրըմ , չիւնքի օ հալտէ իշ
կիւնլէյիք . խուսուսիլլէ Գօնթէս համիլէ տիր :

— Պուսուսն էօնիւնիւ ալապիլէճէ՞քմիսինիզ :

— Ուղրաշաճագըզ :

— Մոռալաֆֆազ օլփնա՞ց մըսընդդ

— Օրասընը Ալլահ պիւրը պիւր թագըմ հէքիմէր կիպի պօլազըզ տէյիլիմ . միւսիկէ իճրա իտէպիլիլիմ տէյի էօյիւնմէմ . էլիմուէն կէլէնի եա . բանաղըմ . թապիյէթին տէ եարսըմ իլփմէնի լազըմ կէլիլ . հէր հալլէ Գօն . թէսին համիլէ օլտուղըն չօճուղըն սաղ գալմայանաղընա շիւսիմէմ եօզ տըր . վէ պուռնուն տա էօնիւնիւ ալմազ մուհալ գապիլինտէն իտիւկիլի պէյալէ մէճպուրըմ :

Գօնթ' չու սէզզէրտէն սինէսինէ թազը պիւր շիւ կէշիրիլօրլար գանն իթ . տի . անճազ , էն զիյատէ կիւզէնտիյի իւմիտին սլու սուրէթլէ մահվ օլմա . սընտան տօլալը հիսս էլլէթիկի անըյա չու սըրատա էհէմիլլէթ վէթմէյէրէք .

— Անպընը գուրթ արմանըն շարէսինէ պագըն , ամմա չօճուր փայ օլա . ճազմըլ , վարսըն օլտուն , եէթիլիլ քի անպսը սաղ գալսըն — տէտի :

Սէն-Մէքզան քէնտի քէնտիյէ — ինչալլահ էօյլէ օլտըր , ինչալլահ հէքիմէր Գօնթուն չու արգուսընը իճրա իտէրլէր տէ հէնուկ տօղմամըլ օլան չու վա . ըիսը մէլունտան պէնի վէ խուսուսիլլէ Օլէնրի պիւր ան էվվէլ գուրթարըր . լար . շիւնքի հագըրգալթէն Գօնթէսէ պիւր ֆէնալըզ օլմասընը իսթէմէմ — տէտի :

Իւչ կիւն իւչ կէճէ , Գօնթէս հայաթ իլէ մէմաթ արասընտա ուղրալ . մազտա , վէ էքսէրիա մէմաթա տահա զիյատէ գարիպ հալլէրէ կիրիֆթար օլմազտա իտի :

Հէքիմէր հէման գաթը իւմիտ իթմիլ վէ Գօնթէսին եաշայապիլէճէկիլի մէմուլ իթմէտիքէրիլի գէվճինէ տէ պիւր քէրէճէյէ գատար անլաթմըլ օլ . տըզլարընտան , արթըզ գէվճէսինին հէր տագըզա ճան չէքիլմէք կիպի հալ . լէրիլէ տայանամայըլ , Գօնթ սինէսինի թըրմալար վէ օն եէտինճի տարտա քէնտի քէնտիյի թէլէֆ իթմէք մէսպուզ օլմատըղը հալտէ , գէվճէսինտէն սօնրա եաշամամազ իչիւն քէնտի քէնտիյի էօլաիւրմէքիլի թէսապիւր իտէր իտի :

Իւչիւնճիւ կիւնիւն ազչամըսը մուսինն հէքիմ Գօնթուն ահ ու ֆիղանը . նա թէհամիլէկիլէզար օլմայարազ , պիւր եանա չէքիպ :

— Գօնթ . նէթիճէի հալ եագլալըյօր . պուռնտան պէօյլէ խասթալըզ իւ . լէրիլէյէմէզ . Գօնթէս եարըն եա էօլիւր վէ եախօտ գուրթուլուր — տէտի :

10

Աննիպալ՝ օ կէճէյի տիգ իւզէրիտէ Ճէնապը Հագգա տուա վէ նիլազ իթմէքէ կէշիրտի : Արթըզ հէքիմէրին իլմինէ էմիլլէթ իթմէքիլի ալթըթա . րաֆ իլէ , մէրհամէթը իլահիյէյէ սըղընալ . օ կէճէ Գօնթ իչիւն կէքմէզ ու . ջուլն պիւր կէճէ օլտու . եանան մրմար պիթիպ չաւմատանլարըն համարը պի . յէ գըրըլար իսէ տէ , Աննիպալ օ տէքէճէ տալմըլ իտի քի , չու հալլէրին ֆարգընա պիլէ վարամամըլ իտի :

Նիհայէթ շաֆազ աթըզ , վէ զուլմէթին եէրինէ պալընլըզ քալմ օլ .

մաղա պաշլատող տա , Գօնթ մէրմէր միսալի տօնմուշ օլտուղը հալտէ , առու-
ատան գալղըպ , գալսլի չարթա չարթա վէ սողուգ սողուգ թէր տէօթէ տէ-
թէ , նէ իշիտէճէյինի պիլմէք իւզրէ քէմալը խէլէճան իշինտէ Գօնթէսին Էօ-
տասընա կիրտի : Երթաղըն պաշլոնտա տուրմագտա օլան հէքիմ՝ կիւրիւ-
թիւսիզ եւրիւմէսինի իշարէթ իթտի : Աննիպալ կէօղլէրիլէ հէքիմէ Գօնթէ-
սին հալինի սիւվալ իթտիքտէ , հէքիմ զայէթ եավաշճա—հէրարէթ վէ նէօ-
պէթ քէսիլտի . ուլույօր . թէհլիքէ գալմատը—տէտի :

Հէքիմին քէշֆի բէք տօղրու իտի . նէօպէթ կէճէ կէլմիշ կէշմիշ իտի :
Գօնթէսին էօլմէք թէհլիքէսի գալմամըշ օլուպ , քէսալը սըհնէթ վէ քէմալը
մուվաֆֆագըշէթլէ վաղը համլ էլլէմէսի պիլէ մէմուլ իտի :

Շու հալտէ , Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն էն էտնա վէ խաին տէրէճէտէ
իճրա իթմիշ օլտուղը ճինայէթ քէնտինճէ պիր շէյի միւֆիտ օլմալըպ պօշա
կիթտի :

Գօնթ՝ սէվինճինտէն սէրմէսի պիր հալտէ , չպիր սէվիլիւլ թէալլիւզի
վէ էն աղիզ պիր ասթու կիպի Մարքիյէ կերէք Գօնթէս վէ կերէք տօղա-
նագ չօճուգ իշին պիր կէօնա թէհլիքէ գալմատըղընը թէպշիթ իթտիքտէ ,
Մարքի գիյատէ մահզուլն օլտու վէ պաշլոնա աղըր պիր թաշ տիւշմիւշ կիպի
սէրսէմլէտի գալտը իսէ տէ , հալինի պէլլի իթմէմէքտէ Փէվգէլատէ մէհա-
րէթի օլտուղընտան , մահզունիյէթի վազըասընը գաարը գալպինտէ սէթր
իլէ օ տէրէճէ խալիս պիր ալամէթը շատիմանի կէօսթէրտի քի , Գօնթ հայ-
րան օլտու :

Աննիպալ՝ պուլունաղը հալը ըպտըրապտան գուրթուլուր գուրթուլմագ ,
վուգու պուլմուշ օլան զարիպ սէհվին նէտէն նէլէթ իթտիյինի վէ նասըլ օ-
լուպ տա Գօնթէս իլէ Սէն-Մէքզան վէ Օլէնրին կէօղլերի էօնիւնտէ կէլիպ
եկրէ սէրիլէն աթը քէնտիսինին պինիպ կիթմիշ օլտուղը Գէղլէէ պէնգէթմիշ
օլտուղլարընը անլամագ իսթէտի :

Մեթուր իլէ Գէղլէին իբի տամլա սիւտ վէ եախօտ իբի գար բարչասը
միսալի պիրպիրլերինէ պէնգէր օլտուղլարընը մուգատտէմա արգ իթմիշ իտիք :

Մեթուրըն պաշը պօշանարագ , ախըրտան գաշմըշ վէ տիզ գաբագլարը
գան իշինտէ քիլնէյէ քիլնէյէ պաղշէյէ Փըրլամըշ օլմասընտան , Գէղլէին եա-
լընըգճա ախըրտան չըգմասընտան տօլայը հիտտէթէ կէլէրէք , արգասընտան
կիթմէք իւզրէ , եուլարընը գըրըպ , ախըրտան տիշարը Փըրլամըշ , վէ քէօյ
իշինտէ պիր սաաթտան գիյատէ տօլաշտըգտան սօնրա , տէլի կիպի թէքրաթ
ախըրա կիրմէք իսթէմիշ օլտուղը թախմին օլունտը . շու թաֆսիլաթ Գօն-
թու իգնա էլլէտի :

Վազըա՝ պօշ պէհանէլէր իլէ խըզմէթ քեարլարը պիրէր թարաֆա կէօն-
տէրտիքտէն սօնրա , Մեթուրը գարիյէյէ տօղրու կէօթիւրմէկէ վէ քէսթանէ
աղաճլարընըն նիհայէթինէ կէլտիքտէ ախըրա տօղրու եալընըգճա պաշընը սա-
լըվէրմէկէ , Լազթանսըն Լազարա միւսատտէ իթմիշ օլտուղը քիմին խաթ-
րընա կէլպիլիթ իտի :

Էյլէ հիքմէթի վէ միւճիզէ միսալի թէրթիպ օլունմըշ ճինայէթլէր վու-

դու պուլապիր թի, ինսանըն զիհնի նէ թէսապուր վէ նէ տէ թէխայիւ
իտէպիր :

Իշթէ պու ճինայթ տախի օ գապիրտէն իտի : Հէր նէ գապար Սէն-
Մէքան թէչէպուրտաթը վազըսընտա մուվաֆֆազ քըսմատը յիսէ տէ,
պուռնոն ին պէրապէր ապա գաթը իւմիտ իթմէյիպ, հէր կէօնա խըյանէ-
թի թէրթիպ վէ թէվիտէ զիյատէսիյէ միւսաիտ օլան ֆիքրիյէ մազսատընա
նաիլ օլմագ իւզրէ եէնի եէնի թէրթիպէր տիւլիւնմէկէ պաջատը, վէ իբի
այ գարֆընտա, պիր գաչ թէճրիւպէլէր տահա էթաի. չէյիլէ թի, զայթ
րիւզկեարը պիր հապատա կէնէ եարըսը Գօնթէսին տաիթէսինին ալթընպա-
թի տաիթէտէն աթէլ զուհուրիյէ, Մատամ տը Բահօն իտկէհան ալէվ վէ
տիւման իշինտէ գօրգուսընտան պայըմըլ գալմըլ իբէն, զէվճի Աննիպալ
վագթընտա ույանըլ վէ հէման գօշուպ սալիմէն զէվճէսինի գուրթարմաղա
մուվաֆֆազ օլմուլ իտի : Հարիգին նասըլ զուհուր իթմիլ օլտուղը փնլաշը-
լամպաղընտան, գապաէն վուզու պուլմուլ օլտուղընա գարար վէրիմիլ իտի :

Պիր պաշգա տէֆա տախի, Գօնթէսին հաթագ օպասընն տիւլարընտա
ասըլ օլան հէսիմ պիր Վէնէտիկ այինէսի պիրտէն չիվիսինտէն գօրուպ խա-
լընն իւզէրինէ տիւլիւպէրմիլ իտի : Այինէնին տիւլմէսինտէն պիր իբի սա-
նիյէ մուգատտէմ, Գօնթէս ճօնիւնտէ օթուրմուլ սաշարընն տիւզէթմէքտէ
պուլուռնմըլ իտի : Այինէնին սաղլանմըլ օլտուղը իբէթի գօրտօնլար մախսու-
սէն աշընտըրմըլ կիպի կէօրիւնմիւլ իտի իսէ տէ, պու տա գապուլէ շայան
պիր թախմին օլմատըղընտան, Գօնթ իլէ Գօնթէս թախմինլէրինտէ ալտան-
մըլ օլտուզարընն թէպիմէ մէճպուր օլմուշար իտի :

Մարթի տը Սէն-Մէքանըն ինրա իթմիլ օլտուղը խապասէթին քեաֆֆէ-
սինի զիքր իթմէլիյէ ինթիյաճ եօգ . Մարթի՝ միւրապընա նաիլ օլմագ իւզ-
րէ, հէր կէօնա տուգաղը կիզլի կիզլի գուրմագտան եօրուլմամագտա օլտու-
ղը միսիլիւ, ճէնապը Հագգ տախի չու ալշագ հէրիֆին Գօնթէս ալէհինէ
ալմըլ օլտուղը ճէնկի կէօրտիւլիւնտէն, պիշարէ Մատամ տը Բահօնը մուհա-
ֆթագա իթմէքտէն ֆէրագաթ պուլուրմագ իտի :

Նիհայէթ Մարթի պիւա նէթիճէ տէվամ իթմէքտէ օլտուղը թարիգտէ,
պիր կիւն թաթիւը հարէքէթ իթմէք մէճպուրիյէթինէ տիւշար օլտու :

Գօնթէսին թէվիտ իտէճէյի կիւն կէլիպ չաթմըլ օլտուղընտան, սան-
տալիյէսինին իւզէրինտէն գըմըլտանամաղ օլտու . վէ հաթթա հէր կիւն կէլ-
մէքտէ օլան միւսաֆրէրի պիլէ եէրինպէն գըմըլտանամագսըլըն գապուլ իտէր
իտի : Գօնթ տը Բահօն՝ շէօհրէթը ֆէվզէյատէյէ մալիք վէ պարայտա խաթըր
զիյատէսիյէ մէրի պիր գաթ օլտուղընտան, վիլայէթին զէնկին վէ ֆուգա-
րասը թէպրիք ու թէհնիյէթտէն կէրի գալմամագտա իտիլէր :

Գօնթէսին պու վէճհ իլէ հիշ քիր վագըթ եալընըլ գալմատըղըն, վէ
Գօնթուլն նէ կէճէ վէ նէ տէ կիւնպիւզ զէվճէսինին եանընտան այրըլթաթը-
ղըն Մարթի միւշահէտէ իթմէքլէ, պիր արալըլ չարէսիպ գալարագ զէհր
գուլլանմագըլըլ թէսապուր իթաի իսէ տէ, զէհրին ալաիմի ալէնիյէսինտէն
գօրգուրընտան, իթիմալինէ ճէօարէթ իտէմէյիպ սաթֆը նազար էրէտի . վէ

պիր տէ պիր քերթէ պիր չիւպէն արըզ օլտուղը վէ խափիֆ պիր վէսվէսէ
թէվէլլիւտ իթտիյի կիպի, էսկի վուզուաթլար խափրա կէթիրիլի, մէյտանա
գօնուլը, չիւպէն թանթընտա գալան շէյ թէհազգուզ իտէր, վէ քարան-
լըզ օլան՝ այտընլըզ թէհավվիւլ իտէր, վէ էնճամընտա գէհլիլէյէն մէյտանա
չըզար իսէ, հալի եաման օլուր օլտուղընը տիւչիւնէրէք Մարքի Փարիզ օլ-
տու :

Պինաէն ալէյհ Մարքի՝ պէշ ալթը միլեօնլըզ պիր ապըզատէ օլմագլըղը
զիհնինտէ գուրալտան պէրու, մուսխարէն մէյտանա չըզաճագ՝ իքէնտիսի-
նի իթհամ իտէպիլէճէք պիր ճինայէթ իլլէմէկէ ճէսաքէթ իտէմէմէքտէ, վէ
միւմբին օլտուղը մէրթէպէ իճրաթընտան գաչընմագտա իտի :

Պէօյէճէ Մարքինին հիշ պիր մուամլէ վէ հարէքէթտէ պուլունփատըղը-
նը Օլէնը կէօրտիւքտէ կիւնիւն պիրինտէ :

— Սարփը հազար մը էթտին . . . — տէյու սիւվալինէ :

— Սարփը հազար իթմէք մի . . . պէ՞ն մի . պու սիւվալին պէնի ընճի-
տէ իտէյօր, ազիզիմ Մարքիզ, չիւնքի պէնի հէնուզ թանըմամը օլտուղու-
նըզ վէ հազգըմտա օլան էֆրէսարընըզ բէք մագպուլ օլմատըղընը խապթ
իտէյօրսընըզ — տէյու ճէվապ վէրտի :

— Նիհայէթ նէ՞ հարըյօրսըն, նէ՞ իլլէ մէչըուլըն :

— Պիր շէյ եաբտըղըմ եօզ . պէքլէյօրում :

— Նէ՞ շէյէ պէքլէյօրումն :

— Յըրսաթ էլէ կէչիրմէկէ :

— Պու ֆըրսաթ նէ՞ վագըթ էլէ կէչէպիլէճէք :

— Գիմ պիլի :

— Շայետ կէչմէզ իսէ՞ :

— Թէլաշ էթմէ . չարէսինի պուլաճաղըմ :

— Օլմայաքի կէճ գալասըն :

— Պէնիմ իլիւն կէճ գալմագ օլմագ :

Մարքինին չու ճէվապը չիրին Օլէնրի պիր տէրէճէյէ գապար թէէմին
իթտի իսէ տէ, վագըթ կէչմէքտէ վէ կիւնլէր եքթիկէրինի թէագըպ իթ-
մէքտէ իտի :

Գօնթէսին վազը համլ իթմէսինէ պէշ ալթը հափթա տահա գալմը օլ-
տուղընտան, պու միւտտէթի տախի կէչիրմէք իճապ իթմէքտէ իտի . Գօնթ
պէվիւնինտէն տէլի տիվանէ կիպի օլուպ, տօղաճագ չօճուզ իչիւն Բարիստէն
գրալատէլէրէ մախսուս թաղըմլար կէթիրթմիլ իտի :

Մարքինին Օլէնը իլլ պալատէրի մուսխասար միւքեալէմէսինտէ էմիլէ-
թը գալպ կէօսթէրտիլի կէօրիւմիւլ իսէ տէ, հագըզաթը հալ պու մէրքէզ-
տէ օլմայըպ, կէճէլէրի էքսէրիա ուզու տէնիլէն շէյ կէօղիւնէ կիլմէզ, վէ
գճազվէի հասըլէյէ մալիք օլան զիհնինին վագըթը մէրհուընտա չու գուվէթ-
տէն մօհրում գալմասընտան ինթիրաղէն թէլաշ իտէր տղըրուր իտի :

Հէր սապահ աթընա պինիպ եալընըզմա կէզմէկէ չըզար, վէ պազէն
Լագարը տախի պէրսպէր ալըր իտի իսէ տէ, եանընա եանալըրմագ վէ հէ-

ման ասլա մուսահէպէթ իթմէզ իտի : Լազար՝ Մարքիօնն ախաղաղըն պիլաթ-
յինտէն , չու վէճհէ սիւքիւթը քալինէ թէաճճիւալ իտէր իտի :

Կիւնիւն պիւրինտէ Մարքի , հայվանընը եափաշ եիւքիւտէրէք , պաշընը
չէվիւրիպ Լազարա պիր իշարէթ իթտի :

Լազար հէման մահմուզը ուրուպ , էֆէնաթսինին եանընա եաղլաշտը :

— Խաթըրմա էօյլէ հէլիօր քի , Բարիստէն չըգորդըն սըրատա զարիպ
սէնաթտա պիր գարը իլէ չօզ կէօրիւշիւր օլտուզընը սէօյլէմիշ իտի , աէ-
յի՞լ մի :

— Բէք ալա խաթըրնըզտա գալմըշ . . . ֆէվգէլատէ պիր մախլուգ իտի .
• գարը պէնիմ աշըգէմ վէ իսմի տէ Սիմօն Բայմօն իտի :

— Պու Սիմօն Բայմօն նէ՞ իլէ մէշղուլ իտի :

— Սիմօն Բայմօն քեաղըտ աշար իտի , ափուճըն չըգղըլարընը թէտգիգ ի-
լէ խթիգպալի քէշֆ իտէր իտի . պուճտան մատատա իլմ թուհսիլ վէ իզննա-
մէ պիլէ իսթիհսալ իթմիշ իտի :

— Իզննամէ՞ մի :

— Եվլէթ , գապիլէ իտի . հաթթա եէմին իթմիշ օլան գապիլէլէրտէն :

— Սէնաթընտա մէհարէթի վա՞ր մը իտի :

Լազար պիր ահը սէրա չէքէրէք :

— Հէզար հայըֆ քի , զիյատէսիլլէ մէհարէթի վար իտի . հաթթա • մէ-
հարէթի եիւզիւնտէն մահվ օլտու պիթտի . վա՞հ պիշարէ Սիմօն , վա՞հ :

11

— Մէհարէթի եիւզիւնտէն մահվ մը օլտու . աշլամատըմ . նէ՞ տէմէք
խաթէյօրսըն :

— Տէմէք խաթէրիմ քի , իհթիյաթա ասլա ըիայէթ իթմէյէրէք իլմ վէ մէ-
հարէթինի , պիր թազըմ էօյլէ ասըլգատէ գատընլար վէ գըզլար հագգընտա
խաթիմալէ գալըլտը քի , • սալէտէ մէգըիւր գատընլար վէ գըզլար մէհլուֆ
օլտուզլարը ֆազիլէթին շէօհրէթինի մուհաֆազա իտէպիլտիլէր : Բէճա վէ
նիյազէ վէ խուսուսիլլէ ալթուճ սէսինէ առլա տայանամազ իտի . սօլու պիր
քէսէ կէօրտիլիւ կիպի եէլքէնլէրի հէման էնտիլիլ իտի : Պիր թազըմ պէտ-
խահլար Սիմօնու էլէ վէրտիլէր , վէ հասպէլ մէրհամէթ վէ շաֆազաթ սուի
հալտէ սուլուճմըշ օլան Սիմօն Բայմօնըն թութուլուպ հապս իտիլմէսի էմր
օլունտու :

— Սօնու նէ՞ օլտու :

— Թէսատիւֆէն մէլիանէնին պիրինտէ իքի բօլիս մէմուրընըն միւսահէ-
պէթինէ եէթիլտիմ : Սիմօնու Լանթէրն ասգաղընտաքի իգամէթ կեահընտա
թութուպ թէվգիֆ իտէճէլէրիի խապէր ալտըմ . վէ գօշուպ իլի քէնտիսինէ
անլաթտըգտան սօնրա , գաբու մուհասէրէյէ ալընմըշ օլտուզընտան բէնէրէ-
տէն գաշըրտըմ գուրթարտըմ . իքիմիգ պիրտէն գաշաղգ . մուախաարէն պէն
ասօրու սիգի սու վիլայէթտէ արայըպ պուլմաղա կէլտիմ :

— Էյ Սիմոնու նէ՛քէտէ պըրագտըն :

— Բիւյի ճիւղաբլարնա գատար պէնիմ իլէ կէլաթտէն առնար, քէնտի վաթանը օլան Շամսլաս գարիյէսինտէ պըրագտըմ . օրատա ասը շէօհրէթի օլան Ճրանսուազ Արզագ նամըյլա մալիմ տիր : Պիրպիրիմիզտէն այրըլտըլմըզ սըրատա, հիւքիւմէթ մէմուրարընըն էլինտէն գուրթուլտուղընտան աօլայբըզհարը մէմնուհիյէթլէ պէրապէր, պուռնան պէօյլէ թէհլիքէլի իշէրէ կիրիշմէմէկէ գաթիէն գարար վէրմիշ օլտուղընը վէ եալըլըզ գապիլէլիք սէնաաթընը ըրզ ու նամուսը եէրինտէ իճրա իտէճէկինի պէլան, վէ պաշա տա խըզմէթիհիդի թէրք իլէ, էմասլիմէ էլլիք իթմէքիլիմէ դայրէթ իթմէմի նասիհաթ էթտի :

Սէն-Մէքզան կիւլմէկէ պաշլատը .

— Ամմա տա կիւզէլ նասիհաթլար . էյ նի՛շիւն Սիմոնու նասիհաթլարընը տինլէմէտին :

— Չիւնքի սիզէ օլան խիւլուս վէ մուհապպէթիմ հէր շէյէ դալէպէ իթմէքտէ տիր . վէ էր եա կէճ սաղ սաղ կէօմիւլէճէք պիլէ օլտամ, խըզմէթիհիդ ուզըռնտա մաշվ օլմագըլըը թէրճիհ իտէրիմ :

— Շու հալտէ տէմէք քի, Սիմոն Բայմօն, եախօտ Ճրանսուազ Արզագ, չիմտի Շամսլաստա մուղլիմ օլուպ ըրզ վէ նամուսըյլա Կաշամաղա գարար վէրմիշ :

— Էօյլէ եաշայանաղընա տա չիւպհէմ եօգ . չիւնքի • գաբը պիր շէյի ֆիքրինէ գօր իսէ, ճիհանտէ հիք քիմսէ անը գարարընտան բուճու իթտի.րէմէզ :

— Պագալըմ—տէտի եապաշնա Սէն-Մէքզան :

— Պիր դարիպ վագաա օլմուշ տըր քի, սիզէ չիմտիյէ տէկին հիքեայէ իթմէմիշիմ . իսթէրմիսինիզ . հիքեայէ էտէլի՞մ մի :

— Շիւպհէսիզ :

— Հագգընըզտա տէրքեար օլան հիւրմէթ վէ րիայէթիմէ բազմէն տէյէ.պիլիւրիմ քի, բօլիս նէֆէրաթընըն էվինի մուհասէրէ իթմէսինտէն թամ պիր սաաթ էվվէլ, Սիմոն Բայմօնու կէօրմէկէ կէլմիշ օլան գաթըն քիմ օլտուղընը նէ գատար տիւշիւնսէնիզ պուլամագսընըզ :

— Տիւշիւնսէմ պիլէ . էկէր պէնիմ իշիւն խալլըլը պիր շէյ իսէ, • գաթըն քիմ օլտուղընը տէրհալ սէօյլէ :

— Գօնթէս տը Բահօն իտի :

Մարբի հայրէթիստէն սիլքինմէյէ պաշլատը :

— Գօնթէս տը Բահօն մու :

— Պիզզաթ քէնտիսի :

— Սէն եա բույա կէօրիւյօրըն, վէ եախօտ քիվանէ օլմուշըն :

— Նէ բույա կէօրիւյօրըմ, նէ տէ տիվանէ օլմուշըմ . քէյֆիյէթի յիշէք պօզուզլու Անասթագի Կօտէն նամ խըզմէթճի գըզտան խապէր ալտըմ . Անասթագի տաիմա պէնիմ խայրըմը կէօղէթիւր :

— Պէնի ալտաթմաղա՞ մը չալըլըյօրսըն :

— Կէօնիւլումիւ գըրըյօրսընը Մա՛րքի . էկէր չիւզէ իտէյօր խէնիզ , Անաթապոլիէ սօրապիրսինիզ . հազըգաթը հալի սէօյլէմէք վազիֆէի զիմմէթի տիր :

— Լաքին Մատամ տը Բահօնըն Փաճը Սիմօնտան իսթէտիյի նէ՞ իտի :

— Գօնթէս պիր բույա կէօրմիւզ վէ զիհնի բէք բէրիշան օլմուշ իտիւկինտէն , բույասընը թէֆսիր իթտիրմէկէ կէլմիշ :

— Սիմօն տա թէֆսիր էթտի՞ մի :

— Շիւպհէսիզ . ափուճուներն չըզղլարընա պագտը , քէնտի ալաթ ու էտէվաթընա միւրաճաաթ էթտի վէ Գօնթէսին համիլէ գալաճաղընը , վէ պիր կէօլկէ վէ եախօտ խայալաթ վէ եա էմսալի պիր շէյ վէ նիհայէթ վիւճուտի օլմայաճագ պիր չօճուգ ասղուրաճաղընը քէշֆ իթտի . պու սէօզլէրին տէրէճէի սրհհէթի թէահհիւտ օլունամագ . շիւնքի , պու սէօզլէրին պիր աղանաչըմագ սէօզլէր օլտուղընը սիզ տէ թէսլիմ իտէրօինիզ :

— Աճապա Սիմօն Բայմօն , քէնտի սէօյլէտիբէրինէ քէնտիսի ինանըյօր մը իտի :

— Ինճիլի Շէրիֆէ ինանըրճասընա ինանըր իտի . վէ պէլքի տէ տահա զիյատէ . սէօյլէտիբէրինին հիշ պիր մանասը օլմատըղընա Սիմօնու իգնա իթմէք իշիւն խայը վահմէթ չէքէր իտիմ :

— Ֆիհհագըգա բէք զարիպ շէյ . . . Գօնթէս Փաճընըն էվինէ թէպտիւլը գըլաֆէթլէ կէլմիշ օլմալը :

— Էվվէթ , Մա՛րքի . հաթթա եիւզիւնէ տէ պիր էօրթիւ էօրթմիւշ իտի :

— Սիմօն Բայմօնըն հիւզիւնիւ կէօրտի՞ մի :

— Խայըր , Մարքի . շիւնքի Սիմօն միսաֆիր գապուշ իթտիյի սըրատա , ուզուն վէ գըզըլ պիր էլպիսէ կիլինիպ , պաշընա եալընը իւշ տէլիքլի պիր քիւլահ կէշիրիր վէ սըֆաթընը գաբար իտի . Շու գըլաֆէթլէ ատէթա պիր շէյթան շէլիւնէ կիրէր իտի քի , միւշթէրիլէրիմէ զիյատէսիյլէ թէէսիրի օլուր իտի :

Սէն-Մէքան ալմըլ օլտուղը մալիւմա՛մը շիւպհէսիզ քեսֆի ատտ իտէրէք , Լազար իլէ միւսահէպէթի քէսիպ , արգաշա շէքիլմէսինի իշարէթ իթտի 0 կիւնիւ միւհիւմ պիր թասափուրը շլան քիմսէլէր միսիլիւ զիհնի մէշղուլ վէ տիւլիւնէ իշինտէ իտի . վէ աղչամ օլտուգտա , պիր իքի կիւն գատար գօնապտան մուֆարապաթ իտէճէյինի Գօնթ տը Բահօնա պիլտիրտի :

Աննիպալ՝ տօսթանէ սուրէթտէ սէպէպը մուֆարապաթընը Մարքիյէ սիւվալ իթտիքտէ , Գօնթէսին վաղը համիլ միւնասէպէթիյլէ ճիւզի պիր հէտիյէ իթմէք իւզրէ Բիւյիւնէ կիտիպ պիր շէյ թէտարիք իտէճէյինի պէյան իթտի :

Գօնթ՝ Մարքինին շու թասափուրընը քէմալը մէմնունիլէթլէ թէլագըր իթմէքլէ պէրապէր , էլլէրինի սըգըպ , միւմքին մէրթէպէ չաբուգ ափտէթ իթմէսինի բէնա իթտի :

Ճէրտասը սապահ էրքէնճէ Մարքի տը Սէն-Մէքան Լազար իլէ աթլաբա սիւվար օլուպ եօլա չըգտըլար . Լազարըն հայվանընը արգասընա պիր հէյպէ աթըլմըլ իտի :

Պոլ գարընըն Լանթէրն սօգաղընտա ֆաղ պագան Սիմօն Բայմօն օլտուղը պիզէ մալիւմ . Կանճագ , Բարիստէն չըգալըտան վէ վաթանընդա էյի պիր հաճաթէնէֆֆիւս վէ րահաթ պիր էօմր կէչիրմէկէ պէտ իտէլիտէն վէ Օվէրնէր քէօյլի գարըլարընա մախսուս էլպիսէյի կիյինէլիտէն պէրու , մուգատտէման սըֆաթընտա նիւմայան օլան եօրկուսըգ ալամէթլէրի քեամիլէն մահվ օլմուշ վէ անճագ եիրմի պէշ եալընտա կէօրիւնմէքտէ պուլսանմըչ իտի : Մարքի գարընըն հիւսնիւ լիթաֆէթինէ մալի վէ հայրան օլուպ , քէնտի քէնտիյէ :

— Շիրին պիր գարը պու գարը . շու միսքին Լաղար պախթլը իմիլ — տէտի :

— Գիմի° արայօրսընըղ — տէյու սիւվալ էթֆի , սապըգ ֆալըր :

— Յրանուուաղ Արղազ նամընտա պիրիսինի արայօրմ :

— Պէն իմ , նէ° իսթէրսինիզ :

— Էկէր իշէրի կիրմէրլիյիմէ միւսաատէ իֆէրսէն , իսթէտիյիմի սէօյլէրիմ :

— Պուլուրըն — տէյիպ , Սիմօն Բայմօն Մարքիյէ եօլ աշտը :

12

Մարքինին տախիլ օլտուղը ալչագ օտա , դայէթ սատէ վէ ապի վէ ֆադաթ քէմալը ինթիզամ վէ նէզաֆէթլէ թէֆրիշ իտիմիլ պիր օտա օլուպ , Սիմօնըն Լանթէրն սօգաղընտա պիր թագըմ ալաթ վէ էտէվաթը սիհրպազի իլէ մուհաթ , վէ հէր թարաֆը գըզլ գումաշլա մէֆրուշ օտաարլա , տապան տապանա զըտտ պիր հալտէ իտի :

Գիրէճ իլէ սըվանմըշ տիվարարը , վէ բէնչէրէլէրէ ոսըմըշ օլան չիշէրի բէրտէլէրի , ճէվիգտէն մամուլ մասայը , ճիւլը իսկէմլէլէրի , վէ տիգիլի օլան թապաղլարը կէօրէն քիմսէ , պու դուլիպէնին , վազթըյլա շէօհրէթը մէզմումէսի ճիհանէ եայըմըշ օլան մէլուր պիր ճանինին խանէսի օլտուղընը խաշու ու խաթընտան կէչիրէմէզ :

Հէր նէ գատար Մարքի տը Սէն-Մէքան Սիմօնըն խանէսինէ թէպտիլը գըյաֆէթլէ կէլմիշ իտի իսէ տէ , ազամէթը հալինի մուհաֆաղա իթմէքտէ պուլսանմուշ օլտուղընտան , Սիմօն միւքթէսիպի օլտուղը թէնրիւպէ սայէսինտէ , գաբուսընը ուրմուշ օլան քիմսէնին պիր ասըլգատէ օլտուղընա աալա թէրէտտիւտ իթմէտի իսէ տէ , պիր ասըլգատէնին պէօյլէ թէպտիլը գըյաֆէթ իթմէսինտէն մոգոատ , քէնտիսինի թանթարըմամագ խուսուսընտան իպարէթ օլտուղընը պիլտիյինտէն , Մարքիյէ պիր շէյ սէգտիրմէտի : Իսքէմլէլէրտէն պիրինի միւսաֆիրինէ վէրտիքտէն վէ քէնտի տախի պիր տիկէրինէ օթուրտըգտան սօնրա ,

— Սիգի տիկէմէկէ հազըրըմ . բէճա իտէրիմ , պուլուրուսընը սէօյլէյինիզ — տէտի :

— Սիզ գապիլէ իմիլսինիզ , էօյլէ° մի :

— Էվիմի վէ իսմիմի քիմտէն էօյրէնմիշ իսէնիզ , սէնտաթըմը քաա անտէն էօյրէնմիշ օլմալըսընըղ :

—Մէհարէթը ֆէվզէլատէնիդտէն պահա խտէրէք, սէնաաթընըդը սէօյլէ-տիլէր :

—Պուննա մէտհ ու սիթսայիչէ միւսթահազդ տէյիլիմ . էլիմտէն կէլէնի ինրա իտէրիմ, իշքէն օ գատար :

—Պէօյլէ պիր միւսթիլ սէնաաթը Բարիստէ՞ մի էօյթէնտիինիդ, վէ օրսոստա՞ մը իլէրլէթտինիդ :

Սիմօն պաշը իլէ թաստիգի հափի պիր իշարէթ իթտի :

Մարքի սէօզիւնէ տէվամ իլէ .

—Սիգին էօրէնմիշ օլտուղընըդ իմ՝ պէնիմ իլիմէ գիյատէսիյէ Եւսթարիստէ տէ, քեհաֆի տէյիլ տիր—տէտի :

—Սիգէ իլմտէն պաշգա լաղըմ օլան շէյ նէ՞ տիր :

—Սըր սաղլամագ :

—Սէնաաթըմ պիրիննի տէրէճէտէ էլվէմ օլան շէյ սըրը Եւսթարիստէ տըր . հէր վէճհ իլէ պանա էմիլիէթ իտէպիլիրսինիդ :

—Պէն տէ էօյլէ մէմուլ, վէ սիգէ էմիլիէթ իտէրիմ . աննագ, պիւնա Եւսթարի տիլէր պիր թէէմինաթ տահա իսթէրիմ :

—Նա՞սըլ :

—Ղայէթ մուհիմ պիր մէսէլէնին միւզաքէրէ վէ գարարը գըմընտա գիյատէսիլի ուզագ պիր մահալտէն կէլիօրըմ . իտէճէյինիդ խըզլէթի քէմալը սէխավէթլէ թագտիր իտէճէյիմէ շիւպհէ իթմէյին : (Պաւ սըրատա Մարքի ճէպիւտէն տօլու պիր ալթուլն քէսէսի չըգարտը) : Անճագ էվվէլ էմրտէ արրը մէյտանա չըգարմայաճաղընա, վէ ճիհանտէ պիր քիմսէյէ սէօյլէմէյէճէյինէ էն մուզատտէս շէյ նէ իսէ օ նամա օլարագ Եէմին իթմէլիսին, էտէ՞րմիսին :

—Էտէրիմ . անճագ Եէմինէ լիւզում օլտուղընը թէքրար սէօյլէրիմ . Եէմին իթմէքիգին պիլէ սիւքիւթ իթմէվէ մէճպուր վէ միւզթէտիրիմ :

—Պիր մէսէլէի տէհլէթէֆգատան պահա իտէճէյիմ, պիլմիշ օլասըն . . . պիրնաէն ալէյհ Եէմինի էթմէլիսին :

—Բէք ալա . պանա սէօյլէյէճէքէրինիգի քիմսէյէ սէօյլէմէյէճէյիմէ, վէ պաւ պապտէ քեհամիլէն սիւքիւթ իտէճէյիմէ Ալլահ շահիտ օլտուլն :

—Իշթէ շիմտի գալպիմ րահաթլանսը :

—Պաշլայընըդ էօյլէ իսէ :

Մարքի սէօյլէյէճէյինի էվվէլիտէն հագրըլամըզ վէ էզպէրլէմիշ օլտուղընտան, ալա զահմէթ չէքմէքսիլին, թասպիի սուրէթտէ, գիյրտէքի մասալը հիքեայէյէ պաշլատը :

—Էլպիսէմտէն անլամըշ օլմալըսընըդ քի, պէն հէր նէ գատար Եւսթարիտէ սըլըֆընա մէնուզ տէյիլ իսէմ տէ, ճէսիմ պիր սէրվէթէ մալիք պիր տաւամըմ . ինսանա հէր շէյի ունութուրան շիտտէթլի պիր սէվտա ինճաաթըյլա, Ղայէթ մէչհուր վէ մաարուֆ պիր Եւսթարիտէնին հագգըմտաքի էմիլիէթինի սուլի իսթիմալ իտէրէք, քէնտի գօնաղընտա քէնտի օն ալթը Եւսթարիտէ հէնուզ սապի գըզընը իղֆալ իթտիմ : Աէօրիլըսըն Եւսթարիտէ, նէ գապահաթըմը կիպէյօրըմ վէ նէ տէ ինրա իթմիշ օլտուղըմ միւնսաէպէթսիլիյի թագտիր էտիլօրըմ :

Սէն-Մէքզան՝ էն պէտիւք թէաթրօ օյունճուսընն պիլէ թագլիտ իտէ-
մէյէճէյի պիր թարգտա կէօյա հիճապընտան էլլէրինի եիւզիւնէ գաբատը :

— Տէվամ էտինիդ — տէտի Սիմօն Բայմօն :

— Շու թէօհմթլի հարէքէթիմի , պիր միւտտէթ քիմաէ տույմատը . ա՛ն-
ճագ էլլէվմ իշ էն տէհչէթլի բէրէսէյէ գատար կէլտի . վէ ուղրընա գանը-
մըն սօն տամուսընա գատար ֆէտա իթմէկէ հազըր օլտուղըմ օլ գըզճըղա-
զըն , չիմտի հէմ նամուսը վէ հէմ տախի հայաթը թէհլիքէտէ տիր . չիւնքի
միւլթէրէքէն իլլէմիշ օլտուղըմդ գապահաթ , եագընտա հէր քէսին կէօգիւ-
նէ շարքաճագ տըր :

Սիմօն Մարքինին սէօգիւնիւ քէսէրէք :

— Պւն հէնուզ սիզին տիւշար օլտուղընդ տէրէճէտէ պիր մէյուսիյէթէ
մահալ կէօրմէյօրըմ . պիր նիքեահլէ իլլէնիլէն գապահաթ գաբանըր կիտէր
— տէտի :

— Էօյլէ՞ մի զանն էտիյօրսըն . առալէթէ մալիք օլմատըլըմը վէ առալէթ
նէ տէմէք սլաուղընը ունութտո՛ւն մու : Գըզըն բէտէրի պէօյլէ պիր միւնա-
սէպէթսիդ նիքեահա միւսաատէ իթմէքտէն , վէ սըհրիյէթը միւթէպէրէսինի
սօնրատան սէրվէթ կէօրմիւշ պէնիմ կիպի պիր քիմաէ իլէ իխթիլաթ իթտիր-
մէքտէն իսէ , քէնտի էլլիլէ գըզընը ուրուպ թէլէֆ իթմէքլիյի թէրճիհ իտէր :

— Օ հալտէ գըղը գաշըրըվէր :

— Միւմքին տէյիլ . բէտէրի զայէթ նուֆուզլու պիր զաթ աըր . թէքմիլ
Ֆրանսանըն բօլիս հէյէթինի արգամըզտան սալտըրըպ , նէրէտէ օլսագ պուլըր :

— Մէմալիքը էննէպիյէյէ կէչին կիտին :

— Եինէ զարազ վէ նէֆսանիյէթի պէրթարաֆ իթմէզ :

— Շու հալտէ , պունա պէն նէ՞ եաբապիլիրիմ , սէ՛ն սէօյլէ . չիւնքի հա-
զըգաթէն նէ եաբմագ լազըմ կէլտիյինի պիլէմէյօրըմ :

— Հէր շէյի եաբապիլիրսին . . . սէն պիզի դուրթարապիլիրսին :

— Նա՛սըլ :

Մարքի սէսինի եապաշլաթտը :

— Տօղաճագ չօճուղըն տօղմատընա մանի օլապիլիրսին . պիր թագըմ միւ-
էստիր իլաճլար վար պիլիրիմ . պու իլաճլարտան պիրինի պանա թարիֆ էթ ,
վէ պու թարիֆին իշիւն հէր նէ գատար ազչէ իսթէյէճէք օլուր իոէն տէր-
հալ վէրմէկէ հազըրըմ :

Սիմօն այաղա գալգտը :

Սիմօնու՛ն սըֆաթընտա հըրո՞ վէ թահգէր ալամէթլէրի նիւմայան օլտու :

— Շիմտի ա՛նլայօրըմ . պիր ճինայէթ իլլէմէյի թէգլիֆ իթմէկէ կէլմիշտի-
նիդ պուրայա , տէյիլ մի :

— Ճինայէ՞թ մի . էօզրիւ մէյտանտա օլան պիր ֆիլիլէ ճինայէ՞թ մի թա-
պիր օլու՛նըր . շայունը բէրէսթիշ կէնճ վէ տիլաբա պիր գըզըն մուհագգագ
աուրէթտէ էօլմէսինտէն իսէ , հէնուզ հիսս ու հարէքէթի օլմայան վէ տահա
տիւնեայա պիլէ կէլմէմիշ օլան պիր մախլուգը ֆէտա իթմէք եիւզ քէրրէ
պին քէրրէ էֆիւ տէյիլ մի տիր : Չիւնքի թէքար սէօյլէքիմ , վէ հաթթա

հէմին աստի իտէրիմ քի, սլապաւ՝ գըզընն նէ ընճա վէ իկազընա վէ իէ տէ տէօքէճէյի կէօզ եաշարընա տալա էհէմմիյէթ վէրմէյիս, պիլա բահմ ա- նը էօլտիւրէճէյինէ զէրրէ դոտար շիւզնէ եօզ տըր. պիւնաէն ալէյն Ալլահ ալգընա, գուրթար շու զըզը, Մա'տամ, գուրթար:

—Ս զըզը գուրթարաճաղըմ տէյու պիր չօճո'գ մու էօլտիւրէյիս. ա'ս- լա. պուրայա ետնըշ կէլմիշսինիզ. պէնիմ ճանի օլտուղըմը քիմ սիգէ սէօյ- լէտի:

—Արդի՝ գասընլարըն էն մէհարէթլի վէ շաֆագ ոթլըսը մագամընտա պիլտիյիմտէն, սիզատէն պիր Փիլի խայր իշլէմէնիզի թալէպ իտէյօրըմ. պիր- պիլլէրէինի սէվմէքտէ վէ պիրպիլլէրէնէ թարընմագտա օլան իքի աշըզըն սա- տէթը հալ վէ իսթիգալլէրի սէնին եէտը գուտրէթինտէ տիր. չիւնքի, զըզըն բէտէրինին վէֆաթընտան սօնրա, ո նազէնիյն իլէ էվլէնմէքլիլիմ մու- գարրէր տիր. պանա ճէվապը ըէտտ վէրմէնիզլէ, պիզի կիրտապը ըէրուչա- նիյէթէ եուվարլայըպ աթըյօրսընըզ տէմէք տիր:

—Սիդի մուհաֆազա վէ վիգայէ իթմէք իշիւն ըէնտի ըէնտիմի մահվ իթ- մէք էլիմտէն կէլմէզ:

—Քէնտի ըլնաինիզի մահվ էթմէք մի: Ամա'ն, իէ՝ տէյօրսընըզ, Հաթ- թա սիզճէ հիշ պիր թէհլիքէ եօզ. սիզատէն թալէպ իթմէքտէ օլտուղըմ հիմ- մէթ վէ ինայէթի, ճիհանտէ պէնտէն պաշգա պիլէճէք վէ տուչաճագ ատամ եօզ տըր: Պէն տէ էլպէթթէ քի սէնի էլէ վէրէմէմ: Շու հալտէ նէ վէնհ իլէ մահվ օլապիլիրսինիզ: Պիր քէրրէ աիւշիւնիւնիզ, միւթալտա էտինիզ. սէն ֆագըր վէ պէն գէնկին իմ. պիր քէլիմէճիք աղընտան չըգար, սէն տէ տէրհալ սէրվէթէ մալիք օլուրսըն, վէ սիննի շէյխուլէթինին սօն ստաթընա գատար, քէմալը հուզուր վէ բահաթլա եաշայապիլիրսին:

Սիմօն Բայմօն, պարիտ հալտէ տինլէտիքտէն սօնրա:

—Պէհուտէ պէնի իղֆալ իթմէկէ շալըշըյօրսընըզ: Պիւթիւն վարիյէթի- նիզի պանա պախշ իտէճէք օլսանըզ, հաթթա կէօղիւմիւն էօնիւնէ մէսալիղը ճէսիմէ գօյսանըզ, վէ շու գուրլպէյի ալթուն իլէ տօլտուրսանըզ, եինէ գա- րարըմտան նիքիլ իտէմէմ. տիւնեա տուրտուգճա ճէվապը ըէտտ ալաճաղը- նըզա էմին օլապիլիրսինիզ. թէքլիֆինիզի գապուլ իթմէքտէն իսէ էօլմէյի թէրճիհ իտէրիմ: Պիւնաէն ալէյն, պուրտտան չէքլիլնիզ կիտինիզ. պուրայա կէլմիշ օլտուղուները պէն տէ ունութուր կիտէրիմ. անճագ ընճա իտէրիմ քի, պիր ա'ն էվվէլ կիտէսինիզ. չիւնքի, սիզ պուրատա տուրտուգճա, պէ- նիմ տէ ինրաի վաղիյֆէ իթմէքլիլիմին սըրասը կէլէպիլիր. շու վաղիյֆէ իսէ, կիտիպ իշի պապը տալէթէ տնլաթմագտան իպարէթ տիր:

—Սօն ճէվապընըզ պո'ւ մու տըր—տէյու սիւվալ էթտի Մարբի:

—Խա'յըր, սօն տէյէճէյիմ լէյ շու տըր. չըզընըզ տիւարը:

—Պօվույօրմուսընըզ պէնի:

—Պօվույօրըմ, վէ գօվմաչա հագգըմ տա վար. չիւնքի պու խանէ պէ- նիմ խանէմ տիր: Արշի սէֆիլ վէ պիշարէ պիր գարըյըմ, ամա ճինայէթ- տէն, վէ ալթուն գուզվէթիլլէ քէնտիլէրինէ մուին պուլմաչա չըգմիշ օլան քիմտէլէրին հագարէթինտէն իէֆրէթ իտէրիմ:

Սիմոնուհ շու սէօղլէրի իւղէրինէ հէր իբիսի պիր միւտտէթ սիւքիթ իթտիլէր : Սէն-Մէքղան այադա գալգըպ , գօլլարընը պաղլատը վէ իսթիհ-
զաքեարանէ պիր նաղար իլէ , սապըզ Լանթէրն սօգաղընտա Փալըլըզ իթ-
մէքտէ օլան Սիմօնը սիւզմէկէ վէ զարիպ պիր թարզ իլէ կիւլմէկէ պաղլատը :

Մարքինին շու նաղար վէ թէպէսսիւմիւ սըգլէթի ալթընտա սէպէպինի
փարզ իտէմէմէքսիպին , Սիմօն տիւշարը խէլէճան օլուպ , իշին թաթլը եէրի-
նէ պաղլանմամըլ օլտուղընը , վէ մէմուլին զայրը տէհէթի պիր հատիսէ
դուհուր իտէպիլէճէյինի թախմին իթմէքտէ իտի :

Նաիէհան Մարքի քէլամէ աղազ իլէ .

—Սփէրին դըզըմ . շու օյունու առէթա մէլէք կիպի օյնատըն . աճազ
գանն իտէրիմ քի , պէն տէ սէնտէն աշաղղ գալմատըմ . հայտէ պագալըմ ,
տօղրուսունու սէօյլէ . ֆիքրին նէ՞ տիր :

Սիմօնու տէհէթ իսթիյապ իթմիլ վէ նութգա թագաթ պըրազ մամըլ
իտի :

—Նումուսըմ հադգը իշիւն սէօյլէրիմ քի—տէտի Մարքի—էկէրչի սէնի
էյիտէն պիւմիլ վէ թանըմըլ օլտոսայըտըմ , շու մուգապէմէթինէ վէ վազը օ-
լան պէյանաթ վէ իֆատաթընա էյիտէն ալտանըր վէ գարըլըր իտիմ : Ալլահ
իշիւն շու ալթունտան նէֆրէթ իտիշինէ վէ ճինայէթտէն գօրգտուղընա հիշ
տէյէճէք եօզ . շու հալին պէնի հայրէթտէ պըրազտը . կէօրիւյօրսըն եա ,
հադգընտա սամիմէն տէրքեար օլան հըսսիյաթըմը կիզլէմէյօրըմ , վէ հալինի
թագաթի իտէյօրըմ :

Մարքինին պու վէճհ իլէ իտարէի քէլամ էյլէտիյի սըրատա , պիշարէ Սի-
մօն՝ գիհնինտէ արար արար վէ պիր շէճհ իլէ Մարքիտէն տօլայը խաթըրնա
պիր շէյ կէթիրէմէզ իտի : Մարքինին սըֆաթը՝ հալզ օլտուղը հիւսնի մւնա-
սէպէթիլլէ խաթըրնտան չըզմազ պիր սըֆաթ օլտուղընտան , Սիմօնըն Մար-
քիյի պիրինճի տէֆա օլարազ կէօրմիւլ իտիւկինէ թէրէտտիւտ իտիլէմէզ իտի :

Սիմօն՝ պիր թագըմ մէվհուճաթա տիւշար օլուպ , գարչըսընտա տուրան
քիմսէյին ինսան գրյաֆէթինէ կիրմիլ պիր շէյթան օլմատը գէհապընա վար-
մաղա պաղլատը : Մարքի իսէ՞ գան գան կիւլմէքտէ իտի :

—Էկէրչի պիր աճ էվվէլ պուրատան չըզըպ կիթմէյէճէք օլուր իսէմ ,
պապըլ ատալէթէ միւրաճաաթ իտէճէյինի պէյան էյլէտիյին սըրատա , տօղ-
րուսու հայրէթպիսիլ պիր հալտէ իտին . եալընըզ օ սըրատա խաթըրնա կէլ-
մէյէն պիր շէյ վար իտի . եանի , օ տէտիյինի իճրա իտէպիլմէք իշիւն , պէն
սէնին իսմինի ալիտիյիմ կիպի , սէն տէ պէնիմ իսմիմի պիլմէքիյին լազըմ կէ-
լիր իտի : Իլթէ իսմիմի պէն սանա սէօյլէյիմ . իշիտիր իշիթմէզ , պէնիմ սէ-
նին խանէնէ կէլմէքիյիմ , սէնին իշիւն պէօյիւք պիր շէրէֆ վէ մէֆիւրէթ
օլտուղընը թէսլիմ իտէճէքսին : ՍԻՄՕՆ ԲԱՅՄՕՆ , պէն ՄԱՐԻԻ ՏԸ ՍԷՆ-
ՄԷՔՁԱՆ ըմ :

Սիմօն՝ գօրգուսընտան կէրի կէրի դաշընտը :

Սիմոն՝ քէնտի իսմինի , վէ Լազարտան իշխմիչ օլտուղը վէ շեօնթթը մէզմուճսիյլէ մալիսի պուլունտըղը Սէն-Մէքզան իսմինի իշխոր իշխմէզ , երլտըրմ ուրմուշ կիպի շարբըլլպ , մահվ ու նապուա օլմուշ իտիւկինի զանն էյլէտիյի զէնճիրի խապասէթ վէ խըյանէթին , հէնուզ բէք մէթին վէ գաթի սուրէթտէ պագը վէ վագը օլտուղընը վէ թա քէնարընտա պուլունտըղը կիրտապտան գուրթուլմագ գապիլ օլամայաճաղընը , վէ զէմանը մաղի կէլիպ իսթիգպալի տէ րախնէտար իտէնէյինի ֆէհմ էյլէտի :

Մարքի՝ իլք կիւնիւ Սիմոն հագգընտա էմէքտարը Լազար իլէ կիւզէրան իթմիչ օլան մուսահէպէթի սայէսինտէ , Սիմոնըն տիւշար օլտուղը հէյէճանըն սէպէպինի անլատը , վէ քէմալը սէխալէթլէ , Սիմոնըն քէնտի քէնտիյի պուլմալը խուսուսընա միւտաատէ կէօսթէրտի , Սիմոնըն տէհէթը հալինին թէխաթիֆ իթտիյինի հիսս էյլէտիքտէ :

—Արթըզ իքիմիզին տէ րէնկի մէյտանա չըգտը . պիրպիրիմիզի էյիտէն թանըաղք . պինաէն ալէյի աչըզ գօնուշալըմ . սէնին խըյմէթ վէ մուալէնէթինէ էյէտտի լիւզուլըմ վար . իսթէտիյին վէճհլէ միւքեաֆաթ իթմէկէ հազըր վէ ամատէ իմ . պունա էյմին օլ . պէնիմ նէ տէրէճէ ճէօմէքտ օլտուղըմը էլպէթթէ քի իշխմիչսին տիր . լաքին պունտան պէօյէ րէճալը պիր թարաֆա պըրազըպ , տիւզճէ էմր իտէրիմ—տէտի :

Սապըզ ֆաւճը՝ եինէ մուգալվէթ վէ մուխալէֆէթ թարաֆընը իթիզամ իտիպ :

—Էմրինիզէ իթաաթ իթմէյէճէք օլուր իսէմ :

—Սուրէթը գաթիյէտէ պանա մէրպութսին . սէն պէնիմ էյիմտէսին , ֆաղաթ պէն սէնին էլինտէ տէյիլիմ : Սէնին ախզ ու կիրիֆթ օլմազըղըն հագգընտա իլամ վար . շու պուլունտուղըն խանէյի թանթը մուհաալէլէ ալտըրմագ իշխն Ֆրանսուզ Արդ-է իլէ Սէմն Բայան իքիի պիր օլտուղընը հիւքիւմէթէ խապէր վէրմէք քեաֆի տիր . պէնիմ իսէ ալէյիմտէ իսնաա օլունան ազվիյաթըն պիէսաա օլտուղընա տաիր իէտիմտէ գրալ թարաֆընտան սատըր օլմուշ մուաֆիյէթ էյրագը մէվճուա տըր . սէնի մահվ իթմէյէ միւզթէտիր օլտուղըմը չիմտի անլատը՞ն մը : Պէմիչ օլաաըն քի , էկէր էմրիմէ իթաաթ իթմէյէճէք օլուր իտէն , պիր տագըգա պիլէ ֆէվթ իթմէքսիզին սէնի մահվ իտէր պիթիրիրիմ :

—Մէրհամէթ էթ . րէճա իտէրիմ , Մարքի :

—Պէնիմ մէրհամէթիմէ սէնին ապա ֆիթիյաճըն օլմատըղը կիպի , պէնիմ տէ ստան քէտէր իթմէկէ ապա նիլէթիմ եօզ աղը :

—Պէնիմ հալը սապըզըմըն նէ՝ տէհէթլի օլտուղընը պիրիսին . պէն պիլէ գորդուտան զէմանը մաղիյի խաթրա կէթիրմէք իսթմէյէօրըմ . անճագ , գուտրէթը պէշէրիյէնին միւթէհամմիւլ օլտուղը մէրթէպէտէ չալըլպ , պիկիւնաա պիր էօմր կէշիրէրէք , սէիյաթը մաղիյէմէ պիր մուվազէնէ պուլտըր-

մաղլուկա եւմին իթմիշիմ : Պիրազ էվվէլ սէօյլէտիյիմի երնէ թէքրար իտէրիմ . ճինայէթտէն նէֆրէթ իտէյօրլմ . պունտան պէօյլէ դամիրիմ րահաթ եաշա- յապիլմէք իլիւն պագըյէի էօմրիւմին եարըսընը ֆէտա իթմէկէ հազըրլմ :

— Պու գարարլարըն զիյատէսիյլէ շայանը գապուլ վէ թազտիր տիր . Ալ- լահ էթմէսին քի , շու գարարլարընա խալէլ կէթիրմէք վէ իթթիսազ իթմիշ օլտուղըն մէսլէքտէն զերրէ բայը ինֆիքեաք իթտիրմէք իսթէյիմ : Պէնիմ տի- լէտիյիմի իճրա էթտիյին անտէ , ճէսիմ պիր մէսլաղ էէպիլնէ գօյուպ , երնէ սէրպէսթ օլուրսըն : Ս վագըթ պէլէնտիյին կիպի ֆաղիլէթ կէօսթէր , վէ հաթթա իսթէրսէն կիթ մանասթըրըն պիրիլնէ գաբան :

— Անճագ էվվէլ պէ էվվէլ , սանա խըղմէթ իթմէլի , տէյիլ մի . վէ շու խըղմէթ տէ պիր ճինայէթ իճրասըլա օլտաճագ էօյլէ մի :

— Պիր քէլիմէյի էտաս թուրարագ մուպահասա իթմէյէլիմ . սէնին՝ լէն- չէթ գապթըմտու պուլունտուղընը աշլաթտըմ սանա . պինաէն ալէյհ պանա իթաաթ իթմէքտէն պաշգա չարէի եօգ , Ֆրանսուազ Արզազ . եօգսա , Սի- մօն Բայսնըն միւսթահազգ օլտուղըն հալ հալլանսըն պիրթսին : Կիտէյիմ Բիւյի հաթիմէրիլնէ Նանթէրն սօգաղընտան հիւքիւմէթ էլիտէն ֆիրար իտէն գարը Շամպլաա գարլիքսինտէ իգամէթ իտէյօր տէյու խապէր վէրէյիմ մի . գարար վէր . իթաաթ իտէճէքմիսին :

— Էտէճէյիմ . . .

— Հա՛ շէօյլէ :

— Պանա իլլէթմէք իսթէտիյին կիւնահըն վէպալը սլօյնուեն օլտուն :

— Օլտուն . դաթէն եիւլիլիմ . պիր տահա զիյատէ պուլունմըն նէ՞ օլուր :

— Իզֆալ իթմիշ օլտուղըն գըղըն հիքեայէսի սօղրո՞ւ մը տըր :

— Խա՛յըր . օ մասալը իճատ էթմիշ իտիմ . սէնի թէճրիւպէ իթմէք նի- յէթիւտէ իտիմ . մէսլէ պիւսպիւթիւն պաշգա :

— Պէնիմ եաբաճաղըմ շէյ նէ՞ տիր :

— Պէնիմ իլէ պէրսպէր կէլմէք :

— Պո՞ւ կիւն մի :

— Շիմտի տէրհալ :

— Նէ՞րէյէ կիտէճէյիգ :

— Էվվէլա Բիւյիյէ :

— Էյ օրատա՞ն :

— Ամմա մէրագլը ըմըսըն . կիտէլիմ :

— Ղայպուպէթիմ ուղուն սիւրէճէ՞ք մի :

— Էն ազը պիր այ . պէլթի տէ տահա զիյատէ :

— Էօյլէ իսէ պիր մըգաար էլպիսէ ուլայըմ :

— Ազ պիր շէյ ալ . սէնին կիտէճէյին եէրտէ լաղըմ օլանը տանա վէրիթ- լէր . եալընըզ , սէնաաթընա տաիր օլան ալաթ վէ էտէվաթընը պէրապէր ալմազա ունութմայասըն . հա՛ , շուենու եա սէօյլէմէյէ ունութմայըմ քի , սօն- րատան թէտնիւպ իթմէյէսին . Բիւյիտէ էսկի տօսթուն լազարը կէօրէ- ճէթթին :

—Օ աղագ Լազար,—տէտի քէնտի քէնտիյէ Սիմօն,—Մարքիյէ պէնի թա-
րիփ իտէն օ արր :

Պիր չարեէք սօնրա , Սիմօն Բայօն գուրիպէսինին գաբուսընը քիլիտէ-
տի , վէ աթըն իւզէրինէ Մարքինին արգասընա պինիպ մուֆարագաթ էթ-
տիլէր :

Օ աղա՛մ Մարքի իլէ էմէքտարը Լազար , պերապէրլէրինտէ Սիմօնու հա-
միլ օլան պիր արապա պուլընտըղը հալտէ եօլա չըգտըլար :

Պիւթիւն կէճէ արապա վէ աթլարը սիւրիւպ , սապահա գարըը շաֆագ-
տան պիր սաաթ էվվէլ , Բահօնըն գօնաղընա ճիւզի պիր մէսաֆէ գալարագ
տուրտուլար :

Սէն-Մէքզան՝ Սիմօնու արապատան էնտիրիպ , արապանըն իւճրէթինի
թէսվիյէ իթաթտէն վէ արապայը սալըվէրտիքտէն սօնրա , թէքրար Սիմօնու
աթընըն իւզէրինէ արգասընա օթուրթտուրուպ , մալիւմ օլան քէօջքիւն գա-
բուսու էօնիւնէ գատար կէօթիւրտիւ :

Յէտինտէ պուլընան անախթար իլէ քէօջքիւն գաբուսընը աչըպ , Սի-
մօնու օրայա եէրլէտիրտի վէ իչէրիտէ ասլա կիւրիւթիւ էյլէմէմէսինի , վէ
բէնչէրէլէրի աշմամասընը թէնպին իլէ , իգթիգա իտէն լէվաղիմաթը Լազա-
րըն կէթիւրէճէյինի վէ լիւզումը թագտիրինտէ քէնտիսինին տէ արա սըրա
կէլիպ կէօրիւնէճէյինի պէյան էյլէտի :

Շու իճտապիրը ինթիյաթիյէյի իքմալ իթտիքտէն վէ գարույու գաբա-
տըգտան սօնրա , Սէն-Մէքզան աթընա պինիպ պէօյիւք ճաւտէյի թութ-
տուրտու , վէ կիւնէչին թուլու իթտիյի սըրատա , գօնտղըն գաբուստընա վա-
սըլ օլտու :

Պիր գաչ սաաթ ույումադ նիյէթիլէ օտտընա կիտէճէյի սըրատա , հայ-
վանլարըն սէսինտէն ույանմըչ օլան Մատամ Օլէնր աը Շալիւնէյի եօլտա
բասթ կէլտի :

—Նէ՞ ետրտըն պագալըմ—տէյու սիւվալ իթտի , եավաչճա Օլէնր :

—Մուվաֆֆազ օլտում . հէր շէյ սըրասընտա . պուրատա նէ՞ վար նէ՞
եօզ :

—Եէնի պիր վուգուաթ եօզ . այնը էմնիյէթը հալ , վէ այնը էստասըզ
մէսէրրէթ տէվամ իթմէքտէ :

—Սապըր թէհամիւլ լաղըմ . պիզիմ տէ եագընտա սըրամըղ կէլիր :

Պիր գաչ հաֆթատան պէրու , Գօնթէս եաթաղընտան չըգամազ հալէ
կէլմիչ օլտուղընտան , Գօնթ աը Բահօն զէվճէսինին օտտսընտա
թաամ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , օ կիւնիւ Մարքիյէ պիր իլթիֆաթը մախսու-
սէ օյմազ իւզրէ , կէմէք օտտսընա էնտի :

Մարքի՛ Գօնթա Բիւլիտէն ալմըչ օլտուղը միւնէվէրի կէօսթէրտիքտէն
սօնրա , միւպահատա տէյիչիպ , պիր խալըր խուսուսաթ հագընտա կէօրիւ-
չիւլտիքտէն սօնրա , սէօզ կէլտի Մատամ աը Բահօնըն համիլէյիկի իւզէրինէ
թէգարրուր իթտի :

Գօնթուն զիհնի հիչ պիր շէյ իլէ մէլղուլ օլմայըպ , տախմա զէվճէսինտէն

պահա իտէր , վէ մէսէրրէթ պախա իւմիտլէրինի արգ վէ գէվէսինին վազը համլ իտէճէյի վազթը կէլիպ շաթմագտա օլտուղընտան , օ վազթա գատար հիշ հուզուր վէ րահաթ եիւզիւ կէօրէմէյէճէյինի պասթ ու պէյան իտէր տոբուր իտի :

— Ինչպիսիք Գօնթէս սուհուլէթլէ վազը համլ իտէր . էկէր Մարիթին է . գիյէթ վէ զահմէթ չէքտիյինի կէօրէճէք վէ ճիկէթլէրի բարչալայաեագ ֆէր . եատ ու ֆիղանլարընը իշիտէճէք օլուր իսէմ , դաննըմ ագլըմը գայի իտէր տիվանէ օլուրըմ . քէնտիւմ էգիյէթ վէ մէշագգաթ չէքմէկէ թէհամմիւլ իտէպիլիրիւմ . անճագ իբի կէօղիւմ կիւպի սէվտիյիւմ պիր ճիկէրբարէնին աճը աճը ահ ու ֆիղանընա թէհամմիւլիւղար օլամամ—տէտի Գօնթ :

— Պաշընտա պուլուննաճագ գապիլէնին մէհարէթի , վազը համլին սուհուլէթ վէ սիւրաթլա վուզու պուլմասընա պէօյիւք եարտըմը օլապիլէճէյինի , բէք չօգ քիմսէլէրտէն իշիթմիշիւմ տիր , —տէտի Օլէնր . —պունուն մուղա յիրի , չօրաղ , գօրգագ վէ թէճրիւպէսիզ պիր ճէրբահ , պօշ պօշունա աղրըլարըն տէվամընա վէ պէլքի տէ խասթանըն էօմիւնին թէհիլքէյէ տիւլէսինէ սէպէպիյէթ վէրէպիլիւր :

— Պու տէտիյին տօղրու տըր , Օլէնր . պինսէն ալէյհ շիմաթտէն Գլէրմօնա եագայըմ քի , էն միւճէրրէպ վէ էն մահիր գապիլէ հանկըսը իսէ կէօնտէրսինլէր . պէօյլէ նապիք մատտէլէրտէ պէնրմ հէքիմլէրէ էմիլյէթիւմ եօգ տըր . Գօնթէս տախի այնը էֆքեարտա տըր , —տէտի Գօնթ :

— Տահա տիւն , պու խուսուսա տաիր Բիւյիտէ ըգանթանըն պիրինտէ պիր հիքեայէ տինլէտիւմ . չէօյլէ քի , Բիւյիտէն պիր գաշմիլ մէոաֆէտէ քեաին գօնաղընտա իգամէթ իթմէքտէ օլան դայէթ դէնկին պիր գատընըն վազը համլ իտէճէյի սըրատա , վիլայէթիւն էն մէշհուր հէքիմլէրի ճէլալ օլունտուղը միսիլիւ , Բարիսին տախի էն մահիր էպէսի շաղըրըմը . պունըլարըն քեաֆֆէսինին քէսալ իթմիշ օլտուղլարը իլմ պիր չէյէ խայր իթմէտիյինտէն , աղըլարընը գայի իտէճէք մէրթէպէյէ գատար վասըլ օլմուշար . պիշարէ գատընըն միւթէէսսիրէն վէֆաթընա պիր րամագ գալմը , վէ դէվճի տէ գաթը իւմիտ իթմիշ իմիշ .

— Ահ , Գօնթէսին տէ պէօյլէ պիր թէհիլքէյէ տիւշար օլապիլմէսի կէօղիւմիւն էօնիւնէ կէլիյօր . տամարլարըմտաքի զան տօնույօր , —տէտի Գօնթ :

— Արթըգ հէր քէս պիշարէ գարընըն հայաթընտան գաթը իւմիտ իթտիյի սըրատա , հալըրուէտան պիրիսի պիր քէօյիւն պուճաղընտա պուլուննա վէ պէյն էլ էհալիի գուրա քէսպը մէհարէթ իթմիշ վէ ատէթա միւճիդէքեար պիր գարը տէյու պէլլէնմիշ օլան պիր գապիլէտէն պահա իթմիշ : Հէքիմլէր օմուղլարըն սիլքմիլլէր . անճագ խասթանըն էօլիւմ թէհիլքէսի կիթաիքճէ արթմագտա օլտուղընտան , վէ իֆաթէի վազթ իթմէք տէ ճաիդ օլամայաճաղընտան , հէման օ գապիլէյէ ատամլար սալտըրըմիւշ , վէ էքսէրիա իլմին թային էյլէմիշ օլտուղը թէտապիլին մէնֆաաթը կէօրիւմէտիյի թագտիրտէ , պիր պօշպօղաղըն մուալիճէսինէ գարար վէրիտիյի միսիլիւ , մէրգումէ քէօյիւ գապիլէնին խըղմէթինէ գտնաաթ իտիլմիշ : Գապիլէ կէլմիշ , վէ գիյատէ :

սիլէ թէճրիւպէ սահիպէսի օլտուղը հալտէ պիլէ խասթայը կէօրտիւլիւնտէ , թէհլիքէտէն գուրթարապիլէճէյինէ քէնտիսի տախի թէրէտտիւտտէ գալմը . պուռնուն իլէ պէրապէր թէտապիսինէ միւպատէրէթլէ , հիքմէթ նէվիլնտէն օլարագ խասթանըն աղըրլարը քէսիլիպ , խասթատա պիր խաֆիֆիլք վէ պիր էյիլք ալամէթլէրի նիւմայան օլմաղա պաշլամը . խիւլասաի քէլամ էօլէճէյինէ հէքիմլէրճէ գարար վէրիլմիշ օլան օ պիշարէ կէնճ գարը , պիր գաշ սաաթ սօնրա , քէնտիսի պիլէ տուլմագսղըն , սաղ վէ սէլիմ կիւղէլ պիր չօճուգ թէվիտ իթմիշ . իշթէ լօգանթատա պահսը կէշմիշ օլան քէօյիւ գապիլէնին իճրաաթը . — անճագ տահա թէքմիլ էթմէտիմ :

— Տահա արգասը՞ մը վար, — տէյու սիւվալ իթտի Գօնթ տը Բահօն :

— Շիւպհէսիլգ : Պէօյլէ քէմալը սուհուլէթլէ վագը համլ իթտիքտէն սօնրա , գարըյա տէհլէթլի պիր նէօպէթ կէլմիշ : Գապիլէ գօրգաճագ պիր հալ օլմատըղընը , վէ պուռնուն տա էօթէսիւնտէն պէրի կէլէպիլէճէյինի պէյան իթմիշ . անճագ , գէվճի պու խուսուստա գապիլէյէ էմնիյէթ իթմէտիլինտէն , թէքրար հէքիմլէրի ճէլպ իթմիշ . հէքիմլէր թէտապիլէ պաշլատըգտա , խասթա աղըրլաշտըգճա աղըրլաշմը . գաաֆը հալ օ տէրէճէ սիւրաթլէ իլէրիլէմիշ քի , իքի կիւն գարֆընտա պիշարէ գարընըն հայաթընտան քէամիլէն գաթը իւմիտ իտիլմիշ . խասպէթ քի , գապիլէ գարը հալա օրատա պուլուլնըպ , «էկէր միւսաատէ օլուներ իտէ , պիր սօն մուալիճէ տէ պէն վէրէյիմ . Ճէնապը Հագըլն ինայէթիլլէ , մուվաֆֆագ օլաճաղըմա շիւպհէմ եօգ տըր» տէմիշ . գապիլէնին շու թէքիլֆինէ մուխալէֆէթ օլուռնաաղընտան , սէքիգ կիւն գարֆընտա , պիշարէ խասթա քէսալը գուվվէթ իտէրէք , եաթագտան պիլէ չըգմը : Իշթէ վուգուաթ պուռնտան իպարէթ . շիմտի պու գապիլէնին շէօհրէթի Բիւլիտէ հէր քէսին աղընտա կէղիյօր :

Աննիպալ Մարքիլի տինլէտիլի սըրատա , սըֆաթընտա մէսէրրէթ ալամէթլէրի կէօրիւնմէքտէ իտի :

— Ալա . բէք ալա . պանա պէօյիւք պիր խըզմէթ էտիյօրսընը :

— Նէ՞ խուսուստա, — տէյու սիւվալ իթտի միւթէաճճիւպանէ Մարքի :

— Շու մահիրէ գապիլէտէն պահս իթմէնիգ , գալպիմի րահաթլանտըրտը վէ պիգարար հալտէն պէնի խէչաս իթտի : Պէն տէ օնու ճէլպ իթտիրէճէյիմ , տիկէրինէ լիւզում եօգ :

— Ինթիխապընըղը բէք սըրասընտա կիպի կէօրիւյօրմ . մէսմուաթա նազարէն , պու գարըյա րէգապէթ իտէպիլէճէք պիր գապիլէ պուլմագ զայէթ միւշքիլ օլաճաղը աշիքեսր տըր :

— Հաթթա անրն՝ ալարընտա պիլէ պուլմալաճաղըմա էմին իմ . պու իլէրտէ Ալահըն բարմաղը վար . պու գապիլէտէն պահս օլուռնտըղընը իշիթմէնիլք թէսատիլֆի տէյիլ տիր . մէսէլէ՝ իֆաթէի վագթ իթմէքսիլլին մէրգուճէի պուրայա ճէլպ իթմէլի . պիր ան էվվէլ կէթիրտիպ պուրատա ալըգօյմագ իօթէրիմ . շիւնքի պիր գաշ հաֆիթալար Գօնթէսին եանընտագալարագ , թապիլէթինի թէտգիգ իտէր վէ իլէր տահա գիյատէ տիւղկիւնճէ եիւրիւր . հէման եարըն Լագթանն կիթսին օ գապիլէյի պուլսուն կէթիրտին . իսմիլ սէօյլէ , բէճա իտէրիմ :

- Իսմինի պիւմէյօրում :
- Հուշուրընտա գարընըն իսմի հիչ վերիւմէտի մի :
- Շիւպհէսիզ , պէլքի օն տէֆա սէօյլէնտի . անճագ խաթրըմտա գալմամը . օ քէօյլիւնին իսմինի էօյրէնմէք նէ՞ վազիֆէմ իտի :
- Հիչ օլմազսա նէրէտէ իգամէթ իթտիյինի պիլի՞յօրմըսըն :
- Օնու տա պիւմէմ . Բիւլիտէն իքի իւչ միւ մէսաֆէտէ պիւր գարիյէտէ իգամէթ իթտիյինի իշիթտիւմ . իշթէ օ գատար :

— Պու գարըտան պահս օլունտըղը սրբատա , Գօնթէսին հալինի խաթրընդա կէթիրմէմիչ օլմանըղա թէնասիւֆ իտէրիւմ :

— Հաթթա մուղայիրի օլարագ , Գօնթէսին հալինի խաթրըմա կէթիրտիւմ . անճագ , չօգտան պէրու իճապը իգթիզասընը իճրա իթմիլսինիզ տիր գանն իթմէքտէ իտիւմ . վէ պիր տէ պէօյլէ քիմսէնին մալիւմի օլմայան պիր գապիլէյի թէրվիճ իտէպիլէճէյինիզի մէմուլ իտէմէզ իտիւմ :

— Էյ նա՞սըլ պուլսագ :

— Օնո՞ւ մը տիւչիւնիւյօրսընըզ :

— Շիւպհէսիզ . պէնի չու ըզտըրապտան խէլաս իտէպիլէճէ՞քմիսինիզ :

— Էլպէթթէ :

— Նա՞սըլ :

— Բահաթ օլունըզ . Լագթանս տուրսուն կիթմէսին . եարըն պէն Լազարը Բիւլիէ կէօնտէրիւմ : Քարիֆ իթտիյիւմ լօգանթա խալգընա սօրսուն . լիւզումը թագաիրիւնտէ , շէհրի վէ ճիվարլարընը կէզէր , վէ գապիլէյի պուլուր կէթիրիր :

— Գապուլ էթտիւմ . չու խըզմէթի ճէտիտէնիզտէն տօլայը սամիմէն միննէթտարընըզըմ :

Պէրվէճըլ պալա միւքեպէմէ , եէմէք օտասընտա ճէրէյան իթտիյի սըրատա , քէօքտէքի զուհուրա կէլէն վուզուաթը սիւքիւթ իլէ կէշմէյի թէճվիզ իտէմէյիզ :

Քէօքտէ մահպուս օլան սապըգ ֆալճըյա իգթիզա իտէն լէվազիմաթը թաշըմագըղը Մարքի Լազարա հէվալէ իթմիչ իտի :

Ֆիւհազըզա ֆալճը Սիմօն՝ չու սըրատա մահպուս վէ մէվզուֆ ատտ օլունըր իտի . չիւնքի քէչքիւն հէր իքի գաբուսը գաբալը վէ քէնչէրէլէրէ գօլ տէմիրլէրի գօնուլմուչ օլուուղընտան , Սիմօն Բայմօն այնը մահպէստէ կիպի իտի :

Մարքինին՝ հէր քէստէն զիյատէ միւգթէտիր օլան չու մուինէյէ տէրէճէի նիհայէտէ իհթիյաճը օլուպ , հալ պու քի , Սիմօնըն քէնտինէ մուալէննէթ իթմէք խթէմէտիյինի պիլտիյինտէն , էօհտէսինտէ իհալէ իտէճէյի խապասէթտէն գուրթուլմագ իշիւն Սիմօնըն պըրագըպ ֆիրար իթմէսի գօրգուսընա մէպնի , անը պէօյլէճէ հապս իթմիչ իտի :

Պինաէն ալէյհ , էօյլէյէ տօղրու , Լազար ճէպինէ պիր սօմուն , պիր սօղուգ թափուգ , վէ պիր չիլէ տէ շարապ եէրէշտիրիպ , քիմսէնին քէնտիսինի կէօրմէտիյինէ էմին օլարագ , քէօքիւն եօլունու թութու :

Սիմօն Բայմօն՝ պիւթիւն կէճէ արապանն իջինտէ թէՖէքքիւր վէ միւթալատան խալի գալմամը զտուղը միսիլիւ , սապահտան պէրի տախի , եինէ տիւշիւնիւ տուրմագտա իտի :

Մարքի իսէ՝ կիւվէնմէքտէ օլտուղը մուվաֆֆազըյէթի , վէ թէէմին իթմիւ զանն իթտիյի իսթիգալի , Սիմօնն չու միւթալատանն նէ տէրէճէ թէհլիքէյէ տիւշիւրտիւյինի ասլա վէ գաթան թէսափուր իտէմէզ իտի :

Լազարն եաղանմըլ քիլիտին իջինտէ անախթարը չէվիրտիյի սըրատա , Սիմօն Բայմօնը հիտտէթ պիւրիւմիւլ , վէ կէչմիւլ զէմանն խապասէթի սըգլէթի ալթընտա քէնտիսինի էզմէյէ կէլմիւլ օլան Լազարա իթաաթ իթմէմէկէ գարար վէրմէքտէ պուլունմըլ իտի :

— Պիր վագըթ՝ ճինայէթտէն իճթինալ իթմէմիւլ օլմագըղըմ , իլէլ էպէտ ճինայէթ իլլէմէկէ պէնի մէճպուր իտէմէզ : Շու հալտէ թէօպէքեարըղըմ նէրէտէ գալըր : Մարքի տը Սէն-Մէքզանն պէնի պաղլամագ իսթէտիյի զէն-ճիրի գըրըպ աթաճալըմ . վէ պէնի ուրմագ իսթէտիյի սիւահա , պէն քէնտիսինի տարպ իտէճէյիմ : Օ քէնտիսինի հէր կէօնա թէհլիքէտէն մասուն տըր զանն էտիյօր ամմա , պու ֆիքըրինտէ ալտանըյօր օլտուղընը պէն օնա իսպաթ իտէճէյիմ—տէտի Սիմօն քէնտի քէնտիյէ :

Սիմօն նէրէտէ պուլունտըղընը վէ քէնտիսինտէն նէ թալէպ օլունաճաղընը սուրէթը գաթիյէտէ պիլմէմէքտէ իտի իսէ տէ , ֆիքըրինն ույանէլըղը հասէպիյէ , Մարքինն թէսափուրաթընը պիր տէրէճէյէ գատար քէչֆ վէ թալմին իթմիւլ օլտուղընտան , օ ալազ հէրիֆին մագսատը , պիր միրասա գօնմագտան իպարէթ օլտուղընա , վէ պունա մուվաֆֆազ օլմագ իւզըէ տօղաճագ պիր չօճալը մահվ ու թէլէֆ իթմէք իտիւկինէ էմնիյէթը թամմէ իլէ իտտաա իտէպիլէճէք տէրէճէտէ գանի օլմուլ իտի :

Սիմօն՝ չու թալմիննտէ ալտանմամագտա իտիւկինէ զիյատէպիլէ էմին օլտուղընտան , մէսէլէյի չէօյլէճէ թէչրիհ իտէր իտի .

— Պէնիմ մարիֆէթիմլէ թէլէֆ վէ մահվ իտիւմէք իսթէնիլէն չօճուզ , զէնկին վէ նուֆուզլու պիր խանէտանա մէնսուպ վէ չօճուղըն պապատը մաարուֆ պիր ասըլատէ օլմալը . պինաէն ալէյհ , տօղրուտան տօղրույա օ զաթա միւրաճաաթլա խալիսանն վէ սէրպէսթանն թէսլիմ օլուրըմ . ահվալը մալիյէմի , չիմտիքի հալիմի չու արալըզ գանուն մուվաճէհէսինտէ միւսթաահազզ վէ մահըլմ պուլունտուղըմ իտամ ճէզաաընը , վէ նիհայէթ հէր չէյի թաֆուրէն արզ իթմէքէ պէրապէր , ճիհանտէ էմալի օլմանան խաին վէ խապիս պիր ասըլատէնին ճէպը վէ թէհտիտաթ իլէ եէնիտէն պիր ճինայէթ տահա իլլէմէկէ պէնի մէճպուր իթմէք իսթէտիյինի տէ իֆատէ իտէրիմ . Պէյլէճէ հէր չէյի իգըար իթտիքտէն սօնրա , թէսահուպ վէ հիմայէթինի քէճա իտէրիմ քի տիրիզ էթմէզ . քէնտիսինէ իտէճէյիմ խըտմէթէ վէ գուրթարաճագ օլտուղըմ չօճուղա մուգապիլ , պէնիմ իլին աֆվը ալի իսթիհաալ իտէճէյի պի իլթիպահ տըր : Պէյլէճէ Սէն-Մէքզանն ասըլ սըֆաթը մէյտանն չըգտըղը անտէ , պէնի մահվ իտէճէք իքէն քէնտիսի մահվ օլուր , վէ առալէթ տէ եէրինի պուլուր :

Ասլլ խմինի վէ պուլունտուղու մահալի Մարքիյէ թարիֆ իթմիշ օւլան մաշուզը ոսպըզը Լազարը կէօրտիւքտէ, Սիմօն պիրտէն հիատէթ վէ շիտտէթ ալամէթի կէօսթէրմէք իսթէտի իսէ տէ, անլամազ վէ պիլմէք իսթէտի շէյլէրի Լազարտան պաշգա քիմսէնին քէնտիսինէ պէեան իտէմէյէ-ճէյինի պիլտիյինտէն, անը սէօյլէտէպիլմէք իշիւն հազիմանէ տալրանմադ լուղումունու հիսս իտէրէք, Մարքինին էմէքտարը մուվաճէհէսինտէ օյնաեա-ճաղը օյունա սուհուլէթ օլմազ իւզրէ, միւլայիմանէ պիր թավր իթթիխազ էյլէտի :

— Սապահլար խայր օլուն, էյ էսկի տօսթ — տէտի Սիմօն :

— Շու սուրէթլէ հիւսնիւ գապուլիյէթիմտէն տօլայը, թէտճճիւպ իթտիյիմի վէ մէֆուն օլտուղումու կէօրիւյօրսուն, տէյիլ մի . պէն իսէ շու մուամէլէնին մուղայիրինի կէօրէճէյիմ մէմուլինտէ իտիմ :

— Նէ՞ սէպէպէ :

— Հէր շէյտէն շէքիլմէք, վէ էտիպանէ պիր էօմր կէշիրմէք հազզընտա վէրմիշ օլտուղուն գարարը պիլտիյիմտէն, սէնի արայըպ պուլմազ իշիւն Մարքիյէ իթմիշ օլտուղում մուամէլէնէթտէն տօլայը պանա նազարը դարազ իէ պազաճազսընըզ մէմուլինտէ իտիմ :

— Պօշ պիր Ֆիքրտէ պուլունմուշուն . պէնիմ կիպի էօմրիւն հէր կէօնա ընգըլապաթընը կէօրմիշ կէշիրմիշ պիր քիմսէ իշիւն, ղէմանը մազիյի քեամիլէն ունութուպ կէշմէք արղուսունտա պուլունմազ քեաֆի տէյիլ տիր : Շուրա-սընը տա իգըրարէ մէճպուրում քի, Ֆազիլէթ կիպի սըզընթըլը շէյ օլմազ . հէնուզ ալթըր այտան պէրու ֆազիլէթը հալի իխթիեար իթմիշ օլաուլում հալտէ, օսանմազա պաշլատըմ տէսէմ ճայիզ տիր :

— Էօյլէ ամմա ոլիզ կէլիպ սէնի պուլմամըզ օլսազ, մէֆթունու պուլունտուղուն շու մէպէքտէ միւտազլէմէթ իտէճէքտին տէյիլ մի :

— Տօղրուսու էօյլէ . . . թէսլտիլի մէպէք իթմէք իշիւն պիր Ֆըրսաթ տիւշմէտիյի հալտէ նէ՛ եաբըլըր : Պունտան մատա, գօրգույօր իտիմ տէ . շիւնքի պիր արալըզ հաեաթըմ իլէ մէմաթըմ արասընտա, պէօյիւք պիր մէսաֆէ գալմամըզ իտուկինի պիլիրսի՞ն եա : Պինաէն ալէյհ պէնիմ իշիւն եաբաճազ պիր շէյ վար իտի իսէ, հազզըմտա հէր կէօնա շիւպէնին մահվ ու իզալէսինէ մուվաֆիազ օլմազտան իպարէթ իտի Պիր հիւսնիւ շէօհրէթ գազանըպ հուզուր ու բահաթըմ թէէմինէ զայրէթ իթմէքտէ իտիմ : Մասաւ քի Մարքի-տը-Սէն-Մէքզան պէնի թահթը հիմաեէսինէ ալմազ իսթէյօր . մատամ քի, Մարքի նուֆուզ վէ սէրվէթ սահիպի պիր գաթ կէօրիւնիւյօր, տէմէք օլուր քի, էլէեվմ հէր շէյ թէպէտտիւլ էտիյօր :

— Էվվէթ, բէք եազըն վազըթտա, Մարքի ղէնկինլէնէճէք վէ հաթթա ճէսիմ պիր սէրվէթ էլինէ կէշէճէք : Պունտան պէօյլէ ազլէյի եիւզլէր իլէ պիլէր իլէ սայմայըպ միլիօնլար իլէ ոսեաճազըզ . պէնի տէ տաիլէսինէ միւտիր նասպ էտէճէք, նէ՞ տէրսին :

— Նէ տէյիմ, չօգ պախթըր ատամ ըմըշսըն . էլպէթթէ քի օ գատար ալթունտան պիլզէ ուճունտան գըյըսընտան պիր բայ չըգար . Մարքի ճէօմէրտ տիր տէյիլ մի :

—Մէմուլ իթտիյինտէն ղիեատէ ճէօմէրտ տիր . սէնի տէ մեմնուն իտէ-
ճէք տիր :

—Պէն շիմտիտէն մէմնուն ըմ . անճագ պուրաճըգտա խըտմէթիմ նէ-
տէն իպարէթ օլաճաղընր պիլսէմ տաճա գիեատէ մէմնուն օլաճաղըմ :

—Սէնաաթընա միւթէալլիգ պիր ուսթալըգ իճրա էթմէք լաղըմ կէլէճէ-
յինի էլպէթթէ քի քէշֆ իթմիչսին տիր :

—Պիր չօճուգ մահվ էթմէք , էօյլէ՞ մի :

—Թա քէնտիսի :

—Մարուֆ պիր գատընըն չօճուղունո՞ւմու :

—Շիւպհէսիգ . էկէր իշին էհէմիյէթի օլմասա ըտը , պու իշէ կիրիչիլի՞ր
մի իտի . մէյտանտա ճէսիմ պիր միրաս վար :

—Օ մարուֆ գատըն տա սիգին իլէ միւթթէֆի՞գ մի տիր :

—Նէ՞ միւնասէպէթ : Հաթթա մուղտիլիի օլարագ , չօճուղուն եաչամասը
ուլլրունա , ճանընը պիլէ ֆէտա էտէր . օն պէշ սէնէտէն պէրու պիրիճիք
արղուսը պիր չօճուղա մալիքէ օլմագ տըր : Նէ՞ հաճէթ , իշի սէն տէ պի-
լիրսին , չիւնքի օ գատընը սէն տէ թանրսըն :

—Պէն պիլի՞րմիյիմ :

—Շիւպհէսիգ . էն սօն կէլէն միւլթէրի տիր . եանի Գօնթէս Մարի տը
Բահօն :

Սիմօն պիր սէտա սալը վէրիսլ , տուրտուղու եէրտէ տարսըլտը :

14

Լազար Սիմօնուն հալինէ թէաճճիւպտէ գալըպ .

—Նէ՞ օլույօրսուն—տէյու սիւալ էթտի :

Սիմօն՝ Լազարըն սիւալինի իշիթմէտի պիլէ :

—Գօնթէս Մարի տը Բահօն մո՞ւ : Բուեասընը թէֆսիր վէ իսթիգպալի-
նի քէշֆ էթմիշ օլտուղում գարը՞ մը :

—Պիզգաթ քէնտիսի :

—Օ գատընըն բուեասընտան խաեալի սուրէթտէ վալը համլ իտէճէյի
խթիլիւրաճ օլունմուշ իտի . էօյլէ խաթրըմա կէլիյօր : Ալուճունուն չըզըլա-
րընտան , զարիւլ պիր երլըղ ալթընտա տօղմուշ օլտուղու անլաղըմը ըտը :
Հէմ էօիւ վէ տիրի կիլի պիր հալտէ պուլունաճաղընը քէշֆ իթմիշ իտիմ :
Հէր շէյ պիլ էթրաֆ խաթրըմտա գալըլ . էարարընա քէսպի վուգուֆ իթմիշ
օլտուղում իշիւն պօշ վէ եալանճը պիր իլմ օլմատըղընա շիմտի տաճա գիեա-
տէ գանի օլույօրում : Իշթէ բէյղամպէրլիմին իլք գըսմը տօղրու չըգայօր .
վագթ ու սաաթը կէլտիքտէ , իքինճի գըսմը տալի մէվգըի իճրայէ կէլէճէք
տիր :

—Տէմէք քի շիմտի հէր վագրթտան գիեատէ բէյղամպէրլիքէրինէ ինան-
մաղա պաշլաարն , էօյլէ՞ մի :

— Ինսանմամազ գապիլ մի, — ասէտի Սիմօն, վէ պիր միւտտէթ սիւքիւթ տէն սօնրա, եաւօյնա :

— Շու հալտէ պէնիմ գօրգառուղում պօշ իմիլ : Ինսանըն նէթիմէսի ալ-նընտա վէ սահիֆէի քիթապը զըսմէթինտէ եազըլը օլտուղուշտան, նէվի պէ-չէրին, անը թէպտիլէ սիր պէճհ իլէ իգթիտարը եօդ տըր : Պէնի իլէրի սիւր-մէքտէ օլան կէօրիւնմէզ պիր գուզվէթ վէ զուտրէթէ նի՞չիւն մուգալէմէթ իթմէլի : Ինսանըն գալպինտէ պիր մէյլ օլմատըգճա, իլէտիյի ֆիլի ճինայէթ սայըլամազ : Հէր նէ քի պանա էմր ու թէնպիհ իտիլէ, իթաաթ էտէպիլի-րիմ : Ճէրհ իտէն ալէթ պիկիւնտահ տըր. ճէրհ իչիւն օլան մէյլ տիր քի միւթ-թէհիմ տիր : Պէն իսէ հիւքմիւ գապա էլինէ տիւլմիւլ աօթթա պիր ալէթ սայըլըրըմ, ասէտի :

Պիր ինսան պէօյլէ կէօզիւնիւ զարայըպ տա հիւքմիւ գապտեա դա-տէրէ ոալիք վէ քէօր քէօրուշա իթիգատտթը պաթըլէյէ մաիլ օլտուղու-թազաիրտէ, հէր շէյէ մաղըլալ օլաճազը միսիլու, Սիմօն Բայմօն տախի աթ-թըզ թէրէտտաիւտիւ պէրթարաֆ էյլէտիյինտէն, պուշտան պէօյլէ Գօնթէս Մարի տը Բահօնա իհպար վէ թէաարիք օլուշտան հալ թէայնիւն իթմիլ, վէ պիր միւճիգէ վուզու պուլմատըգճա, բահմինտէ թաշըմագտա օլտուղու ճի-կէրբարէսինին բէնչէի գուլմտան զուրթ ուլմատը իմքեանսըզ հիւքմինէ կէրմիլ իտի :

Ագչամ իւնթիւ, բէֆիգէի մուհինէսի Սիմօն իլէ կէօրիւնմէք իւզրէ, Մարքի տը Սէն-Մէքդան քէօշքէ կէլտիքտէ, Սիմօնու զայէթ հաղիմ վէ հա-լիմ պիր հալտէ պուլտու :

Ֆէրտատը կիւնիւ, իլմի սաեէսինտէ միւճիլէլէր իճրա էթմէքտէ օլան գապիլէ գարըլը պուլմագ վէ գօնաղա կէթիլմէք իւզրէ Լազար կէօեա Բիւ-յէյէ կէօնտէրիլտի : Իւչիւնճիւ կիւնիւ, Մարքի՝ Սիմօնու եօլուշ պաշընա գատար կէօթիւրտիւ : Սիմօն Լազարըն աթգատընա օթուրուպ, կէօեա Բիւ-յիաէն կէլիօրլար կիպի կէճ վագըթ լքիսի պիրտէն գօնաղա կէլտիլէր :

Հալ ու աթվարընաա կէօսթէրտիյի ըֆֆէթ վէ Նէտամէթինտէն, վէ սը-ֆաթընտա նիւմտեան օլան հիւսնիւ լէթաֆէթինտէն տօլալը Գօնթ՝ Սիմօնու զիեատէսիլէ պէյէնիւպ, խայըլ միւտտէթ պէրապէրինճէ գօնուշտու, վէ միւքթէսիպէսի օլտուղու սէնաաթ վէ թէհրիւպէսիլէ պէրապէր, հաիլ օլ-տուղու մէշրէսի սատէտիլանէսինի միւշահէտէ իթմէքլէ էմիլէթի պիր գաթ տահա թէգաեիւտ իլէտի :

Սիմօն՝ ահվալինին վէ սէսինին լէթաֆէթը ֆէվզէլաւտէսիլէ Գօնթ իլէ Գօնթէսի իղֆալ իլէտիկի միսիլու, իլք կիւնիւնտէն վէ տահա տօղրուսու իք սաաթընտան իթիպարէն, էմէքտարանը մէվնուտէյի տախի քէնտիսինէ ճէլպէ մուվաֆֆագ օլմուշ իտի : Լազթանսա կէլինճէ Սիմօնու ուղուշ սաշընը, վէ կէօլէրինին լէթաֆէթինի կէօրտիւյի անտէ հայրան վէ ասթթա աշըգ օլտու պիթտի : Օլէնր՝ Մարքինին չու ինթիլապընը թագաիր վէ քիմսէնին զէրրէ գատար Սիմօնտան չիւպհէ իթմէյէճէյի թաստիգ վէ թէէմին իլէտի :

Խիւլասաի քէլամ օ խապիս ասըլգատէնին կիզի կիզի թէրթիւպ իթմէք-

տէ ոլտուղու հիշէ վէ տէսիսէլէրին քեաֆֆէսինտէն սէմէրէի միւֆիտէ հասը
օլաճաղը , վէ զանն էտէրսին քի , վուզու պուլաճագ ճինայէթի կէօրմէմէք
իւզրէ տալէթը իլահիյէ կէօղէրինի դարսամագտա պուլունտուղու մուհագ-
գագ խտի իսէ տէ , պիր սօն միւշքիւթ տահա գալմը ըտը քի անըն տա
տէֆի չարէսինի պուլմագ լաղըմ կէլիր խտի :

Լազար հագգընտա թէմայիւլաթը ալըգանէսի տէրքեար օլան Անասթա-
զի Կօտէնին հէր նէ դատար քի ախլագճա թայերայ օլունաճագ պաղը նէ-
գանէսի վաղը խտի իսէ տէ , Գօնթէս հագգընտա սատողաթ վէ համիլէթի
մէրթէպէի քէմալտէ օլտուղունտան , Լազար ուսթատանէ Անասթազինին նէ
ֆիքրտէ օլտուղունու թահգիդ էթտիքտէն սօնրա , անը գաղանաճ միւմքին
օլմատըլտան օլազգա , գաղանաղա չալլմագ պիլէ թէհլիքէլի օլաճաղընը
Մարքիյէ իֆատէ իլլէտի : Անճագ Գօնթէս տը Բահօնուն եանընտա , տէր-
տէսթը իճրա օլան թատափուրաթը ճինանէթքեարանէյէ քեամիլէն հէմէֆ-
քեար վէ թարաֆկիր օլան պիր քիմսէնին պուլունտուրուլմասը էլգէմ օլտու-
ղունտան , Անասթագի Կօտէնին իղֆալ խտիլմէսի խուսուսունտան սարֆը
նազար օլունարագ , անը Գօնթէսին նէգտինտէն ալըրմագ չարէսինէ պագը-
լըպ , պուլնա մուվաֆֆագ օլմագ իչիւն , պիր թէտպիրի միւէսսիրին իճրասը-
նա պէտ օլունտու :

Սիմօնուն Լանթէրն սօգաղընտա , քիմնակիրլիք տախի իճրա իթտլիլի վէ
պիր չօգ նէվի սուլար վէ մուալլիճէլէր թէրթի գիլլէ իշթիզալ իթմէքտէ պու-
լունտուղու մալիւմ տիր : Պիհան ալէյհ Սիմօնա պիր սու եաքտըրլըպ , Ա-
նասթաղինին խապէրի օլմագսըղըն իչիրիլտի :

Օ ազլում , Անասթաղիյէ պիր հարարէթ կէլիպ , վէ պու հարարէթտէն
սօնրա տախի ֆէվգէլատէ պիր զաաֆա տիւչար օլուպ , կէրչի հաեաթընճա
պիր թէհլիքէ հիտ օլունամագտա խտի իսէ տէ , պիր միւտտէթ հիշ պիր
իլ իլէ մէշղուլ օլամամագ տէրէճէսինտէ խասթալանտը գալտը :

Գօնթէսին ստիր էմէքտարլարը բէք կէնճ օլտուղլարը ճիհէթլէ , գիսպի-
լէ Սիմօնա եարտըմ էտէճէք տէրէճէտէ թէճրիւպէյէ մալիք օլմատըլլարըն-
տան , վաղըթ զաեի իթմէքսիզին Անասթագի Կօտէնին եէրինէ մուվագգա-
թէն պիրիսինի պուլմագ իճապ էթմիչ իսէ տէ , պէօյլէ աճէլաճէլէ էմնի-
յէթլի պիր խըտմէթքեար թէտարիք էթմէք տէ բէք միւշքիլ խուսկի տիւչիւ-
նիւլտիւլի սըրատա , նուսունէի էմէքտարան օլան Լազթանա հէման էֆէն-
տիսինին նէգտինէ կէլիպ , լաղըմ օլան իհթիրամաթըն լյֆասընտան սօնրա ,
քէնտի քէօյլէրինտէն պիրինտէ , նէ կէնճ վէ նէ տէ եալը , խըտմէթէ աշնա
վէ մուվագգաթէն Անասթագինին եէրինի թուլապիլէճէք էհլի ըրգ պիր գըզ
թանրտըղընը Գօնթա արզ իլլէտի :

Լազթանսըն թափսիյէ իթմէքտէ օլտուղու գըղըն խսի Մարինէթ խտի :

Լազարըն մուգատտէման էֆէնտիսի Մարքի տը Սէն-Մէքզանա վէրմիշ
օլտուղու բարօրթօտան , Մարինէթին ատէթա միւրաի Լազթանսըն մաշու-
գէսի օլտուղու մալիւմ օլուպ , Մարքինին թահրիքիլէ Լազթանսըն Գօնթա
լու թէրիֆի իթմիշ օլտուղունա շիւպհէ օլունամագ :

Գօնթ՝ հէր գէմանտան զիեատէ շու արալըզ , տաիրէ միւտիրի Լագ-
թանսա էմնիյէթ իթմէքտէ օլտուղունտան .

— Կէթիր պիր ան էվլէլ թէսահուպէրտէնի . վէ էկէր Գօնթէսէ քէն-
տիրինի պէեէնտիրէնէք օլուր իսէ , ալըգօրուլ — տէտի :

Իքի սաաթ սօնրա , Մարինէթ , էլինատէ քիչիւք պիր պօղչա իլէ պուղ-
տայ թարլասընտաքի կէլինճիք շիչէյի կիպի գըրմըզը քէսիլմիչ , կէլտի :

Մարինէթ օթուլ եաշընտա , գըսսանա ույլու , շիչմանճա վէ շիրին պիր
գըզ ըտը : Կէօզիւնիւն պագըշընտան , հիյլէքեար պիր գըզ օլտուղու գօլայ-
ճա ֆէհմ օլունուր իտի :

Գօնթուն էօնիւնէ կէօզլէրինի եէրտէն գալտըրմազ ըտը , Գօնթ իսէ Մա-
րինէթին շու հալինի մահճուպիյէթինէ համլ իտէր իտի :

Մարինէթ՝ տահա կէնճ իքէն իքի սէնէ Գլէրմօնտա զէնկին պիր քիմաէ-
նին խըզմէթինտէ պուլունմուշ իսէ տէ , պիր արալըզ ախազընը ֆէվգէլատէ
պօղմուշ վէ տաիրէի բասթըեարիտէն չըզմըլ օլտուղունտան , պուլունտուղու
խանէտէն թարտ օլունմուշ ըտը : Մէմլէքէթտէ Լագթանտան պաշգա պու
թափախաթը պիլէն եօգ իտի . Լագթանտըն Մարինէթի թէճրիւպէ սահիպի
պիր գըզ մադամընտա թափսիյէ իթմէսինտէ հագգը օլտուղու տէրքեար տըրու

Գօնթէս տը Բահօն՝ Մարինէթի պէյէնմիլ օլտուղունտան , տէրհալ իշի-
նին պաշընա կէշիրիտի : Պէսլէճէ հէր շէյ սըրասընա կիրիպ , պիշարէ Մա-
տամ տը Բահօնուն էթրաֆը , Մարքի տը Սէն-Մէքլանըն թէտարիք իթմիչ
օլտուղու պիր թագըմ մէլուն մախուգաթ իլէ գուշատըլարագ , Գօնթէս , շէյ-
թանլար էլինտէ գալմըլ պիր մէլէք հիւքմինտէ պուլունտու :

Տէհչէթլու ֆահիանըն վուգու պուլսաճաղը սաաթլար կէլիպ շաթմագտա
իտի :

Հիքեայէմիպին էօյլէ պիր գըսմընա եէթիշտիք քի , աուա իշիտիլմէմիլ , վէ
լահիրէն նագապիլի զուհուր կէօրիւնէն , պիր թագըմ վուգուաթտան պահս
խտէնէյիմիլ ճիհչէթլէ , վուգուաթը մէքըլրէնին զաթիյէն վէ թէմամէն սա-
հիզ օլտուղունու օգուեանլարըմըզա թէքրար իթար իթմէկէ մէճպուլրիյէթ
հասըլ օլմուշ տըր :

Պիզիմ պուրահըգտա օլան խըտմէթիմիլ պիր թագըմ էվրագը բէսիյէյէ
իպթինաէն , պիր միւպէյիւրիլքտէն իպարէթ տիր :

Ճիքրինտէն իճատ վէ իխթիրա իտէրէք մասալ գալէմէ ալան պիր հիքեա-
յէնիւվիս , պիզիմ եազմագտա օլտուղունմուլ կիպի պիր հիքեայէյէ պէնպէր
պիր մասալ իճատ իթմէյէ մուգթէտիր օլամագ . շիւնքի հիւ շէյտէն էվլէլ
հագըգէթէ օլտուգճա մուգարին պուլունմագ արգուսունա տիւլէրէք հագը-
գէթտէն ալըլտըգճա ալըլըր :

Պիր գաշ նէֆէր խապիսին ինանըլմազ սուրէթտէ մութթասըֆ օլտուգ-
լարր խապասէթ վէ ճիւրաթը եէրինէ , մահիրանէ վէ ուսթաստանէ թէրթի-
պաթ ույտուրուր :

Սիմօնուն գօնաղա մուվասէլէթինտէն , վէ Մարինէթին խըտմէթէ միւ-
պատէթինտէն պէրու պէշ հաֆթա գատար միւրուր իթմիլ վէ շու միւտ-
տէթ գարֆընտա , հիչ պիր հատիսէի ճէտիտէ գուհուր իթմէմիլ իտի :

Մարքի, գապիլէ Սիմօն իլէ պիր արատա պուլունմպտան իճթինապ ի-
տէր, վէ եալընըդ աղչամարը մուայեէն վազըթտա սուֆատա րապթ կէլ-
տիքտէ, հիչ տուրմագըղըն — Նէ՝ խապէր — տէյու սիւալինէ, Սիմօնտան
— Տահա պիր չէյ եօզ — ճէվապընը ալմագլա իքթիֆա խտէր իտի :

Նիսանըն Զիւնճիւ բէնճէնսիկ հիւնիւ եինէ Մարքի Սիմօնու կէօրսիւք-
տէ, վազը օլան սիւալինէ — Եարըն վուզու պուլունմագ — ճէվապընը ալտը :

15

Օ կէճէ կէրէք Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն վէ կէրէք Օլէնբին կէօղէրինէ
ուզու կիրմէտի : Էրթէսի սապահ Մատամ տը Բահօնու աղըրլարընը պաշ-
լատըղը հափատիսի, եըտըրըմ կիօլի գօնաղըն իչինէ եայըլտը :

Գօնթէսին քաիրէսի, պիր իչ օտասընտան, պիր քիւչիւք սալօնտան, վա-
սի պիր եաթագ օտասընտան, պիր պէօյիւք կիյինէճէք օտատան, տուա է-
տէճէք պիր օտաճըգտան վէ պիր տէ քիւչիւք պիր օտատան միւրէթթէպ իտի :
Իչ օտասընտան սուֆայա չըզըրըր ըտը . քիւչիւք օտա իլէ տուա էթմէ-
կէ լէ կիյինթէկէ մախսուա օլան օտալար, եաթագ օտասընըն մէրպուլթաթ
վէ միւրէթմէլթընտան առտ օլունուրլար իտի, քիւչիւք օտանըն իչինտէքի
գարուտան Գօնթուլն տաիրէսինէ կէչիլըր կիտիլըր իտի . կիյինէճէք օտանըն
իչինտէ պիր նէրտիւպան վազը օլուպ, պու նէրտիւպան զէմին գաթընըն
իւսթիւնտէն իքիյէ մունգասըմ իտի . սալտան խըտմէթքեարլարըն տաիրէսիյ-
լէ մաթպախարու էնիլըր վէ սօլտան տախի, էքսէրիյա գաբալը օլան վէ
հափունեա մուխրէճ պուլունման պիր գաբույա կիրիլըր իտի :

Գօնթէսին տաիրէսինտէ զուհուրա կէլէճէք վուզուաթ վէ մէնգարէլէրի
գօլայճա անլաեապիլմէք իւղրէ, պալատէքի թարիֆաթ էլզէմ կէօրբանմիւչ
իտի :

Ինսանըն պիւթիւն ճիսմինի տիթրէթտրէճէք վէ էն ճէսուր գալպէրի
պիլէ տէհչէթտէն տօնուուրաճագ տէրէճէտէ օլան, վէ վալիտէլիյին գլաղու-
ղու մաղամինտա պուլունման օ չէտիտ իլք աղըրլարը Գօնթէս տը Բահօն հիսս
էյլէտիյի սըրատա, եսնընտա Սիմօն Բայմօն իլէ Մարինէթտէն պաշգու քիմսէ
պուլունմամպտա ըտը : Գօնթէսին պէնզի քեամիլէն աթըպ, պաղըրմաղա
պալլատը . անճագ չու զտաֆը թապիի պիր իքի սանիյէ գատար սիւրիւպ,
քէսիլտի . Սիմօն եաթաղա տօղըու էյիլիպ, լաթիֆ վէ հազիմ պիր աէս իլէ .

— Սապը էթ, Մատամ, սապր . ճէտարէթի էլտէն ոլըրագմա : Էն գահ-
մէթի վազըթ կէլիյօր : Անճագ էլտէն կէլէնի տիրիլ էթմէմ : Ալլահ տա
գուվլէի լաղըմէյի իհսան պուլուրուր — տէտի :

Մատամ տը Բահօն, ճէվապէն .

— Գօրգմաեօրու . աղըր պիրտէն պիրէ կէլտիյինտէն չաղըրտըմ, օնուն
իչին պաղըրտըմ . եօքսա չօճուղումուն իլք սէսինի իչինտէպիլմէք իչին էն տէհ-
չէթի էլիլէթիւրի քէմալը մէմնունիյէթլէ չէքմէյէ, վէ լիւզումու թաղտիրին-
տէ հաեաթըմ պիլէ ֆէտա էթմէկէ հաղըրըմ — տէտի Գօնթէս :

Սիմօն տուտադարընը պիւղտիւ վէ եւովաճա քէնտի քէնտիյէ .

— Զովալլը գարը . նի՞չին հիւքմիւ գատէրին իրատէսի թահթընտա պուլունմալը : Տօղանագ չօճուղու թանըմանեանագ պլիէ . . . վալիտէ օլմասը րուեա կիպի կէլիպ կէչէճէք . . . Գատէր պէօյլէ իսթէյօր . գատէրէ մուգաօյլէ օլունմագ . — տէտի :

— Գօնթա խապէր վէրսինէր , տէրհալ կէլսին . օնուն հուգուրույա քէսպի գուվզէթ էտէրիմ : Գալպիմ գուվզէթլի տիր վէ գուվզէթլի գալանագ տըր : Անճագ , աղըր չէքմէյէ տաեանամանաճաղըմ , պէքի պէտէնիմ քէսպի զաաֆ իտէճէք :

Մարինէթ Գօնթէսին էմրինի իճրա իթմէք իւզրէ տըշարը չըդտը , վէ Սիմօն Գօնթէսին նաչարընը սէօքիւպ , քեաֆֆէսինի պիրտէն պիւքտիւ վէ պաշընըն արգասընա սիսղլատը , չիւնքի վաղը համլ իտէն գատընլարըն ուզուն միւտտէթ սաչլարը խարանամանաճաղընտան , օ ասըրտա պէօյլէճէ թօրտան թէրէլէրինէ պաղլա՛ագ ուսուլտէն իսի :

Շու սըրաստա Աննիպալ իչէրի կիրտի . պէնզի Գօնթէսին պէնզինտէն գիւտտէ աթմըլ ըտը :

Գօնթէսին եաթաղընա եաղլաչըպ , տիթրէյէ տիթրէյէ Գօնթէսին ուզաթմագտա օլտուղու էլլէրինի գալրատը , վէ սինէսինէ տաեաթըպ սըգտըգտան սօնրա , անճագ իշիտիլէպիլէճէք պիր սէս իլէ .

— Սէվկիւլիւ գարըճըղըմ . վագըթ կէլիպ չաթտը էօյլէ՞ մի . . . — տէտի :
Հէյէճանընտան պունտան զիեատէ պիր չէյ սէօյլէյէմէյիպ , տիլի թուլուլտու :

Գօնթէս՝ քէտիսինէ մուալէնէթ էթմէք իչին չաղըրմըլ օլտուղու Գօնթուն քէնտիստէն զիեատէ միւհթաճը մուալէնէթ պիր հալտէ պուլունտուղունու միւշահէտէ էյլէտիկինտէն , միւթէազըմանէ պիր թալը իլէ .

— Էվլէթ , սաաթլար կէլիպ չաթըյօր . ճանըմ վէ հաեաթըմ էճէնասըլ Հագգըն եէտը գուտրէթինտէ տիր . ինչալլահ քի պէնի սանա պախը իտէր : Անճագ էկէր միւրատը իլահիսի պաշգա կէօնա իսէ , էկէրչի շու տօղան իչիւն էօմրիւմիւն սօն կիւնիւ իսէ , պիւթիւն էօմրիւմտէ սէնին եիւզիւնտէն հիշ պիր էնտիչէյէ կիրիֆթար օլմատըղըմ , սէնին եիւզիւնտէն գալպիմին ասլա չարքամըլ օլտուղունու սանա պէեա՛ն վէ իգրար իթմէք արզուսունտալըմ : Զանն էտէրիմ քի պէն տէ սէնի ասլա ինճիթմէմիլիմ տիր : Պիր գէվճէի սատըգէնին միւքէլլէֆ օլտուղու վաղիֆէնին իճրատըլլա , սէնի տաթմա պախթիւար վէ սէնի ճան ու տիլտէն սէվմիշ օլտուղըմ ճիւհէթլէ իյֆա էթմիլիմ տիր : Մա մաֆիհի էկէրչի եանըմըլ վէ պիլմէեքէք սէնի ինճիթմիլ իսէմ , աֆվ վէ ֆէրամուշ էթմէքիլինի րէճա էտէրիմ . . .

— Պէնի ինճիթմէ՞ք մի , սէ՞ն մի : Սէն քի էն զիեատէ սէվիլմէկէ շահան գարըլարըն պիրիսին . ասլա : Թէպէրրիւքեաթը իլահիյէ իլէ սէնի քէնտիմէ րէֆիգէ իթթիսագ էթտիլիմ կիւնտէն պէրու , սէն պէնիմ պախը պախթիւարըմ օլմուշըն տըր :

— Թէչէքքիւր էտէրիմ , Աննիպալ . շիմտի տըթըգ ձէնասըլ Հագգըն ի .

բառէսի նէ մերքեղտէ իսէ էօյլէ օլտուն . . . պէն բահաթ վէ պախթի-
հարիմ . . .

Շու սըրասա Մատամ սը Շավինեի իչէրի կիրիպ , քէմալը մէսրուրիյէթ
վէ մուհապպէթլէ Գօնթէսի էօրմէյէ պաշլատը , վէ վազը համլ էտինճէյէ
տէկին եանընտան այրըլմանեաճաղընը պէյան էթտի :

Մարինէթ տախի իչէրի կիրիպ , Սէն-Մէքղանըն իչ օտասընտա պէքլէ-
մէքտէ վէ թէպրիքեաթը սամիմէսինի արգ ու իֆատէ իթմէք արղուսունտա
պուլունտուղունու պէեան էյլէտի :

Գօնթուն էմրի մուհիպինճէ , Մարքի իչէրի կիրիպ , էօյլէ պիր ճանտան
իֆատէի մէրամ էթտի քի , կերէք Գօնթ վէ կերէք Գօնթէս զիեատէսիյլէ
մէմուն օլտուլար :

Պիր սահաթ սօնրա , Գօնթէսին տղըրլարը թէքրար պաշլատը . Գօնթ՝ ճի-
կէրի բարալսնմաղա պաշլայըպ , եանըպ թութուշմագտա օլան ալնընը բէն-
չէրէչէրտէն պիրիճին ճամընա տաեաթտը :

Պիր ազ սօնրա՝ այրըլար թէչէտտիւտ էթտի . Սիմօն Գօնթուն եանընա
եազլաշըպ , զէվճէսինին բէք գօլայ վազը համլ էտէմէյէճէյինի , վէ կիթ կի-
տէ Գօնթէսին հալի թէհլիքէյէ տիւմէքտէ օլտուղունու սէօյլէտի :

Կիւնիւն պէօլիւք զըմը կէչտի . պիրպիրի արտը սըրա Գօնթէսէ նէօ-
պէթ կէլմէքտէ վէ գուվէթի թիւքէնմէքտէ իտի : Արթըգ նութգա տախի
թագէթի գալմայըպ , օտատա սիւքիւնէթը հալ հիւքմ , վէ սիւքիւնէթի եա-
լընըգ Գօնթէսին արա սըրա սալը վէրմէքտէ օլտուղու սէտալար իխլայ էթ-
մէքտէ իտի :

Աննիպայ աթէչ իչինտէ օլան պաշընը ափուճլարըյա սըգմագտա , վէ տէհ-
չէթլու պիր բուեա կէօրիւյօր զանն էթմէքտէ իտի :

Օլէնք կէօզլէրինի զըզարթմագ նիյէթիյլէ միւթէմատիյէն օվալար վէ ագ-
մամագտա օլան կէօզ եաշլարընը սիլէյօր կիպի կէօսթէրիր իտի : Սիմօն Բայ-
մօն՝ Գօնթէսին եաթաղընը պաշընտան այրըլմաղ ըտը . վէ եալընըգ պիր
թագըմ նամալիւմ էէզալար իլէ մուալիճէլէր թէրթիպի իչիւն արա սըրա
մուֆարագաթ էտէր իտի :

Կիւնէչ պաթըպ ագչամ օլտու . վէ գարանլըգ պաստը . Մարինէթ շըմի-
նէնին իւպէրինտէ պուլունտան մամլարըն պիր գաշընը եազտը :

Մատամ տը Բահօնտա ապա թագէթ գալմամը , կէօզլէրի աշըգ օլ-
տուղու հալտէ կէօրմէմէքտէ . վէ կիւճ իլէ նէֆէս ալապիլմէքտէ իտի . պէն-
դի էօլիւ պէնդի կիպի սանմուշտը :

Գօնթ զէվճէսինին շու հալինի կէօրտիւքտէ , ճան ալամէթիյլէ , — Եա՝
Բապպ , եա՝ Բապպ , պիթտի , էօլիւյօր , կիտէյօր — տէտի :

Սիմօն Բայմօն պաշընը սաշլայըպ , եալաշմա . — Տահա գաթը քուֆա իտէ-
ճէք իչ եօգ . վագըա Գօնթէս թէհլիքէլի պիր վաաթը հալտէ տիր , անճագ
չիմտի պիր իլաճ հազըրլատըմ . պու իլաճը ալտըղընտա , իգթիգա իտէն գուվ-
վէթի գազանըր — տէյուպ , կիւմիւշ պիր քեաաէ իչինտէ թէրթիպ իթմիշ օլ-
տուղու սույու գարըշտըրմագտա իտի : Մարինէթ Գօնթէսին պաշընը գալ-

աղբամառնը իշարէթ էթտի , վէ քիւշիւք պիր գաշըզ իլէ իլաճըն պիր գըսմընը , Գօնթէսին աղզընա պօշալթտը :

Սիմօնուն վէրտիյի իլաճ տէրհալ թէէսիր էտիպ , զանն էտէրսին քի Գօնթէս նալէհան տիրիլտի . կէօզլէրինտէ պիր բէվնագ բէյտա օլտու , Քէմալի խէլէճան իլէ նամալիւմ օլան մուալլիճէնին թէէսիրինէ պէքլէմէքտէ օլան ղէվճինէ տէօնիւպ պագըպ , թէպէտսիւմ էթտի , վէ էլինի ուզաթտը .

— Ա՛հ , ապիղիմ . ամմա սըզընթը չէքտիմ . պիր տահա պէօյլէ աճը վէ աղըր չէքմէքտէն իսէ , տէրհալ էօլմէք էվլա տըր — տէտի :

Գօնթուն ճէվապ վէրմէսինէ վագըթ դալմայըպ , ղէվճէսի կէօզլէրինի գարատը , պաշը չիլթէնին իւղէրինէ տէվրիլտի , տուտագլարընտու թէպէսսիւմ պագը դալտը :

— Պու հալ նէտէն նէշէթ էտիյօր — տէյու սիւալ էթտի Սիմօնա :

— Ույույօր տէվէք տիր . ույգու իլէ իզթիզա իտէն գուվլէթի քէսպ ի տէճէք տիր , օնուն իչիւն ույգու իլաճը վէրտիմ :

— Պու ույգու նէ՞ գատար վագըթ սիւրէճէք :

— Պու սիւալինիլէ ալա վէճհ էլ սըհհէ ճէվապ վէրէմէմ , Պէլքի պիւթիւն կէճէ սիւրէր . Փաղաթ իւշ տէօրթ սաաթ տահա սիւրէճէյինէ չիւպհէ եօդ . Ուեանտըրմաղա կէլմէզ . չիւնքի պիրտէն պիրէ վէ զարուրի օլարագ ուեանմասը օ տէրէճէ թէհլիքէլի տիր քի , պիր գաշ տագըզա զարֆընտա էօլէպիլիր . Պինաէն ալէյհ տաիրէնիլէ չէքիլին վէ գօրգմայըն . պու արալըզ պիր թէհլիքէ զուհուր էտէմէզ :

— Օտատան չըգմագ մը . խաթըրընտան կէշէր մի . . . Պիր տագըզա պիլէ պըրագմագ պէնիմ իչիւն գապիլ տէյիլ . եօ՛գ , եօ՛գ :

— Սիլ կիտին Գօնթ . պէն տուրուրում . Մարի ուեանըր ուեանմաղ օիւյէ խապէր վէրիրիմ : Նիտին պիրաղ բահաթլանըն , պիրաղ տա եէմէք եէյին , վէ իզթիզա իտէճէյի վագըթ իչիւն գուվլէթինիլ սագլայըն — տէտի Օլէնը :

Գօնթ՝ գարարընտա սէպաթ էթմէք իսթէտի իսէ տէ , Մատամ տը Շաւլինեինին ըսրարընա մուղապէմէթ իտէմէյիպ , քիւշիւք օտատան տըշտըր չըգտը . վէ Մարքինին թէտարիք էթմիշ օլտուղու էթ սույու իլէ պիր գատէհ շարապը իչիւպ , եաթաղը իւղէրինտէ ուղանտը :

Ույգույա տալմիշ օլան Գօնթէսին եանընտա , Սիմօն , Օլէւր վէ Մարինէթ գալտըլար . . .

16

Գօնթ օտատան չըգար չըգմագ , Սիմօն՝ Գօնթուն տաիրէսինէ կէշիլէն քիւշիւք օտանըն գարուսուու Մարինէթէ կէօսթիւրէրէք ,

— Օտայա կիր , վէ տըգգաթ էթ . էկիր Գօնթ պիրտէն պիրէ պուրսանա կէլմէկէ գալզըչաճագ օլուր իսէ , պիղէ խապէր վէր :

— Սիլ բահաթ օլուեուղ . պէն էյի պէքճիլիք էտէրիմ . գօրգմայըն . Գօնթ կէլմէք օլուր իսէ խապէր վէրիրիմ — տէտի Մարինէթ :

Սիմօն տէրհալ Գօնթէսին կիինէճէք օտաւրնը աչաւ : Օրատա Մարքի տը Սէն-Մէքզան սէսիզճէ պէքլէմէքտէ իտի :

— Հէր շէյ սըրասընտա՞ մէ տըր—տէյու սիւալ էթտի Մարքի :

— Էլվիթ, հէր շէյ սըրասընտա տըր, Գօնթ օտաւրնա շէքիտի, Գօնթէս տէ ույույօր :

— Ույույօր էյի ամմա եա ուեանըս տա պէնի կէօրիւրսէ՞ :

— Ուեանմաղ . ույդուսու պէնիմ էմրիմէ թապի տիր :

— Էմի՞ն մի սին :

— Օհ, բէք էմինիմ : Ույութաճազ իւանլարըն սըրրընը պէնիմ գատար սիլէնի օլամազ : Օտանըն իշինտէ երլտրըրմ բաթլասա, Գօնթէսի ույգուտան ույանտըրամազ : Շու աթալըգ Գօնթէսին եալընըգ րուհու հայաթտա տըր . ճիսմի հայաթտա տէյիլ տիր . վիւճուտինէ գըղարմը շիլ սաքլանտա պիլէ տույմազ :

— Վաղը համլ մէսէլէսի՞ . . .

— Օ տալընըգ ղէմանընտա վուգու պուլտճաք տըր :

— Հայրէթ իտէէէք շէյ . սէն ֆէվգէլատէ գէքի պիր Գատընսըն :

Սիմօն՝ Մարքիին իթիֆաթընա ճէվապ վէրմէքսիյին .

— Վագըթ եագլաշըյօր . Լաղթանսը չաղթթտըրընը, թալիմաթը լա-
ղմէյի վէրինիզ . Գօնթէսին կիինէճէք օտաւրնտա պէքլէսին . չօճուղը օնա
թէսլիմ իտէրիմ, վէ պաշապ պիր շէյէ գարըլմամ :

— Կիսլյօրմ . շիմաի ալըր կէլիրիմ :

— Սղին կէլմէնիգին Փաիաէսի եօգ . սիղին տահա իզթիգալը իշինիզ վար :

Սէն-Մէքզան թէաճճիւպտէ գալտը :

— Շիւսիհէսիզ—տէյու տէվամ իթտի Սիմօն .— Լաղթանտա թալիմաթը լա-
ղմէյի վէրաիքտէն սօնրա, սուֆայա կէշինիզ, վէ Գօնթու տալիէսինտէ
պուլունըգ . Գօնթէսին ույանմըլ օլտուղընը Մարքիզ Սէնր խապէր վէրմէյին-
ճէ, պրագմայընըգ քի օտայա կիրսին :

— Կիրմէյէճէք . . . պէն հէր շէյի տիւշիւնմիւշիմ . . . սէնին Գօնթէսէ
եաքտըղընը, պէն տէ Գօնթա եաքմըլմ տըր . . . ույույօր . . . մամաֆի-
հի, օլապլիր քի ույանսըն . կիտէյիմ . . .

— Զարուգ էտիիիզ . չիւնքի Գօնթէսին վաղը համլ իտէճէյի վաղըթ կէ-
լիյօր . պիր գաշ տաղըգատան հէր շէյ օլուպ պիթէճէք :

Տէրին ույգույա տալմըլ օլան Գօնթէս պիրտէն պիր հարէքէթ իտիւպ,
գըղղըն աթէշ իւգէրինէ աթըլմըլ թաղէ իւգիւմ չուպուղը կիպի պիւքիւլմէ-
յէ պաշլատը :

Մարքի դայպ օլտու :

Սիմօն եաթաղըն եանընա եագլաշըպ, պիրտէն սիրէ պէնգի աթմըլ օլան
Սէնրէ խիթապէն .

— Հայտէ պագալմ, Մա՛րքիզ . պանա եարտըմ իթմէլի :

Սէնր՝ պու միսիլիւ էֆալը խաինունէյէ հէնուգ սըղմամըլ օլտուղըն-
տան, աթթրէյէ աթթրէյէ .

—Ահ, սիպէ՛ ետրտըմ իթմէկէ աօլա ճէսարէթ իտէմէմ :

—Էօլլէ իսէ սէն Մարինէթին եէրինէ կիթ , վէ Մարինէթի պանա կէօն աէր : Գաբալը դարուտան Մարքինին սէսինի ալմատրգ ճա , հիչ պիր վէսիլէ իլէ եէրինտէն գըմլլտանմա : Պէն Մարքիլի պիլիրիմ : Գօնթ՝ Գօնթէսին եա նընա կէլմէկէ գալղըշաճագ օլուր իսէ , Մարքինին պլըրադմայաճաղընա էմինիմ :

Օլէնը պլըրագտը չըգտը վէ Մարինէթ իչէրի կիրտի : Սիմօն իլէ Մարինէթի քէնտի հալլէրինէ պլըրագալըմ :

Սէն-Մէքզան կիզլի նէրաիւպանտան աչաղը Էնիպ Լագթանսը պուլտու :

Լագթանս նէրտիւպանըն ալթ ոլաչընտաքի այաղընտա օթուրմագտա իտի :

—Ույո՞ւյօրմըսըն , նէ՞ եաբըյօրսըն :

Լագթանս պաչընը գալտըրտը :

—Խա՛յրը , Մարքի . տիւշիւնիւյօրըմ :

—Նէ տիւշիւնտիւշիւնի անլայապի ի՞րմիլիմ :

—Տիւշիւնիւյօրըմ քի , սէն պիր եադըն ագրապանա վէ պէն տէ պիր էյի էֆէնտիլէ խըյանէթ իթմէքլիկիմիլլէ , պէօլիւք պիր խապասէթ իչէյօրուզ :

—Սէն տէ բէք ալա պիլիրսին քի , չօդ ալթուէն դապանտըրան պիր ֆիլլ , ֆէնա պիր ֆիլլ սայըմագ :

—Սիզ պու կէճէ ալթը միլեօն գատար պիր վարիլէթէ գափուշաճաղընըզ ճիհէթլէ , պու սուրէթլէ խտարէի լիսան իթիլէկէ հագգընըզ օլապիլիր : Լաքին պէնիմ կիպի Փագըր պ'ր քիմօէ իտէճէյի խըզմլթէ մուգապիլ թարաֆընըգտան վատ , վէ Մարգիզ Օլէնը թարաֆընտան թէահհիւտ իտիլէն եիրմի պէշ պին լիրալը քեաֆի կէօրմէյօրում :

—Խյա իտէճէյին խըզմլթի բաղարլըզ էթմէք իսթէյօրսըն , էօլլէ՞ մի :

—Սիզ պէնիմ թէքլիֆիմէ իսթէտիլինիլ մանայը վէրէպիլիրսինիլ . սիզին սէօզիւնիւղէ մուխալէֆէթ իթմէք հատտիմ տէյիլ , խուսուսիլլէ պու հագըրգաթէն պիր բաղարլըզ սայըլըր :

—Նէ իսէ , հայտէ օթուզ պին լիրա օլտուն . մէմնօւնմուսըն :

Լագթանս պաչընը սալլատը .

—Նէ՞ տիր օ . ութանմատան տահա ղիյատէ՞ մի իսթէյէճէքսին :

—Շիւպհէսիլ . ութանըյօրում ամմա նէ՛ եաբայըմ :

—Էյ նէ՞ իսթէրսին . . . սէօլլէ պագալըմ . . .

—Էլլի պին լիրա : Մուխթասար պիր թէահհիւտնամէ հալըրլատըմ , հէման իսթէր իսէնիլ չուրատա իմզա իտինիլ պիթսին . իչթէ քեաղըտ , իլթէ հօգդա վէ գալէմ . պէն իհթիյաթ սահիպի պիր ատամըմ :

Սէն Մէքզան պիր սըչրատը :

—Էլլի պին լիրա՞ մը :

—Պիր հապպէ եքսիք օլմագ :

—Տիւփանէ՞ մի օլտուն :

— Եւ արալըդ ազլըմ հէր զէմանտան զիյատէ պաշլմտա տըր : Պու թէ ահհիւտնամէ , նիզամը տալրէսինտէ օլարագ թանգիմ օլունմը տըր . բէնա իտէրիմ քի իմզա իտէսինիզ :

Լագթանս չու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա , Մարքիյէ քեաղըտը ու զաթտըղը միսիլիւ , բարմաղընըն ունուլա տախի , իմզա իտէճէյի եչրի կէօս . թէրտի :

Մարքի՝ քեաղըտը էօթէյէ սիւրտիւ :

— Հիչ մէմուլ իթմէ . պէն գուլուտ վէ շուրուլթ թանթընա կիրէն քիմ . սէլէրտէն տէյիլիմ . իմզալամայանաղըմ :

Լագթանս՝ քեաղըտը , դալէմի վէ հօգգայը ճէպինէ գօյտուգտան սօնրա .

— Իմզա իթմէմէնիզ պէնիմ իչիւն տահա խայլըրը տըր . բրանկայա կիթմէք , վէ եաթօտ ասըլմագ մէսէլէսի , տօղրուսու բէք իչիմէ կէլմէյօր իտի : Պէնճէ պիրագ տարլըգտա պուլունմագ , վէ ֆազաթ կէճէլէրի բահաթ ու յուլմագ , տահա էվա տըր : Աէճէնիզ խայր օլսուն :

— Նէ՞րէյէ կիտէյօրսուն :

— Եաթմագա կիտէյօրըմ :

— Տէմէք օլուր քի , պէնի թէրք իտէյօրսըն . պէնիմ իւղմէթիմտէ պուլունմագ իսթէմէյօրսըն :

— Տախմա էմիինիզէ մունթաղըրըմ . անճագ պու կէճէքի խըղմէթ իչիմէ կէլմէյօր :

— Սէնի մահվ իթմէյէ միւգթէտիը օլտուղըմ ունութտո՞ւն մու :

— Նէ վէճհ իլէ պէնի մահվ իտէպիլիը օլտուղսընը սիւվալ իտէպիլիթմիյիմ :

— Եիմտիյէ գատար վուգու պուլան սըրգաթլարընը Գօնթա խապէր վէրտիյիմ անտէ մահվ օլուրսըն :

Լագթանս՝ իսթիհգաքեաբանէ թէպէսսիւմ իթտիքտէն սօնրա .

— Սիզ պէնիմ խըրսըղըղլարըմը խապէր վէրինիզ . . բէք մէրագընտայըմ . իսթէր իտէնիզ , տէրհալ պէրապէր եօգարը Գօնթուն նէգտիինէ չըգալըմ :

Սէն-Մէքան հիտտէթիւտէն տիթրէմէկէ պաշլատը : Հէման չու միւրայի հէրիթի պօղմագ իսթէտի իտէ տէ , քէնտի քէնտիյի զապթ իթտի :

Անճագ , վագըթ կէլիպ չաթմագտա օլտուղընտան , սիւրաթլէ պիր գար վէրմէք լիւղումընը Մարքի հիսս իթմէքլէ :

— Վէր չու քեաղըտը իմզալայըմ—տէյիպ , Լագթանսըն թէահհիւտնա . մէսինի իմզա էթտի :

Մէսէլէնին պու վէճհ իլէ թէսվիյէ օլունմաղընա Լագթանսըն չիւպհէսի եօգ իտի . թէահհիւտնամէյի , ճէպիինէն էն տէրինինէ եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա .

— Եիմտի , արթըդ պէնի սաթըն ալմըլ սայըլըրսընըդ , նէ՞ եաբաճաղըդ , էմր իտինիզ :

— Մատամ տը Բահօնուն եաթագ օտասընըն եանընտսքի կիչինէճէք օ-

տայա չըդ պէքլէ , ուրազտան դարու աչըլաճագ , վէ գապիլէ սանտ պիր չօ-
ճուզ թէսիւմ իտէճէք տիր :

— Նէ՞ եաբաճաղըմ օ չօճուղը :

— Օ չօճուգ օլմամը՝ կիպի մահվ իտիլիպ վիւճուտի մէյտանտան գալգ-
մալը :

— Զօճուղը մահվ իթմէք դօլայ . ֆագաթ ճիսմի պիր տահա պուլունմա-
մագ իչիւն նէ՞ եաբմալը :

— Օ սէնին իչին . պուլունն իճապը իհրասը իչին սանա վէրիլէն միւ-
քեաֆաթ մէրթէպէի քիֆայէտէ տիր զաննըմ :

— Խաթըրմա պիր չէյ կէլիյօր . զաննըմ մուվաֆըզը մասպահաթ աըր :

— Սէօյլէ պագալըմ . . .

— Օրմանա եագըն օլան կէօլիւն օն պթը դատէմ տէրինիլի վար տըր .
նէ գատար խաֆէֆ ճիսմ օլտա , աղըրճա պիր թաշ պաղլանըպ տա աթըլտը-
ղը հալտէ , թա տէրինինէ գատար սաբլանըր , վէ նէ գատար արանըլտա
պուլունմագ :

— Տիգգաթ էթ քի , չօճուգ պիր սէս չըգարմասըն , վէ չըգարաճագ օլ-
տա տախի քիմսէ իչիթմէս'ն . եօգսա , ճիւմլէմիղ տէ մահվ օլուրըզ :

— Օ ճիւլէթտէն լահաթ օլունըպ . լաղըմ կէլէն թէտապիրի իթթիխաղ
իտէր , վէ ալաճաղըմ ըարալը հէլալընտան զաղանըրըմ :

Լագթանս՝ Մարքինին թարիֆ էթտիլի օտայա չըգտը : Քիւլիւք պիր մա-
սանըն իւզէրինտէ եալընըղ պիր մօմ եանմագտա իտի . գարանըգ պիր քէօ-
չէյէ չէթիլիպ տէրին պիր միւթալաայա տալտը :

Սէն-Մէքան պաղչէյէ չըզըպ , հալլըտան իչէրի կիրտի , վէ պէօյիւք
նէրտիւպանտէն եօգարը չըզըպ , սուֆլատան Գօնթուռ տաիլէսինին գարու-
սունու ուրտու :

Իչէրի կիրիպ Գօնթուռ այագտա կէօրտիւքտէ թէաճճիւպտէ գալտը :

Գօնթուռն տիւչար օլտուղը հարարէթ , խէլէճան վէ ըզուրապ , քէնտի-
սինէ վէրիլէն աֆիյօնտան գիյատէ թէէսիր իթմիլ իտի : Մարքիլի կէօրիւր
կէօրմէյ հէման գուճաղընա աթըլտը :

— Ահ , նէ էյի էթտին կէլտիլինէ , ըէճա խաթրիմ եանըմտա տուր . վա-
ղըա պէնիմքիսի խօտալինճէ պիր արգու տըր , ֆագաթ հուզուրըն իլէ միւ-
թէսէլի օլույօրըմ . չէքմէքտէ օլտուղըմ ըզտըրապ թէլսաֆիֆուֆ իտիյօր . պը-
րագմա պէնի , պըրագմա :

— Պէնիմ տէ միւրատըմ պու տըր . սէնին իլէ պէրասէր կէճէյի կէչիւ-
մէկէ կէլտիմ :

Միւսիւ տը Բահօն թէքրար Մարքիլի էօրտիւ :

Օ ալչագ հէրիֆ տէ հիլ իլի պօզմագսըզըն Գօնթուռ մուգապէլէի սիւ-
միւս էյլէտի :

17

Երևէ Գօնթէսին օտաւընա կէլէլիմ :

Գօնթէսին տալղընըղը Էսնասընտա իթմէքտէ օլտուղը հարէքեաթ , գա-
րիպէն վազը համլ իտէճէյինէ տէլիլ օլուպ , Գօնթէս՝ հիչ պիր շէյ հիսս իթ-
մէքսիզին , հիչ պիր շէյտէն խասլէրտար օլմադսըղըն , սաղ վէ սէլիմ պիր չօ-
ճուգ թէվիլա էյլէտի :

— Երբէք տիղ — տէյիպ , Սիմօն՝ հէման չօճուղը պիր պէզէ սարըվէրտի :

Էն զիյատէ եազըն աղրապասը , վէ էն աղիվ պիր տօսթու հազգընտա
իրթիքեապ իթմիլ օլտուղը խապասէթտէն աօլայը մահճուպէն , Օլէնր՝ բէն-
չէրէնին իշինտէ պիլա հարէքէթ այազտա տուրմադտա , վէ հիչ պիր շէյ կէօր-
մէյօր կիպի կէօսթէրէրէք , Սիմօնուն հէր պիր հարէքէթինի թէտզիգ իթ-
մէքտէ խտի :

Սիմօն՝ եէնի սօղան չօճուղը Մարինէթին էլինէ վէրիպ .

— Ալ չու չօճուղը եանընտաքի օտտաա պէքլէյէն քիմսէյէ թէսլիմ էթ
տէտի :

Օլէնր՝ խիլափը բիպասը օլարազ , թարիֆի դայըը միւմքին պիր հիսս իլ-
ճաաթըյլա .

— Պու չօճուգ թէլէֆ իտիլմէյէճէք , տէյիլ մի — տէյու ուլվալ իթտի :

Սիմօն՝ օմուկլարընը սիլքիպ , տիք տիք Մարքիզին եիւզիւնէ սլազաըզ-
տա , Մարքիզ էօնիւնէ աօղրու պաչընը էյտի :

— Օ ճիհէթի Միւսիւ տը Սէն-Մէքզանա սօրմալը , Մա'տու՝ . պէ՝ պա-
նա վէրիլէն էմրի իճրա իթտիմ . . . սլազըսը պէնիմ իշիմ տէյիլ . — վէ Մարի-
նէթէ խիթապէն , հաքիմանէ պիր իշարէթլէ .

— Հայտէ կի'թ — տէտի Սիմօն :

Մարինէթ եանընտաքի օտայա կիրիսլ գարույու դաբատը : Մարինէթ հէր
նէ գատար խասիւ պիր գըլ իտի իսէ տէ , աօլա խալին օլմաաղընտան ,
աղլայա աղլայա չօճուղը էօրտիւ , վէ չօճուղը էլինտէն ալմազ իւզրէ , Լազ-
թանսըն էլլէրինի ուղաթաղընը կէօրաիւյիւնտէ , տէհէթինտէն կէրի կէրի
չէքիլտի :

Լազթանս միւնասէպէթսիլ պիր սէս իլէ .

— Նէտէն՝ գօրգույօրսըն :

— Պու չօճուղըն էնճամը նէ՝ օլաճաղընը ալլայօրու՝ . ահճազ էկէրչի էօ-
լէճէք իսէ , կէօղիւմ էօնիւնտէ էօլմէսին :

— Էօլէճէք իսէ մի՝ . քի՝մ տէմիլ սանա :

— Եանըլըյօրմըյլմ :

— Պէլքի . . .

— Ալահ իշիթ սին աղզընտան :

— Երբէք մի տիր .

— Էլլէթ :

—Տահա ալա :

—Նիշի՞ւն :

—Օրասը սէնին վաղիֆէն տէյիլ . սիւքիւթ խտէճէ՞քմիսին , Մա՛րինէթ :

—Պիրպիրիմիզի թանըյալըտան պէրու , քէթոււմ օլտուղըմը խալաթ իթ-
միչիւմ տիր :

—Սահիհ տիր . սանա էմնիյէթ խտէպիլիւրիւմ . . . պիլմիչ օլ քի , սէրվէ-
թիւմ շու չօճուգտան մատուտ տըր . . . սէրվէթիւմ տէր իսէմ , սէնինքի տէ .
չիւնքի սէնին իլէ թէէհհիւլ իթմէյի վատ իթմիչիւմ տիր :

Մարինէթ կէօզլէրինի աշտըգճա աշտը :

—Նէ եաբաճաղըմը քիսմէյէ օէօյլէմէմէկէ եէմին խտէ՞րմիսին :

—Իտէրիւմ :

—Բէք ալա . ամմա շու եէմինինի ունութմայասըն . էկէրչի մաաղալլահ
ունութաճաղ օլուր իսէն թալուգ կիպի պօյնունու պիւքէր . . .

—Թէհտիտէ իհթիյաճ եօգ . . .

—Բէք ալա :

Օվէրնեը վիւայէթինին քէօյլիւլէրինին պօղազլարընտա , պիր քիւչիւք ալ-
թուն խաչ թաշըմալարը ուսուլտէն օլտուղը կիպի , Մարինէթին պօղաղընտա
տախի , սիյահ գատիֆէ պաղ իլէ պաղլանմըչ պիր խաչ պուլունմագտա խտի :

—Պօյնունտաքի խաշը պանա վէր :

—Նէ՞ եաբաճաղսըն :

—Նէ եաբաճաղըմը կէօրիւրսին :

Մարինէթ պաղը չէօզտիւ :

Լազթանա խաշը ալըպ , պիր իքի տագըգա գատար մօմուն ալէվինէ
թուլթուու . խաչ պիր էյիճէ ըսընտըգտան սօնրա , Լազթանա՝ չօճուղըն սօլ
գօլունու աշըպ .

—Ելինի աղղընա գօյ քի աղլամասըն , անճագ տըգգաթ էթ քի պօղուլ-
մասըն . . . —տէտի Մարինէթէ :

Մարինէթ՝ Լազթանսըն միւրատը նէ օլտուղընը անլամաղա պաշլայըպ ,
իթաաթա միւսարաաթ էյլէտի :

Լազթանա՝ ըսըթաղը խաշը չօճուղըն գօլունա տայաթըպ վէ պօղուլմա-
յաճագ սուրէթտէ պիր իչարէթ եաբըպ , Բահօն խանէտանը ալամէթի իչէն-
միչ պիր բէչկիրէ , չօճուղը պիր էյիճէ տօլատըգտան , վէ էլպիսէսինինալթը-
նա սագլաշըգտան , վէ Մարինէթէ տէ եէմինինի իսթար իթտիքտէն սօնրա
օտատան տըշարը չըգտը , վէ կիզլի նէրտիւպանտան էնիպ , գաբուլու Կշտը
վէ նապէտիտ օլտու :

Լազթանա՝ քէնտիսինի կէօրէն վէ արգասընտան կիտէն օլմատըղընա է-
մին խտի , վէ ֆագաթ քիւչիւք նէրտիւպանըն գարուսուներ գաբատըղը սըրա-
տա , տիվարըն քէնարընտան զուհուր իտէն պիր ճիսմ արգասընտան եիւրիւ-
մէկէ պաշլատը :

Իչպու ճիսմ , Լաշարըն ճիսմի խտի : Լազթանսըն տէրէօհտէ իթմիչ օլ-
տուղը խըզմէթի իյֆա խտիպ իթմէտիյինի անլամագ իւզրէ , Մարքի՝ Լազարը
թային իթմիչ խտի :

Լազթանս սիրաթլէ մուֆարազաթ իթմէքտէ օլտուղը հալտէ , Լազար տախի արգասընտան կիթմէքտէ իտի :

— Պու չօճուղը կէօլէ աթըպ ողղմագ , չու քիւչիւք Վիգօնթու միւէպ-պէտէն նապէտիտ իթմէք պէնիմ իշիմ տէյիլ . Մարքի պէնի տիվանէ՞ մի դանն իտէյօր . պու չօճուգ սայէսինտէ , ճիւմէսի եէտը զապթըմտա տըր . պու չօճուգ սայէսինտէ , սէրվէթիմ թահթը թէէմինէ ալընտըղը միսիլիւ , գա-պահաթսըզըղըմա պու չօճուգ էն սահիհ տէլիլ օլապիլիւր . Մարքի՝ չօճուգ թէլէֆ իտիլմիլ զաննըյա , էլիմտէն եադայը գուրթարմըշ տըր տէյու տուրա-ճագ . անճագ , պիր կիւն կէլէճէք քի , Գօնթուն պիր վարիսի օլտուղընը պէյան , վէ էկէր Մատամ տը Շապինէի իքի իւչ պին լիրա սայմայաճագ օլուր իսէ , պու շարիսի մէյտանա չըգարաճաղըմա տախի թէհտիտաթ իճրա իտէ-րէք , էլիմտէն եադայը գուրթարմամըշ օլտուղընը . քէնտիսինէ իսպաթ իտէ-ճէյիմ . չու հալտէ պու թարաֆտան իշիմ սաղլամ սայըլըր : Գօնթուն թա-րաֆընտան տա գօրգաճագ իշիմ եօգ . չիւնքի , մասղալլան չու կիղլի թէտ-պիրէր մէյտանա չըգաճագ օլուր իսէ , նախի աֆվ օլաճաղըմ շէօլէ տուր-սուն , պէնսիգ պուլամայաճաղը չօճուղընը քէնտիսինէ իատէ իտիլիմտէն տօ-լայը տօլղունճա պիր միւքեսաֆաթա տէսթրէս օլաճաղըմ աշիքեսար տըր . չու հալտէ հէր իշիմ սըրասընտա տըր տէմէք տիր . ամմա պաթթըլ իմիշիմ հա՛ . պէյլէ կիտէքտէ , ալթուն իշիմտէ կէօմիւլիւ օլարագ սօն Նէֆէսիմի վէրէճէ-յիմէ շիւպէն եօգ :

Լազթանս՝ պէօլէճէ սէօլէնէ սէօլէնէ չօճուգ գօլթուղընտա սիրաթ-լէ եիւրիւր իտի :

Լազար իսէ՝ Լազթանսըն գօլթուղընտաքի եիւք իլէ կէօլիւն թարաֆը-նա տօղրու կիթմէսի լաղըմ կէլտիյինի Մարքիտէն իսթիւսպար էյլէմիլ օլտու-ղընտան , պաղգա ճիւհէթէ միւթէվ.ճճիհ օլտուղընը միւչահէտէ իթտիքտէ , թէաճճիւպտէ գալտը իսէ տէ , միւնասէպէթսիգ պիր քիմսէյէ թէսատիւֆ իթմէմէք մագսատընա մէպնի , Լազթանսըն տօղրու եօլտան կիթմէյիւլ , տօ-լաշմաղը իսթիյար իթմիլ օլմասը ֆիքրինէ զահիւլ օլտու :

Անճագ Լազթանսըն մալիւմ օլան կէօլտէն քեսամիլէն ուզաղանտըղընա գանի օլտուգտա , թէաճճիւպի պիր գաթ տահա թէղայիւտ իթտի :

Պ'ր արալըգ , Լազթանա նէրէյէ կիթտիյինի սիւվալ իթմէք նիյէթինտէ պուլունտու իսէ տէ , միւտաթալէ իթմէյէ տախի թալիմաթ ալմամըշ օլտու-ղընը տիւշիւնէրէք թալիմաթընըն խարիճինէ չըգամաղա գարար վէրտի :

Լազար՝ Լազթանսը հիշ սէվմէտիյինտէն , գապահաթը իշէտիյի սըրա-տա հէման եադալամաղը արզուլէր , վէ ֆագաթ , օ հիյլէքեսար խալինին թէտապիր վէ թասապվուրաթը նէտէն իպարէթ իտիւկինի անլամագ իսթէր իտի :

Լազթանս իսէ , տուրմագսըզըն վէ արգասընա տէօնմէքսիգին տօղրու տօղրու եիւրիւլիւպ , պաղչէնին տիվարընա եէթիշտի . պիր չարեէք գատար տա , տիվարըն պօյունա եիւրիւտիւքտլն սօնրա , քիւչիւք պիր գարունըն էօ-նիւնտէ տուրուպ , վէ ճէպինտէն պիր անախթար չըգարըպ գարույու աշտը :

— Վա՛յ չէ՛թան . պու՛ առա՛մ գըրա չըգայօր . թէրէտտուտ իտէճէք ճի-
հէթ գալմատը . պուճուճն ալթընտա պիր խայընչըգ տահա վար . արթըգ
եագալամանըն սըրասը կէլտի, — տէտիքտէն սօնրա, Լագար՝ ասըմլարընը չա-
բուզլաթտը . անճագ, իչ իչտէն կէչմիչ իտի . չիւնքի քէնտիտի դաբույա եագ-
լաշտըղը սըրատա, Լագթանսըն՝ էյէր վէ տիզկինի թագըլմըչ օլան ոլիր ա-
թա պինիպ, տէօրթ նալ սավուչտուղընը կէօրտիւ :

Գարանըգտա եիւրիւյէրէք, աթըն արգասընտան գօչուպ եէթիչմէք
միւմքին օլմատըղը ճիհէթլէ, Լագար սարֆը նագար խտիպ, ալտանմըչ օլ-
տուղը վէ Մարքինին տիւչար օլաճաղը հիտտէթի կէօղիւ էօնիւնէ կէթիւմէք-
լէ սաչլարընը եօնուպ գօրարմաղա գալգըչըր վէ քէնտի քէնտիյէ :

— Շիմտի եինէ Մարքի գապահաթ պէնտէ օլտու դանն իտէճէք տիր-
պէն իսէ, վիւմիչ օլտուղու թալիւմաթը նօզթասը նօզթասընա իճրա իթմէք
խթէտիւմ . անճագ պիթթէճրիւպէ պիլիւրիւմ քի, պիր ինսան պիր չէյէ մու-
վաթֆագ օլմատըղը կիսի գապահաթլը օլուր, — տէր վէ տիւչիւնէ տիւչիւնէ
գօնաղա տօյրու ալտէթ իտէր իտի :

Լագթանս իսէ, սաղ էլիյէ տիզկինիւթի թուլմուչ, սօլ էլիյէ տախի,
մարուֆ վէ միւթ էպէր պիր խանէտանըն վէ Ֆրանսանըն էն ճէսիւմ պիր սէր-
վէթինին վարխի մէչուընը սինէսինէ տայաթմըչ, հայվանընը սիւրէր իտի :

Եարմ սաաթ դարֆընտա իքի միլ մէսաֆէ գաթ իթտիքտէն սօնրա,
աղըր աղըր սիւրմէկէ պաչլատը վէ ալչագճա պիր թէրէյէ մուվասէլէթլէ,
տարաճըգ պիր եօլ թուլթուպ, գապահա եարըլմըչ սէքիլ օն գուլիպէյի շա-
միլ պիր մահալէ եէթիչտի :

Մէգքիւր գարիյէճիքտէ, պաղը օլան պիր գաչ քէօրէյին հավլամասըն-
տան պաչգա հիչ պիր սէս իչխտիլմէտիյի միսիլիւ, գուլիպէլէրին եալընըգ պի-
րինին գաբուսուընը չաթլագլարընտան, վէ պիր թանէճիք քէնչէրէսինին
դանաթընըն արալըղընտան պիր ըչըգ կէօրիւնիւր իտի :

Լագթանս մէգքիւր գուլիպէնին էօնիւնտէ հայվանընը տուրտուրթտու :

18

Լագթանս խաֆիֆճէ վէ ֆագաթ ուղուճա պիր ըսլըգ չալտը :

Գուլիպէնին գաբուսու տէրհալ աչըլմպ, վէ պիր գարը չըղըպ, Ղայէթ
եալաչ պիր սէս իլէ :

— Պէն տէ սէնի պէքլէմէքտէ իտիւմ — տէտի .

Լագթանս հայվանտան էնիպ, վէ հայվանընը գուլիպէնին տիվարընտ
մըլսը օլան խալիգայա պաղլալըպ :

— Կէօրտիւն մի, Մա՛րկարիթա, նա՛սըլ սէօղ վէրտիյիւմ վագըթտա
կէլտիւմ :

— Սէֆա կէլտին, իչէրի՛ կիր — տէտի Մարկարիթա :

Գուլիպէնին իչէրիսի Ղայէթ սէֆիլ պիր մէնգարէ իրաէ իթմէքտէ իտի .
գուլիպէնին եէրի թօրրագտան օլտուղը միսիլիւ, թալվանըն քէօչէլէրինի

էօրիւմճէք գաբլամըլ իտի . էչեա օլարագ , թօբալ պիր մասա իլէ , գըրըգ պիր սանտալիէ , վէ տէօրթ թահթատան չաթըմըլ պիր պէշիքտէն պաշգա պիր շէյ կէօրիւմճէմէքտէ իտի . մասանըն իւզէրինտէ , իչի եաբագ իլէ տօլու պիր սէբէթ վար իտի : Պէշիյին իչինտէ , թագրիպէն պիր ալըզ շիրին պիր չօճուզ ույումագտա իտի : Շու հալը սէֆալէթէ մուգապիլ , տիվարտա մըլսը օլան պիր էքսէրտէն , պիր գաշ շիֆթ չալըարէ իլէ , կիւղէլճէ պիր թամպուր տսըմըլ իտի :

Պու դարիպ իգամէթկեահըն սահիպէսի երմի տէօրթ երմի պէշ եաշընտա կէօրիւմէքտէ իտի : Պէշիին ինճէլիյինտէն , սաշարընըն ուզուն վէ սիյաշըղընտան , բէնկինին խօշուղընտան , կէօզլէրին պէօյիւքլիւյինտէն , նիկեահընըն օյնագըղընտան , էչքեալընըն լէթաֆէթ վէ ինթիզամընտան , էլպիսէսինին սատէլիյինտէն , պիր բիրինճ կէրտանըզ համիլ օլան զայէթ շիրին վէ տիլարա կէրտանընտան , պու գարընըն շինկեանէ օլտուղը անլաշըմագտա իտի :

Պալատէ թարիֆ իտիմիշ օլան թէբէճիյին իւզէրինտէ վագը պիր գաշ գուլիպէտէն միւթէշէքքիւլ օլան դարիյէճիք , Գօնթ տը Բահօնըն եախօտ տահա տօղրուսու Լագթանսըն միւսատէսի սայէսինտէ եաբըմըլ պիր քէօյ իտի . էմլաքընըն շու քէօշէսինին ետը ամէրէ կէշմիշ օլմասընտան Գօնթուն խապէրի պիլէ եօգ իտի :

Բահօն գօնաղընըն պաղչէսինին պիր ուճունտա վագը օլան քէօշքտէ , Լագթանսըն թէրթիպ իթտիյի շէհվէթամիզ էլէնճէլէրտէ , պու գարիյէնին շինկեանէ էհալիսի հաղըր պուլունմագ շէրէֆինէ նաիլ օլուր իտի :

— Զօճուզ եանընտա՞ մը տըր — տէյու սիւվալ իթտի Մարկարիթա :

— Իշթէ տէյիւլ , Լագթանս՝ աղլամագտա օլան պիշարէ մասումը , Մարկարիթայա տօղրու ուղաթտը :

Մարկարիթ՝ նագարը մէրհամէթլէ չօճուղա պագտը վէ կէօյիւսիւնիւ սէթը իթմիշ օլան էօրթիւյի . պիր թարղը ալիճէնապանէ իլէ աշըպ , հէման չօճուղա սիւտ վէրմէկէ պաչատը :

— Զավալը մասում , պիր սաաթ տահա տուրսա էօլէճէքմիշ — տէտի Մարկարիթա :

Լագթանս ճէպլինտէն եիրմի ատէտ գատար ալթուն չըգարըպ , մասանըն իւզէրինէ գօյտուգտան սօնրա .

— Իշթէ պէն վասըմտա սէսլաթ իթտիմ . սէն տէ քէնտի վատընը ունութմա :

— Պէն հիշ պիր վագըթ ունութմամ . պէնիմ իգամէթկեահըմա քիմսէ կիրմէզ . սէնին կէլտիյինի վէ պէնիմ իքի՞ չօճուզ պէսլէտիյիմի քիմսէնին տույաճաղը եօգ տըր ,

— Սէնի պէն բարտըզ սրըրագմամ . անճագ , նասըլ քի ճէօմէրտօնէ միւքեաֆաթ կէօրիւյօրսան , էօլէ տէ էկէրչի սրըրմը մէյտանա չըգարաճագ օլուր իսէն , շիտտէթլէ միւճաղաթ կէօրիւսին . Գօնթ տը Բահօնըն էմլաքը տախիլինտէ , պէնտէն նուֆուսը պիր քիմսէ պուլունմատըղընը պիլիսին :

սենի՝ հէր քէս հուզուրընտա տէյնէքլէր իլէ պիր էյիճէ տէօյտիւրտիքտէն սօնրա, մահպէսէ աթտըրըրըմ պիւմիշ օլասըն . չօճուղընտան այրըլըրսըն , վէ րէֆիգլէրինի տէ մէվէքէթտէն թարտ իտէրիմ . վէ էկէր իսթէյէճէք օլուր իսէմ , իւզէրլէրինէ եաղմակիրլիք վէ եախօտ պիւլիւճիլիք իսնատ իտէրէք թօրուճու տա զապըթսյա թէսլիմ իտէրիմ :

— Բէֆիգլէրիմ սուչսուզ տըրլար :

— Սուչսուղ պիլէ օլսալար , եինէ մահպէսի պուլուրլար . պիր քէրրէ ալէյհէրլինտէ շիքեայէթէ գալգըջանագ օլսամ , հէման ճէզայա հիւքմ օլուճուրլար :

Մարկարիթանըն րէնկի ուչուպ , տիթրէմէկէ պաշլատը :

— Նի՛շիւն տիթրէյօրսուն . սէս չըգարմազ իսէն , գօրգանագ հիշ պիր իլին եօզ :

— Սէս չըգարմամ . . .

— Իւչ կիւնտէւ կէլիպ , չօճուղըն նասըլ օլտուղընը կէօրէճէլիմ :

— Սըհէթ վէ աֆիյէթը թամմէտէ կէօրէճէյինէ շիւպհէ եօզ . քէնտի չօճուղըմը նասըլ պէսլէր իսէմ , անը տա էօյլէ պէսլէյէճէլիմ :

— Պէն կիտիօրու . . . գաբուճու գաբա , վէ պիր տահա քիմսէյէ , հաթթա րէֆիգլէրինէ պիլէ աշմա :

— Գաբուճըն աշըլմայանաղընա եէմին իտէրիմ :

Լազթանս գուլիպէտէն չըգըպ աթընա պինտի , վէ մէմուճէն գօնաղըն եօլուճու թութտու :

Մարինէթին չօճուղը Սիմօնուն էլինտէն ալըպ Լազթանսա թէսլիմ իթտիյի գէմանտէն պէրու թագրիպէն պիր սաաթ վագըթ կէշմիշ իտի :

Գօնթէսին վազը համլ իթմէսիտէն նաշի օտտտա գուհուր իթմիշ օլան գարըջըլըլըն , Սիմօն՝ պիր սիւրաթ վէ մէհարէթը քեամիլէ իլէ հէման տէֆինէ զայրէթլէ , օտայը մունթաղամ պիր հալէ գօյտու :

Գօնթէս՝ պուլուճտըլը տալընըլըտան բէք չարուգ ույանմայանագ պիր հալտէ , հիշ պիր հարէքէթ իթմէքսիգին , վէ ֆագաթ զիյէթ մունթաղամ սուրէթտէ նէֆէս ալըպ վէրէրէք ույումագտա իտի :

Սիմօն Բայմօն՝ շայէտ կէօղիւնտէն պիր շէյ դաշմըլ օլմասըն իշիւն , օտտնըն հէր թարաֆընը պիր տահա էյիճէ կէօղտէն կէջիրտիքտէն սօնրա , Օլէնրէ խիթապէն .

— Մա՛տամ , գանն իտէրիմ քի , էն միւշքիլ ֆապը տա օյնամանըն վագթը կէլտի—տէյիպ , Գօնթէսին եաթաղընա ետնաշտը , զէ գօյնուճտան իշի բէնկսիզ պիր սու իլէ տօլու պիր շիշ չըգարըպ , ափուճուճա պիր գաշ տամլա ազըթտըրտը , վէ եափաճա Գօնթէսին գուլագլարընըն արգալարընը օվալամաղա պաշլատը :

Պիրտէն պիրէ Գօնթէսին քեաֆֆէի ազասը տիթրէմէկէ վէ կէօզ գաբաղարը օյնամաղա պաշլատը :

— Մա՛տամ , Գօնթէսին պիր իքի տագըգատան ույանմաղընը Գօնթաուլթէն խապէր վէրի՛րմիսինիզ :

Օլէնը հէման օտաւտան չըզըպ, Գօնթուն գաբուսընա տօղրու միւթէ-
վէճճիկ օլտու :

— Պիչարէ գատընճըղազ—տէտի Սիմօն Բայմօն— իշթէ չիմտի, պէնիւ
մուգատտէման ինրա իթտիիմ իսթիխրաճաթ վուգուա կէլէճէք տիր :

Սիմօն պու սէօզլէրի քէնտի քէնտիյէ սէօյլէմէքտէ իքէն, Գօնթ տը Բա-
հօն Օլէնը իլէ իշէրի կիրտիլէր . Մարքի տը Սէն-Մէքզան հանընտաքի քիւ-
շիւք օտաւտա տուրտու :

Աննիպալ եաւաչ պիր սէս իլէ .

— Աճապա Գօնթէսին վաղը համլ իթմէսի եազը՞ն մը տըր—սիւվալինէ .

— Զանն իտէրիմ . էկէր տիւնտէն պէրու թապիյէթ պէնիմ թախմինիմի
պօշա չըգարմաղա սայ իթմէզսէ իտի, էմինիմ աէյէպիլիր իտիմ—տէտի Սիմօն :

Աննիպալը տէհէթ իսթիապ էյլէտի :

— Գօնթէսին հալի սիյէ թէհիլքէլի կէօրի՞ւնմէյօր մու :

— Ա՛սւա . պազընըզ Գօնթէսէ քի, սիզ տէ պու ճիհէթտէն րահաթ օլա-
սընըզ . . . հաթթա շու սիւքիւնէթը հալինէ թէաճէիւպ իտէյօրմ . վէ պիր
վէճճ իլէ նէտէն նէշէթ իթտիյինի անլայամայօրմ :

— Պուճա թէճարիպինի՛զ . . .

— Թէճրիւպէմին պու խուսուստա պանա եարտըմ իթմէտիյինի իգրարէ
մէճպուրմ :

Պու սըրատա Գօնթէս կէօզլէրինի աշըվէրտի, պաշընը գալտըրտը վէ
կէօզլէրինի գարչըսընտա տուրան իւշ քիշինին իւզէրինէ տիքիպ, հայրէթ վէ
նազարը պիգարարի իլէ պազտըզճա պազտը :

Գօնթէսին ֆիքրինտէն էվվէլ ճիսմինին ույանմըլ օլտուղը տէրքեար իտի :

Հիւ պիր շէյտէն խապէրի օլմայըպ, քէնտի քէնտիյի պուլմաղա շապա-
լանտըղը, աշիքեար սուրէթտէ կէօրիւնիւր իտի :

Աննիպալ գէվճէսինէ տօղրու էյիլիպ, ալնընտան էօթուլքտէն սօնրա .

— Նա՞րըսըն, ա՛ղիզիմ—տէտի :

Գօնթէս գէվճինէ ճէվապ վէրէճէք եէրտէ, պիր սէս տիր սալըվէրտի :

Օ տէրէճէ տէրին վէ զարիպ պիր ույգուլա տալմըլ օլտուղը հալտէ աա-
խի, հալինճէ վուգու պուլմուշ օլան թէսլէտտիւլիւ ֆարգ ու թէմնիզ իտիպ,
եալվարըրճասընա .

— Զօճուղը՛մ . նէ՞րէտէ տիր չօճուղըմ—տէտի :

Աննիպալ, թալըրնտան հայրէթ վէ թէաճէիւպ իշինտէ պուլոււնտուղը
կէօրիւնէն Սիմօնա աթֆը նիկեահ էյլէտի :

Օլէնը տախի, պիր հայրէթը ֆէվգէլատէ իպրազ էյլէտի :

— Նի՞շիւն պէնի չօճուղըմտան այըրըյօրսուըզ . . . նէ՞ եաբտընըզ չօճու-
ղումու . օնու կէօրմէքտէն պէնի մահրում իթմէք իսթէյէմէզսինիզ . . . վէ-
րինիզ պանա չօճուղումը . . . վէրինիզ քի էօթէյիմ վէ գուճաղըմտա սըգա-
յըմ . . . աճապա գուճաղըմա վէրտիյինիզ հալտէ, չիտտէթլի պիր հէյէնա-
նա՞ մը տիւշար օլուրմ տէյու գօրգույօրսընըզ : Էօյլէ իսէ ալտանըյօրսու-
նըզ . . . պէնտէ զաաֆ եօգ . . . մէմուլինիպտէն զիյատէ գուվվէթլի իմ . . .

սէվինճտէն ինսանա քէտէր կէլմէլ . . . պինատէն ալէյն վերինիգ չոճուլըմը ,
րէճա իտէրիմ . հիչ օլմագսա , պիր դաչ տագըգա կէօրէյիմ . սօնրա , պիր
ան էվվէլ իֆագաթ պուլուպ եաթագտան գալգամագ իչիւն հէր նէ քի լա-
ղըմ իսէ եաբաճաղըմը սիգէ թէահհիւտ իտէրիմ :

Աննիպալ , Օլէնր վէ Սիմօն , չաչըրմը պիր հալտէ պիրպիրլէրինէ պա-
գարլար , վէ սիւքիւթ իտէրլէր իտի :

Գօնթէս տը Բահօն սիմասընտա , նակէհան պիր խէլէճան վէ տէհէթը
Փէվգէլատէ ալամէթի ՚իւմայան օլուպ , ճիկէրլէրի բարալայաճագ պիր սէս
իլէ :

—Ա՛հ . ճէվապ վէրմէյօրսընը . . . կէօլլէրինիլի չէվրիյօրսուընը . . .
անլայօրըմ . . . նէ՛ պէտպախթ վալիտէ իմիչիմ . . . չօճուղըմ էօլմիւլ . . . էօլ-
միւլ . . . էօլմիւլ . . . —տէյիպ , հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաչլատըգ-
տա , Սիմօն քէլամէ աղաղ իլէ :

—Եանըլլօրսուընը , Մա՛տամ . պէօլլէ պիր խայալի ֆիքրինիպտէն չը-
գարընը . չօճուղընը էօլմիւլ օլամագ . սիղ պիր չօճուգ տօղուրմատընը
քի , հաթթա էօլմիւլ օլուըն :

—Ինանմամ սանա . պիր հատիտէի տէհէթէֆպատէն պէնի խապէրտար
իթմէմէ իւզրէ հէրինիգ իթթիֆագ իթմիւսինիլ . ճէտարէթիմէ կիւվէնէմէյօր-
սընը . լաքին սէօլլէյին , սէօլլէյին . րէճա իտէրիմ . հայաթըմ հագըլ իչիւն
ճէվապ վէրին . . . չու հալը պիգարարի պէնի էրիտիպ սիթիրիյօր . . . պաչը-
մա կէլէն ֆէլաքէթի թէմամէն անլամագ իսթէրիմ նէթէքիմ . . .

—Եէմին իտէրիմ , Մա՛տամ , քի . . .

—Եալան սէօլլէյօրսըն . . . սո՛ւս օլ . . .

—Հայտէ էօլլէ օլսուըն—տէտի Սիմօն —մատամ քի էմր իտիյօրսընը , մա-
տամ քի եալան սէօլլէյօրըմ զանն էտիյօրսընը , պէն սուս օլուըմ , Փագաթ
Մարքիլ քի տիւնտէն պէրու , պու օտատան տիչարը չըգամմըլ տըր , տօղ-
րուսուընու սէօլլէսին , պէլքի օլուըն սէօղիւնէ ինանըրսընը . . .

Մարի տը Բահօն , եալվարըրճասընա կէօղիւնիւ Օլէնրէ աիքտի :

—Սէվկիւլիւմ Գօնթէս , սիգի պուրատա ալտաթան օլմատըլընը պէն տէ
թաստիգ իտէրիմ , սատագաթը ճիհէթիլլէ , պու հագարէթլէրէ միւսթահագգ
օլմայան չու պիչարէ գատըն հագըրնտա , զալմանէ մուամէլէտէ պուլս-
նույօրսընը—տէտի Օլէնր :

Գօնթէսին պաչը չիւթէսի իւվէրինէ տէվրիլվէրտի . կէօլլէրինտէն սէյլ
կիպի եաչ ագամագտա իտի :

Միւսիւ տը Բահօն նէ եաբաճաղընը չաչըրպ , եաթաղըն պաչընտան այ-
րըտը , վէ եանընտաքի օտայա կիտիպ Սիմօնա տախի իչարէթ իթսի :

—Նէօպէթ տէյիլ մի . պէօլլէ սէօլլէր սէօլլէմէսի հարարէթ վէ սըգլէթ
էսէրի տէյիլ մի տիր :

— Խալըր , նէ նէ ոպէթ վար , Նէ սըգըէթ . էլինիգի նապզընա տայաթը-
նըզ . կէօրիւրսիւնիզ քի , հէր պէմանքինտէն զիյատէ աթմայօր :

— Էօյէ իսէ պու հէթիմիզէ գարչը մէճնուհանէ թէաննիւտ , վէ վազը
համլ իթմիշ տիր տէյու հազըգաթը հալին մուգայիրինէ ըսրար իթմէսինէ
նէ՞ մանա վէրիլէպիլիր :

Սիւսն՝ քէնտինին աէ շու հալտէն պիր շէյ տնլամամըլ օլաուզընը իյմա
իտէրէք պիր հարէքէթ իթտի :

Մամաֆիհի՛ պիր իքի սանիյէ գատար աիւշիւնտիւքտէն սօնրա .

— Պէլքի Մատամ աը Բահօն ույգուսընտա ֆիքրինէ զիյատէ թէէսիրի օ-
լապիլէճէք սուրէթտէ պիր ըույա կէօրմիւշ տիր . վէ պէլքի տէ կէօրտիւյիւ
ըույայա հազըգաթը հալ նազարըյլա պազըյօր :

Գօնթէսին՝ միւթէմատէն շօճուգ սահիպի օլմանընա տալիր զիհնինտէ
տօլաշարմագ տա օլտուզը ֆիքր , քէնտիսինի ճիննէթի հալէ գատար վար-
տըրմասընտան Գօնթ գօրգմագտա օլտուզընտան , Սիւսնուհ պէրվէճէլ պա-
լա թարիֆաթընը մուգարինը սըհէթ հիւքի իթմէքլէ պէրապէր , ֆիքրին-
տէքի գօրգու օլտուգտա միւնտէֆի օլտու . վէ թէքրար եաթաղըն եանընա
կէլէքէք , Գօնթէսին էլինի թուֆտու վէ հազիմանէ պիր սէտա իլէ .

— Մարի՛ , Նի՛շիւն աղլայօրսըն — տէյու սիւվալ իթտի :

— Նի՛շիւն մի աղլայաճաղըմ . պաշըմա կէլէն Փէլաքէթի կէօրմէյօրմուսու-
նըզ . պանա ճէսարէթ վէրէճէք վէ պէնիմ իլէ պէրապէր աղլայաճաք եէրտէ,
հէթինիզ ոլիր օլուպ շօճուզըմըն էօլմիւշ օլտուզընը պէնտէն կիզլէյօրսուհուզ .
մէրհամէթ էտինիզ պանա , Աննիպալ . . . պանա զաիֆ վէ քէտէրը մանէ-
վիյէ թէհամմիւլէ ղայըլ միւզթէտիր պիր մախուգ նազարըյլա պազմայը-
նըզ . եաշամար դըսմէթ օլմայան մահսուլըմըն ճիսմինի օլտուն պանա կէօս-
թէրինիզ . . . պէնիմ « Վալիտէճէյիմ » տէյու գաթան չաղըրամայաճաք օլան
օ գաբալը աղըզը պիր քէրիւ օլտուն էօրմէկէ միւսաատէ իտինիզ . Ճէնապը
չաղգտան ոսպր ու թէհամմիւլ թէմէննիսի իլէ քէսպը գուզվէթ իտէրիմ . .

— Ազիպի՛մ Մարի . իքի շէյ վար տըր քի , պու իքիսինտէն տէ չիմաիյէ
գատար շիւպհէ իթմէմիշտին տիր . պիրիսի սէնիհ հազգընտա օլան մուհապ-
պէթիմ . վէ իքինճիսի , նամուսումա օլան հիւրմէթ վէ ըիայէթիմ . .

— Բուհուլըն էօլմէզ օլտուզընա նէ գատար էմին իսէմ , սէնին տէ մու-
հապպէթ վէ նամուսընա օ գատար էմին իմ . .

— Շուրասընը տա պիլիրսին քի , ետլանը իրթիքէտազ իթմէքտէն իսէ ,
տէրչալ էօլմէյի թէրճիհ իտէրիմ :

— Պիրիլիմ :

— Էօյէ իսէ , Մարի , մուհապպէթ վէ նամուսըմ եանի տիւնեատէ պէ-
նիմ իչիւն հէր շէյտէն զիյատէ մուգատտէս օլան շու իքի շէյ հազգը իչիւն
եէմին իտէրիմ քի , սէն եանըլըյօրսըն : Սէն փաղը համլ իթմիւսին զօնն ի-
տիյօրսըն վէ ֆազաթ իթմէմիւսին տիր . տահա շիւպհէ իտէրմիսին :

— Սէնտէն աւլա շիւպհէ իթմէմ . սէն էօյլէճէ գանի օլմուշսըն . . .
տէյիլ մի , ոչն հաղըր սէօյլէքսին . . . անճաք , սէնի տէ ալտաթըյօրար :

— Բի՞մ արտաթոճագ . քիմին հաստաինէ գալմը պէնի արտաթմաղա ճէ-
սարէթ իթմէք . պէնի նա՞սը արտաթապիլիբլէր :

Գօնթէս՝ միւթէրէտաիւս նաղարընը Սիմօնուն իւղէրինտէն Օլէնրին եիւ-
զիւնէ աթֆ իլէ .

— Պիլմէյօրըմ — տէյիպ , կէօլլէրինի գաբատր :

Գօնթէսին խտտասը բէք տողրու իտի : Քէնտիսի հէր նէ գատար պիր
չէյտէն խապլերտար տէյիլ իտի իսէ տէ , պիր հիսսի թապիլի , հէր չէյին աթթ-
միլ օլտուղընր , վէ համլինաէքի չօճուղըն սըգլէթինտէն գուրթուլմըլ պու-
լունտըղընը բէնաթիւնէ իսպար իթմէքտէ իտի :

Անճագ չու հաշըգաթը հալ իլէ , ղէվճիին վէ Օլէնրին վէ գապիլէ Սի-
մօնուն իֆատաթը ալէնիյէտի պէյնինտէ , պիհնի շալգալանըպ տուրուպ , հան-
կըսընս ինանանաղ . շաշըրմըլ իտի . բէնտիսինին գուրպան կիթտիլի տէհ-
չէթլի թէտպիլիին . լմէթինի բարալայըպ իլի զահիրէ չըգարմաղա , Գօնթէս
իչիւն հիլ պիր վարթա վէ մէտար եօգ իտի : Պիր հիքմէթ , պիր ճինայէթ
վաղը օլտուղընը օլտուգճա թախմին իթմէքտէ իտի իսէ տէ , քիմսէյէ իս-
նատ իթմէկէ , վէ քիմէսնէ հագգընտա շիւպէյէյէ վարմաղա ճէսարէթ իտէ-
մէմէքտէ իտի :

Գօնթ՝ զէվճէսինին ճիննէթէ ուղրամըլ օլմասընս եինէ վէսվէսէ իթմէկէ
պաշլատը . Սիմօն՝ Գօնթու պիր թարաֆա տըպ .

— Թէյալ իթմէ . գօ՛րգմա . վաղըս Գօնթէսին ագլընս պիրապ խալէլ
կէլմիլ տիր , ամմա կէչիճի պիր չէյ տիր : Գօնթէսին պիր գալ սաաթա գա-
տար վաղը համլ իտէճէյինէ շիւպէյէ օլունամաղ . տողուրանաղը չօճուղըն սէ-
սի , բէնտիսինի մուզտարըպ իթմէքտէ օլան խայալաթըն քեսաֆիթէսինի մահվ
ու իղալէ իտէր — տէտիքտէն սօնրա , Սիմօն՝ Գօնթէսէ բէնտիսինին թէրթիպ-
բէրտէսի օլան սուտան պիր քիւչիւք գաշըգ իլիրտի : Գօնթէս տէրին պիր
ույգույա տահա տալըպ , հէման էրթէսի սապահա գատար ուլուտու :

Ույանտըգտա , Ֆիքըր սապըզը ասլա թէպէտաիւլ վէ թէղայլիւր իթմէ-
միլ իտի : Անճագ , Գօնթուն իթմիլ օլտուղը եհմին իւղէրինէ թէքրար չօ-
ճուգտան պահս իթմէք , Գօնթու թահգիր իթմէք օլաճաղընը անլատըղըն-
տան , գանընը իչինէ ագըթըպ , ասլա սէս չըգարմատը :

Գօնթէս իթինճի տէֆա ույգույա տալար տալմագ , Աննիսլալ՝ Մարքի տը
Սէն-Մէքզանը իչէրի չաղըրմըլ օլտուղընտան , Մարքի օ կէճէ Գօնթա բէֆա-
գաթ իթմէք արգուսընը պէյան իթմիլ իտի : Եալընըգ սապահա գարըլ , Գօնթ
Մարքիյէ կիտիպ պիրապ րահսթլանմասընը խարամ իթմէսի իւղէրինէ , Մարքի
օտաարնա չէքիլմիլ իտի :

Էմէքտաղը Լազար , տէրէօհտէ իթմիլ օլտուղը վազիֆէյի լայըգըյա
իճրա իտէմէմիլ օլմասընտան տօլայը հիճապընտան վէ բէտէրինտէն ուլույա-
մամըլ իտի :

Մարքի պիր էյիճէ գաբույու գաբատըգտան սօնրա .

— Հավատիսլէրին էյի տիր տէյիլ մի :

— Հայըֆ , Մարքի , վերէճէյիմ հավատիստէն ֆէնասը օլամաղ :

Մարքի հեման սարսըլտը :

— Նա՛սըլ . . . տճապա Լազթանս . . .

— Լազթանս , խապիսին քէնտիսի տիր . ալէն տէ պուտալա վէ ահմագ .
լարըն էն պէօյիւկիւյիմ :

— Իճրասընը թէահհիւտ իթմիլ օլտուղը էմրլէրիմի իճրա ի՞թմէմիլ մի :

— Խա՛յըր :

— Չօճուգ սա՞ղ մը :

— Չանն իտէրիմ , վէ հաթթա էմինիմ տէյէպիլիլիլիմ . . . մէկէրչի էճէլի
մէվուար իլէ էօլմիւլ օլա . . .

— Չօճուղը նէ՞ եարտը :

— Կէօթիւրտիւ :

— Նէ՞րէյէ :

— Պիւմէմ :

— Ալչա՛ղ սէնի . արգասընտան կի՞թմէյօրմու իտին :

— Կէօլկէսի միսալի արգասընտան կիտէյօր իտիմ . պէտպախթլըղըմտան
էլիմտէն գաչտը :

— Սէնին քէնտիսին իթէագըպ իթտիյինի սէզմիլ օլմալը :

— Հի՛չ պիր շէյ սէզմէմիլ իտի :

— Էօլէ իսէ սէն թէագըպ իթմէքտէն եօրուլուպ ֆէրաղաթ կէլմիլսին :

— Ա՛սլա . ճիհանըն օ պիր ուճուհա կիթսէ կիտէճէք իտիմ . ֆագաթ
տահա էյիսի իշի թաֆսիլէն արգ ու պէյան իտէյիմ :

— Նագլ էթ , ֆագաթ զըսսա քէս . կէօրիւյօրսո՞ւն եա , եանըպ թու-
թուշույօրըմ :

Լազար՝ Լազթանսըն չօճուգ իլէ հայվանա պինիպ նասըլ ֆիրար իթտի-
յինի , վէ թաֆսիլաթը սաիրէյի եէկեան եէկեան պէյան էլէտի . Մարքի էս-
նաթ թարիֆաթտա հիտտլթինտէն այագլարընը սըգ սըգ եէրէ ուրուր իտի :

— Պէհէյ ա՛հմագ , պու՛տալա , պէյինսիգ , պէնի էլէ վէրէճէյինի հարէ-
քէթիլնտէն անլար անլամագ , եագալամալը իտին :

— Պէն տէ օնու պիր արալըգ գուրտոււմ ամմա , կէճ գալմըլըմ . օ մէ-
լուն պարկիր , հէր շէյի կէօղիւմտէն նիհան էթտի . չարէմ թիւքէնմիլ իտի :

— Պէլքի . . .

— Աճապա չու խաթամը թասհիհ իթմէքլիլիմէ պիր թէտպի՞ր մի պուլու-
յօրսընըգ :

Մարքի ճէվապ վէրմէտի :

— Լազթանս պու կէճէ գօնաղա ազտէթ իթտի՞ մի :

— Էվվէթ — տէտի Լազար . քէնտիսինի բէք ալա գօլլամըլ օլտուղըմա է-
մին օլմանըղը բէճա իտէրիմ :

— Լայպուպէթի նէ՞ գատար վագթ սիւրտիւ :

— Պիր պուշուգ սաաթ :

— Տէմէք չօճուգ ուզագ պիր մահալտէ տէյիլ . . . Լաքին նէ՞րէտէ . . .
ճիֆարտա արասսո՞ց մը աճապա , պու տա պիգիմ իշիւն թէհլիքէլի . պուսըն

է յիսի տօղրուտան տօղրույա Լազթանսա միւրանաթ իթմէլի :

— Լազթանստան մաթլուպէ քեաֆի ճէվապ ալամազսընզ :

— Էօյլէ՞ մի զանն էտէրսին :

— Շիւպհէմ եօգ :

— Պազալըմ . սէն սապահլարն եալընզզնա պիր քէրրէ գօնու՛մազլըղըն
եօլունու պուլ :

— Գօլայ շէյ :

— Սէօյլէ քի քէնտիսինի կէօրմէք իսթէրիմ . անտիթարընը պանա թէս-
լիմ իթմիլ օլտուղը քէօջքտէ թամ սաաթ սէքիզտէ քէնտիսինէ պէքլէրիմ :

— Սէօյլէյիմ . լաքին կէլի՞ր մի քի :

— Նի՞ջիւն կէլմէսին :

— Էկէր սիլին խապէր ալմիլ օլմանըզը շիւպհէ իտէր իսէ , ճէսարէթ
իթմէզ կէլմէկէ :

— Նէ՞րէտէն շիւպհէ իտէճէք . սէն տէյիլ մի իտին տէյէն քի , ալգա-
սընտան կիթտիյինի ապլա օէզմէմիլ տիր :

— Օ ճիհէթտէն էմին իմ :

— Տէմէք քի կէլիւր . իշթէ սէնին եաբաճաղըն շէյ , սաաթ եէտի պու-
շուգտա , պաղչէնին թա ուճոււնա իւշ հայլան կէօթիւրիւրսին , վէ քէօջքէ
եազըն աղաճլարըն արասընա սազլարսըն :

— Էմրինիգի իճրայա հազրըրմ , վէ տիւրը խատէմէսինտէն հիշ պիրինէ
պիր շէյ սէգտիրմէկէ զայրէթ իտէրիմ . քիւշիւք տիւրտաքի Մաթիաա իւէ
Լօրէնի սէրիսօշ իտէրիմ . օնլար սաաթ ալթըյա վարմատան սամանըն իւղէ-
րինէ երզըլուպ գալըրլար վէ հայվանլարա պազաճազ գօւտրէթլէրի գալմազ :

— Թէսալվուրըն ֆէնա տէյիլ :

— Սօնրա՞ , Մա՛րքի :

— Սօնրա կէլիւր պէնի քէօջքտէ պուլուրսըն , վէ իգթիպա իտէն թսպիմա-
թը ալըրսըն . յիմտիլիք սանա լիւզու՛մըմ եօգ . կիթ եաթ :

Լազար՝ եգմուրտանարազ տիշարը չըգտը :

— Սէն պէնի էզտին ամմա , Լազթանս , Ալլահ տօղրու իլէ տիր . պէն
տէ էլպէթ պիր կիւն սէնտէն ինթիգամըմը ալըրըմ—տէտի քէնտի քէնտիյէ :

20

Պալատէ թարիֆ օլունան ֆաճիանըն վուզուրըն էրթէսի կիւնիւ զա-
յէթ սիւքիւնէթլէ ագչամ օլտու :

Մատամ տը Բահօն ֆիքրէն րահաթ տէյիլ իտի իսէ տէ , ճիսմէն բահաթ
օլուպ , ույզուտան ուշանամամադտա իտի :

Իլք կիւնիւ աղըրլարըն եէնիտէն պաշլամատըղընը կէօրէրէք , Աննիպալ
թէաճճիւպտէ գալտը :

Օ ուրատա տահա հէնուզ պիր թաղըմ իթիգատաթը պաթըլէ վէ զարի-
պէ պիր տէրէճէյէ դատար հիւքմիւնիւ իճրա վէ ֆէնըն թըպպ աշքեամընա
դալէպէ իթմէքտէ իտի :

Պու գապիլտէն օլարագ , Սիմօն՝ եէնի տօղան այլն Գօնթէսին յաղը համլ մէսէլէսինէ մուխալիֆ տուրէթտէ թէէսիր իթմիշ օլտուղընը , վէ այէս-
կիտիքճէ , Գունթէսին գօլայնա վաղը համլ իտէպիլէճէյինի պէյան , վէ միւշ-
թէրիլէրինտէն պիր կէնճ գարընըն , իբի կիւն միւթէմատիէն վաղը համլ ա-
լամէթլէրի կէօսթէրտիյի հալտէ , ալթը հաֆթատան տօղուրմուշ օլտուղընը
ելավէ վէ իթէան էյլէտիի միսիլիւ , Մատամ տը Շապինէի տախի , պու մի-
սիլիւ վուգուլաթըն գուհուրինի բէք չօգ տէֆալար իշիթմիշ օլտուղը իֆա-
տէսինտէ պուլունտու :

Պու սէօզլէր իւզէրինէ Գօնթ տը Բահօն քեամիլէն իսքեաթ օլուպ , սապը
ու թէհամմիւլ իթմէկէ գարար վէրտի :

Սապահ , Լազար ույտուրուպ , Լազթանսը եալընըզճա րասթ կէթիրաի ,
վէ էֆէնտիսինին էմրինի ինրայէ միւսարասթ էյլէտի :

— Ս. օյլէ Մարքիյէ բի , էմրինէ իթասթ իթմէլլէ միւֆթէիսիր օլուրմ .
վէ թամ սաաթ սէքիզտէ քէօքէ կիտէր , իբի իւշ տէֆա գարույու չալա-
րմ—տէտի Լազթանս :

Լազար՝ Լազթանստան այրլտը . անճագ Լազթանսը պիր վէսվէսէ տիր
ալտը :

— Պէօյլէ ուզագ պիր մահալտէ եալընըզճա կէօրիւշմէք իսթէմէքտէն
Մարքինին մազսատը իէ՞ օլմալը : Աճապա միւրատը պէնի պիր օյունա՞ մը
կէթիրմէք տիր . օ առամըն էլինտէն հէր շէյ կէլիր : Աճապա կէչէն կէճէ
էլլի պին լիրա իլիւն իմզալամը վերմիշ օլտուղը սէնէտի ճէպրէն էլիմտէն ալ-
մագ աղմինէ՞ մի տիւշմիւշ տիր . մուգարրէր օլան սաաթտա քէօքէ կիթմէ-
մէք ֆաիտէտէն խալի տէլիլ տիր . կիթմէմ վէսսէլամ —տէտի քէնտի քէնտի-
յէ Լազթանս . վէ պիր միւտտէթ միւթալաստան սօնրա .

— Կիթմէլիմ տէմէք գօլայ շէյ . անճագ կիթմէմէք՝ գօրգտուղմը մէյ-
տանա չըղարմագ տէմէք օլմա՞ղ մը . կիթմէյէճէք օլուր իսէմ , Մարքինին ա-
տապէթ վէ խուսուլմէթինի տապէթ իթմիշ օլմա՞ղմըլմ . պունուէն նէթիճէսի
հազգըմտա բէք խայըրլը օլմալ . շուրասը տա վար բի , պէլբի Մարքինին
պանա պիր էհէմմիյէթի տէյէճէկի օլսուն . . . էմին պիր մահալ մագամըն-
տա քէօքիւ ինթիխապ իթմիշ օլմալ . պէն տէ Մարքինին եէրինտէ օլսա ի-
տիմ էօյլէ եաբար իտիմ . չու հալտէ կիտէրիմ . անճագ , ինթիյաթքեարանէ
հարէքէթի տէ էլտէն պրրագմաղա կէլմէզ—տէյէրէք կիթմէկէ գարար վէրտի :

Լազթանս՝ Մարքինին սէնէտինի գալընճա պիր զարֆ իշինէ վագ իտիպ ,
մէզքիւր զարֆը էյիճէ մուհաֆազա իթմէսինի վէ քէնտինտէն պաշգա քիմ-
սէյէ թէսլիմ իթմէմէսինի գալիլէն թէնպիլ հոտէրէք Մարինէթէ վէրտի :

Գօնաղըն սաաթը սէքիզ ուրտուղը սըրատա , Լազթանս տա քէօքիւն
գարուսըն ուրտու :

Լապար գարույու աշտը վէ Լազթանսը Մարքինին պէրէմէքտէ օլտուղը
օտայա իտխալ իթտի :

Օտանըն իշինտէքի չըմինէ եանմագտա , վէ չըմինէնին իւղէրինտէքի սէ-
քիզէր մօմու շամտանլար օտայը թէնվիր իթմէքտէ իտի :

— Անտապ սիգի պէքէթտիրմէք կիպի իսթէմէյէրէք պիր խաթատա պու-
լունտը՞մ մը , Մարքի :

— Խա՛յըր . կէճիքմէք տէյիլ , հաթթա վազթընտան էվվէլ պիլէ կէլտին .
չիմտի պիր սանտալիլէ ալ օթուր տա պիրազ սէնին իլէ կէօրիւշէլիմ :

— Օթուրմագլըղըմա Վիւսաատէ . . .

— Միւսաատէ իտէյօրըմ . օթո՛ւր . պուրատա պիր տէրէճէյէ գատար է-
վինտէ սայըլըրսըն . չիւնքի պու քէօշքիւ քէնտինէ պիր էյլէնճէ մահալի իթ-
թիխազ իթմիշ օլտուղընը պիլիլիմ . ալ ընտը շու սանտալիլէյի . . . չիմտի տիւն
ազշամքի սանա հէվալէ իթմիշ օլտուղըմ խըղմէթի նէ՞ վէճճ իլէ իյֆա իթ-
տիկինի անլաթ պանա :

— Էմրինիգի հարֆը հարֆընա իճրա իթտիմ :

— Նօզթասը նօթաւընա . հիշ պիր ճիհէթինի թէպտիլ իթմէքսիզին ,
էօյլէ՞ մի :

— Պէօյլէ օլտուլընա չիւպհէ իթմէտիյինիգտէն տօլայը քէնտիմի պախթի-
յար ատտ իտէյօրըմ :

— Էօյլէ . վէ ֆազաթ թալիմաթըմըն պիր ճիհէթինի թաատիլ վէ թէպ-
տիլ իտէպիլիլ իտին . վէ պու տա պէնճէ պիր գապահաթ սայըլամազ իտի :

— Հիշ պիր ճիհէթինի թէպտիլ իթմէտիմ :

— Տէմէքքի չօճուգ . . .

— Եիրմի լիպրա աղըրլըղընտա վիւճուտինէ պիր թաշ պաղլանմըջ օլտուղը
հալտէ , մալիւմ օլան կէօրիւն թա ալթընտա րահաթընա պազըյօր :

— Քիմսէնին պու չօճուղը պիր տահա պուլուպ չըգարամայաճաղընա է-
մի՞ն մի սին .

— Չօճուղը չըգարմագ իչիւն կէօրիւ գուրուլթմալը , վէ եաթաղընը թաթ-
հիր իթմէլի : Քի՞մ , նէ՞ մագսատա մէպնի պու քիւլֆէթէ գալգըշաճագ .
մատամ քի , հիշ պիր թարաֆտան պիր չիւպհէ եօգ իսէ :

— Պիլիւրմիսին քի պէնիմ կիպի ճէսուր վէ դայյուր պիր քիմսէնին գար-
չըսընտա , սէնին կիպի հաղիմ վէ զէքի պիր ատամ պուլունմագ , մէմնուն
օլաճագ շէյ տիր :

— Սիլիլ մէմնուն իթմէք իչիւն էլտէն կէլէնի տիրիլ իթմէյօրում :

— Բէք ալա տա մուվաֆֆադ օլույօրսըն . սանա հէր վէճճ իլէ էմնիլէ-
թիմ վար տըր : Կէլսէլէր տէ սանա ֆիթնէքեարլըգ իսնատ իթսէլէր պիլէ ,
պիր վէճճ իլէ ինանամամ :

— Օ ճիհէթլէ գալպիմ րահաթ տըր . հազգըմտա քիմսէնին ազվիյաթա
գալգըշաճաղընա էմին իմ :

— Իշթէ էօյլէսի տէյիլ , Լազթա՛նա . պուրատա ալտանըյօրսուն :

Լազթանա հայրէթինտէն կէօզլէրինի աշտըգճա աշտը :

— Հազգըմտա ազվիյաթ մը վար :

— Էվվէթ . էօյլէ իհթիյաթսըզ տափրանանլար տա վար . նէ չարէ , պու
ալէմտէ էօյլէ ատամլար տա պուլունմագտա տըր քի , սուշսուղըղա տա րի-
այէթ իթմէզլէր :

Մարքինին շու սէօղլէրի սէօյլէմէսինին թարգընտան , վէ միւսթէհզըյանէ թափընտան Լազթանս շաչըրըպ :

— Հազըրմտա վուգուս պուլան ազվիյաթըն նէտէն իպարէթ օլտուղընը լութֆէն պանա անլաթապիւի՞րմիսիիզ :

— Նէ՛ լազըմ . պէօլլէ ազվիյաթըն սէնին իչիւն հիւքմիւ եօգ տէյի՞լ մի :

— Քէճա իտէրիմ սէօյլէիինիզ :

— Մատամ քի ըսար իտէյօրսըն , սէօյլէյիմ . տէյօրլար քի , պէնիմ էմրիմի իճրա , վէ տօղմասը իզթիզա իթմէյէն չօճուղը իմհա իթմէք չէօյլէ տուր . սուն , օնուն սաղ գալմասը չարէսինէ պագըպ , իլէրիտէ պանա գարչը պի՞ր սիլահ մագամընտա գուլլանմագ իւզրէ էմին պի՞ր մահալէ պըրագմըսըն : Հիտտէթ իտիյօրսըն , սահիհ տէյի՞լ մի քի :

Լազթանս՝ ալընտան աշաղը սէյլ կիպի թէր ագմագտա օլտուղը հալտէ , իշտէն րէնկ վէրմէմէկէ զայրէթ իտէրէք .

— Սէօղլիւհզտէն օ տէրէճէ հիտտէթ պասրյօր քի , հէման շու ֆիթնէքեարը պուլլարմ տա , հուգուրըմտա սէօյլէթէյիմ , վէ սէօյլէմէզ իտէ էլիմէ պօղայըմ էօլտիւրէյիմ տէյօրըմ :

— Թէյաշ իթմէ , սէնին հուգուրընտա տա սէօյլէր , — տէտի օ սըրատա պիլա թէքէլլիւֆ իչէրի կիրմիշ օլան Լազար .

Լազթանս պիւսպիւթիւն շաչըրըպ , վէ թագաթը գալմայըպ , այաղա գալլգմագ իսթէտի իտէ տէ դալգմայըպ , րանտալիյէսինին իւզէրինէ թէքրար օթուրուվէրաի :

— Նէ . . . սէ՞ն մի սին . սէ՞ն մի պուս ազվիյաթա ճէսարէթ իտէն :

— Պէն իմ . նէ՞ օլմուշ . սէնին էօնիւնտէ տէ սէօյլէյիմ տէ , պուգալըմ սօնրա պէնի նա՞րը պօղար ըմըսըն — տէյիպ , Լազար սասահլայըն Մարքիյէ սէօյլէտիքլէրինի հարֆը հարֆընա թէքրար էյլէտի :

Լազար հիքեայէսինի պիթիւրտ'ըտէն սօնրա , Մարքի՝ Լազթանսա խիթապէն .

— Նէ՞ տէյէճէքսին պուսա պագալըմ — տէյու սիւվալ էթտի :

Լազարըն պէօյլէճէ հէր շէյի աչըղա ուրմաղա ուղրաշտըղը սըրատա , Լազթանս հէյէճանը գալպինին թէսքիին , տէհէթինին թախֆիֆի , վէ մէյուսիյէթը հալիին իալահը չարէլէրինի տիւչիւնմէկէ վագըթ պուլուպ , օլտուգճա պի՞ր մէթանէթլէ Մարքինին սիւվալինէ ճէվապէն .

— Հիչ պի՞ր տէյէճէյիմ եօգ : Մատամ քի Լազարըն սէօյլէտիքլէրինի ճէրհ վէ րէտտ իթմէկէ մէճպուրըմ , շու հալտէ հիչ պի՞ր ճէվապըմ եօգ տէմէք տի՞ր . խուսուսիյէ քի , նէ օնուն վէ նէ տէ պէնիմ իսպաթըմըզ եօգ տըր . սիզ հանկըմըղըն սէօղլանէ իսթէր իսէնիզ ինանընը :

— Պէն օ խուսուստա գարարըմը վէրմիչիմ տի՞ր . շու իքի հիքեայէնին պի՞րիսինէ գափիէն ինանմագտայըմ . վէ ֆագաթ հէր հալտէ սէնինքինէ տէյիլ :

— Պէն տէ պու ճէվապընըզա մունթաղըր ըտըմ . օյէօյլէ հագգանիյէթ արանմայան պի՞ր ճիհանտէ , հաղըգաթըն , հալանա վէ այտընըղըն զուլմէթէ գալտէ էյլէտիկինի քի՞մ կէօրմիւշ տի՞ր :

—Այնչա՛ք էտէպսիդ սէնի . սէնին գափանը չիմտի պուրատա էզմէլի վէ նաչընը Լազար մարիֆէթիլէ պաթագլըղա գատար սիւրիւքլէթմէլի իտիմ . անճագ եինէ պէլքի միւսաատէ իտէրիմ . շու միւսաատէ իսէ մէրհամէթիմ . տէն նաչի օլմայըպ , հայաթընը սաթըն ալմագ , հալա սէնին եէտը իզթիւտարընտա պուլուենտըղընա մէպնի տիր :

—Նէ՞ ֆիյաթա շու հայաթըմ սաթըն ալընապիլիր :

—Նէ՛ ֆիյաթա մը , սէն բէք ալա պիլիրսին :

—Հաղըգաթէն պիլմէմ :

—Չօճուղը նէ՞ եարտըն , չարո՛ւգ սէօյլէ . չօճուգ նէրէտէ իսէ պէնի օրայա կէօթիւր . պանա թէսլիմ էթ , քի պէն տէ սանա աֆվ իտէյիմ :

—Ղայէթ մէրհամէթիլի պիր զաթսընըղ . անճագ շայէտ շու էմրլէրինիզէ մուվաֆագաթ իթմէղ իսէմ :

—Մուվաֆագաթ իթմէմէք գապիլ տէյիլ :

—Նիչի՞նն :

—Զիւնքի պէշ տազըղայա գատար , եանի սաաթըն ազրէպի՛ տօգուղ նումէրօնըն իւղէրիսէ կէլինճէյէ տէկին , էկէր հէր շէյի սէօյլէմէյէճէք օլուր իսէն պէյնիսի բաթլատըրըմ—տէյիպ ճէպինտէն իքի թապանճա չըղարտը վէ իքիսինի սէ տօլտուրտու :

—Պէն պէօյլէ թէհաիտտէն գօրգմատըղըմը միւսաատէնիզէ մաղրուրէն պէյան իտէրիմ—տէտի պիլա ֆիւթուր Լազթանս :

—Նէ՞ տէմէք . գափանը տաղըթմաղա միւզթէտիր տէյիլ մի իմ գանն իտէյօրսըն :

—Շիւպհէսիդ :

—Էօյլէ՞ մի զանն իտէրսին :

—Էմին իմ :

—Սէպէպի՞ :

—Շիմտի սէպէպիսի տէ սէօյլէրիմ :

21

Սէն—Մէքզանըն հիտտէթինտէն պէնզի ուչտու :

Լազար՝ հայրէթ ու թէաճճիւպտէ գալտը :

Լազթանս իսէ , միւսահէպէթին իպթիտալէրինտէ միւթէլաչի վէ նէ եա . բաճաղընը շաչըմըղ օլտուղը հալտէ , վարա վարա քէսպը սիւքիւնէթ վէ բա . հաթ իթմիշ իտի . ֆէսահէթի լիսանըյլա իքիսինէ տէ զալէպէ իթմէք ազմի . նէ տիւչիւպ :

—Հիչ պիր թէհաիտ վէ մուամէլէի ճէպրիյէտէն գօրգմատըղըմըն սէպէ . պինի սէօյլէյիմ . սիզին իչիւն պէնի մահվ իթմէք բէք գօլայ օլտուղընտան , էկէրչի պու ազլամ սիզ պէնի թէլէֆ իտէճէք օլուր իսէնիզ , եարըն հէման տէրտէսթ իտիլիր վէ սէքիզ կիւնէ գալմազ սիզին տէ քէլլէնիզ քէսիլիր—տէտի :

— Սահլի՛հ մի :

— Էվվէթ . պէնիմ կիսի պիր քիմսէյի էօլտիւրմիւշ օլմանըգտան տօլայը չու ճէգայա հիւքմ օլունմայըպ , իլլա տահա զիյատէ ազիմ վէ աֆվը զայրը միւմքին պիր ճինայէթտէն տօլայը , մահքիւմ խիլիրսինիզ . պուրայա կէլմէզտէն էվվէլ , պուրատա պիր ֆէլաքէթին գուհուրինի ինթիմալտէն կէօրտիւյիմտէն , իքի կիւնտէն պէրու գօնագտա ճէրէյան իտէն վուգուաթը պէրթաֆսիլ գալմէ ալըպ զայէթ էմնիյէթլի պիր քիմսէյէ թէսլիմ իթտիմ . վուգուաթը մէղքիւրէյէ կէրէք սիզին վէ կէրէք Մատամ Օլէր տը Շափինէինն նէ տէրէնէլէրէ գատար ֆիլիէն վէ խաֆիէն միւտախէլէ իթմիշ օլտուղընըզ զիքր էյլէտիմ . էկէրչի իշի սու ագչամ սըրասընա գօյմայաճագ օլուր իսէմ , եաբըն օ քեսաղըտ Գօնթ տը Բահօնա թէսլիմ օլունմագ տըր :

Սէն-Մէքզանն չէհրէսի քեսալիէն պօղուլուպ , թըրնագլարըյլա սինէսինի թըրմալամագա պաշլատը :

— Գօնթ տը Բահօն ինանմագ :

— Հաթթա մուղայիրի օլարագ ինանըր . ինանմամագ գապիլ տէյիլ . չիւնքի , իտտաամէն իսպաթընը տա մէյտանա գօյմուշում տըր :

— Իսպաթ մը . իսպաթը նէրէտէ :

— Էօյլէ սահլի , զահիր վէ միւսքիթ պիր իսպաթ վար քի :

— Հա՞նկըսը :

— Պանա վէրիմէսի թէտհհիւտ իտիմիշ օլան էլլի սին լիրանն սէնէտի . օ սէնէտ քի զիյրինտէ սիզին իմզանըզ մէվճուտ տըր :

Սէն-Մէքզան՝ եւրըրըմ չարմըշ կիսի պաշընը էյտի :

Լազթանս քէնտինճէ պէրքէմալ կէօրիւնէն պիր զալէպէտէն իսթիֆատէ իթմէքտէն ֆէրաղաթ իտէրէք , միւթատը օլան հալ ու թավրտա .

— Պէննէ չիմտի եաբաճագ պիր չէյ վաշ իսէ , սու տա հագգընըգտա տէրքնար օլան ուպուտալիէթիմին թէէփտիլլէ , վաղըթ կէշիշ օլտուղը ճիհէթլէ , միւսատտէնիլլէ գօնաղա կիթմէք տիր—տէտի Լազթանս :

Մարքի գաշլարընշ չաթտը , տիշլէրինի սըգտը , կէօյլէրինտէն աթէշ սաշմաղա պաշլատը :

— Կիթմէ՞ք մի , տահա վագըթ վար :

— Միւսահէպէթէ տէվա՞մ մը իթմէք տիր միւրատընըզ :

— Շիւպհէսիզ :

— Արթըգ պանա պիր տէյէնէյինիզ գալմամըշ տըր դոնն իթտիմ իտի :

— Եանլըշ էթմիշին :

— Էօյլէ իսէ , էմր իտինիզ , տըգգաթը թամմէ իլէ տինլէյիմ :

Սէն-Մէքզան՝ Լազարըն գուլաղընտան աչաղը պիր գաշ չիֆթ սէօզ սէօյլէտիքտէն սօնրա , Լազթանսա խիթապէն .

— Լազթանս , չօճուղը նէ եաբտըղընը սնլամագ իսթէրիմ , սէօյլէյէ՝ ճէքմիսին :

— Սէօյլէտիմ . անճագ չու խապիւ Լազարըն թէշվիգիլլէ սէօյլէտիլիմէ ինանմայօրսընըզ վէ սիզէ խըյանէթ իթմիշիմ տէյու տուրույօրսընըզ քի ,

տողրուսու պէոյիւք էսէֆ վէ քէտէրիմի մուճիպ օլույօր :

— Պէնիմ իլէ օյունա գալգըմա , Լա'գթանա . պանա լազըմ օլան շէյ հագըգաթը հալի պիլմէք տիր :

— Հագըգաթը հալի սէօյլէտիմ , պատէզին սիւքիւթ իթմէքտէն պաշգա էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ :

— Շու հալտէ , պէոյիւք ֆէլաքէթլէրէ , պէոյիւք թէտպիրլէր իթթիսազ օլունմալը տըր—տէյիպ , էլինտէ պիր տէմէթ իր իլէ իշէրի կիրմէքտէ օլան Լազարա պիր իշարէթ գալտըրտը :

Լազար՝ նախէհան Լագթանսը արգասընտան եագալտըրպ , գօլայնա եէրէ եաթըրտը վէ Մարքի իլէ պէրապէր ալագալընը վէ էլլէրինի սըգը սըգը պաղլատը :

Լագթանա աղլալըպ սըգալմազա պաղլատը :

— Ազընը տա իլգայըմ մը—տէյու սիւվալ իթտի Լազար :

— Իսթէմէզ . վ յսըն պաղըրսըն . քիմսէ օնուն սէսինի իշիտէմէզ . գաթէն չիմտի լագըրտը իթմէկէ մէհպուր օլունագ տըր—տէյիպ , վէ Լագթանա տէօնիւպ .

— Ազընը պաշընա թօրլա . ճէպը իլէ սէօյլէթմէկէ պէնի մէհպուր իթմէյիպ , հիւսնիւ բիգան իլէ սէօյլէ . չօնուզ նէօրէտէ :

— Պաթագըղըն ալթընտա . պալթա իլէ վիւճուտիմի պին բարչա իթսէնիզ պունտան պաշգա պիր ճէվաս ալամագսընըզ պէնտէն . պիշարէ մասուժը կէօլէ աթմամը էմր իթտինիզ , պէն տէ էմրինիզի թէմամըյա ինրա իթտիմ :

— Լա'զար , օճաղա օտուն գօ . քիւթիւքլէրի տիզ , երզ , պու քէօք քէարկիր պինա տըր , եանկընտան գօրդուլմապ :

Լազար քիւթիւքլէրի պիրպիրի իւզէրինէ տիզտի . չըմինէ եանար տաղ միսալի էթրաֆա աթէշ աթարաք չաթըրտամազա պաղլատը :

Լագթանա իսէ հէր թարաֆը պաղը օլարագ , խալընըն իւզէրինտէ պիւլա հարէքէթ եաթմագտա իտի :

Սէն—Մէքզան՝ մաշա իլէ օճաղը գարըշտըրպ , աթէշի պիր էյիճէ թուլթուրտըգտան սօնրա .

— Լա'զար , չու խընզըրըն ալագ գապարընը վէ չօրապարընը չըգար :

— Միւնասէպէթիզ պիր խըզմէթ . պէն ասրլատէլէրէ խըզմէթ իթմէկէ ալըմըլ օլտուղըմտան , պէօյլէ պիր հէրիֆին ալագ գապարընը չըգարմագ միւթատըմ խարիճինտէ մուամէլէ իթմէք տէմէք օլուր :

— Էտի'վէր . զարար հօգ . պիր տէֆա իլէ միւթատ օլմա'զ եա :

— Լազար՝ չու խըզմէթտէն աւալա խօշնուտ օլմատըղը հալտէ , իթաաթ էթտի . պիր իքի սանիլէ դարֆընտա , Լագթանսըն զաիֆ պաճագլարը վէ քէմիքի եասը ալագլարը մէյտանա չըգար :

Լագթանսըն խէվֆ ու տէհէթի կիթտիքճէ արթմագտա իտի : Մարքինին ֆիքրի նէ օլտուղընը հէնուզ անլայամամըլ իտի իսէ տէ , տէհէթի պիր վուգուաթ զուհուր իտէճէյինի ֆէհմ իթմէքտէ իտի :

Սէն—Մէքզանըն իյէթի , տէհըր վաաթտա գապահաթլըլարա քիւրա ի-

տիւնն ճեղա միսիլիւ , Լազթանսա պիր էզլիյէթ վերմէքտէն իպարէթ իտի :

— Լա՛զար , եանաշտըր պագալըմ քէթխիւտա էֆէնտիյի աթէչէ , վէ ա-
յագլարընըն ալթլարընը գըղտըրմաղա սաչա :

Մարքինին շու էմրի , իըյանէթէ մէյյալ օլան Լազարըն ախլաղընա զի-
յատէսիլէ ույղուն օլտուղընաւան , Լազար թէքրարէ հանէթ պըրագմայըպ
Լազթանսը պէլինտէն գապրատը , վէ այագլարընը օ տէրէճէ աթէչէ եագ-
լաշտըրտը քի , պիչարէ Լազթանս հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա վէ սըղլան-
մաղա պաչաւալ , վէ քէնտիսինի տիրի տիրի եագաճագլա՞ր մը սիւվալինէ
գալգըշտը :

— Ունութմուշ օլտուղըն շէյլէրի խաթըրընա կէթիրէպիլէճէք տէրէճէյի
գատար , Ֆիքրին ույանընճայա տէկին , պէօյլէ եապաշ եապաշ սէնի քէպապ
իտէճէյիլ . պէնճէ թէլաշ իտէճէք պիր շէյ եօգ . չիւնքի պէօյլէ իլէ էլպէթ-
թէ քի Ֆիքրին տէրհալ ույանըր , վէ քէնտիսինի գուրթարմագ իչիւն չօնուղըն
նէրէտէ օլտուղընը սէօյլէրսին :

— Լաքին . . . պիր քէրրէ տէ՞մէտիմ մի—տէտի Լազթանս :

— Լա՛զար , կէ՞օրմէյօրմուսըն քի պու նամուսու ատամըն այագլարը հէ-
նուգ լայըգը վէճի իւզրէ աթէչէ եագըն տէյիլ . պիր գաշ բարմագ տահա
իլէրի սիւր շունուսն այագլարընը . ինսանըն գիհնինի ույանտըրմագ իչիւն էն
միւթէէսիր վասըթա սըճագլըգ տըր . չիմտի թէէսիրինի կէօրիւսին :

Լազար՝ պու տէֆա տախի էֆէնտիսինին էմրինէ իմթիսալէ միւսարա-
աթ էլլէտի :

Լազթանս՝ գըվրանըպ պիւքիւլմէքտէ իտի . այագլարընըն ալթընտան
տիւման չըգմաղա վէ գըգարմըշ օլան տէրիլէրի չաթլամաղա վէ գըղարթըլ-
մըշ ինսան էթի գօգուսու քէօշքիւն իչինէ եալըլմաղա սաչամըշ իտի :

— Ալլահ աշգընա , մէրհամէթ էտինիլ պանա , էօյլւյօրըմ . . . կէօրիւ-
յօրսընըղ քի էօյիւյօրըմ—տէյու պաղըրմաղա պաչաւալը Լազթանս :

— Սէն քէնտիսինէ մէրհամէթ իթմէլիսին . . . խէլասըն քէնտինտէն մա-
տուտ տըր . ճէվապ վէր քի ճէվատան վէ էզլիյէթտէն գուրթուլասըն . ճէ-
վապ վէրէճէ՞քմիսին , եօգսա տահա պիյատէ աթէչէ եագլաշտըրմագլըղընը
Լազարա էմր իտէյի՞մ մի :

Լազթանս՝ պիր իքի սանիլէ տահա մուգապէմէթ իթմէկէ զայրէթ իթտի
իսէ տէ , առճագ աճը վէ աղըրյա թէհամմիւլ իտէմէյիպ , պէլլի պէլլիսիլ .

— Սէօյլէտիմ—տէտի :

Մարքինին իշարէթի իւզէրինէ , Լազար՝ Լազթանսը գալտըրըպ դօլմուգ
սանտալիյէսինէ օթուրթտու . Լազթանս օթուրուր օթուրմագ պալըտը :

Լազար՝ պաղլարը չէօգտիւ , եիւպիւնէ սու սէրըտի , վէ Մարքինին տա-
իմա պէրապէր օշալմագտա օլտուղը բուհու՝ Լազթանսա գօգլաթտը : Պիր
միւտտէթճիք սօնրա Լազթանս կէօղլէրինի աշտը , վէ էթրաֆա միւտահիշ պիր
նիկեաի աթֆ էլլէտի :

— Սէնին եիւզիւնտէն պիր չօղ վագըթ զայ իթտիք , շու զայ օլան վագ-
թը գապանմաղա չաշըմալըղ . նի՞չիւն էմրիմէ մուխալէֆէթ իթտին . սէօյ-
լէ պագալըմ :

—Մէրհամէթիմտէն նաչի էմրիւիզէ մուխալէֆէթ իթմէկէ մէնսուր օլտուրմ . . . օ մասուրը սաղ սաղ սուլա աթըպ պօղմաղա ճէսարէթ իտէմէտիմ . աճըրըմ :

—Մէրհամէթ մի էթտին . սէն մի . սէն պէօյլէ պօշ շէյլէրի պաշգալաբընա աւլաթ . սէն չօճուղը գուրթարտըն քի , լիւզումը թագտիրինտէ պաւնա գարշը սիլահ մագամընտա գուլլանասըն , վէ եախօտ , ղայէթ Փահիշ Փիյաթլա իլէրիտէ Գօնթ տը Բահօնա սաթասըն տէյու . էօյլէ մի :

Լազթանս վար գուլվէթիլէ Մարքինին շու սէօղիւնէ իթիւրաղ իտիպ , մահգա մէրհամէթ վէ ինսանիյէթինտէն նաչի չօճուղը գուրթարմըշ օլտուղընը ըսրար էյլէտի :

Լազթանսըն շու իտտաասընըն մուղայիրինի մատտէթէն իսպաթ իթմէք Մարքի իչիւն մուհալ օլտուղընտան , իսթինթագա պաշլայըպ :

—Չօճուգ նէրէտէ—տէյու սիւվալ իթտի :

—Թագրիպէն իքի միլ մէսաֆէտէ պիր մահալտէ :

—Հաճընկը մահալտէ :

—Մահալին ասըլ նամը Մօն-Շօվէ տիր . աւնագ քէօլիւլէր՝ չինկեանէ քէօլիւ թապիր իտէյօրլար :

—Չօճուղը օրատա քիմէ թէսլիմ իթտին :

—Պիր գաչ հաֆթատան պէրու վաղը համլ իթմիշ օլան կիւպէլ սիր չինկեանէ գարըսընա թէսլիմ իթտիմ :

—Օ գարընըն ատը նէ տիր :

—Մարկարիթա :

—Սէնին թարաֆընտան պիրիսի կիտիպ տէ չօճուղը իսթէյէճէք օլուր իսէ վէրի մի :

—Խա՛յըր :

—Օ հալտէ պիզիմ իլէ պէրասէր-կէլմէլիսին քի , կիտէլիմ չօճուղու աւլալըմ :

—Բէք ալա . լաքին նէ վագըթ :

—Շիմտի :

—Ա՛հ , Մա՛րքի . կէօրիւյօրսուընք քի շու սէֆիլ ալագլարըմտա եիւրիւյէճէք , վէ վիւճուտիմին սըզլէթինէ թէհամմիւլ իտէճէք հալ գալմամըշ տըր :

—Եիւրիւյէրէք կիթմէյիզ , հալվանլար հազըր . հա՛յտէ , հա՛յտէ , սյագ գապլարընը կիյին տէ հէման եօլա տիւշէլիմ :

Սէն-Մէքզանըն արգուսընա մուխալէֆէթ իթմէք գապիլ օլամատըղընը Լազթանս բանա պիտիյինտէն , ալագլարը Փէվգէլտտէ սըզլամագտա օլտըղը հալտէ , հէման չօրասլարընը վէ ալագ գապլարընը ալագլարընա թագտը : Պէշ տագըղա սօնրա իւչիւ պիրտէն աթլարա պինիպ , Մօն-Շօվէ դաշիյէտինին եօլունու թութտուլար :

Եօլտա Մարքի Լազթանսա իթթապէն .

— Էկէրջի պէնի ալտաթըյօր իսէն , վէ եախօտ ալտաթմաղա չալըըյօր իսէն , պալըմա հէր նէ ֆէլաքէթ կէլէճէք օլուր իսէ կէլսին , պէյնինի տալըթըըմ պիլմիլ օլասըն :

— 0 ճիհէթտէն գօրգաճագ իշիմ եօգ . սէօյլէտիյիմ սահիհ տիր . շիմտի կէօգիւնիւզ իլէ կէօրիւրսիւնիզ . . .

22

Մարքի վէ Լազար իլէ Լազթանս՝ չինկեանէ քէօյիւնէ սաաթ օնու կէլէրէք մուվասէլէթ իթտիլէր . հէր թարաֆ գարարմըլ իտի . քէօյիւն գուլիպէլէրինտէ ըըգ տէնիլէն շէյ կէօրիւնմէմէքտէ օլտուղը միսիլիւ , Մարկարիթանըն գուլիպէսի տալսի , գարանըգ վէ սաքին պիր հալտէ իտի :

— Զօճուգ պուրատա տըր — տէտի Լազթանս :

Մարքի վահշիյանէ պիր մէսէրրէթլէ .

— Պու տէֆա էլէ կէշիրիր իսէմ , պիր տահա գաշըրմամ — տէտի :

Լազար՝ աթտան էնիպ , գուլիպէնին գարուսըն չալտը . իշէշտէն պիր սէս չըգմատըղընտան , պիր տահա չալտը , վէ եինէ գարու աշըլմատըղը ճիհէթլէ , գուլվէթլէ գարույա ուրտուգճա ուրտու :

— Պո՛ւ նէ — տէտի Մարքի — զանն իտէրսին քի շու գուլիպէնին իշինտէ քիմսէ եօգ , պէնիմ իլէ քիմ քի օյունա չըգըյօր իսէ , հալի եաման տըր . Լազար՝ , տափրան , գըըլվէր գարույու պագալըմ :

Զաթէն գարու բէք գափի պիր շէյ օլմատըղընտան , իքի իւշ տէֆա ուրմագլա գարու տէվըրիվէրտի :

Լազարըն աթընըն էյէրինէ ասըլը օլան կէճէ ֆէնէրինի կէթիրմէսինի Մարքի էմր իթտի :

Լազթանս իսէ , էօլիւ կիպի պիր հալէ կիրիֆթար օլմուշ , Մարկարիթանըն սէս չըգարմամասընըն սէպէպինի անլայամամագտա , վէ պիլթիւն վիւճուտի տիթրէմէքտէ իտի : Մարքինին տապանճասը գուլագ թօգընա եագլալմըլ զանն իթմէքտէ իտի :

Գարուսըն գըրըլմատը գահմէթսիգճէ վուգու պուլմուշ իտի իսէ տէ , օլտուգճա կիւրիւթիւ հասըլ իթմիլ օլտուղընտան , պիլթիւն քէօյիւ այաղա գալգմըլ , վէ Լազարըն ֆէնէր իլէ իշէրի կիրիպ վէ չըգըպ տա իշէրտէ քիմսէ պուլունմատըղընը Մարքիյէ իֆատէ իթտիյի սըրատա , էրէրինտէ մաշալա վէ սօքալար իլէ , եարը կիյինմիլ եարը չըպլապ օն օն իքի գատար քէօյիւ , գուլիպէլէրինտէն տիշարը ֆըրլանըպ , շու կէճէ միսաֆիրլէրինին էթրաֆընը գուլաթմըլար , լէ հագգլարընտան կէլմէքիլի գուրմուշլար իտի :

Սէն-Մէքզան՝ սաղ էլիլէ գըլըճընը սըլըլըլ , վէ սօլ էլիլէ տալսի թապանճասընա տափրանըլ :

— Կէրի՛ պասըն խընգըրլար . քիմ քի եանաշըր իսէ , քէնտինի էօլիւլ սայսըն — տէյու պաղըրտը :

Քէօյիլէրին հէրսի պիր տղըգտան Մարքինին շու թէհտիտինէ գարըլը

ճէսիմ պիր արպէտա գօրարըպ , էլլէրինտէքի սօբալարա տալրանտըլար վէ կէլէնլէրի թաշլամաղա գալգըլտըլար . շու սըրաստա Լագթանս մէյտանա ա-
թըլըպ .

— Պէնի թանը՞մայօրմուսընըզ , տօ՛սթլար . պէն սիզին համինիղիմ . Գօնթ տը Բահօնուէն քէթիւտաաը տէյի՞լմիյիմ . պու ասըլդատէյէ պուրայա գատար րէֆազաթ իթտիմ . քէնտիսի հիշ պիր սուի նիյէթէ մէպնի կէլմէմիշ տիր պու-
րայա , պիլմիշ օլասընըզ :

Լագթանսըն շու միւլայիմանէ աշօղլէրինտէն , քէօյլիւլէրին հիտտէթի պիր տէրէճէյէ գատար քէսպը սիւքիւնէթ իթտի իսէ տէ , իլլէրինտէն պի-
րիսի .

— Էկէրէի պու ասըլդատէ պուրայա պիր սուի նիյէթէ մէպնի կէլմէմիշ իսէ , նի՛ջիւն Մարկարիթանըն գուլիպէսինին գարուսուըն գըրտըրտը :

— Էվվէլ էմրտէ չալուրդ — տէտի Սէն-Մէքըան — վէ հասպէլ մասլահաթ արամագտա օլտուղըմ օ շինկեանէտէն պիր ճէվապ ալամատըղըմտան , ճէպը իլէ իշէրի կիրիւմէսինի էմր իթտիմ :

Չինկեանէնին պիրի . — Մարկարիթա ճէվապ վէրէմէզտի , կէօրիւյօրսընըզ քի գուլիպէսինտէ քիմսէ եօգ . Մարկարիթա կիրթտի — տէտի :

— Կիրթտի՞ մի — տէտի մէյուսանէ Մարքի :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ վագըթ :

— Պու սապահ . պու սապահ կիւնէշ տօղտուղը վագըթ քէնտիսինին պու քէօյտէ հուզուրի , ճիւմլէմիզին պաշընա պէօյիւք պիր Փէլքէթ կէթիրէպի-
լէճէյինի հէրիմիզէ պէյան իթտի . շու իֆատէսինի աղլայա աղլայա սէօյլէ-
տիքտէն սօնրա , քէնտի չօճուղըյլա , պուրատա քիմսէմիզին թանըմատըղը տիկէր պիր չօճուղը ալըպ չըգտը կիրթտի :

— Երնէ կէլէճէ՞ք մի :

— Պիզէ մուէպպէտէն վէտա իթտի :

— Հիշ օլմազսա Ֆրանսանըն հանկը ճիհէթլինէ տօղրու կիրթտիյինի՞ տէ մի սէօյլէմէտի :

— Պիլմէյիզ :

— Քիմ քի պսնա պու գարըտան տօլայը պիր մալիւմաթը սահիհէ վէրէ-
պիլիւր վէ կիրթտիյի մահալի կէօսթէրէպիլիւր իսէ , եիրմի ալթուէն վէրիւրիմ :

— Հիշ պիրիմիզ միւգթէտիր տէյիլիզ . հանկը եօլտան կիրթտիյինէ հիշ մալիւմաթըմըզ եօգ :

— Պէն օ գարըյա հիշ պիր Փէնալըդ իթմէյէճէյիմէ եէմին իտէրիմ . քէն-
տիսինի պուլմագ իսթէտիլիմ , քէնտի խայրը իշիւն տիր . պէն օնա հիմայէթ իթմէք վէ զէնկինլէթմէք իսթէրիմ : Սէօյլէյին , սէօյլէյին , եիրմի եէրինէ էլլի ալթուէն վէրիւրիմ :

— Պիլմէյիզ . տէյիլ էլլի ալթուէն , հաթթա եիւզ օ գատար տահա վէր-
սէնիզ երնէ սիզէ պիր կէօնա մալիւմաթ վէրէմէյիզ :

— Լանէթ օլտուէն . շէյթան պէնիմ ալէյհիմտէ հարէքէթ իտէյօր . հա՛յտէ Լագար , պինէլիմ աթլարա կիտէլիմ :

իւջիւ սլորտէն աթլարա պինիպ քէօյտէն չըգտըլար :

Լազթանս՝ աթըն իւզէրինտէ սալլանմադտա օլուպ , օրմանա կիրտիք-
էրի կիպի , չու մէլուն Մարքի պէյնինի տաղըթաճադ գանն իտէր իտի :

Եարըմ սաաթ գատար Մարքի աղղընտան պիր սէօզ չըգարմատը . նա
կէհան հէմ քէնար աթընը վէ հէմ տէ Լազթանսըն աթընը տուրտուրթտը :

Լազթանս քէնտի քէնտիյէ—իշթէ սաաթը կէլտի , մահվ օլտում կիթտի.—
վէ մուախարէն հէր նէ գատար հիշ պիր իւմիտ քէօշէսի գալմատը իսէ տէ ,
եինէ եազաչնա պիր սէս իլէ—բէճա իտէրիմ , Մարքի , մերհամէթի էլտէն
պըրադմալընըդ . Ալլահ պիլիբ քի , տօղրուսուսու սէօլէյօրըմ . Մարկարիթա-
յա զիյատէսիլէն էմնիյէթ իթմիշ իտիմ . օ խընզըր մախուզըն քէնտիսինէ թէս-
լիմ օլուսան էմանէթի ալըպ տա կիզլիճէ պըրադըպ կիտէճէյի քիսի՞ն խաթ-
թընա կէլըր . պէնտէն չիւպհէ իթմէյինիզ , եալան սէօլէյօր իսէմ Ալլահ պէ-
լամը վէրսին—տէտի :

—Սանա ֆիլհազըգա ինանըրըմ : Պուսուս իլէ պէրապէր , եինէ էօլիւմէ
միւսթահադգ պիր խընզըրսըն , չիւնքի սէն պանա խըյանէթ իթտին , վէ
չու խըյանէթին հասէպիլէն , պէնիմ թէսազվուրաթըմա խալէլ կէթիրտին :

Լազթանս՝ Մարքինին թապանճայա տալրանմայըպ , միւսահէպէթէ թէ-
նէզղիւ իթտիյինի կէօրտիւքտէ , անը իգնա իթմէք միւմքին օլապիլէճէք գան-
նըյա .

—Նէ՞ վէճհ իլէ թէսազվուրաթընըգա խալէլ կէթիրմիլիմ . չօճուղըն պա-
գը օլտուղընա չիւպհէ եօգ . լաքին , մատամ քի չօճուղըն հանկը ֆաւիլեա-
յա մէսուսպ օլտուղընը Մարկարիթա պիլմէզ , վէ մատամ քի քիմսէտէն տէ
սօրուսլ աւլայամազ , չու հալտէ չօճուգ նա՞սըլ պուլուսնապիլիր :

—Հազըգաթէն պիլմէզ մի :

—Պէօլէ պիր էհէմմիյէթլի սըրըր , էօյլէ պիր շէյթան բարչասը չինկեա-
նէյէ սէօլէյէճէք գատար ահմադ օլմատըղըմը սիզ տէ թէսլիմ իտէրսինիզ
մէմուլինտէյիմ :

Պիր միւտտէթ միւթալաատան սօնրա , Լազթանսըն պու տէրէճէ Մար-
կարիթա իլէ մահրէմ օլմասը տա մուվաֆըդը ազլ օլմատըղընա գանաաթ
հասըլ իտէրէք .

—Լազթանս . . .

—Էֆէ՛նտիմ :

—Պէն մերհամէթլի պիր քիմսէյիմ , վէ գան տէօքմէքտէն նէֆրէթ ի-
տէրիմ . պինաէն ալէյհ էօմրիւնիւ սաթըն ալմադ , հալա սէնին եէտը իս-
թիյարըն տա տըր :

—Հէր նէ քի իսթէր իսէնիզ իճրասընա հազըրըմ : Ելլը պին լիրա իթա-
սը գըմնընտա վէրմիշ օլտուղընըզ սէնէտինիզի իատէ իտէյի՞մ մի :

—Մատամ քի օ միւքեաֆաթը գազանամատըն , էվվէլ էմրտէ օ սէնէտի
պանա կէրի վէրմէլիսին . լաքին օնուս իլէ տէ պիթմէզ : Պուստան մատա ,
կէրէք շիմտի վէ կէրէք իլէրիտէ , հիշ պիր շէյ մէյտանա չըգարմաղա իգթի-
տարըն գալմամադ իւզրէ էլիմէ գուզվէթլի պիր սիւահ վէրմէլիսին :

— Պիր սիւսհ մը . ճանըմա միննէթ . վէ ֆազաթ նէ՞ սուրէթլէ :

— Շիմտի տողրու քէօջքէ կիտէրիզ . օրատա պուռնտան իքի այ մուգատ-
տէմ թարիխի պիր մէքթուպ եազըպ , պու մէքթուպտա Գօնթ իլէ Գօնթէս
տը Բահօնը զէհիրլէյիպ էօլտիւրմէկի , վէ օնլարըն վարիսը ումու միսի օլտու-
ղըմը հալի սէնին թարաֆընտան հազըրլանմըլ օլարազ պանա սախթէ պիր
վապիյէթնամէ թէսլիմ իթմէքլիյի պանա տէրէօհտէ իթմէլիսին :

— Եւ՝ Բապսիւրմ—տէտի տիթրէյէրէք Լազթանս—վէ ֆազաթ պու մէք-
թուպ մէյտանա չըգար իսէ , մահվըմը մուհիպ օլապիլիր :

Սէն—Մէքզան՝ թապանճալարընտան պիրինին թէթլիյինէ տավրանարազ .

— Հէման չիմտի էօլմէյի թէրճիհ իտիյօր իսէն , օ տա սէնին պիլէճէյին
չէյ . լաքին չարո՛ւզ գարար վէր . պէքլէմէք իչիմէ կէլմէզ—տէտի :

— Եազարըմ , եազարըմ—տէտի Լազթանս :

— Հա՛ շէօյլէ :

Քէօջքէ մուվասէլէթլէրինտէ , Լազթանս տիթրէյէ տիթրէյէ էլի գօլու
պաղըլ օլարազ քէնտիսինի Մարքիյէ թէսլիմ իտէճէք օլան մահուտ մէքթու-
պը եազըպ իմզալատը :

— Բէք ալա . պէնիմ իմզա իթմիչ օլտուղըմ էլլի պին լիրալըզ սէնէտի
տէ վէր , օնտան սօնրա տիլէտիյին եէրէ կիթ :

— Օ սէնէտ եանըմտա տէյիլ :

— Մարինէթին նէզտինտէ տիր պիլիրիմ . իսթէյիպ ալմալըսըն :

— Կիտէյիմ տէրհալ իսթէյիմ ալայըմ—տէյիպ , Լազթանս գարույա տող-
րու կիթտիյի սրբատա , Մարքի անը թէվգըֆ իտիպ .

— Սէնին պուրատան չըգմազլըլըն ույամազ . սէնէտի վլ րմէտիքճէ , սու-
րատան պիր եէրէ կիտէմէզսին :

— Լաքին Մարինէթ օ սէնէտի պէնտէն պաչգասընա վէրմէզ :

— Պէն տէ օ ճիհէթտէն էմին իմ :

— Շու հալտէ նէ՞ եաբայըմ :

— Կիւճ պիր շէյ տէյիլ . Մարինէթ էլպէթ քի սէնին եազընը թանըր , ի-
քի սաթըր պիր շէյ եազ , Լազար կէօթիւրսին վէ Մարինէթի ալսըն կէլսին :
Լազթանս՝ Մարքինին չու էմրինէ տախի թապիյէթ իթմէկէ մէճպուր
օլտու :

Լազար պիլէթի ալտը կիթտի , վէ Մարինէթ իլէ պէրապէր կէլտիլէր :
Մարինէթ ֆէվզէլատէ շաշըրմըլ վէ թէլաչըլ պիր հալտէ իտի :

Լազթանսըն թէնպիհի մուհիպինճէ , պիր գաչ սաաթ էվվէլ քէնտիսինէ
թէսլիմ օլուռնմըլ օլան սէնէտի , Մարինէթ՝ իւզգէրինտէ թաչըմադտա իտի :

Սէն—Մէքզան՝ քէնտիսի իչիւն թէհիլիքէլի օլան օլ իմզալը սէնէտինի էլէ
կէչիրտիքտէն սօնրա .

— Շիմտի արթըզ էլիմտէն դուրթուլամազսըն , կիթ րահաթընա պազ—
տէտի :

Լազթանս՝ քէօջքտէն չըգտըգտան սօնրա , քէնտի քէնտիյէ—ամմա տա
ահմազ ըմըլըմ . պուռնա զահմէթիմ պօյա կիթտի : Շու խընղըր պէնի ալ-

տաթար . յաքին նէ՞ չարէ , սա՛ւր . տիւնեանըն ուճու ուզուէն տըր . պէլքի պէնիմ տէ սըրամ կէլիր տէ ինթիգամըմը ալըրըմ . զարար եօգ շիմտիլիք պէք-լէրիմ—տէմէքտէ իտի :

Էրթէսի կիւնիւ վիւայէթին հէր թարաֆընը տօլաչըպ՝, հէր հալտէ Մարկարիթայը պուլմասընը Մարքի քէնտիսինէ էմր իթմիլ օլտուղընտան , հէման սապահ էրքէն Լազար աթընա պիհիպ եօլա չըգտը :

Պէօլլէ մաչիլէն իբի քիւչիւք չօճուգլա պէրապէր եօլճուլըգ իտէն պէր չինկեանէնին պուլոււնմասը գօլպլ պիր չէյ օլտուղընը Մարքի թախմին իթմէքտէ իտի իսէ տէ , եանըլըրտը :

Մարկարիթանըն քէնտիսինի քիմաէնին կէօրմէմէսի իլիւն ֆէվգէլատէ ինթիյաթլը տաւրանմըլ օլմասընտա՞ն մը տըր , եօգոս Լազթանըն վերմիլ օլտուղը եիրմի ալթուն իլէ պիր արապոյա պինիպ չաբըգճա ֆիրսր իթմիլ պուլոււնմասընտա՞ն մը տըր , նէ՞ տիր , Լազար պիր հաֆթա միւտտէթ հէր թարաֆը տօլաչտըգտան սօնրա , Մարկարիթանըն իգինի պիլէ պուլմաագսըղըն ավտէթ իթտի :

Մարկարիթա իլէ պէրապէր , Բահօն խանէտանընըն չէօհրէթ վէ սէրվէթ ինին պիր թանէնիք վարիսի օլան չօճուգ տախի նապէտիտ օլմուլ իտի :

23

Կիւնլէր եէքտիկէրինի թէագըպ վէ պէտրի թամ տա բուի սէմատէ լէմէան իտիւպ , շու հալ , Գօնթէս տը Բահօնըն վազը համիինէ միւտաիտ պիր ղէման հասըլ իթմէքտէ իքէն , Գօնթէստէ վազը համլէ տաիր պիթթապի հիլչ պիր ալամէթ կէօրիւնմէյիպ , հաթթա մուգսիլիր օլարազ , համիլէլիկինին իւչարաթը խարիճիլէսի բէֆթէ բէֆթէ զաիլ օլմուլ իտի :

Մատամ տը Բահօն զայէթ սաքին վէ սաքիթ պիր հալտէ վէ թէտափիօք զայրը միւմքին պիր իլլէթէ տիւչար օլմուլ կիպի , տաիմա սըղընթը վէ ըզտըրապ իչինտէ պուլոււնմագտա , վէ կէօրմիւլ օլտուղը բուլայը պիր վէճհ իլէ խաթըրընտան չըգարամամագտա , վէ վազը համլ իթմիլ օլտուղընա էմին օլուպ , տալըն պիր ուլգույա տալմըլ օլտուղը սըրատա , չօճուղընըն նապէտիտ իտիլմիլ օլմասը իտտատսընտան վազ կէչէմէմէքտէ իտի :

Գօնթէս՝ ղէվնի Գօնթուն հուղուրընտա սիւքիւթի իխթիյալ իթմէքտէ իսէ տէ , անճագ արա սըրա , Սիմօն Բայմօն վէ Մարքիպ տը Շալիկնեի իլէ եալընըզ գալտըղը սըրատա , վէսվէսէ վէ չիւպհէլէրինի պէյան , վէ հազըգաթը հալ նէ մէրքէգտէ իսէ էլպէթ պիր կիւն մէյտանա չըգաճաղընը իտտաա վէ իթեան իթմէքտէ իտի :

Սնիպլալ տախի , չօճուղըն տօղմասը խուսուսընըն պու տէրէճէ թէէխիւր իթմէսինին սէպէպինի անլայամպտըղընտան , գապիլէ Սիմօնու միւթէմասիլէն իսթիթազ վէ մէմէքէթին էն մահիր հէքիմլէրինի կէթիթթաիլիպ պիր մէչվէրէթ իթտիլմէյի թէսավուր իտէր իտի :

Յրանտանըն՝ մէտէնիլէթին մէրթէպէի սարատսընտա սուլոււնտուլլը պիր

ասըրտա պիլէ ահպալը վահլյանէ նէ տէրէճէ սուրէթը զարիպէ վէ ածիղէտէ հիւքմ իթմէքտէ պուրսէնմըջ օլտուղը զիւրտէ վէրիլէճէք թափսիլաթտան ֆէհմ օլունապիլիր :

Անճագ , վէրիլէճէք թափսիլաթտա ապա նէ եալան վէ նէ տէ միւպա-
լաղա օլմատըղընա գարիունարը իսքեաթ իթմէք իշիւն իշպու հիքեայէյէ է-
սաս իթթիլաղ իտիլմիշ օլան պիր րէսմի նէշրիլաթըն պիր ֆգրասընը այնէն
պուրայա նագլ իթմէկէ մէճպուր օլմուղը տըր . շէօյլէ քի :

Էպէ գարը վագրթ գազանմագ իշիւն նէ եաբաճաղընը շաշրտըղընտան ,
վէ Գօնթէսի վագը համի իթմէմիշ օլտուղընա իսքեաթ իթմէք ինթիլալին
խարիճինտէ օլտուղընա էյիտէն գանի օլտուղընտան , գօրգուսընտան Գօնթէ-
սի մահվ իթմէք թաբաֆընը իլթիզամէ գալգըլըպ , չօճուղըն րահմտէն չըգ-
մաղա շապալալըպ աա գուրթուլամատըղը ճիհլթլէ , տօղմասընը թէսհիլ իթ-
մէք իւզրէ պիր շօգ հարէքթ իթմէք իգթիզա իթտիյինի Գօնթէսէ նասիհաթ
իթտի : Գօնթէս իսէ գապիլէնին չու թէնսիհինէ էվվէլ էմրտէ մուխսլէֆթթ
իթտի իսէ տէ , Գօնթ իլէ Մարքիզ տը Շապիլնէինին իպրամընա տայանամա-
լըպ , պիլախէրէ մուվաֆագաթ իթտիյինտէն , գաբալը պիր արապայա իր-
քեապ իտիլիպ , պիր կիւն ագչամա գատար սարք եօլար վէ էքիլմէք իւզրէ
հազըրլանմըջ թարլար իւզէրինտէ կէզտիրիտի , վէ պէօյլէճէ օ տէրէճէ
սարսըլտը քի նէֆէս պիլէ ալամագ հալէ կէլտի . պէօյլէ հէնուզ վագը համ
իթմիշ պիր գարընըն պուլունտըղը գաաֆը հալտէ էօյլէ պիր էգիլէթէ թէ-
համիւլ իթմէք , Գօնթէս կիպի գուվլէի պէտէնիյէսի քէմալտէ օլան պիր
գարըյա մախսուս իտի :

Գօնթէս չու վէճհ իլէ կէզտիրիլաթտէն սօնրա , կէթիրիլիպ եաթաղընա
եաթըրըլտը վէ քէնտի էֆքեարընա մուվաֆըգ էթրաֆընտա պիր քիմէ պու-
լամատըղընտան , մէրհամէթը Բադպանիյէյէ իլթիճա իթմէքտէն պաշգա շա-
րէսի գալմատը :

Գապիլէ չու սըրատա պիր տէ սիւտիւնիւ իսալէ իթմէք իւզրէ Գօնթէսէ
պիր թագըմ իլաճլար թէրթիպ իթմիշ իտի իսէ տէ , Գօնթէս չու թէճարիպը
գաթիլանէնին քեաֆֆէսիսիէ կէօյիւս վէրիպ , հալաշ եալաշ քէսպը իֆագաթ
իթմէկէ պաշլամըլ իտի :

Իշթէ Ֆրանսանըն էն մաարուֆ վէ էն շէօհրէթլի պիր խանէտանը ի-
շինտէ օն եէտիննի ասրտա կիւզէրան իտէն վուգուլաթ պու մէրքէգտէ իտի :

Պիր գաշ հաֆթալար միւրուրինտէն սօնրա գօնաղա ճէլպ օլունան հէ-
քիմէր , Գօնթ իլէ Գօնթէսին սախթէ պիր նիւմայիլէ ալտանմըջ օլտուղըն-
ալընը վէ Գօնթէսին հիշ պիր զէման համիլէ հալինտէ պուլունմամըջ իտիւկինի
իտտաա վէ տէրմէյան իթտիլէր :

Աթըպպանըն չու իֆատէսի իւզէրինէ , Գօնթէս տը Բահօնըն իւմիտի
պիւսպիւթիւն միւնգաթի օլուպ , վէ քէնտի քէնտինտէն պիլէ շիւպհէ իթմէ-
կէ պաշլայըպ , պիր արալըգ չուուրընա խալլէլ կէլմիշ օլմասը գէհապընա
տալտը :

Մամաֆիհի , հէր կիւն տուայա օթուրտուղը սըրատա , տօղմամըջ օլտու-

ղը իտտաա օլուռն չօճուղը հագգընտա մէրհամէթը պիւնհայէսինին տուր օլմամասընը ձէնապը Հագգտան նիյաղ իտէր իտի :

Գօնթ տը Բահօն իսէ , գէվնէսինին գաթիի իւմիտ օլմասընտան տօլայը ֆէվգէլատէ տիւչարը հիւզն ու քէտէր օլմուշ , վէ գէվնէսի հագգընտա մուհապպէթ վէ իհթիմամընա պիր գաթ տահա թագվիյէթ վերմիշ տիր . չիւնքի պուռ տէրէճէ րախնէտար օլմուշ օլան սաֆ վէ բաք պիր գալպին ճէրիհասընը գաբաթմագ իչիւն ֆէվգէլատէ պիր մուհապպէթ իպրազ իթմէքտէն պաշգա շարէ օլմատըղընը Գօնթ բանա պիլիր իտի :

Սիման Բայման , եախօտ Ֆրանսուագ տ'Ուրգագ Բահօն գօնաղընտա արթըզ հիշ պիր խըզմէթի գալմամը օլտուղընտան , հէմ Գօնթտան վէ հէմ տախի Սէն-Մէքքանտան քիւլիյէթլի մէպսիղ ճէպինէ գօյարագ Շամպլաս գարիյէսինտէքի գուլպէսինէ չէքիտի :

Օլէնր իլէ Սէն-Մէքքան՝ Բահօն ֆամիլեասընըն սէրվէթը ճէսիմէսինէ նաի օլմագ իւղրէ արատա վագը օլան մանիայը պու սուրէթլէ տէֆ վէ իւզալէ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլմիլէր իտի : Պատէզին Մօսիէ տ'Օպրէ տը Շալինեի եանի Օլէնրին գէվնի հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլուռն էօլէճէք օլուր իսէ , իքիսի պիրպիրլէրիյէ էվէնտիքլէրի հալտէ , ճէսիմ պիր վէրասէթէ գօնաճագլարը տէրքեար իտի իսէ տէ , շու մէսէրրէթ արասընտա տախի եինէ պիր թէլաշ տահա վագը իտի քի , քէնտիլէրինին հուզուրընը պօզար իտի . եանի Գօնթէսին պիր տէֆա համիլէ օլտուղը հալտէ պիր իքինճի տէֆա տահա օլապիլմէսի իհթիմալտէն օլտուղընտան , քէմալը մուվաֆֆագըլթլէ ճէսուրանէ ինրա իթմիշ օլտուղլարը ճիւրմ պօշա կիտէպիլիր օլտուղընտան , շայէտ Գօնթէս պիր տահա համիլէ գալտըղը հալտէ , եինէ պէօյլէ էֆալը գապիհէյէ միւրաճաաթ իթմէք մի լազըմ կէլէճէյինի , վէ պէօյլէ իւսթիւ գաբալը կիզլի իլէր , հէր գէման ույամայաճաղընտան , էկէր պիր իքինճի տէֆա տահա պաշայաճագ օլուրլար իսէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէքլէ՝ր մի տէյու տիւչիւնիւպ տուրուրլար իտի :

Սէն-Մէքքանըն կէճէ կիւնտիւզ տիւչիւնճէսի պու մէրքէզտէ օլտուղընտան , հուզուր ու րահաթտան քեամիլէն մահրում պիր հալտէ եաշամագտա իտի : Գօնթ իլէ Գօնթէսին հուզուրընտա , միւմքին մէրթէպէ կիւլէր եիւզ կէսթէրէպիլիր իտի իսէ տէ , եալընըզ գալըր գալմագ խայալաթը մախուֆէյի գիհնինտէն տէֆ իտէմէզ իտի :

Կիւնիւն պիրինտէ Օլէնր—նէ՞ վար , պու նէ՞ սլագըշ , պու նէ՞ տիւչիւն . ճէլի հալ , սէնի կէօրէն իչէրինի պիր լէվլի զամիր բարալայօր , վէ եախօտ ֆէվգէլատէ պիր թէլաշ էրիթիյօր գանն իտէր :

—Պէնտէ լէվլի զամիր նէ՞ արար . մէմուլ իտէրիմ քի տէ պէօյլէ չէյլէրէ էհէմիյէթ վէրէնլէրտէն տէյիլսին :

—Ֆիհագըզա պէն տէ բէք ինանմամ . սէնի էյիտէն թանըմըլ օլտուղըմտան , եարմըլ օլտուղըն պիր ֆիլիտէն տօլայը բէչիման օլտուղընը խաթրըմ կէթիլէմէմ :

—Շու հիւքմիւն բէք տօղրու տըր , սէվիլիւլիւմ Օլէնր . պէնիմ գալպիմ

կիպի գալպէ սահիպ օլան պիր քիմսէ նէտամէթ նէ օլտուղընը պիլմէզ :

— Տէմէք քի , սատէճէ պիր թէլաչըն վար , էօյլէ՞ մի :

Սէն-Մէքըան՝ թաստիգի հազլի պիր իշարէթ իթտի :

— Շու թէլաչընըն սէպէպիների անլամագ դապիլ՞ մի տիր :

— Անլայապիիրսին , վէ հաթթա անլամալըսըն . չիւնքի պէնիմ իչիմ սէ-նին իչին տէմէք տիր :

Մարքի իչին նէ օլտուղընը Օլէնրէ թարիֆ իթտիքտէն սօնրա , Օլէնր .

— Հագգըն վար . պու սէօյլէտիքլէրինին քեաֆֆէսի իհթիմալտէն տիր . նաիլ օլտուղընըզ մուկաֆֆազըյէթի պէլքի էլտէն գաչըրըպ մալլուպ օլա-պիլրիլզ . մէյտանտա օլան թէհլիքէյի կէօրիւյօրըմ , վէ ֆագաթ պու թէհլի-քէնին տէֆի չարէսինի պուլամայօրըմ—տէտի :

Սէն-Մէքըան՝ մույինէսի իւղէրինէ պիր նազարը մուտագգըզ աթֆ իթտի :

— Մարքիզ , պէնի թէտաճհիւստէ պըրաղըյօրսունըզ :

— Նիչլըն :

— Պէն սէնի մալիքէի զէքեալէթ պիր գատըն տէյու պէլլէմիշ իտիմ , վէ ֆիհագըզա տախի էօյլէ իտին . . .

— Շիմտի գէքեալէթիմ գալմամըլ մի տըր :

— Շու արալըզ սիզտէ գէքեալէթ էսէրի կէօրէմէյօրըմ . չիւնքի մէյտան-տա օլան թէհլիքէնին տէֆի իչիւն արայըպ տա պուլամատըլըն չարէ , նասըլ քի պէնիմ կէօղիւմիւն էօնիւնտէ սուրույօր իսէ , էօյլէ տէ սէնին կէօղիւն էօնիւնտէ տուրույօր : Թէհլիքէ տէն գուրթուլմագըլըզ եալընըզ պիր եօլ վար :

— Անլաթ :

— Շիւպհէսիզ՝ անլաթաճաղըմ . Գօնթէսին հայաթտա պուլունմասը պի-զիմ իչիւն պէօյիւք թէհլիքէ տիր . Գօնթէս էօլտիւյիւ կիպի օ պիրիճիք թէհ-լիքէ անը վահիտտէ մէյտանտան գալգար . սէօյլէ , պէօյլէ տէյիլ՞ մի :

— Մատամ տը Շալիւնէրինին պէնզի ուչտու :

— Պիր ճինայէթ տահա՞ մը :

— Լիւզուլու պիր ճինայէթ . նէ՞ օլույօրսուն , տիթըյօրսուն :

— Եվլէթ տիթըյօրում . . . տէհլէթ վէ վահլէթիմտէն տիթըյօրում . էֆալը սէիյէ թարիգինտէ կէրչի չօզ իլէրիլէտիմ իսէ տէ . . . գալլիմ օ տէրէճէլէրէ գատար սէրթ օլամազ . Մարի պէնիմ թէալիւգաթըմտան տըր , հէմ տէ ալիզ պիր տօսթում տըր . անըն էօլտիւրիւլմէսինէ ըսպը օլամամ :

Մարքի թէհտիտլէ ,

— Ռազը օլմա՞զ մը սըն—տէտի :

— Հաչա՛ , հաչա՛ , հէգար քէրրէ հաչա , իքիմիզին տէ կէօղլէրինի գամաչ . տըրմըլ օլան պիր սէրվէթը ճէփիմէ ուղըունա էթտիյիմիզ արթըզ էլվէրի , պուլունն իլէրիսինէ կիթմէք ճալիզ տէլիլ :

— Էօյլէ՞ մի զանն էտէրսին :

— Շիւպհէսիզ :

— Էյ քի՞մ պանա մանի օլտալիլիր :

—Պէն . [•••]

—Պէնիմ միւրաւորմ տէ՛վամ իթմէք իսէ , սէն նա՞սըլ պէնի մէն իտէպիւ-
լիրսին . եօգսա մը սէն տէ իշի մէյտանա չըգարմագ թէհտիտինէ գալգըրը-
յօրսըն . պէօյլէ պիր թէսավժուր , պիր տիվանէլիք օլտուղընը իշթէ շիմտի-
տէն սանա խապէր վէրիյօրմ . սէն պէնիմ իլէ պիլիշթիրաք ճինայլթ իշէ-
միշսին . չէօգիւմէսի զայրը միւմքին պիր րապըթա իքիմիգի եէքտիկէրիմիգէ
պաղլամըշ տրր . սէն քէնտիւնին մահվընը կէօզէ ալտըրմատըգէա պէնի իթ-
համ իտէմլգսին :

—Էօյլէսի տէյիլ . պէնիմ միւրաւորմ սէնի էլէ վէրմէք տէյիլ . պուռնտան
տահա էյի պիր թէտպիրիմ վար :

—Նէ՞ իմիշ օ թէտպիրին :

—Պիր իքինճի ճինայլթին տահա իճրասընա սէպէպիյէթ վէրէն հալ նէ
իսէ , օնու մէյտանտան գալտըրմագ . Գօնթէսին վէֆաթը իլէ սէրվէթի պա-
նա ինթիգալ իտէճէյինտէն , վէ սէնին իլէ ագտը նիքեա՜հ էյլէտիյիմտէ , շու
սէրվէթ սէնին մալին օլանաղընտան , Գօնթէսի իտամ վէ մահվ իթմէք իս-
թէյօրսըն էօյլէ՞ մի . եէմին իտէրիմ քի , էկէր Գօնյի՛նս էօլէճէք օլուր իսէ ,
պէյնիմիգտէ վագը օլան միւռնասէպէթ չիւրիւր կիտէր . թէսավժուրաթըմըզըն
քեաֆֆէսի պօշա չըգար . նիհայլթ սէնին նամընը թաշլյա՛մագ օլուրմ . առ-
լատըն՝ մը . առլատըն՝ մը Մա՛րբի . պիլմիշ օլքի պու եէմինիմէ բիայլէթ իթ-
մէքտէն պաշգա էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ :

Մատամ տը Շավիռնի , Մարքիյի հիտտէթ պիւրիւլճէք զանն իթտի :

Մարքի իսէ , պաշընը էօնիւնէ էյտի վէ պիր միւտտէթ տէրին պիր սիւ-
շիւնճէյէ տալտը :

—Հայտէ սէնին սէօյլէտիլին կիպի օլտուռն . սէնին հագգըն օլտուղընա
շիւպէն իթմէտիյիմտէն , սանա իթաաթ իթմէկէ մէճպուրմ . լաքին նաիլ օլա-
ճաղըմըզ սաատէթը հալէ մանի օլան սէպէպի մլյտանտան գալտըրմագ
եէլտէ , իշին թարղընը տէյիշթիրճէք օլուր իսէմ , օնա նէ՞ տէյէճէքսին :

—Նէ՞ տէմլք իսթէյօրսըն :

—Գօնթէսին հայաթընըն կիւնլէրիյի էքսիլթմէքսիլին եալընըզ իսմինի
տէֆթէրը հայաթտան սիլէճէք օլուր իսէմ , նէ՞ աէրսին . եանի Գօնթէս հէմ
սաղ վէ հէմ էօլմիւշ մագամընտա պագը գալըրսա , վէ պէօյլէ օլտուղընա
սէն տէ գանի օլուր իսէն , նէ՞ եաբարսըն :

—Նէ՞ եաբաճաղըմ քի :

—Օ հալտէ պէնի իսթէտիլիմի եաբմագ իւզրէ սէրպէօթ պըրագը՛ր
մը սըն :

—Նի՛շիւն պըրագմայըմ . եալընըզ միւճիգէ գապիլինտէն օլան պէօյլէ
պիր հալէ նա՞սըլ , նէ՞ սուրէթլէ տէսթրէս օլանագսըն :

—Օլատընը հէնուզ պէն տէ պիլմէմ . լաքին պիր թէտպիր արայաճաղըմ,
վէ էլպիթթէ քի պուլաճաղըմ :

—Հէմ սա՛ղ , հէմ էօլիւ . . . գապիլ տէյիլ :

—Պէլքի . . .

Հիբեայէ օլունան վուգուաթտան թագրիպէն իւշ մահ սօնրա , կիւնիւն պիւրինտէ , էօլէնտէն սօնրա սատէճէ վէ ֆագաթ մունթազամճա կիւնմիշ պիր սիւվարի , Գլէրմսնտան Բարիսէ կիտէն եօլտան միւրուր իթմէքտէ իտի :

Մէրգում սիւվարի , Սէն-ժիւտ գարիյէսինտէն տէօրթ միլ գատար թէ-պաիւտ իթմիշ օտուղը հալտէ , գարիյէի մէզքիւրէտէ վագը օլուպ , թաֆսի-րաթը սէպգաթ իթմիշ օլան , վէ կիլեօմ Շատօրան մարիֆէթիյէ իշլէթտիւրիւ-մէքտէ պուլունան լօգանթայա պիր նիկեահ պիլէ աթֆ իթմէքսիզին կէչիպ , էպրէոյլ օրմանընըն եօլունու թութմուշ կիտէր իտի :

Պու աթլը՝ մայէթիւտէ տէօրթ պէշ նէֆէր պուլունտըը հալտէ պիր սիւ-վարի գապիթի գարչը.ատը :

Եօլճու , հիւքիւմէթ մէմուրլարընը ալնը ալնընա գարչըլատըը հալտէ , եիւզէրինէ պիլէ պագմաղա թէնէզգիւլ իթմէյիպ , կէչիպ եօլունա տէվամ իթմէք թարաֆընը իլթիզամ էթտի իսէ տէ , ուզուն վէ գըրճա պրյըգլը գա-պիթ եանի թանըմըշ վէ պիլմիշ օլտուղումուզ մահուտ Տընի Բօպիւսթէլ գարչըլատըը եօլճու կիպի ֆիւթուրսըզճա կէչմէյիպ , կէօրիւր կէօրմէզ , ա-թընըն իւզէրինտէ պիր քէրրէ սըչըրատը , վէ սինէսինի եոււրուզլու տէօյէ-րէք թէլաշը պիր սէտա իլէ :

— Օ տը՛ր , օ տը՛ր — տէյու պագըրտըգտան սօնրա տաօլանճասընա տալ-րանտը իսէ տէ , իշին իլէրիսինէ վարամայըպ , պըյըղընը պիւքէ պիւքէ :

— Շիմտի ազլը՛լը գայի իտէրիմ . պիր վագըթ շու վահի ճանապարը ու-րուպ էօլտիւրմէկէ հագգըմ վար իտի . վէ հաթթա վազիֆէմ իտի . էլեէվմ պէօլէ տէյիլ . գալզըպ էօլտիւրէճէք օլում , հիւքիւմէթ պէնտէն հիսապ սօ-րապիլիւր , վէ ալէմի շու խընղըր հէրիֆին էլինտէն գուլթարաճագ օլան գուրչունըն մալի պտնա չօղա օթուրապիլիւր . պինաէն ալէյի պիր շէյ սէօյ-լէմէյիպ , կէչիպ կիթմէլի . սէլամա տուրմագսըզլն կէչմէյէ պիլէ ճէսարէթ լաղըմ տըր . էվվէթ պու տէրէճէ էհէմմիյէթլի պիր գաթը սէլամլամաճագ տա օլամագ , — տէյիպ , Տընի Բօպիւսթէլ հայվանընա մահումուղու ուրարագ իլէրի-լէտի :

Տընի Բօպիւսթէլին հիւանիւ թէվէճճիւհինի գաղանմըշ օլան կէնճ պիր նէֆէր , գապիթինէ եազլաշըպ , պիլա թէքէլիւֆ :

— Սիլտէ պիր հալ վար . պիր շէյէ հիտտէ՞թ մի իթտինիգ :

— Շիւպհէսիզ , Պաթիսթէն , չիւպհէսիզ :

— Պէօլէ անսըղըն հիտտէթլէնմէնիզին սէպէպի աճապա անլաշըլապի-լի՞ր մի :

— Պիրաղ էվվէլ գարչըմըզա չըգտն աթլըյը կէօրտի՞ն մի :

— կէօրտիւմ եա . կիւզէլ պիր տէլիգանլը . կիւզէլ տէ պիր աթա պին-միշ իտի . իւզէրինտէ պիր տսըլգատէ թալըր վար իտի :

— Ասրլզատէ՞ մի . էվվէթ , էվվէթ , հագըգաթէն ասըլգատէ . լաքին օն-տան պաշգա հայսիյէթի տահա վար :

— Հա՞նկըսը :

— Ֆրանսանըն է՞ն պէոյիւք խընգըրը վէ խապիսի օ ասըլգատէ տիր , պի-
լիօրմուսըն :

Պաթխթէն խէլէճանընտան տիթրէմէկէ պաշլատը :

— Նէ՞ Եարմըշ տըր քի—տէյու սիւվալ իթտի :

— Նէ գատար խապասէթ , նէ գատար բէգալէթ թէսավուր օլդէնապի-
լիւր իսէ , քեաֆֆէսինի իճրա իթմիշ տիր . սըրգաթ , գաթլ , գալլազան-
լըգ , գունտագ պըրագմագ , մահալը մուպարէքէյէ թէարրուգ իթմէք , վէ
օաֆրէ . նիհալէթ հիչ պիր շէյտէն կէրի գալմամըշ տըր :

— Միւմքի՞ն մի :

— Օ տէրէճէ միւմքին քի , Գլէրմօն հաքիմի քէլլէսինէ գըյմէթ քէսիպ ,
խաթէր տիրի տիրի օլսուն , իսթէր էօլիւ օլսուն , պու ատամը հիւքիւմէթէ
թէսլիմ իտէնէ իւշ պին ալթուն Վատ իթմիշ իտի :

— Պիգ պէշ քիլի օլտուղըմը հալտէ , նա՞սըլ պըրագտըգ քի կէչսին կիթ-
սին : Շու հալտէ արգասընա տիւլէլիմ . հայվանը հէր նէ գատար պիգիմքի-
լէրտէն ալա իսէ տէ , պէլքի եինէ եէթիլիպ եազալայապիլիլիլ . թապան-
ճալըրմըգ տա վար , պիր գուրչուն՝ ուզագտա օլան պիր ատամը պիլէ տուր-
տուրթուր :

— Ա՛ , Պաթխթէն . պու կէօրտիւլիւն ասըլգատէ պիգիմ իշիւն . պիր շի-
քեար օլամագ , օնա սոգունմագ գրալ թարաֆընտան մէմնու տըր :

— Գրալըն աֆվ իթմիշ օլտուղընա պէնի ինանտըրմագ մը իսթէյօրսու-
նուգ :

— Տահասը վար . աֆվտան էվվէլ , պիր մուհաքէմէ ճէրէյան իթմէք ,
վէ պիր հիւքմ մէյտանա պուլունմագ լազըմ կէլիլ իքէն , պու զաթ նէ
մահքէմէյէ կէօթիւրիւլիւ , նէ տէ մահքիւմ իտիլտի . պու ասըլգատէնին
թէալլիւգաթընտան օլուպ , գրալըն հիւսնիւ թէվէճհիւհիւնի գազանմըշ օ-
լան պիր թագըմ գէվաթըն թէվասսութը իւզէրինէ , գրալ չու . խընգըրըն
պիկիւնաճ օլտուղընը , վէ հիչ պիր ֆիլի գապիհ իճրա իթմէմիշ պուլունտը-
ղընը վէ թէագըպէ լիւզում օլմատըղընը իլան վէ իրատէ պուլուրտու :

— Լաքին պու մուվաֆըզը ատալէթ մի տիր :

— Տէյիլ , տէյիլ ք լաքին նէ՛ չարէ , քիմէնին էլինտէն պիր շէյ կէլմէգ .
գրալ՝ գրալ տըր . հիւքմ սահիպի օ տըր . քէնտի քէնտիյէ ալտանսա , վէ
եախօտ ալտաթսալար պիլէ , էմրինէ իթաաթ իթմէքտէն պաշգա պիր շէյ
լազըմ կէլմէգ . եալընըգ պիր ճիհէթտէն միւթէսէլլի օլույօրում—աէտի Տէնի :

— Հա՞նկըսը աճապա :

— Շու քի , պիր խապիս սօն նէֆէսինէ գատար խապիս պիր . իլրէթտէն
հապըլ քի ֆէրպըլաթ իտիլէմէգ իսէ , ճինայէթտէն տէ պիր ինսպն ֆարիղ օ-
լամագ : Պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն , օ խընգըրըն պիր խապասէթ տահա
իճրա իտէճէլինէ չիւպհէ եօգ . գրալըն աֆվլամէսի գէմանը մազի իշիւն միւ-
թէպէր օլտուղընտան , լապէթէ քի պիր տահա էլիմէ կէչէճէք տիր . պիր
քէրրէ եազալամըշ ըտըմ տա պըրպըտըմ . ամմա պիր տահա քէնչէմէ էլիլտի-
րիլ իսէմ , վալլահի էլիմտէն գուրթուլամագ :

— Առէ՞թա պու առամտան նէ ֆրէթ իթ միշտինիդ :

— Նէ ֆրէթ մի . օնուն պոյնունա պիր իր թագմագ իշիւն , ^{առաջին} քան ըմբն եարբաքնը ֆէտայա հազրըմ . օ պէնիմ խասմիմ տիր :

— Տէ մէյին :

— Շիւպէսիդ , տիւմէնիմ տիր :

— Սիգի պու տէրէճէ ինճիթ մի՞նչ մի տիր :

— Ինճիթ մէք տէ սէօ՞ղ մի տիր . պէնի ալտաթմը , պէնի տէլի տիւմէյէ տէ օնտիւրմիւլ , պէնի տուգաղա տիւլիւրիւս , էն ճէտուր նէ ֆէրաթմտան պիրինի էօտիւրմիւլ տիր . չու գանըն տէլէրինի շիմտիյէ գատար էօ . տէ մէմիշ իսէ տէ , էլ պէթ քի պիր կիւն էօտէ մէյէ մէճալուր օլաճագ տըր :

— Շու խոնդրըն իսմինի սէ օյլէյէ պիլիթ միտինիդ :

— Ի մի Մարբի տը Սէն-Մէքգան տըր . աման պիր ան էվվէլ կիտէլիմ պիր գաջ գատէն շարապ աթալըմ տա հիտտէթիմ պիրազ թէսքին օլսուն—տէյիպ , մաճմուզարա տալը անտրար :

Մարբի տը Սէն-Մէքգան՝ հէր նէ գատար գարշըլամըլ օլտուղը սիւվա—րիլէրէ աթ ֆը նիկեւն իթ մէյէ թէնէ պիւլ իթ մէմիշ իտի իսէ տէ , իշէրին—տէն Տընի Բալիսթէլի թանըյապիլմիշ օլտուղնտան , քէնտի քէնտիյէ .

— Իշթէ ունա պիր հայտուտ քի , պիր վսգըթ պէնիմ եիւզիւմտէն իսչ պին ալթուն զիյանա ուղըլամըլ տըր . պու զիյանը ունթթ մայաճաղընա էմին իմ . թէճէլի տէնիլէն շէյ պոշ շէյ տիր . պէն չու առամըն էլինտէն երլան պալըղը կիպի սիվիլիպ գաջմամըլ օլսա իտիմ , Սէն-Մէքգան խանէտանը գա—տիմի էլիէվմ սէօնիւլ պիթմիշ օլաճագ տը—տէյէրէք , Մարբի եօլունա տէ—վամ իթտի , վէ եարըմ սաաթ գատար աթընը տէօրթ նալ սիւրտիւքտէն սօնրա , սարբճա պիր թէրէ չըղմաղա մէճալուր օլտուղնտան , աթընըն ա—տըմընը եավալաթ տըր . թէրէյէ չըգրպ , օ պիր թարաֆտան տիք աշաղը էն—տիքտէն վէ պիր ըրմագտան կիչտիքտէն սօնրա , տիկէր . պիր իքինճի իւզէրի—նէ թըրմալամաղա պաղատը . օնու տախի աշտըգտան սօնրա , եօլուն իւզէ—րինտէ սաքին վէ խարապ պիր պինա իլէ պիր ախըր վէ պիր հանընտա քիւ—չիւք պիր պաղչէ կէօգիւնէ իլիշտի . պինանըն գաբուսը իւզէրինէ ասըլը օ—լան չալը բարշասընտան՝ լչէրիսի պիր յօգանթա , եախգտ պիր մէլիւանէ օլ—տուղընը թախմին իտիպ , աթընը տուրտուրթտու վէ պէօյլէ ֆէվզէլատէ գարիպ սուրէթտէ թէնհա պիր մահալտէ պուլունան պինայը էյիճէ թէտգիգ իթտիքտէն վէ չու պինանըն իշինէ ույաճաղընը գարարլաշտըրտըգտան սօն—րա , գաբույա եազլաշտը :

— Եւ՛նու , յօգանթաճը—տէյու պաղըրտը Սէն-Մէքգան :

Անը վահիտտէ գաբույա պիր իսթիյար գարը իլէ պիր չօճուգ չըգտը :

Փարը ալթմըլ եաչընը պուլմուլ , սիմաղը պուրուլմուլ պէլի պիւքիւլ—միւլ օլուպ էլլէրի տիթրէմէքտէ վէ հէր ճիհէթլէ պիր պիւյիւճիւյէ պէնզէ—մէքտէ իտի . եանընտա տուրան չօճուգ իսէ , հէնուգ տօգուգ օն եաչընտա գամպուրճա , պիշիմսիզ պիր մախուգ իտի :

Մահալին թէնհալըղը , էվն հալ ու վաղիյէթի , գարը վէ չօճուղըն էլ—

քեալը հէր պիր արատա դարիպ պիր մէնզարէ իրաէ իթմէքտէ իտի :

Գարը իլէ չօճուգ՝ միւթէաճճիւպանէ Սէն-Մէքզանա պազըպ տուրմագ տա , վէ աղըզլարընտան սէօզ չըգարմամագտա իտիլէր :

Աղղը երւզիւ պէլլի կիւզէլ պիր աթա պինմիլ պիր եօլճուենը կէլիսլ տէ շու խարապ խանէնին էօնիւնտէ տուրաճաղը իքիսինին տէ խայալ ու խաթըրլարընտան ասլա կէչմէմիլ իտի :

—Գա'տընճըգ , եօրղունըմ . քէզալիք հայվանըմ . հէմ պէն հէմ տէ հայվանըմ աճ վէ սուսամլըղ , պիզէ պիրազ եէյէճէք վէ իչէճէք վերէպիլի'րմիսին . բարասընը վէրիւրիմ :

—Վէրէմէմ—տէտի իխթիյար :

—Նի'չիւն վէրէմէպին :

—Նի'չիւն քի պուրատա նէ սիզին վէ նէ տէ աթընըղ իչիւն պիր շէյ եօգ տըր :

Մարքի՝ գամշըսընըն ուճու իլէ գարունըն իւզէրինտէքի չալը բարչասընը կէօսթէրէրէք .

—Պուրասը լօգանթա տէյիլ մի :

—Էվվէթ , լօգանթա իտի . . . օղլում Ռիշարըն սաղըղընտա . . . շու չօճուղըն պապասընըն . . . լաքին Ռիշար էօլտիւ . . . օ պուրատան չըգտը սէֆալէթ իչէրի կիրտի . պիզ հէր շէյտէն մահրում գալմըղը , եօլճուլարա նա'սըլ սաթալըմ : Պինաէն ալէյի եօլունուզա տէվամ իտինիզ , վէ պէնիմ գուլիպէմտէն միւնասիպ պիր մահալ պուլունըղ . . .

Մարքի՝ իխթիյարըն նասիկաթընը տինլէյէճէք եէրտէ , աթընտան աշաղը էնտի :

25

Մարքի կիւլէրէք .

—Ֆիքրիմէ գօյմուլըմ քի , պու կիւն սէն պիր էյի կիւն կէչիրէսին . պէն օ տէրէճէ եօրղունըմ քի , պիր ատըմ պիլէ իլէրի կիթմէյէ թագէթիմ եօգ . ոէնտէ պիրազ արզու օլսա , պէնի հիւսնիւ սուրէթլէ գապուլ իտէպիլիր օլտուղընը չիմտի սանա իսպաթ իտէճէյիմ . պէնի տինլէ,—տէմէսինէ , իխթիյար գարը Մարքինին սէօղիւնիւ քէսէրէք .

—Սիզի իչիւն պիր շէյիմիզ պուլունմատըղընը գա'չ տէֆա սէօլլէմէյի—տէտի :

—Հիչ օլմազսա սիր բարչա էքմէյի'ն տէ մի եօգ :

—Օճագ գուրումու կիպի սիյահ վէ թաշ կիպի սէրթ արբա վէ չալտար էքմէյիմ վար , սէքիզ կիւնլիւք տիր :

—Չարարը եօգ , տիչլէրիմ քէսքին տիր . էլպէթթէ եուճուրթա տտ վար . պաղչտէ իքի իւչ թավուգ կէօրիւյօրըմ , պունլար պիր քէօչէյէ հէր հաւոէ եուճուրթլամըլլար տըր . պանա պիր գալղանա եաբորսըն օնու եէրիմ , իւսթիւնէ տէ շու ըրմագտան պիրազ սու իչէրիմ , վէսսէլամ : Աթա տա էլպէթ

պիր չէյ պուլուրըդ . շուենու սուենտուրմանըն ալթընա պաղլայըմ տա , էկէր եուլաֆ վէ եախօտ օթուեն եօգ իսէ , թօրնուեն կիթսին շու թաղէ չայըրտան պիր դաշ տէմէթ գօրարսըն , կէթիրսին վէրսին—տէտի :

Պէօլէ հէր չէյէ գանաաթ իտէն , վէ պըրազըպ կիթմէյէ նիյէթի օլմա-յան պիր եօլճույա թէքրար րէտտ իլէ ճէվապ վէրմէք միւշքիլ օլաճաղըն-տան , չօճուգ թըրբանընը ալըպ չայըրա կիթտի , վէ իխթիյար գարը տախի Մարքինին էօնիւնտէն էվէ կիրտի : Պու լօգանթա շիմտիքի հալինէ նիսպէ-թէն իլլէք օլտուղը զէման պիլէ լօգանթալարըն էն ատիսի սայըլըրտը . եէր գաթընտա իւչ օտա իլէ օնուեն իւզէրինտէ պիր իւչ օտա տահա վար իտի . իշինտէ էշեա տէնիլէճէք չէյ հէման եօգ կիպի իտի :

Մարքի իշէրի կիրէր կիրմէղ թիքսինտի իսէ տէ , քիմսէնին մալիւմիւ օ-լամայան պիր մագսաա գօվալամագտա օլտուղընտան , նէզաքէթի պէրթա-րաֆ իթմէյէ մէճպուըր օլտու :

Իխթիյար գարը արայա արայա իւչ թանէ պայաթ եուճուրթա իլէ , տիւ-մանտան սարալմըլ պիրապ տօմուգ եաղը պուլապիլիպ վէ եուճուրթայը թօք-րադ թապադ իշինտէ րիշիրիպ , օրթայա կէթիրտի , վէ պիր սիյահ էքմէք բարչասըլա պիր գատէհ սօղուգճա սույուեն արասընա գօտու , վէ կիթտի , գալայ պիր չաթալ իլէ բասլանմըլ պիր պըչապ կէթիրտի :

Մարքի՝ պուլտուղընա գանաաթ իտիւպ , օլտուգճա իշթիհա իլէ եէմէկէ պաշլատը , վէ եէմէյինի պիթիրտիքտէն սօնրա .

—Տէմէք քի սէն բէք սէֆիլսին , էօլլէ՞ մի , տէյու սիւվալ իթտիքտէ ,

—Իխթիյար գարը , օ տէրէճէ Փագըրըմ քի , բէք եագընտա , պէն տէ թօրնու տա աճըլգտան էօլէճէյիլ—տէյու ճէվապ վէրտի :

—Հիչ պիր իւմիտինիլ եօ՞գ մը տըր :

—Ավուճ աշըպ տիլէնմէքտէն պաշգա պիր իւմիտիմիլ գալմամըլ տըր . սապահ պիր սատագա վէրէն պուլուենըր իսէ , ագչամ գարնըմըլ տօյուրա-պիլիրիլ . անճագ պու ճիվարտա էօլլէ սատագա վէրէճէք ատամ տա չօգ պուլուենմատըղընտան , էքսէրիա աճ եաթաճաղըմըլա շիւպհէմ եօգ :

—Չալըչանը՛գ . . .

—Չալըչաճագ վագթըմ արթըգ կէչմիլ . չալըչաճ իսթէսէմ պիլէ նէ՞ ի-չէ եարարըմ , կէօրիւյօրսուեն եա էլլէրիմ նասըլ տիթրէյօր , թութտուղումու տիւշիւրիւրիւմ . չօճուգ իսէ զաիֆ իւլ պիւնեէ վէ սագաթ օլտուղընտան , գուվիլէթ քէսպ իտէճէյի եօգ . պիչարի : չօճուգ , հիշ տիւնեայա կէլմէսէ տա-հա պախթիյար օլուըր իմիլ :

—Պու էվ սիզին տէյիլ մի :

—Պէնիւմ տիր :

—Էլպէթ պու էվ պիր չէյ տէյէր , սա՛թ կիթսին . հիչ օլմազսա էսմա-նըլա պիր միւտտէթ տահա կէչիլիթսին :

—Սաթմա՞գ մը , քի՞մ ալըր քի սաթայըմ : Պուրայա էն եագըն օլան քէօլլէր Սէն-թիւտ իլէ Շարման գարիյէլէրի տիր քի , պիրիսի պէշ վէ տիկէրի տէօրթ միլ մէսաֆէ տիր . քի՞մ կէլիր տէ պէօլլէ թէնհա եէրտէ օթուրուըր .

կէճէ սապահատագ գուրտարըն սէսինտէն պաշգա պիր շէյ իշիտիլմէզ . ին-
սանըն իիթլէրինէ գատար սըգընթը սիրայէթ իտէր . օղլում Րիշար լօգան-
թա եարմագ իւզրէ պու նալէթլի էվի սաթըն ալտըղը զէման , պու էվին
հէմ քէնտիսինի վէ հէմ տէ պիզի պաթըրըպ մահվ իտէճէյինի սէօյլէտիմ ամ-
մա տինլէթէմէտիմ : Այնճ գըսմը տաիմա իխթիյարլար սայըգլայօրլար զանն
իտէրլէր . իպթիտալէրի զարարսըզ կիթտի , սօնրա պիշարէ զէվճէսի , եանի
կէլինիմ էօլտիւ . մէրագը պաղչէտէ կիւլ եէթիշտիրմէք օլտուղընտան , կէլի-
նիմ պուրատան խօշնուտ իտի , նէ՛ եաբարսըն . անճագ , պուրանըն ըութու-
պէթլի վէ սօղուգ հավասընա տայանամատըղընտան , չօգ սիւրմէտի էօլտիւ
կիթտի . օղլում Րիշար տախի պու անըյա տայանամայըպ , պիր սէնէ գա-
տար իսաթալըզ շէքտիքտէն սօնրա , զէվճէսինին արգասընտան ո տա կիթ-
տի . պիր կիւն տէ . . . պիր կիւն տէ պէն իլէ շու չօճուգ տա կիտէճէյիզ
. . . նէ գատար էվվէլ կիթտէք օ գատար խայըրլը օլուր . . . չիւնքի
պէօյլէ եայամագտան իսէ էօլմէք պին գաթ էվլէա տըր :

Իսթիյար շու սէօղլէրի սէօյլէտիյի սըրատա , հէօնքիւր հէօնքիւր աղ-
լար իտի :

— Թիւհագըղա աճընաճագ պիր հալին վար , գատընճըղագ . էկէր սէնի
շու հալինտէն գուրթարապիլէճէք օլտա իտիմ պիլմէմնուենիյէ եարար իտիմ :

— Պիր շէյ իտէմէզսինիզ . Ալլահտան պաշգա քիմսէ պիզիմ հալիմիզի
ըսլահ իտէմէզ . . . պիզ իսէ հիչ մագուլէսի ատամլար օլտուղըմըղտան , Ալ-
լահ տա պիզիմ սէֆալէթիմիզի խաթըրընա պիլէ կէթիւրմէզ . շուրասը տա վար
քի , պսաթիյար օյմագ իշիւն պէօյլէք պիր շէյն տէ միւհթամ տէյիլիզ :

— Աէնին նասիհաթընըն խիլաֆընտա օլարագ , շու էվէ օղլուն Րիշար
գա՞ շըրուշ վերմիշ տէ ալմըլ տըր :

— Հէյհաթ . պիր չօգ ագչէ , պէօյիւք պիր մէպլաղ վերմիշ տիր :

— Նէ՞ գատար :

— Իքի պին լիրա . իշինին էշէասը իշիւն տէ այըրճա պէշ եիւզ լիրա
սարֆ իթմիշ տիր . պուենա բարայը սօքաղա աթմագ տէնմէ՞զ մի :

— Պիր միւշթէրի շըգարսա գաջա՞ վերիսէն մէմնուն օլուրսըն :

— Պին պէշ եիւզ լիրա պուլսամ , թաքեամը կէօյէ աթարըմ . հէմ պէն
հէմ չօճուգ , իքիմիզ տէ սէֆալէթ վէ զարուրէթտէն գուրթուլուրըզ , լա-
քին իհթիմալի օյմայան շէյի նի՞ջիւն խաթըրտան կէշիւրմէլի :

— Սէնին պէլլէտիյին գատար իհթիմալսըզ պիր շէյ տէյիլ :

— Նա՞սըլ :

— Պէն պիր ալըճը թանըրմ :

Իսթիյար գարը էլլէրինի գավուշտուրտու :

— Աման էֆէնտիմ տէ՛մէյին , օլմայաճագ պիր շէյի պանա իւմիտ իթ-
տիրմէյինիզ . չիւնքի պիր քիմսէ պիր շէյն իւմիտ իտէր տէ շու իւմիտի մու-
ախսարէն պօշա չըգար իսէ , բէք մահգուն օլուր :

— Պէնիմ սիզէ կէօսիթէրոիյիմ իւմիտ պօշ տէյիլ տիր . հէր նէ գատար
սէօյլէտիյիմ գաթի տէյիլ իսէ տէ , զիյատէսիյլէ միւհթէմիլ տիր :

— Ալլահ մուսլիմն ուսուէն . պէն իսէ սիզի գապուէ իթմէք իսթէմէյօր .
տոււմ . ինսանըն պասիրէթի պազէն գաբանըր . լաքին պու ալըճը նէ՞րէտէ
տիր :

— Պուրայա դայէթ եագըն պիր մահալտէ :

— Նէ՞ վագըթ կէօրէպիլիրիմ :

— Պու կիւն :

— Տէմէք քի կէլէճէ՞ք մի :

— Կէլմիշ տիր :

Իսթիյար գարը կէօյա պիրիսինի արայօր կիպի դարիպանէ վէ միւթէ-
աճճիւպանէ էթրափընա պագտըգտան սօնրա .

— Վէ Փագաթ . . . Փագաթ . . . սուլ օտատա սիզտէն վէ պէնտէն
պաշգա քիմէն եօգ . . . սիզ տէյիլինիզ :

— Աֆվ իտէրսին , պէն քէնտիմտէն պահս իտէյօրմ :

Պիչարէ գարը Փէվգէլատէ տիւչարը թէաճճիւպ ուսուէ :

— Էվի սի՞զ մի սաթըն ալաճագսընըզ :

— Դիւպէսիզ :

— Վագըա զէնկին պիր ատամա պէնզէյօրսընըզ :

— Թաթմինինիզտէ ալտանմայօրսուէնըզ :

— Պու էվի ալըպ տա նէ՞ եաբաճագսըն :

— Օրասը պէնիմ իշիմ . էվի ալըր իսէմ տիլէտիյիմի եաբարըմ . պէթի տէ
աթէլէ վէրիրիմ :

— Էվվէլ էմրտէ բարասընը վէրմէլի :

— Սէն քէյֆինէ պագ , ալտըմ վէ բարասընը տա վէրիրիմ :

— Նէ՞ զէման :

— Թապիլի չիմտի — տէյիպ , Սէն-Մէքղան ճէպիլնտէն պիր դըրմըզը իբէք
քէսէ չըգարտը :

Իսթիյար գարընըն կէօղլէրի ըլըլամաղա պաշլատը :

— Էվվէթ չիմտի , վէ Փագաթ պիր չարթըմ վար . . .

— Նէ՞ տիր չարթընըզ , չաբուգ սէօյլէյինիզ :

— Շարթըմ շու քի , կերէք քէնտի վէ կերէք թօրնունըն էլպիսէլէրինի
ալըպ , պու կիւն պուրատան չըգըպ կիթմէլիսին :

— Ա՛հ էֆէնտիմ , ճանըմա միննէթ . իսթէր իսէն իքի սաաթա գատար
պըրագըպ կիտէպիլիրիմ :

— Տէմէք քի հէր չէյ սըրասընտա . արամըգտա հիչ պիր իսթիլաֆ եօգ .
պանա պիր թասպագա քեաղըտ իլէ գալէմ միւրէքքէպ կէթիւր քի , սաթըլ
մուգավէլէնամէսինի եաբայըմ :

— Պիր գալէմ . . . քեաղըտ . . . միւրէքքէպ . . . հէյհա՛թ , հէյհա՛թ .
նէ՞րէտէն պուլսամ , պուլնլարըն հիչ պիրի եօգ պուրատա :

— Թէլաշ իթմէ , չարէսինի պուլուրըզ . էվինտէ քիթապա պէնզէր պիր
չէյ եօ՞գ մը :

— Քիթապ ուրապ պիր Ահալը Գատիմ վար , իշթէ օ գատար :

— Կէթի՛ր :

Ինքնաբերական զարթոյն չէման կիթաբի բիթապը կէթիրտի :

Դաբազ իլէ քիթապըն միյանընտա պօշ օլան եաբապը երթալը տան սօնրա , Մարքի՝ պաղէտէքի թափուղարտան պիր թիւ չէքիպ կէթիրմէսին չօճուղա թէնպիւն իթտի , վէ պիրազ պէգիր իսինի պիր գաշ տամլա տու իլէ գարըպ , միւրէքքէպ կիպի պիր չէյ մէյտանա շըգարտը :

— Ասըն նէ՞ տիր , եանի իսմինի վէ մահլէսինի սէօյլէմէլիսին :

— Նիգօլ-Աննա-ժիւսթին Պէսսօն :

Սէն-Մէքզան՝ մուխթասար եօլու պիր ագա գալէմէ ալըպ , քէնտի իսմինն եէրինի պօշ պըրադտը , վէ ալթուռն օլարադ պին պէշ եիւզ լիրա սայտըգտան սօնրա , Նիգօլա իմլալաթտը . գարը սիւրաթլէ բարալարը ալըպ ճիննէթէ գարիպ պիր մէսէրրէթ ալամէթիլէ հէման գօյնուռնա եէրլէշտիրտիր :

Իբի սաաթ սօնրա Նիգօլ իլէ թօրնու՝ Շարման գարիյէսի եօլուռնու թութաուլար : Այնը վազըթտա Մարքի էվին անաթարարընը ճէպինէ գօյնուպ , աթընա բաթիպէն Սէն-ժիւս գարիյէսինէ միւթէվէճճիհէն սաթըն ալմը օլտուղը խանէտէն հարէքէթ իթտի :

26

Իլը տէֆա Սէն-ժիւս գարիյէսինտէքի լօգանթատան պահա օլուռնուղը սըրատա , քիմէր պուլուռնմը իտի իսէ , պու տէֆա տալիս , մէգքիւր լօգանթանըն ալթ դաթընտաքի սուֆատա , այնը քէսան , եանի , Տընի Բօպիւսթէլ իլէ Կլեօմ Շատօրան , վէ գըզը ժիւլի հազըր պուլուռնմագտա , վէ Բօպիւսթէլին մայլթի օլան տէօրթ նէֆէր իլէ , լօգանթանըն ուշաղը վէ խըզմէթճի գըզը , վէ պիր գաշ նէֆէր տէ քէօյիւ , եէրլի շարապը իլէ ճիւմպիւ իթմէքտէ իտիլէր :

Կիւսօմ՝ այնը եուս թաքետօր վէ պէյազ էօնլիւյիւ իլէ իճրաի վազիլֆէ իթմէքտէ իտի :

Տընի Բօպիւսթէլ՝ պիրազ ինքնաբերականմը իտի իսէ տէ , սըֆաթընտա զիյատէ թէպէտտիւլաթ վուգու պուլմամը իտի :

Եալընըլ ժիւլիին սըֆաթ ու հալի զիյատէսիլէ թէպէտտիւլ իթմիլ օլտուղընտան , պիրտէն պիրէ կէօրտիւքտէ թանընմազ պիր հալ քէսպ իթմիլ իտի :

Հիւսնիւ ճէմալինէ ապա խալէլ կէլմէմիլ իտի իսէ տէ , շու հիւսնիւն թարգը պիւսպիւթիւն տէլիւմիլ իտի :

Կլչէն սէնէ սըֆաթընն էքեալընտան պուլուռնարը եաշտան քիւչիւք թախմին օլուռնագտա օլտուղը հալտէ , պու սէնէ լաագալլ պէշ ալթը եաշ զիյատէ կէօթէրի իտի :

Ձէհրէսի գալիֆ էնմիլ իտի . եանագլարընըն գըրմըզըրըն սէտէֆի պիր սօնուզըրդա թէհալիլէ իթմիլ իտի : Մուգատտէման բարը բարը բարլամադտա վէ աթիլի ալգ իլէ թութուլմագտա օլան կէօյէրինին էթրաֆընը մաի պիր չէնպէր իհաթա իթմիլ , վէ նագարընտա , տէֆի զայրը միւմքին

պիր սըգընթը աւամէթի բէյտա , չէ հրէսինին գըգարթըսըյա պէրապէր , ճիս-
մինին էչքէսալը միւտէվվէրէսի տախի մահվ ու զաիլ վէ հալ ու հարէքէթին-
տէ , ալաիմի շիվէքէարիի սատէտիւտէնին էսէրի պիլէ գալմայըպ , եէրինէ
պիր նէվի սաղիլնէ լէթաֆէթ գաիմ օլմուշ իտի . շու կէնճ գըգըրղաղըն ,
քէնտիսինի մէզարա գատար կէօթիւրէնէք պիր մարազը տախիլլյէ տիւչար
օլմուշ իտիւկինէ պիր տէրէնէյէ գատար շիւսիէ իտիլմէզ իսի :

Ալլեօմ Շատորան՝ պիր թանէնէք գըղընըն իւթիւնէ տիթրէր իտի . ան-
ճազ , հէր կիւն հէր սաաթ կէօրմէ կէ ալլըմըշ օլտուղընտան , վէ զաթէն
քէնտիսի տէ բէք միւտազգըգ պիր քիմսէ օլմատըղընտան , գըղընըն շու հա-
լինի ֆարգ իտէմէմէքտէ իտի . վէ գըգընըն հապիլ հայաթը եալընըզ պիր
թէլ իւզէրինտէ գալմըշ օլտուղըն քէնտիսինէ պիր սէօյէյէն օլտա , քէտէր
վէ էսէֆինտէն տիւչար օլաճաղը հալ՝ գօյաճա քէշֆ օլունապիլիր իտի :

Ժիւլի Շատորանը կիւնտէն կիւնէ էլիթմէքտէ օլան մարազ՝ մարազը աչգ
իտի , հէմ տէ շիտաթիլի . սէօնմէզ վէ խուսուսի իլէ իւլիտսիզ պիր աչգ :

Ժիւլի՝ քէնտի նամուսընը թէնլիքէյէ գօյարուգ , Մարքի տը Սիւ-Մէք-
զանըն ֆիրարընը թէսհիլ իթմիշ օլտուղը կէնէտէն պէրու , գուրթարմըշ օլ-
տուղը մահպուսա , ֆէվգէչատէ պիր մուհապպէթ պաղամըշ օլուպ , շու իֆ-
րաթ մուհապպէթը մէճնուէնանէսի , իթֆասը նապալիլ պիր եանկըն միսալի
կիթտիքնէ քէսպը ճէսամէթ իթմէքտէ վէ հէր թարաֆընը գալմամագտա
պուլուէմըշ իտի :

Շու աթէշի աչգ՝ իպթիտատէ Ժիւլինին գալպի իլէ պալընը թութուշ-
տուրտըգտան սօնրա , իէքմիլ ճիսինէ սիրայէթ իտիպ , տամարլարընտա
զան եէրինէ աթէշ ճէվլւան իթմէ կէ պալլամըշ , վէ ճիսմէն վէ գալպէն պիր
արատա տիւչար օլտուղը սըզլէթ վէ հարարէթ , մէնապիի հայաթընը գու-
րութորըպ , շու տուսթէրը բաքիգէյի կէնէ ուլու . վէ կիւնտիւզ բահաթ
եիւզիւ կէօրէմէյէնէք պիր հալէ իյսալ իթմիշ իտի :

Շէնուզ քնամիլէն մահվ օլմամըշ օլան սընըրլարընըն գուվվէթի սայէսին-
տէ , պիրազ թէհամմիւլ իտէպիլմէքտէ իտի իտէ տէ , գուրթուլընմազ պիր
տէրտէ տիւչար օլմուշ իտիւկինի քէնտիսի տէ անլամըշ օլտուղը հալտէ , գի-
յատէ ֆիւթուր իթմէզ իտի . քէնտիսի իչիւն թէքմիլ պիր ճիհան մէսապէսին-
տէ օլան պիր չիմսէտէն մուէյպպէտէն ալըլմըշ օլտուղը հալտէ , եալմագ-
տան թէլէզղիւզ իտէմէյէնէյի հիսս իտիպ , կիւնտէ պին բէրրէ ,

— Թէքրար պուրայա կէլմէքիյէ եէմըն իթմիշ իտի . ա՛հ , պիր տէֆա
տահա կէօրէպիսէմ , սէսինի պիր տահա իշիթսէմ , պիր տահա հիշ օլմագսա
պիք տազըգա էլինի թութսամ . . . պիր տահա կէօրմէք . . . սէսինի ալ-
մազ . . . հէյհա՛թ , էօյլէ պիր բույա քի , մէվգըր ինրայէ կէլմէզ . . .
Մարքի տը Սէն Մէքզան՝ ո միւթէպզըմ սալըլատէ . պէնիմ կիպի սէֆիլէ-
յի խաթընա պիլէ կէթիւրէմէզ . էլիէվմ հէր շէյի ունութմուշ տըր . . . էվ-
վէթ հէր շէյի . . . հաթթա քէնտիսինի սէվտիլի իչիւն գարիպէն թէրը հա-
յաթէ մահրիւմէ օլան պիւչարէ պիր գըղըն իսմինի պիլէ ունութմուշ տըր—
տէյալ թէքրար իտէր իտի :

Ժիւլի պիր կէօլիէ միսալի , երբիւյէ երբիւյէմէկէ եափաչ եափաչ պէօ-
յիւք սալօնա կիրտիյի սրտտա , կիլեօմ Շատօրան , Տընի Բօպիւսթէլէ խի-
թապէն .

—Նէֆէրաթըն իլէ պէրապէշ էյիճէ կէօլէթմէքտէ օլտուղըն քէլլէսինէ
իւշ պին աթուռն գրյմէթ քէսիլմիշ օլան մահպուսըն ֆիրար իթմիշ օլտուղը
կէճէ խաթրընա կէլթօր մու , պիրատէր . նէ՞ գատար կիւրիւթիւ խի օ
լօգտնթանըն իշինտէ , ունութտո՞ւն մու :

—Ունութտում մո՞ւ , հաթթա բէք ալա խաթրըմտա տըր . էօյլէ շէյլէր
վար քի ունութուլմաղ : Էլիմաշն գաշըպ տա նամուսըմը պիր բարաւրգ իթ-
միշ օլան օ խընղըրա իքի սաաթ էվվէլ թէսատիւֆ իթմիշ օլտուղըմտան ,
ունութմուշ օլամա պիլէ , եինէ խաթրըմա տիւշմէսի իգթիլա իտէր—տէտի
Տընի Բօպիւսթէլ :

—Մարքի տը Սէն—Մէքզանս՞ մը թէսատիւֆ իթտիմ տէյօրսըն—տէտի
քէմալը թէհայյիւր իլէ կիլեօմ :

—Պուշտան պիր գաշ միլ մէսաֆէտէ . . . էվվէթ , Էպրէօյլ օրմանընըն
իշինտէ . . .

—Նա՞մըլ օլուպ տա եագալամատըն :

—Տէվէրան իտէն վուղուաթտան պու տէրէճէ մալիւմաթսր՞ղմըսըն .
շիմտի իլլէր պիլտիյին մէրքէգտէ տէյիլ , պիլմէյօրմուսըն քի , Մարքի տը Սէն—
Մէքզան պա էմըը գրալի շիմտի հափա կիպի սէրպէսթ վէ ագատ տըր , վէ
էկիւր իթէր իսէ նէ գատար ճէգա հաթիմլէրի , վէ նէ գատար գապրթա մէ
մօրլարը վար իսէ , քեաֆֆէսինի տէ բարմաղընըն ուճուշտա օյնաթապիլիթ .
գրալ հաղրէթլէրի , պիր նամէի մախսուա իլէ , Մարքիին սոզաճագ պիր չօ-
ճուգտան զիյատէ սուչսուղ վէ պիկիւնահ վէ սէնտէն պէնտէն զիյատէ էհի
ըրզ օլտուղընը իլան վէ իշաէ պոյուրտու :

—Բի՞մ պիլիր . . . քի՞մ . . . պէլթի տէ հագրգաթէն սուչսուղ իմիշ
տիր . . . մատամ քի գրալ հաղրէթլէրինին , սէվիւլիւ էֆէնտիմիլին ըէյը
գրալիսի պու մէրքէգտէ պուլունմըշ տըր , Մարքինին սուչսուչ օլտուղընա
պլէն տէ բէք գօյալ գանաաթ հասըլ իտէպիլիթիմ . գրալ աւլա վէ գաթան
եանըլմա տըր , վէ եանըլմալ տա . եաշասըն Բատիլահըմըզ :

Տընի Բօպիւսթէլ եռմրուղը իլէ մասանըն իւզէրինէ օ տէրէճէ շիտաթ-
լէ ուրտու քի , գատէհլէր վէ շիլլէր պիրպիրինէ կէշիպ , շարասլար տէօ-
քիւլտիւ :

—Պարա՞գ , Ալլահ աշգընա պըրա՞գ , պըրա՞գ . աճըտըմ հալինէ գօճա
Շատօրան , աճըտըմ . . . սէն եաշտա պիր ատամ պու տէրէճէ տփանէճէ
սէօզլըր աղղընտան չըգարապիլի՞ր մի—տէյիպ , բիւրհիտտէթ , միւթատը վէճհ
իւզրէ քիւշիւք գապահաթը պիլէ իտամ ճէգապընա մուատիլ օլտուղընը իտ-
տաա իտէ իտէ Մարքինին ճինայէթլէրինի եէկեան եէկեան թաատատ էյլէտի :

Պըրագալըմ Տընի Բօպիւսթէլի քէնտի հալինէ տէ կէլլիմ Ժիւլիլէ :

Պու գրգընղաղ , քէնտի զիհիինի իշալ իտէն վէ եէկեանէսի օլան Մարքի
տը Սէն—Մէքզանըն իսմինի պէօյլէ նակէհան իշիթիլ իշիթմէղ , շիտաթիլ

սիր գուժկէի էլէքթրիկէտէն սարարմոշ կիսի պիր հաւ հիսս էլէտիկի առ-
րատա , Տրնինին սէօգիւնտէն , Մարքինին ճիվար պիր մահալտէ գարիլէտէն
պիր գալ միւ մէսաֆէտէ պուլունտուղընը անլատը . մէնտունէի աշգ օլան
պիր գալ պէ խարապէզար օլան պիր ճիսմ սահիպէսի Ժիւլի իշիւն , շու
տարպէի նահէհանի բէք շիտալթիի վէ բէք միւթէսսիր օլտուղընտան , քէ-
մալը զաաֆը տէրուն իլէ պիր ահ իթիքտէն սօնրա , էլլէրինի քէնտիսինի
պօղաճագ տէրէճէտէ շարբմագտա օլան եհարէյի իւղէրինէ վաղ իտիպ . հէ-
ման պայրըմիշ կիսի , հէր շէտէն պիխապէր , տիվորա ապալը օլան ոան-
տալիլէրտէն պիրինին իւղէրինէ երգրլոր գալտը : Հաղորունտան շու հալի
հիսս իտէն պուլունմատը : Պիրաղ սօնրա աէֆիլ զըզըղազ , քէնտի քէնտիլէ
կէլիպ , եհնէ Տընինին սէօգլէրինէ գուլագ աստը :

Տընի Բօպիւսթէլ իսէ , հիտտէթ վէ շիտալթի թամմէ իլէ ինսանլարն
էն աշաղը , էն խապիսի վէ խընղըրլարըն էն քեաֆիրի տէյու թաալի իթ-
տիյի Մարքի ալէյհինտէ հայգրըր տուրուր իտի :

Ժիւլի՝ Տընինին սէօգլէրինէ քէսմէք վէ Տընիլէ մազապէլէթէն .

— Սո՛ւս օլ , սուս , սէօլլէտիքլէրին քեամիլէն եալան սոր . իթիթ իրատան
իպարէթ տիր . պէնիմ սէվտիլիմ քիմաէ սուշուղ տոր — տէյու պաղ-րմագ
մագսատըյու աշաղա գալտըր իսէ տէ , պունտան թէրէթթիւպ իտէճէք ար-
պէտատան գօրգտուղընտան , սիւքիթը իսթիյար էլլէյիպ , վէ Փագաթ ա-
լէյհինէ հիւճիւմ օլունան վէ պիր սէօգ իլէ միւտաֆաա վէ թէպրիլէի գիմ-
մէթ իթմէ կէ միւթթէսիր պուլունան գաթըն նաճընա օլարագ , Տընի Բ-
պիւսթէլէ գարը շէտիտէն իթիրազ իթմէմէք ալէազըլըգ օլաճաղընը միլգանը
իտրաքէ ուրուպ , եհնէ իպրազը ճէսարէթէ գարար վէրտի . լաքին , կէնճ-
լիյի հասէպիլէ մութթասըֆէ օլտուղը գօրգազըլըգ , էսէրի աշգ օլտուրագ
տիւշօր օլտուղը հիտտէթէ զալէպէ էլլէտիլինտէն թէքրար սիւքիւթ իթմէլէ
մէճպուր օլտու . վէ Փագաթ հրս ու հիճալընտան կէօլլէրինտէն տճը ա-
ճը եալար տէօքէրէք , ճէնտնըն թահգիր իթմէքտէ օլան օ սէտաի խապա-
սլթէտալը պիր տահա իշիթմէմէք իւզրէ , տըլարը ֆըրլայըս , օտասլնա չըգ-
տըր գաբանտը :

Ժիւլի՝ թէնհալըղը պուլուր պուլմազ , հիտտէթի պիր տէրէճէլէ դատար
թէոքին օլտըգտան սօնրա , Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն օ ճիվարլարտա պու-
լունտըղընա տաիր նահիհանի վէ մէմուլին դայըր պիր վագրթտա ալմը օլ-
տուղը խապէրին , գալպինտէ հուսուլէ կէթիթտիլի իւմիտէ տալտը . Սէն-
Մէքզան ապալէթ իթմէյի վաս իթմիշ օլտուղընը վէ պիր ասըլպատէնին վա-
տընտան նիւքիւլ իթմէսի մէսուլըգ պուլունմատըղընը տէրխաթըր իտէրէք ,
Մարքինին մահլա քէնտիսի իշիւն կէլմիշ վէ քէնտիսինի ունութմամը օլմա-
սընա Ժիւլինին ապա շիւպէնսի գալմատը , վէ վատընըն իճրասը գրմնընտա ,
Մարքինին պու գատար կէճ գալմասընը , պէլքի դրալըն աֆիլնամէսինին
թէլլիպիւր իթմիշ օլմասընա համ իլէ , սէրպէսթիի հալինէ նաիլ օլուր օլ-
մագ խայըր վագըթտան պէրու քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլան պիր գալպի մա-
շուղը կէլիպ աէֆիլ պիր գուլիպէտէ պուլմագըլըգա գարար վէրմիշ օլմատը

Թէխայրիւթը յաւ իշթիղալ էլէտի , վէ շու թէխայրիւթ ալիշարէ գըզը-
ղագըն գիհնիսի պիւսպիթիւն խարապ իթտի պրապտը : Պիր սաաթ գա-
տար , աաթթա մէննուն կիպի պիր հալտէ պուլունտըգտան սօնրա , մուաթ-
խարէն րէֆթէ րէֆթէ րահաթլանտը , վէ թաիֆէի նիսայէ մախսուս օլան
հալը շիվէքեարի , հուգուգը մէշրուէսինի իսթիմալէ գալգըշտըղը սըրատա ,
Ժիւլինին օ անէ գատար հիսս էլլէմիշ օլտուղը հիւզն ու քէտէր , պիր մէ-
սէրէթը ֆէվգէլատէլէ միւսլէտտէլ օլտուղընտան , Սէն-Մէքզանըն բէքեա-
գընտա կէլէկիլէմէլի ճիհէթլէ , կէօգիւնէ կիւզէլ կէօրիւնմէք լիւզումուը
հիսս էլլէտի :

Պիր գաշ ալարանան պէրու , Ժիւլի գալպէն վէ պէտէնէն տէրէճէի նի-
հայէտէ գաաթը հալէ կիրիֆթար օլմուշ իտիւկինտէն , օտասընտաքի այինէ-
տէն պագմաղա պիլէ նէշէսի գալմամըշ , վէ պագսա տաթի , նէ հալէ կիր-
միշ օլտուղընը ֆարգ իտէմէմիշ իտի . պու տէֆա այինէլէ եագլաշըպ պագ-
աըգտա , սիմասընտա հուսուլէ կէլմիշ օլան թէպէտտիւլի կէօրէրէք գըրգու-
սընտան կէրի կէրի չէթիտի . սիմասընըն էլքեալը միւսէվիէրէտիլէ , չէհրէ-
սինին կիւլէ միւշապիհ րէնկի , տուտագլարընըն գըրմըզըլըղը մահֆ օլմուշ ի-
տիւկինի միւշահէտէ պիրլէ , հիւզն վէ քէտէր գալպինի իսթիապ էլլէշիպ ,
վէ եաթաղը իւզէրինէ տէվրիլիպ իթի էլլէրիլէ եիւզիւնիւ գաբայարագ —եա
րապպիմ , նէ հալէ տիւշմիւշիւմ , քէնտիմի թանըմայօրըմ , իսթիարլամըլըմ ,
չիրքիլէլիլիմ . շու հալիմի կէօրէճէք օլուր իսէ , պէնի պատէզին սէվմէլէ-
ճէք—տէտի . վէ աղալա աղալա կէօղ գաբագլարընըն շիշէճէլի վէ չէշմանը-
նըն գըզարաճաղընը խաթրընա կէթիւրմէքլէ , հէման գալգըպ եիւզիւնիւ սօ-
ղոնգ սու իլէ եըգատըգտան սօնրա .

—Նիշիւն աղլամալը . սըֆաթըմտա վուգու պուլան թէպէտտիւլիւն ,
քէնտինէ օլան մուհապպէթիմտէն նաշի օլտուղընը պէլքի քէնտիսի տէ ան-
լար . . . վէ շու հալիմէ նագարը մէրհամէթլէ պագար . . . —տէտի :

27

Պէօլլէճէ քէնտի քէնտիլէ միւթէտէլի օլտուգտան սօնրա , պիր վագթ-
քէօլլիւլէր իլէ րագս իթմէլէ կիթտիլի հալտէ , նէ կէօնա մէսէրրէթլէ սաշ-
լարընը թարար իտի իսէ , այնի խահիլէ թարայըպ տիւզէթտի , վէ մուգատ-
տէման Սէն-Մէքզանըն թահթը թէվգիֆտէ օլտուղը հալտէ , էօնաի թաամ-
տա քէնտիսիլէ թէաթիի նագար էլլէտիլի սըրատա կիլինմիշ օլուպ , օ
վագթտան պէրու հըֆղ իթմէքտէ պուլունմըշ օլտուղը էլպիւնսինի կիլինտի :
Պէօլլէճէ քէնտիլէ չէթի տիւզէն վէրտիքտէն սօնրա , թէքրար այինէտէն պա-
գըպ մահգուէն .

—Տէլի , տէլի . պէն տէլիլիմ . Մարքի պէնի չիրքի պուլանագ —տէտի :
Պիշարէ չօճուգ , տաթթա եանըլմագտա իտի . չիւնքի , չիրքի օթլաաը-
ղը չէօլլէ տուրսուն , հաթթա ղայէթ կիւզէլ իտի . թագէլիք ճիհէթիւնտէն
ղայալ իթտիլինի նէգաքէթ վէ լէթտիթէ ճիհէթիւնտէն գաղանմըլ իտի :

Սօնմուշ օլան ուէնցի վէ պէօյիւմիւշ օլան կէօզլէրիլէ քէօլիւ գըզընտան իսէ տահա զիյատէ պիր ասըլզատէ գըզընա պէնզէմիշ , վէ շու հալինտէ էվ-վէլքինտէն չօգ զիյատէ Գօնթէս Մարի տը Բահօն իլէ միւշապէհէթ րէյտա իթմիշ իտի . Սէն Ժիւտ գարիյէսինտէ լօգանթածը Աիլեօմ Շատօրանըն գըզը Ժիւլի , հալինտէ վուգուա կէլմիշ օլան թէպտիլաթըն մէնաֆիինի թապիի քէնտիի ֆէրգ ու թէվեիզ իտէմէմէքտէ պուլունմուշ իտի :

Ժիւլինին օտասընտա եալընըզ պիր բէնճէրէ պուլունուպ , պու բէնճէրէ տաիի ճատտէյէ նազըր իտի : Ժիւլի բէնճէրէյի աշտը , վէ Սէն-Մէքլան կէ-լէճէյինէ էմին օլտուզը ճիհէթլէ բէրտէնին արգասընտա օթուրուպ , պիր պիր թարաֆը պիր տիկէր թարաֆը կէօզլէմէկէ պաշլատը :

Պիր սաաթ սօնրա , լօգանթանըն հալունընտա պիր չօգ մահմուզ , շիգ-մէ վէ նալ սէպէրի իլիտիլաի քի , Տընի Բօպլուսթէլ իլէ մայէթի նէֆէրաթըն կիթմէկէ հազըրլանմալարընտան նէշէթ իթմիշ իտի : Ժիւլի՝ պունլարըն չը-գըպ կիթտիքլէրինի բէնճէրէսինտէն կէօրտիւ :

Ձէման տուրմայըպ միւրուր իթմէքտէ վէ գարաշըզ պասմագտա օլտու-ղընտան , Ժիւլի քէնտի քէնտիյէ :

— Նէ՛ գատար կէճիքտի . . . տճապա կէ՛լմէյէճէք մի—տէտի իսէ տէ , մուախսարէն եինէ գուվլէթը գալպ իլէ—խա՛յըր , խա՛յըր . միւմքին տէյիլ . կէլէճէք տիր . . . գալպիմ կէլէճէյինի պանա պէյան իտէյօր . . . եագլա-շըյօր . . . անլայօրըմ . . . իլթէ . . . էկէր մէսէրրէթ ինսանը էօլտիւրիր իսէ , պէն տէ մէսէրրէթիմտէն էօլէճէյիմ—տէյու թէպտիլը լիսան էյլէտի :

Աիւնէշ զըրուպ իթմէքտէ օլտուղընտան , նըսֆը գըզըլ պուլունթլարտան միւթէշէքքիւլ պիր շէրիտ ալթընտա զայիպ օլմուշ , վէ միւմթէտ օլան սօն զիյալարը , Էպլէօյլ օրմանընա միւնթէհի օլան ճատտէնին գըվրըմլարընը ալ-թուն սարըսը պիր տիւման իլէ գաբլամըշ իտի :

Ժիւլի՝ պու տիւմանըն իշինտէն , թօզտան միւթէշէքքիւլ ուֆագ պիր պուլունթ կէօրիւնիւյօր զաննըյա գալպինտէքի գուվլէթ կէօզլէրինէ գատար թէէսիր իտիպ , կէօզլէրինի օ նօգթայա հասը իթտի տուրտու : Պուլունթ սիւրաթլէ թէճէսսիւմ իթտիյինտէն , ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա , պիր աթ վէ ասիւմանըն գըզըլ րէնկի միյանընտա , աթըն իւզէրինտէ խաֆիֆ վէ գարիֆ պիր սիւվարի նիւմայան օլտու :

Ժիւլինին գալպինին չարբընթըսը տուրտու . կէօզլէրինի տիւման գաբ-լատը .

— Կէօղիւմ պուլանըյօր . . . հէր շէյ զայպ օլույօր . . . պիր շէյ կէօր-մէզ օլույօրըմ . . . ինսան պէլքի պէօյլէ էօլիւր կիտէր . . . Եա՛ Բապպիմ , պիրազ տահա էօմր իհսան էթ . . . պիր սօն տէֆա տահա կէօրմէկէ միւ-սաատէ պուլուր . . . տա , սօնրա էկէր էօլէճէք վագթիմ կէլմիշ չաթմըշ ի-սէ էօլէյիմ—տէտի :

Աթըն ատըմլարընըն սէսի կիթտիքճէ եագլաշմագտա իտի : Պիր արա-լըզ օ՝ տէրէճէ եագլաշտը քի , Ժիւլի՝ սիւվարինին տուրմագսըզըն էվին էօ-նիւնտէն կէլիպ կէլմիշ օլմասը զաննընա զահիպ օլարագ , տիւշարը խէվֆ ու

տէկէթ ոչառ իսէ տէ , շու խէվթի չօգ սիւրմէյիս , կիւրիւթիւ քէսիւտի , վէ պէրրագ պիր պէս իլէ սիւվարինին—պու լօգանթպնըն սահիպի նէրէտէ , ուշագլար վէ խըզմէթճիլէր նէրէտէ . հէքսի տէ ույո՛ւյօրլար մը . ույա՛նըն , գա՛յզըն . պիլմիլ օլուն քի պիր ասըլգատէ կէրիս պու լօգանթատա թէվագ . քուֆ իթմէյէ թէնէղզիւ իթմիլ տիր—տէյու պաղըրպըղը իլիտիլտի :

Պու սէս՝ Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն սէսի իտի :

Ժիւլի՝ իպթիտատէ Մարքինին սէսինի թանըյու , խէլէճանընտան երլ-տըրմ չարմըլ կիպի քէնտինտէն պիսապէր եէրէ սէրիլտի :

Մարքինին սէսի աշաղտաքի սուֆատան իլիտիլմիլ օլտուղընտան , կիլեօմ Շատօրան իլէ ուշաղը , վէ խըզմէթճի գըզ իւշիւ պիրտէն հէմպն տըլարը ֆըրլատըլար :

Խըզմէթճի գըզ , աթըն տիղկինինէ եարըլտը , ուշագ էօզէնկիլէրի թութ-տու , վէ կիլեօմ միւլահհամ վիւճուտինին միւթէհամմիւլ օլտուղը մէրթէպէ-տէ էյիլէրէք պիւքիւլէրէք միւսաֆիրի իսթիգպալ էյլէյիւլ , քէնտի քէնտիլէ—պէն պու ասըլգատէյի պիր տէֆա տահա կէօրմիւշիւմ—տէտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան լօգանթայա կիրիս , մէսրուր պիր հալտէ վէ խօշ պիր սէտա իլէ .

—Ամմա տա պէքլէթտինիլ պէնի հա՛ . լաքին զարար եօգ . էկէր եէմէ-յին էյիլ վէ շարապըն տա էսկի իսէ , շու խաթանըղը աֆիլ իտէպիլիրիմ : Հայտէ պագալըմ , պու կիւն հէման պիր շէյ եէմէմիլ օլտուղըմտան , աճիլգ-տան էսիւյօրըմ , չարուգ եէմէք կէթիրին—տէտի :

—Պիր տաղըգատան սուֆրայա օթուրապիլիրսիսիլ , վէ մէմուլ իտէրիմ քի խօշնուտ օլուրսընիլ :

—Էսնաի մուսահէպէթտէ , Մարքի նամընը վէրմէլիսին պանա :

—Սիգի մէմնուն իթմէք իւզրէ , հիջ պիշ շէյի տիիլ իթմէյէճէյիմէ էմին օլունըլ :

—Հայտէ սէնի կէօրէյիմ :

—Պու կէճէ պուրատա՞ մը եաթաճագսընըլ , Մա՛րքի :

—Էվվէթ . . . տիվանխանէտէ օրթատաքի օտայը պէնիմ իշիւն հաղըր իթմէլիսին . . . Նումէրօսը 5 տիր զանն իտէրիմ . . .

—Էվիմի պէնիմ գատար սիգ տէ պիլիյօրսընըլ—տէտի միւթէաճհիւպանէ կիլեօմ :

—Ֆիլվագը պուրատա պիր կէճէ տահա գալմըլըմ տըր . հայտէ վագըթ զայի իթմէյէլիմ . պիր ան էվվէլ եէմէք չարէսինէ պագ :

Կիլեօմ հէման մաթպախա գօշտու , վէ պիր չարեէք սօնրա էնվաի թա-ամլար , վէ ինսանը իշթահայա կէթիրէճէք թօղու թօբրագըլ շարապ շիյէլէ-րիլէ սուֆրանըն իւսթիւ տօլտու :

Մարքի՝ իսթիյար Նիգօլ Պեսսօնըն խանէսինտէ եէմիլ օլտուղը եումուր-թա գալլանասընը խաթրլայա խաթրլայա , կիլեօմ Շատօրանըն հաղըրլամըլ օլտուղը նէֆիս թաամլարը քէմալը իշթիհա իլէ եէմէյէ պաշլատը :

Պիրալ սաֆրայը պաստըրտըգտան սօնրա , աղըլ ալըգ գարըլսընտա-տաւրմագտա օլան կիլեօմա խիթապէն .

—Եյ լօգանթածը պաշը, չու. արալըգ սէնին Փիքրինտէն կէշէնի սէօյ-
լէյիմ մի. սէօյլէյիմ, տէյիլ մի. սէն զէնի թանըյօրսըն զանն իտիյօրսըն.
նէ՞ վագըթ վէ նէ՞ վէսիլէ իլէ, պէնիմ պուրատա իգամէթ իթմիլ օլտուղըմը
տիւշիւնիւյթօրսըն ամմա պուլամայօրսըն, — տէտիքտէ :

—Տօղրու տըր, Մա'րքի. տիւշիւնիւյօրսըմ վէ Փափաթ խաթըմա պիթ
տիւրիւ կէթիրէմէյօրսըմ—տէտի ճէվապէն կիլեօմ Եատօրան :

—Պէն սանա պիրազ եարտըմ իտէյիմ. պիրապ էվվէլ սանա թարիֆ իթ-
միլ օլտուղըմ Յ նումէրօլը օտա Փիքրինէ տէհէթիլի պիր կէճէ տիւշիւնիւյօր.
խաթընտա՞ մը տըր, քէլլէսինէ պահա քէսիլմիլ օլան պիր ասըլգատէ
տէհէթլու իֆթիրալար իլէ զարագքեարանէ մուամէլէլէր ալթընտա էգիլ.
մէքտէ պուլունմըլ իտի. սէնին էվիլտէ հապս իտիլմիլ իտի, ամմա գաշմա-
զա մուվաֆֆազ օլմուշ իտի. հաթթա օ Յ նումէրօլու օտատան Փիրսիթ-
միլ իտի. իլթէ օ ասըլգատէ պէն իմ :

Կիլեօմուեն հէման պէնզի ուշուպ, կէրի կէրի չէքիլէրէք :

—Վա՛յ, Մարքի տը Սէն-Մէքզա՛ն :

—Թա քէնտիսի. պէնտէն գօրգույօրսըն կիպի. պէնի գապահաթ վէ
ճինայէթլէ միւլէվվէս պիր զարիպ մախլուգ մը գանն իտիյօրսըն. նաշիրի
ատալէթ վէ հագգանիլէթ օլան գրալ հաղրէթլէրինին, ալէյհիմտէ վագը օ-
լան իֆթիրալարը պաթթալա աթտըլընը վէ շուենու պուենու իսնատաթը
զարագքեարանէսինէ մէյտան պրագմատըլընը պիլմէյօրմուսըն. սուշուզու-
ղըմըն քեսալիլէն մէյտանա չըգտըլընը, վէ ալէնէն իլան օլունտուղընը, վէ
էլէէվմ հէր վագըթման զիյատէ հագգըմտա թէվէճճիւհ վագը օլտուղընը վէ
նուֆուզ ու թէէսսիրիմ էվվէլէրինտէն չօգ պիյատէ իտիւկինի պիլմէյօրմուսըն :

—Պիլիր իտիմ—տէտի տիթրէյէրէք կիլեօմ :

—Շու հալտէ պէնզին նէլլ՞ աթտը, վէ պէնտէն նի՛շիւն գաշըյօրսըն :

—Րիսայէթ ու հիւրմէթիմտէն . . . վէ թէամճիւպ ու հայրէթիմտէն
նաշի . . .

—Տօղրու սէօյլէ. հագգըմա օ գատար ճինայէթլէր վէ խապասէթլէր
իսնատ իթտիլէր, կէօյա նալայըգ պիր խապիս օլտուղըմը օ գատար չօգ
սէօյլէտիլէր քի, սէն տէ գապիէն ինանտըն. չիմտի շու Փիքրինտէն րուճու
իթտիրմէք վէ պանա լէքէսիլ վէ գապահաթսըգ պիր ասըլգատէ նապարըյիս
պագտըրմագ բէք միւշքիլ տիր, էօյլէ՞ մի :

—Եանըլըյօրսընըգ, Մա'րքի. սիզին միւֆթէրիլէրինիզին հէր պիրի պի-
րէր խընզըր, պիրէր խապիս ատամլար օլտուղընա պէն էյիտէն գանն օլմու-
շըմ տըր :

Պու սէօղլէրի կիլեօմ Եատօրան, զոմիրինին չահատէթինէ մուվաֆրգ օ.
լարագ սէօյլէր իտի. չիւնքի Տընի Բօպիւսթէլին իֆատաթը մուսիրրանէսիլէ,
Սէն-Մէքզանըն թապիրի մուճիպինճէ, մէնպաշ ատալէթ վէ հագգանիլէթ
օլան գրալըն հիւքմը ալիսինի միյգանը իտրաքէ ուրուպ, Բօպիւսթէլին սէօգ-
լէրինին բէք ճէնմիլէթսիլզ գալմըլ օլտուղընը հիւքմ իթմիլ, վէ օ տագըգա-
տան իթիպարէն հէր քէսէ մուգապիլ վէ հէր վէճճ իլէ Մարքինին նամուսը :

նը միւտաճառ իթմէքիյէ գարաք վերմիշ իտի , վէ շու գարաքընա իսթինա-
տէն , զիլեօմ՝ Մարքիին հուզուրընտա . տէրէճէ պիր լիտանը միթին իսթի-
մալ էյլէտի քի , Մարքիին զիյատէսիյլէ խօշունա կէլիպ , քէնտիսինի պատէ-
յին հըմայէ իտէճէյինի իլիլեօմա թէահհիւտ իթտի :

— Էյլէ խաթըրմա կէլիյօր քի , կէչէն . Էնն պուրատա պուլունտուղըմ
զէման , Ժիւլի նամընտա պիր շիրին գըզըն վար իտի . պու կիւն օ գըզընը
մէյաանտա կէօրմէյօրմ , աճապա էվլէնտիրտի՞ն մի :

— Էվլէնտիրմէ՞ք մի . . . հէյհաթ , խա՛յըր , վէ զօրգարըմ տա քի էվ-
լէնտիրէմէյէճէյիմ :

— Նի՛շիւն . գըզըն բէք շիրին վէ բէք լաթի՛ն տիր , էլպէթ պիր ճէհէզ
տէ վէրիւսին , շու հալտէ աշըզընը չօգ օլմադ լազըմ կէլիր :

— Զուհուր խա՛ն թաիպլէրէ բէտտ իլէ ճէվապ վէրիյօր . կէսյա էվլէն-
մէմէկէ գարաք վերմիշ իմիշ :

— Պէլքի պիրիսինի սէվիյօր :

— Մէմուլ իթմէմ . Էյլէ պիր շէյ օլտա իտի պա՛նա սէօյլէր իտի . պէնիմ
հազիմ պիր բէտէր օլտուղըմը , վէ քէնտիսինի զօրա գօլմազ արզուսընտա
պուլունմատըզըմը բէք էյի պիլիր :

— Կէօրէ՞մէզմի՛մ Ժիւլիյի , պիր սէլամաշմազ արզու իտէյօրըմ :

— Սէլամաշմա՞զ մը , Մա՛րքի . պու նէ՞ շէրէֆ . օ նազը գըզըրզապըմ
չօգ տէֆա սիզի տիւշիւնիւր . քէնտիսի շու պապտէ ոլիր շէյ սէօզլէմէզ աճ-
մա , պէն ֆարգընա վարմըլըմ տըր , կիտէյիմ ալայըմ տա կէլէյիմ—տէյիպ ,
Կիլեօմ հէման նէրտիւպանա սէյիրթտի , վէ նէ գատար սէսի վար իսէ .

— Ժիւլի՛ , Ժիւլի՛ , չաբուզ աշաղը էն , Մարքի տը Սէն—Մէքզան սէնի
կէօրմէք արզուսընը թէնէզգիւլէն պէյան իտիյօր—տէյու պաղըրտար :

28

Մարքի տը Սէն—Մէքզան՝ ճինայէթ խուսուսընտա էմսալի կէօրիւմէմիշ
պիր ճանի իտի : Պու տէրէճէ իտին վէ խընցըր պիր ատամ բէք նատիր
պուլունըր իտի . պուլնի իլէ պէրապէր , պու ատամըն գալպինտէ պիր հիսսը
պէշէրի էսէրի եօգ իտի տէյէճէք օլուր իսէք , եալան սէօյլէմիշ օլուրըզ :

Մարքի՛ պիր տէրէճէյէ գատար արզու իլէ Ժիւլի Շատօրանը խաթըրնա
կէթրիր իտի . հաթթա քէնտիսինի գուրթարմազ իշիւն քէմալը սէլապլէթը
գալպիյէ իլէ իճրա իթմիշ օլտուղը ֆէտաքեարըգտան տօլայը միննէթտարըգ
հիսս իտէր իտի իսէ տէ , նէզաքէթ տաիւրէսինտէ սէօյլէմիշ օլտուղը սէօզլէրի
Ժիւլիին պէյանաթը աշըպանէ մագամընտա թէլազգը իտէճէյինի խաթըրն-
տան պիլէ կէշիրմէքաէ օլուպ , թէքուր տվտէթ իտէճէյինէ տաիր իթմիշ
օլտուղը կէմիշէ կէլիւճէ , պուլնու պիւսպիւթիւն ունուլմուշ իտի :

Կիլեօմ Շատօրանըն օլանճա սէսի իլէ , « Ժիւլի , Ժիւլի , չաբուզ աշաղը
էն , Մարքի տը Սէն—Մէքզան թէնէզգիւլէն սէնի կէօրմէք իսթէյօր » տէյու
պաղըրտըղը սըրաաա , Ժիւլի , պիր ստաթ գատար պայկընըգտան սօնրա ,

այլմըլ վէ օ տէրէճէ ժիւշարը զաաֆ օլմուշ իտի քի , անճադ գալգուլ հա-
թաղընտա օթուրապիլէճէք գատար գուվէթ քէսպ իտէպիլմիշ իտի :

Բէտէրինին շու վէճէ իլէ սէսիի սլըր ալմազ ժիւլի պիր գաշ այտան
պէրու թագաթսըզ պիր հալտէ պուլունմագտա իքէն , պիրտէն ճանլանտը :

— Պէնի պէքլէյօր . . . պէնի կէօրմէք իսթէյօր . . . ա՛հ , պու նէ՞ սա-
տաէթ , — տէտի :

Բէտէի ի կ'լեօմ տուրմագուղըն շաղըրմագտա օլտուղընտան , ժիւլի գա-
բույու աշըպ .

— Կ'լի'յօրըմ , կէլի'յօրըմ — տէյու ճէվապ վերտիքտէն սօնրա , կիյինիպ
աշաղը է'էքքէն նէրտիւպանըն իւղէրինտէ , թէլաշընտան նէֆէսի քէսիլմիշ
օլան բէտէրինի գարշըլտա :

— Չ , բո՛ւպ էթ . . . պու գատար զէման օտանտա նէ՞ եօքսրսըն . Մար-
քիյի պէքլէթ մէյէ կէլմէգ : Նա՛սլ պէօլէ պիր ասըլգատէ ալէյհնէ իֆթիրա
իթմիշէր շաշըյօրըմ . շիւքիւր քի , պէն քէնտի բայըմա պէօլէ պիր շէյէ միւ-
տաիւլէ իթմէտիմ . պէն տէ տաիմա գրալըն էֆքեարընտա պուլունմուշըմ
տըր . տօղրուսու Մարքի տը Սէն-Մէքզան , պիր Նիւմաւնի քէմալէթ , խա-
լիսէթ , սէխապէթ վէ ֆազիլէթ պիր զաթ տըր . եօշաղըն Մարքի . . . Տը-
նի Բօպիւսթէլ սէօլէտիյինի վէ էթտիյինի պիլմիշ պիր հէրիֆ իմիշ . խօշ ա-
տամ , վէ ֆադաթ պիրազ զիյատէնէ ահմագ , վէ գաթրրտան օն գաթ զի-
յատէ մուանիտ . . . Մարքի , պիրգէ հըմպիլէթ վէ սահապէթ իտէճէք . սէ-
վինճիմտէն տաթթա սէրսէմէտիմ . . . լօգանթամըն իսմինի տէյիլթիրիպ ,
Մարքիին նամընա թախսիս իտէճէյիմ :

— Նէ՞ տէրսին ժիւլի , Մարքի սէնի խաթրընտան չըգարմամը . . . սէ-
նին խայրընը արայօր . . . էվի օլուպ օլմաշըղընը անլամագ իսթէտի . . .
ասըլգատէլէրին ճիւմէտի պուլունտան իպրէթ ալըպ , քէնտիլէրինի պուլնա պէն-
գէթմէլի տէլիլէ՞ր մի . հէքսի տէ պուլունտ խաթթը հարէքէթինի թութա-
լար նէ՞ գատար պախթիյար օլուրլար . . . կիտիպ տէ Մարքիյէ արղը ու-
պուտիյէթ իտէճէք եէրտէ , նէ՞ տուրմուշ պուլտալա կիպի եիւզիւմէ պագը-
յօրսըն , չըտըրտըն մը — տէտի կ'լեօմ :

— Եօլունու գարաթմիշսըն բէ՛տէր — տէտի ժիւլի :

— Հագգըն վտր . . . հայտէ , չարուգ աշաղը էն ղըզըմ — տէյիւպ , կիւ-
եօմ Շատօրան ղըզընա եօլ աշտը , վէ աշաղըտաքի սալօնտան իշիտիլէճէք
տէրէճէտէ եիւքսէք պիր սէս իլէ .

— Իլէ գըզըմ կէլիյօր , Մարքի . հագգընտա տէքքեար օլան հիւանիւ
իլթիֆաթընըզտան տօլայը ֆէվկէլատէ մէմուսնէն կէլիյօր — տէյու պաղըրտը :

Ժիւլի՝ նիշէ ղէմանտան պէրու գալպիտէ բէրվէրտէ էյլմիշ օլտըղը խա-
յալաթըն մէվզի հագիգէթէ կէլտիյինի կէօրէրէք , սըֆաթը պալ մօմու կի-
պի սօնմուշ պիր հալտէ , գալպի չարբա չարբա , վէ ֆադաթ ճան վէրէն
խաթալարըն սօն սաաթտա քէսպ իտէկէլտիքլէրի միսիլու պիր գուվէթը
ղարիպէ իգթիտարըյա , Մարքիին պուլունտըղը օտանըն գարուսըն աշըպ
իշէրի կիրտի :

Օն տէօրտիւնծիւ Լուի գրաւըն Վէրսայի սարայընըն պաղչտինտէ , սա-
րայ մէնսուպաթընտան Մարօիզ տը Սէվինեի իլէ պաղը աղըզ օլարագ , քէ-
մալը նէգաքէթլէ կէօրիւմիւշ օլտըղը ասըն թէրսիլէ վէ նէգաքէթիւնէ ,
Մարքի տը Սէն-Մէքզան զիյատէսիլէ աշնա վէ գատընլար հագպընտա իպ ,
րազը լազըմ կէլէն իլթիֆաթըն տէրէճէի նիհայէսինէ վազըֆ օլտըղը ճիհէթ-
լէ , Կիլեօմ Շատօրան կիպի , պայաղը պիր լօգանթաճը գըզը օլան ժիւլիյէ ,
պիր ինսանըն քէնտի ճընսընա իտէպիլէճէյի Լն պէպիւք խըզմէթ վէ Փէտու-
քեալըղը քէնտիսինէ իճրա իթմիշ պիր գարր նազարըյա պազմագտօ իտի :

Ժիւլի գարուտան իշէրի կիրէր կիրմէզ Մարքի ալաղա գալգրպ վէ իս-
թիգալալէ շիթալ իտիւպ , պիր տիւշեսէ նէ մուամէլէ իթմէք լաղըմ իսէ ալ-
նը մուամէլէնին իճրասըյա , էլինտէն թութուպ քէնտի սանտալիյէսինին
եանընտա պուլուռնան սանտալիյէյէ կէօթիւրիւպ , Ժիւլինին մուսալէֆէթիւնէ
րաղմէն , օթուրմաղա մէճալուր իթտի :

Մարքինին շու հարէքէթինտէ , Ժիւլի ալալիմի աշգտան զիյտտէ , ալալիմի
րիայէթ հիսս էյլէտի իտէ տէ , Մարքինին շու պարիս հալինի տէ բէտէրինին
հուզուրընա համէ իթտի :

Կիլեօմ Շատօրան աղամէթինտէն գապարտըզճա գապարմագտա իտի :

Սէն-Ժիւտ գարիյէսի էհալիսինին , գըզընըն պէօյլէ Մարքի իլէ տիգ տի-
զէ օթուրտըղընը կէօրմէսի իշիւն , Կիլեօմ Շատօրան էն էսկի շարսալարըն-
տան պիր պիւթիւն ֆըշը Փէտա իթմէկէ հաղըր իտի . լաքին հէյհաթ քի
վազըթ կէշմիւշ օլտըղը ճիհէթլէ , լօգանթասընա թէնէզգիւհ մագամընտա
կէլմիշ օլանլարըն քեաֆֆէսի եէրլէրինէ ալտէթ իթմիլլէր իտի :

Սէն-Մէքզան՝ սիր կիւկէրճինին գարթալ գուշուռնըն զիյըր բէնչէսինտէ
տիթրէտիլի միսիլու , Ժիւլինին տտիսի քէնտի եանընտա տիթրէմէքտէ օլտը-
ղընը միւտագգիգանէ թէտզիգ իտէր իտի :

Մուգատտէմա զայէթ ճիլվէքեար վէ կիւլէր եիւզիւ օլարագ թանըմըշ
օլտըղը Ժիւլիյի , շու պուլուռնտըղը հալտէ թանըյամաղ օլտը :

Ժիւլինին սըֆաթընտա թէպտիլաթ վուգու պուլմուշ իսէ տէ , հիւսնիւ
արթմըշ օլտըղընը կէօրտիլիւնտէն , վէ եալընըզ աշգ ու մուհապլէթ ին-
սանը պու տէրէճէ սիւրաթլէ թաղեիր էյլէտիկինէ էմին պուլուռնան , վէ տի-
կէր թարաֆտան տախի Ժիւլինին քէնտի էօնիւնտէ տիւշար օլտըղը խէլէ-
ճանը վէ պէնգիինին պիր գըզարմասընը պիշ տէ ուշմասընը միւշահէտէ էլլէտի-
կինտէն , անը վահիտտէ շու գահրաման վէ բահիմ գալպին շալիլ օլտուղու
սըրրը քէշֆ իլէ , գըզըն քէնտիսինի սէվմէքտէ օլտըղընը Մարքի հիւքմ էյ-
լէտի :

Ժիւլինին ճանընը քէնտի ուղընա գուրպան իթմէկէ հաղըր պուլընմըշ
օլտըղը մահուտ ֆուրթուռնալը կէճէտէ անըն գուլաղընտան եավաճա սէօյ-
լէմիւշ օլտըղը սէօլլէրի Մարքի խաթընա կէթիրտի . գալպտէն չըզմայըպ ,
տիւզճէ աղըզտան տլօքիլլէն վէ հէր գարըյա հէր քէս թարաֆընտան սէօյլէ-
նէն պիր գաշ չիֆթ բէլիմէ , աշգըն քէնտիյէ մէսքէն իթթիլապ իթմէք իս-
թէտիլի պաղը եաղըպ թութուշտուրմաղա քիֆայէթ իթմիշ իտի :

Պիր սէնէտէն պէրու , ֆիրաք վէ դայպուպէթին րէֆթէ րէֆթէ բար-
լաթմագտա օլտուղը պիր ալէվի աչգ իլէ Ժիւլի եանըպ թութուչա թութու-
չա , Մարքինին վաս իթմիչ օլտուղը ալտէթէ ինթիդար իտիպ տուրմուչ իտի :

« Հագըգաթէն , էն մէշուր հիքեայէնիւ վիսլէր պիլէ , պէօյլէ կիւզէլ պիր
հալ գալմէ ալամամըշար տըր . պու գըղա նիշիւն զալիսիք իթմէլի . դար-
շըմտա պաշգա պիր ախլագտա պիր գարը օլտա իտի , պիւա հայա , եիւզ չէ-
վիրի պիթէր իտիմ . վէ ֆագաթ պու չօճուղըն հիւսնիւ եէրինտէ օլուպ ,
չիմտի էվլէլտէն զիյատէ Մարի տը Բահօնա պէնգէյօր—տէտի քէնտի քէնտի-
յէ Մարքի :

Մարքի տը Սէն—Մէքզան՝ Մարի տը Բահօն նամընը աղզընտան չըգարըր
չըգարմագ , պիր քէրէ տուրտու . կէօզլէրի պէօյլատիւ վէ գարարտը . տա-
մարլարը մէյտանա չըգտը . տիլէրի քիլիտէնտի . չու հալինտէն , պիր էհէմ-
միյէթի մէշղուլիյէթը զիհնիյէ իլէ ուղրաչմագտա օլտուղը անլաշըլտը . վէ
ֆագաթ չու հալ եըլտըրըմ չարուգլըզընտա թէպէտտիւլ իտիպ , սըֆաթը
թէքար քէսպը սիւքիւնէթ վէ կէօզլէրի րէֆնագը սասըզընը ախղ էյլէտի .
եիւզիւ կիւլմէկէ պաշլատը , չէհրէսինտէ պէրրագլըզ նիւմայան օլտու : Սէն
Մէքզանըն գա'րը գալպիտէ , րուհու խապասէթ էսէրի օլարագ պիր հիսսի
տէհէթֆէրմա հուսուլէ կէլտի , վն պու տագըգատան իթիպարէն պիչարէ
Ժիւլի տախի պէտպախթլըզա մահքիւմ օլտու :

— Գօճա՝ Կիլեօմ , կիթ մաղապատան պանա պիր շիլէ էսկի Սքանիա շու-
րապը չըգար . վիւպէթին էն շիրինի օլան գըզընըն սաղըղընա պիր շարապ
իչմէք արզու իտէյօրըմ :

— Գօշտու՛մ , կիթտիմ—տէլիպ , Մարքինին քէնտի հուզուրընտան խէլաս
օլմագ արըուսընտա պուլունտուղընը խաթընա պիլէ կէթիւրմէքսիլին , Կիլ-
եօմ հէման մաղաղայա էնտի :

Ժիւլի իլէ եալընըզ գալըր գալմագ , Մարքի եանընա եագլաշըպ էլին-
տէն թութու . Ժիւլի տիթրէմէքտէ վէ եանըպ թութուչմագտա օլան էլինի
Մարքինին էլլէրինտէն գուրթարմաղա թէչէպլիւս պիլէ իթմէտի :

Մարքի՛ հէր քէստէն զիյատէ թագլիտ իտէսլիտիյի սէտալը ալըգանէ-
սիլէ :

— Ժիւլի , Ժիւլի . հիշ պիր շէլի ունութմամըշըմ տըր , մահգա սէնին ի-
չիւն կէլմիշիմ տիր , շիւնքի սէնի սէվէրիմ վէ սէն տէ պէնի սէվէրսին . . .
—տէտի :

Ժիւլիյի պիր տիթրէմէք տիր ալտը . կէօզլէրի գարարտը , նէֆէսի քէ-
սիլտի վէ պուլունտըզլարը սիւքիւնէթը հալտէ գալպիին չարընթըր իլի-
տիլմէկէ պաշլատը :

Մարքի սէօղիւնէ տէվամ իլէ .

— Էվլէթ սէվէրսին պէնի . սէն պէնի սէվէրսին , պէն տէ սանա ատէ-
թա թարարըմ , Ժիւլի . պէնի սէն գուրթարտըն . սանա պօրճու օլտուղըմ
հայաթըմը քեամիլէն սանա ֆէտա իթմէկէ հաղըրըմ : Կէրի պիր չօգ մէվա-
նիի միւշքիլէ պիդի եէքտիկէրիմիգտէն շիմտիլք սյըրմագտա իսէ տէ , միւշ-

քիւթը մէջքիւրէնին իզալէսինէ մուփփազ օյաճաղմը մէմուլ խտէրիմ . մուէպղէտէն պիրլէշիպ պիրիպիրիմիդտէն պիր տահա ալլըլմայաճաղմըզ կիւն բէք եազըն տըր . չու պուլուռտուղըզ օտատա լայըզը վէճէ իւզրէ ուզուճա կէօրիւշմէք գապիլ օլմատըղընը սէն տէ պիրիսին : Բէտէրին՝ իբիմիզին օրթասընա տիքիլիշ տուրմուշ : Պինաէն ալէյհ պու կէճէ սէնին իլէ կէօրիւշմէքիլիմ լազըմ կէլիր . պէն եաթմամ , հէր քէս ուլուտըզտան սօնրա , կէլիպ տէ պէնի սէլամէթէ չըզարմըշ օլտուղըն օտատա պուլմալըսըն . սէնի /պէքլէրիմ . կէլիրսին , տէյիլ մի—տէտի :

Ժիւլի սիւքիւթ իթտի . եանազլարը ալ ալ օլտու :

Ժիւլի՝ Մարքիլի գուրթարմադ իւզրէ կէճէ վազթը հէր թարաֆ գարանըզ օլտուղը վէ պիր թաղըմ գապըթան պէքճիլիք իթմէքտէ պուլուռտըզը վէ էկէրշի եազայը էլէ վէրէճէք օլտա , նամուսուռնը պէրպտտ օլմասը աշիքեար իտիւհի հալտէ , թարիֆ վէ տալէթ իթտիլի Յ նուէրօլու օտանըն գարուսընտան իշէրի կիրմէկէ պիր վազըթ ասլա թէրէտտիւտ իթմէմիշ , վէ պու տէֆա իսէ գօրգաճազ հիշ պիր սէպէպ մէյտանտա պուլուռմամըշ իքէն , Ժիւլի՝ Մարքիլին պու տէֆաքի տալէթինէ իճապէթ իթմէք խուսուսընա գարար վէրէմէմէքտէ իտի . պու տա՝ պաշգա պիր սէպէպէ մէսնի օլմայըպ , իլլա , մուգաստտէման աշգ տէնիլէն չէյի Ժիւլիին պիլմէմէսինտէն վէ էլիէվմ մուգաստտէմքի թէհիլիքէլի հալ մէյտանտա պուլուռմամասընտան թէվէլիլիտ իթմիշ տիր :

Շու սըրատա թարիֆէի նիսայէ մախսուս օլան ըֆիթէթ ըուռնումաի գուհուր օլմագտա , վէ Ժիւլի՝ կէճէ վազթը Մարքի իլէ եալընըզ պիր արատա պուլուռմագտան խէվի ու իհթիրազ իթմէքտէ իտի :

Մարքի թէպէսսիւմ իթտի . պու տէրէճէ գուլվէթսիպ պիր մուգապէմէթին էօթէսինտէն սլէրի կէլմէք Մարքի իշիւն ատէթա պիր չօճուգ օլուռնաղը իտի :

Մարքի՝ միւթէէսսիւֆանէ , վէ կէօյա մէլուսանէ .

— Նէ՞օ , թէրէտտիւտ մի իտլյօրսըն . տէմէք քի աշգ ու մուհապպէթ իմէ միւթէէսսիւր օլմալըպ , ատէմը էմնիյէթ հըսս իտէյօրսըն . ամմա՝ պէտպախթ իմիշիմ . բէք չարուզ իւմիտ իթմէկէ գալըշմըշմ . . . տա ալտանմըշմ . . . պէնի սէվմէյօրսըն :

— Սէվմէյօրըմ հէ՞ . . . եա՝ Բապպիմ . պո՞ւ . նէ տէյօր :

— Էկիր սէվիյօր իսէն , նի՞շիւն ճէվապ վէրմէյօրսըն . իքիմիզին տէ մուհիւրը պախթիյարիմիպ օլապիլէճէք պիր միւլադաթտան նի՞շիւն չէքիւնիյօրսըն , Ժիւլի . . . Ալլահ աշգընա , մուհապպէթ իմիպ նամընա օլուռն , սէօյլէ պու կէճէ կէլէճէքմիսին :

— Ճէսարէթ իտէմէյօրըմ :

— Նէտէ՞ն գօրգույօրսըն :

— Պիլմէյօրըմ . . . պէքի սէնտէն . . . պէլքի քէնտիւմէն :

— Տիվանէլիք տիր պու . պանա էմնիյէթին եօ՞գ մը տըր . հագգրնտա օլան ըիսյէթիմ , մուհապպէթ իմէ մուվաղին օլտուղընը պիլմայըմըսըն ,

Ժիւլի . արթըգ թերէտտիւտի պերթարաֆ էթ . պատէզին էմիյէթ սիզիք կէօսթ էրմէք նահագգ վէ յիւզումարգ եէրէ պիր հագարէթ սայըլը . բէճա իտէրիմ մուվսֆագաթ էթ . այազընս գաքանայըմ տա եալվարայըմ մը— տէտի Մարքի :

Շու սըրաաա , շարապ մաղադասընտան կէլմէքտէ սլան Աիլեօմըն այագ սէսի իչիտիլտի :

— Ժիւլի , վագըթ գաչի իթմէկէ կէլմէգ . պիր սանիյէ վագթըմըզ պալ— տը . ճէվապ վէր . չաբո'ւգ սէսլէ , կէլէճէ'քմիսին :

Ժիւլինին աղղընտան սէօղտէն գիյատէ նէֆէսէ միւշապիւհ պիր սէ . չըգ— տը , վէ պու սէստէն Ժիւլինին «կէլէճէյիմ» տէմիշ օլտուղը աչիքեարէն ան— լաշըլտը :

Աիլեօմ' էյինտէ իւզէրի թօղու թօքրագլը պիր շիշէ իլէ իշէրի կիբիպ , քէմալը ազամէթլէ սուֆրանըն իւզէրինէ գօտու :

— Իշթէ սիգէ երբի սէնէլիք պիր շարապ , Ալլահ ուզուն էօմրլէր վէր— սին , գրալ պիլէ պուենտան էյիսինի իշէմէզ . իշինիլ տէ բէլինիգի սէօլէյինիգի : Սաաթ հէնուզ օն իքի եանի եարը կէճէ ուրմուշ իտի :

Քէօյտէ պիր սիւքիւնէթը թամմէ հիւքմ իթմէքտէ , գարիյէ էհալիսի տէրին տէրին ույգույա տալմըշ ույլումագտա վէ լօգանթաաա սէս սէտա ի— շիտիլմէքտէ իտի :

Սէն-Մէքզան' ց նումէրօլու օտաաա իւզէրինտէ ազ շալգլը պիր գան— տիլ եանմագտա սլան մասանըն եանը պաշընտա օթուրմուշ տիւշիւնմէքտէ իտի :

Մահզուն հալինտէն , սապըրսըզ մաշուգասընս պէքլէյէն վէ աշըն մէֆ— թունի օլան սապըրսըզ պիր ալըգա պէնգէմէյիպ , սըֆաթընտան տէհէթլի վէ զարիպ պիր տիւշիւնճէյէ տալմըշ օլտուղը նիւմայան օլմագտա իտի . Մար— քինին սըֆաթընը շու հալէ գօյմուշ օլան միւթալտանըն նէտէն իպաշէթ օլ— տուղը իլէրուտէ անլաշըլաճագ տըր :

Նահէհան սուֆաաա իսաֆիթ պիր սէս իչիտիլտի , սէսին իսաֆիթլիյին— տէն Մարքի թերէտտիւտտէ գալտը . սէս կիթտիլքճէ արթտըգտա , Մարքի— նին չիւպհէսի միւնտէֆի օլտու . տիլարտա պիրիսի տէօլէմէ թանթալարընըն սէսինի չըգարմամագ իշիւն , պիր էլինի տիվարա տայաթմըշ եալաշ եալաշ եիւրիւմէքտէ իտի :

Սէն-Մէքզան այաղա գալգտը , վէ բարմագլարընըն ուճլարընս պասա պասա զաբույա կիտիպ , եալաշնա արալըզ էթտի . Ժիւլի' նէֆէսի քէսիլմիշ գաքունըն պիր գանաաընս տայանմըշ թիրիլ թիրիլ տիթրէմէքտէ իտի :

Ժիւլի' քէնտիսինէ իճրաի հիւքմ իթմէքտէ օլան քիմսէնին արգուսընս իթաաթ իտլրէք կէլմիշ իտի իսէ տէ , գիյատէսիլէ գօրգմագտա իտի :

Սէն-Մէքզան' քիւշիւք պիր չօճուգ կիպի Ժիւլիի գալտըրըպ , քէճտի օ— թուրտուղը սանտալիյէյէ գատար կէօթիւրտիւ օթուրթտու , վէ քէնտիսի տախի էօնիւնտէ տիգ չէօքիւպ , տինլէյէն պիր գըզ իշիւն էն կիւզէլ մուսի— գիտէն գիյատէ լաթիֆ օլան աշգ ու մուհապույէթ սէօղլէրինի գուլաղընտան աշաղը սէօլէմէկէ պաշլաաը :

Մարքի պու միտիլիւ խուսուսածտա զիյաճեսիյէ մահիր վէ միւնէրրէս
պիր քիմսէ օլտուղընտան , եալընը սէօզ սէօյլէյիպ , Ժիւլիյի պիհուզուր ի-
տէճէք տէրէճէտէ պիր հարէքէթը ճէսուրանէյէ Թէչէպիլիս իթմէտիյի ճի-
հէթլէ , Ժիւլի կիթ կիտէ քէսպը էմնիյէթ էյլէտի , վէ Մարքիւնին սէօյլէրի-
նէ ճէվապ վէրմէկէ պաշլայըպ , մուտիսարէն պազը շէյլէր սիւվալ իթմէկէ
գատար ճէսարէթ ալտը :

— Կէլմէկէ սէօզ վէրմիշ իտինիզ , վէ պէն տէ սէօզիւնիւզէ էմնիյէթէն
պէքլէմէքտէ իտիմ . շիւնքի , աաըլլատէ օլան պիր քիմսէ եալան սէօյլէմէմէ-
լի տիր . Լաքին կէչէն կիւնլէրին ուզունլուղընը վէ սաաթլարըն նէ գատար
եավաշ կէչտիյինի թարիֆ իթմէք բէք մուհալ տըր : Զանն իտէրսին սիզ կի-
տէլիտէն պէրու թէքմիլ պիր էօմր կէչմիշ տիր . Նի՛շիւն պու գատար կէճ
գալտընը :

— Սէպէպինի աեւայա՞մատըն մը . գալպիմ պէնի պուրայա սէվզ իթմէք-
տէ իտի . անճազ , սէնին սայէնաէ գուրթուլմուշ օլտուղըմ՝ Թէհիլքէ՝ հէնուզ
քեռալիլէն միւնտէֆի օլմամըշ իտի . քէլլէմէ գըյիմէթ քէսիլմիշ , վէ Թահար-
րիյաթ վէ Թէազըպաթ տէվամ իթմէքտէ պուլունմըշ իտի . էճէլ՝ րէնչէսիւի
տէօրթ թարաֆտան իւզէրիմէ ուզաթմըշ իտի . պէն իսէ եալամազ . . . ա՛հ ,
մահգա սէնին իշիւն եալամաղա ուղրաշըպ տուրմագտա իտիմ : Մուհապպէ-
թիմ հասէպիյլէ ինթիյաթը էլտէն պըրւզմատըմ . պիր արալըզ աաթթա գօրզ-
մաղա պաշլատըմ . եալընըզ պիր գաշ կիւն օլտու քի գրալ հազրէթլէրի՝
սուչսուզըղմը ալէնէն իլան իտիպ եօլումու քէսմէքտէ օլան տիւչմէնլէրին
քեաֆիթէսինի ոլտի սիւբիւրտիւ . սէրպէսթիյէթէ տիւլէր տիւչմէզ կէլաիմ :
Կէճիքտիյիմէ գապահաթըմ վա՞ր մը իմիշ :

— Խա՛յըր , խա՛յըր . բէք էյի իթմիւնին . էկէր պէնիմ սէնի գուրթար-
մազըղըմ նէթիճէտի օլարագ մահվ օլուպ կիտէ իտին , էօյիւր իտիմ . . .
Լաքին , իքի սըրա պիր շէյ եազա՞մազ մը իտին . իքի քէլիմէ քեաֆի իտի . եա-
նի «խաթըրմտա տըր» տէյու եազսան քիֆայէթ իտէր իտի . եազսա իտին ,
պէն տէ պախթիյար օլուր իտիմ . . .

— Հա՛շա . եազամազ իտիմ , վէ հաթթա եազմամալը իտիմ :

— Նի՛շիւն :

— Զիւնքի , չու եազսոճալըմ իքի քէլիմէ սէնին էլինէ կէչէճէք եէրաէ
բէտէրինին էլինէ կէչէպիլիւր , սէնի էլէ վէրիւր վէ հազընսա չիւպհէյի տա-
վէթ իտէպիլիւր իրի . . . Նիհայէթ , վէ խուսուսիյլէ պէնիմ ալէչհիմտէ պիր
թազըմ իֆթիւրալար տէվէրան իթտիյի ճիհէթլէ պէնիմ իսմիմ իլէ իմպալան-
մըզ պիր մէքթուպ , քիմէ քի եազըրմըջ օլսա , ա՛նը շէտիտէն մէսուլիյէթ ալ-
թընա տիւչիւրէպիլիւր իտի :

— Տէմէք քի հէր շէյի պիլէթրաֆ տիւչիւնիւր իտին :

— Սանա տիտ պիր խուսուստա պիլէթրաֆ տիւչիւնիւր իտիմ :

— Շու հալաէ , մատամ քի գրալ հազրէթլէրի սիզի աֆվ իթմիւր վէ պիր
կէօնա թէհիլքէ գալմամըշ տըր , պատէզին պէնի ալար իլէ պէքլէթիպ , կէօզ
եալը տէօքտիւրմէզսին , տէյիլ՝ մի . . . էմին օլ րի արթըզ թէհալմիւլէլէ իտ .

գաթըմ գալմամը աըր . . . սիլտիյին տէրիւմ . . . ուղղուառւղ կէշիրմիշ
օլտուղըմ կէնէլէր՝ էօմրիւմիւ էրիտիւ պիթիրտի , վէ անճագ էրիմի հաշըմ-
տա օլտուղըմ հալտէ , պէտէնիմ օ տէրէնէ գալիֆլէնմիշ տիր քի , սէնի կէօր-
մէքսիլին էօլէնէլիմ խաթըմա կէլտիքնէ տէրի տիւանէյէ տէօնմէքտէ իտիմ . .

—Ա՛ նազըմ , ունութտո՛ւն մը . եօգսա անլայա՛մատըն մը . սիլր տահա
պիրիպիրիմիդտէն այրըմայաճագ սուրէթտէ պիրիպիրիմիդէ գալուղաճաղըմըզ
կիւն եաղլաշըյօր տէ՛մէտիմ մի :

—Պիրիպիրիմիդտէն միւէպպէտէն այրըմամա՞գ մը . պու տէտիյին խայա-
լաթըն էն լաթիֆի տիր . լաթին աճապա օ կիւնիւ կէօրէնէ՞քմիյիմ :

—Գալաճիյնը պէլէտիյէ վէ հիւքմը իլահի , զէվճէ զէվճէսինտէն այրը-
մամատընը թէնպիւհ իտիյօր . . . սէն իսէ պէնիմ գէվճէմ օլաճագսըն . . .

—Սէնի գէվճէն՞ մի . պէ՞ն մի —տէտի քէմալը մէսէրրէթլէ վէ Փազաթ
բէք տէ կմնիյէթ իթմէյէրէք :

—Շիւղէ՞ մի իտիյօրսըն . պէնիմ գալպիմ կիպի իսալիս սիլր գալպ քէն-
տի սէվտիյինէ րիայէթ վէ հիւքմէթ իթմէքիյէ հէր քէսի աշըդ աշըղա մէճ-
պուր իտէպիլիր . էկէրչի սէն եարտըմա եէթիլմիշ օլմասա իտին , պէն նա-
մուսսըզ սիլր հալտէ էօլիւպ կիտէնէքտիմ . սանա պօրճլու օլտուղըմ հայա-
թըմա , սէնի միւշթլէրէք իթմէքտէն վէ սայէնտէ հէր կէօնա լէքէտէն տրի
վէ պէրի բաքա չըգմը օլան նամըմը սանա տա թաշըթտըմագտան տահա
ճիւպի նէ՞ ֆէտաքէտըդ օլապիլիր . ժիւլի՛ սէն պէնիմ րէֆիգամ օլաճագսըն ,
Մարքիւյ տը Սէն—Մէքպան նամընը թաշըյաճագսըն :

—Ա՛ Սլաշ տա շտհիտ տիր քի , չու պանա վերմէքտէ օլտուղըն նա-
մա հիշ իւմիտ իթմէղ իտիմ . պէնիմ պիր վէնհ իլէ շայէսթէ օլմատըղըմ չու
չէրէֆ վէ իթթիխարը խայալըմտան պիլէ կէշիրմէմիշ իտիմ . . .

—Պաւ չէրէֆէ սէն հէր քէն շայէսթէսին . սէն՝ կիւզէլլիքտէ էմ-
սայինէ Փաիդ պիր գարը օլաճաղըն միսիլիւ , ճիւլէսինտէն գիլատէ սէվի-
լէնէք վէ Մարքիլէրէ մախսուս օլան ալամէթը Փարըզէյի քէմալը ազամէթ-
լէ թաշըյաճագսըն . անճագ չու գարարըմըն մէվգըլի ֆիլիլէ կէշմէսի իչիւն
պաղը մէվանիլին օրթատան գալգմասը իճապ իթտիյինտէն , սէն կմնիյէթը
թամմէ վէ քետիլէ իլէ ինթիգար իթմէլիտին . հէր նէ քի տիլէր իսէմ իճրա-
սընա հաղը՞ր մը սըն :

—Հագղընդտա էմնիյէթիմ պէրքէմալ տըր . Սլահա նասըլ ինանըր ի-
սէմ սիյէ տէ այնը մէրթէպէտէ ինանըրըմ :

—Էյլէ իսէ , հէր չէյի սանա սէօլէյիմ տէ , սէն տէ էյիճէ տինլէ . պի-
ղիմ տէրհալ իգտիվաճըմըզ զըմնընտա վաղը օլան մէվանիլին պաշըճասը թէ-
ալլիւգաթըմտան օլան վէ սէրվէթ վէ նուֆուզը տէրէնէի նիհայէտէ պուլու-
նան Գօնթ տը Րահօն թարաֆընտան հուսուլէ կէլմէքտէ տիր . գրալ մու-
վաճկէնտէ սուչսուզլուղըմը մէյտանը սիւպուլէ կէթիրիմէսինէ էն զիյա-
տէ Գօնթ հիմէթ իթմիշ տիր . պէնի գիլատէսիլլէ սէվմէքտէ օլտուղընտան ,
քէնտի թէալլիւգաթընտան զէնկին պիր գըզ իլէ պէնի էվէնտիրիպ , պիրազ
ընզըրապ պուլմուշ օլան սէրվէթիմի էսկի հալինէ կէթիրմէք արզուսուենա
պուլուենապտա տըր :

Ժիւլիէնն էօյմիւշ կիպի պէնդի աթըսի, — վէ լաքին օ հալտէ . . . օ հալ-
տէ . . . էկէր պէնիմ պախթիյարլըզմ սէնին խարապիյէթինի մուճիպ օլա-
ճագ իսէ, շու պախթիյարլըզտան պէն սարփը նազար իթ վէկէ պօրճուլըմ .
. . . վէ իթմէք իսթէրիմ . . . հիշ պիր վազըթ սէնին գէվէն օլամամ . . .
— տէտի :

— Միւպթէլաի աչգ օլան պիր քիմսէ իշիւն սերվէթին նէ՝ էհէմիյէթի
վար տրր . պիւթիւն էօմրիւմիւն սաատէթինի պիր գաչ թօրսլա ալթունա
ֆէտա իտէճէք գատար պէնի աճմագ մր գանն իտէյօրսըն . տէյիլ ֆէտա
իթմէք, հաթթա պէօլէ պիր շէյի խաթրլմտան պիլէ կէիւրէճէք օլսամ, հէր
կէսնա թահգիրէ միւսթահագգ սայլըլըմ : Ճէնապը Հագգա շիւքիւրէր օլ-
սուն, հէնուգ էօյլէ պիր չաղտայըմ քի, հըսսիյաթը գալպիլէմ, թէմայիւշա-
թը հասէտքեարանէի վահիյէյէ զալէպէ իթմէքտէ տիր . Գօնթ աը Բահօն ի-
սէ իսթիյարլար սընֆընա կէչմէք իւզրէ օլտուղընտան, հէր շէյտէն զիյատէ
սէրվէթէ աթֆը նազարը թամա էլլէմէքտէ տիր . պէնիմ թէսալվուրաթը
վազըմամ պիր հարէքէթը մէճնունանէ նազարըյիս պազարագ, թէսալվու-
րաթը մէղքիւրէնին ինրասընա հէր վէճհիէ մուխալէֆէթ իտէճէյիւնէ էմին իմ .
Ֆիւհագըզա Գօնթա թապի օլմայըպ, իզթիզաի հալտէ տինլէմէյի վէրրի ի-
սէմ տէ, պէնի զիյատէսիյէ սէվէն, վէ պէնի հագըզաթէն միւնէթտարը
իթմիշ օլան օ զաթըն կէօնիւլիւնին միւրատը խիւաֆընտա հարէքէթ իթմէք
իսթէմէմ : Պիւնաէն ալէյհ սէնին իլէ էվէնիպ իշի պիթիւրէպիւմէք իշիւն իգ-
թիզա իտէն իզթիտարը տէրտէսթ իտինճիյէ տէկին իշի կիզիլ թութաղըմ .
պունա պիր աէ էվվէլ մուվաֆֆագ օլմագ իւզրէ թէտապիրը լազըմէնին իթ-
թիխազընա շիմտիտէն պաշլարըմ : Հագգըմտա սատագաթը տէրքեար օլան
պիր բարագը չաղըրըպ, նիքեահըմըզը ինրա իթտիրտիքտէն վէ հուզուրը Պա-
րիտէ զէվճէմ օլտըզտան, վէ հիշ պիր գուվվէթը պէշէրիյէ պիզի եէքտիկէ-
րիմիզտէն ալըրամայաճագ սուրէթտէ գալուշտըզտան սօնրա, սէնի ալըր
Գօնթ աը Բահօնա կէօթիւրիւր վէ «իշթէ Մարքիզ աը Սէն-Մէքգան» տէյէ-
րէք թագտիմ իտէրիմ . սանա օլան պօրճուլըմ շէօնրէթիմէ սէնի թէշրիք
իթմէքտէն պաշգա սուրէթիլէ էօտէմէք գապիլ օլմամը իտիւկինի անլա-
թըրըմ . Գօնթ սէնին լէթաֆէթ վէ նէզաքէթինտէն վէ եէքտիկէրիմիզէ
օլան մուհապիլէթը միւթէգապիլէմիզտէն մէրհամէթէ կէլէրէք, վէ խուու-
սիլլէ, սէնին հիւսնիւ ճէմալինէ տայանամայարագ, գօլլարընը աչըպ, հայտ-
թըմըն էն մուհիմ պիր մատտէսի հագըզընտա, քէնտի նասիհաթընա միւրա-
ճաաթ իթմէքտիզին գարար վէրմիշ օլտուղըմը աֆի իտէճէյիւնէ շիւպհէմ եօգ
տրր :

— Իշչալլահ :

— Պէօյլէ օլմագընա շիւպհէ եօգ . շիմտի սէնին սատագաթը թամմէնէ
միւհթամ օլտուղըմըն սէպէպիլի անլաթալըմ սանա : էվվէլ էմրտէ ճիհան-
տա հիշ պիր ֆէրտին վէ հաթթա բէտէրիւնին պիլէ պիզիմ միւթթէֆիզ իւ-
րէյ օլտուղըմըզը վէ իշէրուտէ էվլէնէճէյիմիզի տույմայաճաղընը պանա վաա
իթմէյիսին :

— Դէօյլէ պիր վատըն նէ՝ էհէմմիլէթի վար . պունճա վազըթտան պէ-
րու , հաթթա հէլաքըմը պիլէ պատի օլապիլէճէյինի պիլտիլիմ էսրարը աշգըմը
քիմէյէ աշմամըլ օլտուղըմ հալտէ , պունտա՞ն սօնրա մը սըրրըմը պաշգասը ,
նա սէօյլէյէճէյիմ :

— Սէնին սատագաթընտան էմինիմ , աճագ պագէն ինսան նարիլ սա-
ատէթ օլուր իսէ , խիլաֆը ըրգասը օլարագ քէնտի քէնտիլի էլէ վէրիր :

— Նասըլ քի միհն ու մէշագգաթը քէնտիմ չէքտիմ քէնտիմ պիլտիմ իսէ ,
էօյլէ տէ , սէվինճտէն տէ քէնտիմ թէլէզզիւզ իտէր քէնտիմ պիլիրիմ :

— Պունուն իլէ տէ պիթմէզ . նիքեհանըմըն պուրատա իճրասը նագա-
պիլ օլտուղընը սէն տէ իլէսիմ իտէրսին . սանա վագթը սատթը կէլմիլ չաթ-
մըլ օլտուղընը խապլ՝ ըր մէրտիլիմ սըրատա , պու էվտէն չըգըպ պէնտիմ իլէ
պէրապէր կէլմէկէ հաղըմընըն :

— Հագըրըմ :

— Շուրասընը էյի տիլիւն քի , բէտէրին սէն կիթտիլքտէն վէ սէնի պու-
րատա արայըպ տա պուլամատըգտան սօնրա , սէնին չըգըպ կիթմիլ օլտու-
ղընը տուլմալը քըր :

— Պիշարէ բէտէրիմին զիյատէսիլէ գալսի իւզիլէճէք , աղլայըպ տու-
րաճագ վէ պանա լանէթ օգուլաճագ . աճապա քէնտիսինին պու տէրէճէ
պիր մէլուսիլէթէ տիւշար օլաճաղը կէօղիւմիւն էօնիւնէ կէլտիքճէ ճէսարէ-
թիմ քէսիլէճէք մի տիր . . .

— Ունութմա քի , պուրատան չըգտըղընըն էրթէսի կիւնիւ բէտէրինին
աղուլը մէրհամէթինէ Մարքիլ տը Սէն-Մէքզան սըֆաթըյլա կէլիպ տիւլէ-
ճէքսին . հէր նէ գատար զիյատէ էսէֆ ու քէտէր իթմիլ օլտա , սէնի օ հալ-
տէ կէօրտիւքտէ տէրհալ միւթէսէլլի օլաճաղընա չիւպէնէ իթմէ :

— Հագընըլ վար , տայիմա հագգըլսընըլ . պէն սիլէ թէսիլիմ օլուրըմ .
էմը իտիրիլ էֆէնտիմ . . . ճարիլէնիլ իթաաթ իթմէկէ հագըր վէ նագըր
տըր :

— Ժիւլի . . . Ժիւլի . . . սէն պիր մէլէքսին . . . սէնի սէվմէք տէյիլ ,
սատէթա սանա մէլէքլէրէ թաքարճասընա թաքարըմ . . .

Վա՛յ սէֆիլէ Ժիւլինին պաշընա :

Ժիւլի՝ սապահա գարչը Սէն-Մէքզանըն օտասընտան տիշարը չըգտը :

Բաք վէ պիկիւնաչ օլան կէնճ զըզըղալ , խային Մարքինին զուրմուլ
օլտուղը տուգաղա տիւլմիւլ պիթմիլ օլուպ , վատ վէ թէահհիւտ իթմիլ օլ-
տուղը իթաաթտան աղատէ օլմագ հագգընտան օ տագըգատան իթիպաթէն
քէսաթիլէն մահրում գալմըլ իտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան՝ կիլեօմըն լօղանթտայընտան չըգըպ , նէ հա-
ղըլաճըլ օլտուղը ֆանիանըն վուգու պուլաճաղը խանէլին վէ նէ տէ Բահօն
գօնաղընըն Խօլուճու թուլթմայըլ , էն գըսատ Խօլուճան Բիւլտան-Վըլէյ շէհրի-

նէ ասորու միւթէ վէճճիհէն հարեքէթլէ ֆերտասը կիւնիւ շէհրը մէզպուրէ մուվասէլէթ էլլէտի :

Մարքինին մագսատը օրայա տախի կիթմէք օլմայլայ օ եօրղուն օլան աթընը պիր գաշ այ մուգատտէմ պէյթուլէթ իթմիշ օլտուղը լօգանթայա պաղլատըգտան սօնրա , պիր քիրա պարկիրինէ սիւվար օլուպ տօղրու Շամպլաս գարիյէսինէ կիտիպ , Սիմօն Բայմօնըն գաբուսընը շալտը :

Սապըգ Գըզըլ Սիհրպազ՝ Մարքիյի կէօրիւր կէօրմէզ թէաճճիւպլէ պէրուպէր տէհշէթինտէն կերի կերի չէքիլտի :

— Եինէ՞ մի կէլտին :

— Եվվէթ , Եինէ կէլտիմ . գաննրմ պու սուրէթլէ պարիտանէ վուգու պուլան իսթիզպալիւնտէն տօլայը թէաճճիւպ իթմէկէ պիրազ տա հազգըմ վար տըր . չիւնքի , սօն տէֆա պուրայա կէլիշիմին նէթիճէսի «էնին հազգընա մէմուլիւնտէն չօզ զիյատէ խայըրը օլմուշ իտի :

— Իշլէմիշ օլան ճինայէթէ մուգապիլ կէնիշճէ միւքեաֆաթ իտիլմիշ օլտուղըն՞ մի անլաթմագ իսթէյօրսըն :

— Էօյլէ պիր ճէօմէրաճէ միւքեաֆաթ իթմէք Բատիշպլարա մախսուս տըր . . . չուրասընը տա իլավէ իթմէկէ մէհպուրըմ քի , պիր վագըթ օ միսիլլիւ ճինայէթլէրի տահա էհվէն ֆիյաթլար իլէ իշլէմիշ օլտուղընը ունութտուն մը :

— Կէշմիշ զէման ահ , օ կէշմիշ զէման . աճապա երնէ՞ մի զէմանը մազի իւզէրիմէ հիւճուլմ իտէճէք :

— Իհթիմալ տըր :

— Պէնտէն նէ՞ իսթէրսին :

— Սէնին մուալէնէթինէ իշթիյաճըմ վար տըր :

— Եինէ պիր ճինայէթ մի իշլէնէճէք :

— Զանն իտէրիմ քի պիր ֆիլիի ֆազըլանէ իշլէմէք իշիւն ալեսսէվիյէ Սիմօն Բայմօնըն մուալէնէթինէ միւրաճաաթ օլունմագ :

— Էօյլէ՞ մի գանն իտէրսին :

— Էօյլէ օլտուղընա էմինիմ :

— Պիլիրիմ . չիմտի եինէ սիզին էմրինիզէ իմթիսալ իթմէկէ մէհպուր օլտուղըմը , վէ էկէրշի իթմէյէճէք օլուր իսէմ , պէնի մահվ իտէճէյինիզի պէյանէ գալըքաճագսընըլ : Պուրասը բէք սահիհ տիր . պէն տէ էօյլէ օլտուղընը ինքեար իտէմէմ . լաքին պու միսիլլիւ թէհտիտաթը արթըզ պէրթաւաֆ իթսէնիզ էյի օլուր . սիզէ ալէթ օլմագտան սսանտըմ . էկէր գրումէթիմտէ աուրմագ վէ եախստ սաիր սուրէթլէ իտամ իտիլմէք վար իսէ , վարսըն էօյլէ օլտուն . հա՛ էօյլէ էօլմիւշիւմ , հա՛ եաթաղըմտա էօլմիւշիւմ , պէնիմ իշիւն միւսավի տիր . ինանընը քի սաաթըն էճէլտէն ազ պիր միւտտէթ սօնրա թէպիմը բուհ իթմէք վէ էօմրիւմիւ թէմտիտ էլլէմէք իշիւն նէ պիր հարեքէթ իտէրիմ , նէ տէ պիր քէլիմէ աղըմտան չըգարըրըմ . պէն գատէրէ թէպիմ օլմուղըմ . ալնըմա նէ քի եազըլմը իսէ օ օլտուն , զաթէն եալան թէպիմ օլունմագ . պէնի էլէ վէրինիզ . վարսըն հիւքիւմէթ զապը-

Թանը կէտին պէնի պուրատա պուրտուն . իշթէ պէն պուրատան պիր Եէրէ հարեքէթ իթմէյէճէյիմի սիզէ վատ իտէրիմ . էլիմի գօլումու պաղլամագ իթէր իսէնիզ , օնա տա միւմանաթ իտէմէմ—տէտի Սիմօն Բայմօն :

Սիմօնուն պու սուրէթլէ մուսիրրանէ իտարէի լիսան իթմէսինտէն նաչի Մարքի տը Սէն-Մէքզան Փէվգէլատէ թէլաչէյէ տիւջար օլտու , վէ պու մէրթէպէտէ հիտտէթլէնմիլ վէ հիչ պիր շէյտէն գօրգմամաղա դարարը գաթի վէրմիլ վէ էօլիւմիւնիւ պիլէ կէօղիւնէ ալտըրմըլ օլան պիր քիմսէյի , ազչէ իլէ իլֆալ իթմէք տէ միւլքիլ օլաճաղընը Մարքի ֆէհմ իթտի իսէ տէ , Սիմօնուն մուսվէնէթիւնտէն սարֆը նաղար իտէմէտիկիւնտէն , վէ էկէրչի սուրէթը գաթիլէտէ ըէտտ իլէ ճէվապ վէրէճէք օլուր իսէ , գուրմուլ օլտուղը տօլապըն քեամիլէն պօզուլաճաղընը տա ըանա պիլտիյիւնտէն , նէ եսրանսղընը շալըրըպ , վէ վատ վէ թէհտիտաթըն խայր իթմէյէճէկիւնէ գանի օլուպ , Սիմօնու իքեաթ իթմէք եօլունու իլթիզամ էյլէտի :

—Սիմօն . ալըգ սէօյլէյիմ . սանա ինթիյանըմ օլտուղընը թէքրար իտէրիմ . սէնի խըզմէթիմտէ գուլլանմաղա մուվաֆֆագ օլմագ իշիւն իպթիտա տէ սէնի գօրգուլթմագ իսթէտիմ . անճագ , քէնտիւնճէ հէր նէ վէճհ իլէ գարար վէրմիլ օլուր իսէն օլ , պէնտէն հիչ պիր 'գօրգու քէօյէն օլմասըն . պիր գարըյը էլէ վէրմէք զատտարլըգ տըր . պէն իսէ պէօյլէ պիր ալչագ մուամէլէ ինրասընա միւլթէտիւր տէյիլիմ :

—Էկէր սէօյլէտիյին իշ կէրչէք իսէ , սիզին իշիւն տաճա ալա :

Սիմօնըն քէնտի հագգընտա պու էֆքեարտա օլմասընտան տօլապը , Մարքի հիչ պիր սէրրիլթէ վէրմէյիպ :

—Պիր տահա սէօյլէյիմ Սիմօն քի , սէն տիլէտիյին կիպի հարեքէթ իտէպիլիրսին . անճագ , պանա մուսվէնէթտէ պուլունմագլըղը թէրվիճ իթմէյօր իսէն , շու ատէմը թէրվիճիւնին սէպէպիւնի տէ պիլմէզսին . պիւնաէն ալէյի նէ ճիհէթլէ սէնին մուսվէնէթիւնէ միւհթամ օլտուղըմը թարիֆ իտէյիմ :

—Նէ՞ լիւզումը վար :

—Հէլէ սէօյլէյիմ պիթիլէյիմ տէ , սօնրա ճէվապ վէր :

—Բէք ալէա , սէօյլէյիւնիզ պագալըմ . անճագ ըէլիւնէն սէօյլէմիլ օլալըմ . պանա ապլա իւմիտ իթմէյիւնիզ :

—Նէ՞ մալիւմ . սէն գանն իտիյօրսըն քի իշին իշինտէ պիր ճինայէթ վարտա , հէման մուխալէֆէթէ գալզըլյօրսըն . . . նէթիւնէսի հիչ պիր վէճհ իլէ միւտհիլ օլմայան պիր խուսուսըն հիւսնիւ սուրէթլէ իքմալի զըմիւնտա սէնին մէհարէթը միւճիլքեարանէնէ կիւլէնմիլ իտիմ . հագըրլամըլ օլտուղըմ գօմէտեանըն օյունճուլարընտան պալըճասը պիր գարը օլուպ , պու գարը եալընըզ կէօսթէրիլ մագամընտա էօլտիւրիւլէճէք տիր :

—Աքօթէրիլ մագամընտա էօլմէ՞ք մի . պու նէ՞ տէմէք :

—Շիմտի անլաթըրըմ . էյի տիւլէ , էօյլէ պիր օյուն հագըրլամագատալըմ քի , իսմիւնէ օհէ՞ էօլիւնէ հէ՞ առ ղէր գարը տէնէպիլիր :

—Տէվամ իտիւնիզ , տէվամ իտիւնիզ—տէտի Սիմօն :

Սիմօնըն շու մէմուլին զայրը աճէլէսինտէն Սէն-Մէքզան քէսպը գուպի-

վէթ էլէտի . Գըզը Սիհրպազ՝ Մարքինին սէօյլէտիքէրինի տըզգաթլընա տինլէտիքտէն պաշգա , պիր ան էվվէլ նէթիճէսինի անլամագ մէրագընա տիւշմիւշ օլտուղընտան , Մարքի՝ Սիմօնը իսքեաթ իթմէք թարիդինտէ էքէ- յիճէ իլէրիլէմիշ օլտուղընը հիսս էլէտիպ . վազթ զայպ իթմէքսիզին , սէօ- զիւնէ տէվամ իլէ , պիր գաշ չիֆթ քէլիմէ իլէ թասսավուրաթը վազըաուրը Սիմօնա թարիֆ էլէտի :

Մարքի խաթմը քէլամ իթտիքտէն սօնրա .

— Գուրմուշ օլտուղընը տուգաղըն , հոնկը գարը իշիւն հազըրլանմըշ օլտուղընը պիլմէք արգուսընտայլմ :

— Սանա նէ՝ տէրէճէ էմնիյէթիմ օլտուղընը շիմտի իսպաթ իտէյիմ . իշ- թէ սանա պու սըրըրմը տա թէսլիմ իտէյիմ . օ տուգազ , Գօնթէսա տը Բա- հօն իշիւն գուրուլմըշ տըր :

— Զաթէն պէն տէ էօյլէ թախմին իթմիշ իտիմ : Գատէր հիւքմիւնիւ իճ- րա իտիյօր . քէշֆիյաթըմըն իքինճի գըսմը տախի մէվզըի ֆիլիլէ կէիյօր . վէ եինէ պու տէֆա տախի պէն վասըթտի իճրա ինթիխապ օլունույօրմ . հէճ աղ հէճ էօլէ . էվվէթ վազթըլլա պէօյլէ օլանաղընը սէօյլէմիշ իտիմ . լօէ- ճէլլինին էլինտէն քիմսէ գուրթուլամայօր վէսսէլամ—տէտի :

Սիմօնըն չու սէօզլէրինի Մարքի իշիթմէմէքտէ իտի . անճագ կէօղլէրինի Սիմօնըն իւզէրինէ տիքմիշ , վէ Սիմօնըն սըֆաթընտան ֆիքըրինտէն զարիպ պիր շէյ կէշմէքտէ օլտուղընը անլամիշ իտի :

— Իշթէ հէր շէյի անլաթտըմ սանա . ֆիքըրին նէ՞ տիր սէօյլէ պագալըմ :

Սիմօն պաշընը գալտըրըպ վէ Մարքիյէ թէվէճճիւհ իտիպ .

— Պանա կիւվէնէպիլիրսինիզ . պանա թէվտի իթմէք իսթէտիյինիզ խըզ- մէթի գապուլ իտէպիլիրիմ—տէտիքտէ , Մարքի թէլէքքիւրէ իպթիտար իտէ- ճէյի սըրտաա , —թէլէքքիւրէ հանէթ եօզ , զանն իթմէյինիզ քի սիզին էմ- րինիզէ իթաաթ իտիյօրմ , սիզին արգուընըտան տահա զիյատէ պիր գուվ- վէթլի հիւքմէ թապի օլմագա մէճպուրըմ—տէյու իլավէ իթտի :

— Հէր նէ սէպէպէ մէպի հարէքէթ իտիյօր օլսան , միննլթտարըղըմը .

— Հիշ պիր վէճիլէ միննլթտարըմ օլամագսընըզ—տէյէրէք Սիմօն Մար- քինին սէօզլէնիւ քէստի :

— Հիշ օլմագսա , չու խըզմէթինին միւքեաֆաթընը սէնին արգու վէ իւ- միտ իթտիյին տէրէճէտէն զիյատէ օլարագ վէրէճէք օլուր իսէմ մէմնուն օ- լուրսոնն եա :

— Միննէթտար օլմանըզը նէ սուրէթլէ թէրվին իթմէտիմ իսէ , վատը- նըզը տա այնը մէրթէպէտէ րէտա իտէրիմ : Էկէր խըզմէթիմէ մուգապիլ պիր իւճրէթ վէրմէյի արգու իտէր իսէնիզ նէ ալա . վէ Փագաթ պէն պիլա իւճ- րէթ տէ իյֆաի խըզմէթէ հազըրըմ . նէ՞ վազըթ կիտիյօրըզ :

— Պիր սաաթտան :

— Պիր սաաթտան հազըրըմ :

— Էրթէսի կիւնիւ Մարքի իլէ Սիմօն Բայմօն , իքիօի տախի էսպսիւվար օլտուգլարը հալտէ , Էպրէօլ օրմանընտա , սաթըն ալընան խարապ խանէ- նին էօնիւնտէ տուրտուլար :

Մարքի էփրն գաղութաւորն աչըս , Սրժոնու իշէթի սագաղգտան սօնրա ,
աթընըն էյէրինէ պաղլանմըչ օլան վէ իշի ճամէչույ վէ էլպիսէ վէ պագը մէ-
էքիւլաթ վէ սաիր պիր թագըմ շէյլէր իլէ տօլու օլնն հէյպէսինի կէթիրիպ
Սիմօնա թէսլիմ իթտի :

Պիր կէճէ օ էվաէ գալըպ րահաթ իթտիրտէն սօնրա , Մարքի օրատան
հարէքէթլէ Սէն ժիւտ գարիյէսինտէն վէ կիլեօմ Շատօրանըն լագանթասըն-
տան կէչմէք իսթէմէքսիզին Րահօն գօնաղընըն եօլունու թուրմաու . խանէի
մէգքիւրտէն զայպուէթի ալթը կիւն իմթիատտ իթմիլ խտի :

Շիքեսայէմիզին թափուլաթը պիր էյիճէ անլաշըմագ , վէ տրայա պիր
գարըշըպըպ կիրիպ տէ օղույանլարըմըզըն գիհնի պուլանմամագ իւզըթ , պիր
գաշ հաֆթա մուգաստէմ Գօնթ վէ Գօնթէս տը Րահօնըն խանէսինտէ կիւ-
զէրան խէն խուսուսաթր տա նագլ վէ հիքեսայէ իթմէք լագըմ կէլմիլ տիր :

Մարքի իլէ Օլէնրին վագը օլան մուսահէպէթինտէն պէրու , Սէն-Մէք-
զան հէր սասաթ հէր տաղարա թասապուրաթընըն սուրէթը իճրասընը տիւ-
շիւնիւպ տուրմագտա իտի : Պու տէրէճէ մուսիրրանէ պիր իշին արգասըն-
տան տիւլիւտիւլիւ թագտիրտէ , հիւանիւ նէթիճէյէ մուվաֆֆագըլէթէ շէք-
ու շիւպհէ օլմատըզընտան , կիւնիւն պիրինտէ Մարքի՝ Օլէնրի պուլուպ , մու-
գաֆֆէրանէ արասըլը թէտպիրի պուլմուշ օլտուզընը պէյան էյլէտի :

Մարքինին պուլմուշ օլտուզը թէտպիր նէ օլտուզը իլէրուտէ անլաշըլա-
ճագ տըր : Եալընըզ չուրասընը գիքը իտէլիմ քի , Օլէնր՝ Մարքինին պուլմուշ
օլտուզը թէտպիրի , պագը թատտիլաթ իճրասընտան սօնրա թասաիգ էյլէտի :

Անճագ , Մարքինին չու թէտպիրինին իճրասը զըմնընտա , Գօնթէսին
պիր գաշ կիւն խանէսինտէ եալընըզ գալմասը իղթիզա էյլէտիյինտէն , Մար-
քի պու ֆըրսաթը տախի էլէ կէշիրմէք իւզըն թէհամմիւլ իթմէկէ դարաբ
վէրտի :

30

Պննթ տը Րահօն խասսա օրտուսը իքինճի գօմանտանը օլմագ հասէպիյ-
լէ , իլէքը ապէրիտէ զայլթ էհէմմիլէթի վէ շախսէն զայէթ նուֆուզը պիր
զաթ խտի իսէ տէ , հարալիյէ նագըրընըն թահթը նէգարէթինտէ պուլունտը-
ղընտան , անըն էմրինէ իմթիաւ իթմէկէ մէճպուր իտի :

Սէն-Մէքզան իլէ Օլէնրին միւլագաթընտան իքի այ սօնրա , պիր մահ
զարֆընտա Բարիսէ կիթմէսինի ամիր , Գօնթ տը Րահօն հարալիյէ նագըրըն-
տան պիր մէքթուպ ալտը :

Մէմուլին զայրը օլարագ վարիտ օլան վէ միւնտէրիճաթընա իմթիաւ օ-
լունմագ լագըմ կէլէն նամէի մէգքիւրտէն տօլալը Գօնթուն զիյատէսիյլէ
կէօնիւ սըզըլույ , ատէթա տիւչարը եէէս ու քէտէր օլտու :

Ջէմէճէսինին սըհէթի պէրօէմալ օլմատըղը ճիհէթլէ անը եալընըզ պը-
րագըպ վիթմէք մէպուրիյէթի Գօնթ Աննիպալը զիյատէսիյլէ մուգասընպ
իթմէկէ պաշլատը . կէրշի Գօնթէս աղըր պիր խասթա սալըլմագ իտի իսէ

տէ, սոն տէֆա չէքմիշ օլտուղու խասթալըգտան քեամիւն յիֆայայ օլմամը իտիւկի, վէ գաաֆը հալի տէվամ իթմէքտէ պուլունտըը ճիւղէթլէ, Գօնթ տը Բահօն պիհապգըն թէլաշտան գուրթուլամամը իտի :

Գօնթ՝ զայպուպէթինին նէ գատար միւստէթ տէվամ իտէճէլինի պիւմէտիյի միսիլիւ, Գօնթէսին գաաֆը հալի՝ զէվճիլէ պէրապէր Բարիսէ կիթմէկէ միւստիտ տէլիլ իտի :

Սէն-Սէքլան իսէ՝ Գօնթուն մահրէմանէ քէնտինէ սէօլլէտիյի սէօլլէրի տինկէր, վէ էլինտէն կէլտիյի մէրթէպէտէ թէսէլի իթմէկէ չալըլայ պիր առնէվէլ ապտէթ իթմէսինէ գրալըն միւսաատէ իտէճէլինի պէյան իտէր իտի :

Գօնթուն եօլա չըգմազ իւղրէ թամ պիր այ տահա վազթը օլտուղընտան, վէ պիր եէրտէ տուրմագսըզըն պիր տիւզիյէ եօլմուլըգ իթտիյի հալտէ պէշ ալթը կիւն զարֆընտա Բարիսէ կիրէպիլէճէլինի հիսապ իթտիյինտէն, աղըզ աղրպա եօլա չըգմազա գարար վէրտի :

Մարքի տալի չու պիր այ միւտտէթ զարֆընտա, պիր սէպէպ պուլարազ, գօնադտան չըզըլ սաթըն ալմը օլտուղը խանէյէ, առնէն Սէն Ժիւտ գարիյէսինէ, վէ Շամպլատա Սիմօն Բալմօնուն նէգտինէ կիտէպիլմիշ, վէ Գօնթուն ազիմէթինտէն պիր հաֆթա էվիլէ գօնապա ապտէթ իթմիշ իտի :

Գօնթէս տը Բահօն, վուգու պուլանազ արպէտայր պիլմիշ կիպի, մէյուս պիր հալտէ պուլունըր, վէ Գօնթուն կիտէճէլի կիւկէր կէլիպ չաթտըզմա, մէյուսիյէթի արթտըզմա արթար իտի :

Գօնթուն եօլա չըգմաղընըն իլք կիւնիւ Սէն-Սէքլան՝ խըզմէթքուարը Լազարը միւհիմ պիր իշ իշիւն Բարիսէ կէօնէրէճէլինի պէյան վէ քէնտի ատամլարընտան պիրինի Լազարա թէրֆիգ էթմէսինի րէճա իտէրէք, Գօնթ տը Բահօն տաիի պունա մուվաֆազաթ էթտի :

Նիհայէթ վէտա իթմէք վէ այրըմազ զէմանը կէլտի չաթ տը, Գօնթէս տը Բահօն զէվճի Աննիկալըն պօղաղընա սարըմըլ այրըլմամագտու, վէ գալպի բարչալանանազ տէրէճէտէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտու իտի :

Պէօլլէ պիր հալը եէէս իշթիմալին տէվամը Գօնթէս հապգընտա սուի թէէսիրի օլանաղընը Գօնթ տը Բահօն ֆէհմ էյլէտիկինտէն, իշի գըսսա քէսմէնին չարէսինէ պազտը վէ պիր սոն տէֆա տահա Մարիյի սինէսի իւզէրինտէ սըգտըգտան, վէ Օլէմը իլէ Սէն-Սէքլանը էօրթտիւքտէն սօնրա :

— Ճիհանտա էն զըյմէթտար օլան մալիմի սիզէ թէսլիմ վէ իհալէ իտիյօրու . . . էկէրչի օնու վէ պէնի սէվէր իսէնիզ, էյի պագընըզ . . . — տէյուպ վէ Մարքի իլէ Օլէմրին ճէվապընա պիլէ պէքլմէյիպ, Գօնթէսի պուլունտուղու հալը էսէֆէնկիպտէ պըրագարագ, Գօնթ՝ սալընտան չըզըլ հէման արապաղընա աթլաւը— վէ «Հայտէ» տէյու պաղըրտը :

Օլէմը իլէ Սէն-Սէքլան պաղչէտէ արապանըն սէսինի ալտըգարընտա, հէման քէնճէրէյէ գօլտուլար :

Արապա սիւրաթլէ մուֆարազաթ էյլէտի : Օլէմը իլէ Մարքի պիր միւտտէթ պիր պիրլէրինէ նազար էթաթէտէն սօնրա, սանտալիյէ իւզէրինէ կըղըլմըլ վէ եալրիւլ կէօղլէրինտէն ոգան եալտան սաղ օլտուղու անլալըմազ տա օլան Գօնթէս տը Բահօնուն նէգտինէ կէլտիլէր :

Օլէմբ, Գօնթէս տըր Րահօնուն էօնիւնտէ տիգ չէօքիւս :

— Նիօջիւն պէօյլէ գաթը իւմիտ էտիյօրսուն, նիհայթ շու պյըրըզ տէ-
նիլէն շէյ ալէսսէ վիլէ գարըլարըն էքսէրիսինն կիւլէ կիւլէ թապի օլտուզ-
լարը կէչիճի պիր քէտէր տիր . էլ համտ իւլլահ Գօնթճա հիչ պիր թէհիլքէ
եօգ . րահաթճա եօլնուլուզ էտիւ գարիպէն ափտէթ իտէճէլինէ շիւպհէ եօգ
տոր , — տէտի :

Գօնթէս Մարի ետփաշճա վէ մահզուճանէ պաշընը էյիւ վէ կէօզլէրինի
աաիւմանէ տօղրու գալտըրըզ :

— Խալըր . . . Խալըր . . . արթըզ կէօրմէյէճէլիմ . . . Խալըր , պիր
աահա աալա կէօրէմէյէճէլիմ — տէտի :

Մարքի քէնտի քէնաիյէ, — Նէ զարիւ պիսս . . . պիշարէ գարը շու հիս-
սինի էյիճէ թարիֆ վէ թէֆհիմ էտէմէյօր — տէտիքտէն սօնրա , Գօնթէսէ
խիթապէն, — Պէօյլէ վահի վէ մուճիպի ըզթըրապ օլան միւթալալարը ֆիքրի-
նէ կէթիրմէ , Գօնթ սէնի պիգէ թէսլիմ , վէ էն զըլմէթլի մալի հիւքմիւնտէ
սէնի մուհաֆազա էթմէմիգի թափսիյէ էյլէմիշ տիր : Էկէր սէնին զհհինին վէ
գալպինի րահաթլանտըրմաղա մուվաֆֆազ օլամազ իսէք , հազգըմըզտա իպ-
րազ էթմիշ օլտուզու էմնիյէթէ շայէսթէ սալըլամալըզ : Գօնթ քէնտիի պու-
րատա պուլուլունու պա կէօրէճէք օլսա ֆէվզ էլաաէ մէեուս օլամաղը շու
հալը էսէֆիլթիմալինիգէ մուզապէլէ վէ զալէպէ իյթմէնիգի քէնտի նամընա
օլարագ լէճա վէ նիյապ իտէրիմ : Չիւնքի շու հալին նէթիճէտի սիգին իշիւն
բէք վէխիմ օլապիլիր . . . Գօնթուն մուճիպի իհետսը սէն սին . . . հիչ օլ-
մաղսա օնուն խաթըր իշիւն օլսուն քէնտինի սագըն :

— Էվվէթ հազգըն վար, պէն տէ էօյլէ օլտուզունու աշլայօրում . լաքին
գապահաթըմ նէ՞ տիր, զաիֆիմ, քէնտիմի զապթ էտէմէյօրում . պէվճիմին
պըրազըզ կիթտիյինի կէօրտիւմ իսէ , քեամիլէն եալընըզ գալտըմ վէ մէզա-
րա կիրտիմ զանն էթտիմ :

— Էվվէթ , էվվէթ , խաթա էտէյօրսուն , պէօյլէ տիվանէճէ խալալաթա
էմնիյէթ էտիպ աուրմալա հազգըն եօգ տոր , Խալըր , եանընտա թէալիւ-
գաթընըզտան սէնի տէրէճէի նիհայէտէ սէվէն վէ մէզարա պիլէ սէնին իլէ
պէրապէր կիրմէկէ հազր օլան էքի քիլի , իքի տօսթ օլտուգճա , պիր վէճէ
իլէ եալընըզ գալմըզ սալըլամազսըն :

Մարքինին շու սէօզլէրինտէն՝ Գօնթէսին խէլէճանը հալի պիր ազ թէս-
քին օլուպ , Օլէմբ իլէ Սէն-Մէքզանըն էլլէրինի թուլթուպ սըգարագ :

— Հազըգաթէն , գապահաթըլըմ , լաքին գալպիմին նէ հալտէ օլտու-
զունու պիլէմէզսինիգ , մա մաֆիհի թէհամմիւլ էտէճէլիմ , — տէտի Գօնթէս :

— Պիզ տէ սիգին քէսպի գուվվէթ էթմէնիգէ եարաըմ էաէրիգ — տէյու
Օլէմբ ճէվապ վէրտի :

Իւշ կիւն միւրուր էթտի , շու իւշ կիւն զարֆընտա , Մարքի իլէ Օլէմ-
բին Մատամ տը Րահօն հազգընտա իպրագ էյլէտիքլէրի աասըր մուհապպէթ
վէ խալիսէթի թարիֆ էթմէք մուհալ գապիլինտէն տիր :

Նիհայէթ Գօնթէսին խէլէճանըն հէման քեա իլէն թէսքին վէ թէխալլա .

յաթը վահիյէսիսի պիր տէրէնէյէ գատար տէֆ իթմէկէ մուվաֆֆազ օլտու-
լար :

Էքսէրիս Գօնթէս տը Բահօն , աղլայս աղլայս ,

—Նէ՛ գատար Թաթլը շէյ տիր «էվիլմէք —տէր իտի : Գօնթ Աննիպալ
կիտէլիտէն պէրու , «նտէն պաշգ» պիր շէյտէն պահս օլունմատըղը միսիլու
հարէքէթինին տէօրտիւնծիւ ագլամը Օլէմը իլէ Գօնթէս տը Բահօն վէ Սէն-
Մէքան , գարուեա եագըն օլան քէսթանէ աղանլարընըն ալթընտա օթու-
րուպ գօնուլտըգլարը սըրատա , Մարքի ,

—Գօնթուն շու արալըգ Բարիսէ մուվասէլէթ էթմէքտէ օլտուղունա
շիւպհէ եօգ : Սէնի սիւլիւնէրէք խանէսինէ կիրմիշ օլտուղունու վէ սանա
մէքթուպ եագմագտա պուլունտուղունու կէօրիւյօրում զանն էտիյօրում պիր
հաֆթայա գալմագ պիր մէքթուպ ալըրսըն . —տէտի :

—Սէ , Մարքի , Ալլահ իշիթսին աղղընտան , պիր մէքթուպ ալանագ օլ-
տում քեամիլէն կէօնլիւմ րահաթլանըր :

Շու սըրատա , եօլուն իւզէրինտէ տօլու տիգկին գօլմագտա օլան պիր
աթըն ալագ սէսլէրի իշիտիլմէկէ պաշլատը :

Գօնթէսի պիրտէն տիթրէմէք ալըպ ,

—Քիմսէյի պէքլէտիյիմիզ եօգ . . . պու գատար սիւրաթլէ կէլէն աճապ
քիմ տիր . —տէտի :

—Պու կէլէն Թաթ արա պէնղէյօր , պէլքի մէմուլ էթտիյինիզ վագըթտան
էվվէլ Գօնթտան խապէր ալանագ սընըզ :

Ձըգան կիւրիւլտիւ , երլտըրըմ կիպի սիւրաթլէ իլէրիլէմէքտէ իտի :

Պիր աղ սօնղրա , պիր սիւվարի նիւմայան օլտու . Մարքինին շէհրէսի
սօգսուլուպ բէմալը թէլաշէ իլէ ալաղա գալգտը :

—Ալլահ մէրհամէթ էթսին , դաննըմ Լազար տըր , —տէտի Մարքի :

—Լազար մը—տէյու թէքրար իթտի Մատամ տը Բահօն . —Լազար նի՞-
շիւն կէլիյօր . պիր Ֆէլաքէթ վուգու պուլմուշ օլմալը . եօ՛գ , եօ՛գ , օ տէ-
յիւ . . . օ տէյիւ , Լազար օլմագ :

Ֆիլվագը կէլէն սիւվարի Լազար իտի :

Լազար պիրտէն աթընը տուրտուրթուպ , աշաղը էնտի :

Լազարըն նէֆէսի բէսիլմիշ , ալագտա տուրաճագ հալի գալմամըզ վէ
շէհրէօրինտէ տէհշէթլի պիր հալ բէյտա օլմուշ իտի :

Գօնթէսին գալպինի սլը խէլէճանը Ֆէվգէլատէի նալէհանի իսթիսպ
իտիպ , Լազարա աէպէպը մուվասէլէթինի սօրմագ իսթէտի իսէ տէ , միւզ-
թէտիր օլմայըպ , սէօզիւ աղղընտա գալտը , վէ եալոնըզ իշարէթլէ չարուգ
սէօլլէմէսինի Լազարա անյաթտը :

—Նէ՞ օլտու , նէ՞ վար , Նի՞շիւն կէրի կէլտին—տէյու Մարքի սիւվալ
իթտի :

—Ֆէնա խապէր կէթիլիյօրըմ . վէրէճէյիմ Ֆէնա խապէրտէն տօլայը
Գօնթէսին աֆվընը իսթիլիւմ իտէրլմ—տէտիքտէ , Գօնթէս էլլէրինի սըգա-
րագ .

—Ա՛հ, Գօնթ էօլմիւլ—տէյու պաղըրտը :

—Խա՛յըր, Մա՛տամ, Խա՛յըր . եարալանտը . պէլքի տէ աղըրճա եարալանտը . լաքին եէմին իտէրիմ քի էօլմէմիլ տիր :

Շու սըրատա էօյլէ պիր հալ վուգու պուլտու քի, Թարիֆի բէք միւլ-բիլ տիր :

Առագու պուլան ֆէլաքէթին խապէրի իւզէրինէ Գօնթէսին քեամիլէն Թազաթ վէ մէճալի քէսիլէճէյի մէմուլ իքէն, մուղայիրի օլարագ, սօղուզ գան իլէ վէ մէթին պիր սէտա իլէ սիւվալէ իօլթիտար իտիպ :

—Շու Թէհիբէլի եարայը քի՞մ եարտը . պիր ձինայէ՞թ էսէրի մի տիր—տէյու սօրտըգտա :

—Խա՛յըր, Մատամ, ճինայէթ եօգ . ֆազաթ տէհէթիլի պիր գազա վուգու պուլտու . տիգ պիր եօգուլ իւզէրինտէ, արապանըն օգուլըն գէն-ճիրի գըրըլըպ, արապա հայվանլարըն իւզէրինէ տիւլտիւքճէ հայվանլար պաշ աշաղը սէյիրթիւլ, նիհայլի քէօլէնին պիրինտէ արապա պիր ուչուրումտան աշաղը եուվարլանարագ գըրըլվէրտի . էթրաֆտան եարալմա եէթիլիլտիյի սըրատա, Գօնթ պայըլմիւլ վէ պիրի պաշընտա վէ ս պիրի օմուզընըն իւս-թիւնտէ օլարագ ալտըլը տէրին եարալաշտան սէյլ կիպի գան պօշանժագ-տա պուլումմըլ իտի : Պիր Թէժկէրէ իւզէրինէ ռթուրտըլըպ, էն եագըն օլան պիր քէօյին լօգանթասընա նազլ իտիլտի . օրատա պիրաղ քէնտիյի պուլ-տու վէ հէթիմէր տէ եէթիլտիլէր :

—Հէթիմէր նէ՞ օէօյլէտիլէր :

—Գօնթու էօլիւմտէն գուրթարագ, պէլքի քեամիլէն մուհալ ոլմատըլընը պէյան իթտիլէր :

Մատամ տը Բահօն հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայարագ :

—Պէլքի քեամիլէն մուհալ տէյիլ մի իմի՞լ . տէմէք քի Գօնթտան իւմիտ եօգ :

Պուրաճըգտա, Մարքինին իաթիհասալ իթմիլ օլտուղը մուվաֆիտգաթ մու-ճիպինճէ, Լազարըն տա Գօնթ իլէ պերապէր կիթմիլ օլտուղընը թէքրար իխթար իտէրիմ :

31

Պիր միւտաէթճիք ոսնրա Գօնթէսին աղլամասը քէսիլտի վէ պաշընը գալըրըլպ :

—Պու ֆէլաքէթ նէ՞ Թարաֆտա վուգու պուլտու—տէյու սիւվալինէ :

—Լանժըրօն նամընտա պէօյիւճէք պիր գարիյէյէ եագըն—տէյու ճէվապ վէրտի Լազար :

—Պուրատան ուզա՞գ մը :

—Մ՛հ, չօգ ուզագ . տօլու տիղկին ալթմըլ միլ մէսաֆէ գաթ իթմիլիմ :

—Գօնթ Լանժըրօնտա՞ մը գալտը :

—էվլէթ Մատամ, Պէյալ-ն նամ լօգանթատա :

—Օ՞ կիւնիւ մի օրատան հարեքէթ իթտին :

—Վազգուսթտան պիր սաաթ սօնրա եօլա չըգտըմ :

—Օրատան հարեքէթինտէն մուգատտէմ Գօնթու կէօզին իլէ կէսր-տի՞ն մի :

—Օ շէրէֆէ նաիլ օլտում :

—Սէնի թանըտը՞ մը :

—Էվլէթ Մատամ :

—Սէնին իլէ լազըրտը էթտի՞ մի :

—Էվլէթ էթտի . վէ աղզընտան չըգան սէօղլէր շունլարտան իպարէթ իտի . «Վազթըն միւսատտէսի եօգ , չիւնքի կիւնլէրիմ սայլը տր . պինսէն ալէյհ սալա վազըթ զաի ինմէյիպ կիթ Գօնթէսէ սէօյլէ քի , էկէր էօլէճէք իսէմ , պիր տահա քէնտիսինի կէօրտիւքտէն սօնրա էօլմէք իսթէրիմ :

—Ահ . պէն տէ օնու պիր տահա կէօրմէք իսթէրիմ . կիտէյիմ նէրէտէ իսէ պուլոյըմ . էճէլ պէնի օնուն եաթաղը պաշընտա կէօրիւր իսէ պէլքի բէնչէսինի աթմաղա ճէսարէթ իթմէզ . —վէ մուալսաթէն Սէն-Մէքզանն խիթապէն . —Էմր էթ , խըզմէթ քեարլարա խապէր վէր . . . արապալար ցօ-շուլտուղը կիպի եօլա չըգաճաղըմ—տէտի :

—Իքի սաաթտան հէքսի հազըր օլուր , պէն տէ սիգէ րէֆազաթ իթ-մէք արգուսընտայըմ—տէյու Մարքի ճէվապ վէրտի :

—Մաէթթէշէքքիւր գապուլ իտէրիմ . . . հաթթա մէմնուն վէ միննէթ-տարըն օլուրըմ :

—Պէն սէնտէն այրըլմազ իսթէմէմ , պէն տէ պէրապէր կէլիրիմ . . . տէտի Օլէնր :

—Սէ՞ն տէ մի . միւմքին մէթթէպէ սիւրաթլէ իճրա իթմէք իսթէտիյիմ սէյահաթըն եօրկուսըղընը կէօզինէ ալտըրը՞օրմըն :

—Եօրկուսըղը քի՞մ տիւլիւնիւր . շու հալը էսէֆիլիթ իմալտէ , հիշ պիր լէճհէ վէ հիշ պիր սէպէպէ մէպնի սէնտէն այրըլմամ :

—Սէն տէ կէլ , ազիլ տօսթում , հէմլիրէմ . շու հիւսնիւ նիյէթ վէ խա-րիսէթի պինիհայէնտէն տօլայը Ալլահ սէնտէն րազը օլտուն :

—Խըզմէթ քեարլարտան հա՞նլըլարընը պէրապէր ալմազ արը նիյէթին—տէյու սիւվալ իթտի Մարքի :

—Արապահը պաշը Ֆիրմէն իլէ , քէնտի ուշադ վէ պէսլէմէմի :

—Միւսատտէնիլլէ պիր շէյ սէօլլէյի՞մ մի :

—Շիւպհէսիլ :

—Ուշաղա հիշ լիւզուսումըզ եօգ , չիւնքի Լազար պիլիմ իլէ պէրապէր կէլէճէք տիր . պինսէն ալէյհ , ուշագտան սարֆը նազար իթսէք :

—Տիլէտիյին կիպի թէրթիպ իթմէկէ մէզուսըն . եալընըզ նէ եարըլ-մազ լազըմ իսէ չաբուզ եարըլմասընը թէնպիհ էթ . ատէթա եանըպ թու-թուշույօրըմ , վէ եօլա չըգմարըզ պիրապ տահա կէճիքի իսէ , եա էօլէճէ-յիմ վէ եաթօտ տիվանէ օլաճաղըմ :

Ազլամ իւսթիւ սաաթ օնտտ թէրթիպաթը լազըմէ իքմալ իտիլիլ իտի :

Պիր չի ֆիթ գուլիէթլի պարկիր գօշուլու գալի պիր արապա գարուըն էօնիւնէ կէլտի տուրտու :

Գօնթէս իլէ Օլէնր հէման արապայա կիրտիլէր , Մարինէթ տէ գարըլարընա օթուրտը : Անասթագի Կօտէն՝ Սիմօն Բայմօնըն թէրթիպքէրտէսի օլտն իլաճը իչէլիտէն պէրու , քէսպը սըհէթ վէ աֆիյէթը թամմէ իտէմէմիլ օլտուղընտան , գօնագաան չըգըպ , ճիվար քէօյիւն պիրինտէ օն սէնէլիք խըզմէթինէ մուգապիլ Գօնթէսին քէնտիսինէ հէտիլէ օլարապ վէրմիլ օլտուղը խանէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ իտի . վէ շու միւնասէպէթլէ , Մարինէթ՝ Անասթագիինէ եէրինէ Գօնթէսին խըզմէթը մախսուսէսինէ թային օլուըն մուշ իտի :

Լազար չըգտը արապաճընըն եանընտա օթուրտու :

Սէն-Մէքզան Քէպէր նամ աթա պինմիլ արապայա բէֆագաթ իթմէկէ հաղըրլանմըլ իտի :

Արապա եօլա չըգտը . աթլար թըրըսա պըրագըլտը . պէօլէ աճէլէթէն եօլա չըգըլտըղը ճիհէթլէ , արապայա լազըմ կէլէն եայլար գօնուլմատըղընտան , կիւնտէ օն պէլ օն ալթը միւտէն զիյատէ մէսաֆէ գաթ իթմէք գապիլ օլտամամագտա վէ եօլտա տիկէր պիր չի ֆիթ հայվան սաթըն ալընմագ թէսապվուր իտիլմէքտէ իտի :

Գօնթէս պիր ան էվվէլ մուվասէլէթ իթմէք արզուսը մուղայիրինտէ օլարապ , արապանըն եալալ եիւրիմէսինտէն մէյուս օլտուղճա , Մարքի տը Սէն-Մէքզան՝ էլինտէն կէլտիլի գատար Գօնթէսի թէսէլի իթմէկէ զայրէթ իտէր , վէ գաւասպա հէքիմէրինին Գօնթուըն եարալարընը միւլալաղալը սուրէթտէ կէօսթէրմիլ օլտուղլարընը , վէ տէօրթ կիւն իլինտէ եէթիլտիքլէրինտէ հէման քեամիլէն եարալարը կէչմիլ պուլաճագլարընը պէյան էլէտիլի միսիլիւ , Օլէնր տալի թաթլը սէսի իլէ Սէն-Մէքզանըն գուլլանտըղը լիսանը գուլլանր իտի : Գօնթէս՝ Մարքի իլէ Օլէնրին շու սէօգլէրինտէն քեամիլէն քէսպը էմիլիէթ իտէմէմէքտէ իտի իսէ տէ , պիր տէրէճէյէ գատար հէյէճանը հալի թէսքին օլմուշ վէ ճէրիհատար օլան գալպիւնճէ պիրագ իւմիա իթմէկէ պաշլամըլ իտի :

Հարէքէթլէրինին իքինճի ագչամը՝ եօլմուլար պիրագ շէյ եէմէք վէ եաթմագ իւղրէ , Սէն Ժիւս գարիլէսինտէն իւլ միլ մէսաֆէտէ ճատտէնին իւղէրինտէ վազը Մասսիագ գարիլէսինտէ արամ իթտիլէր :

Գօնթէս՝ ճիւզի պիր շէյ եէյիպ , Սէն-Մէքզանըն պէրապէրէէ ալմըլ օլտուղը Սքանիա շարապընտան պիր գալ տամլա իշտիքտէն սօնրա , ույգույս սայանամայըպ եաթագ օտասընա չէօիտի . Օլէնր իլէ Մարինէթ տալի սլէրապէրճէ չըգըպ , Գօնթէսի սօյուընտուրտըլար վէ եաթըրտըլար : Պաշընը եաթըրղա գօր գօմագ ույգույս տալտը . Մարքի՝ Լազարը չաղըրըպ , պիրաղը իլիլմիլ օլան շարապ չիլէսինի կէօսթէրէրէք , ալըպ կէօթիւրմէսին վէ Գօնթէսին արապաճընընա իքրամ իթմէսին թէնպիլ իթտի :

Շու թէնպիլին իլէ պէրապէր , Մարքի պիր տէ իւրէթ գալտըրալ քի , խըզմէթընտը պու իւրէթին մանասընը տէրհալ անլատը , վէ այնը իւրէթլէ ճէվապ վէրտի :

—Պաշտօնս պիտի քննենք քանի որ մը տըր—տէյու Լազար սիւվալ իթտի :

—Վար տըր . գարանլըզ քեամիլէն պաստըգտան սօնրա , Գեղէրին էյէ-
րինի թագըպ , օտամա կէլիպ խապէր վէրմէլիսին :

Սաթ տօգուղտա Լազար կէլիպ էֆէնտիսինին գարուսընը եազաշնա
ուրտու :

—Նէ՞ տիր օ :

—Աթընըզ հազըր տըր :

—Արապաճը նէ՞ սուտա :

—Գըսմէթինտէն մէմնուն օլուպ , սաղլըզընըզա պիւթիւն շիշէյի պօ-
շալթտը :

—Սէն իշմէտի՞ն եա :

—Խա՛յըր , օ գատար ահմագ տէյիլիմ . պաշըմ աղըրյօր տէյու պէհանէ
իտէրէք . գատէհի տուտաղըմ գատար կէօթիւրիւր վէ տէրհալ տուտաղլա-
րըմը սիլէր իտիմ :

—Տէմէք քի Ֆիրմէն տէրին տէրին ույույօր :

—Սօն գատէհի տահա իշմէտէն , գուրչուն կիպի մասանընիւզէրինէ եը-
ղըրպ խըրլամաղա պաշաւոր . լօգանթանըն խըզմէթ քեարլարընա սէրխօշ օլ-
տուղընը անլաթըպ եաթաղընա գատար նազլ իթտիրտիմ :

—Պու խապէրին բէք ալա , մէմնուն օլտում , Լա՛զար—տէտի Սէն-
Մէքլան :

—Էսթաղֆըրուլլահ . շու պիշարէ էօլէճէ՞ք մի :

—Նէ միւնասէպէթ . իքի իւշ կիւն խասթալըզ չէքտիքտէն սօնրա էվ-
վէրի հալինտէն զիյատէ սըհհէթը թամմէ քէսպ իտէճէք տիր :

—Շունա մէմնուն օլտում . գամիրիմէ տօգուսմըշ իտի . պիշարէ Ֆիրմէն
այալ ու էվլատ սահիպի տիր :

Մարքի պէլինէ պիր չիֆթ տապանճա եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա , աշաղը
էնտի , աթըն իւզէրինէ աթլատը , վէ Սէն Ժիւտ գարիյէսինին եօյունու
թութտու :

Պիր սաաթ զարֆընտա Մասսիագտան Սէն Ժիւտէ կէլտի . անճագ , քէօ-
յիւն իշինտէն կէշմէյիպ , էթրաֆընտան տօլաշտը վէ կէլիպ Կիլեօմըն լօգան-
թաւընըն պաղլէ թարաֆընտաքի չըրըր տիվար էօնիւնտէ տուրտու . իքի
բարմաղընը աղընա գօյուպ , իւշ տէֆա այնը կէճէ գուշու սէսինէ պէնզէր
պիր սէս չըգարտը :

Պու սէս՝ Ժիւլի իլէ քէնտիսի պէյնինտէ պիր իշարէթ մագամընտա օլ-
տուղընը թարիֆէ հաճէթ եօգ տըր :

Սն օն իքի տազըզա կէշմիշ օլտուղը հալտէ , հիշ քիմսէ կէօրիւնմէտի-
յինտէն , սէսին իլիտիլմէմիշ օլմասընը զանն իթտի իսէ տէ , շու սըրատա ,
պաղլէնին իշինտէ սիւրաթլէ պիր այագ սէսի իլէ պիր նէֆէ՝ սէսի ուտը :

—Սի՛գմիսինիզ , Մա՛րքի—տէյու այնը վագըթտա պիր սէս՝ իշիթտի :

—Էվլէթ , աղիգիմ՝ Ժիւլի , պէն իմ . սանա չօգ տէյէճէյիմ վար . չըրը-
տան աթլա տա եանըմա կէլ :

Թիւլի պիսսուհուլէ չըրբընըն պէրի թարաֆընա կէշտի :

Սիգի պէքէթիմ ամմա գապահաթ պէնտէ տէյիլ . չըգարմըն օլտու-
զընըզ սէսի ալտըղըմ սըրատա , եաթմաղն կիտէյօր վէ սիգի տիւլիւնիւյօր
իտիմ . էլլէրիմ օ տէրէճէ . տիթրէմէքտէ իտի քի , էլպիսէմի թմզընմաղա
միւզթէտիր զլամայօր իտիմ . պիր տէ բէտէրիմի ույանտըրմաճազ իշիւն զա-
յէթ եափաշ չըգմաղա մէնպուր օլտոււմ . նիհայէթ իշթէ կէլտիմ :

Մարքի էյիլիպ , Թիւլիյի գուճագլատը վէ էօնիւնէ օթուրթտըգտան սօն-
բա , աթընը սիւրիւվէրտի :

Թիւլի ֆլվգէլատէ պիր թէլաշէ իլէ .

— Նէ՞ եարըյօրսըն — տէյու սօրտուգտա , Մարքի ճէվապէն .

— Նաղընճուղըմ , սէնի ալըպ կէօթիւրմէյօրմ , վէ կէօթիւրմէյէ տէ հագ-
զըմ վար . չիւնբի սէն պէնիմ մալիմսին . վագըթ կէլտի չաթտը . . հէր շէ-
յի հպար լթտիմ . . պիր գաշ սաաթտան պէնիմ զէվճիմ օլաճագսըն :

— Ա՛հ , պիշարէ պապաճաղըմ . . եարըն պէնի պուլմազ իսէ նէ՞ տէ-
յէճէք :

— Քէտէրի բէք գըսսա միշտտէթ սիւրէճէք , եարըն ագչամ օլմագտան
Մարքի/գ տը Սէն-Միքզանը քէնտիսինէ կէօթիւրիւպ կէօթէրլճէյիմ :

— Մարքի/գ տը Սէն-Մէքզանը՞ մը . ինանայըմ մը . աճապա բույա տէ-
յիլ մի տիր :

— Էյյլէ պիր բույա քի , ույանըլըպ տա կէշմէյէճէք տիր . էօյլէ պիր
պաթիյսրըրգ բույասը քի , սօնու եօգ :

Պու միւքեալէմէ Մարքի իլէ Թիւլի պէյնինտէ ճէրէյան իթտիյի սըրատա ,
Քէպէր տուրմագսըզըն գօշմագտա իտի :

32

Մարքինին աթը , թաշըմագտա օլտուղը եիւքիւն ադրըրըղընը տույմագ-
սըզըն՝ է պրէօյլ օրմանընա վասըլ օլմագտա իտի . օրմանըն իշինտէքի եօլուն
իթթարաֆընտաքի ապաճար , եօլուն իւզէրինի էօյլէ պիր գարաթմըշ վէ
շափզըն հուլուլինէ օ տէրէճէ մանի օլմուշ իտի քի , եօլ առէթա գարանըզ
իտի :

Սէն-Մէքզան մահմուզը ուրտուգտա , Քէպէր պիր գաթ տահա սիւրաթ-
լէ գօշմաղա պաշլատը :

Թիւլի՝ իբի էլլիլէ հայվանըն սաշլարընա սարըլտը , առէթա գօրգմաղա
պաշլատը :

Կէճէ վագթը քէնտիսինի ալըպ կէօթիւրմէքտէ օլան շու աթըլընըն հա-
գըգաթէն պիր ինսան օլուպ օլմատըղընա թէրէտտիւտ իտիպ , բուհուհու
շէյթանաթէտիլիմ իթմէք խաթասընա տիւշմիւշ օլմասը , վէ պէլքի նամալիւմ
պիթ ճէհէնէմ պիրտապընըն նակէհան աշըլըպ , քէնտիսինի եութաճաղը ֆիթ-
րինէ զհիպ օլտու :

Աթ իւէ՝ կիթտիքճէ սիւրաթլէ գօշմագտա , վէ Թիւլինին խէփֆ ու տէհ-
շէթինի սըթըրմագտա իտի :

Նակեհան Սէն-Մեքղան աթընը տուրտուրթտու. ճէրէյան իտէն նէհրին ճըղըթըսը իրտիւմէթտէ, վէ եօլուն քէնարընտա սօշ թարաֆտա խայալ մա-
յաւն պիր պէնա միւշահէտէ օլունմադտա իտի :

— Կէլտիք — տէտի Սէն-Մեքղան :

— Պուրատա՞ մը պիրի եէքտիկէրիմիլէ գազուշտուրաճադար :

— Խա՛յըր, նազըմ. անճագ պուրատա շու էվին իշինտէ, էմիլէթը քեա-
միլէմ օլտուղը էյի պիր գարընըն թանթը նէղարէթինտէ պու կէճէյի կէշի-
րէճէքսին : Սէն պիլլադը իսթիրաֆաթէթ. պէն տէ կիտիպ բաբասը ալայըմ
էրքէնճէ կէլէյիմ, պոչնտան քիլիսէյէ կիտթրիդ վէ նիքեահըմըղը իճրա Կթտի-
րիլիդ — տէտի :

Մարքինին շու սէօղէրինի ժիւլի իշիթտիքտէ, Սէն ժիւտ գարիյէսինտէն
մուֆարազաթ իտէլիտէն պէրու գալպինի էզմէքտէ օլան սըզլէթը ըզտըրապ
հիքմէթ նէվինտէն օլաբագ պիրտէն պիրէ միւնտէֆի օլուպ, եալընը՝ մու
հապպէթ վէ ասպտէթը հալինի տիշիւնմէկէ վէ օ անէ գատար զահիպ օլ-
մուշ օլտուղը վէքվէսէ վէ իհթիրազաթ վէ ըզտըրապաթտան տօլալը մահ-
նուպ օլմաղա պաշլատը :

Սէն-Մեքղան աթտան աշաղը էնիպ, ժիւլիլի գուճագլատը, վէ աթընը
եէտէյինէ ալըպ, կէօրմիւշ օլտուրադարը խանէյէ եագլաշտը վէ գարուշու իւշ
տէֆա չալտը :

— Քի՞մ տիր պու վազըթ պուրապ կէլէն — տէյու իշէրտէն պիր սէս
չըգտը :

— Պէն իմ, էֆէնտի տիր — տէյու ճէվապ վէրտի ասըլգատէ Մարքի :

— Պէն իմ, էֆէնտի տիր, տէմէք գօլայ տըր. վէ ֆագաթ եալընը՝ պիր
քիլինին պու շէօհրէթի թաշըմաղա հագգը վար տըր :

— Իշթէ օ հագգը օլան քիմսէ պէն իմ :

— Էօյլէ իսէ իսմին նէ՞ տիր :

— Մարքի տը Սէն-Մեքղան :

— Բէք ալա . . . պիրադ սապու իտինիդ, Մարքի, շիմտի աշարըմ :

Մարքի շու հալէ տէրէճէի նիհայէտէ թէաճհիւպ իթտի. չիւնքի իշիթ-
տիլէ սէս Սիմօն Բայմօնըն սէսի օլմատըղընա էմին օլտուղը ճիհէթլէ, Լան-
թէթն սօգաղը սիհրպաղընըն պաշգասընը քէնտի եէրինէ նասալ իտէրէք խըտ-
մէթի պաշընտան գաշմըլ օլմաղընըն սէպէպինի անլայթմամագտա իտի :

Պու սըրատա խանէնին գաբուսը աշըլտը : Գաբուսընֆիլինտէ զայէթ դա-
րիպ պիր շէքտէ իսթիյար պիր գարը նիւմայան օլտու . էլինտէ քիւշիւք պիր
գանտիլ թութմագտա իտի :

Պու իսթիյար գարը՝ հէման եիւզ եաշընա գարիպ օլտուղը ճիհէթլէ,
սըզլէթը շէյիուլէթտէն պէլի պիւքիւլիւշ, վէ միւթէմատիէն տիթրէմէք-
տէ վէ պաշը Զին մայմուշը կիպի սալլանմագտա պուլունմըլ իտի . ալընա
պաղամըլ օլտուղը գըրմըղը պիր եաղըղընա ուճու արգասընտան աշաղը ա-
սըլմագտա վէ սաշլարընը քեամիլէն գաբաթմագտա իտի :

— Սիմօն նէ՞րէտէ :

— Սիմօն տիշարը չըգտը ամմա, թէլաչ իտէճէք շէյ եօզ . նէրէտէ իօտ կէլիւր : Գաբու չալընտը իսէ օնու զանն իթտիմ . պու կէճէ պուրատա պու-
լունանաղընա շիւպհէ եօզ . . . շիմտիլիք էլիմտէն կէլտիլի մէրթէպէ օնու
եէրինէ գալիմ օլապիլիքիմ վէ պանա քեամիլէն էմնիյէթ իտէպիլիքսինիզ—
տէտի իսթիյար գարը :

— Սէն քի՞մսին :

— Պ. Ն Սիմօնն էն էսկի վէ էն էյի աօթույլմ . պէնտէն պիր շէյ կիզ-
լէմէզ . հէր սըրընը սէօյլէր , Սիճն Բայճն , Յրանտաւ Արզագտան պիր շէյ
կիզլէր իսէ պէնտէն տէ կիզլէր—տէյէրէք վէ Ժիւլիյի կէթէրէրէք .

— Լաքին շու տիւպէր գըզճըղազըն նէսի՞ վար . շիմտի տիւլէճէք զանն ի-
տէրսին :

Մարքի , ըէֆիգասը Ժիւլինին երկրինէ պագտը վէ հազըգաթէն պէն-
զինին էօլիւ կիպի աթմըլ օլտուղընը , վէ անճագ այագտա տուրապիլմէկէ
միւզթէտիր իտիւկինի միւշահէտէ էյլէտի . հիսս էյլէմիլ օլտուղը հէյէճանլա-
բըն տարպէլէրի քէմալը շիտտէթլէ Ժիւլիյէ թէէսիլ իթմիլ օլտուղընտան , սը-
նըրլարը շէքիլմիլ վէ զաաֆը հալի՞ էսէրը թագաթ վէ մէճալ սըագմամըլ իտի :

— Ժիւլի , նէ՞ օլույօրսըն—տէյու պաղըրտը Մարքի :

Ժիւլի ճէվապ վէրմէք իսթէտի իսէ տէ , միւզթէտիր օլամասը . պիր է-
լիյէ երիւշիլինի կէօսթէրիպ , աղըրմագտա օլտուղընը անլաթըպ , կէօլլէրինի
գարաթտը , վէ հէման եէրէ տէվրիլէճէք իքէն Սէն—Մէքգան գապրայըպ
թութտու :

— Սօուգ սու լաղըմ տըր , կիտէյիմ կէթիւրէյիմ—տէտի իսթիյար :

— Լիւզումը եօզ , աթըմը թութ , սունտուրմանըն ալթընա կէօթիւր
պաղլա . պու կէնճ գըզ իլէ մէշղուլ օլմագ սէնին իլին տէյիլ :

Իթիլար , աւա ճէվապ վէրմէքսիզին վէ իթիլար էյլէմէքսիզին Մար-
քինին էմրինէ իսթիսալէն Քէպիլէն տիզկինինտէն թութուպ էվտէն տիշարը
չըգտը :

Ժիւլի իսէ էօլմիլ կիպի Մարքինին գուճաղընա տայանմըլ գալմըլ իտի .
Մարքի ճէպինտէն գըրմըզը սու իլէ տօլու պիր շիլէ չըգարըպ , վէ գաբաղընը
աչըպ Ժիւլիյէ գօզլաթտը . Ժիւլի ըուհու գօզլար գօզլամագ սիլքինտի , վէ
պիր հիսսը լաթիֆ տույմուլ կիպի թէպէսսիւմ իտիպ , քեամիլէն պալըտը :

Մարքի իթթիլազ իթմիլ օլտուղը թէտալիլին նէթիճէսի նէ օլաճաղընը
պիլտիլինտէն , Ժիւլինին շու հալինէ թէլաչ իթմէտի : Պիր էլիլէ գանտիլի
թութուպ , վէ տիկէրիլէ Ժիւլիյի գալտըրըպ , նէրտիւսանտան եօգարը է-
վին իք գաթընա չըգտը :

Իլք գաթտա իքի օտա մէվճուտ օլտուղը մուգատտէման գիքը օլունմըլ
իտի . մէզքիւր օտալարըն պիրի վասաթ պէօյիլքլիւքտէ վէ տիկէրի քիւշիւք
իտի . Ժիւլիյի եաթաղա եաթըրըպ տիշարը չըգաճաղը սըրատա , գաբունու
էօնիւնտէ իթթիլար գարըլը գարըլալըպ , վէ գարը կէօգիւնէ միւնասէպէթ-
սիզ տէրէճէտէ պէօյիւմիլ կէօրիւնէրէք հայրէթտէ գալտը . պու տէֆա ,
պու գարը աօղրու տուրմագտա , գըրմըզը եաղըրգլա պաղլանմըլ օլան պաչը

սալանմամագտա վն կերչի սըֆաթընտա իիթիյարըգ ալամէթլէրի պագը ի տի իսէ տէ , թավր ու հարէթէթնէ զայէթ կէնէլէնմիչ վէ կէօզլիւքէրինին ալթընտա կէօզլէրի բարը բարը բարլամագտա պուլունմուչ իտի :

— Պու նէ տէմէք տիր—տէյու սիւվալ իթտի Սէն-Մէքզան :

— Մատամ քի սիզ պէնի թանըմատընը , տէմէք քի Գօնթէս տը Բահօն տա թանըյամայածագ տըր :

— Սիմօն Բայմօն—տէտի Մարքի թէածնիւպլէ :

— Թա քէնտիսի . շու թէպտիլը հալ վէ գըյաֆէթի պէլէնտիօն մի :

— Լանէթ օլսուն . ամմա մահիր գարը իմիշտին . սէնի օյունտա քէնտինէ օրթագ իտէն գազանածաղընա չիւպլէ եօգ :

Սիմօն էլիինի հաթաղա տօղրու ուզաթտը :

— Պու կէնճ գըզ քիօմ տիր . . . —տէյու սիւվալինէ Մարքի ճէվապ վէրէճէք եէրտէ :

— Գօնթէսէ պէնզէյօր մը—տէյու սիւվալէ չիթապ իթտիքտէ , Սիմօն տէհէթի իյմա իտէր պիր սէտա սալըվէրտիքտէն սօնրա :

— Ղարիպ սուրէթտէ . . . էվվէթ . . . սահիհ պէնզէյօր . . . էօլէ-ճէք օլան պու մը տըր—տէյու սիւվալ իթտի :

Սէն-Մէքզան պիր իչարէթլէ օ օլտուղընը անլաթտը :

— Պիչարէ գըզըղազ . կէօրիւնիւր քի պու գըզ սէնի սէվէր իմիչ վէ սէն տէ անը գէհիրլէմիշտին :

— Պէնի սէվէր օլտուղը սահիհ տիր . Փագաթ եէմին իտէրիմ քի , տա մարլարընտա պիր գաթրա պիլէ գէհիր ճէրէյան իթմէմէքտէ տիր : Գըզը պու հալէ կէթիւրէն պէն տէյիլիմ . թէհիլքէլի պիր իլլէթին տէրէճէի նիհայէոինէ վասըլ օլմուչ օլուպ , էն մահիր վէ հազիգ հէթիմլէր պիլէ բէնչէի էճէլտէն գուրթարամայածագ պիր հայտէ տիր : Հայաթընըն միւնգաթի օլմասը , չէ-տիտ պիր հէյէճանա միւթէվազգըրֆ իտի . օ հէյէճանը տա պու ազլամ հիսս իթտի . լաքին հաղին պիր հէյէճան օլմայըու , զայէթ լաթիֆ պիր հէյէճան իտի . պու կիճէ , հիչ գահմէթսիզ , թաթլը թաթլը բույալար կէօրէրէք սէօ-նիւպ պիթէճէք տիր :

— Տէմէք քի Գօնթէս եարըն կէլիյօր—տէտի Սիմօն :

— Էվվէթ , եարըն—տէյու Մարքի ճէվապ վէրտի :

— Շայէտ եանըլըյօր իսէն . շայէտ պու գըզըղազ եարըն սապահա գա-տար եաշար իսէ :

— Շիւպլէ իթմէ , եաշամայածագ . շու գանտիլի ալ տա պէնիմ իլէ պէ-րապէր կէլ :

Մարքի արգա գաբուտան պաղչէյէ չըզըպ , գըլըճըլա պաղչէտէ պու-լունան կիւլլէրտէն պիր խայլը մըգտար քէստիքտէն սօնրա , էվէ կիրտի , փիւլինին հաթմագտա օլտուղըն օտսյա կիթտի , վէ եաթագ իլէ եէրի կիւլ իլէ տօնաթտը :

— Ահ —տէտի Սիմօն— անլայօրոււմ , պէոյլէճէ էօլտիւրէճէքսին . . .

Մարքի օմուզլարընը սիլքէրէք .

— Պիշարէ չօճուգ չիչէյի չօգ Կէվէր, վէ էքսէրիյա «կիւլլէր իչինտէ պօ-
ղուլմագ իսթէրիմ» տէր իսի- իշթէ պէօլլէլիքլէ իլէ արգուսու իճրա օլընաճագ
տըր :

Գապիլէ Սիմօն իլէ պէրապէր, Սէն-Մէքղան Ժիւլիին ետթաղը օտա-
տան, տըղարը չըգըպ, գաբույու քիլիպէտի վէ անաթարը ճէպինէ գօյտու :

Սիմօնուն չէհրէտի՝ եիւղիւնէ սիւրմիւշ օլտուղու իսին ալթընտա պիլէ
գօրգուսունտան սօնտու :

33

Պէշ տագըգա սօնրա Մարքի, աթընա պիլիպ վէ էվտէն չըչըպ, Գօն-
թէս տը Բահան իլէ Օլէնթին կէճէ գալմըշ օլտըգլարը գարիյէնին եօլունու
թուլտու :

Գարիյէտէ քէնտիսինի Էքլէմէքտէ օլան աթը ախրա պաղլատը . Մար-
քի օտաւընա չէքիլտի, վէ լօյանթանըն իչինտէ հիշ քիմսէ Մարքինին կէճէքի
տէվրինտէն խապէրտար օլմատը :

Մատամ տը Բահօն սապահ սաաթ տօգուգա եագըն ույանտը, պաշը
բէք աղըր վէ գիհնի զայէթ բէրիյան ըտը . պիր գաշ տագըգա զարՖընտա
գիհնինի թօբլատը վէ իճրա իթմէքտէ օլտուղը եօլմուլուղընըն էսպապը
միւքէտտէրէսինի տիւչիւնմէկէ պաշլատը . մուախսարէն Մարինէթէ քէնտի-
սինի կիյինտիւրմէսինի վէ արապանըն զօշուլմասընը էմը իթտի :

Գօնթէս կիյինտիքտէն սօնրա, Մարքի տը Սէն-Մէքղան Գօնթէսի կէօր-
մէկէ միւսատէ իսթէտի :

Մարքի մէմուլին զոյրը վէ մուճիպի էսէֆ պու խապէր կէթիւմէքտէ օ-
լուպ, արապաճը Ֆիրմէնին կէճէ լազթը նակէհան խաաթալանտագ իլֆաի
խըզմէթ իթմէսի իհթիմալին խարիճինտէ պուլունտըղընը վէ շէտիտ պիր ը-
սըթմատան մուգտարըպ պուլունտըղընը Գօնթէսէ պէյան էյլէտիքտէ, Գօն-
թէս .

— Եա Բապպիմ, եա Բապպիմ, հէր իշիմիզ թէրս կիտիօր, պէն գա-
նատլանըպ պիր ան էվվէլ գէվիմին իէգտինէ ուչմագ արգուսընտա իքէն,
պիր մանիի ճէտիտ տահա գուհուր իտիօր . աճապա Ֆիրմէնին խաաթալըղը
թէհլիքէլի՞ մի տիր— տէյու սօրտուգտա, Մարքի .

— Մէմուլ իթմէմ, քէօյիւն հէքիմինի ճէլպ իթտիրտիմ, թէլաշ իթմէտի,
լաքին հէր նէ գատար չարուգ քէսպը աֆիյէթ իտէպիլէճէյի ֆարդսլունսա,
հէր հալտէ պիր գաշ կիւն տահա սիւրէճէք տիր— տէտի :

— Նէ՞ եարսագ, եօլմուլուղու թէէխի իթմէք գապիլ տէյիլ, պուրստա
պէքլէյէճէք օլսամ տիվանէ օլուրըմ, կիթմէլիյիմ . պիր քէօյիւն արապասընա
պիլէ գանիիմ . էկէր հէր չարէմ թիւքէնի իսէ եանա կիտէրիմ վէսէլամ :

— Բահաթընա պագ, Գօնթէս . պու գահմէթ վէ մէշագգաթլարա լիւ-
զում գալմագ . խըզմէթքեարըմ լագար արապաճըլըգ իտէպիլիւր, Ֆիրմէնին
եէրինի թուլտապիլիւր :

— Ահ . սէն պէնիմ գուրթարըմսն , արթըգ վազըթ յայս իթմէկէ
կէլմէզ , աթլարը գօշտուելար . . . չարուգ :

Գօնթէսին էմրի իճրա օլունտուղու սըրատա , Գօնթէս լօգանթաճըյը
ճէլպ իտիւպ , եիրմի պէշ ալթուն վէրտի , վէ արապաճը Թիրմէնին հէր վէճհ
իւէ էյի սպգըլմասընը թափսիյէ էյլէտի :

Արապանըն հազըր օլտուղու խապէրի կէթիրիտիքտէ , Գօնթէս վէ Օլէնր
վէ Մարինէթ արապայա պինտիլէր . Լազար տախի հաքիմանէ արապաճընըն
եէրինէ եէրլէշտի . Մարքի տախի աթընա սիւվար օլտու :

Աթլար իթի կիւնիլիք եօրկունլուգտան ղիյատէսիյէ էօրսէլէնմիշ օլտուգ-
լարընտան , աղըր աղըր եիւրիւմէքտէ , վէ Լազարըն գամշըսընը իշ եէրինէ
գօյմամագտա ըտրլար :

Մարքի արապանըն արգասընտան աթընը եափաշճա սիւրէր իտի . էօլէ
վազթը արապա Սէն-Թիւտ գարիյէսիին իշինտէն կէշտի : Քէօյէ եաքլաշ-
տըզլարը սըրատա , պիր չօգ քէօյիւնին Աիւեօմ Շատօրանըն լօգանթաճը
էօնիւնտէ պիրիքմիշ օլտուգլարըն վէ ճէմիյէթին թա օրթասընտա եիւզլէրի
վէ կէօզլէրի գըզարմըշ պիր քիմիյէնին հէօնքիւր հէօնքիւր հէմ աղայըպ հէմ
սէօյլէտիկինի , վէ սինէսինի տէօյիւպ սաշլարընը գօրարտըղընը միւշահէտէ
էյլէտի :

Մարքի՝ Աիւեօմու շու հալտէ կէօրաիւքտէ , սընըրլարը չէքիլմէկէ վէ
գալլի իսէ սիր սըգլէթ իսթիւպ էյլէմէկէ պաշլատը . շու պիշարէ բէտէրէ
թէսատիւֆ իթմէմէք իւզրէ , պաշգա պիր եօլտան կէշմէմիշ օլտուղունա թէ-
էսսիւֆ իթտի . հաթթա սիր արալըգ մահմուզլարը պասըպ , երլաղըմ կիպի
կէշիպ կիթմէկի նիյէթ իթտի իսէ տէ , իշ իշտէն կէշմիշ իտի :

Աիւեօմ տախի ուզագտան Մարքիյի կէօրմիւշ վէ թանըմըշ օլտուղընտան ,
հէման ճէմիյէթի եարըպ չըգըպ Մարքինին իւզէրինէ աթըլտը :

— Ահ Մարքի . Մարքի . սէնի Ալլահ պուրայա կէօնտէրմի . սէն րա-
հիմ . . . Նուֆուղլու պիր զաթսըն . . . պէնի պրադմա — տէտի Աիւեօմ :

Մարքի կէօյա թէաճճիւպտէ գալըպ , ղիյատէսիյէ մէրաք իթմիշ կիպի ,

— Սիւպհան Ալլահ . նէ՞ վար . ոլու նէ՞ յէհրէ . նէ՞ օլտուն , — տէտի :

— Նէ՞ մի օլտում . նէ՞ մի օլտում . գըզըմը էլիմտէն ալտըլար . պէնիմ
իշին էօլմէք տահա էվլա տրը :

— Մատմաղէլ Թիւլիյի գաշըրմըշլար մը , նէ՞ տէյօրսըն . գապիլ տէլիլ :

— Հէյհաթ , հէյհաթ քի բէք սահիհ տիր . Թիւլիյի . . . պիր տանէ ճիք
գըզըմը . . . օ նաղը ճիկէրքարէմի ալմըշլար . . . չալմըշլար :

— Քի՞մ ալմըշ , քի՞մ չալմիշ :

— Ահ . քիմին ալմըշ օլտուղունու պիլէիտիմ . լաքին պիլմէյօրմ քի . . .
հիշ պիր չէյտէն խապէրիմ եօգ . սահիհի շուրասը տրը քի . Թիւլի պուրատա
տէյիլ . . . միւթատըմ վէճհ իւզրէ , պու սապահ չաղըրտըմ քի էօրէյիմ
տէյու , ճէվապ ալմատըմ . ճէվապ ալմատըմ իսէ . . . օտասընա չըգտըմ . . .
օտասընը պօշ պուլտում . . .

— Նէ՞ վազթ լօգանթատան չըգմըշ տրը տէյու մէմուլ իտիյօրսուն :

— Պու կէճէ , եախօտ տահա տօղրուսու տիւն ագչամ չըգմըլ օլմալը . չիւնքի եաթաղը պօղուլմամըլ տըր . տիմէք քի եաթմամըլ տըր :

— Զաննըմ սէն բէք չաբուգ թէլաշա տիւլիւյօրսուն , վէ գըզընըն զայպուկէթինին էհէմմիյէթի օլմամալը տըր . օլմազ մը քի Մատմազէլ Ժիւլի , սէնին խսպէրին օլմագսըզըն ճիվարտա պիր տօսթունու , պիր արգատաշընը կէօրմէկէ կիթմիչ օլսուն :

Կիլեօմ միւքէտտէր հալտէ պաշընը սալլայըպ .

— Պանա սօրմագսըզըն հիչ տիշարը չըգմագ ըտը . վէ քէնտիսինէ հիչ պիր շէյի էսիրկէմէյէճէյիմի պիլիր իտի . ալմըշլար գաշմըշլար տէյօրում :

— Աճապա պիրիսինի սէվէ՞ր մի իտի :

— Եէմին իտէրիմ քի , սէվիլիւլիւսիւ եօգ ըտը . չիւնքի զայէթ էտիպ , զայէթ միւտէպպիր պիր գըզ ըտը . կիւլմէյի էյլէնմէյի սէվէր իտի , իչթէ օգատար . . . հաթթա պիր սէնէտէն պէրի տիր կիւլտիւլիւնի տէ կէօրտիւլիւմ եօգ . գըզըմ պիրիսինի սէվսին տէ արգասընտա՞ն մը գօշուն . ալէմ պիր աղըզտան սէօյլէսէ եինէ ինանամամ . պիչարէ չօճուգ . . . պիչարէ նազըլ գըզըմ . . . ճէպրէն ալմըլ կէօթիւրմիւլէր օլմալը :

— Ճէպրէն ալըպ կէօթիւրմիւլ օլսալար , իմտատա եէթիչիլմէսի իշիւն պաղըրաղընը իշիտիր իտին . չիւնքի էլպէթթէ քի մուգալէմէթտէ պուլունմուլ վէ ուղրաշմըլ օլաճագ :

— Հագգըն վար , ուղրաշըր ըտը . մամաթիհի . . . մամաթիհի . . . էլտէն ուչտու . . . Ահ , ագլըմ պաշըմտան կիտիյօր . . . կէօղլէրիմ գարարըյօր . . . պաստըղըմ եէր սարսըլըյօր . սէրխօշում զանն իտիյօրըմ . . . կէլ Ժիւլի , կէլ-կէլ գըզըմ կէլ . էկէր էօլմէմի իսթէմէզ իսէն կէլ . . .

Պիչարէ իւթիյար պաղըրմագտան վէ աղլամագտան սէսի գըսըլմըլ օլուպ , սէօղլէրի իշիտիլմէմէկէ պաշլամըլ , չէհրէսի գըզարմըլ , վէ տամարլաւը գապարմըլ ըտը . տայանճագ պիր մահալ արայան ամա կիպի էլլէրիլէ գօլլարըյա հարէքէթ իտուպ , տիպլէրի քէսիլտի , վէ տիւլիւպ թօրրաղըն իւղէրինէ եըղըլտը գալտը :

Մարքի Կիլեօմուն շու հալինի կէօրտիւքտէ , իւղէրինէ գօլմագտա օլան քէօյիլլէրէ խիթապէն ,

— Արգատաշլար , պու ստամա եարտըմ իտինիգ . . . եըլտըրըմ տամլասը չարմըլ , թէհլիքէլի պիր շէյ տիր ամմա , պաղէն էօլտիւրմէզ . պիր ազ գան չըգարըլսա , պէլքի գուրթուլուր . պիր հէքիմ պուլմագա զայլէթ իտինիգ :

Հագըր պուլունտըղը վագապա նէթիճէ վէրէն շու հալտէն Մարքի մէմնունէն աթընա պինիպ , խայլըճա իլէրիլէմիչ օլան արապայա եէթիլմէք իւղրէ օգ կիպի ուչտու , վէ արապայա եէթիլիւր եէթիլմէզ , Օլէնը պաշընը տըշարը չըգարըպ .

— Պիլիյօրմըսըն քի աաէթա թէլաշ իթմէկէ պաշլամըլ ըտըգ . նէ սէպէսէ մէպնի կէրիտէ գալտըն ,

— Օհ . տտի պիր վուգուաթ , կէօղիւմիւն էօնիւնաէ եըլտըրըմ տամլասընտան չարբըլըպ տիւլմիւլ օլան պիչարէ պիր իւթիյարը պիր ալ թէտափի իթտիմ :

— Գուրթու լսակիւնէ՞ք մի :

— Ումարում . պէն էլ իմ տէն կէլէնի եաբտում :

— Ա՛հ , նէ մէրհոմէթ վար շու Մարքիտէ — տէտի Գօնթէս տը Բահօն — ինսանիյէթէ խըզմէթ իթմէկէ վէ պիր Փիլիլ խայրտա պուլունմաղա տաիմա հաղըր վէ ամատէ տիր — տէյու իլավէ իթտի :

— Հագգըն վար . Մարքինին պիէմալ պիր գալպի վար . — աէտի Օլէնր :

Արապա Էպրէօյլ օրմանրնա վոսըլ օլուպ , քէսթանէ աղաճարընրն ա-րասընտան եավաչ եավաչ իլէրուլէմէքտէ իտի : Պիր պուշուգ սաաթ գատար սօնրա թէնհա մահալտէ վագը եաբրագլարըն արգասընտա գալմըջ օլան Մարքինին սաթըն ալմըջ օլտըղը խանէյէ եագլաշտըլար :

Սէն-Մէքղանըն իշարէթի մուճիպինճէ , Լազար արապայը տուրտութաը . վէ աշաղը էնիպ արապանըն էթրաֆընը տօլաշտը , վէ իբի իւչ աէֆա թաշա չարբարագ չաթըրտամագտա պուլունմըջ օլան թէքէրլէյի թէտգիգ իթտի . Մարքի եիւքսէք սէս իլէ ,

— Նէ՞ օլտու Լազար — տէյու սիւվալ իթտիքաէ .

— Մարքի , պիր չարեքտէն պերու տիր քի պիր չաթըրտը իշիտիյօրում . շու թէքէրլէյին գալի օլմատըղընը անլատըմ , թէէսսիւֆ իտէրիմ քի եանըլ-մամըղըմ , պիր աէմիրճի պուլսա ըտըմ . — տէյու Լազար ճէվապ վէրտի :

Գօնթէս պիր քէլիմէ գաշըրմագսըզըն Մարքի իլէ Լազարըն միւպահա-սասընը քէմալը տըգգաթլէ տինլէմէքտէ իտի :

— Եա Բապպիմ , պիր թէհլիքէյէ տահա՞ մը ուղրատըգ :

— Պէօյիւք պիր թէհլիքէ տէյիլ , Գօնթէս . թէքէրլէք չըգապիլի իտի , իշթէ օ գատար . լաքին գալիլէշտիրտիմ . ճիվար օլան քէօյէ գատար պու հալտէ կիտէպիլիլիղ , օրատա պիր իշնի պուլուր պիր չարեքաէ եաբտըրը-րըգ : Լաքին էմին օլմագ իշիւն միւսաաաթէնիղլէ արապայը պիր ագ եավաչ սիւրէճէյիմ :

— Եավաչ սիւրմէկէ մէճպուրիյէթ վա՞ր մը տըր :

— Էվվէթ Մատամ , չաբուգ սիւրէր իսէք , պիր գագա վուգու պուլա-պիլիլի :

— Էօյլէ օշուռն ամմա , պու թէէխիւրաթ իշիմի սիթիլիյօր . տիվանէ օլաճաղըմ վէսսէլամ :

— Լայպ օլան վագթը գագանճաղըմըզը թէահհիւտ իտէրիմ :

Մատամ տը Բահօն մէյուսէն արապանըն իշինէ չէքիլտի :

Լազար արապանըն իւսթիւնէ չըգմայըպ , քէնտիսի եայա օլարագ արա-պայը սիւրմէկէ պաշլատը :

Արապա եօգուշուն աշաղըսընա գատար էնաի . անճագ մալիւմ օլան խանէնին թա գտըլսընտա , թէքէրլէք պիր թաշա թէսատիւֆ իթաի վէ հէր նէ գատար պու թաշ քիւչիւք իտի իսէ աէ , թէքէրլէյի սէօքիւպ եէրինտէն ըգարմաղա քիֆայէթ իթտի . արապա սաղ թարաֆա աէվրիլի վէրտի :

Հ Գօնթէս իլէ չիրին Օլէնր վէ խըզմէթճի Մարինէթ գօրգուլարընտան պաղըրմաղա պաշլատըլար :

ԳԼՈՍՏԻ ՍՈՒՆԻՍ

1

Արապանն տէրիւմէսիլէ , քիմսէնին պիր ետէրի ինճինմէմիլ օլուպ եա-
լունը գօրդմուչլար ըտը :

Մարքի սօլ թարաֆըն գարուսընը աչըպ , Լազար իլէ պերապէր եօլճու-
լարը արապատան չըգարտըլար :

Գօնթէս վագթ գայի օլմասընա պատի օլան շու վուգուսթտան տօլայը
էսէֆ իթմէքտէ , աղլատըգճա աղլամագտա , վէ շու հալը միւշքիլտէքնէ վէճհ
իլէ խէլաս օլունապիլէճէյին , սիւվալ իթմէքտէ իտի . Մարքի իսէ , Գօնթէ-
սին սիւվալինէ ճէվապէն ,

— Բահաթ օլունուգ , հէր շէյ սըրասընա կիրէր . արապ գըրըմամըլ
տըր , ճիւզի պիր թամիրէ միւհթաճ տըր . զիյատէ կէճ գալմայըլ . — տէ-
տիքտէն սօնրա , Լազարա խիթապէն , — Լապար , աթլարա եօրկունուգ ալ-
տըրմագ իչիւն տուրաճալըմըգ քէօյէ տահա նէ գատար մէսաֆէ գալտը
պիլէյօրմուսուն , — տէտի .

— Թագրիպէն պիր միլ գալմըլ տըր . — տէյու Լազար ճէվալ վէրտի :

— Էօյէ իսէ պուրատա տուրալըմ քի , աթլար եօրկունուգ ալընլար ,
իլթէ շուրատա պիր էվ վար . սահիպի քիմ իսէ էլպէթ պիզի գապուլ իտէր :
Աթլար շու սունտուրմանըն ալթընտա պիր ազ օթ եէսինէր . Լազար տա
կիթսին պիր արապաճը եալսօտ պիր տէմիրճի պուլսուն կէթիրսին վէ արա-
պայը եարտըրսըն : Կէրիւյօրմուսուն , մատամ քի տուրաճալըմըգ մահալ-
լէքտէն պաշգա հիչ պիր շէյ թէպտիլ օլմայաճագ , պունըն տա էհէմիլէթի
եօգ . — տէտիքտէն սօնրա , Մարքի կիտիպ խանէնին գարուսընը չալտը : Սի-
մօն Գայմօն՝ իլք կիւնքի կիպի տիթրէյէ տիթրէյէ վէ պաշընը սալլայա սալլայա
կէլիպ գարույու աչտը :

— Նէ՞ իպթէրսինիլ էֆէնտիմ . — տէյու սօրտու :

Սէն-Մէքզան իքի չիֆթ սէօգ իլէ գուհուր իթմիլ օլան վագապը ան-
լաթտըգտան սօնրա , օրատա միւսաֆիր օլմայարընը ըէճա իթտի :

— Ֆագըրխանէմ սիզին տիր , տիլէտիլինիլ կիպի օթուրապիլիրսինիլ .
եալընըլ շու տիլպէր գատընլար ըահաթ իտէմէյէճէքլէր , չիւնքի պուրատա
պէնտէն պաշգա քիմսէ օլմայըպ , պէն իսէ սէֆիլ պիր հալտէ օլտըղըմտան ,
քէնաիլէրինէ թագտիմ իտէճէք հիչ պիր շէյիմ եօգ տըր :

— Օ ճիհէթտէն ըահաթ օլունուգ , գապընլարա նէ քի լաղըմ իսէ պէ-
րապէր ալմըլըլ տըր :

Ֆիւվազը Սէն-Մէքզան , Մասսիսագ գաքիլէսինտէքի լօգանթատան լա-
զըմ օլանը ալմըլ , վէ արասպանն սանտըղընա պիր գաշ չիչէ տէ Արանիա
չարապը աթմըլ ըտը :

— Էօյլէ իօէ — տէաի սախթէ իխթիյար գարը — գատընլար պույուր-
սուենլար, իչէրի կիրսինլէր :

Մարքի Գօնթէսին էլինտէն թութուպ իչէրի կիրսիլէր . Օլէնր տէ ար-
գալարընտան կիրտի :

Սիմօն Բայմօն ալթ գաթտաքի օտայը կիւղէլնէ թէմիլլէմիլ վէ սանտա-
լիլէլէր, աօլապլար, վէ եէմէք մասսար քարըլ բարըլ բարպամագտա պուլունմըլ
ըտը . Սիմօն՝ գալըն պէղտէն պիր մասսա էօրթիւսիւ չըգարըպ, մասանըն
իօղէրինէ սէրտի . Մարքինէթ եէմէք չանթասընը կէթիրտի . թաամ վագթը
կէչմիլ օլտըղընտան պահսլա, Մարքի թաամա օթուրուլմասընը Գօնթէսէ վէ
Օլէնրէ թէքիլթի իթտի :

Գօնթէս տը Բահօն իլէ Օլէնր իչթիհալարը օյմատըղընտան պահսլա,
եէմէք իսթէմէմէքտէ իտի իսէլէր տէ, Մարքինին եէմէք եէմէտիյի հալտէ,
քեաամիլէն գուվլէթտէն տիւղէնէլինի, վէ եօլմուրըղընա տէվամ իտէմէյէնէ-
կինի իխթար իթմէսի իւղէրինէ, Գօնթէս սուֆրայա եանաչտը, վէ Մարքի-
նին իլճաաթըլա, պիր ազ սօղուգ թալուգ գանաաը եէտիքտէն սօնրա,
իւղէրինէ իլք կիւնիւ իլմէմիլ օլտըղը Սրանիա չարապընտան պու տէֆա եա-
ըմ գատէհ իչտի :

Թաամ պիթէր պիթմէվ, Գօնթէսին պաղը աղըրմաղա, գուլագլարը
էօթմէյէ, գալպի չարբամաղա պալլատը . ատէթա օթուրամաղ վէ տուրամաղ
պիր հալէ կէլտի :

— Եօրիուլուգ եէմէյի տիր, Գօնթէս, գօրգաճագ շէյ եօգ . չու բուհը
գօզլայընըզ ըէճա իտէրիմ . հիչ պիր շէյինիզ գալմագ . աղըրլար միւնտէֆի
օլուր վէ քէսպը գուվլէթ իտէրսինիլ — տէյիպ, պիր գաչ սաաթ էվլէլ Թի-
լիլէ գօզլաթմըլ օլտըղը շիշիլ Գօնթէսին պրուներնա եանաչտորտը :

Սիմօնըն թէրթիպ իթմիլ օլտըղը բուհուլն թէէսիթի տէրհալ կէօրիւնտիւ .
Գօնթէս տը Բահօնըն պաղը էօնիւնէ տիւղիւպ, գօլլարը ասըլտը վէ կէօզլէրի
գաբաւնըպ ույգուլա տալտը :

Սիմօնըն արթըզ իխթիյար թագլիտի իթմէկէ ինթիյաճը գալմատըղըն-
տան, եիւղիւնին պօյասընը սիլիպ չըգարըպ, թապի սէսինի չըգարմաղա
պալլատը . վէ Մարքինէթ իլէ պէրապէր Գօնթէսի գուճագլայըպ, Թիւլի Շա-
տօրանըն միւլէպպէա պիր ույգուլ իլէ ույուլմագտա օլտըղը օտանըն եանընտա-
քի օտայա չըգարտը :

Մարքի իլէ Օլէնր եալընըզ գալտըղլարընտա, Օլէնր Մարքիյէ իթիա-
պէն .

— Իթմիլ օլտուղըն եէմիլնի ունուլթմայասըն — տէտիքտէ, Մարքի,

— Հանկըսընը . պէն սանա օ գաաար եէմիլլէր իթմիլիմ քի :

— Գօնթէսին էօլմէյէնէլինէ եէմին իթմիլ իտին :

— Եէմինի թէքրար իտէրիմ . եարըն պիր թապուլթըն չամիլ օլաճաղը
Ճիւմ, Գօնթէս Մարքի տը Բահօնըն ճիւմի օլմայաճաղընը թէէմին իտէրիմ :

— Մարքինին քէրինէ մէզարա կիրէնէք քի՞մ տիր :

— Պալգա պիր գարը :

— Օ գարընը նէ՞րէտէն պուլածագօրն :

— Զաթէն պուլունմըչ տըր :

— Օ պուլտուղըն գարըն էօլէճէ՞ք մի :

— Էօլմիւշ տիր :

— Էօլտիրիւլմիւշ մի , էօլմիւշ մի . . .

— Էօլմիւշ տիր . սարա իլլէթինտէն եաւաշ եաւաշ սէօնիւպ կիթմիշ տիր :

— Պիլիյօ՞րմուսըն քի , թամ պիր նաաշա ինթիյաճըն օլաղըն սըրատա օ գարընըն թէսատիւֆէն էօլմէսի սէնին իշինէ գիյաւտէսիլէ եարամըչ . զարիւպ թէսատիւֆ :

— Հագզըն վար , սահիհ տիր , թէսատիւֆ պէնիմ միւթթէֆիգիմ տիր :

— Հիշ պիր շէյտէն գօրգօյաջօ՞րմըսըն :

— Նէտէ՞ն գօրգայըմ :

— Սօն սաաթտա հէր շէյ ալթիւսթ օլուր իսէ . . . կէլէճէք օլան հէքիմ-լէր վէ հաքիմլէր ասի պիր գըղըն նաաշընը կէօրիւպ տէ , մաթուլ պիր գտ-րը նաաշը օլմատըղընա ըօրար իտէրլէր իսէ . . . շայտ թահգիգաթա կիրի-շիլիր իսէ . . .

— Պէն չօճո՞ւգ մըյըմ , տիվանէ՞միյիմ : Հէր շէյին իճասընա պագմամըն-մըյըմ գանն իտիյօրսուէն : Աթտըղըմ թաշ եէրինի հէր հաւաէ պուլուր . վէ-ֆաթընտան տօլալը մաթէմինի իճրա իտէճէյիմիյ գարը , թըպգը Գօնթէս տը Բահօնա պէնպէր :

— Միւմքի՞ն մի տիր :

— Սէնի իսքեաթ իթմէք ռէք գօլայ տըր . կէօրմէք իսթէ՞րմիսին :

— Նէ՞ ղէման :

— Շիմտի , տէրհալ :

— Տիմէք քի պուրատա տըր :

— Տիւն կէճէտէն պէրու . . . պուրատա տըր :

Օլէնը գօրգուսընտան կէրի կէրի շէքիլիպ .

— Պու էվին իշինտէ . . . պիր նաա՞շ մը . . .

— Ահ . . . գօրգաճագ շէյ . . . գօրգույօրում—տէտի :

— Նի՞շիւն գօրգույօրսուէն , ինսան էօլիւլէթաէն գօրգմայըպ , տիրիլէր-տէն գօրգմալը . ճէսուր օլ , կէլ սանա կէօսթէրէյիմ , կէօրիւրսին նէ աէ-րէճէ կիւզէլ իմիշ :

Մատամ Օլէնը տը Շափինեի , մուխալէֆէթինտէ ըսրար իթտի :

Շու սըրատա Սիմօն իլէ Մարինէթ աշաղը էնտիլէրինտէ , Մարքի եա-լընըպ պաշնա եօգարը չըգտը :

Գալպի չարբա չարբա , վէ էլլէրի տիրէյէ տիրէյէ ժիւլինին պուլըն-տըղը օտանըն քիլիտինէ անախթարը սօգուպ , գարույու աշտը :

Եա ժիւլի հիքմէթ նէվինտէն օլարագ հաւա էօլմէմիշ իսէ , եա պիրտէն էօնիւնէ տիրիլիպ տէ , «նէ՞ գատար կէճ գալտըն , նըշանլըմ Մարքի , նիք-եա՛հ իտէճէք բարագ նէ՞րէտէ» տէյու սիւվալ իտէճէք օլուր իսէ , վահշի հայվան կիպի իւզէրինէ աթըլըպ , վէ պօղազընը ոըգըպ տա պօղազընը :

տէնաէթինի տէ իրթիքեալ խտպիւնէ՞ք մի, տէյու—Մարքի քէնտի քէնտիյէ սորար, վէ սողուդ սողուդ թէր տէօքէր խտի : Պունըն իլէ պէրապէր կէրի տէօնմէյիւլ գաբույու աշըւ իշէրի կիրտի, վէ կիւլլէրտէն չըգան րայիհա օտանըն հէր թարաֆընը գաբւայըւլ, Ժիւլիյի նէֆէս ալամայանագ պիր հալէ գօյմուշ օլտուղընը վէ պէօյլէ միւհիք դօգուլար իշինտէ պիր սաաթ պիլէ եաշամագ միւմքին օլամայանաղընը աշայըւլ, Ժիւլինին էօլմիւշ օլտըղընա էմին օլտուգտան վէ հէման դօշու պ բէնշէրէյի աշտըգտան սօնրա Ժիւլինին ետթաղընա եաղլաշըւլ, եիւզիւնէ պագտը : Քէնտի իշիւն մէշար մագամընտա օլան շու եաթագտա եաթալըտան պէրու, Ժիւլի հիշ պիր հարէքէթ իթմէմիշ իտի . ուլույօր կիպի կէօրիւնմէքատէ խտի իտէ տէ, չէհրէսինին պալ մօմու միսալ սօնուգըղընտան, կէօլլէրիին էթրաֆընտա եանաղլարընա գատար հասըլ օյմուշ օլան մտի չէնպէրաէն էօլմիւշ օլտըղընա թէրէտտիւտ իտիլէմէպ իտի . . .

Տուտաղլարընտա հալա պիր թէպէսսիւմ ալամէթի պագը օյուպ, դայէթ լաթիֆ պիր բույաի սէատէթ իշինտէ թէպլիմը բուհ իթմիշ օլտըղը մուհագ պագ ըտը :

Մարքի շու հալի կէօրմէքլէ պիր ապ րահաթլանտը իտէ տէ, էմնիյէթը թամմէ հասըլ իթմէք մագսատընա մէպնի, Ժիւլինին պիր էլինի թութուպ եօգարը գալտըրմագ իսթէտի, վէ պիշարէ գըղըն գօլունըն տօնմուշ օլտըղընը վէ մէրմէր միսալի սէրթլէշիլի խտուկինի միւշահէտէ իթմէքլէ էօլմիւշ օլտըղընա քեամիլէն էմին օլտու :

Սէն-Մէքղան ետթաղըն էթրաֆընտաքի վէ եէրտէքի կիւլլէրի թօրլատը գալտըրտը, վէ ֆէվլէլատէ պիր սուրէթը խայինանէ վէ խաղիսանէտէ ինքա իտիլմիւշ օլան պիր ճինայէթէ մուճիսը պիկիւնահ օլմուշ օլան մէղքիւր կիւլլէրի բէնշէրէտէն աշաղը աթտըգտան սօնրա, մինպատա թէրթիպաթ վէ թէչէպլիւսաթը վահշիյանէսինի իխլալ իտէճէք հիշ պիր մանիա գալմամըշ օլտըղընա էմին օլարագ, ֆիթուրսըպ պիր հալտէ վէ րահաթը ֆիքը իլէ օրատան տիշարը չըղտը :

Պու սըրատա խաթրընա պիր շէյ տահա կէլիւլ, Մարքի Սիմօնը եօգարը ճէլւլ իթտի : Սիմօն եօգարը չըգտըգտա, ալըւլ Ժիւլինին նէղտինէ կէօթիւրիւպ :

—Պու գըղ՝ Գօնթէս տը Բահօնտան կէնճ կէօրիւնիւյօր . . . պունա տա պիր շէյ տիւշիւնմէլի, վէ պիր չարէ պուլմալը—տէտիքտէ, Սիմօն .

—Պուլուրում —տէյու ճէվապ վէրտի :

2

Ժիւլինին՝ Գօնթէս տը Բահօն եաղընտա կէօրիւնմէսինէ պիր չարէ պուլմագըղը Սիմօն Մարքիյէ վատ իթմիւշ օլտըղընտան, օրմանա կիտիպ վէ քէնտիսինին պիլտիլի վէ թանըտըղը օթլարտան թօրլայըւլ, վէ օ օթլարը գայնատըւլ պիր չօգ պօյալաղ թէրթիւլ իթտի, վէ պու պօյալարը Ժիւլինին տէ-

րիսի իւզէրինէ սիւրտիւքտէ , պիր գաջ տաղըգա զարֆընտա Ժիւլի օն եաշ գատար տահա իխթիյարլանտը , վէ պէօյէճէ սըֆաթընտա Գօնթէս տը Բահօնա տահա զիյատէ պիր միւշապէհէթ բէյտա օլտու :

Շու խըզմէթի տախի իյֆա վէ իքմալ իթտլքտէն սօնրա , Սիմօն Մարինէթի չաղըրըպ , պէրապէր Ժիւլինին նաաշընր գալտըրտըլար , վէ Գօնթէս տը Բահօնըն եաթմագտա օլտըլը օտայա կէօթիւրիւպ , օնուէն եաթաղը իւզէրինէ եաթըրտըլար , վէ տէրին ույգուլա տալմըշ օլան Գօնթէս տը Բահօնը տախի օրատան գալտըրըպ , քիւշիւք օտատուքի Ժիւլինին եաթաղընա նազլ իթտիւէր :

Սիմօն՝ Գօնթէսին եիւզիւնէ պագարագ ,

— Տիմէք քի օլաճագ օլտու , եազըլան հազըլմըշ տըր :

Հէս դիքէ հէս էօլէ - , ոլու գարընըն բոյասընըն իքինճի գըսմը յախի մէվգրի իճրայէ կէլտի :

Օ կէճէ պէօյէճէ էէշիպ , սասպահ էրքէն Սէն-Մէքքան իլէ Լազար աթլարա պինիպ , Սէն-Մէքքան բաբազ կէթիրմէք իւզրէ ճիվար գարիյէտէքի քիլիսէյէ վէ Լազար տախի պիր հէքիմ իլէ հիւքիւմէթ մէմուրընը ճէլպ իթմէք իշիւն Շարմօն գասապասընա կիթտիւէր , վէ բարազը վէ հէքիմի վէ մէմուրլարը ալըպ կէթիրտիւէր :

Բաբազ տինտարանէ եաթաղըն էօնիւնէ տիպ չէօքօիւ վէ բահմէթ տոււ վալարընը օգուտու : Եօլտա Լազարըն օգութուպ գանտըրմըշ օլտըղը հէքիմ իսէ , նաաշը կէօսթէրիլէն քիմսէնին , տամար չաթլումասընտան էօլմիւշ օլտուղընը պէյան իթտի : Հիւքիւմէթ մէմուրլարընա կէլինճէ , պուշլար տա հէր իքիսի Գօնթէսին ազրապասընտան օլան Մարքի տը Սէն-Մէքքան իլէ Մարքիգ ա՛Սպրէյ տը Շափինէինին շահատէթլէրինէ վէ Լազար վէ Մարինէթին իֆատաթընա միւսթէնիտէն նիզամը տաիրէսինտէ պիր ագտը վէֆաթ թանգիմիլէ , Գօնթէս Մարի տը Բահօնըն իսմ վէ մահլէս վէ շէօհրէթլէրինի գիքը ու թասրիհ իթտիւէր :

Պէր վէճհը մէշրուհ մուամէլաթը բէսմիյէնին իճրասընտան սօնրա , մէշէ աղաճընտան մամուլ պիր թապուլթ ճէլպ օլուէտու վէ սուրէթը միւսթաճէլէտէ կէթիրտիլիշ օլան բահիպէլէր՝ նաշը թապուլթըն իշիւն եէրլէշտիրտիւէր , վէ թապուլթը մըխլատըլար • բարազլար տախի ճէնազէյի գալտըրըպ , քէմալը տէպտէպէ իլէ ճիվարտա պուլուէնա Շէգ-Տիէօ գարիյէսինին քիլիսէսինէ նազլ իթտիւէր : Թապուլթըն էթրաֆընտա եիւզիւրճէ մօմ եանմագտա իտի , էրթէսի կիւնիւ տախի քիլիսէտէն գալտըրըպ եինէ աշըն ալալը վալա իլէ գապարիսթանա կէօթիւրտիւէր . . .

Գապըն իւզէրինէ պիր թաշ գօյմաղա վագըթ գալմամըշ օլտըղընտան , Սէն-Մէքքան թաշ գօնուլուէնճայա տէկին , տուրմագ իւզրէ պիր սիյահ խաշ վագ իթտիրտի , վէ մէզքիւր խաշըն իւզէրինտէ պէյագ եազըլար իլէ պէր վէճհը զիյր եազտըրտը :

Մաքի-Արճադ-Անճիւլէ + Գը Թօնէ

Գօնթէս Գը Բահօն

Նամ մէշհուրէ վէ մաարուֆէ գատընըն մէզարը տըր :

Բուհը իշիւն բահմէթ օգույաւնուգ :

Մարքի՝ իշուու սօն վագիլֆէյի տախի իճրա իթտիքտէն սօրա , րահմէթ տուվարընը օգումաղա կէլմիշ օլան բարազըն էլինէ պիր մըգտար ազչէ սըգըշտըրրա , Լազար իլէ պէրապէր թէնհա մահալտէքի խանէյէ տօղրու հա յէքէթ իթտիլէր :

Սիմօն Բայմօն գարունըն էօնիւնտէ Մարքիյի պէլլէմէքտէ իտի :

Մարքի աթտան աշաղը էնէր էնմէգ , Սիմօնա

— Նա՞սըլ օլտու — տիյէ սօրտուգտա , Սիմօն նէրտիպանտան չըգրա , ժիւլինին չիչէքէր իշինտէ էօլմիշ օլարղը քիւչիւք օտանըն գարունընը աշըպ կէօսթէրէրէք ,

— Կէլինիգ պագընըգ — տէտի :

Պիր վագըթ Գօնթէս տը Բահօն օլան գարը պիր միւտտէթտէն պէրու տիր քի ույանմը , եաթաղընտա օթուրմուշ , քէմալը հուղուր ու րահաթլա չօճուգ կիպի կեահ սաշլարըյլա վէ կեահ տախի իլք կիւնիւ Մարքինին ու նութմուշ պրագմըշ օլտըղը պիր կիւլ իլէ օյնայըպ տուրմագտա իտի :

Մարքի իլէ Սիմօն օտայա կիրտիքլէրի սըրատա , պաշընը եօգարը գալտըրըպ , եիւզլէրինէ պագմաղա պաշլատը : Գօնթէսին աթֆ իթմիշ օլտըղը նազարը դարապէթնիւմա վէ տէհչէթ էֆգատէն հիլ պիր մանա չըգմատըղընտան , եանի նէ պիր մէսէրէթ , նէ սիր քէտէր , յէ պիր ֆիւթուր , վէ նէ տէ տաէմը թէհամիւլ ուլէամէթլէրի կէօրիւնմէտիյինտէն , վէ գալպտէն կէօղէ թէէսր իտէն հըսսիյաթ զիյասը քեամիլէն քէօրլէմիշ օլտըղընտան , Մարքիյի վէլէհ վէ տէհչէթ իսթիսալ էյլէտի :

Գօնթէս՝ իշէրի կիրէնլէրի թանըմագ ալէամէթի կէօսթէրմէյիպ , թէքրար սաշլարըյլա վէ սօլմուշ օլան կիւլ իլէ օյնամաղա պաշլատը :

Սիմօն՝ Մարքիյէ խիթապէն ,

— Պիր չէյ սիւվալ խոինիգ պագալլմ — տէտիքտէ , Մարքի Գօնթէսէ :

— Եօլա չըգմագ իսթլէրմիսինիգ . արապանըն թամիրաթը թէքմիլ օլտու . եօլա չըգմագ իւզրէ սիզին էմիլինիղէ պէլլէյօրուգ — տէտի :

Գօնթէս տը Բահօն պաշընը պիլէ գալտըրմատը :

— Ունութմայընը քի , Գօնթ սիզի պէլլէյօր . . . վագըթ զայ իթմէկէ կէլմէգ . . . սաաթլար կէչիյօրլար . . . պիր աղ տահա կէճ գալաճագ օլուր իսէք , զէվճինիգ սիզի կէօրմէքսիզին էօլէպիլիր . . .

Գօնթէս խաֆիֆճէ պիր հարէքէթ իտուպ , աղընտան պիր քէլիմէ չըգարմագսըղըն կիւրիւլթիւլիւ պիր գահգահա տըր սալըվէրտի :

Էլինտէ օյնամագտա օլտըղը կիւլիւն եաթրաղլարը տէօքիւլտիւ :

Մարքի՝ եավաշճա պիր չէյ սէօյլէմէք իւզրէ Սիմօնա տօղրու էյիլտի իսէ տէ , Սիմօն սէօյլէմէկէ վագըթ պըրագմայըպ ,

— Եիւքսէք սէս իլէ սէօյլէյինիգ , գարարը եօգ , չէքիւմէյինիգ : Պիչարէ գարը սէօյլէտիքլէրինիգի պէլլէ իշիթօին , վէ լաքին պիր չէյ անլայամայա . ճողընա շիւպէն եօգ :

— Միւմքին մի տիր . . . մուհադգագ պէօյլէ՞ մի տիր . . .

— Թէհրիւպէսինի տահա շիմտի իթտինիգ . սէօղլէրինիղտէն զէրրէ գա-

տար պիր չէ՛յ հըսս իթմէտի . Գօնթ տը Բահօնըն զիբքի ֆիբրինի ույանսըր-
տը՞ մը . Գօնթ տը Բահօնը տիւշիւնիւյօ՞ր մու զանն իտիյօրսընըղ . . . Գօն-
թէս իշիւն պատէղին ծիհան եօգ հիւքմիւնտէ տիր . զէմանը մաղի , զէմանը
հաղըր հէր պիրպիրինէ գարըղմըլ տըր . հիշ պիրինին հիւքմիւ , էհէմիյէթի
գալմամըլ տըր . ճիսմի պէրհայաթ տըր , լաքին բուհու էօլմիւլ տիր . , :

— Եու հալտէ , Գօնթէսէ ճիւնէթ մի կէլմիշ տիր :

— Մէճնուճտան տա պէտթէր տիր :

— Նա՞սըլ :

— Զուլմէթը ճիւնէթլէ մուհաթ օլան պիր ֆիբրտէ , պազէն պիր զըյա-
նըն հուլուլիլէ մուվագգաթ պիր ալտընըղ հուսուլէ կէլէպիլլը , հալ պու-
քի , շու բուհու գարլամըլ օլան զուլմէթը տաթմիտէ հիշ պիր վէճն իլէ էսէ-
րը նուր կէօրիւլէմէյէճէք տիր :

— Գօնթէսին շու հալի տէվամ իտէճէթ մի :

— Վէֆաթընա գատար :

— Եու հէթիճէնին հուսուլինէ նէ՞ վէճն իլէ մուվագգաթ օլտպիլտին :

— Էօյլէ պիր չէ՛յ իշիրտիմ քի , ինսանըն գուվլէի հաֆըլասընը մահվ վէ
գուվլէի զիհնիյէսինի գալի իտէր :

— Վէրտիլին իլսանըն թէէսիրինէ էմի՞ն միսին . ֆիբրին ույանմասը , վէ
գուվլէի հաֆըղանըն էգսէրի նէվ ալըլմասը իքիմիդին տէ հէլաք վէ մահվը-
նը մուճիւլ օլտպիլէճէյիլի էյիճէ տիւշիւնիւյօրմըսըն :

— Բահաթընըղա սլաղընըղ սիղ , Մարքի , հիւքմը գատէր լայէթէղալ-
յիւր տիր . Գօնթէս հէմ էօլմիւլ տիր , հէմ սաղ տըր . վէ ճիսմէն տէ էօ-
լիւպ չիմտիլիք նամալիւմ օլան գապրինէ տէֆն օլունաճաղը կիւնէ գատար
պէօյլէ հէմ էօլիւ վէ հէմ տէ տիրի հալտէ եաշայաճաղ տըր :

— Տէֆն օլունաճաղը կիւն տէյօր իսէն , հանկը կիւն օլտըղընը տա պի-
լէյօրմուսըն :

— Օնու Ալլահտան պաղգա քիմսէ պիլէմէյ . Գօնթէսին ճիսմի պէնիմ
ինտիմտէ մուգատտէս տիր . . . պէն եալընըղ գուվլէի զիհնիյէսինի էօլտիւր-
տիւմ . . . Պէնիմ արթըղ պիր խըղմէթիմ գալմամըլ օլտըղընտան . . . կիսիյօ-
րում . . . սլունտան պէօյլէ հիշ պիր էմրինիզի գապուլ իտէմէմ . . .

Մարքի Սիմօնը ալըղօմաղ թարաֆընա կիթմէյիւլ , էլինէ ալթուճ իլէ
տօլու պիր քէսէ վէրտի , վէ Սիմօն տախի մէյքիւր քէսէյի ալտըղտան
սօնրա ,

— Ինչալլահ պիր տահա պիրպիրիմիդի կէօրմէք նասիւլ օլմալ . չիւնքի
պիր տահա պիրպիրիմիդի կէօրմէք յաղըմ կէլէճէք օլուր իտէ , եա հաքիմէր
մուվաճէհէսինտէ վէ եախօտ մահգուսխանէտէ կէօրիւլէճէյիլիզէ չիւպհէ
եօգ տըք , — տէյուպ կիթտի . Մարքի արգասընտան , — սէն խալը սէօյլէմէյ-
սին ամմա , պէն տէ էօյլէ գօլալ գօրգան քիմսէլէրտէն տէյիլիմ , — տէրու
կիւլէրէք սլաղըրտը :

Մարքի էվէ կիրաիքտէ , զիհնինի տէհէթլի պիր տիւշիւնէ իտթիւպ էյ-
լէտի :

Եւ վաճառեալ յաւերտէն , Մարքիսին էմիր մուհիայիննէ , Մարինէթ ճիվար գարիյէտէ վագը պիր չիֆթիկէ կիտիպ , Մատամ տը Բահօն իչիւն պիր քէօյլիւ գըյաֆէթի սաթըն ալմըջ օլտըղընտան , մէգքիւր գըյաֆէթի Գօնթէս տը Բահօնա կիտիրտիքտէն , վէ գօնթէսին էլպիսէլէրինի եագտըղտան սօնրա , արապայը գօլտուլար . Մարքի էվին գարուսընը գարայըպ , վէ աւաթարը սէյլին իչինէ ֆըրլատըգ , Բարիսէ տօղրու միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիլէր :

Աթլար իւշ կիւն գատար եօրկուսուգ ալմըջ օլտըղլարընտան , պիլա վուգուաթ սէյահաթը իքմալ իթտիլէր : Էսնաի սէյահաթտա , Գօնթէսին հալ ու հարէքէթինտէ պիր թէրապէթ վէ լէթաֆէթը տաիմէ նիւմայան օլուպ , Մարքի իլէ Օլէնքին աթվար ու հարէքէթընա չօճուգ կիպի իմթիսալ իթմէքտէ իտի :

Նահիսս օլան շէհրէսի , պալ մօմուռտան եաքմա պիր սուրէթէ միւշապիհ օլուպ , ղայէթ բագ վէ պէրրագ իտի իսէ տէ , ճանսըգ պիր սըֆաթտան իպարէթ իտի . միւթէմատիյէն հարէքէթտէ պուլուռնա կէօղլէրի հէր շէյէ պագար , վէ ղանն իտէրսին քի հիշ պիր շէյ կէօրմէգ իտի :

Պագէն սաաթլէր իլէ աղղընտան սէօգ չըգարմագ , վէ պագէն տաիի պիր սիւրաթը հիքմէթայաթ իլէ սէօգ սէօյլէր , վէ հիշ մանասը օլմայան պիր թագըմ իպարաթը եիւզ քէրրէ արգա արգայա թէքրար իտէր , վէ սէօյլէտիքլէրի սէօղլէր միյանընտա հալը սապըգընա միւթէալիիգ հիշ պիր քինայէ իչիտիլմէգ իտի :

Գօնթէս՝ նէ գէվճի Աննիպալըն իսմինի վէ նէ տէ պէրապէրլէրիննէ եաւամըջ օլտըղը քէսանտէն պիրինին նամընը լիսանընա պիլէ ալմագ իտի . Սիմօնըն տէտիյի կիպի , պուռլարըն քեաֆֆէսի սէհպիֆի խաթըրընտան քեամիլէն սիլինմիշ պիթմիշ իտի :

Էսնաի բահտէ պիր աղչամ , քէօյլէն պիրինտէ վագը լօգանթանըն էօնիւնտէ արապատան էնէր իքէն , ախըրտան գաշմըջ գուտուրմուշ պիր պուղա , թէհտիտլի պուլնուգլարընը սաղա սօլա սափուրա սափուրա , վէ տէհշէթլի պիր սէտա իլէ պաղըրա պաղըրա , Գօնթէսին իւղէրինէ տօղրու հիւճում իթտիքտէ , Գօնթէս պիլա ֆիւթուր եէրինտէն պիլէ գըմըլտանմայըպ , հաթթա կիւլէրէք կէօղլէրինի պուղանըն իւղէրինէ տիքմիշ պագմագտա իտի . էկէրչի պիր թագըմ քէօյլիւլէր էօմըլէրինի թէհլիքէյէ գօյարագ , Գօնթէս իլէ պուղանըն միյանընա աթըլըպ , պուղայը գապթ իթմէմիշ օլսալար իտի , պուղա Գօնթէսի բարալամըջ պիթմիշ իտի . Գօնթէս՝ պուլուռնտըղը հալին էսէրի օլարագ , տիւշար օլտըղը թէհլիքէյի հիսս իթմէմիշ օլտըղը միսիլու , սէլամէթէ չըգմըջ օլտըղըն տաիի ասլա ֆարգ իտէմէմիշ իտի :

Պուլուռնտըղլարը խանէտէն Բարիսէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիքտէն սէքիզ կիւն սօնրա , Գօնթէս տը Բահօն իլէ չիրին Օլէնքի համիլ օլան

արապա Բարիսէ միւստէնէն ի խաթախանէ ճատտէսինէ կիտիւյ ճէսիւս պիր պինանըն էօնիւնտէ տուրտու : Մէզքիւր պինանըն տայիմա գաբալը օլուն պէոյիւք գաբուսընըն իւզէրինտէ պէոյիւք եազըլար իլէ Խաթախանէ Ուսթի քէլիմէլէրի եազըլը իտի :

Մարքի աթընը պիրիսինէ թէսլիմ իտիւզ , վէ խաթախանէնին քիւչիւք գաբուսընա տօղրու կիտիւյ գաբուլը չալտը : Գաբուսըն իւզէրինտէ աչըլմըլ օլան բէնչէրէտէն պագան գաբուսըն , աթփար ու ահվալը սըրասընտա գըյաֆէթի տիւզկիւննէ պիր ասըլգատէ կէօրտիւլիւնտէն , հէման գաբույու աչըլ , քէմալը թէտպիր իլէ ,

— Կէ՞ իսթէրսինիլ , — տէյու սօրտուգտա , Սէն-Մէքզան .

— Խաթախանէնին նազըլըյա պիր ազ կէօրիւչմէք իսթէրիմ — տէյու ճէվապ վէրտի :

Գաբուսըն նէ ճէվապ վէրէօնէյինի շաչըլըպ , պաչընը գաչըմաղա պաչլատը :

— Նազըլը շու արալըգ քէնտի տաթրէսինտէ՞ մի տիր :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ :

— Էօյլէ իսէ պէնի նէդտինէ կէօթիւր րէնա իտէրիմ :

— Միւմքին տէյիլ :

— Սէպէ՞պ :

— Զիւնքի նազըլը թաամ իտիյօր , թաամ իթտիյի սըրատա քիմ կէլսէ սուֆրատան գալգմաղ :

— Պէնիմ իչիւն գալգաճաղընա շիւզհէ իթմէ , կիթ սէօյլէ քի , Բուլթու սաըլգատէկիւնընտան Մօսիէօ տը Գօլպէրին էն ազիլ տօսթու Մարքի տը Կրանսէյ կէլմիլ , տէրհապ քէնտիսիլէ կէօրիւչմէք արգու իտիյօր , վէ թաճիլ իտիյօր :

Գաբուսընըն եինէ թէրէտտիւտ իթմէքտէ օլտըլընը կէօրտիւքտէ , Սէն-Մէքզան էլինէ իքի ալթուսն սըզըլտըրըպ ,

— Ա՛լ շուսը տա սըհհէթիմէ սիր պատէ իչ , հայտէ կիթ , չարուգ խապէր վէր — տէտի :

Գաբուսըն ազչէյի կէօրտիւքտէ , մուգապէմէթ իթմէյիպ , միւսաֆիրի վասի պիր օտայա իտխալ իթտիքտէն սօնրա ,

— Պուրատա պիր ազ պէքլէյինիլ , կիտէյիմ խապէր վէրէյիմ տէ կէլէյիմ — տէտի :

Սէն-Մէքզան իհթիյաթէ րիայէթէն , էմլաքը տաիյէսինտէն սալա տիչարը չըգմայան վէ վիւքէլատան էն նուֆուզըսը օլան պիր զաթըն տօսթու պուլունան պիր ասըլգատէնին իսմինի վէրմիլ իտի :

Գաբուսըն կիւլէ կիւլէ ափտէթ իտիւպ .

— Էկէր պէրապէրիմնէ կէլմէկէ գահմէթ սլույուրուր իւէնիլ , նազըլը՝ զաթըն ալինիլ տէրհալ գապուլ իթմէք շէրէֆիլէ միւֆթէլիւր օլանազ տըր :

Խաթախանէ նազըլը տէնիլէն զաթ , ալթմըլըգ շիյմանճա սիր քիմսէ օլուպ , մէմուրիլէթիմէ վէ եախատ տահա տօղրուսու ալմազտա օլտըլը մաա .

չը քելովիէ բէք հարիս իտի . ապրըզատեկեանէ ֆէվզէլատէ հիւրմէթ , նու-
ֆուզ ու գուտրէթ ասհապընա զիյատեսիյլէ րազպէթ վէ րիայէթ իտէր իտի :
Մօսիէօ տը Գօլպէր կիպիլ պիր զաթըն խուսուսի տօսթու օլան պիր ասըլ-
զատէնին քէնտիսինէ միւրաճաաթ իթմիլ օլմապընտան տօլայը տէրէնէի նի-
հայէտէ մէսրուր օլմուշ իտի :

Սէն-Մէքզանը նէրտիսպանըն իւսթ պաշընտան գարշըլայըպ , հէր ատըմ-
տա էյիլէրէք պիւքիւլէրէք , վէ գաբուճընըն չօլբազըլըղընտան տօլայը պէյանը
մաղէրէթ իտէրէք , քէնտի տաիլէսինէ իտիսալ էլլէտի :

Սէն-Մէքզան իսէ , նազըրըն պու եօլտաքի սէօզլէրինէ էհէմիյէթ վէր-
մէյէրէք , գօլթուգ սանտալիյէսինէ եայըլըպ թէնէզզիւլէն թէպէսսիւմ իթ-
մէքտէ իտի :

— Հէր նէ քի էմրինիզ վար իսէ իճրասընա հազըր վէ աւմատ օլտըղըմը
պէյանէ հաճէթ եգգ տըր . էկէր խըզմէթինիգտէ պուլուճմադա վէ արգու-
նուզը իքմալ իթմէկէ նէճմիլ թալիիմ միւսաատէ իտէր իսէ քէնտիմի ինսան-
լարըն էն պաթթիյարը աոտ իտէրիմ—տէտի նազըր :

— Նէճմիլ թալիինիզ միւսաիտ տիր :

— Շու հալտէ , լուծ ֆէն վէ թէնէզզիւլէն էմր իտինիզ քի , պիր աճ էվ-
վէլ ինֆուզ ու իճրասընա միւսաաշէրէթ իտէպիէյիմ :

— Իսթէտիյիմ շէյ զայէթ աոտի պիր շէյ տիր . սիգի զահմէթէ տիւշիւրմէզ :

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ , չիւնքի օ հալտէ հիշ պիր լիյագաթ կէօսթէրէ-
մէյէճէյիմ :

— Սիգէ պիր մէճնուճ կէթիրտիմ :

— Սէֆա կէլտի . կէ՞նճ մի տիր :

— Թազըրիպէն օթուգ եաշընտա պիր գարը տըր . . .

— Ճիննէթի հա՞նկը նէվի տիր :

— Ղարիպ պիր ճիննէթ . թարիֆ իտէյիմ . լաքին էվվէլա չուճը պէյան
իտէյիմ քի , պու գարը հազգընտա կէրէք ղէվճէմ Մարքիզ տը կրանսէյին վէ
կէրէք պէնիմ զիյատեսիյէ թէվէճճիւհիմիզ վար տըր : Պիգիմ էվիմիզտէ
տօղմուշ օլէօյիւմիւշ օլուպ , զայէթ հալիմ վէ զայէթ լաթիֆ ախազէ մայի-
քէ տիր . չու մարազտան գուրթարմագ իշիւն էլտէն կէլէնի տիրիզ իթմէ-
տիր : Պէտպիսթըղընտան ֆէվզէլատէ տիւպէր վէ տիւարա օլուպ , օլտուգ-
ճա տա մայիւմաթ իտինմիշ տիր : Ասըլզատէկեանտան պիրի՝ պէրապէրինճէ
էվլէնէճէյինի վատ իլէ իղֆալ իտիւպ , մուսախարէն թէրք իթտի : Պիր թա-
լաֆտան չիտտէթի աշգ ու մուհապպէթ , վէ ճիհէթի ախէրտէն տախի ,
թապիլէթը խօտքէրէսթիսի աղլընը շաշըրթտը . մասթուֆ վէ մէշհուր պիր
գարը օլտըղընա քէնտինճէ քեամիլէն վէ թէմալէն գանաաթ հասըլ իտէրէք .
Ֆրանսանըն էն միւթէպէր սիւսիլէլէրինին խամ վէ շէօհրէթլէրինի իհրազա
գալգըշաը , սէօյլէ պիր հալին մէղքիւր սիւսիլէլէր նէզտինտէ նէ տէրէճէ
նամագպուլ շաշըղը միւսթաղնիլ թարիֆ տիր :

— Օ՛հ , չիւպհէ՞ մի վար . պէօյլէ պիր հալ հիշ պիր վէճճ իլէ շայանը
գապուլ օլտիւպ :

— Սուրէթը ճինէթի պէօյլէճէ պիր միւստէթ տէվամ իթտիքտէն սօն-
րա , պիր շաշկընլըղա էպլէհլիյէ , թէպէտտիւլ իթտի . զանն իտէրօին քի պի-
շարէ նէ կէօրիւր վէ նէ տէ իշիտիր . հիչ պիր սիւալէ ճէվապ վէրմէզ .
հաֆթալար կէշէր քէօզ սէօյլէմէզ . մուախսարէն պիր չօճուղըն պիլմէտիյի
լիսանտան պիր չէյ էզպէրլէյիպ անլամայարագ սէօյլէտիկի կիպի , պիրպիրի
արտը սըրա ույար ույմազ չէյլէր սէօյլէր :

— Թօհա՛ֆ , չօգ Թօհա՛ֆ , վէ ֆազաթ էմալի կէօրիւլմէմիլ տէյիլ . է-
կէրչի ըէֆթէ ըէֆթէ շաշկընլըզ թէգարրուր վէ թէհաքքիւմ իթմէզ իսէ ,
եհինէ իպթիսատէ տիւշար օլտըղը նէվի ճինէթ թէքրար կէլէճէյինէ չիւպհէ
եօզ տըր . միւսաատէնիղլէ պազը չէյլէրի իշարէթ իտէյիմ :

— Շիւպհէսիզ :

— Մէճնուռնէնին իսմի նէ՞ տիր :

— Ժանն Սօնիէ . . . — տէտի Մարքի թէրէտտիւտ իթմէքօիզին :

— Գա՞չ եաշընտա տըր , զաննըմ օթուզ եաշընտա տըր պուլուրտընըզ :

— Էվվէթ , էօյլէ :

— Շուուրընա խալէլ կէլէլիտէն պէրու նէ՞ գատար վազթ օլտու :

— Թազրիպէն իւշ սէնէ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , լազըմ օլան մալիւմաթը ալտըմ . պիր չէյ տահա
սօրայըմ . պուրատա պուլուռնան մէճնուռնէլէր իքի սընըֆ օլուպ , սընըֆըն
պիրի մէճճանէն պազըլան վէ եախօտ հիւքիւմէթ թարաֆընտան հասպ էլ
լիւզոււմ կէօնտէրիլիպ , մէսարիֆաթը հիւքիւմէթէ ախօ օլան մէճնուռնէլէր
տիր . իքինճի գըսմը տախի հալ ու վազթլարը եէրինտէ օլան ֆամիլեալարա
մէնսուպ մէճնուռնէլէր օլուպ , պուռնլար իշիւն սահպլէրի թարաֆընտան սէ-
նէվի խասթախանէյէ իւշէր եիւզ լիրա իւճըթ իթա գըլընըր . պու իքինճի
սընֆ մէճնուռնէլէրին տիկէրլէրինտէն տահա տըզգաթլըճա պազըլմադտա
օլտուղուռնա չիւպհէ եօզ . սիզին կէթիրմիլ օլտուղուռնուզ մէճնուռնէյի պու
իքի սընըֆտան հանկըսընա տախի իթմէք իսթէր իսէնիզ էմր իտինիզ :

Մարքի ճէպինտէն պիր չըզըն ալթուռն չըգարըպ , — Պէն իւշ եիւզ լիրա
եէրինէ , ալթը եիւզ լիրա վէ օն սէնէլիյինի տէ ըէչինէն վէրէպիլիրիմ :

— Բէք սէխավէթքեարանէ հարէքէթ իտիյօրսուռնուզ . պիր մագպուզ սէ-
նէտի թազտիմ իտէյիմ . . .

— Վազ կէչ . մագպուզ սէնէտի պիզիմ կիպի զէվաթա մախսուս տէյիլ .
ագչէյի ալտըն , իշթէ օ գատար , սէնէտէ լիւզոււմ եօզ . . .

— Նասըլ քի էմր իտէր իսէնիզ :

— Պիչարէ Ժաննը Մարքիզ իւէ պիր տէ խըզմէթճի ըէֆազաթընտա օ-
լարտգ , արապատա սլրազմըլըմ , կիտէլիմ ալալըմ կէթիրէլիմ . լաքին իքի
չէյ թազսիյէ իտէճէյիմ քի , պուռնլարը սիզին տէ մայէթիինիզտէ պուլուռնան-
լարա էքիտէն թազսիյէ իթմէնիզի ըէճա իտէրիմ :

— Մէմուրլարըն էմրին խարըճընա չըգմայաճաղարընը չիմտիտէն թէ-
ահհիւտ իտէպիլիրիմ :

— Էվվէլա խասթախանէտէն ֆիրար իթմէմէօինէ տէրէճէի նիհայէտէ

տիգղաթ, վէ սանկյէն հիշ պիր սէպէպէ մէպնի, հիշ պիր քիմէսնէ իլէ իւթիլաթ իթմէմէսինէ նէպարէթ իթմէլիսինիզ :

— 0 ճիհէթլէ րահաթ օլունուզ, խասթալարտան պիրի իլէ իւթիլաթ իտէպիլմէք իչիւն պէնիմ իմզամ թահթընտա պիր րուխսաթնամէ ալմագ գա-
լիաթի քիւլիյէտէն տիր. պէնտէն պէօյլէ պիր րուխսաթնամէ իսթէյէն օլսա
մէրէմէյէճէյիմ թապիի տիր :

«Ծիրար խուսուսընա կէլինճէ, պու ճիհէթ գապիլ տէյիլ. խասթախա-
նէնին տիվարլարը զայէթ միւհքէմ վէ գաբուլար զայէթ գալի տիր. պուն-
տան մատտա պէքճիլէրիմիզ եօրուլմագ նէ տէմէք օլտըղընը պիլմէզլէր. է-
կէր զահմէթ պուլուրուլ տա խասթախանէնին տէվաիրի միւթէնէվիասընը
կէզէճէք օլուր իսէնիզ, օ ճիհէթտէն գօրդաճագ պիր շէյ օլմատըղընը րէյիւլ
այն միւշահէտէ իտէրսինիզ. պուրսայա կէլէն մէճնուսէլէր եա քէսսը սըհհէթ
իթմէյինճէ վէ եախօտ էօլմէյինճէ պուրատան չըգամագլար :

Սէն-Մէքղան հէր ճիհէթլէ քէսսը էմնիյէթ իթմիշ օլտըղընը պէյան իթ-
տիքտէն սօնրա, նազըր իլէ սէրապէր մէրգումէ ժանն Սօնչէլի ալուպ կէ-
թիրմէք իւզրէ աչաղը էնէրքէն գարչըլարընա իքի պէքճի չըգտըգտա նազըր
մէրգումանէ իչարէթ իթտի, պէքճիլէր աղգալարընտան կիթտիլէր, արա-
պանըն եանընա վասըլ օլտըղլարընտա, նազըր Օլէնքի Մարքիզ տը Կրանսէյ
գաննըլլա, պիր չօգ իհթիրամքեարանէ սէլամլարտան սօնրա, Մատամ տը
Րահօնը կէօսթէրէրէք,

— Թէսահաղապէրտէնիզ պու օլմալը :

— Էվէթ օ տըր :

— Ղայէթ ճալիպը տըգղաթ պիր սըֆաթը վար. հայըֆ քի պու տէրէ-
ճէ տիլպէր պիր մալուգ պէօյլէ պիր հալէ տիւշար օլմուլ. թէէսսիւֆ օ-
լունուր քի, իլլէթը ճիննէթ էքսէրիա բէք միւշքիլ տիւզէլիր վէ եախօտ հիշ
տիւզէլմէզ :

Խասթախանէ նազըրը, պիր թաղըմ ճալիպը մէրհամէթ սէօզլէր սէօյլէ-
տիլի սըրատա, Մարքի՝ Գօնթէսին էլինտէն թութարագ արապատան էնմէ-
սինի թէքիլֆ, վէ Գօնթէս տախի պէր վէճհը միւթատ իթաաթ էլլէտի :

Պէքճիլէր՝ Գօնթէսին գօլթուգլարընա կիրիպ, ասա մուգապէմէթ կէօր-
մէքսիզին քիւշիւք գաբուլա տօղրու կէօթիւրտիւլէր, վէ իչէրի կիրիպ գա-
բուլու գաբայաճագլարը սըրատա նազըր Մարքիյէ խիթապէն,

— Մէմուլ իտէրիմ քի, զայրէթ վէ իգտամաթըմը միւշահէտէ իթտիյի-
նիպտէ, տօսթը ալինիզ օլան Մօսիէօ տը Գօլսլէրէ պէնիմ իչիւն պիր գաշ
սէօգ սէօյլէրսինիզ. — տէտ'քտէ, Մարքի :

— Շիւսլէսիզ, — տէյու ճէվասլ վէրտի :

4

Խասթախանէտէն չըգտըղլարընտա, Լազար աթլարա գամչըլը սավուրու
վէրտի, Մարքի տախի աթընա սըչըրատը. նազըր պիր սօն տէֆա տահա

սելամլայըպ, խէրի կիրտի վէ Գօնթէսին նէգտինէ կիթտի. խասթախանէ հէքիմի հէնուզ կէմիշ իտի :

— Սապահլար խայր օլուն, աղիզ, եէնի կէլէն խասթատան տօլայը թէպրիք իտէրիմ. Ալլահ իշիւն կիւզէլ գըզ, — տէտի հէքիմ :

— Հէմ կիւզէլ հէմ տէ ճալիպը տըգգաթ պիր գըզ. Բուաթու ասըլգատէ կեանընտան վէ Մօսիէօ տը Գօլպէրին էն աղիզ տօթլարընտան Մարքի տը Կրանսէյին թավսիյէքէրտէսի տիր :

— Ամմա եաքտըն հա :

— Օ կէօրտիւյիւն գըզ շու հալինտէ, խասթախանէ ասհըպընա սէնէվի ալթը եիւզ լիրա վէրիյօր, պինաէն ալէյհ խասսէթէն թավսիյէ իտէրիմ :

— Հիշ պիր չարէ եօգ, իւզէրինէ շաշլընըզ կէլմիշ :

— Շիմսիլիք էօյլէ, լաքին շու հալ թէպտիլ օլապիլիր. եալընըզ տիվանէ օլտըզը զէման, քէնտիյի մէմալիքին էն մէշհուր խանէտանընա մէնսուպ զանն իտիյօր, կէօրիւնիւր քի, ասըլգատէնին պիրի՝ պէրապէրինճէ էվլէնմէյի վատ իթմիշ, պու պիշարէ տէ ինանմըշ, մուախխարէն ալմամըշ իսէ, ագլընըզ գայ իթմիշ :

— Տէմէք քի քիպրինտէն վէ սէվտայէ ալտանմըշ օլմասընտան թէվէլլիւտ իթմիշ պիր ճիւնէթ. ատի շէյ. խուսուսըյլա գարըլար պու իլէթտէն բէք գօլայ գուրթուլուրլար :

— Մուայէնէ տէֆթէրինէ նէ՞ իսմ իլէ գայտ իթմէլի :

— Սէօյլէյիմ եազընըզ, Ժանն Սօնիէ. մէմլէքէթի Բուաթու. եաշը օթուզ. խասթախանէյէ կէթիրէն՝ Մարքի տը Կրանսէյ. սէնէվի 600 լիրա :

— Հա՞նկը սընֆա :

— Իքինճի սընֆա. վէ մուախխարէն գօլճույա խիթապէն, նազըր. — Բէնթիւլօն, մէճնուկէ Ժանն Սօնիէյի ալ, իքինճի տաիրէյէ կէօթիւր. Մագլուեա թէսլիմ վէ էյի պագըլմասընը թավսիյէ էթ, սէնէվի 600 լիրա վէրէն վէ Մօսիէօ տը Գօլպէրին պիր տօթու թարաֆընտան թավսիյէ օլունան պիր մէճնուկէյէ էյիճէ պագըլմագ լազըմ կէլիր :

Բէնթիւլօն՝ Գօնթէսի գօլունտան թութուպ, կէօթիւրտիւ վէ Մագլուեա թէսլիմ իթտի :

Մագլունըն չէհրէսի տէհշէթլի պիր չէհրէ իտի, զանն խտէրտին քի հա. սլսխանէ պէքճիլիլ իլէ ճէլլատըզ իշիւն եարատըմըշ պիր քիմսէ իտի, սաղ էլինտէ ուճլարընտա գուրշուն պաղը սիճիմ տէմէթինտէն մամուլ պիր գամշը թութմագտա, պէլինտէ տախի վահշի հայվանլար իլէ կիւլէշէնլէրին գուլլանտըզ կիպի չէլիքտէն պիր տէյնէք թաշըմագտա իտի : Խըզմէթէ միւսպաշէրէթ իթտիյի կիւն քէնտի տաիրէսինտէ պուլլունան մէճնուկէլէրի ագըլլանտըրմագ իշիւն անլէրի գօրգուլթմագլըզա նիյէթ գօյմուշ իտի, Մագլունըն, վէլէվ եավաշ սէօյլէտիկի հալտէ, սէսինի ալըր ալմագ, գուզուլարըն գուրտուն գօզուսընը ալտըզլարընտա տիթրէտիքլէրի կիպի, մէճնուկէլէր տախի գօրգուլարընտան տիթրէմէկէ պաշլայըպ, քէօշէլէր սինէրլէր վէ աղանձլարըն արգալարընա կիզլէնիրլէր վէ հիշ սիր հարէքէթ իթմէյէ վէ սէգզ սէօյլէ :

մէկէ ճէսարէթ իտէմէզլէր , վէ անճագ նէֆէս ալմաղա ճիւրաթ իտէպիլիդ-
լէր իտի :

Մէճնունէլէրին շու հախնէ Մագլու՝ տէրէճէի նիհայէտէ մէսրուր օլուր
վէ քէնտի քէնտիյէ «պէնիմ սէլէֆիմ սէֆիլէ ժագլին շու հայվան սիւրլուսիւ-
նիւ իտարէ իթմէքլիյին եօլունու պիլմէզ իտի . վէ օնլարա մուգապէլէ իտէ-
ճէք տէրէճէտէ գուվվէթի գալպէ մալիքէ տէյիլ իտի . էլպէթտէ քի շու մէճ-
նունէլէր օնու բարչալայըպ հէլաք իթտիքլէրի կիպի , պէնի տէ բարալայա-
մայանագլար . —տէր իտի :

Շու սըրատա , հապունըն գաբուսը տիչարտան աշըլըպ , Բէնթիւլօն՝
Գօնթէսին գօլունտան թութմուշ օլտուղու հալտէ , գաբունուն էօնիւնտէ
տուրարագ ,

—Հէ՞ . եահու՛ . Մագլու՛ . ա՛լ տանա պիր տահա . . . պու էյի պիր բար-
չա . . . կիւզէլ պիր գարը . . . պագընտը . . .

—Պիր գարը մէճնուն օլտուղու կիպի , արթըգ գարը սայըլամագ —տէ-
տի Մագլու :

—Ուսլու պիր տիվանէյէ պէնզէյօր ամմա , եինէ տըգգաթ վէ նէգարէթ
իթմէլի , ազլընը գայ իտէնլէրին էյի սաաթլարը տա օլուր . իսմի ժանն իմիչ :

—Տիվանէնին իսմի օլմագ , կէօնտէր , կէօնտէր , պէշ օն տանէ զիյատէ
եա էքսիք օլմուշ էհէմիլլէթի եօգ —տէտի Մագլու :

Բէնթիւլօն՝ Գօնթէսին իքի օմուզլարընտան իթիպ իչէրի սիւրիւվէրտի :

—Այ գալտը ունութույօր իտիմ , նազըր խասսէթէն թապսիյէ իթտի ,
—տէտի Բէնթիւլօն :

—Բէք ալա —տէյուպ , Մագլու վահշիյանէ գամշըսընը սափուրմաղա
պաշլատը :

Գօնթէս՝ հապույա կիրէր կիրմէզ , սէֆալէթ ռէֆիգալարը , Մագլունըն
հիտտէթ ու շիտտէթինի ունութուպ , սինմիշ օլտըզլարը քէօլէ պուճագ տէ-
լիքլէրտէն յէ աղան արգալարընտան շըգըպ , եէնի կէլէն արգատաշլարընա
տօղրու Փըրլայըպ էթրաֆընը գուշաթտըլար :

Ծ

Գօնթէս տը Բահօնըն եանընա գատար եագլալմըշ օլանլար , գօլլարըն-
տան վէ էլպիսէլէրինտէն եագալայըպ , գօլլարընը գըրաճագ , էլպիսէլէրինի
բարչալայաճագ տէրէճէտէ պիրպիլէրինտէն չէքիշտիրմէկէ պաշլատըլար :

Գօնթէս իսէ , տօնմուշ , թութմուշ օլտուղու ճիհէթլէ , մուգապէլէ
իթմէկէ թագաթը գալմամըշ իտի :

—Տէֆ օլու՛ն օրատան , չէքիլին—տէյու պաղըրտը Մագլու :

Մէճնունէլէրին գօրարմըշ օլտըզլարը կիւրիւտիւ արասընտա , Մագլու-
նըն սէսի իշիտիլէմէտի . օ հալտէ Մագլու գամշընը սափուրուպ , մէճնունէ-
լէրին եիւզլէրինէ վէ օմուզլարընա չարբըտըրմաղա պաշլատըգտա , մէճնու-
նէլէր՝ տույտուգլարը աճըտան ինլէյէ ինլէյէ , քէօլէլէրի սափուշտըլար .

Մագլու իսէ , Գօնթէսին եանընա կելիս , թէհաիտի վէ տէհէթլի սէ-
տա իլէ ,

—Սէնին բարան օլմալը . . . պուրայա գըտուլինին պէտէլինի էօտէ պա-
գալըմ . —տէտի :

Մալիւմ օլտուղու վէճէ իւզըէ , Գօնթէս սէօյլէնէնի նէ իշիթիւր վէ նէ
տէ անլար իտի : Մամաֆիհի , գօրգուսընտան պաշընտան թըրնաղընա գա-
տար տիթրէմէկէ պաշլայըպ , վէ իւզէրինէ շիտտէթլի պիր նէօպէթ կելիս ,
թաշլարըն իւզէրինէ սէրիտի վէ պիր խըրըլթը տըր սալըվէրտի :

—Հօ , ճէվապ եօգ էօյլէ՞ մի , վէ պիր տէ ֆաղլա օլարագ , տաիրէմի
ալթիւսթ իթմէք իսթէյօրտուն . շիմտի հալինին նէ՞ օլաճաղընը կէօրիւրսիւն .
հայտէ սէն տէ թէքնէյէ , պագալըմ , —տէյուպ պիշարէ գարըլը գօլարըն-
տան սիւրիւքլէյէ սիւրիւքլէյէ թաշտան պիր գուրնանըն եանընա գատար
կէօթիւրտի : Պու գուրնանըն իւզէրինտէքի մուսուգտան հէր զէման պուգ
կիսի սօղուգ պիր սու ագմագտա իտի : Մագլու՝ Գօնթէսի շիտտէթլէ գալ-
տըրըպ , գուրնանըն իշինէ սօղուվէրտի , վէ պիր միւտտէթ սույուն իշինտէ
պըրագտըգտան սօնրա , քեաֆֆէի աղսլարընըն տօնմագա պաշլատըղընը ,
վէ պաշընը սուտան տիշարը թութմագա գուվէթի գալմամըլ օլտըղընը հըսս
իթալթտէ , էլպիսէլէրինտէն թութուպ վէ հէլաք իտիճի գուրնանըն իշինտէն
չըգարըպ , իւզէրինտէն սուլար ագս սգա թաշլարըն իւզէրինէ սըրագը-
վէրտի :

Գօնթէս պիր աղ չըրընարգտան սօնրա , կէլիշի կիւզէլ պիր հարէքէթ-
լէ էլէրինի գալուչտուրուպ , մէրհամէթը իլահիյէյի նիյաղ իտիյօր կիպի ,
եօգարը տօղրու գալտըրաը , վէ մուսիսարէն կէօլէրինի գսրայըպ , պիր
տահա հարէքէթ իթմէտի , վէ սէս տաթի չըգսրմայարագ պալըլըպ գալտը :

Մագլու իսէ՝ գամչըսընը գօլթուղընըն արասընա սըգըշտըրըպ , վէ մէս-
րուրէն էլէրինի օվալամսղա պաշլայըպ .

—Պէնիմ թէրթիպիմ հէր թէրթիպտէն էյի . պէօյլէ իշէրլէրինէ շէյթան
կիրմիշ մախուգաթ իլէ պու սուրէթտէ տալրանմալը , տէրհալ իշին էօթէ-
սինտէն պէրի կէլտիմ . պու տիվանէլէրի սուստուրմագ իշիւն սօղուգ սուտան
ղիյատէ միւէսսիր պիր իլաճ պուլունամագ . քէնտի հալլէրինէ սլրաղըլսա ,
պաշա չըգըլմագ վէ րահաթ եիւզիւ կէօրիւմէղ . ինսան չըլտըրըր կիտէր .
—տէտի :

Պէօյլէճէ Մագլու քէնտի էհիլլէթիւնի մէտհ ու սէնա իթտիյի սըրատա ,
գարու աշըլտը , վէ մէճնուլէլէրին թէտալիսինէ թային օլունմըլ օլան հէ-
քիմ իհթիյաթէն պէրապէրինճէ ալմըլ օլտուղու օն իքի գատար մայէթիլէ
իշէրի կիրտի :

—Նէ՞ վար , նէ՞ եօգ , պագալըմ , Մագլու . պու կիւն իշէր նէ՞ մէր-
քէզտէ :

—Ֆէնա տէյիլ , հէր շէյ սըրասընտա կիտիյօր :

—Տիվանէլէրին րահաթ տուրույօ՞րլար մը :

—Շիմտիլիք տահա շիքեայէթ իտէճէք պիր հալ եօգ :

— Գա՞ն խաթա մար :

— Հիշ խաթա եօգ :

— Իշէրինտէ րահաթ տուրմայան , սէօղ տինլէմէյէն վա՞ր մը :

— Պիր առէտ մար իտի տմմա , զահմէթսիգճէ օնու տա սքրաւնա գօտոււմ , իշթէ շու , — տէյէրէք , Մագլու պայլըմըլ գայմըլ օլան Գօնթէսի կէօսթէրտի :

— Պու եէնի կէլմիշ օլմալը , պէն թանրմայօրում :

— Էփլէթ , տահա շիւտի կէլտի :

— Պու Էօլմիշ կիպի , նէ՞ Եարտըն սլունա :

— Սէրքէլիք իտիյօր իտի , տիկէրլէրինէ տէ սուի խարէթ օլույօր իտի . հէման թէքնէնին իշինէ տաւարրտում . շիմտի քէսալը սիւքիւնէթ իթտի , կէօրիւյօրսը՞ն եա , զըմըլտանմայօր պիլէ , սլու տէրստէն իսթիֆատէ իտէր զանն իտէրիմ :

Հէքիմ՝ Գօնթէսին եանընա եանալըպ , նապըընը թութտու :

— Քեամիլէն պայլըմըլ , նապըլը զայէթ եափաշ աթըյօր . դանըն Հարաթէթի սիւլիւսան աէրէճէսինտէ թէնադուս իթմիշ . պէօյլէ սլուպ կիպի սօղուգ սու իլէ ըսլանմըլ Էլպիսէլէրի իւզէրինտէ սլրուգմագ , ինտանլիէթ իգթիգատընտան տէյիլ տիր . պէօյլէ զալըսա , սլիր սաաթա վարմազ Էօլիւր . օնուս իշիւն խաթախանէյէ կէօթիւրմէլի , վէ Էլպիսէսինի տէյիշթիրմէլի , ազլը պաշընա կէլտիքտէն սօնրա , Էկէր Եինէ րահաթ տուրմայաճագ օլուր իսէ , սլիր իթի կիւն գաֆէս ալթընտա սագլումալը . պէօյլէճէ սէնին սլիր ազ Էփլէ , վէրմիշ օլտըղըն տէրս իքմալ իտիլմիշ օլուր , վէ գուզուշա տէօնէր . — տէտի :

— Պէն տէ պու թէրթիպի թէսափուր իտիյօր իտիմ :

— Բէք ալա , քէք ալա , պէօյլէ տէվամ էթ Մագլու :

— Զիլմաէն կէլտիլի մէրթէպէտէ գուսուր իթմէմէք իշիւն չալըընում :

Հէքիմ տիկէր գօղուշարա տա կիթմէք իւզրէ տըշարը չըգտը :

Հէքիմն թէրթիպի մուճիպինճէ , իթի քիշի Գօնթէսի գալտըըլ խասսթախանէյէ նագլ իթտիլէր :

Օրաաա Էլպիսէլէրինի չըգարըպ , վէ դուրու Էլպիսէլէր կիլինտիրտիքտէն , վէ պայլընըգտան ալտըգտան սօնրա , Գօնթէսի էսկի Եէրինէ իատէ իթտիլէր :

Գօնթէս կէլիր կէլմէղ , Մագլու անը գաֆէս ալթընա ալմագ թէտպիրինի իճըպէ գալըլըլ , վէ պէլինտէն անախթար տէմէթինի չըգարըպ , դուրնանըն Եանընտաքի տէմիր դարույու աշտը : Գարունըն արգաաընտա սլիր նէրաիւսան վաղը օլուպ , գատէմէլէրի գարանըգտա կէօրիւնմէղ իտի : Իշէրտէն սլիր թագըմ դարիպ սէտալէր իշիտիլմէքտէ վէ զայէթ Փէնա սլիր թէաֆֆիւն կէլմէքտէ իտի : Մագլու գամընընը պէքճիլէրտէն սլիրինէ թէսիւմ վէ Գօնթէսի կէօթիւրիւպ կէլինճէյէ տէկին հըֆը իթմէսինի թէնալիհ իտիւպ , նէրաիւսանըն իլք ալաղընտա սլուլունան գանտիլի եագտը , վէ Մատամ տը Բահօնը չէքէ չէքէ նէրաիւպանտան ալաղը Էնիպ իւսթիւ քէմէլի սլիր մահալէ վաարը օլտու :

Պու մահալին սաղ թարափընտա , եէր եէր շար քէօէ սէքիզ գատէմ վիւսաթընտա վէ ալթը գատէմ երեքսէքլիյինտէ պէշ ալթը գափէսի մահալ մէվճուտ խի . պու գուլպէլէրին տապանլարընա սաման եայըմը խի . էքսէրիսի պօշ խի , պիր դաշ տանէսինին իշինտէ եա եէրէ եաթմը վէ եա . խօտ ալնլարընը տէմիր ըարմագլըղլարա տայաթմը ալագտա դայէթ սէֆիլ վէ պիւսպիւթիւն շաշկըն մախլուգաթ կէօրիւնմէքտէ խի . պուսլար Մագլուլը կէօրտիւքլէրինտէ եուճուգլա թէհտիտ խտէրլէր , վէ աճիպ սէսէր չըգարարագ շիտաթլէ տէմիր գափէսի սարսարլար խի :

Հէր նէ գատար շու տէհէթլի մէնղարտէն Գօնթէս պիր շէյ հրու իթմէքտէ խի իսէ տէ , եինէ խէվֆ ու տէհէթէ տիւշիւպ , տիղլէրի թու . թուլտու վէ երեքիւմէք իսթէմէտլիյինտէն . Մագլու քիւֆի էտէ էտէ Գօնթէսին պէլինտէն գալլարալ , պօշ պիր գափէսէ տօղրու սիւրիւքլէտի վէ հէման իշէրի իթիպ , պիր վագըթ Գօնթէս Մարի աը Բահսն տէնիլէն Ժանն Սօնիէ նամ սէֆիլ տիվտէնին արգասընտան գարուլու քիլիւղէյի վէրտի :

6

Գօնթ Աննիպալ տը Բահսնին հարպիյէ նաղըրընտան ալմըլ օլտըղը էմր մուճիսինճէ , Բարիսէ կէլմէք իւղրէ ղէվճէսինտէն ալըլտըղը սըրատա , Գօնթէսին զաափը հալի կիթտիքճէ թէշէտտիւտ իթմէքտէ օլտըղընը պիլտիյինտէն , զիհնի բերշան պիր հալտէ Բարիսէ միւթէվէճիհէն հարէքթ իթմիւ խի : Զէվճէսի՝ Գօնթէսի պիր ան էվվէլ կէօրմէք արղուսըղլա սուզան օլտըղը ճիհէթլէ , Բարիստէ միւմքին մէրթէպէ աղ միւտտէթ գալմագլըղը թէ . սալվուր խտէր խի :

Բարիսէ վասըլ օլուր օլմաչ , Գօնթէսէ մէքթուպ եաղտըղը միւշլու , տօղրու խապէր ալմագ նիլէթիլէ Մարքի տը Սէն-Մէքզանա վէ Օլէնը տը Շապիննիլէ տախի ալընա մուհարրէրաթ կէօնտէրմիլ խի : Օ ղէմանլէրտէ բօսթա իտարէսի վար իսէ տէ , մէքթուպար զայէթ ուզուն միւտտէթ գարփընտա մահալլէրինէ վասըլ օլտըղլարընտան , Գօնթէս իլէ Օլէնը վէ Մարքի Գօնթուն կէօնտէրմիլ օլտըղը մէքթուպլարը հէնուղ ալմագսըղըն եօլա չըգմըլար խի : Պինաէն ալէյհ՝ Գօնթ կէօնտէրմիլ օլտըղը մէքթուպլարա ճէվապ ալմատըղընտան սօլայը , թէաճիւպ վէ հաթթա թէլաշ պիլէ իթմէքտէ վէ շու սիւքիւթի հալէ պիր թագըմ սուի մանալար վէրմէկէ գալընարագ , կիւնտիւղլէրի բահաթ երպիւ կէօրմէմէքտէ , վէ կէճէլէրի տախի կէօղիւնէ սւյգու կիրմէմէքտէ խի :

Նիհայէթ էվվէլա հարպիյէ նաղըրընա վէ պատէհու տախի գրալ հաղրէթլէրինէ միւրաճաաթլէ մէմէքթի ճանիպինէ ալտէթ իթմէկէ բուխաթ ալմաղա մուվաֆֆազ օլարագ , կիւնտէն կիւնէ գալպինի էրիթիւ պիթիւրմէքտէ օլան շու մէղահիթի ֆըրգաթ վէ հարէթտէն գուրթալաճաղընա մէսրօւրէն , հէման պիր ան էվվէլ եօլա չըգմագ թէտարիքեաթըղլա մէղըլ օլտըղը սըրատա , Մարքի իլէ Օլէնին բաքիպ օլտըղլարը սըրատա , Գօնթըն խանէսի գաբուսուն էօնիւնտէ աուրու վէրտի :

Մարբի իլէ Օլէնր խաաթախանէտէն շըգգըգտան սօնրա , պիր գաշ սա-
աթ գարֆընտա պաշտան այաղա գատար պիյան էլպիսէլէր կիլինմիլէ օլտըգ-
լարընտան , հէմ մէլպուսաթտէ վէ հէմ տէ մահպուն սըֆաթլէրիհտէ ալա-
յիմի մաթէմ նիւմայան օլմագտա իտի :

Գօնթ աը Բահօն Բարիստէ պուլունան էմէքտարանըն էքսէրիսինի Օ-
վէրնէրյա կէօթիւրմէքիլի թէսավվուր իթմիշ օլտըղընտան , Բարիստէ եալը-
նըզ պիր իրի նէֆէր խըզմէթքէար պրագմագ արզուսընտա պուլընմըշ իտի :

Արապանըն իլէրի կիրմէսի զըմընտա գաբուճը պէօլիւք գաբուլը աշըպ ,
միսաֆիր կէլմիշ օլտըղընր խապէր վէրմէք իւզրէ գարուընն եանընտաքի շանը
իքի տէֆա չալտը :

Գօնթուն սարայտարը Տօմինիք շանըն սէօնի ալըր ալմագ , աշաղը գօշ-
տու , վէ քէնաիսի Գօնթ իլէ պերապէր Բարիստէ կէլմիշ օլտըղընտան , Սէն-
Մէքզան իլէ Օլէնրի նահէհան կէօրիւր կէօրմէզ , պիր սէտաի թէանճիւլլէ ,

—Մարբի աը Սէն-Մէքզան . . . Մատպմ աը Շափինէի . . . շիմաի տիվա-
նէ օլուրում . Գօնթ հայրէթտէ գալանագ . . . Մարբի աը Սէն-Մէքզան իլէ
Մատամ Օլէնրի Բարիստէ կէօրէճէլինի ալա մէմուլ իթմէմէքտէ իտի . . . պիզ
իսէ եարըն եօլա չըգաճագ խաթը : Աճապա օրատա պիր ֆէլաքէթ մի գու-
հուր իթտի,—տէյու պաղըրտը :

Տօմինիք իսթիլար , վէ էսկի պիր էմէքտար օլտըղը ճիհէթլէ , պու սու-
րէթլէ թէքէլիւֆսիզճէ մուամէլէսի պիր տէրէճէլէ գատար շայանը աֆվ
ատտ օլունապիլիր իտի :

—Տօմինիք , զայէթ քէտէրնաք պիր խապէր կէթիրիյօրուզ . . . տէտի
Մարբի :

—Եա՛ Բապ , աճապա Գօնթէ՞ս մի :

Մարբի ճէվապ վէրմէքսիպին պաշընը ասաը :

Էմէքտարանըն քեսաֆֆէսի Գօնթէսի բէք պիյատէ սէվմէքտէ օլտըգլա-
րընտան , Տօմինիք էիտաի վէ սամիմի պիր եէէաը հալ իլէ ,

—Ա՛հ պիշարէ էֆէնտիճիյիմ . . . Ա՛հ սէֆիլ Գօնթ . . . տէյու պաղըրտու :

—Կէլտիլիմիզի խապէր վէր :

—Բէք էյի , բէք էյի , շիմաի վէրիրիմ . լաքին Ալլահ աշղընա , Գօնթ իլէ
թէտպիլիյի տազրանընը . պաշընա կէլէն ֆէլաքէթի պիրտէն պիրէ սէօլէմէ-
յինիզ . . . Գօնթ իլէն պու նէ շէտիտ տարպէ , եա՛ Ալլահըմ էօմրիւնիւ զէվ-
ճէսի ուզրուճա ֆէտու իթմիշ իտի . ալիմ Ալլահ չու էլէմնաք խապէրի ալըր
իսէ , եաշամագ էօլիւք :

—Խապէր վէր սէն , Տօմինիք , պիզ էլտէն կէլէնի հարարըզ . լաքին շի
չարէ քի , իւղէրիմիզէ աթֆը նազար իտէր իթմէզ , հագիդէթի հալի տէր-
հալ անըլալանագ տըր :

Շու արալըզ Գօնթ աը Բահօն Խաթապ օտաարընն եանընտաքի հաղը
օտաարընտա պուլունմագտա իտի :

Օտանըն օրթտարնտա րիրինճ վէ ֆիլ տիշի շաղմալը ապանօզ պիր եա-
ղըրաննէ վաղը օլուպ , տիվարլարըն պիր գըօմը՝ ճէսիմ քիթապ տօլապլարը
իլէ գաբանմըշ իտի :

Տիվարըն պիրինէ պիր խաչ, վէ գարչըսընտա տախի օն սէնէ մուգատա-
տէմ ֆիրիւ տը Շամբաներ նամ Պէլճիդալը մէշհուր րէսսամըն թէրսիմ իթ-
միլ օլտըղը Գօնթէսին րէսմի թաալիգ իտիլմիլ իտի :

Գօնթ Աննիպալ, եազըլխանէնին էօնիւնտէ այագտա էվրազընը սըրա-
սընա գօյմագտա, վէ արա սըրա տուրուպ, սիր նագարը աչըգանէ իլէ
դէվճէսի Գօնթէսին թաավիրինէ սլագմագտա իտի :

Հէր նէ գատար Գօնթուն Օվէրնէրտան Հարէքէթ իթտիլի կիւնտէն սլէ-
րու ուղուն պիր միւտտէթ կէշմէմիլ իտի իտէ տէ, Գօնթ՝ չու միւտտէթը
դալիլէ զարֆընտա խալլը տէյիլմիլ իտի . սէյահաթըն էօրկուելուղու վէ
քէնտիսինի րահաթսըլ իթմէքտէ օլան խալէնանը գալպ էսէրի օլարազ, օն
եաշ տահա իխթիյարլանմը կիսի կէօրիւնմէքտէ իտի : Չէհրէսի սօղուլմուշ,
վէ կէօղլէրինտէ հէր նէ գատար նագարը խալիսէթ սլագը իտի իտէ տէ,
էսկի րէմիտգ գալմամը իտի : Նիհայէթ ինսանըն գուվէթը քեամիլէյի հա-
յիլ օլտըղը եալը Գօնթ չօգ կէշմէմիլ իտի իտէ տէ, վագթընտան էվվէլ հա-
տը չէյիսուլէթէ վաւըլ օլմուշ իտուկի, վէ պիր պէօլիւք աճը տալաճագ
օլաա, հատուր մէքքիւրը տէրհալ թէճագուլ իտէճէյի հըսս օլուճմագտա իտի :

Եիւղիւնտէն տիւղիւնճէլի վէ քէտէրիլ պիր հալտէ օլտըղը տէրքեար, վէ
ֆագաթ դէվճէսի Գօնթէսին րէսմինէ աչըգանէ սլագտըղը սըրատա, սըֆա-
թընտա ալայիմի մէրուրիյէթ աշիքեար օլուր իտի :

Պիր թարաֆտան էվրագընը սըրասընա գօյմագա, վէ տիկէր թարաֆ-
տան տա զէվճէսինէ հայրէթլէ սլագմագա տալմըլ օլտըղընտան, միսաֆիր
կէլտիյինի միւսլէյիմ իրի տէֆա չալընմըլ օլան չանը իլիթմէմիլ իտի :

Օտասընըն գաբուսը աչըլմասըյլա հասըլ օլան կիւրիւտիւ իւղէրինէ գա-
րայա տօղրու տէօնիւ վէրտի, վէ Տօմինլէին ազըլնտան Մարքի տը Սէն-
Մէքլան իլէ Մատամ տը Շափնէր քէլիմէլէրինի իլտիլը իլիթմէլ, պիւթիւն
ճիսմի տիթրէմէկէ սլաշատը . վէ էլլէրինի աչըպ, — սի՞ց մի սինիլ, աղիլ
տօսթլար — տէյու սլաղըրարագ իւղէրլէրինէ աթըլտագ կիսի պիր հարէքէթ
իթմէքտէ իքէն, թէալլիւգաթըլնտան իքի քիլինին պէօյլէ մէմուլին ղայըլ օլա-
րագ օրայա կէլմէլէրի, պիր ֆէլաքէթ զուհուրինի միւսլէյի օլտըղը միւ-
թալաաորնա մէսինի կէրի չէքիլիպ, սլաշտան այագա գատար պիր նաղարը
տէհէթախար իլէ Մարքի իլէ Օէնրի սիւղէրէք, վէ հէր իքիսինին սիեահ
էլպիսէլէր կիլինմիլ օլտըլարընը կէօրմէքլէ պիր ֆէլաքէթ զուհուր իթմիլ
օլտըղընա էմին օլարագ :

— Մաթէ՞մ մի . . . սի՞ց մաթէմի մի . . . Գօնթէն տըգգաթ վէ նագա-
րէթ իթմէքլիլէ եէմին իթմիլ իքէն, գալգմըլ սլուրայա կէլմիշսինիլ . . . վէ
սլայահ էլպիսէլէր կիլինմիլ տէ կէլմիշսինիլ . . . Ա՛հ . . . անլատըմ . . . Մարի
էօլմիւշ . . .

Մարքի քէտէր վէ մէրհասմէթ ալամէթլէրի իսրագընա չալըարագ :

— Սաւըր . . . թէհամմիւլ . . . Գօնթ — տէտի :

Ուէնր իտէ էլլէրինի եիւղիւնէ գաբամըլ հագիլաթէն աղլամագտա իտի .
(էքսէրիյա գարըլար գօլալ աղլարլար :)

Գօնթ ար Բազանն պէնդի աթար , տիրի թուրուար , կէօզէրի գարար , երարրըմտան շարրըմը պիր քիմսէյէ պէնդէմէքտէ խտի , Պիր միւտ . տէթէթ պիրա հարէքէթ տուրաուգտան սանրա , պիրտէն պիրէ հանըանըսէ ահէօթէ ահէսթէ վէ զարիպ պիր սէտա իլէ ,

—Տէմէք քի սահիհ , տիր . . . հաթթա րէք սահիհ տիր . . . էօյմիւշ տիր . . . —տէմէսինէ ճէվապ վերէն պուլունմատըղնտան քէմալը եհէս իլէ ,

—էօյմիւշ , էօլմիւշ պէնիմ ճանըմ շիկէրրարմ , էօյմիւշ պէնիմ գարրօ ճըղըմ . պէնիմ կէօզիւմիւն նուրը , պէնտէն ուղապ Ելարապ էօյմիւշ , պէնի հանընա չաղըրարապ էօյմիւշ . քեալքի օրատա պուլունսա իսիմ տէ , սօն սէօզիւիւ սօն նէֆէսիի իշիտէ իտիմ . նէ՞ Գալիմ տարպէ , եա՞ Բապար պու գատար աղրի պիր քէչպէ միւսթահապ օյմադ իշիւն աճապ . նէ՞ կիւնահ իշէմիւիմ . սանա ճէնապը Հապ Զամլն վերիկյօր , լաքին սէն տէ իս շիւն արասընտա հապգտան սյըլըլյօրսըն . նիշիւն պէնի պէօյլէ էգմի , նիշիւն սէնին էմրիկէ պիրէշիլ շլան վէ պիրպիրէրինի սէվմէքտէ պուլունան իքի գուլունու եհէքտիկէրինտն սյըրրյօրսըն —տէտի :

Գօնթնն նէֆէսի չրգմազ օլտու , կէօյաիւ բաթլպաճապ տէրէճէյէ կէլս աի իտէ տէ , պլրլքլթ վերին քի հէօնքլըր հէօնքիւր աղլամայա պալլալըպ , ճիսմինի իհաթա իթմիլ օլտն գասաթը հալ պիր ալ խաֆիֆէշտի :

Հէր նէ պէման նիյալթ վէ հիսմէթինի կէօյմիւշ օլտըղը ալիճնապ վէ ալիգատր պիր գաթըն պու սուրէթլէ շէքմ . քտէ օլտըղը իլը՛նէկէրէ քէն . տիրինին սէպէսիլթ վլրմիլ օլմասընտան տօլայը , խիւսթը ըրգասը օլտապ աիւշարը տլհէթ օլարապ , Մարքի էօնիւնէ պազմազտա իտի :

Օլէնր իտէ հալա աղլամազտա վէ սօն հըսպիյաթը սընըրյարընա գատար թէկէտիր իթմիլ օլտըղընտան , պու տէֆաքի տէօքտիյիւ կէօզ եաշարընը պիր տէրլճէյէ գատար սամիմի օլարապ տլօքմէքտէ իտի :

Էքսէրիյա էօյլէ ինսանլարա իէսատի . ֆ օլունուր քի , պուշար հիլ պիր էյտէն սոպա ֆիւթուր իթմէլ իքէն , թէաթրօլարտա պիր թազըմ խայալի ֆէլաքէթլէր վէ մէշապաթլար սէյրի իլէ գալպէրինտէ պիր հըսը մէրհա . մէթ հասըլ օլուր :

Շու սրատա տիվարտա ասըլը օլման վէ խաշա միխանիւր պուլունան հաղըթը իսա՞ Սննիպալըն կէօզիւնէ իլիմէքլէ , վէ օ առըրտա հէնուլ իթի . գատաթը տիմիյէ գաղպլրտէ մէրքիւլ օյմապ հասէպիլլէ , Գօնթնն հայինտէ պիրտէն պիրէ պիր թէպէտտիւլ ըշտա օլարապ , սալլանա սալլանա կիսիմ վէ խաշըն էօնիւնտէ տիլ շէօքիւլ :

—Քիւլթր իթտիմ , եա՞ Բոպպիմ , մէրհամէթինէ միւհիւմըմ , աֆիլըն նիյալ իտէրիմ . սէն պանա իհուսն պուլունըմիւշ իտին , եիւէ սէն էլիմէն ալտըն . . . իսմին մոպարէք օլտուն եա Ալլահըմ , դատիլը հայիմ իցթիցա . սընտան օլարապ , տիւշար օլտըղըմ կլրտապր մէլուօլլէթ ին թա գատարընտան սանա գարը իթպլէր լիստէ ճէսարէթ իթտիմ . . . ամմա եինէ սէնին մէրհամէթի սամէտալիւնէ իլիմա , վէ մատամ քի , պանա շու քէտիլի . վերտին , պունա թէհամիւլ իթմէք իշիւն լազըմ կէլքն գոքվէթ վէ իհամ .

տիւշար օլտըղը գաւաթը հաւ պէնտէ իցթիտար պըրագմամը տըր . վէ շու
Փա. իտի տէշէթէ ֆգանըն հիքեայէ. ինէ պաշլաշանագ օլտամ, հէման սէ-
ֆէ. իմ թուխուրուպ, սէսիմ գըրլաճաղընա շիպհէմ եօգ տըր, — տէտիքտէ,
Գոնթ՝ Սւն-Մէքզանա միւթէ վէճհիհէն, — շու հալտէ սանա լոճա իտէրիմ .
սէն տէ Սէնը գաւտար օնու սկզեր իտին պիլիրիմ, վէ լաքին սէն իրքէր օլ-
տըղ. սանա Քիւնքտէ իօգսան օլտն իցթիտար սէնտէ օլմագ լազըմ կէլըր,
— տէտի :

Մարքի պաշլընը էյտի, վէ մուսխարէն կէօյա քի քէտէլինտէն զըսը-
մըն ալի, սէն իլէ. հապըգէթի հալանա քէմալը մէհարէթլէ գարըշտըրապ,
պէր վէճհը գիլը հիքեայէյէ պաշլատը .

— Ս գին Ռարիսէ միւթլ վէճհիհէն հարէքէթ ինիզտէն տօլայը Մատամ տը
Բահօն ֆիվէլաւտէ քէտէրլէնմիշ օլտըլընտան, զատֆը հօլի կիթտիքճէ
թէշէտտիւտ լթմէ քտէ իտի . միւտտէթը գալիլէ գարֆընտա տէրէնէի նիհա-
յէտէ րահաթ սըղըզ հըսս էյլէտիլինտէն, Օլէրնեքտան Բարիսէ կէլմէ ար-
գոսընտա պուլունարընը պէյան իթտի : Կէրէք պէն վէ կէրէք Մատամ սը
Շաֆինէի, պու գաւտար թէլաշէյէ մահալ օլտատըղընը անլաթմաղա շարշաղգ,
վէ սէյահաթընտան վագ կէշիրմէյէ գայրէթ իթտիք իտէ տէ, միւմքին օլա-
մատը . — Էկեր սիւ ալըրալըր կէլմէյ լաշնիզ, պէն հալընըզ տա կիտէրիմ—
տէր իտի . Գոնթէս՝ Բարիսէ կէլմէյ վէ սիզի պուլմաղա պէյայէ գաթիլէն
գարաթ վէրմիշ օլտըղը հալտէ, պիզիմ նէ՝ սուրէթլէ հարէքէթ իթմէ շիլիմիզ
լազըմ կէլըր իտի . կէրշի Գոնթէսին պէօյէ պիլ լէթլայտիթըլը հարէքէթլէն
թէշէտտիւթ իթմիշ իթէք տէ, հսօպ էլ մուհապալէթ Գոնթէսի մահպուս կիլի
Օլէրնեքտա ալը գօլմագըլըր թէրվիմ տէմէ միլիզ տիլ : Պ գնէ հաթ լաճագ
պիլը շէ վար իտի իտէ, Մատամ տը Բահօնտան ալըրլմամագ, տըզգաթ վէ
նէպարէթի տիլիզ լթմէմէք վէ տիւշար օլտըղը էֆքեարը մէճնուէնէյէ իլթի-
քաք տէլիլ, աննագ պուլունարընը գաւաթը հալին թէշէտտիւտինէ սէպլ պիլիլէթ
վէրմէմէք իտատուարըր իտի : Պ շղա տիւրլիւ հարէքէթ իտէպիլիլը մի իտիք .
վէ շու հարէքէթ իտիպտէ պիլ խաթա պուլտ. Եօրմընընը :

— Սաթա՞մ մը . հէր տիւրլիւ գահմէթ վէ մէշագգաթը կէօգիւնիւզէ ալ-
տըրապագ, իթմիշ օլտըղընը ֆէտաքեարըլըր վէ իպրագ էյլէտիլինզ մու-
հապալէթ վէ խալիսէթի թագաթիլ իթմէմէք գապիլ մի տիլ . — տէտի Գոնթ
տը Բահօն :

Սէն-Մէքզան հիքեայէյէ տէփամ իտէրէք, էանալ րահաթ գուհուրա կէլ-
միշ օլտն հատիտաթը, արապանը Զիրմէնին խաթալանարագ, Մասնագ գարի-
յէսինտէ լօգանթատա պըրագըլտըղընը, Գոնթէսին կիլնտէն կիլնէ պիլ ան
էվէլ Բարիսէ եէթիլմէք արգուսըյա, կիթտիքճէ գաւաթը հալ քէսպ իթտի-
յինի, վէ արապուսընը գըրըլտըղընը, վէ Զալընըզ պաշլընա պիլ խանէտէ ի-
գամէթ իթմէքտէ օլտն պիլ իթթիլար գարնին քէնտիլիլ նի խանէյէ գապուլ
իթտիլինի վէ հէթիմին քէլինէ նագալէն Գոնթէսին տամաթը շաթլայաբագ,
ֆիւննէթէն վէ ֆաթ իթտիլինի թագաթիլ էյլէտի :

Գոնթէ տը Բահօն ոչ սիզնէ աղլապագ տիլիլտիքտէն տգնա ,

— Եւ հալտէ ճիկէրարէմ քենտի խանէսինտէ քենտի եւթաղընտա քալ-
մէք թէսէլիսինէ պիլէ նաիլ օլամամը տա , առի պիլ խանէնին աագիլ պիլ
օտաաընտա թէսլիմը րուհ իթմիշ . ինսանըն էսնաի հայաթընտա , գոսլանմը
օլտըղը պաղը էլեալար առէթա տօսթ կիպի սէվիլի օլարդը հալտէ , պիշարէ՝
կէօլլէրինի գաբատրդը սրրատա , օ էլեալարը էլպէթթէ քի արաթըլ վէ ֆա-
գաթ կէօրէմէմիշ , էճտաթընտան պաիտ վէ սիլսիլէմտէն ճիւտալ , եպոյանճը
պիր տիյարտա աշլւան պիր գապը իշինտէ սօղուգ պիր թաշ ալթընտա եւ-
թըպ տուրմագտա արր . հէյնաթ , տիւշիւնտիւքճէ խիթրէմէք կէլիյօր .
շըլմտան գաբամմիշ օլան մէղարը իւզէրինէ նէ պիր տամլա կէօղ եալը
տէօրէն , վէ նէ տաիի պիր չիշէք տէմէթի գօյտն վար Պիշարէ՝ րրատա
եալընդ պաշընա գալմիշ , շու վահտէթը հալինէ էլպէթ քէնտի տէ թէաճ .
ճիւպ իտիյօր : Ահ , կիտէլիմ . . . թաշը իւսթիւնտէն գալարալըմ . . . մէ-
ղարը աշայըմ . . . սէվիլի գարըմը նամալիմ մէղարիթանտան շըգարա-
լըմ . . . ալայըմ պերսպէր կէթիւրէլիմ . . . վէ էկէրշի նամընը թաշարդը
օ մուպայէք արգս սաղ սաղ կէթիւրէմէյօր իտէմ , հիշ օյմագտա նաշընը
պլոնէ կէթիւրէլիմ . — տէտի :

Մարքինին պէնդի աթաը : Օէնը իլէ Մարքի եէքալիլիլիլէ պազմաղա
պաշարար . Օլնրին տաիի պէնդի ուշմը իտի :

Գօնթ Աննիպալըն գէվճէսինին նաաշընը մէղարտան չըգարարըլը սըրա-
տա , սէվիլիւսիւնիւ պիր տահա կէօրմէք արդու իտէր իտէ , գէվճէսի օլմա-
տրդընը ֆարգ իտէպիլէճէք մի , վ . վաղը օլան միւշապէլէթէ տլտանտէաճ
մը . ալտանմաղ իտէ , նէ՞ յէթիճէ հապըլ օլանագ , տէսթը ատալէթ թա .
օլոթըն սրալըլընտան ուղանլալ տա , երարըրըմ կիպի իթի ճանիյի տէ շարու-
մայաճաճ մը , տէլու խաթըրլարընա կէպիքճէ գօրգոյթընտան տիթրէր-
լէր իտի :

Գօնթ իտէ քենտի քէնտիլէ վէ ֆազաթ իշիտիլէճէք տէրէճէթէ եիւք-
տէքճէ պիր ոէս իլէ ,

— Պատէղըն պու ալէմ պէնիմ իշիւն մէֆգոգա հիւքմիւնտէ տիր : Պէն
Մարի իշիւն եաշար իտիմ . . . Մարի չօլտիւքպէն սօնրա , եաշամասամ տա
օլուր : Էկէր պիր չօճուղում օլտա իտի , պէթի պիր ըպալըթաի գալիլէ վէ
մուգատալէ իլէ պլնի տիւնեպա րապթ իտէպիլի իտի . . . օ հալտէ պիր
վապիլէ իլէ մուգալէտ օլանագտըմ . . . լաքին չօճուղում տա եոգ քի . . .
եալընը գալըմ պիթաի . . . ճիւսիմ պէթի պիր միւտալէթ տահա շու ճի .
հանը ֆանտէ սիւր ւըլէնիին տուրտուն , վէ լաքին ճանըմ չիմտիտէն չըգմ շ
սալլիլ . . . — աէյէրէք պաշընը էօիւնէ ասըպ , թուլ միւտալէթ էօլէ պիր
տէրին միթալտայա տալար քի , պիրաաաթ գատար կէշաթտէն սօնրա .
Մարքի՝ եափաճա Գօնթըն գօլունա տօղունուպ , տալիլըլըղընտան ալմաղա
մէճպուր օլտու : Գօնթ՝ պիշտէն պիրէ օյգուտան ույանտ րրմիշ կիպի սիլ-
թիլիպ , շաշ ընճա պիր թարզ իլէ կէօղլէրինի Մարքինին իւզէրինէ տիքպիւ

— Պիլէ սապը վէ թէնամիլ իտէճէլիլի վաս իթմիշ իտի :

— Անապա՝ վաալմտա սէպաթ իթմէյօրմըյըմ գանն իտիլըրթըլը

— Իթմէյօրսընը , չիւնքի քեամիլէն քէտէր վէ աճընըզա տալըս տուրու-
յօրսընըզ , պու հալ իսէ սիզի հէլաք իտիպ պիթիբիյօր :

— Հէլաք օլուր իսէմ նէ՞ օլուր :

— Նէ՞ մի օլուր , սէնի սէվէր օլտըղըմը ունութաըն մը :

— Սահի՛ . . . ունութույօր իտիմ . . . երինէ պիր նանքէօրլիւք տահա իթ-
տիմ . . . նէ՞ եաքայլըմ . . . շիտտէթի էսէֆ վէ քէտէրէ մուգավէմէթ իթմէկէ
ղայթէթ իտիյօրըմ . . . լաքին տիւչիւնիյօրըմ . . . խաթրըմա տիւչէյօր . . .
եհնէ խիլաֆը բիզամ օլարազ մաղլուպ օլույօրըմ :

— Միւսաատէնիզ իլէ պիր չէյ սիւվալ իտէյիմ . . . նէ՞ եաքմազ թէսավ-
վուր իտիյօրսընըզ :

— Աթմէք :

— Նէ՞ զէման :

— Եարըն :

— Նէ՞ րէյէ :

— Տօղրու մէզարիսթանա . մալիմի օ պիլմէտիյիմ թօրրազտան չրգարիպ ,
պիր վազըթ հիւսնիւ եէրինտէ օլան օ աօնմուշ ճիւմի , օ աչգըմ իլէ մէմու
օլան գալպի Բահօնա կէթիւրմէք վէ օրատա Մարինին մէտֆուն օլանաղը
զապրին պաշը ուճոնտա , էմը իլահի սուտուրինէ տէկին , եաշամաք տէյիլ ,
կիւնլէրիմ կէչիւրմէք իսթէրիմ . իշթէ պիրիճիթ թէսավվուրում , եէկեանէ
արդում , տիւչիւնճէմ մահզա պու տըր . . .

— Բէք ալա , արգունըզ մուճիպինճէ հէման եարըն եօլա չըգարըզ :

— Եօլա չըգարըզ մը տէյօրսուն . տիմէք քի պանա րէֆազաթ իտէճէք-
սինիզ էօլէ :

— Պէյլէ պիր հալը էսէֆիլթիմալինիգտէ , կէրէք Մատամ տը Դավինեի-
նին վէ կէրէք պէնիմ սիգտէն այրըմազ խաթրընըզտան կէչէ՞ր մի պանն ի-
տիյօրսընըզ . հաշա , սիւմմէ հաշա . հաթթա սիզ պիլտէն այրըմազ իսթէ-
տէնիզ պիլէ , պիզ սիզի եալընըզ ոյրազմագլըղը պիր վէճհ իլէ թէրվիճ ի-
տէմէյիզ :

Փօնթ տը Բահօն թէքրար Մարքի իլէ Օլէնքին էլլէրինի թութուպ , սը-
գրչտըրտըզտան սօնրա ,

— Սիգտէն այրըմա՞զ մը , սիզին կիպի տօսթլարտան , էվլատտան մու-
ֆարադաթ իթմէ՞ք մի . Ալլահ էսիրկէսին . սիզին մալիք օլտըղընըզ գալպլէր
կիպի գըլուպի ինճիթմէք ատէթա աղիմ խաթա տըր . կէլինիզ , պէնի եալը-
նըզ պրրազմայընըզ , պէնտէն այրըմայընըզ , մաթէմիլլէ միւթէէսսիր օլաը-
ղըմըզ օլ րուհը մէլէքսիմա , սիգտէն րազը օլսուն . . . —տէյուպ՝ Աննիպալ
եազըխանէսինին էօնիւնէ օթուրտու վէ պէօյիւճէք պիր թապագա քեաղըտ
ալլուպ , վէ էլի տիթրէյէ տիթրէյէ եազմաղա պաչլայըպ , պիր տահա րէհա-
յապ օլամայաճագ տէրէճէտէ ինտանը հէլաք իտիճի պիր Փէյաքէթէ նակէ-
հան ուղրատըղընտան պահսա , մէմլէքէթինէ չէրլիպ , հալը վահտէթ վէ
զուլմէթաէ էօմրիւ օլտըզմա աղլամտըղընա միւսաատէ օլունմասընը նա-
ղըրտան իսթիւհամ իթտի :

Պու իսթիտայը պիր զարֆ իշինէ գոյաուգտան, վէ իւզէրինի տէ քէնտի խանէտանընա մախսուս մէօհր իլէ մէօհրլէտիքտէն, վէ տէրհալ նազըրա կէօթիւրիւլիւ վէրիւմէսինի էմր իթտիքտէն սօնրա,

— Վէնի շու ալէմը ֆանիյէ րասլթ իթմիշ օլան սրաղլարտան եալընըզ պիր պաղ տահա գալմըշ իտի, օնու տա սէօքտիւմ աթարմ. գըլըճըմը տա գըրտըմ. Ալլահ տա պիր ան էվվէլ պէնիւմ էօմրիւմիւն թէլինի գըրսըն:

Գարանլըզ պասմըշ ագչամ օլմուշ իտի. Տօմինիք կէլիւլ, թաամըն հազըր օլաղընը խապէր վէրտիքտէ, Աննիպալ, Օլէնր վէ Մարքի իլէ սուֆրայա օթուրուուլ թաամ իթմէք իսթէմէմիշ իսէ տէ, Մարքի իլէ Օլէնր, պին րէնա վէ նիյալ իլէ, շու դաաֆը հալինէ մէտար օրմագ իւզրէ պիր ազ շէյ էէմէկէ իսքեաթ իթտիլէր:

Թաամտան սօնրա, եազը օտասընա ալտէթ իտիւլ, տիվարտա աարը օլան գէվճէսինին րէսմինի չըգարտը, վէ պիզգաթ տիւրիւլ, քէնտի քէնտիյէ,

— Նիշէ նիշէ էյամը սաատէթ կէշիրտիյիւմ շու խանէտէն պու րէսմտէն պաշգա պիր շէյ ալըպ կէօթիւրմէյէճէյիւմ, վէ պիր տահա տա պուրայա կէլմէյէճէյիւմ: Էյ մէսէրրէթի աշգ ու մուհապլէթ, էյ թէլէզգիւզաթը սաման ու սէրվէթ, նէրէտէսինիւ. հանի օ հէր կէօնա ամալ ու արզույու իքմալ ու իճրա իթտիյիւմ կիւնլէր. պիր վազըթ իգալըն թա թէքէսինտէ իքէն, շու սաաթտա պիր կիրտապ իշինէ տիւլմիւշ գալմըշ. . . հէր շէյ պիր մէզար իշինէ թէքէրլէնիւլ տիւշտիւ վէ նիհան վէ մահվ օլսու կիթտի — տէտի:

Օ կէճէյի Գօնթուռն նասը կէշիրմիւշ օլաղընը զիքր իթմէյէլիւմ, շիւնքի օգուլան թէսալվուր իտէր, ինսան պաղէն օ տէթէճէ քէտէր հըսս իտէր քի, թարիֆ ու թաֆսիլի պիր վէճհ իլէ գասլիլ օլամազ:

Եաթմազտան էվվէլ հէր նէ գատար ագչէ սարֆը լաղըմ կէլիւր իսէ, սարֆ իտիւլ, եէր եէր հայվանլար թէրթիպ իթտիրիլիպ պէրէթտիրիւմէսինի թէնպիւր իտէրէք պիր թաթար չըգարտը:

Էմէլ ու արզուսու պիր ան էվվէլ զէվճէսինին մէտֆուռն օլաղըն գապրէ եէթիւմէքտէն իպարէթ օլաղընտան, էնվարը սէհէր ուֆուգտա նիւմայան օլուր օլմազ, Մարքի վէ Օլէնր իլէ պէրապէր, գաբուռն էօնիւնտէ պէրէմէքտէ օլան արապայա րաքիւլ օլտու:

Արապա՝ խասթախանէի ումումիտէ գաֆէսին պիրինտէ միւէպպէտ սուրէթտէ մահպուս օլան Գօնթէսին պուլընտըղ շէհրտէն պիր սիւրաթը միւտհիշէ իլէ մուֆարագաթ էյլէտի:

Իպթիտաի սէյահաթան, Գօնթ մահզա զէվճէմի Մարտէն պահա իսէր վէ իլէ կիւնիւ տինլէմիւշ օլաղըն հիքեպէնին թէֆէրոււմթ վէ թաֆսիլաթընը տէֆաթլէ Սէն-Մէքզանա վէ Մարքի Օլէնրէ թէքէրիւր իթտիրի իտի:

Անճաղ րէֆթէ՛ րէֆթէ՛ պու պաստէքի իպրամ վէ իշահը եքսկթիպ , հիշ պիր չէյ սիւվալ իթմէզ վէ սիւվալէ ճէվապ վէրմէզ օլտու , վէ բեամիլէն սիւքիւթ իթտի :

Ճէրտասը կիւնիւ ագլամա գատար աղպընաան սէօզ չըգարմամը օլտը- ղը հալտէ , օ ագլամ :

— Զէվճէմին գապքինէ կիթմէտէն էվվէլ , էօլմիւլ օլտըղը խանէյէ պիր գիյարէթ իթմէք իսթէրիմ , — տէյուպ թէքրար սիւքիւթէ տալտը :

Իւշիւնճիւ կիւնիւ ղրուպը շէմսէ գարիպ պիր արապա մէղքիւր խանէ- նին էօնիւնտէ տուրտուրթուլտու :

Մէղքիւր խանէյէ պիր տահա պապ պասմազ խիւաֆը բիգասը օլարազ , Մարքիյէ պարսի խէլէճան օլտըղընտան , ղարիպ պիր սէս իլէ :

— Իլթէ պուրասը տըր — տէտի :

Գօնթ տը Բահօն ասպ ճէվապ վէրմէքսիգին արապատան էնիպ , Մար- քի իլէ պէրապէր գարույա տըղընտու :

Գարու գարալը օլտըղը ճիհէթլէ , Գօնթ՝ պիր գաշ տէֆա չալտը իսէ տէ , աշըմատը վէ ատամ չաղըրտըգտա , ճէվապ վէրէն օլմատը , Մարքի՝ Գօնթա խիթապէն ,

— Էվտէ քիմսէ օլմամալը , վէ ֆազաթ էկէր իսթէր իսէնիզ գարույու գըրըզ իշէրի կիրմէք միւշքիլ պիր չէյ տէյիլ , — տէտի :

— Գարու՝ մը գըրմազ , սէօյլէտիլինի տիւշիւնմէքսիգին սէօյլէյօրսըն :

— Եա նա՝սըլ իտէլիմ :

— Օահիսիլինի կէլմէսինէ պէլէմէքնէն պալգա չարէմիզ եօզ :

Սէն-Մէքզան՝ նէ գատար պէլէնէճէք օլաա , բիմսէնին կէլմէյէճէյինի չի պիլտիլինտէն , Լազարա պիր իշարէթ իթտի :

Լազար իսէ , Մարքիլին նէ՝ իսթէտիլինի անալըպ , էվին արզա թարա- ֆընա տօլաշար , վէ պաղչէնին չիթինտէն իշէրի աթլալըպ , պաղչէյէ նաղըր օլան բէնչէրէտէն պիր ճամ գըրտը , վէ էվին իլինէ կիրիպ , կէլտի գարու- յու աշտը :

— Էվտէ քիմսէլէր եօզ , արգա թարաֆտա աշըգ պիր ճամ պուլտուս իշէրի կիրտիմ :

Սննիպալ էօնիւնէ տիւշմէսինի Մարքիյէ րէճա խիւպ , իքիսի պիրտէն եօգարը չըգտըլար , վէ սէօյիւք օտայա կիրտիլէր :

— Սէվկիլիւ հալազատէմ Գօնթէս տը Բահօնըն սօն նէֆէսիլինի թէսլիմ իթմիլ օլտըղը եաթազ պու տըր — տէտի եավաշճա Մարքի :

Մ. տը Բահօն հէնուզ պթիւսթ օլան եաթաղա տօղըն պաշընը էյիպ ,

— Ծիկէրբաշէմին թէնէֆֆիւս իթմիլ օլտըղը շու հավատա , հալաբուհու թէմէվիլիւ խիլյօր գանն խիլյօրում . — տէտիքտէն սօնրա , էլլէրինի եիւզիւնէ գաբայըպ , աղայա աղայա տուայա օթուրտու , վէ տօղընտըղը սըրատա եա- թաղըն պաշ թարաֆընաա եէրէ տիւշմիւլ օլան պէյազ պիր չէյ կէօգիւնէ ի- լիւմէսիլլէ եէթտէն Քիմլըրտը Գալաբըրտըղը նէսնէ , Ֆիլէմէկին էն ինճէ գումաշընտան մամուլ վէ Բահօն խանէտանընըն ալամէթը ֆարիգասըյա

միւլէշլախ , ինճէ պիր եաղլըգ օլտըղընտան , Աննիպալ մէգքիւր եաղլըղը
էօրէ էօրէ :

— Եւ եաղլըգ , նազը զէվճէմին ճան վէրտիյի սըրատա , աղղընա թութ-
տուղու եաղլըգ օլմալը տըր , պէն պու եաղլըգտան արթըգ ալըրլամայըպ
հըթգ իտէրիմ , — տէլուպ , վէ եաղլըղը եիւթէյի իւզէրինէ գօյուպ , հաքի-
մանէ պիր սէտա իլէ , — սըրա մէկսորընա կիթմէկէ կէլտի , — տէտի :

Հէման քեաֆֆէսի պիրտէն եօլա չըգտըլար , վէ ագչամ վագթիւր եաղ-
մուրլու պիր հափա իլէ Գօնթէսին մէտֆուէն պուլուէնտըղը մանապթըրա վա-
սըլ օլտուլար :

Մանասթըրըն միւտիւրի օլան րահիպ Գօնթ տը Բահօնըն կէլէճէյինի պիւ-
տիյինտէն , իհթ իրամաթը լազըմէնին թճրասը պըմնընտա հափույա գատար
էնմիլ իտի :

Միւտիւրի մուամիլէյ , էն գատիմ ասըլլատէ ֆամիլետատան պիրինէ մէն-
սուպ օլտըղը միսիլու , « Մօնէնեօր » իւնվանըն տախի հայիգ միւլահհամ
պիր րահիպ իտի :

Բահիպ Գօնթ Աննիպալըն էլէրինի սըգարագ ,

— Պուրայա թէչրիֆինիգ , պիր վէսիլէի քէտէրնաք իլէ օլմասա իտի ,
տէրէճէի նիհայէտէ մէմնուէն վէ պախթիյար օլահագ իտիմ . — տէտի :

— Էմանէթ թարիգիլէ գապուլ իթմիլ օլտըղընըգ կէնճինէի նատիտէ վէ
մուգատտէսէյի իսթիրատա իթմէկէ կէլտիմ . ֆիլվագը մանասթըրընըզըն
խաքի րաքինտէ մէտֆուէն օլմագ պախի լան ու շէրէֆ իսէ տէ , Գօնթէս
տը Բահօն էնտատընըն մէգարիսթանընտա վէ պէնիմ իջիւն հազըրլանմըլ օլան
գապրին թա եանը պաշընտա իսթիրահաթը էպէտիյէտէ պուլուէնմագ իգթի-
գսի հալտէն տիր :

— Էմանէթը մուգատտէսէի մէգքիւրէնին իատէսինէ հազըրըմ , սըֆա-
թը րուհանիյէմ իգթիդասընճա րէվապըթը մուհիպպանէի ինսանիյէյի ու-
նութմաղըղըմ լազըմէտէն իսէ տէ , հէնուպ քեամիլէն ունութամամըլ օլտը-
ղըմտան , պու պապտէքի արզուէնուպու թագտիր ու թաստիգ իտէրիմ . պա
խուսուս քի , պուէնտան մէչրու վէ պուէնտան տա ճալիպի րըգգաթ պիր ար-
ղու օլամագ , մէրհուլէյի գապընտան չըգարմագ րէսմինին նէ զէման իճ-
րասընը թալէպ իտէրսինիգ :

— Միւսատէնիլլէ եարըն , Մօնէնեօր :

— Էմը սիզին , պէնիմ էմրիմէ թապի օլանլար , սիզին էմրինիղէ տէ ի-
թատթ իտէճէքլէրինէ շիւպհէ եօգ տըր :

Աննիպալ , րահիպին պու տէրէճէ ըզհարը հիւրմէթ վէ րիայէթ իթմէ-
սինէ միւթէշէքքիւրէն ,

— Անճագ , գապրէ պիր զիյարէթ իթմէքսիգին եարընա գատար տու-
րամամ . հէյհաթ , էօյլէ պիր բաք վէ նաղիք ճիսմ իւզէրինէ նէ գատար չա-
բուգ թօրրագ աթըլմըլ . ճիկէրբարէմ պէնի չաղըրըյօր զանն իտիյօրուլմ .
զանն իտիյօրուլմ քի , պէնիմ քէնաթի եանընտա օլտըղըմը հըսս փտէճէք օլուր
իտէ , իւզէրինտէքի թօրրաղըն սըգլէթ վէ սօղուպուղընը քէնտինճէ թէ-
խաթթուր իտէճէք տիր :

Բահիպ, — պիզզաթ քէնտիմ, զաթը ալինիցի գապրէ գատար կէօթիւրէ-
յիմ — տէտի :

Մանասթըրըն րահիպլէրինին էլլէրինտէ եանան մէշալէլէրտէն հասըլ օլան
ըշըգտան մէզարիսթան, մէրմէր իլէ տէօշէնմիշ վասի պիր օվա կիպի կէօրիւն-
մէքտէ իտի : Պու թաշլարըն իշինտէ պիր գաշ եիւզ սէնէլիք թաշլար տախի
պուլունուպ, հէր պիրինին ալթընտա, մանասթըրտա էօլմիւշ օլան րահիպլէ-
րին նաաշը մէտֆուէն պուլընմագտա, վէ պաշ րահիպլէրին մէշարլարը, իւզէրին-
տէքի թաշլարըն ազամէթ վէ ճէսամէթինտէն տիկէլլէրինտէն թէֆրիգ օլընմագ-
տա իտի . Գօնթ հայաթընըն նըսֆը գապիլինտէն օլան զէվճէսինին գապրի-
նէ պիր ան էվլէլ վասըլ օլմագ արզուսըլա սուզան օլտըղը ճիհէթլէ, էթ-
րիսթանըն խուսուսի պիր ճիհէթինէ վասըլ օլտըզլարընտա, միւտիր թագէ
գապըլմըշ պիր թօթրագ երղընթըսընըն էօնիւնտէ տուրտու վէ րահիպլէրին
պիրինին էլինտէն թուլթուտըղու մօմու ալըպ, իւզէրինտէ մալիւմ օլան իպարէ
եազըլմըշ սիյահ պիր խաշա տօղրու եազըլաշտըրտը : Աննիպալ տիգ չէօքտիւ վէ
պիր ահը սէրտ չէքտիքտէն սօնրա, էթրաֆընտա պուլընանլարա, պիր միւտ-
տէթճիք եալընըզ գալմագ արզուսընտա օլտըղընը պիր իշարէթլէ պէյան
իթտի : Մանասթըրըն միւտիր, բուհպան վէ Մարքի տը Սէն-Մէքզանը
պէրապէր ալարագ մուֆարագաթ իթտի, վէ եաղմուր տուրմագսըղըն ինճէ
ինճէ եաղմագտա օլտըղընտան, ճիւմլէսի՝ գապրիսթանըն էթրաֆընտաքի
աղաճըլք ալթընա սիքէրլէնիպ տուրտուլար :

Պիր սաաթ սօնրա, մէզարտան գաշմըշ պիր քիմսէտէն զիյատէ պէնզի
աթըգ, վէ մէճալըզ պիր հալտէ Գօնթ եանլարընա կէլտի :

Հիքէայէ օլունան վուզուաթըն զուհուր իթտիլի զէմանտէ միւթէնէֆ-
ֆիզան հագգընտա, վէլէվ տարը ախրէթէ նազլ իթմիշ օլսոււնյար, տարաթ
վէ տէպտէպէտէն միւսթաղնի օլմագ, ճաիզ օլմատըղընտան, Գօնթէսին նա-
աշընըն մանասթըրտան Բահօնա գատար նազլի զըմընտա միւսթահագգ
օլտըղը նիւմայիշ վէ շաշանըն իճրասը իգթիզաի հալտէն պուլընմաղլա,
կէճէ վագթը, միւտիր օլ պապտէ թալիմաթը միւզթաղիյէ իճրասը, վէ թա-
պուլթըն վաղը իշիւն զայէթ գըյմէթտար գոււմաշլար իյէ միւզէյյէն պիր ա-
րապա թէտարիք յէ քէնտինտէն մատա, տէօրթ նէֆէր րահիպին տահա,
արապանըն արգասընտան կիթմէսինի թէնպիհ իթմիշ իտի :

Սապահ օլտու, եաղմուր եաղմամագտա իտի խէ տէ, հապա պուլանըզ
իտի, ճէսիմ պուլուլար կիւնէչի գաբըլմըշ, զիյասընըն քիւրթէի արզա գա-
տար վիւսուլինէ մանի օլմագտա իտի :

Քիլիսէնին տախիլի սիյահ գոււմաշլար իլէ մէսթուր օլտըղը հալտէ, րահ-
մէթ տուլարը օգոււնտըգտան սօնրա, էօնտէն մանասթըրըն րահիպլէրի վէ
արգալարընտան միւտիր, սիյահ էլպիսէի բուհանիյէլէր իլէ գապրիսթանա
կիթտիլէր :

Մէզարնըլար օրատա հազըր պուլընմագտա օլտըզլարընտան, միւտիր
իլէ պաշլամալարընը պիր իշարէթլէ թէնպիհ իթտի :

Գօնթ ար Բահօն գաղմանն իւր սէսինի արըր ալմազ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլայլու , տիւլմէմէք իւզրէ , քէնտի պէնզինտէն զիյատէ պէն- զի սօլմուշ օլան Մարքի տը Սէն-Մէքզանն գօլունա կիրտի :

Թօթրադ պասըլըսլ հէնուզ սէրթլէշմիշ օլտըղընտան , մէզարճըլար զի- յատէ զահմէթ չէքմէքսիզին Թօթրադը պիր էանա աթտըլար , վէ պիր գաշ տագըգա զարֆընտա , գաղմանն թապուլթըն թահթասընա տօգունմասը սէսի ալընտը :

Գօնթ տը Բահօն թէրէսինտէն թըրնաղընա գատար տիթրէմէքտէ իտի :

Էլլէրինտէ իւլէր իլէ իթի քիշի մէզարըն իշինէ էնտիլէր , վէ իւլէրի թա- պուլթըն ալթընտան տօշաշտըրտըգաան սօնրա տիշարը չըգըպ , եամաշ եամաշ պսլա սալլամագսըղըն թապուլթը եգգարը գալտըրտըլար , վէ պիր իւլէրիւնիւ մէզարճը տաթի եամաշա թօթրադ երղընթըսընն իւզէրինէ գայտըրտը :

Տէօրթ նէֆէր րուհպանտան իթսի էլլէրինտէ պիր թէժկէրէ թուլմուշ օլտըղլարը հալտէ թէգարրուպ իթտիլէր , թապուլթ արապայա գատար նագլ օլունմիւք իւզրէ , մէքքիւր թէժկէրէնին իւզէրինէ գօնուլտու , վէ տի- կէր իթի րահիպ տաթի թապուլթըն իւսթիւնիւ իւզէրի սիմտէն կէօղ եաշը տամլարը վէ պիր խաշ իլլէնմիշ օլան պիր էօրթիւ իլէ գարաթտըլար :

Գօնթ Աննիպալըն քեաֆֆէի ազասը տիթրէմէքտէ իտի , սաղ էլլիլէ ան- լալըլմազ սուրէթտէ հարէքէթլէր իտէր , վէ քիմսէնին իլիտէմէյէճէյի սու- րէթտէ աղղընտան սէօղլէր տէօքէր իտի :

Բէհապիյն՝ Գօնթըն շու հալը տէհէթիլթիմալինի կէօրտիւլէրինտէ , տուրտուլար վէ պաշ բաբաս տաթի , հէյէճան իլէ Գօնթըն նէ՞ սէծլլէյէճէյի- նէ ինթիզար իթտի :

Նիհայէթ , թանըլմազ վէ ինսան սէսինէ պէնզէմէզ պիր սէս իլէ . Գօնթ ,

— Ալընըզ թապուլթու . . . Ալլահ աշղընա օլսուն աշընըգ . . . պիր տահա կէօրմէք իսթէրիմ . . . պիր տահա , — տէյու մըրըլտանտը :

9

Հէր քէս ալայիմի հայրէթ վէ տէհէթ օլարագ սիւքիւթ իթտի :

Ձէհրէսինտէ րէնի գալմամը օլան Մարքի տը Սէն-Մէքզան քէնտի քէնտիլէ :

— Ահ . գօրգտուղըմ պաշըմիւ կէլիօր . . . պունտան գօրգույօր իտիմ . . . ճէհէննէմ գարուլարը աշըլտա տա շու մէլուն նաաշը հէման իլէրի ալսա տա գուլթուլազ . — տէտի :

Մէզարճըլար , սաքիթ վէ սամիթ տուրմագտա օլան պաշ բաբասըն եիւ- զիւնէ պագըպ տուրմագտա իտիլէր :

Բաբաս իսէ պիր իթի սանիյէ թէրէտտիւտտէն սօնրա , Գօնթըն էմրի- նի իօրա իթմէլէրինի միւպէյէին մէզարճըլարա պիր իշարէթ իթտի :

Մէզարճըլար հէման իլէ պաշլատըլար :

Թապուեթըն գաբաղը էքսէր իլէ մըխը օլմայըպ վիտա իլէ գաբանմըջ օլտըղընտան , վէ գաբանալը չօգ վագըթ կէչմէ միչ իտուկինտէն , պիր պու- չաղըն պրուը իլէ բէյտէրբէյ վիտալարը սէօքտիւլէր . գաբաղը գալտըրտըգ- լտըրընտա , քէֆինին գըվըրմլարը ալթընտա պիր ինսան չէքլի նիւմայան օլ-

տու :

Շու սըրատա Գօնթըն նէֆէսի քեամիլէն թութուլտը :

Հէման թապուեթըն իւզէրինէ աթըլմագ իսթէտի վէ ֆագաթ գուվվէթի գալմամըջ օլտըղը ճիհէթլէ միւզթէտիր օլամատըղը աշիքեար սուրէթտէ ան- լաչըլմագտա իտի իսէ տէ , իհթիյաթէն Մարքի տը Սէն-Մէքգան իքի գօ- լուլա սըգը սըգը Գօնթը թութմուլ իտի :

Հէր նէ գատար Գօնթ շու հալտէ տախի շապալանըպ չըրընմագտա իտի իսէ տէ , Մարքիյէ մուգավէմէթ իտէճէք տէրէճէտէ գուվվէթի հաիզ տէյիլ իտի :

Իլիտէնլէրի սարսաճագ սուրէթտէ աջնի ղարիպ սէտասըլա ,

— Գէֆինի գալտըրըն , — տէյու էմր իթտի :

Մէզարճըլար , պիր թարաֆա չէքիմիչ օլտըղլարընտան , ըուհպանլար- տան պիրիսի թապուեթըն էօնիւնէ տիզ չէօքիւպ , էլլէրի տիթընէյէ տիթընէյէ , նէմլէնմիչ օլան պէզի նաաչըն իւզէրինտէն սըյըրը վէրտիքտէ , էօլիւնիւն սըֆաթը մէյտանա չըգտը . պու սըֆաթ հէր նէ գատար քեամիլէն իյահ- լանմըջ իտի իսէ տէ , երինէ թանըլաճագ տէրէճէտէ իտի :

Աննիպալ պիր սէտա տըր սալը վէրիպ , Մարքինին գօլլարը իչինտէն իլէքինտի գուրթուլտու . վէ պիր ատըմ ալըպ մէզարըն եանը պաչընտա պա- յըլտը տիւշտիւ :

Սէն-Մէքգան սիւրաթլէ միւտիրէ թէգարրուպ իտէրէք .

— Մօնսէնեօր , Ալլահ աչընա , լութֆէն , մէրհամէթէն էմր իտինիզ տէ շու թապուեթըն տէրհալ գաբասընլար : Պիչարէ Գօնթ այըլըր տա պիր տահա շու տէհչէթլի մէնղարէյի կէօրէճէք օլուր իսէ , եա էօլիւր , եա չըլ- տըրըր :

— Հագընըզ վար , Մարքի , նէֆէսի հայաթ քէսիլէճէք օլուր իսէ նէ՞ հալէ կիրիյօր ինսան :

Բահիպին պիրի նաաչըն եիւզիւնիւ թէքրար էօրթտիւ , մէզարճըլար տախի իլլէրինէ պաչլատըլար :

Գօնթ Աննիպալ ույանտըգտա , եանընտա պաչ բաբաս իլէ Մարքիտէն պաչգա քիմսէյի կէօրմէտի :

Թապուեթ արապանըն իւզէրինէ վագ օլուընմըջ իտի :

— Մօնսէնեօր , շու ղաաֆը հալիմտէն նաշի հուզուըրընըգտա պէօլէ տէվրիլպ գալմըջ օլմագըղըմտան տօլայը աֆվընըզ իսթիւրհամ իտէրիմ . . . ինսան սէֆիլ պիր մախլուգ տըր . . . զիյատէսիյլէ սէվմիչ օլտըղըմ օ սըֆա- Թը՝ էսէրի հէլաք օլնարագ շիմտիքի պուլուընտըղը հալտէ կէօրտիւմ իսէ , քէ- միքլէրիմ ճիսմիմտէն սէօքիւլիւպ այըլըյօր . . . էօլիւյօրում զանն իթտիմ . . . պու կիւնէ տէկին պու սաաթա գատար , ինսան նէ տէրէճէյէ գատար քէ-

տէր հըսս իտէպիւրի օլտըղընը պիւմէզ իտիմ . . . շիմտի հէր չէյի կէօրտիւմ էօյրէնտիմ . . . սիպէ չօգ սըզընթը վէ գահմէթ վէրտիմ . . . սիզին հիմմէթ վէ լուծֆունըզ նասըլ քի Ղայրը մահտուտ իսէ , պէնիմ տէ միննէթտարըղըմ այնը մէրթէպէտէ Ղայրը մահտուտ տըր :

Ճէնագէ քէմալը տէպտէպէ իլէ իլէրիլէյիպ , Էպրէօյլ օրմանընը վէ մահուտ խանէյի կէշտիքտէն սօնրա , Սէն-Ժիւտ գարիյէսինին եօլունու թուծտու :

Արապալարըն մէզըիւր գարիյէյէ կիրէճէքլէրի սըրատա , Սէն-Մէքզան պաշընը գաբուտան տիշարը ուզաթըպ , էթրաֆա պագտը :

Այլեօմ Շատօրանըն լօգանթասը , մէթրուք պիր խանէ հալինի քէսպ իթմիշ , գաբուլար վէ բէնշէրէլէրին քեաֆֆէսի գաբալը վէ գաբունըն իւսթիւնտէ աուրը օլան թահթա չըզմըշ իտի :

Քէօյլիւլէր ալայը ուզագտան կէօրմիւշ վէ նէ իտուկինի մէրաք իթմիշ օլտըզլարընտան , գօշուշմուշար վէ եօլու սէտտ իթմիշլէր իտի : Լագար աշալը էնիպ Մարքինին եանընա կէլտիքտէ , Մարքի եափաշճա .

— Լօգանթա նէ՞ իշիւն գաբալը — տէյու սիւվալ իթտի :

Լագար , քէօյլիւլէրէ տօղրու կիտիպ վէ պիր իքի սանիյէտէ իլին էսասընը անլայըպ , կէլտի Մարքիյէ ,

— Այլեօմ Շատօրան էօլմիւշ , օնըն իշիւն լօգանթասը տա գաբանմըշ , — տէտի :

Սէն-Մէքզան պաշընը իշէրի չէքտի , ճէմիյէթ տալըլտը վէ ալայ եօլունա տէվամ իթտի :

Պու հատիսէի միւտհիշէյի վէ գօնթէսին նաաշընըն գարիպէն վիսուլինի խապէր վէրմէք իւզրէ Բահօնա պիր թաթար չըգարըլմըշ օլտըղընտան , հէր թարաֆը հիւզն ու մաթէմ իհաթա իթմիշ իտի Ըրզ վէ իսթիգամէթի մալիւմ օլան տաիւրէ միւտիւրի Լագթանա հագիգաթէն ճիկէրլէրի սէօքիլիւրճէսինէ սամիմէն աղլայանլարտան զիյատէ կիւրիւլտիւ իլէ աղլամաղա պաշլամըշ , վէ Ղայրէթինի իսպաթ իթմէք իւզրէ հէջ պիր ֆըրսաթ գաջըրմամագ միւթատըղ օլտըղընտան , թէտարիքեաթը լազըմէնին ինրասընա տէրհալ թէչէպսիւիւս իթմիշ իտի :

Ալայ՝ Գօնթոււն էմլաքը հուտուտընա տախիլ օլուր օլմագ , ճէմիի քիլիսէլէրին չանլարը չալընմաղա վէ բաբասլարըն քեաֆֆէսի սիյահ էլպիսէի բուհանիլէլէրինի լապիս օլտըզլարը հալտէ , տուվալար օգումաղա պաշլայըպ , քէօյլիւլէրին ճիւմլէսի , մաթէմ էլպիսէլէրիլէ , պաշլարը աշըգ , եօլուն իւզէրինէ տիզիլմիշ , քէնտիլէրի իշիւն վէլիէթթիւնիյմէթ վէ կէնճինէի մէրհամէթ գապիլիւնտէն օլան Գօնթէսին վէֆաթընտան տօլայը աղլամագտա իտիլէր : Արապա էօնէլէրինտէն կէշտիքտէն սօնրա , ճիւմլէսի պիրտէն արապանըն արգասընա գաթըլտըլար :

Նիհայէթ ալայ՝ գօնագտան պիր չարեէք մէսաֆէտէ օլան վէ Բահօն սիլսիլէսինին գապրինի միւհթէվի պուլունան քիլիսէյէ վասըլ օլտու :

Քիլիսէտէ տախիլ բահմէթ տուվալարը օգունտըզտան սօնրա , Ժիւլի

Շատ քան ի նախնիս օրսն թապուլթ , Մարի-Արմանտ-Անժէլիք տը
Բույնէ , Գոնթէս տը Բահոն նամընը թաշըյան մէհուրէ գատըն իջիւն հա-
զըրյանմըլ օրսն գապրէ վաղ օլունտու :

Օ ազլամը պիր թաթար աթընը տէօրթ նալ գօշտուրարագ Գլէրմօնտան
կէլիպ , Օվէրնէր վիլայէթի վալիսի Գօնթ ժան տ'Օգթըլիյին մէօհրիյէ
մաթաթուլմ պիր մէքթուպը Օլէնրէ թէսլիմ իթտի :

Վալիսին խաթթը տէսթիյէ եազըլմըլ օրսն վէ պիր թագըմ էլֆալ վէ
իպարաթը պէլիդէ վէ շիվէի մախսուսէ իլէ մէմու պուլունան մէգըիւր մէք-
թուպըն միւնտէրիճաթը , Մարքի տ'Օպրէյ տը Շափինէինին պիր կէճէ թա-
ամտան սօնրա ֆիւհէթէն վէֆաթ իթմիլ օլտըղը խապէրինտէն իպարէթ
իտի :

Շու հալտէ , օ անէ տէկին եալընըլ իրատընը ալարագ կէշինմիլ օրսն
Օլէնրին իքի միլեօն ֆրանգա պալիդ պիր սէրվէթէ վէ պիր հուրրիյէթ վէ
սէրպէսթիյէթէ նալ օլտըղը վէ արթըգ Սէն-Մէքզան իլէ թէհհիւլ իթմէք
իջիւն մէյտանտա պիր մանիա գալմամըլ իտուկի ճիհէթլէ , մէրպուլթ օլտըղը
գէնճիրի իղտիվանըն մէմուլ իթմէտիյի պիր գէմանտէ , դըրըլմըլ օլմասընտան
ֆէվզէլատէ մէսրուր վէ մէմուլ օլաճաղը մէմուլ իքէն , պէօլլէ օլմայըպ ,
մէքթուպը օգուր օգուլմալ , Մատամ տը Շափինէինին պէնգի ուշտու ,
կէօզլէրի դարարտը , վէ սըֆաթընտա , ալայիմի մէսրուրիյէթ տէլիլ , ատէ-
թա սլայիլի քէտէր վէ բէրիշանի նիւմայան օլտու :

Զիւնքի Օլէնր՝ Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ թէհհիւլ իթմէք էֆքեա-
րընտան չօգտան պէրու նիւքիւլ իթմիլ օլտըղը ճիհէթլէ , մէքթուպըն միւ-
թալաասըյլա , Մարքիյէ թահրիթէն քէնտիտիյէ էվէնմէքիյէ թէհհիւլտ իթ-
միլ օլտըղը խաթթընա կէլիսի :

Օլէնրին մուգատտէման վատ վէ թէհհիւլտ իտիպ տէ մուախսարէն
շու թէհհիւլտինտէն նիւքիւլ իթմիլ օլմասը՝ պէր վէճըլ զիյը պազը իյգահա-
թա միւհթամ տըր :

Եվվէլա նամէշու պիր սէվտա վէ պատէհու պիր թագըմ էֆալը գա-
պիհէյէ իշթիրաք իլէ եէկտիկէրինէ մէրպուլթ օրսն շու իքի մախուգ արա-
սընտա աշըլան կիրտապ ֆէվզէլատէ միւհիլիք պիր կիրտապ օլուպ , շէօլլէ
քի , Մատամ տը Շափինէի իպթիտատէ , Սէն-Մէքզանը տէրէճէի նիհայէտէ
շիտտէթլի պիր սէվտա իլէ սէվմիլ օլուպ , անճագ պու սէվտա , մահգա հիս-
սի պիր սէվտա իտուկիինտէն , վէ պու միսիլլու սէվտա՝ իպթիտաի գուհուրին-
տէ ինսանը սէրմէսթ իտէճէք տէրէճէտէ շիտտէթլէ պաշար վէ աէվամ ի-
տէր իտէ տէ , սուլ իսթիմալ օլունա օլունա օսանճ կէլիպ , միւտտէթը գա-
լիլէ դարֆընտա մահվ ու գաիլ օլտըղընտան , Օլէնր տախի Մարքիյի սէվ-
մէքտէն ֆէրաղէթ կէլմիլ՝ , մուհապպիլթ եէրինէ գօրգու գալիմ օլմուլ իտի :

Զիւնքի Օլէնր՝ Մարքիյի էյիտէն թանրմըլ , վէ իլ պաշընտա կէօրմիլ
օլուպ , մագսատընա նալ օլմագ իւղրէ հիլ պիր շէյտէն շէքինմէքսիլին հէր
կէօնա մէվանիլ պիլա բահմ մուգապէլէ իթմիլ օլտըղընը միւհաճէտէ էյլէ-
տիկի միսիլլու , պէյնլէրինտէ թագսիմ օլունաճագ սէրվէթ ալ վաթթ զար-

Փրնտա Մարքիյէ մէրթէպէի քիֆայէտէ կէօրիւնմէյիւպ , մէճմուընա պիլխասս-
սա վազը եէտ իթմէք իսթէյէճէյինի զահիրէն քէշֆ իթտիյինտէն , քէնտի
քէնտիյէ ,

— Մարքիյ տը Սէն-Մէքզան օլտուղում կիւն , մահքիւմիյէթիմին կիւնիւ
սայըլըպ , ճիհանտէ հիշ պիր չէյ պէնի շու մահքիւմիյէթտէն գուրթարամա-
յաճագ տըր : Պէն իսէ եաշամագ իսթէրիմ , պինաէն ալէյհ շու իզտիվաճըն
մէվգըրի ֆիլիէ կէլմէմէսինէ հէր վէճհ իլէ զայրէթ իթմէլլիյիմ . լաքին նէ՞
թէտպիր գուլլանմալը . Մարքինն եէտինտէ օլուլունան թէահհիւտնամէմ ,
պէտպալսթըղըմտան պէնի գըսգըվրագ իտիպ պըրագըյօր : Նէ՞ գատար իհ-
թիյաթօըլըզ , նէ՞ գատար տիվանէյիք իթմիլիմ տէ օ թէահհիւտնամէյի
Մարքիյէ վէրմիլիմ . պիր հուրրիյէթ գազանտըմ ամամ , օնու տա մէկէրի
տէրհալ էլտէն ուչուրմագ իշիւն գազանմըլըմ : Նա՞սըլ իտիպ տէ օ լաւէթ-
լի թէահհիւտնամէյի էլէ կէշիրմէլլի — տէտի :

Օլէնր պու խուսուստա պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա հարէքէթ իթ-
մէկէ գարար վէրտի : Գօնթ տ'Օգթըվիլ թարաֆրնտան մէքթուպը կէթիւրէն
թաթարըն՝ մէքթուպուն միւնտէրիճաթընտան պիթթապի մալիւմաթը եօգ
իտի :

Օլէնր՝ Գօնթ տ'Օգթըվիլ կիպի նուֆուզիւ պիր զաթըն հիմայէթ վէ
սէհապէթինի գազանմագ արգուընա մէպնի , միւպալաղալը սուրէթտէ մու-
հարէր իպարտթը միննէթքեարանէ տրասընտա մէսթուր , թահրիքեաթը
շիվէպաղիյի միւպէյիին էլֆազ իլէ մալի պիր ճէվապ գալէմէ ալըպ , պախշիշ
մագամընտա օն ալթուն իլէ պէրապէր , կէլէն թաթարա թէսլիմ իթտի .
վէ պու հավատիս խանէյէ եայըլընճայա գատար տէօրթ պէշ կիւն կէչէճէ-
յինէ էմին օլտըղընտան , գէվճի Մարքինն վէֆաթը պահսընը քիմսէյէ աչ-
մատը :

Օ կէճէ ույգուսու կէօթիւրմէտիյինտէն , Օլէնր՝ Մարքիյէ վէրմիշ օլտը-
ղը թէահհիւտնամէնին իսթիրտատը չարէլէրինի տիւշիւնիւպ , Մարքինն իս-
թիմալ իթմէքտէ օլտուղը հիյլէ վէ տէսաիս եօլունտա պիր թէտպիր արատը
իսէ տէ , պիր ազ գէքեապէթինին նօգսանընտան , վէ պիր ազ տա էսասը
մատտէտէ ճիտտէն պէօյիւք միւլքիւլաթ վագը օլմասընտան նաշի , մուվաֆ-
ֆագ օլամայըպ , իպթիտատէ կէօգիւնէ բէք ատի կէօրիւնտիւլիւ ճիհէթլէ ,
սարֆը նազար իթմիշ օլտըղը թէտապիրէ միւրաճաաթը թէքրար թէրվիճ
իլէ , լազարը եալընըզնա էլէ կէշիրիպ .

— Սէնին իլէ կիպիճէ կէօրիւլմէք իսթէրիմ — տէմէսինէ , լազար .

— Էմրինիլէ մունթագըրըմ Մարքիյ , — տէյու ճէվապ վէրտի :

— Պու ազչամ թաամտան պիր սաաթ էվվէ օտամա կէլ , պէնի եալը-
նըզ պուլուրսուն :

— Թամ էմր իթտիյինիզ վագթտա իճապէթ իթմէքլէ միւֆթէսիր օլու-
րում , Մարքիյ :

— Պիր սէօղիւմ տահա վար , շու միւլագաթըմըզտան Մարքի տը Սէն-
Մէքզանըն խապէրտար օլմամասընը իսթէրիմ :

Լազար՝ Օլէնրին շու թափսկէսինէ թէաճճիւպտէ գալտը իսէ տէ ,

—Օ ճիհէթտէն էմին օլունուզ , Լֆէնտիմ . պիր վէճհ իլէ խապէրտար օլամագ , —տէտի :

—Պէքլէրիմ , —տէյոււպ , Մարքիզ չէքիտի կիթտի :

10

Մուգարրէր օլան սաաթտա , Մարքինին էմէքտարը Լազար , Մատամ տը Շափնէերին նէգտինէ կիթտի :

Լազար էն կիւզէլ էլալիսէսինի կիլինմիլ , թըրաշ օլմուշ , սաշլարընը թա-րամը , գօղուլար սիւրիւնմիւլ վէ իքի իւջ սաաթ ալիւնէլէրին գարշսընտան այրլլմագսըզըն քէնտիլէ չէքի տիւզէն վէրմիլ իտի :

—Մութթասըֆ օլտըղըմ հիւսն գատար , իհթիմալաթէ րիայէթ իտէր պիր քիմսէ օլա իտիմ , նէլէր նէլէր մէմուլ իտէր իտիմ . . . շու մուգարրէր օլան միւլագաթըն թարղը հիքմէթպէյանը հագըզէթէն մուճիլի մէրագ տըր . . . Մարքիզ պէնի պէքլէյէճէք . . . եալընըզ պալընա . . . Մարքի տը Սէն—Մէքզան խապէրտար օլմամալը . . . սուրաթըմ թագէ տիր , պագըղըմ ճանլը տըր , տիլլէրիմ պէյագ տըր , պիչիմիմ մունթագամ տըր , նիհայէթ իւ-զէրիմտէ կէօրէնի իղֆալ իտէճէք պիր հալ վար . պիր տէ տէրլէր քի , մաա-րուֆ վէ մէշուր գարըլար , ագըլարընա էսէնի եարմաղա գալգըրլար . . . պէն քէնտիմճէ էլան պուռնը սըհհէթ վէ եա ատէմը սըհհէթինի թաստիգ ի-տէմէմ . չիւնքի իսպաթընը կէօրմէմիլիմ տիր . վէ լաքին էօլլէ տէրլէր . . . Մար-քիզ Օլէնր տէ կիւզէլ գարը տըր . . . շու հալին նէթիճէսի բէք տէ խայրըսըզ կէօրիւնմէյօր . նէ հալ իսէ կիտէրսէք իլի անլարըզ . —տէյու քէնտի քէնտիլէ մալիսիւեայա տալըպ եամաշճա Մարքիզին գաբուսընը ուրտու :

Շիրին Օլէնր իչէրտէն ,

—Ս՛չ —տէյու սէսլէտի :

Լազար հէման գաբույու աշըս , Օլէնրին եաթագ օտասընըն եանըն տաքի սալօնա կիրի վէրտի :

—Լազար , պանա պիր խըզմէթ իթմէք իսթէճրմիսին :

—Սիրին իլիւն պիլա թէրէտտիւտ աթէչէ պիլէ աթըլմաղա հագըրըմ :

—Սահիճ մի :

—Կէրէք աթէչէ , վէ կէրէք տէնիզէ . . . տիլէտիյինիզի ինթիխապ պու-յուրունուզ :

—Իսթէտիլիմ իքիսի տէ տէյիլ :

—Թէէսսիւֆ իտէրիմ , չիւնքի տէրէճէի սատագաթ վէ համիյէթիմի իս-պաթ վէ իսլրագ իթմէք իսթէր իտիմ :

—Օ սատագաթ վէ համիյէթի սուրէթը ախէրլէ տէ իսպաթ վէ իսլրագ իտէպիլիրսին :

—Օնա տա հագըրըմ :

—Լազար , սէնին էյի պիր էմէքտար օլտըղընա էմիւնիմ :

— Պիր խըղմէթլէ միւքէլէֆ իտէր իսէնիզ օ հալաէ անլարսընըղ , Մար-
քիզ :

— Էֆէնտինէ սատըգսըն տէյի՞ մի :

— Օհ , սատագաթա գալըր իսէ , սատագաթըմ հայրէթ վերէճէք տէ-
րէճէտէ :

— Բէք ալա , լաքին պու սատագաթըն իլէ սերապէր բարայը տու սէ-
վերսին , տէյի՞ մի :

— Շիւպհէ՞ մի վար , բարասըզ կէչէն էօմրիւն նէ՞ լէզզէթի վար քի . . .
հաթթա Մարքի տէ ոլէնի ղէնկինլէթմէյի վատ իթմիչ տիր :

— Օ վատըն էհէմմիլէթի եօզ , մէսէլէ իճրասընտա տըր :

— Մարքի վատընը իճրա իտէր :

— Նասը՞ իճրա իտէճէք , զաթլն քէնտիսինին պիր սերվէթի եօգ քի ,
հաթթա սէնի ղէնկինլէթսին :

— Սէրվէթ սահիպի օլաճաղընը մէմսւլ իտիյըր :

— Ալտանմայօ՞ր մը տէրսին :

Լազար՝ Օլէնրին իպրազ իթտիյի չու թէրէտտիւտի հալաէն աչըրը տէ-
րէճէտէ թէաճճիւզաէ գալարազ , կէօզլէրինի աչա աչա :

— Ամմա ետըտընըզ հա՛ , — տէտի :

— Հէր քիմին քի էլինտէ գարնընը տօյուրմագ իչիւն վատտէն պաշգա
պիր շէյ եօգ իսէ , օ քիմսէ հէր գէման աճըզտան էօլմէք թէհիլքէսինտէ
պուլուսույօր տիմէք տիր , օնտան պօշ շէյ օլամազ . էօյլէ վահի վատլէր եէ-
րինէ սանա տէրհալ պիր սերվէթ վերէն օյուր իսէ , գասլուլ իտիւլ ալմանը
նասիհաթ իտէրիմ սանտ :

Պու թարգտա պաչլանան միւքեալէմէ , Լազարը քէնտի մալիսիւլեալա-
րընտան զայէթ պաիտ պիր մէսաֆէտէ սրագմըլ օյաղընտան , օ ճիհէթտէն
Լազար իւմիտի քէսիսլ , մէսէլէյէ պաշգա պիր նօգթաի նապարտան պազմա-
ղա գարար վէրտի :

— Վէլիի նիյմէթիմի էլէ վերմէ՞ք մի լազըմ կէլէճէք , օ տա օյուր , վէ
ֆագաթ , պու խըղմէթլէ մուգապիլ թախսիս պույրըլան իւճրէթին մըգտա-
րընը պիլմէք իգթիզա իտէր :

Մատամ տը Շափինեի քիւչիւք պիր շէքմէճէ աչըպ իչինտէն պիր խայը
ալթոււն չըգարարագ , Լազարըն էօնիւնէ մասանըն իւզէրինէ եալը վէրտիք-
տէն սօնրա ,

— Իլթէ սանա օն պին ֆրանգ , ճէսիմճէ պիր մէպլաղ . էհէր իսթէր Բ-
սէն , պու մէպլաղ սէնին մալին օլապիլիր :

— Եանի թէքլիֆ իտէճէյինիզ շէրաթի զապուլ իտէճէք օյուր իսէմ , պէ-
նիմ օլապիլի՞ր մի , տէյի՞ մի :

— Թապիի :

— Եարըլաճագ շէյ նէ՞ տիր :

— Էհէճէմմիլէթիիզ պիր շէյ . Մարքինին օռասընտա պուլուսան պիր քեա-
ղըտը աչըրըպ պանա կէթիրէճէքսին . պուստան իպարէթ . օ քեաղըտ պէ-

նիմ իմզամ թանթընտա Մարքի ինչ էլէնէճէյիմի միւսկէյին պիր թէա՜հ հիւտնամէ տիր :

— Ենէմիլէթսիզ շէյ պոյուրտըղընը սո՞ւ մը տըր . էօյլէ պիր քեաղըտը աշըրմագ , էֆէնտիմին էն զիզըյմէթ օլան պիր մալինի աշըրմագ մը . Մարքի օ քեաղըտըն ուղըռնա էօմրիւնիւ պիլէ թէհլիքէյէ գօր . քի՞մ պիլիր էօյլէ պիր զիզըյմէթ մալի , հանկը պուլունմագ . վէ խայալ ու խաթրտան կէշմէզ տէլիլէ սօգմուշ սագլամըլ տըր . իճրասը զայրը միւսքին օլան պու իլին էօթէսինտէն սէրի կէլմէք գօլա՞յ մը տըր . պուռն հէքսինի պէր թարաֆ իթալիմիզ հալտէ տէ , Մարքինին պու տէրէնէ էմնիյէթինի գազանմըլ իքէն , շու էմնիլէթի սուի իսթիմալ իթմէք նէ գատար ալշագլըզ տըր :

Օլէնք կիւլմէյէ պաշլատը :

— Սէօյլէսէ՞նէ , Լագար , էօմրիւնտէ խայրը պիր Փիիլ սայէսինտէ օն պին Փրանգ գազանըլտըղընը ըզճա կէօրմի՞շմիսին :

— Սըզա տէլիլ , հաթթա ասլա կէօրմէմիլիմ տիր :

— Էյլէ իսէ , մատամ քի պէն սանա պու ազշէյի թէքլիֆ իտյօրըմ , պուռն գազանմալը . զանն իթմէյէսին քի , պիր Փագիլէթ իլլէթտիրէճէք օլուր իսէմ տէ պու գատար շօգ իւճրէթ վէրիրիմ :

— Աֆլընըլը իսթիրհամ իտէրիմ . զանն իտէր իսէմ նէ գատար տէպտէպէսիզ էօմր կէշիրէճէք օլսամ , եինէ զաննըմ պու էօմրիւմ օն պին Փրանգտան գիյատտէ սէյէր :

— Հայաթը՞ն մը :

— Շիւպէսիլ , շայտ քեաղըտըղընը վէ տօլապլարընըն իշինտէքի էվրազը գալաըրտըղըմ վէ արատըղըմ սրբատա , Մարքի տը Սէն-Մէքլան իւսթէ կէլիպ տէ պէնի եագալարոսա , պիհագգըն ոյէյնիմի բաթլաթտըրմագ մը :

— Իշի էօյլէ պիր ույտուր քի , եագայը էլէ վէրմէյէսին :

— Բէք միւշքիլ տիր . Մարքի օ տէրէճէ ույանըզ պիր քիմսէ տիր քի . . . պիր շէյի նէ գատար կիլլէսէլէր եինէ տույար . . . օնըն կէօղլէրի ինսանըն իշէրիսինէ գատար կէօրիւր . պինտէն ալէյհ իլտէ պէօյիւք թէհլիքէ օլտըղընը պէյանէ ճիւրաթ իտէրիմ :

— Գօրգույօրմըսըն :

— Պաղէն գօրգարըմ :

— Շու արալըզ գօրգագ գէմանը՞ն մը տըր :

— Հէյհաթ , էվվէթ :

— Պու գօրգագլըղընա պիր շարէ պուլունամագ մը :

— Եալընըզ պիր շարէ վար :

— Հա՞նկըտը :

— Արթըզ աշըզ աշըզ սէօյլէյիմ տէ պիթսին . պու սլապտէքի թէրէտ . տիւաի իհթլյաթքեարանէմ , օն պին Փրանգ մուգապիլինտէ սէր թարաֆ իտիլէմէզ : Եկէր եիրմի պին Փրանգ վէրիլէնէք օլուր իսէ , պէքի քեաղ ճէսարէթ իտէպիլէյիմ :

— Բէք ալա , եիրմի պին օլսուռն :

— Օ հալտէ պէնտէն էմին օլապիրսինիգ :

— Իշթէ տէրհալ ճէսուր օլտոււմ :

— Նէ՞ վազթ ալու իշի պիրթիրէպիրսին :

— Միւմքին մէրթէպէ շարուգ պիրթիրմէկէ զայրէթ իտէճէյիմ : Ֆորսա-
թա պէքլէյէճէյիմ , վէ էլէ կէշիրիր կէշիրմէզ , պիր տահա գաշըրմայաճա-
ղումա չիւպհէ իթմէյինիգ :

— Բէք կիւզէլ , իմգամ թահթընտա պուլունան թէահհիւտնամէյի կէ-
թիրտլյին անտէ , վատ իթմիշ օլտըղըմ ազջէյի ալըրսըն :

Լազար պիղարար վէ միւթէրէտուիւտ պիր հալտէ տիշարը չոգտը :

Ճիւլվագը պէօյլէ պիր էհէմմիյէթլի քեաղըտը Մարքի տը Սէն-Մէքզանրն
եւտը թառարբուֆընտան չըգարմագ , զայլթ թէհլիքէլի պիր իշ օլուպ , շա-
յէտ չալանը էլէ կէշիրէճէք օլուր իսէ , աէհէթլի սուրէթտէ տիւշարը հիտ-
տէթ օլանաղը , վէ չու հիտտէթտէն տէ նէթայիճը վախիմէ հուսուլէ կէլէ-
ճէյի տէրքեար օլտըղընտան , աճապա Մատամ տը Շափինեհին քէնտի էօհ-
տէսինէ իհալէ իթմիշ օլտըղը խըտմէթի Մարքիյէ աշմագ , վէ վատ օլունան
ազջէ գատար Մարքիտէն պիր միւքեաֆաթ իսթէմէք , վէ պէօյլէճէ հէմ
քեարընտան մահրում գալմամագ , վէ հէմ տէ թէհլիքէտէն գուրթուլմագ ,
քեարը ազըլ օլուպ օլմայաճաղընը պիր միւտտէթ միւթալաա վէ թէֆէք-
քիւր իթտիքտէն սօնրա , Մարքինին սէրվէթէ սահիպ օլմագ իւմիտի , Օլէնք
իլէ վուգու պուլսնագ իզտիվաճը իւզէրինէ միւէսսէ՞ օլուպ , չու իզտիվա-
ճըն իճրա օլմայաճաղընը տա իհթիմալէ բէք եազըն կէօրտիլիւնտէն , վէ
չու հալտէ Սէն-Մէքզան հէր կէօնա իւմիտի սէրվէթտէն արի , վէ վատ իտէ-
ճէյի եիրմի պին ֆրանգը վէրմէք իզթիտարընտան պէրի պիր հալէ տիւշար
օլանաղընը հըսս իթտիլինտէն , պու խուսուստա Օլէնրին մէնֆաաթընը կէօ-
զէթէրէք Մարքիյի էլէ վէրմէք քէնտի հազգընտա տահա զիյատէ խայըրլը
օլանաղընա վէ մէպիւր քեաղըտը ալըպ Օլէնրէ թէսլիմ իթմէկէ գարար
վէրտի :

Պու գարարը վէրտիքտէն սօնրա , օ ազչամ տէմիր թէլ իլէ , խըրսըղա-
րըն թափլան թապիր իթտիքլէրի անաթար շէքլինտէ , պիր թագըմ ալաթ-
լար իհզար վէ թէտարիքլիլէ իշթիլալ խիւպ , էրթէսի կիւնիւ էօյլէնտէն
սօնրա , Մարքի՝ միւթատը վէճհ իւզրէ աթ իլէ կէզմէկէ չըգմըլ օլտըղը սը-
րատա , Լազար հէման Մարքինին օտասընա կիրիպ գաբուլը քիլիտլէտի վէ
իշէ միւպաշէրէթ իթտի . իքի սաաթ գատար եալընըզ գալանաղընը վէ չու
միւտտէթ գարֆընտա իշի պէճէրիպ պիրթիրէճէյինի մէմուլ իթմէքտէ իտի :

Մուգատտէման տաթի թարիֆ օլունտըղը վէճհ իւզրէ , Մարքինին օ-
տասընտա բէք չօզ զիգըյմէթ էշեա պուլունտըղընտան , պիր թօրպա ալ-
թուն իլէ միւպատէլէ օլունաճագ օլան քեաղըտը էլէ կէշիրմէք իւզրէ , հան-
կը ուճունտան պաշլայաճաղընը Լազար չալըրըպ , նիհայէթ րասթ կէլէ վէ
քիւլլիյէթլի գահմէթլէ պիր իքիսինի աշարագ , տիգգաթլա արատը իսէ տէ ,
մէզքիւր վարապալը պուլամատը : Պէօյլէճէ պիր սաաթ պօլ եէրէ չալըշտըգ-
տան սօնրա եօրուլտու իսէ տէ , իւմիտինի գաթ իթմէյիպ , պիր իւշիւնճիւ
աօլապը տահա աշմաղա սափալտը :

Լազարը քէնտի իշի պաշընտա պրրագալըմ տա , պահսը Սէն-Մէքզանա նագլ իտէլիմ :

Մարքի՝ գօնագտան չըգտըգտան վէ եարրմ սաաթ գատար պիր մէսա-
ֆէ գաթ իթտիքտէն սօնրա , սիւվար օլտըղը Մէքզ-ի նամընտաքի աթըն ա-
յաղը գայըպ տէվրիլտի : Մարքի իւսթիւնտէն էնիւ , աթը եէտէյինէ ալա-
րագ , գօնադա ալտէթ իթտի , վէ աթընը սէյիսինէ թէսլիմ իթտիքտէն սօն-
րա էլպիսէսինի տէյիլթիլմէք նիյէթիյէ , օտաարնա չըգտը : Օտանըն գա-
րուսը էօնիւնէ վիւսուլ իլէ գարույու աշանաղը սրրատա , իչէրտէ պիր
տէմիրին տիկէր տէմիրէ սիւրիւնմէսինտէն հասըլ օլան սէսի ալտըգտա ,
գարունըն էօնիւնտէ տուրտու , վէ իչէրտէ պիր խըրսըլ պուլունտըղընա վէ
էչեալէրինի խուրճալամագտա օլտըղընա գանաաթը թամմէ հասըլ իթտիք-
տէն սօնրա , եապաշնա գարույը աշմագըղը թէճրիւպէ իթտի իսէ տէ , գա-
րու իչէրտէն քիլիտէնմիլ օլտըղընտան , մուվաֆֆագ օլամատը :

Խըզմէթճիլէրէ մախսուս օլան պիր նէրտիւպանտան տօղրու Մարքինին
կիյինտիյի օտայա չըգըլըր իտի . Սէն-Մէքզան աշաղը էնիւ , մէզբիւր նէր-
տիւպանտան թէթրար եօգարը չըգտը , վէ իչէրտէ պուլունան խըրսըղըն օ
թարաֆըն գարուսըն իչէրտէն քիլիտէմէկէ ունութմուլ օլտըղընը պիլմէմ-
նունիլէ միւշահէտէ էլլէտիքտէ , կիյինէճէյի օտատան պիր գամա վէ պիր իքի
տէ թապանճա ալըպ , Լազարըն սրայա արայա էլէ կէչիրտիյի քեաղրտը
պուլուպ տա , — Հէլէ չիւքիւր քի գըմմէթիսի պուլտու — տէյու մուզաֆֆէ-
րանէ պաղըրտըղը սըրատա , պիրտէն խիտտէթլէ եաթագ օտասընըն գարու-
սընը աշըպ իչէրի կիրի վէրտի :

11

Պիր համլատա Մարքի՝ Լազարըն իւզէրինէ աթըլըպ , օմուզարընտան
գալրատը , վէ եէրէ եաթըրըպ , պիր տիգինի կէօյսիւնէ վէ գամաարըն տա
ուճունու պօղաղընա տայաթարագ ,

— Խապիս , էօլէճէքսին , — տէտիքտէ , Լազար ,

— Աման Մարքի էօլտիւրմէյինիք քի , մէսէլէյի պիլէթրաֆ անլաթայըմ ,
— տէտի :

— Պիլմէտիյիմ պիր չէ՞ մի սէօյլէյէճէքսին , ալապ , կէօզիւմ իլէ կէօր-
տիւմ նէ եաբտըղընը :

— Էօյլէ միւհիւմ խասլէրլէր վէրէպիլիրիմ սիգէ քի , աֆվընըպ տէյեր :

— Սէօլլէ պազալըմ , ամմա չարուգ էթ , չիւնքի սապըմ թիւքէնիյօր :

— Շու հալիմտէ լաղըրտը իթմէք բէք միւշքիլ օլաճագ , չիւնքի պօղու-
լայօրում :

Սէն-Մէքզան տիգինի Լազարըն կէօյսիւնտէն գալտըրըպ վէ ճէպիւնտէն
պիր թապանճա չըգարըպ ,

— Փալգ այաղա . . . ֆագաթ չուրասընը ունութմա քի , պէնի պատաթ-
մաղա գալգըշտըղըն անաէ գաֆանը եարարըմ :

— Սիգի ալտաթմա՞դ մը . պաղը մալիւմաթլար վերէճէյիմ , էվվէթ սիգ . տէն պիր չէյ չալմաղա ուզրաչըյօր օլտըղըմը ինքեար իթմէմ :

— Հէլէ պիր ինքեար էթ :

— Լաքին նէ՞ չալմադ իսթէտլիյիմ չէյ , խաթրընըպտան պիլէ կէչէմէզ :

— Բարա :

— Թահգիր իտլյօրսընը պէնի , Մարքի , էօյլէ պիր ալչաղըզ իճրասընա միւգթէտր տէյլիյիմ : Էֆէնտիմտէն պիր դաչ ալթուն չալըպ տա նէ՞ օլաճադ :

— Եա եօգսա նէ՞ :

— Շունու — տէյուպ , Լալար բարմաղընը Օլէնրին թէահհիւտնամէսի իւղէրինէ գօյտու :

— Եաւան . սէնին իչիւն գըյմէթ վէ էհէմմիլէթի օլմայան պիր քեալը . տը ալըպ տա նէ՞ եսրաճադ իտին :

— Ասթաճադ իտիմ :

— Քիմէ՞ :

— Իմզանըն սահիօլի Մատամ Լա Մարքիզ Օլէնր տ'Օյրէյ տը Շապինեիէ : Մարքինին պէնզի պիր ազ աթտը :

— Մատամ տը Շապինեի՞ մի սաթըն ալաճադ իտի , դաչա՞ ալըյօր իտի :

— Եիրմի պին ֆրանզա . օն պին ֆրանզ վէրտի դապուլ իթմէտիմ :

— Իչի պէր թաֆսիլ վէ հարֆ պէ հարֆ հիքեայէ էթ :

— Աֆիլ իաէճէ՞քմիտինիզ :

— Պէլքի :

Մարքի հէր նէ գատար գաթիյէն վատ իթմէտի իսէ տէ , սէօյլիլիինին թարզընտան Լազար պիր տէրէճէյէ դատար էմնիյէթ բէյտա իտիւպ , Օլէնր իլէ ճէրէյան իթմիլ օլան միւքեալէմէյի այնէն հիքեայէ էյլէտի :

Լազար պիթիրտիքտէն սօնրա , Մարքի պիր աղ տիւչիւնտիւ :

— Տինլէ . պէն երինէ հազգանիլէթտէն այրըլմադ իսթէմէմ . չօգ տէֆալար , սէն սլանա իսպաթը սատադաթ իթտին . պունը պիր վէճհ իլէ ունութամամ : Պու տէֆա պէշ տադիգա դարֆընտա եիրմի պին ֆրանզ , գաղանաճադ պիր ֆըրսաթ էլէ կէչիրմիչսին , եիրմի պին ֆրանզ սէնին իչիւն պիր սէրվէթ սայըլըր , կէօղիւնէ չօգ կէօրիւնմիւլ , տայանամամըզ գապուլ իթմիլսին . պէն տէ սէնին եէրինտէ օլսա իտիմ , տայանամաղ իտիմ . օնըն իչիւն աֆիլ իթտիմ , վէ երինէ սապըզը վէճհ իւզրէ խըզմէթիմտէ գուլլանըրմ , հաթթա եիրմի պին ֆրանզը տա ալըրսըն — տէտի :

Լազար՝ իլիթտիլինէ ինանմայըպ , վէ թէլէքքիւր իթմէք իչիւն նութգու թուլուլուալ , էֆէնտիտինին էօնիւնտէ տիլ չէօքտիւ վէ էլլէրինի էօրտիւ :

— Այաղա գալգ տա պէնի տնլէ . Օլէնր իլէ պէյնինիպտէ օլսն բազարլըզտան պէնիմ խապէրտար օլմուլ օլտըղըմը Օլէնր տուլլամալը տըր . առա . տըն մը :

— Պիր չէյ սէօյլէմէմ :

— Պէն տէ օնա էմինիմ , պախուսուս քի , շիմտի աթա պինիս , եօլա չըպ մաղա մէճպուրորն :

— Նէ՞ թարաֆա :

— Գլէրմօնա :

— Նէ՞ եաբաճաղըմ :

— Մարքի տ'Օպրէյ տը Շափիննինին սըհհէթի հափինտէն մալիւմաթ ալ մալըսըն :

— Պատէհու :

— Պատէհու , ավտէթ իթմէլիսին :

— Պէշ տաղըդատան կիտիյօրըմ :

— Ա'լ շու բարայը . . հայվանընա էյի պագ . վէ ֆագաթ օլմայա քի վաղըթ զայ խուսպ տէ կէճիքէսին :

Լաղար գըրգ սէքիդ սաաթ զայպուլէթտէն սօնրա կէլտիքտէ ,

— Նէ՞ եաբարն . նա'սըլըմըշ Մարքի տ'Օպրէյ տը Շափիննի :

— Սիզլէրէ էօմր , էօլմիւլ :

— Նէ՞ վաղըթ :

— Օն իքի կիւն օլմուշ , վալինին թաթարը կէլիս Ելէնբէ մէթիւուպը թէսլիմ իթտիյի սըրատա , մուժախէյհ Մարքինին ճէնապէ ալայը լճքա օլոգ նըյօր իմիշ :

— Էյի թախմին իթմիլիմ . էօյլէ իօէ կիթ Մատամ տը Շափիննիյի պոււլ , պու բեաղըտը քէնտիսինէ վէր վէ երմի պին ֆրանգը ալ :

— Օլէնբին թէահհիւտնամէսի՞ մի տիր պու :

— Շիւպհէսիզ , չաբուզ կիթ :

Լաղար ֆէվզէլատէ թէտճիւպ վէ մէրադտա գալըպ , հէման Օլէնբին տաիքէսինէ սէյլրթտի :

Մարքինին էմէքտարը Լաղար քէնտիսիյլէ կէօրիւշէլիտէն պէրու , թէ- չէսլալիւսաթը վաղըթասընա տաիր հիշ պիր մալիւմաթ վէրմէմիշ վէ հաթթա իքի կիւնտէն պէրու տէ Լաղարըն եիւզիւնի պիլէ կէօրէմէմիշ օլտըղը ճի- հէթլէ , Օլէնբ' Լաղարըն միւշքիլաթա ուղրայըպ , քէնտիսինի էլէ վէրմիշ օլմասընա շիւպհէ վէ օլտուզճա տա թէլաշէ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , Լա- գարը կէօրիւր կէօրմէզ , պիր ազ րահաթլանըպ , հաթթա մուվաֆֆագըլէթ խապէրինի ալտըգտա , աչըրը տէրէճէտէ մէսրուր օլտու վէ տէրհալ վատ իթմիւ օլտըղը մէպլաղը Լաղարա վէրիս , քեաղըտը էլինտէն ալտը :

— Շիւքիւր , պոււնտան պէճլլէ արթըդ սէրպէսթիմ , — տէյէրէք , մէգքիւր քեաղըտը պիր մօմ արէվինէ թութուպ եագտը :

Պու սըրատա Մարինէթ իշէրի կիրիս , Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն կէ- իս կէօրիւշմէք իսթէտիյինի Օլէնբէ իֆատէ իթտի :

Մարքինին սըֆաթը զայէթ պէրրագ իտի :

Նարը աշգ իլէ սիւզան օլան պիր աչըգա մախսուս թափ ու հարէքէթը իշվէպագի իլէ Օլէնբին էլինի բուս էյլէտի :

Օլէնը թէպէտսիւմէ ,

— Հագիրդաթէն Մարքի , պու կիւն սըֆաթընըդտա ֆէվզէլատէ պիր
ըէֆնագ վէ լէթաֆէթ կէօրիւյօրըմ . շու հալինիդ նէտէն նէլէթ խախօր ա-
ճապա :

— Տէրուն ու պիրունիմի իհաթա իթմիշ օլան սէվինճտէն :

— Պու սէվինճին սէպէպ ու հիքմէթի :

— Խայըրը պիր խապէր ալարմ , վէ սանա տա թէպլիդ իթմէյէ կէլտիմ :

— Քիմիօն հադգընտա խայըրը :

— Սիդին հադգընըդտա խայըրը . տիմէք քի պէնիմ տէ հադգըմտա խա-
յըրը տըր , չիւնքի իքիմիդ եէքվիճուտ կիպլիյի :

Օլէնրի ինճէ պիր տիթըմէք տիր ալտը . դիհնինտէ պիր էմնիյէթ սիզլիք
բէյտա օլտու , վէ եափաշ պիր սէս իլէ .

— Նէօ իմիշ սլադալըմ շու ալտըղըն խապէր :

— Մարքիդ , տիգգաթ էթ քի , շու մէմուլին զայրը սաատէթը հալին
խապէրի սէնի էօրսէլէմէսին :

— Էօլաւըմէքսին պէնի , սէօյէ :

— Էօյլէ իսէ . . . — տէյիպ , Սէն-Մէքզան սէօղիւնիւ քէստի :

— Էօյլէ իսէ , նէօ օլմուշ :

— Պատէզին տուլարն :

Մարքիդ քէնտի քէնտիյէ ,

— Տիմէք օլուր քի հէր շէյի տույմուշ , Լազար պէնի էլէ վէրմիշ . մա-
մաֆիհի , լազըմ օլան իյզահաթը վէրմէքտէն իճթինապ իթմէյէճէյիմ : Շիմ-
տիտէն պիր պիրիմիդի անլայալըմ պիթսին . — տէսի , վէ սէօյլէճէ իթթի-
խազ իտէճէյի խաթթը հարէքէթի գարարլաշտըրտըդ տան սօնրա ,

— Վէրէճէյին խապէր պոօ մը իմիշ :

— Ջաննըմճա . . .

— Ջաննըմճա , պու խապէր բէք միւհիմ տիր , էօյլէ մի . էվվէթ , էհէմ-
միյէթլի . . . չիւսհէսիդ . . . վէ ֆագաթ ոլէն պու խապէրի ալալը օն կիւն
օլտու :

Սէն-Մէքզան թէանճիւս ալէամէթի կէսթէրիպ ,

— Պու խապէրի ալմըշ ըաըն տա , պէնտէն մի կիպլի թութտուն . պու-
նա խըյանէթ տէմէզլէօ մի :

— Նիշիօն :

— Սէնին տու գալմագըղըն պէնիմ սաատէթիմի թէէմին վէ եախօտ
զէմանը սաատէթիմի թագրիպ էլէտիյինի ունութտըն մը : Մատաւ քի չիմ-
տի տէրպէսթսին , արթըդ հանկը կիւն տիլէրպէն Մարքիդ տը Սէն-Մէքզան
օլապլիլիթսին . վէ պու կիւնիւ տէ թալին իաէպլիլիթսին :

— Ազիդ Մարքիմ , չօգ աիւչիւնտիւմ . . .

— Էյ նէյէօ գարար վէրտին :

— Պէքապէր պաթթիյար օլամայաճաղըմըդա գաթար վէքտիմ :

— Սէնիքիսի սիր քիւֆը , սիր խուպալ տըր . ետգընտա զէֆճէմ օլուր

խեն , պէն սէնի տէրէճէի նիհայէտէ սէվէր , վէ սէնի գըլյաա գապուլ իթ-
մէզ տէրէճէտէ թէմամէն վէ քեամիլէն սաատէթը հալէ նաիլ իթմէքիլի տէ-
րէօհտէ իտէրիմ :

— Պէնճէ պիր իքինճի տէֆա տահա թէէհհիլ իտէճէյիմ շիւպհէլի տիր ,
պիր ազ տա տուլուգ հալինին լէթաֆէթիլէ միւթէլէզզիլ օլմագ արզու-
սուհտայլմ :

— Էլ համա իւլահ քի , օ վէճհ իլէ թէլէզզիւլ իթմէք իսթէմէկէ հաք-
գըն եօզ տըր . իգթիզաի հալաէ սէնին խիւաֆը բիզան օլարագ պիլէ ,
սաատէթը հալինի թէէմին իտէճէյիմ , սէնին իմզան թահիթընտա օլուպ եէ-
տիմտէ պուլունան թէահհիւտնամէ՝ մադսատա քեաֆի տիր :

— Մէզքիւր թէահհիւտնամէնին՝ եէտինտէ օլտըղընա էմի՞ն մի սին :

— Բեամիլէն էմինիմ :

— Եանլըըն վար զանն իտէրիմ . վէ շու զաննրմ տա էսպապը գապիլէյէ
մէպնի տիր . շիւնքի , մէզքիւր թէահհիւտնամէյի հէնուզ շիմտի եազտըմ
մահվ իթտիմ . . .

— Օ սէնին եազըպ մահվ իթտիլին վարագա . պէնիմ քէմալը մէհարէթլէ
եաքտըրմը օլտըղմ վէ սէնին երիմի պին ֆրանգ մուգապիլինտէ Լազարա
չալտըրմը պուլունտըղըն պիր սուրէթ տիր . տօղրուսու չոգ պահալը սա-
թըն ալմըշըն օ սուրէթի :

Սէնքին պէնդի աթտը : Մարքի սէօզիւնէ տէվամ իլէ ,

— Գըլմէթտար օլան խաթթը տէսթինէ կէլինճէ , հալա եանլմտա մահ-
ֆուզ օլուպ , օնու էլիմտէն չըգարմագ մուհալ գապիլինտէն տիր . իշիէ
թէահհիւտնամէնիզին ալը . իւզոււմը թադտիրինտէ մէյաանա չըգարըրմ :

— Պու միսիլու հարէքէթ ու մուամէլէ , նէզաքէթլէ մէէլուֆ օլան
զէվաթա մախսուս օլմատըղընտան , թէահհիւտնամէյի պանա իաաէ իտէճէ-
կինէ շէքք ու շիւպհէ եօզ տըր :

— Թէահհիւտնամէյի իաաէ իթմէքտէն իսէ , էօլմէյի թէրճիլ իտէրիմ :

— Էկէրչի սէնի պատէզին սէվմէյէճէյիմի սաֆվէթը գալպիլէմ հասէպիլէ
իգրար իտէճէք օլուր իսէմ , նէ՝ ճէվապ վէրէճէքսին :

— Մահվ օլմուշ զանն իթտիլին մուհապսէթ , մահվ օլմամը օլուպ ,
գալպինտէ ույումագտա օլտըղըն , վէ օանա պէյանը աշգ իաէ իաէ , օ
ույումուշ օլան սէվտայը թէքրար ույանտըրաճաղըմը ճէվապէն իֆաաէ ի-
տէճէյիմ :

— Պէն մէմուլ իթմէմ , սէն տէ իթմէ :

— Պէնի սէվմէթիլինէ սուրէթը գաթիլէտէ էմին օլամ պիլէ , եինէ սէ-
նին իլէ ազ տըր իգալիվաճ իտէճէյիմ . պէնճէ բիպէթ վէ տօթլըզ տա քեա-
ֆի տիր :

— Տիպէթ մի , տօթլու՞գ մը . հաքգըմտա հիւքմէթ վէ բիպէթին
վաթ՞ր մը տըր քի :

— Շիւպհէօիզ :

— Ամա եաքարըն . պարի եալան սէօլէմէ . շիւնքի , պիզ պատէզին

աչըզ մաշուգ օլմայըս , ֆախի միւթէքէքիզ , պէյնիմիդաէ եէքաիկէրիմիզ
հազգլնտնն նէֆրէթ վէ աաէմը էմիյէթտէն պաշգա պիր շէյ դալմամըշ
տըր :

— Օ տա պիր րապըթա տըր , հաթթա հէր կէօնա րէվապըթտան պյա-
տէ գապի վէ մէթին տիր :

— Էօյլէ պիր րապըթա տըր քի , սէն բէք գօլայ վէ լէք չաբուգ սէօ-
քէպիլիւսին . պէնի զէհիրլէտիյին կիպի իշ պիթէր . առնապ պէն հէնուզ կէնն
օլուս , հայաթըմտան տա օսանմամըշ օլտըլըմտան , սէնին գէվէնն օլամա-
յաճաղըմ :

12

Օլէնբին շու մէդալաթը ճէսուրանէսինէ , Սէն-Մէքզան շէյթանի պիր
թէպէտիւմ իլէ ,

— Հիտտէթլէնտիյին գէման աահա պիյատէ կիւզլէլէնիւսին . կիօզլէրին-
տէն չըդան աթէշ , դալտիմին ալէվինի թէգնիտ իտէր . զէվճէմ օլուր իսէն
պիլիսասա սէնի հիտտէթլէնտիրմէք դայրէթինէ տիւլէճէյիմ , —տէտի :

— Հալա ֆիրքիմի առնաթամատըմ մը :

— Ձէվճէմ օլմապ իսթէմէտիյինի բէք ալա առնաթըմ , վէ ֆազաթ պէն
իսթէրիմ քի զէվճէմ օլաալն . իլթէ պու քեաֆի :

— Էօյլէ՞ մի գանն իտիյօրսըն :

— Եալընըզ դանն օլսա . . .

Հէր իթիսի պիր միւտտէթ ոփքիւթ իթաիլէր :

Մատամ տը Շափինեի պաշընը ոսմըշ , հիտտէթլէ տուտազլարընը լսը-
րարազ տիւլիւնմէքաէ իտի :

Պիրտէն պիրէ պաշընը եօգարը գալտըրըպ .

— Գապուլ իթտիւմ , էվլէն պէնիւմ իլէ . լաքին չուրասընը պէյան իտէրիւմ
քի , Մարքիզ տը Սէն-Մէքզան օլուրոււմ , վէ ֆադաթ սէրվէթիւմ միւսթա-
գիլէն քէնտիմին օլուր : Հալադատէմ Գօնթ Աննիպալըն նօթէրինէ նիքեազ
մուգալէլէմիզի եազտըրըրըմ , մէզքիւր մուգալէլէտէ , էմլաք վէ մէվճու-
տաթը սաիրէմին վարիտաթը վէ օլունլարըն իտարէսի միւնհասըրէն քէնտի-
մէ աիտ օլաճաղը , վէ վէֆաթըմտան սօնրա մէվճուտաթըմ քեամիլէն ու-
զագտան պանա թէալլիւգի օլան Վիզօնթէս տը Բիւյ-Ֆէրրանըն էվլատընտ
գալաճաղը տէրճ օլունաճաղ տըր :

Հիտտէթլէնտէն տուտազ լսըրմազ սըրասը Մարքիյէ կէլմիլ իտի :

— Ադիզիմ Օլէնբ , պու մէալտէ պիր մուգալէլէն սատթա պիր հազա-
րէթ տիր :

— Հազարէթ տէյիլ , քէնտիմի մուհաֆազա իթմէք իւզրէ պիր ալէթ
տիր . վէֆաթըմտան պիր վէճէ իլէ իսթիֆատէ իտէմէլէճէյինէ գանի օլուս ,
պէլքի էօմրիւմէ գաստ իթմէզսին :

— Հաֆգըմտաքի էֆքեարընըզ . . .

—Բէք տողրու տըր . . . պիր սէնէտէն պէրու նէ եաբտըղընը նէ իշէ-
տիլինի կէօրիւյօրմ :

—Աէլ սուլէ օլալմ :

—Պէն տէ պու թէքլիֆէ մուսթաղըր իտիմ : Թէահհիւտնամէյի պանա
գաչա՞ իատէ իտէրսին :

—Իատէ իտէրսէմ նէ՞ վէրիրսին :

—Պէշ եիւզ պին Ֆրանգ վէրիրիմ :

—Պիր տամլա սու . գապուլ իթմէմ :

—Սէն նէ՞ գատար իսթէրսին սէօյլէ :

—Պիր միւեօն Ֆրանգ :

—Ագլընը գա՞յ մը իթտին :

—Պէլքի . վէ ֆադաթ սօն թէքլիֆիմ պու տըր . եա պիր միւեօն ֆը-
րանգ վէրմէլի , վէ եախօտ պէնիմ իլէ էվլէնմէլի :

Օլէնրին պէնդի պիւսպիւթին աթմըշ իտի : Ելէրինի պիրպիրինէ գա-
վուշտըրըպ , օ մէրթէպէ պիւքմէքտէ իտի քի , բարմագլարընըն քէմիքլէրի
չաթըրտար իտի : Նիհայէթ .

—Գապուլ իթտիմ . իշթէ քեաղըտ , միւրէքքէպ վէ գալէմ , պիր միւեօն
Ֆրանգ մուգապիլինտէ մէգըիւր վարագայը թէսլիմ իտէճէյինէ տաիր աշըգ
սուրէթտէ պիր սէնէտ եազ , պանա չօղա օթուրույօրսըն , Մարքի , —տէտի :

Մարքի , Օլէնրին իսթէտիլի սէնէտի եազըպ իմգալատըգտան սօնրա ,

—Պիր միւեօն չօ՞գ մը տըր . հիչ տիր : Սանա վէրէճէյիմ քեաղըտ իլէ ,
Գօնթ Աննիպալ իլէ էվլէնմէքլիյինէ իսթիհգազ բէյտա իտիյօրսըն . Գօնթ
Աննիպալ իսէ ալթը միւեօն Ֆրանգա մալիք տիր :

Մատամ տը Շափինեհինին եիւզիւնտէ պիր գըզարթը հասըլ օլուպ , սիւ-
քիւթ իթտի :

—Պէնիմ իւմիւտիմ պաշգա իտի . լաքին նէ իսէ պիր միւեօն Ֆրանգ տա
պիր շէյ տիր . վագթըմ պիւսպիւթին գալ օլմուշ սայըլմազ —տէյէրէք ,
Մարքի տիշարը չըգտը :

Էրթէսի կիւնիւ Օլէնր՝ ըէֆագաթընտա պիր գաչ խըզմէթքեար օլտըղը
հալտէ , Գօնթ տը Բահօնըն արապասընա պինիպ , Գլէրմօնա կիթտի : Գը-
լէրմօնա վասըլ օլուր օլմազ , էվվէլ պէ էվվէլ վալիի վիւայէթ Մ. տ'Օգթը-
վիյլէ պիր վիգիթա վէրտի : Վալի՝ օլտըգնա կէնճ վէ Փէվգէլատէ նազիք
պիր քիմսէ օլմաղլէ պէրապէր , Գլէրմօնտա վուգու պուլան ճէմիյէթլէրտէ
Օլէնրին էն բարլազ եըտըզ կիպի բարլատըղը գէմանլէր , Օլէնրին արգա-
սընա տիւլէնլէրտէն պիրի տէ քէնտի իտի : Օլէնր օ գէման Մ. տ'Օգթըվիյ-
լէ աթիսի իշիւն իւմիտ պախշ իթմիշ , վէ անը քէնտի լէթաֆէթը թամմէ վէ
հարէքեաթը ճիւլէկէրիսի թէէսիրիյլէ պէնտ իթմիշ իտի : Օլէնր՝ վալիտէն չը-
գըպ , Մարքի տ'Օպրէյ տը Շափինեհինին վէրասէթ մէսէլէսինի թէսվիյէյէ
մէմուր օլան նօթէրին նէղտինէ կիտէրէք Բարիս իւզէրինէ պիր միւեօն ֆը-
րանգըզ հէվալէ ալըպ , Բահօնա ապտէթ իթտի :

Բահօնա մուգասէլէթի ազըպինտէ , Մարքինին էլինտէն քէնտի իմգասը-
նը գուրթարտը :

Մարքի տը Սեն-Մեքզան՝ բառապարա գալուշտըղընն էրթէսի կիւնի-
Գոնթտան իգժ ալըպ, Լազար իլէ պէրապէր Բարիսէ կիթտի, չիւնքի խալը
միւտտէթտէն պէրու մահրում գալմըլ օլտըղը զէվզ ու սէֆայա թէքրար
տալմագ արզուսըյա սուզան իտի :

Օլէնը՝ Աննիպալ իլէ եալընըզ գալըպ, Սեն-Մեքզաննն առն Վերեֆէյի
սեալըր իլէ Գոնթ Աննիպալ իլէ էվէնֆէկէ Խոնկէֆէ Բէյոտ Երեյոքըն : Գոնթ ի-
սլէն Գիւն Գրանթո Տալի+ Դէր սէօղէրինի իշիթ տիյինտէ, նէ՞ իշիւն գըզար-
մըլ օլտըղընը տիւշիւնմէքտէ, վէ շու տիւշիւնմէ քէնտիսինի րահաթաղը իթ-
մէքտէ իտի :

Գոնթէս աը Բահոն օլմագ, վէ Ֆրանսանըն էն ճէօիմ սէրվէթլէրինտէն
պիթինի էլէ կէշիրմէք վէ սահրպինին զիհնի բէրիշան օլտըղը ճիհէթլէ, շու
սէրվէթի տիլէտիյի կիպի գուլլանմագ, կիւզէլ պիր բույա օլտըղընը, ամմտ
սըրֆ բույատան իպարէթ պուլունտըղընը, վէ պիր գաշ հաֆթա զարթընտա
իլմիյարըղա եիւզ թուլթուշ օլան շու ասըլգատէյի պիր իքիննի տէֆա էվ-
լէնտիրմէքլիյին վէ գալպինտէ՝ խաթըրէտիյլէ քէսպը հայաթ իթտիյի էօլէն
ճիկէրարէսինին ելրինէ գաիմ օլմագըղըն շարէսինի պուլմագ, թէխայիւլ,
վէ թէխայիւլաթըն մանասըլ օլտուղընը վէ պուլնր ուշա շըզարմագ նագա-
պիլը իճրա օլան թէսավիուրաթըն էն զիյատէ նագապիլի իտուկինի վէ թէ-
շէպաիւս պիլէ իթմէք տիվանէլիք օլաճաղընը հիւքմ իթմէքտէ իտի իսէ տէ,
Օլէնը երինէ պիր քէրրէ թէճրիւպէ իթմէյի գարաըլաշտըրտը :

Պուրաճըգտա իւշ եիւզ սահրիֆէլիք պիր չիլտ տահա եալմագ լազըմ
կէլիր իսէ տէ, պուլնա սապր ու թէհամմիւլէ իգթիտար գալմատըղընտա,
Օլէնքին՝ Գոնթ միւվանէհէսինտէ գուլլանմըլ օլտըղը խաթթը հարէքէթի
թաֆսիլ իթմէք իշիւն, հէր նէ գատար պու գատարը տա բէք գըսաւ օլա-
ճագ իսէ տէ, եալընըզ պիր սահրիֆէտէ թարիֆ իթմէքլէ իթթիֆա օլու-
նաճագ տըր :

Եվիլէ էմրտէ Օլէնքին զիհնէրէ հայրէթ վէրէճէք տէրէճէտէ պիր
թարիգը տէսիսէքեարի իսթիմալ վէ ինսան գալպի նէ՞ օլտըղընը իննէտէն
իննէ թէտգիգ թլէ անըլամըլ իտուկինի պէյան իթմէք իգթիգա իտէր :

Գոնթըն գալպի միւտտէթը մէտիտէ պիր աշգը խուսուսի իլէ բէրվէրտէ
օլմուշ օլուպ, օ աթէլի աշգը սէսնտիւրմէք գապիլ օլամայաճաղընը, վէ օ
գալպտէ էլան պէրհայաթ օլան զէվճէսի Մարի տը Բահոնըն թաավիրինի ու-
նութաըրմագ, վէ հըսսիյաթը տաիլիյէսինի եէնիտէն պիր աշգ իլէ թէք-
րէթմէք միւմքին օլամայաճաղընը Օլէնը բանա պիլտիյինտէն, պու պապտէ
քէկտի հիւսն Ել լէթաթէթինէ ապա կիւվէնմէյիպ, թէճրիւպէյէ պիլէ գալ-
գիլմագսըղըն, Գոնթըն գալպինտէ մէքթիւզ օլան սըֆաթ իլէ պիր իշիթիւրաք
բէյտա իթմէք ազմինէ տիւշէրէք, Գոնթտան այըլմագ, վէ միւթէմա-
տիյէն միւթէվէֆիյէ զէվճէսինտէն պահս իտէր : Գոնթ իլէ պէրապէր աշ-
արը վէ գոնթէսին վէֆաթընտան տօլայը քէնտիսինի Գոնթ գատար միւ-
թէէսսիր վէ միւքէտտէր պիր հալտէ կէօսթէրի իսի :

Պէօյլէ տաիլմա պէրապէրիննէ կէօզ եալը տէօքէ տէօքէ, պէրապէրին-

ճէ տիւշարը քէտէր ուր ուր , վէ Գօնթէսին զիւրիւնի կէշէ կէշէ , Օլէնը իշի էօյլէ պիր մէրքէզէ կէթիրտի քի , Գօնթ պիր պագըզա պիւէ Օլէնթսիզ տու-
րամազ օլուպ , շայտ պիր սաթ գատար Գօնթըն եանքնտան այրըլսախտի ,
եարը գալմըլ ուան գալպինին շու եարըսը տա ճիւմինտէն այրըլպ կիտիյօր
զանն իտէր իտի :

Աննիպալըն մին էլ գատիմ Օլէնթ հագըզնտա մուհապպէթի օլտըլը , վէ
Օլէնթէ քէնտի գըզը նագսըրըլա պագտըլը մալիւմ օլուպ , շու մուհապպէթ
միւտտէթը գալիւէ զարֆընտա նիսպէթ գապուլ իթմէզ տէրէճէ թէգալիւա
թթալքանն մատտա , Մատամ տը Շապինեհինին քէմալը մէհարէթլէ թագլիտ
իթմէքտէ օլտըլը Ֆաղիէթէ հայրան գալտըզնա գալըր իտի . քէնտիպինէ
իտըրազ իթտիյի հալիյէթտէն վէ զէվճէսի Մարի հագըզնտա կէօսթէրտիյի
մուհապպէթտէն վէ Օլէնթ հէնուզ թագէ վէ կիւզէլ պիր գարը օլտըլը հալ-
տէ թէլէզզիւզաթը տիւնեէվիյէտէն քէֆը եէտ իտէրէք , քէնտի կիպի պիր
իթթիյարը թէսէլի իթմէօ ֆէտաքեարըլընը թէրվիճ իթմէսինտէն տօլայը
ալըրը աէրլճէ մլմնուլ վէ մէսրուր օլըր իտի :

Պու մլմնուլիէթ վէ մէսրուրիյէթ էսէրի օլարագ , Գօնթըն գալպինտէ
բաք վէ Ֆագաթ քէտէրանէ պիր մուհապպէթտէն պիր ալ տահա գուզվէթ-
լի պիր հրսս բէյտա օլուպ , վէ պիր գաշ սյ զարֆընտա շու հրսս թէճէս-
սիւմ իթտի : Կիւնին պիրինտէ , զիհնինտէ պիր բէրիշանլըզ , պիր տաղը-
նըզլըզ հուհուրիյէ , Օլէնթին պէնգի աթտը , կէօզլէրի չուգուրա պտթտը ,
վէ Գօնթ՝ երիվիւնէ պագտըլտա , Մարինին զիքրի ուզըրուես օ անէ գատար
Օլէնթին տէօրմիւլ օլտըլը կէօզ եալարընա պէնգէմլէն պիր չօգ գաթրա-
լար եանաղըրտա միւշահէտէ էլլէտի :

Օլէնթին շու հալինտէն , Գօնթ Աննիպալ տիւշարը թէլաշ օլարագ , սէ-
պէպ ու հիւմէթինի աբալտըրտըզտա , պիր թագըմ մէալըզ սէօզլէրտէն
սօնրա , մին սլատա քէնտիյիլէ պէրապէր եալայամայաճաղընը վէ պիր տահա
ալտէթ իթմէմէք իւզրէ գօնագտան չըզըպ կիտէճէյինի , Օլէնթ պէյաթ վէ
իֆատէ էլլէտի :

Օլէնթին շու իֆատէսի Գօնթա ելտըրըմ միսալի թէէսիւր իթտի : Օլէն-
թին հուզուրու , մէմուլ իթմէտիյի մէրթէպէտէ քէնտիսինին պախի հայաթը
իտուկինի անայըպ , վէ աըթըզ էօլիւմիւնիւ արզու իթմէքտէն տէ սարֆը
նագար իտուպ , էլլէրի տիթրէլ տիթրէյէ վէ կէզլէրինտէն աճը պճը եաշ-
լար տէօքէ տէօքէ նէպտինտէ իղալէթինէ մանի օլան էսպապ վէ վէսալի
պէյան իթմէսինի Օլէնթէ բէճա վէ նիյզզ իթմէկէ պալատը : Օլէնթ իշիւն էն
միւշքիլ զէման պու զէման օլուպ , պալալմըլ օլտըլը օլուստա քեար վէ եա-
խօտ զարարընը պէլի իտէճէք օլան սօն քեաղըտընը աթմագ մէնպուրիյէ-
թինտէ պուլուհարըրտան , պիր մէհարէթը միւճիզէքեարանէ , վէ պիր տէ-
սիսէի ութատանէ իլէ շու սօն քեաղըտը տախի օրթայա Փըրլաթը վէրտի :

Կէօզլէրինէ էօնիւնէ տիքմիլ օլտըլը հալտէ , գըզարմըլ , շայրմըլ վէ
թէլալը պիր թալը , պիրպիլինէ ույմապ սէօզլէր , գըմըր պահպէր , վէ նօգ-
տան իֆատէէր իլէ քէնտի զէվճէսի օլմատըլը հալտէ , քէնտիպիլէ եալընըզ-

նա պիր խանէտէ իգամէթ իթմէք միւմբին օլամայանաղընը սէօզլէրիլէ տէ-
յիլ, հալ ու հարէքեաթըլա Գօնթա անլաթտը :

Օլէնթին չու հալինէ Գօնթ թէաճճիւպտէ գալըպ, վէ առէթա կիրիֆ-
թարը խէլէնան օլուպ, Օլէնթի Մարքինին եերինէ իգամէ իթմէք քէնտին-
ճէ զարիպ տէյիլ, հաթթա աղրէպ կէօրիւնտիւլիւ միսիլու, պիր իքինճի
ղէվճէ ալմագլա էօլէն զէվճէսինի ալտաթմըչ օլաճագ գէհապընա տիւշտիւ :

Օլէնթ իսէ, Գօնթըն չէհրէսինին պօզուզլըղընը վէ խէլէնանը հալ վէ
թէլաչէսինի հըսս իտէրէք, Գօնթ եալընըզ գալըպ տա միւթալէայա մէյտան
պուլաճագ օլուր իսէ, էքտիյի թօխումտան իսթիֆատէ իտէպիլէճէյի մէ-
մուլի իլէ էլլէրինի երւզիւնէ գարայըպ, հէման օտաւտան տիշարը Փըր-
լատը :

Էրթէսի կիւնիւ րահաթօրըզ պէհանէսիլէ Օլէնթ օտասընտան տիշարը
չըղմատը :

Գօնթ եալընըզ գալաղը սըրատա, պագըյէի էօմրիւնտէ եալընըզըղա
թէհամմիւլ իտէմէյէէէյինի անլայըպ, Օլէնթին էլսինէի նասըն թէարրուզընա
հէտէֆ օլմագտան իհթիրաղընը վէ չու թէարրուզտան գուրթուլմագ իչիւն
մէյտանտա եալընըզ պիր թէտպիր օլաղընը բիշ նագարը էհէմիլէթէ ալա-
րագ, պիր խայը միւտտէթ գալպիլէ ճէնկլէշտիքտէն վէ մուգապլէտէն
իւմիտինի գաթ իթտիքտէն սօնրա, մէզըիւր թէտպիրին իճրասընա գարար
վէրտի . վէ զէվճէսի Մարինին թիմարխանէյէ տուլուլինտէն թամ պիր սէնէ
սօնրա, սէվմէքսիլին Մարքիլ տը Շապինի իլէ ազտը իգտիվաճ էյլէտի :

Անճագ պու նիքեաճ դայէթ սագիլ պիր սուրէթտէ իճրա օլուճուպ,
եալընըզ չահիտլէր հագըր պուլուճտըլար . վէ ֆագաթ պուճտան Օլէնթ աս-
լա միւթէսսիր օլմայըպ, քէնտիսի մագսատընա էրմիլ վէ ճէսիմ պիր սէր-
վէթէ մալիք օլմուչ իտուկիւտէն, իլէրուտէ էլէ Փըրսաթ կէչէր կէչմէզ, հէր
կէօնա սէֆահաթտան կէրի գալմամագլըզ գուրտու :

Օլէնթ՝ Գօնթէս տը Բահօն նամընը թագընըր թագընմագ, մուգատտէ-
ման վուզուա կէթիրիլէն էֆալը գապիհէյէ իլթիրաք իթմիլ վէ մալիւմաթ
իտինմիլ օլան էմէքտարտընըն քեաֆֆէսինի գօնագտան թէպեիտ իթմէք
թաթէյիպ, լագթանսա՝ ճիվարտա պուլուճան էմլաքընը սաթըպ սալըպ
Բարիսէ կիթմէք չարթըլա էլլի պին Փրանգ, վէ Մարինէթէ տէ օն պին
Փրանգ վէ Տօմինիքէ աախի մըգտարը միւնասիպ ազչէ վէ տիկէր էթպա-
յա տա մէպալիղը վաֆիլէ իհսանըլա քեաֆֆէսինէ եօլ վէրտի :

Օլէնթին չու հալինտէն Գօնթ մէմուճ օլմատը իսէ տէ, մուխալէֆէթ
իտէմէտի :

Գօնթ Անիպալըն իղտիվաճընտան թագրիպէն իւշ տէօրթ մահ սօնրա
թիմաքիտանէ նագըրը կիւզէլճէ պիր թաամ իթտիքտէն վէ պիր չիլէ տէ
Պաւրիօնիւր շարապը պօշալթտըզտան սօնրա, նէչէյէ կէլիպ, սէնէտէ ալթը

սին Փրանգ վերմէքտէ օլան վէ Բուաթու սսըլգատէկեանընտան Մարքի տը
Կրանսէյին Թափայէքէրտէսի պուլունան Ժանն Սօնիէ խաթրընա կէլէրէք ,
կիտիպ պիր քէրրէ մէրգումէյի կէօրմէք արզուլէյիպ , պասթօնընը վէ շապ-
գասընը ալըպ գաբունըլարտան պիրինէ իքինճի գօղուչու աչտըրտրապ իհ-
թիյաթէն իչէրի կիրմէյիպ գաբունըն էօնիւնտէ տուրտու :

Մագլու , էլինտէ գամչըսը վէ պէլթնտէ չէրիք տէյնէյի իլէ էնինէ պօ-
յունա տօլաչմագտա իտի :

— Մագլու՛ , կէլէնէ պուրայա — տէյու պաղըրտըգտա , Մագլու , պա-
շընտաքի գալըրսըլ աչալը սլըսլ միւտիրին նէգաինէ եագլաշտը :

— Էֆէնտիմ :

— Նա՞սըլ կիտիյօրըզ , Մագլու :

— Ալատէն ալա , չու գամչը սայէսինտէ տիվանէլէրին քեաֆֆէսի դու-
զու կիպի տիրլէր :

— Մէմնուն օլտում , սանա պիր միւքեաֆաթ իթմէլլիլ վատ իտէրիմ :

— Հէր նէ գատար պիր միւքեաֆաթա շայէսթէ օլտըլըմը պիլճէսաքէ
արզ իտէր իսէմ տէ , եինէ շայէսթէ տէյիլ կիպի միննէթտաընըզ օլուրում :

Պիր էմրինիզ վա՞ր մը տըր :

— Էվլէթ , Ժանն Սօնիէ նամ մէճնունէյի կէօրմէք իսթէրիմ :

Մագլու պիր աղ շաչըրտը :

— Ժանն Սօնիէ , Ժանն Սօնիէ , պէօյլէ տիվանէ եօզ :

— Օ գապիլ տէյիլ :

— Հագըզաթէն Ժան Սօնիէ նամընտա պիր տիվանէ թանըմայօրմ :

— Էյի պիր տիւլին . պահսընը իթտիյիմ տիվանէ , ուզուն պօյլու , կիւ-
ղէլ , սէնզի սօնուգ պիր գըզ օլուպ , սէլէֆին Ժաղլին Հիւպէրին գաթիլն-
տէն պիր գաչ կիւն սօնրա , նուֆուզլու պիր զաթ վասըթասըլլա կէլմիլ վէ
Բէնթիւչօն մարիֆէթիլլէ սանա թէսլիմ օլունմըշ տըր :

— Անլատըմ . . . աշլատըմ . . . իսմինի ունութմըշ իտիմ . պուրատա
տըր :

— Կէթիրթտիր պագալըմ :

— Կէթիրտէյիմ ամմա . . .

— Ամմա նէ՞ տիր :

— Ամմասը չու քի , չու արալըզ օ տիվանէ գաֆէստէ տիր :

— Նէ՞ զէմանտէն պէրու :

— Պիր էյի խաթրըմտա տէյիլ , ամմա , գաննըմ կէլտիյի կիւնաէն պէրու
գաֆէս ալթընաա տըր :

— Նէ՞ եարմըշ իաի քի :

— Օ՛հ , նէլէ՞ր եարմատը քի . գօղուչը ալթ իւսթ իթմէք իսթէյօր իաի .

. . . մէրամ աշլաթմագ գապիլ օլամատը :

— Զօգ թէաճճիւպ իթտիմ չունա . չիւնքի Մարքի տը Կրանսէյ , մէրգու-
մէնին ղայէթ հագիմ վէ հալիմ օլտուղընը իտտաա իթմէքաէ պուլունմըշ իաի :

— Էվլէթ , պու շէյթան բարչալարը միւրաի օլարգլարընտան , եէք

նազարում հազիմ օլաղլարնա հիւքմ օլունըր , ֆազաթ պիր քէրէ պիր-պիրլէրինն եանընա կէտիլէ՞ր մի , տէրհալ թափը թէպտիլ իտէրլէր :

— Սէնին տէտիլին կիպի օլսա տախի , սէքիզ օն այ միւտտէթ սազ սազ կէծմէքին տէ մանասը եօզ :

— Պալլըգ սուտան մէմնուն օլտուղը կիպի , օ տա քէնտի մէսքէնինտէն մէմնուն օլտուղընը հիսս իթտիլմտէն , օրատա պըրագաթմ . պունկարըն էք-սէքիսի եալընըղլըգ տան տահա զիյատէ խօշնուտ օլուրլար :

— Էնէլիմ աչաղը կէօրէլիմ տէ , հագգըն օլուպ օլմատըղընը սօնրա սէօյ-լէրիմ :

Մագլու շու հալլէրտէն սըգըլմագտա իտի իսէ տէ , էմրէ իթաաթ իթ-մէմէք տէ միւմքին օլմատըղընտան , աչաղը էնմէք իւղրէ մալիւմ օլպի գա-րույա տօղրու կիտիպ , վէ գարույու ալըպ ֆէնէրի եագաթը , վէ միւտիլին էօնիւնտէն աչաղը էնտի :

Պու գաֆէսլէր , մուգատտէման տախի թարիֆ իթմիշ օլտուղըմըզ հալ-տէ իտի : Աէճէ կիւնտիւզ օ քէմէրլէրին ալթընտա , հէր կէօնա վափէլլա վէ ալպէտաաան , վահշի հայփան սէսինէ միւշապիհ սէսլէրտէն , լանէթ վէ նէֆ-քէթ սէտալէրինտէն տահա զիյատէ միւտիլիզ գահգաւալարտան վէ քիւֆր-լէրտէն պալգա պիր շէյ իշիտիլմէմէքտէ իտի :

— Սագիլ մահալ . պու տէրէճէ կէօղիւմէ մէնֆուր կէօրիւնմէմիշ իտի — տէտի միւտիլ :

Մագլու գաֆէսլէրտէն պիրինին էօնիւնտէ տուրուպ :

— Արատըղընը սիփանէ իշթէ պուրատա տըր . կէօրիւյօրպունը՞գ եա , բէք բահաթ օթուրույօր — տէտի :

Ֆիլվագը Ժան Սօնիէ , օ տէրէճէ բահաթ օթուրմագտա իտի քի , գա-ֆէսին իշինտէ քիմսէ եօզ կիպի իտի :

Միւտիլ ֆէնէրի ալըպ , գաֆէսէ տօղրու եագլաշտըքտը վէ պիր միւտ-տէթ գաֆէսին հէր քէօլէսին կէօղտէն կէշիրտիքտէն սօնրա .

— Պէնի ղէվգլէնի՞օրմըսըն . պուրատա քիմսէյի կէօրմէյօրըմ . սագըն եանըլմայտաըն — տէյու Մագլու հիտտէթլէ պաղըրաթ :

— Մէճնունէնին պուրատա օլտուղընա էմին օլունըզ :

Գաֆէսին իշինի միւտիլ եէնիտէն թէտղիգտէն սօնրա , սաման եըղըն-թըսը իւղէրինտէ ինսան շէքիկէ պէնգէր պիր ճիւմ կէօրտիւ քի , աւլա հա-րէքէթ իթմէմէքտէ իտի :

Իքի իւշ տէֆա Ժան Սօնիէ տէյու չաղըրաթ իսէ տէ , հիշ պիթ ճէվապ ալամատը : Պիշարէ մախլուգ Նէ սէօզ սէօյլէր վէ նէ տէ հարէքէթ իտէր իտի :

— Պու գաֆալլը էօլմիւշ :

— Նէ՛ միւնասէպէթ . տէլիլէր գօլայ էօլմէգլէր . իշիթմէզ կիպի տուր-տուղը գաստի տիր :

— Այ տա տըշարը չըգաթ :

— Նէքինտէ պըրագ սագ , տահա խի օլմա՞ց մը :

—Տէփոյիմի եաբ, չօգ սէօյէմէ :

—Պալըմ իւսթիւնէ—տէյիւ, Մագլու գաֆէսի աչտը վէ կիւրիւթիւ-
լիւ պիր ահտա իլէ,

—Գա'լգ ալալա, տէ'լի, գա'լգ,—տէյու պաղըրաը իսէ տէ, մէճնունէ
եհնէ նէ ճէվապ վէրտի վէ նէ տէ հարէքէթ իթտի :

—Մագլուհըն հիտտէթի արթըպ, վէ գաւնըյա աավրանըպ ուրաճաղը
սըրաաա, միւտիր :

—Սանա ուր տէմէտիմ, ալ տա կէթիր տէտիմ—տէմէսիլէ, Մագլու
խիւաֆը ըրգաւը օլարապ, մերգոււմէյի գալտըրըպ, սըրթընտ եիւքլէնիպ :

—Իշթէ խթէտիյիկիպ գըզ. սըհհէթի սիվտէն տէ պէնտէն տէ զիյատէ
եէրինտէ տիր :

Պեր վազըթ Գօնթէն Մաղրի աը Բահօն թէսմիլէ օլունան պիչարէ մախ-
լուգ, հալա սաղ իտի. վէ եախօա հէնուզ էօլմէմիլ իտի :

Զաաֆընտան գուրու քէմիք գալմը, ալապա տուրաճապ մէճալտէն
արի վէ գուարէթի հարէքէթտէն պէրի օլուպ, եալընըպ կէօղլէրի գաւան-
մամըլ օլմաւթ, վէ գալպինին խաֆիֆճէ չարմապտա պուլլընմասը, հէնուզ
էօլմէմիլ օլտուղընա տէլիլ ոսյըլմապտա իտի :

Խաաթախանէ միւտիրի, զիյատէ րահիմ պիր քիմսէ տէլիլ իտի իսէ տէ,
հաաթմիգաճ վէ զուլմըեար տախի օլմատըղընտան, էօմրիւնտէ իլթ տէֆա
օլարապ մէրհամէթէ կէլիպ, գանը տամարլարընտա քէմալը լիտտէթլէ ճէ.
վէլան իթմէյէ պալլատը :

—Մագլու, սանա բարա վէրիյօր իսէք պէքճիլք իտէսին տէյու վէրի-
յօրուգ, ճէլատըլք իտէսին տէյու վէրմէյօրըպ. իլէտիլին պէօյիւք պիր խա-
թա աըր. տահա տօղրուսու պէօյիւք պիր ճինայէթ տիր. օլու պիչարէնին
հայաթընտան մէսուլըն, Տուա էթ քի ճէնապը Հազգըն լութի ու նիլմէ-
թիլլէ պու գըզ գուրթուլըն, եօգուս սէնի պուրաաան թարտ իտէրիմ :

—Վէ լաքին եէմին իտէրիմ քի. . .

—Սուս օլ տա արգամտան կէլ—տէյէրէք, միւտիր նէրտիւպանըն եօ-
լուքնու թութալու :

Մագլու՝ տիգլէրի գօրգու վէ խէլէճանտան տիթրէյէրէք օմուղընտա
Գօնթէսի թալըմապտա օլտուղը հալտէ, միւտիրին արգատընտան կիտէր վէ
քէնտի քէնալլէ :

—Ա'հ, մէլուն տէլի. պիլէ իտիմ պօղար պիթիլիր իտիմ. էօլտիւքտէն
սօնրա արայըպ սօրաճապ իտի, տէր իտի :

Միւտիր՝ գարանըգտան ալալալու չըգտըգտա, սէֆիլ գըզճըզաղըն
աըֆաթըր կէօրտիւքտէ, ըրգաթըլ գալպիյէսի պիւսպիւթիւն թէղայիւտ ի-
տիւպ, Մագլույա պիր նիկհահը նէֆրէթ վէ զարապ աթի իթաիքտէն սօն-
րա, գաղուհույա խիթապէն :

—Կիթ չարապ հէքիմի չազըր կէլաթի, սէօյլէ քի քէնաթսինի պէլէյա-
ըթ, վէ վազըթ պայի իթմէքսիլին կէլսին—տէտի :

Մագլու՝ տախի քէնտի քէնալլէ :

— Պու իշ էյի կիթմէյօր . վաղիյֆէմի իյֆա իթմէյէ չալըլուպ չապալան .
առգճա , քէյբ մադամընտա մուամէլէ կէօրիւյօրըմ . — տէտի :

14

Հէքիմ եանընտաքի գօղուշտա պուլունտըղընտան , տէրհալ կէլիպ միւ-
տիրէ խիթապէն .

— Պէնի իսթէմիշին , գօշտում կէլտիմ , նէ՞ իսթէրսին :

Միւտիր՝ մէրմէր թաշըն իւզէրինէ սէրիմիշ օլան Գօնթէսի կէօթէրէքէք

— Տօ՛ղթօր , չու պիշարէյէ պիր պադ տա , սէօյլէ նէ իսէ , րէճա իտէ-
րիմ պէլան էթ :

— Բէք կէճ խապէր իթմիշ օլմալըսընըզ զանն իտէրիմ . պու առէթա
պիր նաշ հալինի պուլմուշ :

— Տէմէք քի չու սէֆիլ մախուգըն եաշամասընտան իւմիտ եօ՞գ մը :

— Պէնիմ րէյիմ օ մէքքէզտէ տիր :

— Չարէսի՞զ մի :

— Էօյլէ զանն իտէրիմ . չիւնքի էլհալէթուհաղիհի պու պիշարէ՝ տահա
ղիյատէ էօլու սալըլըր , նէչէ քի տըրի :

— Պու մէճնուէն՝ սուրէթը մախսուսէտէ օլարադ , պանա թափսիյէ ի-
տիլմիշ իտի :

Հէքիմ եափաշճա .

— Շու թափսիյէյէ նէ տէրէճէ էհէմիյէթ վէրիմիշ օլսուլը կէօրիւնիւ-
յօր — տէտի :

Միւտիր Մազլույա պիր իշարէթ իտիպ .

— Շու քեաֆիր սէպէպ օլմուշ ամմա , նէ սուրէթլէ միւճաղաթ իտէ-
ճէյիմի պիլիրիմ . սէնէտէ թիմարխանէմիղէ ալթը պին ֆրանգ վէրմէքաւ օ-
լան չու սէֆիլին իսլահը հալի իշիւն պիր չարէ պուլունսօմաղ մը :

— Խառթախանէյէ նազլ իթտիրէլիմ տէ , օրատա պիր էյիճէ թէտափի-
սինէ զայրէթ իտէլիմ . լաքին չուրասընը բէշինէն սէօյլէմիշ օլայըմ քի , պիր
հիւսնիւ նէթիճէ իսթիհսալ իտէպիլէճէյիմիղի մէմուլ իթմէմ :

— Պիր քէրրէ տահա թէճրիւպէ իտինիզ , Տօ՛ղթօր . հիշ օլմաղսա էլիճաէն
կէլէնի եաբայըմ աա զամիրիմ րահաթլանըր — վէ եինէ Մազլույա խիթա-
պէն — իշլէ թէքրար սէօյլէյօրըմ քի , մապալլահ պու գըզ էօլէճէք օլուր ի-
սէ սէնի գօփարըմ :

Հէքիմին թէրթիպի մուճիպինճէ , Գօնթէս աը Բահօն՝ խառթախանէյէ
նազլ օլունտը :

Խառթախանէտէ , խասթալարը պազանլար շիմտիքի կիպի օ վազըթ
տախի , րահիլէլէրտէն իպարէթ իտի . վէ չու հալտէ խառթախանէի ումու-
մինին տիկէր ագոսմընտա հիւքմ իթմէքաւ օլան զուլմ ու թաատախյաթը
վահշիյանէյէ մուգապիլ , խառթալար ճիհէթինտէ մէրհամէթ վէ հիւսնիւ
հալ վէ մուամէլէ միւշահէտէ օլունմադատ իտի :

Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն զուլմտիտէսի օլան պիշարէ Գօնթէս տը Բահօն պիր գաչ ալլար թէտալի օլունտըգտա , զաաֆը հալինճէ բէք ճիւզի պիր թէպէտտիւլաթ միւշահէտէ օլունմագտա իտի իսէ տէ , շու զաաֆը հալի իգթիզասընճա էօլմէմէսի մուճիպը մէմնունիյէթ օլմագտա իտիւկի միսիւլիւ , քէնտիսինի թէտալի իտէն րահիպէլէր գուվլէթ վէ գուտրէթտէն ալի վէ սէրի օլան վէ տամարլարընտա գանտան էսէր գալմամը օլան շու ճիսմին պուլնճա վազըթ տարպէի հէլաքէ մուգալէմէթ էյլէմէսինէ թէտճճիւպ իթմէքտէ իտիլէր :

Նիհայէթ , հիւսնիւ թէտալի , վէ գուվլէթ վէրիճի մէքքիւլաթ վէ մէրուպաթ սայէսինտէ , եավաշ եավաշ Գօնթէս քէսպը սըհհէթ իթմէյէ վէ չիլմանլանմաղա վէ եանագլարը տօլմաղա եիւզ թութտու :

Պէօյլէճէ հէքիմլէրին նագապիլը վուգու հիւքմ իթմիլ օլտուգլարը միւճիպէյի մէրգուլ րահիպէլէր իճրա իթմիլ օլտուլար : Պունտան մաատա Գօնթէսին գուվլէի զիհնիյէ վէ ֆիքրիյէսինճէ տախի , ազիմ թէպտիւլաթ միւշահէտէ օլունմաղա պաշլատը :

Ժան Սօնիյէ նամը ալթընտա խասթախանէի ումուլիյէ կէթիրիմիլ օլան մէճնունէնին , կէլտիյի կիւնտէն պէրու , աղընտան հիչ պիր քէլիմէ չըգարմամը օլտուղը մալիւմ տիր : Աիւնիւն պիրինտէ՝ կէճէ կիւնտիւզ եանը պաշընտա պուլընան րահիպէլէրտէն պիրինին էօնիւնտէ պիր գաչ չիֆթ սէօզ սէօյլէյիւլ , քէնտի տախի քէնտի սէտասընը իլիթէլէք թէտճճիւպտէ գալտը . էկիւրչի Գօնթէսին սէօյլէտիլէրի սէօզլէրտէն պիր մանա չըգմամագտա իտի իսէ տէ , շու հալ քէնչէի ճիննէթտէն գուլթուլաճաղընա պիր տէլիլ գալի ատտ օլունմագտա իտի :

Իչէր պու րատտէտէ տախի գալմայըպ , ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա գուվլէի պէտէնիյէսի թէգայիւտ իտէրէք , եաթագտան գալգապիլէճէք վէ կիլինիւլ կէգէպիլէճէք պիր հալէ կէլտի . րէֆթէ րէֆթէ տահա զիյատէ սէօզ տէ սէօյլէմէյէ պաշլայըպ , էթրաֆընտա պուլընան էչէանըն իսմլէրինի տախի վէրմէքտէ իտի : Բահիպէլէր՝ Գօնթէսին շու հալինտէն աչըրը տէրէճէտէ մէմնուն օլուպ , կէօզլէրինտէ արա սըրա էսէրը զէքեավէթմէշհուտ օլակէլէն նաղիք վէ տիլպէր մախուզըն , պիւսպիւթիւն ազը պաշընա կէլէճէյինի մէմուլ էյլէմէքտէ իտիլէր :

Պիր գաչ հաֆթա տա պէօյլէճէ միւրուր իթտիլտէն ոօնրա , սէօզ սէօյլէմէյի քետմիլէն ֆէրաղաթ իթտի իսէ տէ , պու հալ տիւշիւնիւպ միւթալա իթմէքտէ օլտուղընա համ օլունակէլմէքտէ իտի :

Սաաթլար իլէ եաթաղըն քէնարընտա էլլէրիլէ եիւզիւնիւ գարաթմը օլտուղը հալտէ , պիւս հարէքէթ օթուրուր տուուրր իտի :

Աիւնիւն պիրինտէ եինէ պէօյլէ տէրին միւթալաթա տալմը օլտուղը սըրատա , րահիպէլէրտէն պիրի Գօնթէսէ պիր շէյ սէօյլէտի իսէ տէ , ճէվապ ալամաղընտան , էլլէրինի եիւզիւնտէն պիր թարաֆա ալտըգտա , բէրիշանիի զիհնի էսէրի օլարագ , չէհրէսինին պօղուգ օլտուղընը միւշահէտէ վէ շու բէրիշանըգ տա , ազլ իլէ հալը ճիննէթին Գօնթէսին շուուրըն .

տա իճրա իտէկէլտիքլէրի միւսատէմէտէն հուսուլէ կէլտիյինի թախմին էյ-
լէտի :

Մուգատտէման Լանթէրն սօգաղընտա ֆալ սպագան վէ պիր վաղըթ
տախի Շամպլաս գարիյէսինտէ պիր գուլիպէտէ գապիլէլիք իտէն Գըղու Սի-
հըրպազ , Գօնթէսէ վէրմիշ օլտուղը իլաճըն թէէսիրի , նիհայէթի էօմրիւնէ
գատար տէվամ իտէճէլինի Մարքի տը Սէն-Մէքզանա սէօյլէմիշ իսէ տէ ,
եանըմըշ իտի : Զիւնքի , Գօնթէս Մարի տը Բահօնըն տահա չօգ վաղըթ
եաշայանաղը , վէ ագլ ու ֆէրասէթին ճիննէթ հալինէ զալէպէ իտէճէլի
նիւմայան օլմագտա իտի :

Խասթախանէտէ քէմայը սապր ու թէհամմիւլ իլէ իյֆաի վազիյֆէի
խայրիյէ իտէն րահիպէլէրին իշինտէ , հէնուզ երրմի պէշ եաշընտա օ տէրէ-
ճէ կիւզէլ վէ հազիմ վէ հալիմ պիր րահիպէ սլուընմագտա իտի քի , հաթ-
թա ճիննէթի հալլէրի միւնասէպէթիլէ գուտուրմուշ օլան մէճնուէլէր պի-
լէ , մէրգուճէլի կէօրտիւքլէրինտէ քէսպը սիւքիւնէթ իտէրլէր վէ մէրգու-
մէնին լէթաֆէթը հալինտէն միւթէլէզզիւզ օլուրլար իտի : Բահիպէի մէր-
գուճէնին իսմի Մարթա իտի :

Մարթա իլէ Ժան Սօնիէ պէյնինտէ , պիր րապըթաի մուհապպէթը միւ-
թէգապիլէ բէյտա օլմուշ իտի . Մարթա՝ Գօնթէսէ թէսէլլի իտէճէք սէօզ-
լէր սէօյլէր , վէ սէօյլէտիքլէրինի անլաթմաղա չալըշըր իտի : Մէճնուէլէր Գօն-
թէս , եախօտ Ժան Սօնիէ իսէ , Մարթայը տինլէր վէ ֆագաթ պիր շէյ ան-
լայամազ իտի իսէ տէ , մէրգուճէնին սէտաի հէլապէթապաշապը մուսիգի
միսալի գուլաղընա խօշ կէլիր , վէ սըֆաթընտա ալաիմի խօշնուտի հասըլ
իտէր իտի :

Եւր եէր թափանտան ասըմըշ օլան գանտիլլէրին ըշըղըյա օլտուգճա
միւնէվվէր օլան եաթագ գօղուշընտա պիր կէճէ նըսֆէլլէյտէն պիր սաաթ
սօնրա հէր թարաֆա սիւքիւթ ու սիւքիւնէթ իճրաի հիւքմ իթմէքտէ օլտըղը
սըրատա , Մարթա էլինտէքի թէսպիհի չէվիրէ չէվիրէ , մէճնուէլէր իշիւն
տուա իտէ իտէ , վէ ույույան մէճնուէնին նէֆէս ալըպ վէրիշինի տինլէմէք
իւզրէ հէր պիր եաթաղըն պաշընտա պիրէր միւտտէթճիք տուրա տուրա ,
տօլաշըր իքէն , Գօնթէս տը Բահօնըն եաթաղընա եագլաշտըղը սըրատա ,
Գօնթէսին գալզըպ պիր նազարը աթէշտիսար իլէ էլլէրինի քէնտիսինէ տօղ-
րու ուգաթաղընը կէօրտիւքտէ .

— Նէ՞ օլուօրսըն , Ժա՛ն , քէյֆաի՞գմիսին — տէյու սիւալինէ , Գօնթէս .

— Պէնիմ իսմիմ Ժան տէյիլ տիր — տէյի ճէվապ վէրտի :

Պիրինճի տէֆա օլարագ , պիշարէ Գօնթէս քէնտինէ վագը օլան սիւալէ
ճէվապ վէրմիշ օլտուղընտան , սէօյլէնէն սէօգիւ անլամըշ օլտուղը տէրքեար
վէ պէլքի ճիննէթ հալինին քեամիլէն միւնտէֆի օլաճաղը աշիքեար իտի :
Մարթա սէվինճինտէն տիթրէմէկէ պաշլայըպ ,

— Իսմին Ժան տէյիլ իսէ , եա նէ՞ տիր — տէտի :

— Մարի :

— Պաշգա իսմին եօ՞գ մը տըր :

— Վար :

— Սէօյլէ օնու տա պաղաւրմ :

— Տահա պիրաղ սօնրա . . . անլամաղ վէ պիլմէք իսթէտիյիմ չէյի անլայաճաղ օլուր իսէմ աիկէր իսմիմի տէ սէօյլէրիմ : Սէն պանա չօգ էյլիք իտիյօրսըն , սէնի սէվէրիմ . պէն սանա շիմտի պաղը չէյլէր սօրաճաղըմ :

— Մէննունէն սիւալլէրիներն ճէվապլարընը վէրիւրիմ . չիւնքի , սէն պէնի սէվտիյին կիպի , պէն տէ սէնի սէվէրիմ . սօ՛ր , Մարի :

— Պուրասը նէ՞րէսի տիր :

— Անլայամայաղընըն նէրէտէ պուլունտընըն :

— Խալըր , ուլումըլ աա պիր չօգ ֆէնա իւլայար կէօրտիւքտէն սօնրա ուլանմընըմ զանն իտէյօրըմ . զիհնիմի պիր բէրտէ գաբլամըլ կիպի հիչ պիր չէյի էյիճէ խաթըրլայամայօրըմ . եալլընըլ խասթալանըլ չօգ զահմէթ չէքմիլ օլտուղըմը պիլէյօրըմ . սէ՛յլէ , բէճա իտէրիմ , պուրասը նէ՞րէսի տիր :

— Զիյատէսիյլէ խասթալանմըլ օլտուղըն ճիհէթլէ , թէտավի օլունմաղ իւղըն պուլունտուղըն մահալ , խասթախանէ տիր :

— Օ հալաէ Բարիստէ՞ մի իմ :

— Էվլէթ :

— Պի՛նի թանըմաքսըզըն յուլ գատար զայրէթլէ թէտավիմ խուսուղնա չալըլըլան չու մահալին իսմի նէ՞ տիր :

— Նէ՞ օլուր իսէ օլսուն . նէ՞ վագիֆէն օրալարը :

— Նի՛շիւն պուլունտուղըմ մահալին իսմիներն սէօյլէմէյօրսըն , սաղլայօրսըն : Ուզունճա պիր միւստէթ աէվամ իթմիլ օլան ուլգուտան ուլանալըտան պէրու , պաղըյօրըմ հէր չէյի կէօրիւյօրըմ վէ անլայօրըմ . սէն , էֆալը խայրիյէ իլէմէք նիյէթիլէ թէլէզգիւզաթը ճիհանտէն էլ չէքմիլ օլան ազիզ գըզլարըն սիլօրիտէնսին , վէ պուրատա յէնտէն պաղգա տահա չօգլարընը թէտավի իթմէքտէսին , տէյիլ մի . պուրասը ատէթա պիր խասթախանէ օլմալը :

— Էօյլէ տիր :

— Օթէլ-Տէէթ թէսմիյէ օլունան խասթախանէ պուրասը՞ մը տըր :

Մարթա պաղընը սալլատը :

— Էօյլէ իսէ նէ՞րէսի տիր պուրասը :

Հէնուզ զաաֆը հալի մէյտանաա օլան պիր զիհնի զիյատէ էօրսէլէմէք ճաիզ օլմատըղը վէ Մարթա եալանը թէրվիճ իտէմէտիյի ճիհէթլէ .

— Սէօյլէյիմ տէ պիթսին , ազիզիմ Մարի . Սալէթիթէթ թէսմիյէ օլունան տարիւլլիֆա պուրասը տըր :

Մատամ տը Բահօն զարիպ պիր սէտա սալըվէրտի . սըֆաթընտա ալամէթը տէհչէթ բէյտա օլուպ .

— Սալէթիթէթ մի . պուրասը խասթախանէ տէյիլ , ատէթա հապսխանէ տիր : Պուրայա մէճնունէլէր կէթիւրիւր . շիմտի անլայօրըմ իսմիներն վէրմէք իսթէմէտիյիներն սէպէպ ու հիքմէթիների , մէկէրչի պանա աճըյօր իմիշսին . պէ՞ն աէ մի տիվանէ օլմուլ իտիմ :

—Տիվանէ օլմուշ իտին տէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօրում . եալընըդ գիհնի-
նիգէ պիր տալիընըդ կէլմիշ իտի : Ույուլուսա տա պիր չօդ ֆէնա բույալար
կէօրմիւշ օլտուղընտան պահա իթ տին , խաթրընտա՞ մը տըր :

—Էվլէթ . . . էվլէթ . . . ադլըմը զայս իթմիշ իտիմ . . . հիսս իտէ-
յօրում . . . պէլքի հալա տիվանէլիյիմ պագը տըր զանն իտէյօրսըն . . . —
տէյիպ , քէմալը թէլաշ իլէ Մարթանըն ճէվասլընա ինթիզար իթմէքտէ իքէն,
Մարթա ,

—Խա՛յըր . հիշ էօյլէ պիր թէրէտտիւտտէ օլմատըղըմա էմին օլուընդ—
տէտի :

Մարթանըն շու ճէվասլը իւղէրինէ , Մարինին չէհրէսինտէ սուրուր ու
մէմնունիյէթ ասարը բէյտա օլտու :

15

Մատամ սը Բահօն պիր միւտտէթճիք գիհնինի թօբլայօր կիպի միւթա-
լատան սօնրա ,

—Վէ լաքին , սուրասը էտնա էհալիտէն թէճէննիւն իտիպ , թիմարխա-
նէլէրտէ թէտալի իտիլմէքիյէ գուտրէթի օլմայան պիշարէ մէճնունէլէրէ
մախսուս պիր մահալ տըր տէյի իշիթմիշ իտիմ . . . էլան տախի էօյլէ տէ-
յի՞ մի տիր—տէյու սիւալ իթտի :

—Էօյլէ տիր :

—Պէնիմ պուընճա սէրվէթիմ վար իքէն նա՞սըլ օլմուշ տա պէնի տէ սու-
րայա կէթիւրմիշէր :

—Պու պապտէ հիշ պիր մալիւմաթըմ օլմատըղը ճիհէթլէ , թաֆսիլաթ ի-
թա իթմէմէքտէ մաղուըմ :

—Պէնի սուրայա կէթիւրէլի նէ գատար վագըթ օլտուղընը պիլիյօր-
մըսըն :

—Թագըրիպէն պիր սէնէ օլտուղընը պիլիւրիմ ամմա , կիւնիւնիւ թային
իտէմէմ :

—Քի՞մ կէթիւրմիշ :

—Պիլմէյօրում :

—Պէնի կէօրմէկէ սըգ սըգ կէլիւրէ՞ր մի :

—Շիմտիյէ գատար քիմէ կէլմէմիշ տիր :

—Հիշքիմէ . . . իլթէ էն պէօյիւք զուլմ պու տըր . սէվտիլիմ քէսա-
նըն ճի՞ւմէսի տէ մի պէնի թէրք իթմիշէր . . . —տէյէրէք , անը ահը կէօդ
եաշլարը տէօքմէյէ պաշլատը . վէ մուախսարէն երինէ սէօդիւնէ տէվսու իլէ ,

—Նիշիւն իսմիմէ Ժան տէյօրլար :

—Զիւնքի չիֆախանէնին տէֆթէրլէրինտէ Ժան Սօնէ նամը իլէ մուգայ-
յէտսին :

—Պէն սու իսմիւրի հիշ իշիթմէտիմ :

—Սէնին իսմին Ժան օլմատըղընա հալա ըսրա՞ր մը իտիյօրսըն :

—Էվլէթ :

— Զիհնին տահա տաղընըդ օյմալը . հէլէ էյիճէ պիր տիւշիւն :

— Զիհնիմաէ տաղընըդըդ էսէրի եօդ . հիչ պիր զէման Ժան Սոնէ նա . մընտա պիր քիմսէտէն պահա օլունտըղընը իշիթ մէմիշիմ տիր :

— Էյլէ իսէ սէնին իսմին նէ՞ տիր :

— Պէն , Գրալըն ասքէրի եսզէրը ումումիսի Գօնթ Աննիպալ տը Բահօնըն զէվճէսի Գօնթէն Մարի տը Բահօնըմ :

Մարթա՝ խիաֆը բիգասը օյարագ , մէյուսանէ պիր հարէքէթ էյլէտի , վէ սըֆաթընտա տախի թէքրար ալամէթը քէտէր բէյտա օլտու : Զիւնքի պիր արալըդ , պիշարէ մէճնուէնին ագլը պաշընա կէլմիշ օլտուղընա էմին օյմուշ իբէն , Գօնթէսին շու ճէվապը իւզէրինէ , ճիննէթին արա սըրա նէվի տէյիշիպ վէ ֆադաթ տախի իւզ զէման պազը օլտուղընա գանաաթ հա . սըլ իթաի :

Գօնթէս իսէ , Մարթանըն հարէքէթի վէ սըֆաթընտա զահիր օյան ալաիմի քէտէրի նէ էսասէ մէսին օլտուղընը հէման հիսս խոիպ , քէմալը եէէս իյէ :

— Պէքրինի բէք ալա անպօրըմ . թէքրար իւզէրիմէ հալը ճիննէթ կէլիյօր զանն իտիյօրսըն :

— Բէլաշ իթմէ , բէճա իտէրիմ . արա սըրա զիհնինի սէթը իլէ ֆէրասէ . թինի քէօրէթտիրէն պուլութ տահա քեամիլէն մահվ ու զաիլ օլմամըլ տըր գըլաս իտիյօրըմ , իշիթ օ գաստար :

— Շու սըրատա ագլըմ քեամիլէն պաշըմտա օլտուղընը , վէ հազըդաթը հալի պէյան իթտիլիմի աշըդ աշըդ իսայաթ իտէճէք օլտուր իսէմ , նէ՞ տէյէ . ճէքսին պադալըմ :

— Ճանըմա միննէթ . լաքին նա՞սըլ իսպաթ իտէպիլէճէքսին :

— Սէն եարտըմ իտէր իսէն . . . պէն մուվաֆֆագ օլտըրըմ :

— Էկէրի հազըդաթէն զէնին վէ միւթէպէր պիր ֆամիլեայա մէնսուպ իսէն , պուրատա պուլուճմուշ օլտըղընա նէ՞ մանա կէօսթէրէպիլէճէքսին : Սէնի պէօյլէ պիր սախիթէ իսմ ալթընտա պուրայա գաբաթտըրան քիմսէնին նէ՞ պէօյիւք մէնֆաաթը օլմալը :

— Քի՞մ իմիշ օ քիմսէ , տիւշիւնիւյօրըմ . . . կէօրիւյօրսըն ետ , տիւշիւնիւյօրըմ . . . լաքին նէ գաստար տիւշիւնսէմ պօշ . . . պուլամայօրըմ քի . . . իշիթ տիվանէ օլաճագ ճիհէթ պու ճիհէթ տիր :

— Էյլէ իսէ . . . արթըդ տիւշիւնմէկէ զայրէթ էթ :

— Տիւշիւնէճէրիմ . պէլքի Հագգ թէալա հազրէթլէրի մէրհամէթ պուլու . բուր տա , շու մուամմայը սյանա հալ էթտիրիր :

— Տիւշմէնլէրին վա՞ր մը իսի :

— Տիւշմէ՞ն մի . պէ՞ն մի . պէնի սէվմէյէն քի՞մ օլապիլիր :

— Զէվճին օլմասըն :

— Օ՛հ , բէճա իտէրիմ , քիւֆր իթմէ . պէն նէ մէրթէպէ քէնտիսինի սէվէր իսի իսէմ , օ տա օ գաստար պէնի սէվէր իսի . պէն սուրատա հապս օլունմըլ իսէմ , գէվճիմին էօլմիւշ օլտուղընա էմին օլապիլիրսին . էվլէթ , անս

լայորում . շու հալ զարիւպ , անլաշըմագ պիր հալ տըր . պէն տէ սէնին եէ-
րինտէ օլտա խորմ , պէնիմ տիվանէ օլտուղըմա հիւքմ իտէր խորմ . մամաֆի-
հի պէնի պըրագմա , սապը էթ , թէհամմիւլ էթ , մէրհամէթ էթ , պիլտի-
յիմի վէ խաթըրմա կէլէնի պիրէր պիրէր սէօյլէրիմ . պէլքի պէնի տինլէյնէնք
օլտըր իսէն , պէնի թէնվիր իթմէք իսթէմէյնէն նուր , սէնի թէնվիր իտէր վէ
իշի անլարսըն :

— Տինլէյորում , սէօյլէ , ինչալլահ բի միւթէսէլլի օլտըրսըն :

Մարթա՝ Գօնթէսին հաթաղը հանընտա օթուրտը , վէ թէխայլիւլաթը
զիհնիյէ իլէ պէրապէր նիւմայան օլտն նէօպէթին էօնիւնիւ ալապիլմէք իշիւն
իքի էլլէրիլէ Գօնթէսին պիր էլինի թուլտու . անճագ , նապղըն պիրաղ
խաֆիֆճէ վէ ֆաղաթ նիզամըճա աթմագտա օլտուղըն հիւս էյլէտի :

Մատամ տը Բահօն հիքեայէյէ պալլատը . իպթիտատէ սէսի տիթըմէք-
տէ խոր իսէ տէ , բէֆթէ բէֆթէ մէթանէթ քէսպ իթտի :

Գօնթէս տը Բահօն իքի սէնէ էվլէլիսինտէն պաշլայարագ , թէհլիքէլի
սուրէթտէ հարալանմըլ օլտն վէ պէլքի տէ էօլմէք տէրէճէսինէ կէլմիշ պու-
լընան զէվճի Աննիպալը կիտիպ Բարիստէ կէօրմէք իւզրէ Օվէրնէրտան չը-
գըպ տա գագաէն արագասը գըրըլարագ , տաի պիր խանէյէ իլթիւն էյլէ-
տիլի կիւնէ գատար կէլէն կէչէն վուզուլաթը օ տէրէճէ ֆասիհ վէ սատէ
վէ վուզուլաթը մէքըրէնին զարաիպը աշվալինի օ տէրէճէ մանթըզա մու-
վաֆըզ սուրէթտէ եէքաիկէրինէ րապթ իլէ հիքեայէ իթտի բի , Մարթա՝
հայրէթ ու թէաճճիւպտէ գալըպ , Գօնթէս պիր չօգ շէյ ուրտու վէ ալտը-
ղը ճէվապլարըն իշինտէ եէքաիկէրինէ պիր կէօնա մուպայէնէթ կէօրէմէտի :

Սէֆիլ Գօնթէս՝ հէր շէյի զահմէթսիզէ թարիֆ ու թաֆսիլ իթտի իսէ
տէ , սաթթէ պիր իսմ ալթընտա խաթախանէյէ կէլմիշ օլմասը նօգթասընա
կէլինէ , օրատա տուրտու , վէ օ մուսամանըն հալլինէ մէտար օլապիլէճէք
պիր մալիւմաթ վէրէմէտի :

— Շիմտի հէր շէյի սօրտուն , հէր շէյի անլատըն իտէ , տիվանէ օլմատը-
ղըմա հալա թէրէտաիւտ իտէ՞րմիսին , հալա սէօյլէտիքլէրիմ հաղըգաթը հալ
օլմայըպ , ճիննէթը հալտէն թէվէլիւտ իթմիշ րույա վէ խալալաթ մը տըր
գանն իտյօրսըն :

— Բէք չօգ ճէվը ու ճէֆա չէքմիշ օլտուղընա էմինիմ . անճագ գուլվէ-
թինին մաֆէվգիւնտէ օլարագ տիւշար օլտուղըն աշվալը ֆէլաքէթիլթիմալին
սօնուհու ատալէթ վէ մէրհամէթը իլահիյէ սայէսինտէ կէօրէճէյինէ տէ է-
մինիմ . վէ ֆագաթ վագըթ գիյատէսիլլէ կէչմիշ օլուպ , սէնին տէ րահալթ-
ֆիքըր վէ պէտէնէ իհթիյաճըն օլտուղընտան , պիրաղ ույուսագըղըն իճապ
իտէր :

— Ույուսագ մը , գապիլ մի տիր :

— Գապիլ օլտուն օլմասըն , ույուսալըն :

— Հիշ օլմագ իտէ պէնի թէրք իթմէյնէնէն էմին օլապիլթըմիլիմ : Շու
տէհէթի վահտէթը հալիմտէ , հիշ պիր շէյէ , վէ հաթթա պիր նամ ու
շէօհրէթէ պիլէ մալիք օլմատըղըմ իշիւն , մահգա սանա կիւվէնմէքտէյիմ .

էկէրչի սէն տէ պանա թէսահուսլ իթմէյէճէք օլուր իսէն մահվ օլուր պիթէ-
րիմ : Պինաէն ալէյհ պանա հիմայէթ վէ սահապէթ իտէճէյինի վատ իտէ՞ր-
միսին :

— Հէյհա՛թ , պէնիմ կիպի աճիզ վէ նաչիզ պիր գուլըն հրմայէ վէ սէ-
հապէթինին նէ՞ զատար էհէմմիյէթի օլապլիյիր . մամաֆիհի Ճէնասլը Հագ-
գըն իհասն պուլուրաճաղը գուտրէթ տարիէսինտէ , սանա մուսվէնէթ իթ-
մէք իւզրէ , հէր կէօնա թէտապիրի իթթիխաղ իտէճէյիմի թէահհիւտ իտէ-
րիմ . պինաէն ալէյհ սանա սատրգ պիր տօսթ օլտուղըմա ինան , վէ չու-
հալը նաչիզանէմտէ էլտէն կէլէնի տիրիզ իթմէյէճէյիմէ էմին օլ :

— Նէ՞ կէօնա թէտապիր գուլանաճագսըն :

— Շիմտլիք պէնճէ ետրապիլէճէք պիր շէյ վար իոէ , օ տա խասթա-
խանէ միւտիրինէ իշի անլաթմագտան իպարէթ տիր :

— Պիր ան էվվէլ անլաթը՞րմըսըն :

— Հէման ետրըն :

— Ալլահ մուխինն օլտուն . սէլամէթը հալլիմ մահլա սէնտէն ինթիզար
իթմէքտէյիմ :

— Սէնի սէլամէթը հալէ նալլ իտէճէք օլան Հագգ թէալա հագրէթլէրի
տիր . պէն իսէ մէրհամէթը իլահիյէնին աճիզ պիր ալէթի հիւքմիւնտէյիմ .
չիմտի արթըզ ետթըպ ույումագլըղընը թալէպ իտէրիմ . ետթ ույու :

Մատամ տը Բահօն սէվինճինտէն Մարթանըն էլինի թութուս աղղընա
կէօթիւրտիւ վէ պէյանը միննէթքեարի զըմնընտա , պիր չօգ տէֆալար բուս
իթտիքտէն սօրա , պաշընը ետսթըզա դօյուս կէօղլէրինի գարատը վէ
թաթլը պիր ույզույա տալտը :

Մարթա՞ Գօնթէսին պաշը ուճընտան մուֆարաքաթ իթտիյի սըրատա
քէնտի քէնտիյէ :

— Եա՞ գուտրէթուլլահ , ճէսիմ պիր հաղգսըպլըզ վէ գուլը մէյտանա
չըգարմագ վէ պիր ճինայէթը խաինանէ վէ խապիսանէնին իթմամ վէ իք-
մալինի մէն իթմէք իւզըն աճապա պէնի՞ մի վասըթա իթթիխաղ պուլուրու-
յօրսըն : Եա պէն կէօրմէզ օլմուշըմ , վէ ետխօտ քի պու պիշարէ գարը հա-
գըգաթէն մէճնուն տէյիլ տիր : Սէսինտէ էօյէ պիր մէթանէթ վար քի , ալ-
տանմագ գապիլ տէյիլ . նասըլ քի պէն սանա սըղընմըշ իսէմ , եա Բապա ,
պու պիշարէ տէ պանա իլթիճա իտիյօր . . . չէքտիյի ֆէլաքէթէ մէրհամէթ
էյլէ . . . վէ իւմիտինտէ պօշա չըգարմա :

Երթէսի կիւնիւ միւտիրին խըղմէթքեարը , խասթախանէյէ նէգարէթէ
մէմուր օլան րահիպէլէրտէն պիրինին քէնտիսիլէ պիրաղ կէօրիւճմէք ար-
գուսընտա պուլունաղղընը միւտիրէ իֆատէ իթտի :

Միւտիր իսէ , մէրգումէ րահիպէլէրէ ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէ բիայէթ
իթմէքտէ օլտուղընտան , տէրհալ Մարթանըն պէքլէմէքտէ օլտուղը սալօնա
կէչտի :

— Սէֆա կէլմիշսինիզ , պիր տէյէճէյինի՞րդ մի վտը , պիր խթիտա՞ մը
կէթիրտինիզ :

— Սիդատէն պիր ֆիւրի առաւելթ քեարանէնին ինքսսընը նիյաղ իթմէք ի-
չիւն կէլմիշիմ տիր :

— Պանա կէլտիինիդէ բէք իսասլէթ իթմիսինիդ . քէնտիմի մէտհ իթմէք
իչիւն օլմասըն վէ ֆազաթ պէնիմ կիպի ատիլ քիմսէ նատիր պուլունըր . մէ-
սէլէ նէ՞ տիր սէօլէյինիդ պագալմ :

— Շու արալըգ խասթախանէտէ պուլընան պիչարէլէրին պիրինտէն
պահա իթմէք իսթէրիմ :

— Նէ՞ օլմուշ քի , պուլունընըգ սէօլէյինիդ :

— Մէրգումէնին քեամիլէն ագլը պաշնա կէլմիշ օլտուղընա հէման թէ-
մամէն էմին իմ : Հաթթա պիչարէնին տէհչէթի պիր տուգաղը ֆէսատա
գուրպան կիթմիշ օլտուղընա շիւպհէմ եօգ տըր . գուվլէի ֆիքրիյէսինին
պիր արալըգ ճիւղիճէ քէսպը դաաֆ իթմիսինտէն իսթիֆատէ իտէրէք , քէն-
տիսինէ տիւլմոն օլան պիր թագըմ նուֆուղը քէսանըն մէրգումէյի սախ-
թէ պիր նամ ալթընտա , շիֆախանէտէ հապս իթտիրմիշ օլտուգլարը զահիր
վէ պահիր տիր :

— Օհ , օհ , էօլէ պիր շէյէ ճէսարէթ իթմէք դօլայ շէյ տէյիլ :

— Պէօլէ շէյէր օլմամըլ մը տըր :

— Օլմամըլ տէնէմէզ , ֆագաթ նատիրէն վուգու պուլապիլիր . շու դան-
նիյաթընըզ նէ՞ էսաս իւզէրինէ պինա իտիօրսընըլ :

— Պիչարէնին պիղպաթ աղընտան իշիթտիյիմ հիքեայէ իւզէրինէ պինա
իտիօրըմ . բէնա իտէրիմ քի իշի պիր քէրրէ թահգիգ իտէսինիդ :

— Պաշա իսպաթ վէ տէլաիլինիդ վա՞ր մը տըր :

— Եօգ տըր :

— Քէօր ուքէօրունա պիր տիվանէնին իֆատէսինէ՞ մի էմնիյէթ իտիօր-
սունըլ :

— Իֆատէսինտէն , սէսինտէն , սէօլէյիշինտէն վէ նիհայէթ թարիֆ ու
թաֆսիլի միւշքիլ օլուպ , վէ ֆագաթ քէլֆի գապիլ օլան ահվալտէն անլա-
յօրըմ . սէօղլէրի հագըգաթը հալին թէրճէմանը սատըզը օլտուղընը աշըգ
անլալըլըյօր :

— Տահա կէնճ օլտուղընըգ վէ խասթախանէտէ քէսպը թէճրիւպէ հէ-
նուգ իթմէմիշ պուլունտուղընը՝ իֆատէնիդտէն անլալըլըյօր . Տիվանէլէրին
արա սըրա ագըլարը պաշարընտա օլտուղը ղէման , պազէն դայէթ ուսթա-
լըզլա հագըգաթէ բէք մուգարին մասալար թասնի իթմէքտէ օլտուգլարը-
նը պի՞մէյօրմըսընըլ . Տէօրթ գօղուշու տա կիտինիդ կէզինիդ վէ իշինտէ պու-
լունանլարըն հէր հանկըսընա սօրսանըլ , հիչ պիրի տիվանէ օլտուղընը իթի-
րաֆ իթմէզ : Մամաֆիհի թալէպ իթմէքտէ օլտուղընը թահգըգաթըն իճ-
րասընտան կէրի տուրմայըպ , պու կիւն իճապընա պագարըմ : Պահսընը իթ-
տիյինիդ տիվանէնին իսմի նէ՞ տիր :

— Խասթախանէնին գայտ տէֆթէրինտէ Ժան Սնէի նամըլլա մուգայ-
յէտ տիր . իսմը սահիհի Գոնէի Մաբէ րը Բահօն իմիշ :

Մարթա՝ ի ֆատաթը վագըասըյա միտրի հայրէթ վէ թէաճհուպտէ պրրագաճագ տէյու տուրուր իքէն , Ժան Սօնէ իլէ Գօնէեա Մալէ Գը Բահն իամէրիի աղղընտան չըգարըր չըգարմագ , միտրին սըֆաթընտա սընրը էսէրի օլարագ պիր մէօէրէթ ալամէթի կէօրմէսինէ տէրէճէի նիհայէտէ շասըրտը . անճագ միտրին չու հալի ուզուն սիւրմէյիպ ,

—Շու միւնասէպէթսիզ հալիմէ աֆի իտինիզ , չու սըրատա քէնտիմի իտարէյէ միւզթէտիր օլամատըղըմտան նէչէթ իթմիշ տիր . բէճա իտէրիմ , պէրապլըր կէլինիզ : Խալաթը միւտտաա զըմնընտա սիգէ ուզուն ուզատիյէ թաֆիլաթ վէրմէքտէն իսէ , կէօսթէրէճէյիմ գայտ սիզի իսքեաթ իթմէյէ քեաֆի օլաճաղընա էմին իմ—տէյիպ , Մարթա իլէ պէրապէր աչաղը եագը օտասընա էնտիլէր վէ օրատա գայտ տէֆթէրինի աչըպ վէ բարմաղըյա պիր սահլիֆէսին քէօչէսինի կէօսթէրիպ ,

—Օգուոյունըզ տա անլարսընըզ նէ օլտուղընը—տէտի :

Մարթա թէլաչ իլէ տէֆթէրէ եագլաչըպ պէրվէճհը աթի գայտը . . . գուտը .

«ԺԱՆ ՍՕՆԻԷ՝ սիննի օթուզ . մէմլէքէթի՝ Բուաթու . քէօյիւ . խաս . «Թախանէի ումումիյէ թարիխը տուխուլի 16 քեանունը էվվի 1666 . կէթիլին զաթըն իսմի՝ Մարքի տը Կրանսէյ : Գայտ նումէրօսը 314 : Սինէվի «ալընան իւճրէթր թէտափի 6000 ֆրանգ :

«ՄԻԻԼԱՆԱԶԱԹ . Օն սէնէլիք իւճրէթ բէչինէն Մարքի տը Կրանսէյտէն «ալընմիշ տըր :

«Ալամէթ վէ սըյթ ու չէօհրէթէ հասէտ իլէ շիտէթը աչգ վէ մու . «հապպլթ տէն հուսուլէ կէլիլի ճիննէթ : Մալիւմաթը էվսաթ տէրէճէտէ «պուլունան պիր ասըլգատէնին կէօնիւլ վէրմիշ վէ մուախաարէն թիլը իթմիշ օլտուղը :

«Ճիննէթ արա սըրա կէլմէքտէ , վէ արգասընտան շաչընըլգ գուհուր «իթմէքտէ օլտուղը :

«Քէնտիլի զէնկին վէ ասըլգատէ զանն իթմէքտէ օլուպ , գրալ խանէ . «տանընա մէնսուպ օլան ասըլգատէկեանտան կեահ պիրինին , կեահ տիկէ . «րինին նամ ու չէօհրէթինի թաչըմագտա պուլունտըղը : Իսթիլաթտան մէմ . «նու : »

Մարթա պալատէրի գայտը հարֆիլէն օգուլըպ պիթիրտէքտէն սօնրա , միտրի՝ մուզաֆթէրանէ պիր սէտա իլէ .

—Պիրագ էվվիլի հալիմին սէպէպինի շիմտի անլայապիլտինի՞ց մի . պաչլըճա , «քէնտիլի զէնկին վէ ասըլգատէ զանն իթմէքտէ օլուպ , գրալ խանէ . «տանընա մէնսուպ օլան ասըլգատէկեանտան կեահ պիրինին վէ կեահ տի . «կէրինին նամ ու չէօհրէթինի թաչըմագտա պուլունտըղը» իպարէսի իւզէրինէ նազարը տըգգաթընըղը տալէթ իտէրիմ : Մէրգումէնին հալի պէպլէ ա-

չըգ ալըգ եազըլը օլտուգտան սօնրա , պիր տէհչէթի Ֆէսատա գուրպան կիթմիշ օլմասընա հալա ինանը՝մըսընը :

Մարթա շալրըրպ վէ եիւզլրի գըզարըպ :

— Հագգընըզ վար . մէրթէպէի քիֆայէտէ հէնուզ միւճէրրէպ օլմատը-
ղըմ իշիւթ ալտանմըղըմ , պու միւնաւէպէթլէ սիզի թաստի վէ թաճիզ իթմիշ
օլտուղըմանան տօլալը աճիգանէ աֆլընըզը նիյազ իտէրիմ :

— Թէշրիֆ, նիզլէ պէնի մէմնուն իթտինիզ . պու վէսիլէ իլէ կէօրիւմէք
նասիպ օլտու : Պատէգին տախի , թէսահուպէրտէնիզ օլան ժան Սօնիէ ,
եհնէ օ հալինտէ տէվամ իտէճէք օլուր իտէ , սօղուգ սու իլէ Գասլ էթտի-
յիւնիզտէ , տէրհալ ֆաիտէսինի կէօրիւր — տէտի :

Մարթա պալընը անըպ , մահզուն վէ միւքէտտէր պիր հալտէ խասթա-
խանէլէ ալտէթ իթտի :

Մատամ տը Բահօն՝ թարիֆ ու թաֆսիլի նագապիլ պիր մէրազ վէ թէ-
լաշէ իլէ Մարթանըն ալտէթինէ պէքլէմէքտէ իքէն , մէրգուլմէնին մէյուս
պիր հալտէ կէլտիյինի կէօրտիւքտէ , տօնտու գալտը , վէ Մարթանըն միւ-
տիրէ օլան միւրաճանթը պիր հիւսնիւ նէթիճէ հասըլ իթմէմիշ օլտուղընը
տէքհալ անլատը :

— Միւտիրի կէօրտիւն , տէյիլ մի . սէօյլէտիքլէրինէ ինանմագ իսթէմէ-
յօր , էօյլէ՞ մի . հաթթա պէնիմ պու տէֆաքի չիքէայաթըմ տա պէլքի
պիր էսէրը ճիննէթ նագարըյլա պագմըլ տըր : Հագըգաթէն ժան Սօնիէ
օլտուղըմա վէ նամը տիկէր թաշըմաղա հագգըմ օլմատըղընա ըսրար իտէ՞-
յօր մը :

Մարթանըն պու տէրէճէ զիհնինին աշըղըղընա թէաճիւպտէ գալա-
րագ ,

— Միւտիրի հագգընտան օլան գաննիյաթըն բէք տօղրու տըր — տէտի :

— Էլպէթթէ , պէնի միւտաֆիւա իթմիշ վէ կիզլի պիր մէնֆատթ ուղ-
ընա գոթիւրլմուշ պիր տուզաղա քէնտիմի գուրպան ատտ իթտիյիմի սէճյ-
լէմիշին տիր . էլպէթթէ քի ժան Սօնիէ նամընը պու կէճէ իլք տէֆա օլա-
րագ սէնին աղընտան իշիթմիշ օլտուղըմը պէյան իթմիշին տիր : Էլպէթթէ
քի իշին թահգիլինէ թէշէպպիւս օլունտըղը հալտէ , Գօնթէն Մարի տը Բա-
հօն օլտուղըմը մէյտանը սիւպուլթէ չըգաճաղընը իտտնա վէ ըսրար իթմիշ-
սին տիր :

— Սէօյլէտիքլէրինէ պէն տէ ինանմըլ օլտուղըմտան , միւտիրէ քեաֆֆէ-
սինի արզ իթտիմ . ֆագաթ էսէֆ օլունըր քի , խասթախանէ տէֆաթիլին .
տէ միւնտէրին՝ օլան գայտըն պէնիմ միւտաաամը չիւրիւթմիւշ տիր :

— Պէնիմ գայտըմ մը :

— Էվպէթ :

— Յգ ուտո՞ւն մու օ գայտը :

— Յգ ձւտում :

— Նէ՞ն ճնգըլմըլ :

— Սէնին ճիննէթին , քէնտիլի զէնկին զանն իթմէքտէն , վէ Ծրանտանըն

էն գաղտնի խանէ տանընդն նամ վե շէօհրէթլէրինի թաշըմագտան իւարեթ օլտուղը սէրահաթէն մուգայյետ տիր :

— Պուշուռ պէօլլէնէ գայտ իթտիրմիլլէր հէօ . խայինլէ՛ր , ալազլա՛ր , — տէյիպ , Գօնթէս պիր իւմիտ քէօյէսի պուլմագ նիլէթիլլէ Մարթանըն եհւ-
ղիւնէ պագտըգտա , էսէրը մէրհամլթլէ ատէմը էմնիլէթ ալամէթինտէն
պաշգա պիր շէյ միւշահէտէ իթմէտիյինտէն , — բէք ալէա , թէշէքքիւր իտէ-
րիւմ . էլինտէն կէլլէնի եարմըսըն , մէմնուշըմ — տէյիպ , թէքըար եաթաղընա
կիրտի , վէ գալպինտէն չըգըպ աղղընա գատար վասըլ օլան աղլամագ սէ-
սինի իշիթտիրմէմէք իւզրէ , պաշընը եաստրղլարըն իշիլէ կէօմէիւ :

Գօնթէս իլէ Մարթանըն յու միւլագաթընտան պիր սասաթ սօնրա , խաս-
թախանէնին հէթիմի կէիւպ վէ միւթատը վէճհ իւզրէ խասթալարը կէզիպ ,
սըրա Գօնթէսէ կէտիքաէ , քէմալը մէմնուշիլթլէ ուզունճա մուայէնէ իթ-
տիքտէն սօնրա , Մարթայա խիթապէն .

— Յիւհագըգա , պու մէճնուշէնին սիզին թէտալինիգ սայէսինտէ պէօլ-
լէ քեամիլէն քէսպը սըհէլէթ իթմիշ օլմասը , միւճիլլէ գապիլինտէն տիր . պէն
իսէ պէօլլէ էլիլէնէլլէնի ասլա մէմուլ իթմէմէքտէ իտիւմ . Շիմտիտէն քէնտի
գօղընընա կէօնտէրէպիլլըրսին — տէտի :

Մատամ տը Բահօն տիթրէմէկէ պաշլատը :

Մարթա իսէ ,

— Տօ՛գթօր , պէն պու սիշարէ գարրյա պիր մուհապպէթ պաղլամըլըմ .
Փիլվագը շիմտի զայէթ էլիլէլմիշ տիր , վէ ֆագաթ տահա միւհթաըն թէտալի
տիր . պինաէն ալէյհ պիր գաշ կիւն տահա պուրատա պէնիւմ եանըմտա պը-
րագընըգ — տէյու հէթիմէ ընճա իթտիքաէ ,

— Մութլագա պուրատա գալմասընը՝ մը իսթէրսին — տէյու սիւալինէ ,

— Նէ տէրլէնէ իսթէտիյիմի թարիֆ իտէմէմ — տէյու ճէվաղ վէրտի :

— Բէք ալա , գալսըն , պիր հաթթա տահա ալըգօյ , լաքին պու միւտ-
տէթտէն գիյատէ միւսասատէ իտէմէմ . սէքիգ կիւնտէն պէն ըաքօրթօմը եա-
բըպ , միւտիլրէ վէրմէկէ մէճպուրըմ — տէյիպ , հէթիւմ մուայէնէսինէ տէվամ
իթտի :

— Էկէր պուրատան չըգաճագ օլուր իսէմ մահվ օլուրըմ . պէնի խու-
րայա կէթիլլէնլէր բէք ինթիլաթքեարանէ տալրանմըլար , նէ գատար շի-
քեայէթ իթսէմ քիմսէնին տիւլէյէնէլի եօգ . պէնի պուրայա էօլտիւրէք ի-
շիւն կէթիլլէրմիշ օլտուղլարընա չիւպիէ եօգ . ամմա , պու տա օլմայաճագ ,
էօնիւմտէ տահա սէքիգ կիւն վար . պու միւտտէթին ինգըգասընտան էվվէլ
պիւրատան չըգըպ գուրթուլմալըլըմ — տէտի Գօնթէս քէնտի քէնտիյէ , վէ օ
տագըգատան իթիպարէն Մատամ տը Բահօն գալմագա պաշգա հիշ պիր շէյ
տիւշիւնմէմէյի գուրտու իսէտէ , քէնտի կիւլի հէր կէօնա վէսաթիտէն մահրուճ
գալմըլլէ վէ քէնտիլէն պիր մուին պուլմագա գուտրէթ վէագչէսի օլմայան պիր
պիշարէնին չու թէսալվուրը նէ վէճհ իլէ մէվգըի Փիլլէ կէթիլլէպիլլէնէլլէնի
միւթալաա իտէր իտի :

Մամաֆիհի , Գօնթէս՝ տիւշարը եէէս օլմայըպ , իքի կիւն պիլպիլի տր .

տը սրբա խաթախանէնին գափէսի բէնչէրէլերինէ երեզիւնիւ տայաթըպ սաաթլար իլէ տուրտու . իշպու բէնչէրէ , չիֆախանէնին ագսամը միւխթէ- լիֆէսին եէքտիկէրինէ րապթ իթմէքտէ օլան պիր եօլա նազըր օլուպ , երեքսէքճէ պիր տիվար տախի միւտիր վէ միսաֆիր տաիրէլէրինի վէ չիֆա- խանէ իսարէսինի , վէ իպատէթ օտառընը միւշթէմիլ օլան հավլույու խաս- թախանէտէն թէֆրիգ իթմէքտէ իտի . մէզքիւր տիվարտան տիշարը չըգըլ- մագ իւզրէ տէմիր բարմագլըզլը պիր գարու վագը օլուպ , գարունըն էօ- նիւնէ մախաուսէն պիր պլքճի թային օլունմըլ իտի :

Խասթախանէ խրգմէթինէ մէնսուպ օլան րահիպէլէր՝ չիֆախանէի ու- մուլինին հէր ճիհէսինտէ , սէրպէսթանէ հարէքէթ վէ մուսմէլէ իթմէյէ մէէզուէ իտիլէր : Հէր պիրիսինէ իսթէտիի գաբույու աչապիլմէք իւզրէ պի- րէր անաթթար թէսլիմ իտիլիշ իտի : Բահիպէլէրին մէնսուպ օլտուզլարը մանասթըր , խաթախանէ գալի-բը նամրյա մաարուֆ օլան ճատտէտէ , չի- ֆախանէտէն պիր երեզ առըմ մէսաֆէտէ վագը իտի : Խասթա պագմագ խրգմէթը նազլքէսինի տէրէօհտէ իթմիշ օլան րահիպէլէր , կիւնտէ պիր գաչ տէֆալար մանասթըրտան չիֆախանէյէ վէ չիֆախանէտէն մանասթըրա կի- տիպ կիլիլէր իտի , վէ շու կիտիպ կէլմէք տէ պիր նիզամ վէ դաիտէ թահ- թընտա օլմայըպ , պագլէն չաֆագ աթար աթմագ պաշլարար , վէ կէճէլէրէ գատար սէվամ իտէրլէր իտի :

Բահիպէլէրտէն պիրի անաթթարըյա գարուը աչտըղը անտէ , գարու- ճունըն գուլիպէսինտէն չըգըպ , չըյան վէ եախօտ կիրէն քիմաէ՝ րահիպէ օլտուղըն կէօգիւ իլէ կէօրտիւքտէն սօնրա , թէքրար դուլիպէսինէ կիրմէք- տէ օլտուղըն Մատամ տը Բահօն թահգիգ վէ թաստիգ իթմիշ , վէ պուլ- վարա մուխթէ օլան գարուտա տախի այնը թէրթիպ իւզրէ հարէքէթ ի- տիլտիլինի թախմին իթմէքտէ պուլունմըլ իտի :

Եօիւնտէն պրըմատըղը բէնճէրէտէն կէօրմէմէքտէ օլտուղը ճէսլիմ վէ ազրր տէմիր գարունըն աչըլըպ գաբանտըղըն իշիտիր , վէ օ գարունըն էօ- թէ թարաֆընտա մէյտանը սէրպէսթի վագը օլտուղը խաթըրնա կէլտիքճէ , պիւթիւն ճիսմի տիթրէր իտի :

Խասթախանէնին եաթագ գօղուչընըն նիհայէթ ճիհէթինտէ , ճամէ- քեանը պիր օտա վէ օտանըն իշինտէ իքի եաթագ վագը իտի :

Կէճէ սաաթ օնտան իթիպարէն եարը կէճէտէն սօնրա սաաթ իքիյէ գատար րահիպէլէրտէն պիրի ույումագսըղըն նէօպէթ պէքլէր , վէ հէր սա- աթտա պիր տէֆա գօղուչու տօլաշըր իտի :

Սաաթ թամ իքիտէ , տիկէր պիր րահիպէ ճամէքեանը օտատան չըզար , վէ նէօպէթ պէքլէյէն րահիպէնին եէրինէ կէչէր , վէ տիկէրի տէ իսթիւա- հաթ իթմէք իւզրէ այնը օտայա չէքիլիր իտի :

Պագլէն նէօպէթ պէքլէյէն րահիպէ՝ եօրղունըգտան թէսպիհ չէվիրտիյի սըրատա ույգույա տալար իտի իսէ տէ , պու հալ բէք նատիր վուգու պու- լուր իտի : վէ օ ույգույա տալմըլ օլան րահիպէ՝ ճիւզի պիր սէս իշիթտիք- տէ հէման սըշրար գալգար իտի :

Պուլունտըղլարը մահալտէն դաշմագտան պաշգա պիր չէյ տիւշիւնմէյէն մահպուսարա մախսուս օլան ֆիրքը ույանըղըղը սայէսինտէ , Մատամ տը Բահօն պալատէ զիրք օլընան խուսուսաթըն քեաֆֆէսինի եէկեան եէկեան թէտղըգ իթմիշ իտի :

Կէճէնին պիրինտէ Գօնթէս՝ Եալըն այագ երլան կիպի եաթագլարըն քէնարլարընտան սիւրիւնէ սիւրիւնէ , ճամէքեանը օտայա գատար եագլաշմաշա մուվաֆֆագ օլտըգտա , օտատա ղայէթ ազ ըըղըլը պիր կէճէ գանտիւրի եանմագտա օլտուղընը , վէ եաթաղըն այագ ուճուստա վագը պիր իսկէմլէ իւզէրինտէ եաթմըշ օլան րահիպէնին էլպիսէլէրինին մէվզու իտիւկինի միւշահէտէ էյէտի :

Պասթախանէյէ կիտպ կէլէն րահիպէլէր սէքիզ օն նէֆէրտէն իպարէթ օլուպ , հիշ պիրի նէ սըֆաթճա վէ նէ տախի հալ ու հարէքէթճէ եէքտիւկէրինէ պէնզէմէմէքտէ իտի :

Մատամ տը Բահօն չօգ տէֆալար մէրգումէ րահիպէլէրին պիրպիրլէրիլէ կէօրիւշալէքէրինի իշիթմիշ օլտուղընտան , էքսէրիսինին իսմէրինի էօյրէնմիշ իտի :

Իշլէրինտէն ուզուն պօյու , դայիֆ վէ պէնզի աթըգ օլան վէ թախմիւնէն օթուզ իքի եաղընտա պուլունան Իւրսիւ նամ րահիպէնին հալ ու հարէքէթ վէ սըֆաթճա պիր քիպարըգ օլտուղընտան , աշվալը ումուսիյէսի օլտուգճա Գօնթէսինի միւշապիհ իտի :

17

Մատամ տը Բահօն՝ խաթթը հարէքէթինի գաթիյէն գարարլաշտըմըշ օլտուղընտան , մէրգումէ Իւրսիլին նէօպէթտէ օլտուղը կէճէ , գաշմագլըղը գուրմուշ իտի . վէ լաքին հէքիմին թային իթմիշ օլտուղը սէքիզ կիւնիւն պիր գաշը կէշմիշ օլտուղը հալտէ , մէրգումէնին նէօպէթի հէնուզ կէլմէմիշ օլտուղընտան , շու միւտտէթ գարֆընտա , սապըրսըղըգ վէ մէրագ վէ թէլաշ Գօնթէսին ճիկէրլէրինի բարջալար , վէ գանը տամարլարընտա գայնար տուսրուր իտի :

Նիհայէթ իւշիւնճիւ կիւն կէճէ սաաթ օնտան պիրագ էվվէլ , Իւրսիլ՝ Էլոէնօր նամընտա պիրագ եաշլըճա պիր րէֆիգասըյլա գօղուշա կիրտի :

Էլոէնօր կէլիր կէլմէզ ճամէքեանը օտայա կիրտի վէ ույգույա տալտը . Իւրսիլ իսէ թէսպիհի էլինտէ տօլաշմաղա պաշլատը :

Գօնթէս էլպիսէսինի չըգարմագսըզըն եաթմըշ իտի . խասթախանէնին էլպիսէսի , տիւզ վէ ուզուն վէ պէլի գուշագլը քիւլ րէնկի պիր ֆիսթանտան իպարէթ իտի :

Սաաթ օն պիր ուրտու . մուսախարէն տախի օն իքի չալտը : Հէր պիր տագըգա Մատամ տը Բահօնա պիր սէնէ գատար ուզուն կէօրիւնիւր իտի : Արա սըրա գալպինին չարընթըսընտան պօղուլմագ տէրէճէլէրինէ կէլիր իտի :

Եաղան եաղմուրն վէ շիտտէթլէ էսէն ըրեզկեարն սէսի իշիտիլի իտի:
Գօնթէս քէնտի քէնտիյէ . — եա եէնիտէն ագլըմը զայի իտիյօրըմ, վէ
եախօտ ըույա կէօրիւյօրըմ. չիւնքի պու գատար ուզուէ կէճէ օլամագ—
տէտի :

Պէօյիւք սաաթ իթիլի ուրտու :

Էլէոնօր՝ վագթ ու գէմանընտա ույանան ասքէր վէ եա ալճը կիտի,
օտատան չըգտը վէ իւրսիլ օտայա կիթտի :

Էլէոնօր, հէր եաթաղըն պաշընտա պիրէր բարչա տուրարագ վէ թէս.
պիհինի չէվիրէրէք տօլաշմաղա պաշլատը . պիր արալըգ տիգ չէօքիւլ ու
զուէնճա պիր միւտտէթ տուա իթտիքտէն սօնրա, օրատա պուլուէնան պիր
հասըր սանտալիլէ իւզէրինէ օթուրըպ թէքրար թէս. պիհինի չէվիրտի : Սա
աթ իւշտէ իքիւնճի տէֆա օլարագ տօլաշմաղա գալգըպ, վէ տէվիրնի իքմալ
իտիւլ, թէքրար կէլտի սանտալիլէսինէ օթուրտու :

Գօնթէս՝ Էլէոնօրը տաիմա կէօրէպիլէճէք սուրէթտէ եաթաղընտա օ
թուրուպ, մէրգումէնին պաշընն սաւա վէ սօլա սալլանտըղընը, վէ էօնիւ
նէ տօղրու ասըլտըղընը, վէ պիր արալըգ եինէ եօգարը գալգըլընը կէօ
րիւլ, իւզէրինէ չէօքմիւլ օլան ույգու իլէ ուղրաշմագտա իտիւկինի հիսս
էյլէտի :

Նիհայէթ Էլէոնօրըն թագաթը գալմայըպ, պաշը քեամիլէն ասըլտը,
էլինտէքի թէսպիհ եէրէ տիւշտիւ, վէ պիր խըրըլթը իշիտիլմէկէ պաշլատը :

Մատամ տը Բահօն չու հալէ մունթագըր իտիւկինտէն, հէման եօրղանը
աթըպ եաթագտան էնտի, վէ էլլէրի վէ տիզլէրի իւզէրինէ սիւրիւնէ սիւ
րիւնէ, ճամէքեանը օտայա գատար վասըլ, վէ տիթընէյ տիթընէյ օտայա
տաիսիլ օլտու :

Իւրսիլ ույումագտա իտի :

Գօնթէս՝ Իւրսիլին էլպիսէլէրինի թօբլայըպ ալտըգտան, վէ անաթա
րըն պէլինտէքի գուշաղա պաղըլ օլտուղընա գանաաթ հասըլ իթտիքտէն
սօնղրա, Իւրսիլ ույանըպ տա էլպիսէլէրինին ղայպ օլտուղընը կէօրմէսին ի
չիւն, նէֆէսի չըգա չըգամայա կէճէ գանտիլինի սէօնտիւրտիւ . գօղուշա
չըգըպ, հէման քէնտի էլպիսէսինին իւզէրինէ Իւրսիլին էլպիսէլէրինի թա
գընտը վէ թէքրար եաթաղա կիրիւլ եօրղանընը պաշընա չէքտի . չիւնքի,
գաշաճագ վագթ հէնուզ թէգարրուպ իթմէմիշ իտի :

Թէչէպպիւսինին իլք գըսմընը իքմալ իտէր իթմէգ, Էլէոնօր պիրտէն
ույանըպ էթրաֆընա պագընտը :

Հէր թարաֆտա հալը սիւքիւնէթ հիւքմ իթմէքտէ իտի .

.....

Սանիլէլէր, տագըգալար, օաաթլար միւրուր, վէ եաղմուր նիւզուլ
իթմէքտ վէ ըրեզկեար այնը շիտտէթլէ էսմէքտէ վէ գուլմէթը լէյլ տաղըլ
մաղա եիւզ թուրտուղը ճիհէթլէ, գէմանը չաֆագ թէգարրուպ իթմիշ օլ
տուղը անլաշըմագտա իտի :

Սաաթ ալթըյա եագըն Էլէոնօր պիր չօգ տէվրտէն, վէ պէշ օն տէֆա.

լար թէսպիհինի չէվիրտիքտէն սօնրա , թէքրար ույգույա տալմըլ իտի իսէ տէ , սաաթըն չալմասընտան հէմ քէնտիսինին հէմ տէ րէֆիգասը Իւրսիլին ույանաճալարընա շիւպհէ օլունամազ իտի :

— Եա' Բապպիմ , սանա իլթիճա իտէրիմ—տէտիքտէն սօնրա , Գօնթէս՝ Իւրսիլին չապգասընը պաշընա կէշիրտի , վէ եինէ սիւրիւնէ սիւրիւնէ գօղու շըն թա էօթէ պաշընտաքի գաբուսընա գատար վասըլ օլտու :

Պու գաբուտան քիւշիւք պիր օտայա կիտիլիր իտի քի , օտատա՝ չայէտ կէճէ խասթալարտան պիրինէ պիր ճիննէթ ալամէթի կէլիպ տէ , եարտըմա իհթիյաճ մէս իտէճէք օլուր իսէ , հազըր պուընմազ իւզրէ ալըրճա իքի րա-հիպէ տահա եաթաք իտի :

Գօնթէս օրճայա կիրիպ գաբույու գաբատը :

Բահիւպէլէրտէն պիրի ույանըպ , կէօզլէրինի օվալայա օվալայա եաթա-քընտա օթուրտու :

Մատամ տը Բահօն տիթրէմէկէ պաշլատը :

Մէքգումէ՝ Գօնթէսի Իւրսիլ զանն իտիպ , եարը ույգուտա վէ եարը ույանըգ ,

— Բէք էքքէն կիտէյօրսըն , սապահ. օլտո՞ւ մը , Իւրսիլ :

— Սաաթ ալթը ուրաճաճ—տէտի Գօնթէս :

— Ալթը՞ մը , էօյէ իսէ պէն տէ գալգայըմ . եինէ կէօրիւշիւրիւզ . սիւր-պիւյիւ եօգարտան չէք , չիւնքի , պիրիսի՞ն եա , պիրազ կիւճ աշըլըր :

Մատամ տը Բահօն ճէվապ վէրմէտի . սիւրկիւ աշըլմամագտա օլտուղը ճիհէթլէ , ազլընը դայպ իթմէկէ , վէ օլտուղը եէրտէ տուրամամալա եիւզ թութմըլ իտի :

— Տուր սանա եարտըմ իտէյիմ—տէտի :

Գաբու աշըլըր աշըլմազ , հէման Գօնթէս տիշաքը չըգըպ նէրտուօյան-տան աշաղը էնտի . գօլմագ իսթէր իտի իսէ տէ , գաշմագտա օլտուղընը սէգտիրմէմէք իշիւն ճէսարէթ իտէմլիպ , իհթիյաթա րիայէթէն եալաշ եա-վաշ եիւրիւր իտի :

Նիհայէթ ալթ գաթա հավույա վասըլ օլտու . խասթալանէնին գա-բուճուսը հէնուզ գաբուսընը աշմըլ , գուլիպէսինին իշինտէ էլպիսէլէրինի կիլմէքտէ իտի . գաբուտան չըգան պիր րահիպէ օլտուղընը կէօրտիլիւնտէն , եանընա եանալմազ խաթրընտան պիլէ կէլմէտի : Պինաէն ալէյհ ֆիրաթի Գօնթէս օ գաբուտան տախի չըգըպ եօլունա տէվամ իթտի . եաղմուր հա-լա սէյլ կիպի պօշանմագտա իտի :

Գօնթէս՝ տօղրու տէմիր բարմագլըգլը գաբույա եազլաշըպ , էլէերի տիթրէյէ տիթրէյէ անախթարը քիրտէ սօգտու :

— Քի՞մ տիր օ կիտէն—տէյու գաբուճու պաղըրտըգտա ,

— Պէն իմ , Իւրսիլ—տէյու Գօնթէսին ճէվապընա ,

— Կէշինիզ , կիտինիզ , կէլիպ գաբուլը աշամատըղըմա աֆվ իտինիզ , իւնքի թրաշ օլույօրըմ :

Գօնթէս պու գաբույու տախի աշտըգտան սօնրա , նաիլը սէրպէսթի

վէ հայաթ օլմագ իւզրէ եալընըզ պիր գաբու տահա գալմըզ իտի :

Պու գաբունըն եանընտա իքի քիչի սէօհպէթ իթմէքտէ իտիէր :

Պու իքի քիչինին պէլքի Խւրսիլ իւէ տիկէր րահիպէլէրի թանըտըզլարը ճիհէթլէ , եապանը պիր սըֆաթ կէօրտիւքլէրինտէ թէաճճիւպտէ գալա-
ճագլարընը Գօնթէս իհթիմալտէն կէօրտիւլիւ միսիլիւ , իչին թա նիհայէթ
տէրէճէսինէ վասըլ օլմուշ օլտուղը հալտէ , պիր մանիայա ուղրամագտան
գօրգուլընտան տիթրէր տուրուր իտի : Տիկէր թարաֆտան սաաթ ալթըյը
ուրմուշ օլուպ խասթախանէտէքի նէօպէթճի րահիպէլէրին ույանմըզ օլա-
ճագլարընը , վէ եաթագլարտան պիրինի պօշ պուլաճագլարընը , վէ քէնտի-
լէրինէ մախսուս պիր թագըմ էլալիսէնին ղայպ օլտուղընը կէօրէճէքլէրինի
վէ խասթախանէտէն պիրինին ֆիրար իթմիշ օլմասը հալատիսինին տէրհալ
եըլտըրըմ կիպի հէր թարաֆա սիրայէթ իտէճէյինի Մատամ տը Բահօն-թաթ-
ընա կէթիրտիքճէ , թէքրար մէրհամէթը սամէտանիյէյէ պիլիթիճա , քէմա-
լը սիրաթլէ գաբույա տօղրու իլէրիլէտի :

Սապահըն այտընըղը , կէճէնին գուլմէթինէ հէնուզ թէմամէն գալմ օլ-
մամըզ , վէ եաղմուր պիր գաթ տահա շիտտէթլէ եաղմագտա պուլունմըզ
իտի :

Գաբունըն եանընտա միւսահէպէթ իտէն իքի քիչինին սիրիսի գաբունը
պալը , վէ տիկէրի իքինճի գաբունը իտի :

Գաբունը պալընըն քէնտիսինէ տօղրու կէլտիյինի Գօնթէս կէօրտիւքտէ ,
քէնտի քէնտիյէ — մահվ ցտուճ պիթտիմ , սուրատա եապալը էլէ վէրէճէյիմ —
տէտի իսէ տէ , եինէ եօլունա տէվամ իթտի :

Գաբունը մուգաշտէման խըզմէթը ասքէրիյէտէ պուլունմըզ օլտուղու
ճիհէթլէ , ուսուլը աքքէրի իւզրէ պիր սէլամ վէրտիքտէն սօնրա .

— Հալայա նէ՞ տէյօրսընըղ . մանասթըրա գատար կիթմէնիլ իչլւն սի-
զէ պիր օփլէլա վէրիլ խտիմ իսէ տէ , րիւզկեարտան աշամաղսընըղ քի . — վէ
մուսվինինէ խիթաթլէն , — նէ՞ տիւլունիւյօրսըն , չու րահիպէյէ անաթար ա-
րաթմանըն վաթթը՞ մը տըր . աչը վէր գաբունը , չարուգ — տէտի :

Մատամ տը Բահօնտա նութգա մէճալ գալմամըզ օլտուղընտան , պա-
լըյա թէէքքիւրի միւպէյյին պիր հարէքէթ իտիւպ հէման կէչտի կիթտի :

Օ լանէթլի խանէնին էչիկինի աչըպ նօգթաթի սէրպէսթիյէ գատէմ պա-
սար պաւմազ , Գօնթէս տը Բահօն սէվինճինտէն տիթրէմէկէ պաչլատը իսէ
տէ , չըգաղը գաբունըն արգասընտան հէնուզ գաբանմամըզ օլմասը , գա-
բունընըն քէնտիսինի կէօպլէմէսի իհթիմալտէն պուլունմասը վէ կէօյա քի
կիտէճէյի մանասթըրըն հանկը ճիհէթտէ պուլունտըղընը պիլմէմէսի վէ հա-
լինտէ թէրէտտիւտ կէօսթէրէճէք օլսա , գաբունընըն չիւպէսինի տալէթ
էյլէմէսի սիւթալաթը հասէպիյլէ տիւչարը թէլաշ օլտու իսէ տէ , արթըգ
թէսատիւֆէ թապի օլարագ , մէթանէթը հալ իլէ սօլ թարաֆա , եանի ,
հազըղաթէն մանասթըրըն պուլունտըղը ճիհէթէ միւթէվէճճիհ օլտուգտա ,
գաբունը տախի հիշ պիր կէօնա չիւպէն իթմէքսիզին իչէրի կիրտի Մէքքիւր
ճատտէտէ հէնուզ հիշ քիմսէ պուլունմալըպ , չամուրտան միւթէէքքիւլ պիր

կէօլ հիւքմինէ կիրմիչ իտի : Գօնթէս օլանճա գուզվէթի իլէ գօշմաղա պաշ-
լայըս պիր գաշ երևզ ատըմ իլէրլէտիքտէն սօնդրա եարը երգըմըզ վէ խայ-
լը զամանտան պէրու մէթրուք պիր խանէ քօնիւնէ վասըլ օլտուգտա , շա-
յէտ խաթախանէտէն արգասընտան տիւշէն օլուպ տա եագայը էլէ վիրմէ-
մէք իշիւն , մէգըիւր խանէնին խարապէլէրի իշիւն սիբէրլէնէրէք , իւսթիւն-
տէքի էլպիսէլէրի չըգարըպ , եալընըզ ալթընտաքի քէնտի էլպիսէլէրի իլէ ,
պիր թագըմ տար վէ ճէմիլէթլի սօգագլարտան կիրէ չըգտ մահզա խաթա-
խանէտէն միւմքին մէրթէպէ ուղագլանմագ մագսատը իլէ եօլունա տէ-
վամ իթտի :

18

Իքի սաաթ գատար երիւհտիւքտէն վէ եախօտ տահա տօղրուսը գօշ-
տուգտան սօնրա , Գօնթէս պիլմէյէրէք Սէն շայընըն սէվահիլինտէ , Նօթըր-
Տամ ճիվարընա վասըլ օլտու :

Եաղմուր քէսիլմիշ , վէ կիւնէշ՝ պուլութլարը տաղըթմագտա պուլուն-
մուշ օլտըղընտան , հապանըն աշըլաճաղը մէմուլ իտի : Մատամ տը Բահօն
իլք աղշամտան պէրու , պիր թարաֆտան սընըրլարընըն թահրիքի վէ տիկէր
թարաֆտան նալիլ սէրպէսթի օլմագ խահիշ վէ արզուսը հասէպիլյէ վար
գուզվէթինի սարֆ իթմիշ օլտըղը ճիկէթլէ , արթըգ թագաթ վէ մէճալի
գալմամը օլտըղընտան , պուլունտըղը մահալտէ եըղըտը գալտը , վէ նէ
եաբաճաղընը տիւշիւնմէկէ պաշլատը :

Ղայէթ գահմէթլէ զիհնինի թօլայըս , պուլընտըղը հալի նագարը թէտ-
գըգտէն կէշիրտի : կէրշի մահպուս օլտըղը շիֆախանէտէն գաշմագ , ճէսիմ
պիր ֆիրթուհաթ իտի իսէ տէ , պէօյլէ բարասըզ բուլտուզ վէ էլպիսէսիզ
եալընըզ պաշընա Բարիս կիպի ճէսիմ պիր շէհրտէ նէ եաբաճաղընը վէ հանկը
թարաֆա կիտիպ քիմէ միւրաճաաթ իտէճէյինի շաշըրտը :

Ձէվճի Գօնթ Սննիպալըն էօլմիւշ օլմասը լաղըմ կէլիպ , շիւնքի հայաթ-
տա պուլունմը օլսա , պիր թագըմ մէճհուլ տիւշմանլարըն քէնտի դէվճէսի-
նի պէօյլէ պիր տէհշէթլի տուգաղա տիւշիւրմէկէ մուվաֆֆագ օլմայաճագ-
լարընը , վէ ճէսիմ պիր սէրվէթէ մալիքէ օլտըղը հալտէ , շու սէրվէթին հիշ
օլմաղ իսէ պիր գըսմընը էլէ կէշիրմէք վէ պիր աղ սօնրա տիւշար օլաճաղը
անըգտան գուրթուլմագ իշիւն քիմէ միւրաճաաթ իթմէք լաղըմ կէլտիյինի ,
վէ գէվճէսինին մէնսուպաթընըն հէման քիմսէյի թանըմալպ , անլէրտէն
պիրինէ միւրաճաաթ իթսէ պիլէ պուլունտըղը հալի նէ վէճհ իլէ թարիֆ
իտէպիլէճէյինի , վէ էն զիյատէ ինանըլմագ հիքեայէլէրէ պէնդէյէն քէնտի
ճիննէթ վէ մահպուսիլէթի հիքեայէլի դարիպէ վէ անիզէսինի նագլ իթմէք
մուվաֆըղը մասլահաթ օլուպ օլմայաճաղընը , վէ նագլ իտէճէք օլսա քէն-
տիսինէ մէճնուս նագարըլա պագըլաճաղընա շիւսկէ օլմատըղընը , վէ պէօյ-
լէճէ հէր հանկը թարաֆա տէօնսէ , միւշքիլաթա ուղրայաճաղընը եէկեան
եէկեան միւթալաա իթմէքտէ իտի :

Շուտ միւլթալաճալար իւզգերինէ գիհնինի քեամիլէն իմթիապ իթմէքտէ օլան հալը եհէս վէ նաիւմիտիլէ մուզալվէմէթ իթմէկէ զայրէթ վէ էօյլէ պիր նազապիլիլմէլաա օլան պիր մահպէստէն գուրթուլմասընա ճէնապը Հագգ ինայէթ պուլթուրտըդտան սօնրա, մինպաատ քէնտիսինի թէրք իթմէյէճէյինէ էմնիլէթը գապլլէ հասըլ իտիւպ, կիտիպ քէնտի խանէսինին գաբուսընը չալմաղա դարար վէրտի : Գաբուսը իլէ գարըսը էսկի էմէքտարլար օլտըգւլթընտան, քէնտիսինի թանըյաճագլարընը, հիւսնիւ սուրէթլէ գապուլ իտէճէքլէրինի վէ մամլէլէքինէ թէսարրուֆ իթմէքլլին չարէլէրինի կէօսթէրէճէքլէրինի մէմուլ իտէրէք, կէլէն տէօնէնտէն էօլուն թարիֆինի ալա ալա, Բահօն գօնաղընըն պուլուստըղը Բիւլթիւր-Սէնթ-Գաթէրին սօգաղընա վասըլ օլտու վէ գաբուսըն իւզգերինտէ զէվճի Գօնթըն վէ քէնտիսինին ալամէթը ֆարիգասը օլան պինանըն էօնիւնտէ տուրտու :

Պիր վազըթ աշրուհինտէ նախի սաստէթ վէ իլթիֆաթ օլտըղը վէ ին-
գըլապաթը պէշէրիյէնին տուխուլէ միւթէճասըր օլմատըղը խանէնին էօնիւն-
տէ տուրուպ , ալազտա պիր տիէնճինին պիլէ թաշմաղա թէնէգզիւլ իթ-
մէյէճէլի ռուպ վէ բաշչա բարչա էլպիսէլէր ալթընտա , բարասըգ բուլսըզ ,
վէ շան ու շէօհէթտէն մահրում պիր հալտէ քէնտինէ մախսուս օլան ալա-
մէթը ֆարիգայը , վէ քէնտի մալի օլան իգամէթիհահը ազամէթ իշթիմալի
թէտգիգ էյլէտի :

Պիր վազըթ արապա իւէ կէտիւի զէման խըզմէթ քեարըն էօնտէն զօ-
շուպ տա կէտիւիւնի իսպար իթմէք իւզրէ ուրտուղու բիրինն թօրուզու
կէօրտիւքտէ տիթրէմէկէ պաշլատը իսէ տէ , ճէսարէթի էլտէն պըրազմա-
յրպ հէման գաբուլու չաը վէթտի :

Գաբու տեղի աղբարդատա, Գօնթէս իշերի կիրէճէյի սըրատա, գար-
չըսընա թանըմատըղը սլիւր քիմէս չըգըպ, Եօլունու քէստի : Օլէնք՝ Բահօն-
տաքի գօնաղըն էմէքտարանընը թէպտիւ իթմիշ օլտըղը միսիլը, Բարիստէքի
խանէնին խըզմէթ քէսրլարընը տա տէյիշտիրմիշ վէ եէնի պիւր գաբունու
թալին իթմիշ իտի :

— Հէ՛, ետհո՛ւ, տուր օրատա, էօլէ ալըր ալմազ իչէրի կրիկի՞ր մի զանն իտիօրսուն. նէ՞ իսթէրսին պագալըմ, — տէյու զարուհու միւնասէ- պէթսիզէ պաղրրմաղա պաչաւոր :

Մարի կերի կերի չէքիտի . հէր նէ գատար պըրագըպ գաջմագ իսթէտի
 իսէ տէ , եալընըզ օրատա պագը մալիւմաթ ալապիլմէք միւմքին օլաճաղընը
 պիտիինտէն տուրտու :

— Լանժֆեն իդէ զէվճէսի հալա պարտատա տըր տէյու պէլլէմիշ իտիմ :

— Հա՛, հա՛. օ տէտիբլէրին էսկի գաբուճըլար. ալթը այ վար քի օն. լարա եօլ զէրիլտի, օնլար ճէհէննէմէ գատար կիթտիլէր: Շիմտի օնլարըն եէրինէ պէն իլէ գարըմ Էօտօգսի կէլմիլիզ տիր:

Մարի՛ Գօնթաւն էօլմիւշ տիր տէյու ճէվապ ալաճաղընը պիլ տիյինտէն ,
քէմալը թէլաշ իւէ :

— Գօնթ տր Բահօն Բարիստէ՞ մի տիր—տէյու սիւալինէ .

— Գօնթ՝ Օվէրնէրտաքի գօնաղընտա տըր — ճէվապընը ալտը իսէ , Մա-
րի՝ ասիւման սաշըլլալ մէրհամէթ եաղըյօր զանն իթտի :

Գարուճը սէօգիւնէ տէվամ իլէ .

— Անլայաճաղընը անլատը՞ն եա արթըզ տէֆ օլ պագալըմքի , գարու-
յու գարայըմ :

Ջէվճէսինին ագչէսի իլէ միւսթախտէմ պիր խըզմէթ քեար թարաֆըն-
տան քէնտի խանէսինտէ , պու վէճհ իլէ հագգընտա նապէճա պիր մուա-
մէլէ օլունմասընտան տօլայը , հիտտէթինտէն գըզարըպ , մաղպուրանէ պիր
թավր իլէ — էթտիյինի պիլի՞յօրմըսըն , աըսըզ միւնասէպէթսիզ հէրիֆ . պէ-
լանը պուլապիլիր օլտուղըն խաթըրընա կէ՞լմէյօր մը :

— Վա՛գ կէ՛չ սէն տէ :

— Քիմէ խիթապ իթտիյինի պիլի՞յօրմըսըն :

— Օլսա զլսա , թէպտիլը գըյաֆէթ իթմիշ մէշհուր վէ մաարուֆ պիր
գարը օլաճագսըն , Հաթթա հալինտէ վէ հարէքէթինտէ , էօյլէ պիր շէյ տէ
հիսս իտիյօրըմ . հիչ օլմազսա պիր տիւգ գարըսըսըն :

— Պէ՛ն , Գօնթէս տը Բահօնըմ . սէնին էֆէնտինին գէվճէսի իմ :

Մարի պու սէօզլէրի սէօյլէր սէօյլէմէզ , գարուճը էլլէրիի պէլինէ տա-
յաթըպ պիր վէլվէլէի գահգահա սալըվէրտիքտէն սօնքա ,

— Էօտօգսի՛ , Էօտօգսի՛ , կէ՛լ , կէ՛լ . պուրայը տինլէ տէմէսիլլէ , գա-
րուճընըն գարըսը հէման օտասընտան տըշարը չըգտըգտա ,

— Շու տիլէնճիլի , շու սօգագ սիւբրիւնթիւսինի կէօրի՞յօրմըսըն . հա՛ ,
հա՛ . չօգ թօհաֆ շէյ , սէն տէ կիւլմէտէն պայըլաճագսըն . պիլի՞րմիսին նէ
սէօյլէյօր :

— Սէօյլէրսէն , նէ տէտիյինի պիլիր օլուրըմ :

— Մէկէր Գօնթէս տը Բահօն իմիշ . ամմա ճէսարէթ հա՛ . նէ՞ տէրսին :
Շուտան կիթ պիր սիւբիւրկէ սարը կէթիւր տէ , շու խապիսէնին պօյունու
պիր էօյլէյիմ :

— Տէօյմէք պօշ շէյ . աթըվէր տիշարը վէսսէլամ :

— Պէօյլէլէրին թէրպիյէսինի վէրմէլի . պէօյլէ միւզէվվիրլէր , պէօյլէ էվ-
լէրէ կիրէպիլիրլէ՞ր մի . վէր սիւբիւրկէ սարընը , վէ՛ր , վէ՛ր :

— Պուլտա խըրսըզ սուրաթը եօգ , տիվանէ օլմասը տահա գիյատէ միւհ-
թէմիլ տիր :

— Բէք տօղրու , հագգըն վար . կէօզլէրինէ վէ սըֆաթընա պագըլըրսա ,
տիվանէ օլտուղընա հիւքմ օլունապիլիր . սագընմալը . չիւնքի , պէօյլէլէրին
տիվանէլիլի թութար իսէ , րասթ կէլէնի ըսըրըրլար տա . կիթ գօմիսէրի չա-
ղըր կէլսին տէ , Սալթէթիլէրէ կէօթիւրսին :

Մարի՝ սաքիթ վէ սամիթ , գարուճը իլէ զէվճէսի պէյնինտէ ճէրէյան
իտէն միւքեալէմէլի տինլէտի : Բույա կէօրիւյօր զանն իթմէքտէ իտի : Ան-
ճագ , Սալթէթիլէր քէլիմէսինի իլիթտիյի անտէ , • մէլուն պինանըն գարու-
լարը ալըլըյօր զանն իտիպ , վէ իշէրիսինի ֆէվգէլատէ պիր տէհէթ իսթի-
յապ իտիպ , հէման օրատան ֆիրարէ եիւզ թութտու , վէ հագարէթ կէօր-

միւշ օլտուղը խանէսինտէն եիւզ գատէմ էօթէտէ նէֆէսի քէսիւիւ գալտը . պիր ատըմ տուհա իլէրի վարմաղա գուտրէթի գալմայըպ պիր քէնարտա օլթուրտու , վէ էլլէրիլէ սըֆաթընը գաբայըպ աղլամաղա պաշլատը :

Գօնթէս՝ գէվճի Գօնթըն պէրհայաթ օլտուղո խապէրինի ալմը իտի : Պու խապէր թէէմինը սէլամէթինի մուճիպ պիր խապէր իտի . չիւնքի , պաշընա կէլմիշ օլան ֆէլաքէթլէրէ գարչը պիր գուվվէթ , վէ տիւշմէնլէրինէ գարչը պիր համի պուլմուշ սայըլը իտի : Աիտիպ Գօնթու պուլմագ վէ գուճաղընա տիւշմէք , ճէհէնէմտէն չըզըպ ճէննէթէ կիրմէք կիպի պիր հալ իստէ տէ , պու տա սահրալարտա եօլունու ղայպ իթմիշ , մուէպպէտէն եէչիլ եաբրազլար իլէ միւղէյյէն աղաճլարոն տալլարընտան աօըլը օլան մէյվէլէրի , վէ չիմէնիսթան իչինտէն ճէրէյան իտէն պէրրագ ըրմագլարը թէսազվուր իտէն պիր եօլմունըն թէխայյիւլաթընա միւմասիլ պիր խիւլէա մագամընտա օլտուղը աշիքեար տըր : Պու միսիլիւ թէխայյիւլաթ իչինտէ պուլունան պիր քիմսէ , աճըլըն մէզալիմինէ վէ սուսուզլուղըն էյլլէթինէ հիշ թէհամմիւլ իտէմէյէճէք պիր հալտէ պուլունըր :

Զէվճի Աննիպալըն քէնտիսինի էօլմիւշ պէլլէմիշ օլմասը մուհագգագ օլտուղընտան , էլան հայաթտա օլտուղընա անը նասըլ իսքեաթ իտէպիլէճէյիւնի , աճ վէ պի իլաճ Ֆրանսանըն պիր զըսմընը մագիլէն տօլաշմագ միւմքին օլամայաճաղընը , վէ պէօյլէ պիր թէչէպիւսին թէճրիւպէսինէ գալզըմագ պիլէ քեարը ազըլ օլմատըղընը , Գօնթա մէքթուպ եազըպ վուգուր հալի թարիֆ իթսէ , մէքթուպ էլինէ եէթիլինճէյէ տէկին , քէնտիսի եօրղունըզտան , սէֆալէթտէն վէ ինթիյաճտան սէօնիւպ պիթէճէյինի տիւշիւնիւր տուրուր իտի :

Ֆիլհագըպ , ամմէնին մալիւմի օլան շու մաարուֆ Գօնթէս աճ օլուպ , ճէպինտէ ազչէ տէնիլէն շէյ պուլունմատըղընտան , տէֆի գարուրէթ զըմնընտա , կէչէն տէօնէնին մէրհամէթինէ միւրաճաաթ իթմէք վէ նանբարէ թէտարիքի չարէսինէ պագմագ մէճպուրիյէթինտէ պուլունմըլ իստէ տէ , ալուճ աշըպ սատագա տիլէնմէըտէն իստէ , աճըլըտան էօլմէյի , վէ քիպը ու ազամէթինի քէնտիյէ քէֆին մագամընտա իսթիմալ իթմէքիկի պին քէրրէ թէրճիւ իթմէքտէ իտի :

Գօնթէս՝ պու միսիլիւ տիւշիւնճէլէր իլէ զիհնինին կիթտիքճէ բէրիչան օլտուղընը հիսս էյլէտիկինտէն , վէ թէքրար հալը ճիւնէթէ կիրիֆթար օլմագտան գօրգտուղընտան , հարէքէթ իթմէք ղայրէթինէ տիւշիւլ , պազը իւմիտսիղ թէչէպիւսաթ ինթասընա գարար վէրտի :

Բրէնսէս տը Սուպիզ իլէ Գօնթէս տը Լիւտ , պիր վագըթ քէնտիսինին էն սատըգ տօթլարը օլտուղլարընտան , սիւրիւնէ սիւրիւնէ անլէրին խանէլէրինէ գատար կիթտի : Օլ էսնատէ Բրէնսէս տը Սուպիզ Բարիստէ պուլընմամագտա իտի . Գօնթէս տը Լիւտին խըզմէթ քեարլարը իստէ , քէնտիսինի տիլէնճի զանն իտիպ գարուտան գօվտուլար ,

Ալլահտան պաշգա , Գօնթէս իչիւն պիր մէլճաի բէնաճ գալմայըպ , քիլիսէնին պիրինէ կիրտի , վէ սօղուգ թաշլարըն իւզէրինէ գաբանըպ տուա

իթմէկէ չալըտը իսէ տէ , իտէմէտի : Աճըգտան պաղըրսագլարը բարաւան-
մագտա , կէօյա քի չէլիքտէն պիր մէնկէնէ՝ պաղընը սըգմագտա , գուլագլա-
րը չինլէմէքտէ , վէ կէօղլէրի գարարտըգճա գարարմագտա իտի :

Պին տիւրիւ ճէվր ու ճէֆա իլէ պէրապէր իւղէրինէ պիր ույուղըգլըգ
կէլիպ , վագթըն կէչտիյինի պիլէ տույմայաճագ պիր հալէ տիւչար օլմուչ
իտի :

Օմուղընա պիր էլ տօգուճտուղընը հիսս իթտիյի վէ — գաբուլար գաբա-
նաճագ , տիչարը չըգմալը — սէօղլէրինի իշիթտիյի անտէ տիթրէմէկէ պաչլա-
յըպ , ույգուտա կիպի քիլիսէտէն տիչարը չըգտը :

Տիչարըտա գարանըգ պասմըչ , վէ Փէնէրլէր հագըլմաղա պաչլամըչ
իտի :

— Նէ՞րէյէ կիթսէմ տէ էօլսէմ — տէյու քէնտի քէնտիյէ սիւալ իթտի :

19

Մատամ տը Բահօն գուվլէթիինն միւթէհամմիւլ օլտուղը մէրթէպէ տի-
վարլարա տայանա տայանա եիւրիւտիւ իսէ տէ , պիր արալըգ եիւրիւմէկէ
տէ թագաթ վէ մէճալի գալմայըպ , էէրէ տէվրիլիվէրտի , վէ պիր տահա
գալգամատը :

Անճագ Փօնթէս՝ նէ էօլմիւլ վէ նէ տէ պայըլմըչ օլուպ , եալընըգ զիհ-
նինէ վէ պէտէնինէ պիր ույուղըգլըգ կէլմիչ օլտուղընտան , նէ հարէքէթ վէ
նէ տէ նութգ իթմէկէ գուվլէթ վէ գուտրէթի գալմամըչ իտի :

Տէվրիլիպ տիւչտիւյի մահալ՝ տաիմա աչըգ տուրան պիր գաբունըն էօ-
նիւ օլուպ , պու գաբունըն մէնուուլ օլտուղը խանէնին բէնչէրլէրինտէն ,
պաղէն մէսէրրէթ վէ պաղէն տախի հիտտէթ սէտալէրի իլէ պէրապէր , ալ-
թըն վէ կիւմիւլ ագչէ սէսլէրի տախի իշիտիլի իտի :

Փօնթէսին պուլուճտըղը նօգթատան պիրաղ էօթէյէ , արապալար վէ
սէտեալար կէլրլէր տուրուլար , վէ մէգքիւր արապալարըն վէ սէտեալարըն
իչինտէն , կէնճ , իխթիյար , մարուֆ վէ մէճհուլ հէր սընֆ քիմէլէր չըգըպ
մէգքիւր խանէյէ կիրէրլէր իտի :

Թարիֆտէն մալիւմ օլտուղը վէճհ իւղրէ , պու էվ ատէթա պիր գու-
մարխանէ օլուպ , իւչ սէնէ մուգատտէմ Մարքի տը Սէն-Մէքքան՝ իւղէ-
րինտէ պուլուճան ագչէսինի չալմագ իւղրէ էօլտիւրմիւլ օլտուղը Նահուտիյի
պու խանէնին էօնիւտէ էօլտիւրմիւլ իտի :

Պու խանէնին թա գարըսընտա պիր քէպապճը տիւքքեանը վագը օ-
լուպ , տիւքքեանըն իչէրիսինտէ ճէսիմճէ պիր աթէչ եանմագտա , վէ աթէ-
չին ըլըղը սօգաղը պիլէ թէնվիր իթմէքտէ իտի : Աթէչին գարըսընտա թիւյ-
լէրի ուղըն պիր քէօբէք , քէմալը ագամէթլէ , իւղէրինէ հինտի վէ թապուգ
վէ բիլիճ սաբլամըչ պէօյիւք պիր շիւ չէվիրմէքտէ իտի :

Քէպապճը բիլիւրի բիլիւրի , վէ թապաղլարա գօյուպ տիւքքեանըն էօ-
նիւնէ տիղէր իտի . պու թապաղլարըն հանըպաչընտա տախի , պիր սէլէ տօ-

լուսը եքմէք իւն քիւշիւք պիր շարապ Փըջըսը պուլունմագտա իտի :

Քէպապճը քէնտի տիւքքեանընտա եէմէք եէտիրմէզ իտի . անճագ , իսթէյէն ալըպ կէօթիւրէպիր իտի :

Գօնթէս խիւաֆը քիւղասը օլարագ , կէօզլէրինի չմէզքիւր նէֆիս թաամ-լարըն իւզէրինէ տիքտի :

Պու էսնատէ ճիվարտա պուլունան պիր քիլիսէնին սաաթը օն ուրտու :

Մատամ տը Բահօն պիրէր պիրէր սաաթըն ուրուշընը սայտը , վէ իւք կիւնիւ այնը սաաթտա , իւրսիւլին խըզմէթէ վէ Էլէոնօրըն խըրլամաղա պաշ-լամըշ օլտուգլարընը տէրխաթըր իթմէքտէ , շիֆախանէտէ կէրչի մէթրուք պիր հալտէ պուլունմը իսէ տէ , պէօյլէ հէլաքէ գարիպ պիր հալէ տիւշմէ-միշ օլտուղը ճիհէթլէ , եինէ օրատա պուլունմագլըղը պիր տէրէճէյէ գատար արզու իթմէկէ պաշլամըշ իտի :

Նահէհան , ուզուէն պօյլու , զաիֆ վէ թէմիզճէ կիլինմիշ պէլինտէ գը-լըճը պիր զաթ՝ քէմալը նէշէ իւն գումարխանէտէն աշաղը էնտի . գումար մասսսընըն պաշընտա , պիր չօգ շարապ վէ մէշրուպաթը սաիրէ իշէ իշէ քիւլիլիէթլի տգչէ գազանմըշ օլտուղընտան , նէշէլէնմիշ օլուպ , հաթթա պիրազ տա պաշը տօլանմագտա իտի :

Գումարխանէտէն չըգան պու զաթ՝ էհլի ըրզ տաիրէ միւտիրի մահուտ Լագթանս իտի :

Գօնթ տը Բահօնըն գօնաղընտան չըգալըտան պէրու , օ խասիս Լագ-թանս՝ խըսսէթը հալի պէրթարաֆ իւն սէխապէթի էլէ ալմըշ , վէ Բարիստէ քէյֆիլճէ պիր էօմը կէշիրմէկէ պաշլամըշ իտի : Հալ ու աթվարճա աօրլա-տէլիթ թասալայարագ , գումարխանէլէրտէն պաշը չըգար աշաղը չըգմագ , վէ պագէն պախթը եապէր օլուպ տա բարա գազանտըղը սըրատա , պիր թա-գըմ՝ ալիւֆթէլէրէ գազանտըղընը քէմալը սէխապէթլէ սարֆ իտէր իտի :

Գարուըն էօնիւնտէ եաթմըշ օլան պիշարէ գարըյը կէօրիւր կէօրմէզ շաշըրտը գալտը , վէ պիր միւտտէթճիք քէմալը հայրէթ վէ թէաճճիւպլէ մէրգումէյի թէտգըզ վէ թէֆթիշ իթտիքտէն սօնրա , քէնտի քէնտիյէ եա-վաշճա .

—Շու գարը , մէրհումէ Գօնթէս տը Բահօնա նէ՝ գատար պէնղէյօր . օ պիշարէ Գօնթէսին հայաթընտա , հագգընտա խայլը խաթայաթտա պուլուն-տըմ : Հիշ օլմագսա պիր ֆիլիլ խայրտա պուլունայըմ տա , օ դէմանքի խա-թալարըմա թէգապիւլ իթսին . Գօնթէս էօլմիւշ կիթմիշ . Ճէնապը Հագգ-րուհունա մէրհամէթ իթսին . անճագ պու գարը Գօնթէսէ զիլատէսիյէ պէն-ղէմէքտէ օլտուղընտան , օնուն նիյէթինէ պուլունա պիր սատագա վէրիթիմ—տէյիպ , իշմիշ օլտուղը շարապըն քէնտիսինէ իհասն էյլէտիյի սէխապէթ սա-յէսինտէ էլիւնի ճէպինէ սօգուպ , էլիւնէ կէլէն տէօրթ ալթունը պիրտէն Գօնթէսին էօնիւնէ աթըվէրտի , վէ մէմնուն պիր հալտէ մուֆարագաթ իթտի :

Գօնթէս՝ գարընընտա պիր քիմսէ տուրմուշ օլտուղընը ֆարգ ու թէմ-եիպ իթմէմիշ օլուպ , անճագ էլպիսէսի իւզէրինէ տիւշէն ալթունլարըն պէք

սինտէն այլարագ, մէղքիւր տէօրթ ալթուներ թօքլատը, վէ պէօյլէ թանը-
մատըղը պիր քիմսէնին քէնտիսինէ տիլէնճի մագամընտա իթմիչ օլտուղու
մուամէլէտէն տօլայը կէօնիւլիւ գըրըլըպ, ալաղա գալգմագ սէվտասընա
տիւշտիւ : Մագսատը՝ օլ քիմսէնին արգասընտան եէթիչիպ, վէրմիչ օլտուղը
ազչէյի կէրիյէ վէրմէք իտի իօէ տէ, վէրէն քիմսէ զայպ օլմուշ, վէ նէրէյէ
կիթտիլինի տախի կէօրմէմիչ օլտուղընտան, պիգարար հալօէ տուրուպ քէն-
տի քէնտիյէ :

— Պէօյլէ պիր հիսսի միւթէքէպպիրանէյէ իթթիպա իթմէք ճաիօգ մի
տիր . Ճէնապը Հագգըն իհսան պուլուրմըչ օլտուղը լութփ ու ինայէթէ
րազպէթ իթմէմէք կիւնահ օլմաօչ մը—տէտի . վէ չու սըրատա աճըգ թէք-
րար շիտտէթիճէ հիւքմիւնի իճրայէ պաշլամըչ օլտուղընտան, էվվէլ էմրտէ
չու ագսպտան գուրթ ուլմագըղղա միւսարաաթ իթմէք լազըմ կէլտիլինէ գա-
րար վէրէրէք, քէպապըն տիւքքեանընա կիրտի, վէ պիր էքմէք բարչառըլա
եարըմ թափուգ սաթըն ալտըգտան սօնրա, պիր գատէհ սու իչիպ, պիւք-
քեանտան չըգտը վէ չըգար չըգմազ, վահչիյանէ պիր սուրէթտէ մէքիւլա-
թը մէղքիւրէյի եէյիպ պիթիւրտի : Պէօյլէճէ գարնընը տօյուրսըղտան սօնրա,
կէրէք ճիսմէն վէ կէրէք ֆիքրէն քէսպը գուվվէթ իտէրէք, խթիգպալինի
պիրազ տահա միւսարիտ կէօրմէկէ պաշլատը :

Քէնտիսի իչիւն հէնուգ նամալիւմ օլան պիր էյլիքտար վասըթասըլա
Ճէնապը Հագգըն իհսան պուլուրմըչ օլտուղը ինայէթ սայէսինտէ, Բարիս-
տէն հարէքէթ իտէպիլէճէք գատար պիր սէրմայէյէ մալիք, վէ Օվէրնէրյա
կիտիւնճէյէ տէկին ագճէօի քիֆայէթ իտէճէյինէ էմին օլտուղընտան, Գօն-
թէս՝ էրթէսի կիւն սապահ էրքէնճէ Բարիստէն հարէքէթ վէ մուֆարագաթ
իթմէկէ գարար վէրտի : Անճագ օ կէճէյի սապահ իթմէք իչիւն պիւ եէր
թէտարիքի լազըմէտէն իտի իսէ տէ, եագայը էլէ վէրմէք գօրդուսընտան
պիր լօգանթայա կիրտի սըղընճագ պիր մահալ արամաղա ճէսարէթ ի-
տէմէյիպ, տէրտէսթը ինչա օլան պիր խանէնին մահգէնինէ իլթիճա իթտի,
վէ Փէվգէլատէ եօրուլմուշ օլտուղը ճիհէթլէ եաթտըղը եէրին րահաթսըղը-
ղընա էհէմմիյէթ պիլէ վէրմէյէրէք սապահա գատար կիւզէլճէ վէ րահաթճա
ուլուտու :

Շաֆագ աթար աթմազ ույանըպ, պիր հայաթը թաղէ քէսպ իթմիչ օլ-
տուղընա մէմնուէն, մահգէնտէն չըգարագ, Օրլէան ճատտէօինտէն Բա-
րիստէն չըգտը :

Մատամ տը Բահօնըն չու սէյահաթընըն թաֆսիլաթընա կիրիւմէք բէք
ուզուն օլաճաղընտան, օգույանլարը սըգմամագ իչիւն, եալընըզ էսնաի սէ-
յահաթընտա մէրգուլմէնին քէօյիլէր թարաֆընտան բէք չօգ թէսիլաթ
կէօրմիւշ օլտուղընըն գիքրիլէ իթթիֆա օլուներ :

Բարիստէն մուֆարագաթընտան թագըրիպէն իւշ հաֆթա սօնրա գէվճի
Գօնթ Աննիպալըն էմլաքը հուտուտընա վասըլ օլուպ, զանուզէտէի գէմին
օլարագ, օրայա գատար սալիմէն մուվասէլէթինտէն տօլայը պարկեահը
Բապպ իւլ Ալէմիյէն արզը թէշէքքիւր էյլէտի :

Գօնթէս՝ տիւղիւնմիւշ թաշընմըշ, վէ պուլունտըղ սէֆիւ հալտէ, տիւղէնճի գըյաֆէթինտէ գօնաղա կիթմէյիսլ, էվվէլ էմրտէ սատագաթ վէ իսթիգամէթի քէնտիսինճէ մալիւմ օլան, զէվճինին միւսթէճիրլէրինտէն պիրթինն խանէսինտէ արամ իթմէքլիյէ, վէ քէյֆիյէթին լայէթ կիզլի թութուլմասընը թավսիյէ իթտիքտէն սօնրա, մէրգոււմ միւսթէճիրի զէվճինին նէգտիննէ կէօնտէրմէքլիյէ վէ անտէն ալանաղը մալիւմաթ իւզէրիննէ գօնաղա կիթմէքլիյէ գարար վէրմիշ օլտուղընտան, վագթըյլա, զէվճէսինի միւհլիք պիր խասթալըգտան գուրթարմըշ օլտուղը, վէ պինանէն ալէյհ սատագաթընա իթիմատ էյլէտիյի Ժան Բօպէր նամընտաքի միւսթէճիրին խանէսինի կէօզիւնէ քէստիրէրէք, մէգքիւր խանէնին եօլունու թութուտ :

Էթրաֆը չալըլըգ իլէ մուհաթ օլան մէյվէ պաղչէսինտէն իչէրի կիրտիյի սըրատա, Գօնթէսին գալպի շիտտէթլէ չարբաղա պաշատը :

Պաղչէտէ պաղը օլան քէօրէքլէր, էլպիսէլէրի բարչա բարչա պիր եապանճը կէօրմէքլէ, օլանճա գուլվէթլէրիյէ հավլամաղա պաշատըղլարընտա, չիֆթճի գաբույա չըգըպ վէ կէլէնին էլպիսէսինտէն պիր տիլէնճի օլտուղընա գարար վէրիսլ, եիւզիւնէ պիլէ պագմագսըղըն :

— Տո՛ւր պիրազ . սանա պիր բարչա էքմէք իլէ, էկէր իսթէր իսէն, պիր գապ տա սըճագ սըճագ սիւտ կէօնտէրէյիմ, — տէտի :

— Ժա՛ն Բօպէր, պէն թանըլմայաճագ տէրէճէտէ թէպտի՞լ մի օլմուլըմքի պէնի թանըմայօրսըն :

Ժան Բօպէր՝ պու սէսի իշիտիր իշիթմէզ, ույուշտը գալտը . կէօզլէրինի հէման Գօնթէսին իւզէրիննէ տիքտի . սըֆաթընտա ալայիմի տէհշէթ բէյտա օլտու վէ կէրի կէրի չէքլիլէրէք :

— Ալլահ եարտըմճըմըղ օլտուն, էօլիւլէր տիրիլիյօր — տէյու պաղըրտը :

Գօնթէս տը Բահօն՝ մահգուենանէ պիր թէպէսսիւմլէ թէքրար ֆէթհը տիհան իտէրէք :

— Ժա՛ն Բօպէր, եիւզիւմէ պիր էյիճէ պագ, գօ՛րգմա, սաղըմ, — տէտի :

— Սի՞գմիսինիզ, Գօնթէս, սի՞գմիսինիզ :

— Շիւսկէսիզ . նէտէ՞ն գօրգույօրսըն :

— Էճտատընըղըն մէտֆուլն օլտուղը մահգէնտէ, պիր մէգար թաշընըն իւզէրինտէ, սիզին իսմինիզ էօլմիւշ մագամընտա մահքիւք տիր :

— Օնտան նէ՞ չըգար, թաշըն իւզէրիննէ մահքիւք օլան իսմ եանլըշ օլլա՞մազ մը . թաշըն ալթը պօշ տըր . Ժան Բօպէր, տուր իչէրի կիրէյիմ . էվէ կիրտէյիմ տէ, զէվճէն Ֆրանսինի պանա չաղըր . հէլէ օնու պիր կէօրէյիմ, պիր կէօրէյիմ :

Պիչարէ քէօյիւ իթաաթ վէ իմթիսալէ միւսարաաթ էյլէտի . անճագ, քեամիլէն շաշըրմըշ պիթմիշ պիր հալտէ իտի :

Իքիսի պիրտէն էվէ կիրտիլէր :

—Ֆրանսին, Ֆրանսին, չաբո՛ւղ կէլ, ամմա գորգմայասըն. Գօնթէս տը Բահօն կէլմիշ սէնի կէօրմէք իսթէյօր, —տէյու Բօպէր պաղըրտըգտա, հէնուզ երբմի ալթը երբմի եէտի եաշընտա ղայէթ թագէ սիմալը պիր քէօյիւ գարըսը, օտանըն պիրիսէն հէման տիշարը ֆըրլատը չըգտը:

Մատամ տը Բահօնու կէօրիւր կէօրմէզ, Ֆրանսինին պէնզի քեամիլէն ուչուպ, զէվճի միսալի կէրի կէրի դաշընտը:

—Սէնի՞ տէ մի գօրգութտում, Ֆրանսին. ա՛հ, պէնիմ չու ավտէթիմ, ղայէթ էսէֆէնիկ պիր ավտէթ տիր. կէլ էօք պէնի. պէնի սինէնտէ սըգաճագ օլուր իսէն, պիր կէօլիէ օլմայըպ, միւճէսսէմ վէ տիրի օլտուղըմը անլարսըն.

Տիւպէր Ֆրանսին՝ պիր միւտտէթճիք թէրէտտիւտ իթտի իսէ տէ, Գօնթէս Կօլլարընը աշըպ օնա տօղրու ուզաթմիշ օլտուղընտան, հէման գուճաղընա աթըլտը, վէ աղլայա աղլայա Գօնթէսին եանագլարընը էօթիւքճէ էօթիւ:

—Ա՛հ, Գօնթէս, ա՛հ, պէնիմ նաղը վէլիյէթիւննիյմէթիմ. տէմէք քի սէ՛ն սին. սա՞ղսըն. ինանմագ դապիլ օլմայօր իտի. ճէնագէ ալայընտա նէ՞ գատար կէօզ եաշը տէօթիւմ պիր պիւսէ՛ն, —տէտի:

—Ճէնագէ ալայըմտա՞ մը. ճէնագէ ալայըմտա հազը՞ր մը իտին:

—Հէյհաթ, եայընըզ պէ՞ն մի. տէօրթ էթրաֆտան կէլմէտիք քէօյիւ գալմը՞ մը իտի: Նէ՞ գատար կէօզ եաշարը տէօթիւլտիւ, նէ՞ գատար:

—Սէնի տինլէտիքճէ րույա կէօրիւյօրըմ ղանն իտիյօրըմ. ճէնագէ ալայըմտա չօք ատամ հազըր իտի տէյօրսըն, լաքին շուրասընը անլայամայօրըմ քի, պէնիմ էօլտիւլիւմի քի՞մ կէօրմիւշ:

—Պիլմէյօրըմ, Գօնթէս:

—Գօնագտա՞ մը էօլմիւշիմ:

—Խայըր. հաթթա պուրատան բէք ուզագ պիր մահալտէ էսնալի սէյահաթտա էօլմիւշսինիք: Պիզ եալընըզ թապուլթը կէօրտիւք. թապուլթըն իչինտէ Գօնթէսին նաաշը վար տըր տէտիլէր:

—Պու թապուլթը նագլ իթտիբէն քի՞մ իտի:

—Ձէվճիսիկ Գօնթ:

—Օ՞ տա մը էօլմիւշ օլտուղըմա ինանմըշ:

—Նա՞սըլ ինանմասըն. Գօնթուս օ կիւնքի եէէս վէ քէտէրի կիպի եէէս վէ քէտէր կէօրիւլմիւշ շէյ տէյիլ. էլլէրինի պիւքէր, սինէսինի տէօյէր, հիւզն ու քէտէր ավագէլէրինի չըգարմամաղա ուղըրաշըր վէ ֆադաթ մուվաֆֆագ օլմաղ իտի: Էյյէ ճիկէրէրի բարչալայաճագ պիր մէնզարէ տահա կէօրմէք նասիպ օլմասըն. նիչէ նիչէ կէնէլէր, բահաթ վէ ույգու եիւզիւ կէօրէմէտիք, պիլիւրմիսինիք:

—Նա՞սըլ օլմուշ, նէ՞ ղարիպ հիքմէթ, նէ՞ անլաշըլմաղ հալ. աճապա

պիշարէ Աննիպալ նէլէ՛ր չէ՛քմիշ . Ծրանսին , պանա պիր Թագըմ էլպիսէ վէր , չու իւզէրիմտէքիլէրի պիր քէրրէ չըգարայըմ : Գօնթա կէօրիւնմէզտէն է՛վվէլ , իշին պիրազ խամընը ալմագ իսթէր իտիմ . Գօնթու պուրայա կէթիրթմէք արդուլէր իտիմ . Փագաթ , չու թէսավվուրտան շիմտի սարֆը նազար իտիյօրըմ : Պուենտան պէօյլէ պիր միւտտէթ տահա Գօնթուն հալը եէէսիշթիմալինի թէմտիտ իթմէք ճաիզ օլամայանագ տըր . նասըլ քի էլէմ ու քէտէրէ թէհամմիւլ իտէպիլմիշ իսէ , էլպէթթէ քի , մէսէրրէթէ տէ միւ . թէհամմիւլ օլուր : Չարո՛ւգ էթ գըզըմ , չարուգ , պիր ա՛ն էվվէլ կիտէյիմ :

— Միւրատընըզ նէ՛րէյէ կիթմէք տիր :

— Միւրատըմ նէրէյէ՛ մի կիթմէք տիր , պու տա սիւալ օլունանագ չէ՛յ մի տիր եա . . . էվէ . . . նազըլ զէվճիմին եանընա :

Ծրանսին իլէ Բօպէրին եէքտիկէրէ աթֆ էյլէտիքլէրի նիկեահտան , պիր թէլաշէյէ տիւշար օլտուգլարը իսթիթրաճ օլունմագտա իտի :

Ծրանսին հագիմանէ պիր սէտա իլէ .

— Գօնթէս , պիրազ սոսպր իտինիզ . պիր միւտտէթ պուրատա իսթիրա . հաթ իտինիզ . գոնաղա կիթմէք ճայիզ տէյիլ . . . հիշ օլմագսա պու կիւն օլուն կիթմէյինիզ :

— Նի՛շիւն :

— Կիթմէք գապիլ տէյիլ , օնուն իշիւն :

— Գապիլ տէյիլ՝ մի տէյօրսըն :

— Էվվէթ գապիլ տէյիլ . պանա իթիմատ իթմէզ իսէնիզ , պիր քէրրէ տէ Ժան Բօպէրէ սիւալ իտինիզ :

— Ծրանսինէ էմնիլէն իտինիզ , Գօնթէս , — տէտի Ժան Բօպէր :

— Միւրատընըզ պէնի չըլտըրթմագ մը տըր . կիտիպ զէվճիմ Գօնթա գափուշմաղա քի՛մ մանի օլապիլիր . պունճա զէման տըր այրըլըզ եէթի՛շմէտի մի . սէօյլէյին , սէօյլէյին :

Ծրանսին իլէ զէվճի , ճէվապ վէրմէքսիզին պաշարընը աստըլար :

— Գօնթ հայաթտա տըր , տէյիլ՝ մի :

— Հայաթտա տըր , — տէյու Ծրանսին ճէվապ վէրտի :

— Սագըն աղըր խասթա օլմասըն , սէօյլէյին զարարը եօգ . հէր չէյէ թէհամմիւլ իտէպիլիրիմ . . . աճապ ճա՛ն վէրմէք իւզրէ մի տիր :

— Էյլէ պիր մալիւմաթըմըզ եօգ . Գօնթուն սըհէթի պէրքէմալ տըր տէյու պիլիյօրըզ :

— Շու սէօյլէտիյինիզ տօղրո՛ւ մը տըր :

— Եէմին իտէրիզ քի տօղրու տըր :

— Օ հալտէ նի՛շիւն արգումու իքմալ իթմէյօրսընըզ . հա՛նիյա իսթէտի . կիմ էլպիսէլէր . նէ՛ սէպէպէ մէպնի պէնի պուրատա թէվզըֆ իթմէք իսթէ . յօրսընըզ . . . սէօյլէյինիզ . ա՛նլաթընըզ :

— Սիզի ալըգօյմագ իսթէտիյիմիզին էսպապը չու քի , հէր չէյէ մալիւ . մաթը թամմէնիզ եօգ տըր :

— Էկէր պիլմէտիյիմ պիր չէյ վար իսէ , սէօյլէյին :

— Հէյհա՛թ , նա՞սը ճէսարէթ իտիպ տէ սէօյլէմէլի :

— Ելէրիմի դաժուշտուրբպ տա եալվարաճագ օլսամ սէօյլէ՞րսիսինիդ :

— Եօ՛գ , եօ՛գ , սիգտէն հիշ պիր շէյ կիզլէմէքլիյի թէրվին իտէմէլիդ . . .

Գօնթ Աննիպալ՝ զէվճէսի էօլմիւշ տուլ գալմըշ զանն իտէրէք . . .

— Աճապա պիր մահպուպէ՞ մի բէյտա իթտի . էօյլէ տէ օլսա , նէ չարէ , աֆվ իտէրիմ . . . պէն օնուռ իշիւն էօլմիւշ մագամընտա իտիմ . . . Լա-
քին , Գօնթ էօյլէ պիր դարըշ սէվմէմէլի տիր , սէվմէզ , պէնի կէօրտիւլիւ
կիպի , էլպէթթէ քի օնու գօվաճագ տըր :

— Մահպուպէսի տէյիլ , — տէտի Ֆրանսին :

— Մահպուպէսի տէյիլ իսէ , նէսի՞ տիր . ա՛հ , գօրգմաղա պաշլայօ-
բում . . .

— Գօնթ էվլէնտի :

Մատամ տը Բահօն տուրտուղը եէրտէ սալլանմաղա պաշլայըպ , հէմոն
տէվրիլէճէյի սըրատա , Ֆրանսին իլէ Ժան Բօպէր թութտուլար . Գօնթէսին
պիր արալըգ նէֆէսի քէսիլիպ , ճանը չըգայօր զանն իթտի իսէ տէ , շու
գաաֆը հալէ մուգապէլէ իտէրէք հէման քէնտիյի թօրլայըպ ,

— Գօնթ թէքրար էվլէնմի՞շ մի , էվլէնմի՞շ մի :

— Ալլա՛հ աշգընա , Գօնթէս , մահգուռն օլմա , քէտէր ի՛թմէ :

Պիւթիւն ճիսմիյլէ տիթրէմէքտէ օլտուղը հալտէ , զաաֆը հալինտէն աս-
լա բէնկ վէրմէքսիզին , մէթին պիր սէտա իլէ Գօնթէս .

— Ա՛հ , գըզըմ , ֆիւթուր իթմէյօրըմ , քէտէր իթմէյօրըմ , կէօրիւյօրսըն .
շու մէմուլին զայրը խապէրինիդտէն թապիի պիրտէն պիրէ շաշըրտըմ , բէ-
րիշան օլտում . անճագ , չիմտի քէնտիմի պուլտըմ : Նի՞շիւն տէ շաշըրտըմ
պիլմէյօրըմ . հէնուգ կէնճ պիր քիմսէ տուլ գալըրսա , թապիի էվլէնիր . . .
Պուռնտա շաշաճագ պիր շէյ եօգ , իլսթիյար օլուպ տա , տուլ օլմայարագ
էվլէնիլէճէք օլուր իսէ , օնա թէաճճիւս իտիլիր . . . Եյ , սէօյլէ պագալըմ
Ֆրանսին , քիմի՞ իլէ էվլէնտի :

— Մարքիզ տը Շափինեի իլէ :

Գօնթէսի սընըր էսէրի օլարագ պիր կիւլմէք տիր թութտու . ատէթա
չըլաըրմըշ կիպի կիւլտիւքճէ կիւլտիւ . Լաքին էօյլէ պիր կիւլիւշ քի , աշլա-
մագտան զիյատէ ինսանա թէէսիր իթմէքտէ իտի : Պիր արալըգ քէտէրը ա-
զիմ իլէ ,

— Թէյգէգատէմ Օլէ՛մբ իլէ մի էվլէնտի տէտին . պու տէրէճէ պիր սիւ-
րաթը գալըմանէ իլէ , պէնիմ եէրիմի գաալթ իթմէկէ միւսարաաթ իթմէք օ-
լո՞ւր մը . չիմտի զարարը քէնտիյէ աիտ վէ հագգըմը պանա իատէ իթմէկէ
մէնպուր օլաճագ տըր : Մատամ քի պէն պէրհայպըմ , ագտ օլունան նի-
քեհանն հիւքմի օլմաղ . էլպէթթէ քի հուգուգըմը արամաղա թէչէպպիւս
իտէճէյիմ : Ֆրանսին , սէն գօնաղա կիթմէմէլի մի տէյօր իտին . չիմտի ար-
թըգ էլպէթթէ քի կիթմէլիյիմ , վէ տէրհալ կիթմէլիյիմ . իքիսինին տէ հու-
գուրըմտա տիւշար օլաճագլարը ար ու հիճապը բէյիւլայն կէօրմէլիյիմ . հայ-
տէ , տաժրանըն , էլպիսէլէրի կէթիրին , հէման կիյինէյիմ կիտէյիմ :

Գօնթէս՝ էօմրիւնտէ իլջ տէֆա օլարադ, զէվճի Աննիսլալըն սատադաթը հադգընտա վէսվէսէ վէ շիւսկէյէ տիւչար օլուսլ, Աննիսլալըն մէճնոունանէ Օլէնրէ գարըլուս տա, պիր իքինճի նիքեահ ադտ իթմէք մադսատըյա, քէնտիսինի էօլմիւլ կիսլի կէօսթէրէնէր իլէ իշթիւրաք իթմիշ օլտուղը զանն ու զէհասլընա սարարադ, գալպի բարալանտըգճա բարալանմագտա իտի :

— Նէ՞ տուրույօրսըն, Ծոա՛նսին, սէն տէ պաշգալարը կիսլի պէնի թաւնըմամագ վէ էլէ վերմէք մի իսթէյօրսըն :

— Բօպէր վէ պէն, իքիմիշ տէ սիղին ուղրուըղա գանըմըղը տախի ֆէտա իթմէկէ հաղըր իսէք տէ, հայըֆ քի էլիմիղտէն պիր շէյ կէլմէյօր . . . սիղէ բէճա իտիյօրըմ քի, պիր միւտտէթ պուրատա տուրասընըղ, չիւնքի, Գօնթուսն նէզտինէ կիտէմէյէճէյինիդի բանա պիլիւրիմ :

— Քի՞մ պանա մանի օլապիլիր :

— Ելէնի զէվճէսի Գօնթէս աը Բահօն . օ լանէթլի իքինճի նիքեահտան պէրու, Գօնթուսն ապա հիւքմ ու էհէմմիյէթի գալմամըլ տըր : Հէր շէյի իտարէ իսէն, հէր շէյէ նէզարէթ իտէն Օլէնր տիր . գօնադտա Օլէնրտէն պաշգա հիւքմ սահիպի եօդ . օնտան դայըր քիմսէյէ իթաաթ իտէն տէ եօդ . Գօնթուսն երւզիւնիւ կէօրէն եօդ : Ալէմ Գօնթուսն շուուըրնա խալէլ կէլմիշ, վէ զէվճէսի չօճուզ կիսլի զէվճինի պիր օտայա գարաթմըլ զանն իտիյօր :

— Գօնթ պէնի կէօրտիւքտէ, գուվվէթը ալիյէսինի տէհալ գաղանըր :

— Էկէրշի Գօնթու կէօրէսլիյէճէք օլսանըղ, պէլքի . . . լաքին կէօրէմէյէճէյինիդէ շիւսկէ եօդ . զէվճէի ճէտիտէսի, սիղին իլէ զէվճինիդին արաւընտա սէտտ կիսլի տիքիլմիշ տուրույօր :

— Գուվվէի ճէպրիյէ իսթիմալ իթմէտիքճէ, պէնի պիր եանա տթմաղա Օլէմ, մուվաֆֆադ օլապիլիր մի :

— Պու սլապտէ եալընըղ գուվվէի ճէպրիյէ տէյիլ, հաթթա հէր կէօնա վէսաիթին իթթիսաղընա Օլէնր միւգթէտիր վէ հաղըր աըր :

— Էկէրշի խըտմէթ քեարլար պէնիմ թարաֆըմը իլթիզամ իտէրլէր իսէ :

— Խըղմէթքեարլարա իւմիտ իթմէյինիդ :

— Վէլիինիյմէթը մէշրուալէրինէ մուխալէֆէթէ ճիւրաթ իտէսլիլիլէր մի :

— Վէլիինիյմէթը մէշրուալէրի Մատամ Օլէնրտիր տէյու պէլլէմիլլէրտիր :

— Պէնի կէօրտիւքլէրի կիսլի, թանըյըպ ալտանմըլ օլտըղլարընը ֆէհօ իտէրլէր :

— Իլլէրինտէն հիշ պիրի սիղի թանըմագ քի :

— Նէ՞ սէօլէյօրսըն :

— Հադըղաթի հալի պէյան իտիյօրըմ . նիքեահընըն ֆէրտասը կիւնիւ Մատամ Օլէնր, քեաֆֆէի էսկի էմէքտարլարը գօվտու . պուշլարըն պաշլըճա գապահաթլարը, սիղի չօդ սէվմէլէրի իմիշ . շիմտի գօնաղըն իլլէրիսի պիր թադըմ եէնի խըղմէթքեարլար իլէ տօլմուշ աըր :

Գօնթէս մէյուսանէ պիր սանաալիյէ իւզէրինէ տէվրիլիպ .

— Նէ՞ եարմալը, Նէ՞ եօլ թութմալը — տէտի :

— Սիւզին ետրաճաղընը չէյ միւմքին մէրթէպէ թէհամիւլ իթմէք, վէ ճէսարէթտէն տիւլմէմէքտէն իպարէթ տիր. բէք չօգ ճէվը ու ճէֆա չէքմիւլ օլտուղընը կէօրիւնիւյօր. պուրատա գալընը. խանէ գաթէն սիւզին տիր. պիր միւտտէթ պուրատա խթիրահաթ վէ քէսպը գուվվէթ իտինիզ. չու միւտտէթ զարֆընտա, Մատամ Օլէնրին խապէրի օլմագսըզըն Գօնթ տը Բահօն իւէ պուլուլմագ վէ կէօրիւլմէքլիյին չարէսինի արար պուլուրըզ :

Ֆրանսին չու ագիւանէ սէօզլէրինէ ճէվապ պուլամատըղընտան, վէ Օլէնրէ մուգապէլէ իթմէք իւզրէ, գուվվէի զիհնիյէսինին եէրինտէ օլմասը իւզուլընը հիսա իթտիյինտէն, օրատա թէվագգուֆէ գարար վէրէրէք, Գօնթէս տը Բահօն,

— Եյ ազիզ տօսթլարըմ Ժան Բօպէր վէ Ֆրանսին, սիզէ միսաֆիր օլուրըմ. սիզէ իւչ կիւն մէօհլ վէրիւրիմ. էկէր չու իւչ կիւն գարֆընտա, եա պիր ուսթալըզ, վէ եախօտ իսքեաթ թարիզիյլէ, զէվնիմ Գօնթու պուրայա կէթիրէմէյէճէք օլուր իսէնիլ, պէն քէնտիմ գօնաղա կիտիպ Գօնթու պուլմաղա մէնպուր օլաճաղըմ. վէ էկէրչի պու խուսուստա պիր մանիայա թէսատիւֆ իտէճէք օլուր իսէմ, օլանճա գուվվէթիմի սարֆ իտիպ, մէզքիւր մանիայը տէֆ ու զաիլ իթմէք իւզրէ ուղըաճաղըմ տըր. . . — տէտի :

— Բէք այա Գօնթէս, չու իւչ կիւն գարֆընտա իճապընա պագարըզ, — տէյու ճէվապ վէրտի Ֆրանսին :

— Իւչ կիւնտէ չօգ չէյ ետըլապիւր — տէյու Բօպէր իւլվէ իթտի :

Գօնթէս՝ իթմիւլ օլտուղը ուզուլն սէյահաթտան ֆէվգէլատէ մէճալըզ գալմը օլտուղընտան, սիրազ չէյ եէտիքտէն սօնրա, քէնտիսի իչիւն հաղըրլանմըլ օլան եաթաղա կիրտի, վէ էօլմիւլ կիպի տէրին պիր ուչգուլա տալըպ, մուվագգաթ սուրէթտէ ալամ ու էքտարընը ունուլտը :

21

Մալիւմ օլան իւչ կիւն միւրուր իթտի, վէ հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը : Ժան Բօպէր գօնաղա կիթմիւլ վէ Գօնթու պաղը մէսալիհտէն տօլայը կէօրմէք խուսուսընտա ըսրար իթմիւլ իսէ տէ, Գօնթըն պիրազ նամիզան օլմասընտան վէ քիմէյի գապուլ իտէմէմէսինտէն պահալա, Օլէմթ թարաֆընտան նաղըրը ճէտիտ իլէ կէօրիւլմէսի ճէվապը վէրտիրիւլիւ տիր :

Հէր նէ խուսուս իչիւն օլսա, Գօնթը կէօրմէկէ կէլէնլէրէ պուլտան պալգա պիր ճէվապ վէրիլմէմէքտէ օլտուղընտան, Օլէմթ պէօյլէճէ Գօնթը քէնտի խանէսինտէ, քէնտի տաիրէսինտէ, մահպուս հալինէ գօյմուլ իտի : Շու հալին տալիս նէտէն նէլէթ իթմիւլ օլտուղընը անլաթմագ իւզրէ, Գօնթ իլէ Օլէմթին միւնասէպաթը վագըրալէրինի թարիֆ իթմէք լաղըմ կէլմիւլ տիր :

Գօնթ Աննիպալըն իքինճի տէֆա նէ՝ սուրէթլէ էվլէնմիւլ օլտուղը մալիւմ տիր : Աննիպալըն քէնտի նամընը թալըմաղա Օլէմթէ միւսաատէ իթմէսի, էքսէրիա իլթիյարլարըն գալպլէրինի իհաթա իտէն պիր հիսսի ալըգանէ էսէրի օլմայըպ, անճագ խալիսէթ վէ սատագաթընա էմնիյէթ իթմիւլ

օլտուղը պիր դարըլը քէնտիսինէ րէֆիգա մագամընտա ալմագ վէ էօլէն գէվճէսինին եէրինէ , անըն էն եագըն թէալլիւգաթընտան վէ էն խալիս տօսթլարընտան պիրինի իգամէ իթմէք , վէ պու սուրէթլէ Մարինին զիքրինի տախիլը խանէսինտէ մուէպպէտէն իպգա էյլէմէք մագսատընա մէպնի օլտուղը աշիքեար տըր :

ՆիքեաՀըն ագտը ագըպինտէ , Օլէմբ՝ Գօնթըն թէսապվուրաթ վէ թէ-խայյիւլաթը վագըռասընա թագվիյէթ վէրմէք խուսուսընտա էլինտէն կէլէնի տիրիղ իթմէյիպ , պու պապտէ միւրատընա նախ օլմագ իւզրէ , հէր կէօնա թէտապիրը մէհարէթքեարանէնին իթթիխազընա զայրէթ էյլէտի :

Գօնթ տը Բահօն՝ կէրէք տախիլէն վէ կէրէք խարիճէն եաս ու մաթէմ իչինտէ օլուպ , եալընըզըղը թէրվիճ իթմէքտէ օլտուղընտան , Օլէմբ պիր հալը վահտէթ բէյտա վէ թէտարիքիյէ ուղրաշտը :

Մէսալիհ վէ խուսուսաթը զաթիյէսինէ տաիր հիչ պիր սըզըլթը , վէ էմ-լաքընըն սուէրը խտարէսինէ տաիր հիչ պիր սէօզ տինլէմէք վէ իչիթմէք իս-թէմէտիյինտէն , Օլէմբ՝ Գօնթա հիչ պիր շէյ արղ ու պէյան օլուսմամասընա տըգգաթ վէ իհթիմամ էյլէտի :

Գօնթըն պիր գաչ այ զարֆընտա եիրմի եաշ գատար իխթիյարլանմըլ օլտուղընը , վէ նէ գատար զիյատէ խաթըրաթը միւքէտտէրէյէ վէ ալամը միւթէմատիյէյէ տալանագ օլտա , օ գատար զիյատէ էօմրիւ գըսաալանանա-ղընը Օլէմբ էյլտէն Ֆէհմ իթմիչ օլտուղընտան , գալպինին եարասընը թէչ-տիտ իթմէք վէ օ եարայը գաբանմազ պիր հալէ կէթիրմէք հէր նէ էսպա-պա միւթէվագգըրֆ իսէ , Օլէմբ քեաֆֆէսինի թէհիյէ վէ իհզար իթմէքտէ իտի :

Պէօյլէնէ Գօնթըն ֆիքրի , եալընը պիր տիւչիւնճէ իլէ իլթիղալ էյլէ-տիյինտէն , վէ պէօյլէ պիր տաիրէի մահտուտէ իչինտէ մէվգուֆ օլան պիր ֆիքրին պլիմէճպուրիյէ քէսպը զաաֆ իտէճէյի տէրքեար օլտուղընտան , Գօն-թըն տաիրէի մէզքիւրէնին հուսուտընը թէճապուղ իթմէմէսի խուսուսընա տախի Օլէմբ ֆէվգէլատէ զայրէթ իտէրէք , վէ պու զալըմանէ հարէքէթինէ պիր մուհապպէթը խալիսանէ րէնկի վէրէրէք , վէ Գօնթըն էմնիյէթը քեա-միլէսինի գազանարագ , գօնագտա միւսթագիլէն վէ միւնհասըրէն իճրաի հիւքիւմէթ իթմէքիլին էսասը մէթինէսինի վազ էյլէտի :

Պաշընա կէլմիչ օլան ֆէլաքէթտէն տօլայը մուլթէլլ օլան սըհհէթինին իսլահը գըմնընտա , միւհթանճը թէտապի օլտուղընա Գօնթը իսքեաթ իտէրէք , Օլէմբ կէօյա քի պիր ֆէվգէլատէ սատագաթլա , թէտապիսի խուսուսընա իհթիմամ իլէ , ասլա եալընը պըրագմագ , վէ Գօնթ իսէ Օլէմբսիզ տիշարը չըգմագ , անըն թալիմաթ վէ նասիհաթը մուճիպինճէ հարէքէթ իտէր , վէ րէէսէն պիր շէյ թալէպ վէ պիր արզու պէյան իթմէք՝ խաթըրընտան պիլէ կէչմէզ իտի :

Իլէր պու մէրքէգտէ օլտուղը հալտէ , Օլէմբին մուվաֆադաթընը իս-թիհասալ իթմէքսիղին , Գօնթըն նէգտինէ կիթմէք կիպի միւքիլ պիր հալ օլ-մատըղը , վէ Ժան Բօպէր իլէ գէվճէսի Ֆրանսինին իչի միւպալաղալը կէօս-թէրմէմիչ օլտուղլարը պիսսուհուլէ անլաշըրը :

Իւջիւնճի կիւնիւն ագչամը Մարի տը Բահօն Ծրանսինէ խիթապէն ,

— Պէն եարըն կիտիյօրըմ — տէտի :

Ծրանսին՝ Գօնթէսին վէրմիշ օլտուղը գարար , գապիլը թէպտիլ պիր գարար օլմատղընը անլատղընտան , էն եէնի էլպիսէլէրինտէն պիր թա-
գըմ հազըրլատը :

Մատամ տը Բահօն՝ էլպիսէյի թէտգիգ իթտիյի սըրատա , լաթիֆ վէ
Փագաթ մահղունանէ պիր թէպէսսիւմ իլէ պաշընը սալլատը :

— Պու էլպիսէ օլմազ , պիր պաշգասընը կէթիր :

— Էն էյի վէ կիւզէլ էլպիսէմ պու տըր , Գօնթէս :

— Կէօրտիւմ . լաքին էն սատէ էլպիսէն հա՛նկըսը իսէ օնու կէթիր .
եթիշիր քի թէմիզ օլտու . սիյահ պիր էթէք , սիյահ պիր սագօ քեաֆի
տիր , էկէր պիր տէ սիյահ պաշ էօրթիւսիւ պուլապիլի իսէն , պաշգա պիր
շէյ իսթէմէմ սէնտէն :

— Պուլունանը կէթիրիւմ . ճէնազէ կիւնիւ Գօնթ թարաֆընտան քեաֆ-
Փէի միւսթէճիլէրէ պիրէր գաթ սիյահ էլպիսէ թէվզի օլունմըշ իտի , կի-
տէյիմ օնու կէթիրէյիմ :

— Պէնի.ժ ճէնազէմին կիւնիւ , էօյլէ՞ մի :

— Էվլէթ , Գօնթէս :

— Բէք ալա , օնու կէթիր . հաթթա պէնիմ պուլունտըղըմ հալէ տէ
մուլաֆըգ օլուր , պէն տէ քէնտիմ իջիւն մաթէմ իթմիշ օլուրըմ :

Մատամ տը Բահօն քէմալը սիւրաթլէ կիյինտի . սիյահ էօրթիւ իլէ պա-
շընը էօրթիւպ , եիւզիւնիւ տախի սէթր իթտի , վէ քէնտիսինէ բէֆագաթ
իթմէք իսթէմիշ օլան Ծրանսին իլէ պէրապէր չիֆթիլիքտէն մուֆարագաթ
էյլէտի :

Եարըմ սաաթ գատար եիւրիւտիւքտէն սօնրա , գօնաղըն պաղչէսի տի-
վարընա վասըլ օլտուլար , վէ պէօյիւք գարուլա գատար կիթտիլէր :

Գօնթէս՝ Ծրանսինէ խիթապէն ,

— Սէն պէնի պուրատա պէքլէ :

— Ալահ մուինին օլտու :

— Ատալէթ վէ հագգանիյէթէ կիւվէնմիշ օլանլարը ճէնապը Հագգ հիչ
պիր վագթ պըրագմազ — տէյիպ , վէ գարուտան իչէրի կիրիպ , գօնաղա տօղ-
րու կիթտի :

Գօնթէս տը Բահօնըն շու սըրատա տիւշար օլտուղը խէլէճանը թարիֆ
իթմէք գապիլ օլամազ :

Գօնթէս՝ խըզմէթեարլարըն տաիրէսինէ տօղրու կիթմէյիպ , հէման
պէօյիւք գարուլա տայանտը :

Գարունըն նէրտիւպանընտան եօգարը չըգաճաղը սըրատա , սիյահլար
կիյինմիշ պիր խըզմէթ քեար հավլուտան չըգըպ ,

— Նէ՞ իսթէրսինիզ :

— Գօնթը կէօրմէք իսթէրիմ :

— Գօնթ քիմսէյի գապուլ իտէմէզ :

— Գիմսէյի գապուլ իթմէզ իսէ պիւն , պէնի գապուլ իթմէլի տիր :

— Պիր մասլահաթ զըմնընտա կէօրմէք իսթէր իսէնիզ , տաիրէ միւտիրի-
նէ միւրաճաաթ իթմէնիզ լազըմ կէլիր :

— Հիւն պիր իւ իչիւն տէյիլ :

— Էկէր պիր մուսվէնէթ իսթիրհամը իչիւն իսէ , վէ էկէրչի եապանճը
իսէնիզ , թահրիրէն Գօնթէս ճէնապլէրինէ միւրաճաաթ իթմէլիսինիզ :

— Մուսվէնէթ իսթէմէկէ կէլմէտիմ , Գօնթը կէօրմէք իսթէրիմ :

— Գօնթը կէօրմէք գապիլ օլմատըղընը պիր քէրրէ սէօլէտիմ :

— Պէն տէ սանա պէնիմ իչիւն գապիլ օլտուղընը պիր քէրրէ անլաթ .
տըմ :

— Սիզ քիմսինիզ :

— Էկէրչի շուճը տէրհալ Գօնթա թէսլիմ իթմէյէճէք օլուր իսէն , սէնի
պուրատան պիր սաաթ գարֆընտա թարտ իթտիրմէկէ միւզթէտիր պիր գա-
րըյըմ պէն , — տէյիպ , չիթթլիքտէն չըգմազտան եաղմըլ օլտուլը մէքթուպը
գօյնուճտան չըգարտը :

Խըզմէթեար՝ միւթէաճճիւպանէ Գօնթէսին եիւզիւնէ պազտը :

Հէր նէ գատար Գօնթէս , պիր քէօլիւ գըյաֆէթի կիլինմիլ իտի իսէ
տէ , իսիւֆը բիզասը օլարագ , հալ ու թալրինտէ ելինէ պիր ազամէթ նիւ-
մայան իտի : Պուճտան մաատա , սէօլլէրինտէն էմը վէրմէկէ վէ թէնպիհաթ
իհրասընա ալըմըլ պիր դարը սէտասը օլտուլը անլաշըմագտա իտի :

Խըզմէթեար պիլմէճպուրիյէ մէքթուպը Գօնթէսին էլինտէն ալտը :

— Պու մէքթուպ Գօնթա վէրիլէճէք տիր . եալընը Գօնթըն օգուճասը
լազըմ կէլիր . պինաէն ալէյի , տօղրու քէնտի էլինէ վիսուլի շարէսինէ պագ-
մալըսըն . էկէրչի մուվաֆֆագ օլուր իսէն սանա լայըզլըճա պիր պախիլ տէ
վէրիրիմ :

— Բէք ալա , Մա'տամ . հավլույա կիտինիզ պէքէյինիզ տէ պէնտէնիզ
եօգարը չըգայըմ — տէյիպ , վէ մէքթուպը ալըպ զայպ օլտու :

Եօլտա քէնտի քէնտիյէ . — պու գարը քիմ օլապիլիր . կիյտիյի էլպիսէլէր
քէօլիւ էլպիսէսի , ճէպինտէ պիր ագչէսի օլմատըղը տէրքեար , այագ գապ-
լարը էսկիճէ , վագըա այագ գապլար պէօլիւք ամմա , այագլար քիւչիւք .
պիւթիւն էօմրիւնիւ հիւքմ իթմէքլէ կէչիրմիլ կիպի էմը իտիյօր . չօ'գ թօ-
հաֆ շէյ . չիրքին տէյիլ , պիրաղ զաիֆճէ ամմա , իսթիյար տա տէյիլ , հէնը
նէ գատար եիւզիւնիւ էօրթմիւլ իսէ տէ , օլտուգճա կէօրէպիլտիմ . մէք-
թուպըն Գօնթէսին էլինէ կէչմէսինտէն գօրգույօր . Գօնթըն էսկի մաշու-
գէլէրինտէն պիրի օլմալը . պուճա չիւպհէ եօգ . շու հալտէ պու մէքթուպը
թէսլիմ իտէճէք օլուր իսէմ , պէօլիւք պիր իլ կէօրմիւլ օլաճաղըմ . գօնագ-
տա հէր շէյէ հիւքմ իտէն Գօնթէս տիր . Գօնթ տա պուճա սէս չըգարմա-
յօր . մէքթուպը վէրէճէք օլուր իսէմ , Գօնթէս մէմնուճ օլմայաճագ , վէ
պէնի տէրհալ գօվաճագ . եօ'գ , եօ'գ , ինթիյաթը էլտէն պլըրագ մաղա կէլ-
մէզ . պիլմէտիլիմ վէ թանըմատըղըմ պիր գարընըն ուղըրնա ալըղըմտան
մահրում օլմագ , ահմագլըղըն պէօլիւյիւ տիր . Գօնթէսին պիլալէրէ տույա-

ճաղընա շիւղհէ եօգ, — Թէյիւ, Օլէմբին իշ օտաւընա գառար կիրտի : Մէզ քիւր օտաւտա, տիւպէր պիր խըզմէթնի գըզ պուլընմագա օլուպ, վագթընը ալինէյէ պագարագ հիւսնիւնէ մաիլ օլմազլա կէշիրիր իտի :

— Թիւթին, նա'ղըմ, Գօնթէս օտաւընտա՞ մը տըր — Թէյու սիւվալ իտէրէք, գօլունու սըգտը :

— Էլլէրինի չէք, Մօսիտ Ծրօնթէն . Մատամ՝ Գօնթըն եանընտա տըր — Թէյու ճէվապ վէրտի Թիւթին :

— Էյյլէ իսէ կիթ գուլաղընտան եաւաշճա սէյլէ քի պիրագ քէնտիլէրինի կէօրմէք իսթէրիմ . լաքին Գօնթ իշիթմէսին :

— Պիր հիքմէթ մի վար :

— Պէլքի տէ :

— Իշի պանա տա անլաթը՞մըսըն :

— Պիրիրսին քի, սէնտէն հիշ պիր շէյ էսիրկէյէմէմ, ճիկէրքաթէմ :

— Կիտիյօրըմ :

Պիր միւտտէթճիք սօնրա Օլէմբ՝ Գօնթըն տաիրէսինտէն չըգըպ, վէ Թիւսթինի պիր իշարէթլէ տիշարը չըգարըպ, Ծրօնթէնէ խիթապէն,

— Պէնի պէյլէ թաճիզ իթտին իսէ, տէմէք քի էհէմմիյէթի պիր իֆիստէն օլմալը :

— Էհէմմիյէթի օլուպ օլմատըղը պէնճէ մէճհուլ տըր . լաքին վէսվէսէ իթտիյիմտէն, վագըմ զայի իթմէքսիղին քէյֆիյէթի սիղէ արզ իթմէքիլի վազիֆէտէն ատտ իթտիմ . էկէրչի գապահաթըմ վար իսէ, օ տա իֆրաթ զայրէթիմէ համլ օլունմագ լազըմ կէլիր :

— Շիմտի անլալըլըր . մէսէլէ նէ՞ տիր, անլաթ պագալըմ :

— Աշաղըտա հաւլուտա իւսթիւ պաշը ույղունսըզճա, եանի սէֆիլանէ կիլինմիշ պիր գարը պէքէյօր, լաքին հէնուզ կէնճ վէ կիւզէլ պիր գարը կէօրիւնիյօր վէ այնը պիր տիւշէս կիպի սէօզ սէյլէյօր :

— Պու գարը պէնի՞ մի կէօրմէք իսթէյօր :

— Խա'յըր . հաթթա մուղայիրի, Գօնթը կէօրմէք իսթէյօր :

— Գապիլ օլմատըղընը անլաթտը՞ն մը :

— Պիր տէֆա տէյիլ, պիր գաշ տէֆալար . օ զէման ճէպինտէն պիր մէքթուպ չըգարըպ պանա վէրտի, վէ Գօնթ եալընըզ օլտուղը սըրատա, քէնտիսինէ վէրիլմէսինի թէնպիհ իթտի . քէյֆիյէթ պանա պիրագ աճայիպ կէօրիւնտիւյիւնտէն, պիր շէյ տէմէքսիղին մէքթուպը ալտըմ չըգտըմ :

— Մէքթուպ եանընտա՞ մը տըր :

— Էվվէթ, Մատամ :

— Վէր պանա պագալըմ :

— Պուլուրընըզ :

22

Օլէմբ՝ Ծրօնթէնին թագտիմ իթմէքաէ օլտուղը մէքթուպը հէման ալտը . զարֆըն իւզէրի՞ սահիպինին քիմ օլտուղը թանըլմամագ նիյէթիլէ եազըլմըշ իտիւկի օլտուգճա անլալըլմագա իտի :

Եէնի Գօնթէս տը Բահօն հէման զարֆը երթըպ մէթուպը աշտըգտա, իշինտէն պիր նիքեահ հիւզիւյի տիւշտիւյիւնի կէօրիւր կէօրմէզ, տօնտու գալտը :

Յրօնթէն եիւզիւյիւ պոււմաղա ուղրաշտըղը սըրատա, Օլէմը պիր հէյէ-ճանը ֆէվգէլատէ իլէ, զիյրտէքի տէօրթ սաթըրը օգուտու. եանի,

«Յէվգէլատէ զարիպ պիր իֆատէ զըմնընտա կէլմիշ օլան պիր գարըյը Գօնթ տը Բահօն գապուլ իթմէք իսթէ՞ր մի. պու կէլէն գարը իսէ, Գօնթէս Մարի տը Բահօն տըր :»

Սապըգ Մարթիզ տը Շափինեի, մէթուպը օգուտըգտան սօնրա, եիւզիւյիւ թէտըգը իթտի, վէ եէքնաղարտա, քիմին օլտուղընը թանըտը :

Մէզքիւր եիւզիւք աշըլըպ, իշինտէ «Աննիպալ» իլէ «Մարի» իսմլէրի հէքք իտիլմիշ իտի : Սէն-Մէքգանըն, Գօնթէսին բարմաղընտան չըգարմաղա ունուիմըշ օլուպ, շիֆախանէտէ հիքմէթ նէվինտէն օլարագ, չալընմամըշ օլան նիքեահ հիւզիւյիւ իտի :

Օլէմը քէնտի քէնտիյէ .

— Էկէր պու մէթուպ, Գօնթըն էլինէ կէչմիշ օլսա իտի, պունճա զահ-մէթլէ գուրուլմըշ օլան պինա եըգըլաճագ, վէ էօնիւմէ պիր վէխիմ կիրտապ աշըլաճագ իտի. չու խըզմէթքեար պէնի չու թէհլիքէտէն գուրթարմըշ տի-մէք տիր :

Օլէմը պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, եինէ քէնտի քէնտիյէ .

— Պէնիմ մահվըմը մուճիպ օլապիլէն էսրարը եալընըզ պիր քիմսէ Գօնթ տը Բահօնա թէսլիմ իթմէկէ միւզթէտիր շլուպ, պու քիմսէ իսէ, հէր իքի ճինայէթտէ պիզէ ֆաիլի միւշթէրէք օլան Սիմօն Բայմօն օլապիլի : Շու հալտէ հէր տիւրլիւ ֆէտաքեարլըղըն իճրասըյա, Սիմօնըն սիւքիւթինի սաթըն ալմագ իգթիգա իտէր. չայէտ րաղի օլմագ իսէ, արթըգ պաշընա կէլէճէյինի քէնտի տիւշիւնտիւն, — տէտիքտէն սօնրա խըզմէթքեարա խիթա-պէն .

— Յրօնթէն, սէնտէն մէմնուլն օլտուլմ, հազըգաթէն զէքի վէ սատըգ պիր էմէքտար իմիշին. վագը օլան հիւսնիւ խըզմէթինի ունութմայաճաղը-մա էմին օլ .

— Էսթաղֆիրուլլահ :

— Էյի տիյնէ պէնի, վէ սէօյլէյէճէ քլէրիմէ տիգգաթ էթ : Կիթ, տէրհալ պու մէթուպը սանա վէրէն քիմսէյի պուլ, վէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին վէ վուգու պուլաճագ սիւվալլէրինէ ճէվապ վէրմէքսիզին ալ եօգարը չըգար, վէ տօղրու պէնիմ օտամա սօգ, գաբուլը աշարըն վէ իշէրի սալը վէր-տիքտէն սօնրա պըրագըր կիտէրսին :

— Բէք էյի Մատամ, — տէյուպ Յրօնթէն հէման տըշարը ֆըրլատը :

Գօնթէս Մարի տը Բահօն աշաղըտա՝ պիր սանտալէն իւզէրինէ օթուր-մուշ, քէմալը հէյէճանը գալպ իլէ տէրին միւթալէաթա տալմըշ վէ քէնտի-սինին մալիւմի օլան վէ էթրաֆընտա պուլունան էլեայը աղլայա աղլայա Գէտգիգ իթմէքտէ պուլունմըշ իտի. չու սըրատա Յրօնթէն մէյտանա չըգ-

մըլ օլտըղընտան , Գօնթէս պիր նազար իլէ նէթիճէի հալի սիւվալ իթտիք-տէ , Ֆրօնթէն պիր թալըը հիքմէթպէյան իլէ .

— Կէլինիզ , Մատամ , սիգի պէքլէյօրլար , — տէտիքտէ ,

— Մարի ,

— Գօնթ եալընը՞ մը տըր . . . — սիւվալինէ , Ֆրօնթէն . Օլէնքտէն ալմըլ օլտըղը էմր մուճիպինճէ ճէվապ վէրմէքսիզին .

— Կէլինիզ , Մատամ , — տէյու թէքրար իթտի :

Մատամ տը Բահօն ուշաղըն արգասընտան եօգարը չըզըպ , պիր վագթ քէնտիսինէ մուխասսէս օյան տաիրէնին իչ օտասընը կէշտի , լաքին օ տէ-րէնէ շաչըրմըլ իտի քի անճագ թանըյապիտի : Խըզմէթքեար իսէ պիր գա-բու աչըպ , « պուլըրընը » տէտիքտէն սօնրա , եինէ ալմըլ օլտըղը էմր մու-ճիպինճէ չէքիլտի կիթտի :

Գօնթէս , քէնտիսինին թէրք վէ խուրուճընտան պէրու հիչ պիր ճիհէթի թէպէտտիւլ իթմէմիչ օյան սալօնա կիրիպ գարչըսընա զէվճի Գօնթ չըգա-նագ տէյու մէմուլ իթմէքտէ իքէն , տիւպէր Օլէնքին պիւա հարաքէթ ա-յագտա գարչըսընտա տիքիլմիչ տուրմուշ օլտըղընը կէօրտիւքտէ , հէման եիւղիւնիւն էօրթիւսիւնի սըյըրըպ , պիր իքի ատըմ Օլէնք տօղրու իլէրլէտի : Օլէնք իսէ պաշտան ալաղա գատար տիթրէմէյէ պաշլալըպ վէ պէնզի քեա-միլէն ուշուպ հէման պիր հայրէթ վէ տէհէթ ալաղէսի աալը վէրէճէք ի-քէն , Մարի եալաչճա պիր սէտա իլէ .

— Սըֆաթըմ չոգ տէյիլմիչ տէյի՞ մի , Օլէնք՝ մամաֆհի պէնի թանըյօր-սըն . — տէտիքտէ , Օլէնք ասա ճէվապ վէրմէյիպ , վէ ալագտա տուրմաղա մէճալ վէ թագաթը գալմալըպ , էնսէսինի պիր սանտալէյէ տալաթմաղա մէճպուր օլտու :

Գօնթէս Մարի սէօղիւնէ տէվամ իլէ ,

— Նիչի՞ն ճէվապ վէրմէյօրսուշ , Օլէնք , հիչ օլմագսա սէն սէօյլէ , պէնի էօլմիւլ զանն իթտիյինի պանա էօլիւմտէն պէտթէր պիր թէճէլի իհզար ի-տէն խախնէր իլէ միւշթէրէք օլմատըղընը հիչ օլմագսա սէն սէօյլէ . պէնի թէքրար կէօրմէք մէսրուրիյէթինտէն պէնզինին ուշմուշ վէ տիթրէմէքտէ պուլուլնմուշ օլտըղընը Ալլահ աչգընա պէյան էթ տէ , կէլ սապըզը միսիլու սանա աչմըլ օլտըղըմ գուճաղըմա աթըլ , պօյնուլա սարըլ , — տէտիքտէ , Օլէնք չու պուլուլնտըղ թէհիլիքէլի հայտէն գուրթ ուլմագ պէօյիւք պիր ճէ-սարէթէ մախսուս օլտըղընը թէէմմիւլ իտէրէք , թապլաթը պէշէրիյէնին մաֆէվգինտէ պիր գուվվէթը գալպ իքթիսապըլլա ,

— Սիզ քի՞մսինիզ , — տէյու սիւվալինէ ,

— Եէրիմի իսթէրիմ , զէվճիմի իսթէրիմ , շանըմ իսթէրիմ , նամ ու շէօհ-րէթիմի իսթէրիմ . նիհայէթ պէնտէն զասպ իտիլմիչ հէր նէ քի վար իսէ , անլէրի իսթէրիմ . — տէտիքտէ ,

— Սիզ քի՞մսինիզ քի սու սէօղլէրէ ճէսարէթ իտիյօրսընըզ , — տէյու թէք-րար սիւվալ իթտի Օլէնք :

— Պէն քի՞մ միյիմ . ա՛հ , պէնիմ քիմ օլտըղըմ սէն բէք էյի պիլիրսին , պէն

չու սէնին իգամէթ իթմէքտէ օլտըղըն խանէնին ասը սահիպէսի իմ, պէն էլեհէվմ մահպուպէսի օլտըղըն Գօնթ Աննիպալ տը Բահօնըն զէվճէի մէշրուս-սըյըմ, — տէտի Մարի :

Օլէնը օմուզլարընը սիքիպ կէօյա քէնտի քէնտինէ սէօյլէյօր կիպի վէ Փազաթ իշիթտիլէճէք րատտէտէ պիր սէս իլէ, — պու գարը տիվանէ տիր, — տէտի :

— Տիվանէ՞ մի . տիվանէ օլմամը արզուլէտինիզ, էլան տիվանէ օլտըղըմը մէմուլ իթմէքտէ իտինիզ, վէ Փազաթ ճէնասը Ատիլ շու արզուլէզա մուվաֆազաթ սուլուրմատը, ինսանըն գուվճէի զիհնիյէսինի էօլտիւրիւպ վիւճուտինի հայաթտա պըրագան զէհիրլէր խըզմէթլէրինտէ գուսուր իթմիլէր, հէյաթ քի, թիմարխանէ՝ էլինէ կէչէն էքմէյի գաշըրմըլ :

— Սէօյլէտիլէրինի տինլէյօրուլմ ամմա պիր շէյ անլամայօրմ, պիր վագըթ տիվանէ օլտըղընը աղըն իլէ թագրիր իտիյօրսըն, վէ կէօյա շիմտի տիվանէ օլմամագ իտտասսընտա պուլուլէյօրսըն . նէմէ լագըմ, պուլարը կիթ պաշգասընա անլաթ . նի՞չիւն խանէմէ կէլմիշ պէնի թահգիր իտիյօրսըն . գարընտաքինի քիմի զանն իտիյօրսըն . սէնի թանըրմըլմ տէյու տուրուլօրսըն :

— Պէնի թանըմայօրմըսըն, բէք ալա, հայտէ պէրապէր Գօնթուն նէգտինէ կիտէլիմ տէ, շու սէօյլէտիլէրինի պիր տէ օնուլն հուզուրընտա թէքրար էյլէ . ճէսարէթ իտէմէյօրսըն, տահա տուրուլօրսըն . սէն տախի պիլիրսին քի, օ սէնին սախթէ սուրաթընը աշաղը ալմագ իչիւն պիր քէլիմէ, պիր նազար քիֆայէթ իտէր . շու օտայա կիրինճէյէ տէլին սէնի սուչսուզ պէլլէմիշ իտիմ . Ալլահ շահիտ տիր քի սէնտէն խայինիլք պէքլէմէշտիմ . լաքին շիմտի սէնին գալպինտէքի տէհէթի, սըֆաթընտաքի ճէսարէթի, աղընտաքի եալանլարը կէօրիւպ իշիթտիլիմտէ, արթըգ պէնճէ թէրէտտիւտէ մահալ գալմատը . արթըգ հէր շէյին Փարզընա վարտըմ, հէր շէյի անլատըմ, սըրասը կէլինճէ հէր շէյի սէօյլէյէպիլիրիմ :

«Սէնիլքիսի, էյ Մարքիզ Օլէնը տը Շավինեի, պիր ճինայէթտէն պիլմէյէրէք իսթիֆատէ իթմէք տէյիլ տիր . հաթթա մուզայիրի օլարագ վուզու պուլան ճինայաթըն իճրասընը սէն քէնտին էմը ու թէնպիհ իթմիլսին, վէ ֆարլէրինին իւճրէթ վէ միւքեաֆաթընը սէն քէնտին էլին իլէ վէրմիլսին . զէվճիմ Աննիպալըն հիւսնիւ թապիլէթինտէն միւտտէթը մէտիտէ իսթիֆատէ իթմիլ իսէն տէ, չօգ սիւրմէզ սէնին քիմ օլտըղըն մէյտանա չըգար, վէ օ պիշարէ զէվճիմ տէ թանըր անլար . հայտէ կիտէլիմ, իքիմիլի տէ կէօրսին տէ պիրիմիլի ինթիխապ իթսին պագալըմ . հայտէ տուրմա կիտէլիմ :

Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն ֆարլէի միւլթէրէքէսի օլան Մարքիզ Օլէնը տը Շավինեի մէրմէր սանէմ կիպի տօնմուշ գալմըլ իտի : Մարի պիր սէտաի հաքիմանէ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտուպ ,

— Հա, հա, գօրգույօրսըն էօյլէ՞ մի, պէնիմ իլէ կէլմէկէ րաղը օլմայօրսըն տէյիլ՝ մի, էօյլէ իսէ պէն սէնսիզ կիտէյիմ Գօնթու կէօրէյիմ, — տէտիլքտէ, Օլէնը հէման գաբույա տօղրու աթըլըպ վէ գարու իլէ Գօնթէսին միյանընա տիքիլիպ ,

- Տիշարը չըգմայը մէն իտէրիմ սիգէ :
- Աննիպալը կէօրմէք իսթէրիմ տէտչմ սիգէ :
- Աննիպալը կէօրմէմէզ օլտըղընը անլաթտըմ սիգէ :
- Քիօմ պանա մանի օլապիլիր :
- Պէն :
- Նէօ վէճհ իլէ :
- Հէր վէճհ իլէ :

— Թէճրիւպէ էթ պագալըմ, — տէյու պագըպէսինի եէրէ տէվիրիպ, պաղըրնա պասարագ, կէչիպ տիշարը չըգմայը գուրմուշ օլան Գօնթէսին շիտտէթը հալինի Օլէնը միւշահէտէ վէ շու զայիֆ մախլուգըն օ սըրատա քէսպ իթմիշ օլտըղը գուվվէի ֆէվգէլատէ սայէսինտէ պիր համալատա քէն տիսինի մահվ իթմէկէ միւգթէտիր օլտըղընը հըսս էյլէտիկինտէն, Գօնթէսին մութաաղըմանէ սալօնտան տիշարը չըգտըղը սըրատա, հէման չանը վուրուպ, հիտտէթ ու տէհշէթը ֆէվգէլատէ իլէ,

— Եթիլին, եթիլին, — տէյու պաղըրտը :

Մատամ տը Բահօն արգասընա տէօնիւպ :

— Սէնի խայըն, սէնի խայըն . . . — տէր տէմէզ հէր թարաֆտան խըզմէթեհարլար մէյտանա աթըրլուպ Գօնթէսին էթրաֆընը գալտըրտըլար, հէր աղըղտան թահգիր վէ թէհտիտ սէտալարը չըգըպ, հաթթա պաղըրլարը Գօնթէսի տէօյմէք իւզրէ էյլէրինի տախի գալտըրտըլար իսէ տէ, տիւպէր Օլէնը, Գօնթէսի պիր պրչագլա մահվ իթմէք նիյէթինտէ օլտըղը հալտէ պիլէ, սընըֆտա պիր գարընըն քէնտի կէօգիւ էօնիւնտէ խըզմէթեհարլարը թարաֆընտան մուսմէլէի ճէպրիյէ վէ թահգիրիյէ կէօրմէսինէ աղամէթը ասըլանէսի միւսայիտ օլմատըղը ճիհէթլէ :

— Տօգուռմայընըզ, վուրմայընըզ, եալընըզ գօվուռուզ, տիւարը չըգարընըզ, չիւնթի շիտտէթտէն զիյատէ մէրհամէթէ միւսթահագ սէֆիլ պիր տիվանէ տիր, իթտիլի հագարէթի աֆվ իտէրիմ վէ միւճաղաթ իտիլմէսինի թէրվիճ իթմէմ, քէնտիսինէ տօգուռմագսըղըն գօնագտան տիշարը աթընըզ, լաքին շուրասընը պէլլէյինիգքի, պատէզին հէր հանկընըզ քի պիր տահա մէրգումէյի իչէրիյէ ալըրսա անը տէրհալ գօվարըմ :

Մատամ տը Բահօն՝ մուգալմէթ իթմէք միւֆիտ օլմայաճաղընը անլատըղընտան, Օլէնթէ իթապէն,

— Էյ Մարըիզ տը Շալիսեի, Հագգ թէալա սանա մէրհամէթ իթսին, սէնին իչիւն եալընըզ պիր սէլամէթ գարուսը վար ըտը, օնը տա գաբատըն. սէնին՝ շուըն պուընն աղըրնա տիւշմէմէքիլին իչիւն, վէ իչին սէսսիզ վէ կիւրիւլթիւսիւզ գաբանմասը զըմնընտա նէ գատար չալըչտըմ իօէ, սէն մուշայիրի օլարագ իլի վէլվէլէյն վէրմէք թարաֆընա կիթտին. սէնին իչիւն պիր աչըգ մէրհամէթ գարուսը պըրագմըլ իքէն, սէն պու գարույը տա էլին իլէ գաբատըյօրսըն. գէմանը ատալէթ կէլմիշ չաթմըլ տըր, պիլմիշ օլաթըն, էկէրչի պիր տահա իթմիզ պիր արայա կէլիպ կէօրիւշէճէք օլուր ի. օէք, իթմիզին տէ սըֆաթը թէպտիլ օլմուշ օլաճագ :

— Հայտե՛ , հայտե՛ եւրիւ պագալըմ , պէջէմէյէ վագթըմքի Եմք , — սա-
ղըրջտըլար խըզմէթքեարլար վէ Գօնթէսի սիւրիւքլէյէրէք աչաղը էնտիրտի-
լէր . իլէրինտէն եալընըզ Ֆրօնթէն՝ Օլէնքին իշարէթի իւզէրինէ կէրիտե
գալտը :

— Պիր էմրինի՞զ մի վար , Մատամ :

— Էվվէթ , գըյաֆէթինի տէյիշտիր , վէ ուզագտան շու գարընըն ար-
գասընտան կիթ . լաքին կէօրմէսին վէ տույմասըն : Միւսթէնթրլէրտէն հան-
կըսընըն պու գարըյը էվինէ գապուլ իթմիլ օլտըղընը անլամագ իսթէրիմ .
զաթէն սէնին զայրէթին մալիւմ իսէ տէ , իշկիւզար օլտըղընը պիր տահա
իսպաթ իտէնէք օլուր իսէն , իքի գաթ միւքեաֆաթ ալըրսըն :

23

Ֆրօնթէն եագըն վագըթտա , էմսալինին հասէտ իտէնէյի պիր մերթէ-
պէյէ վասըլ օլաճաղը վէ ալըղընա գամմ իտիլէնէյի իւմիտի գալիսիլէ ,
էօնտէսինէ իհալէ օլունան խըզմէթին իյֆասըյլա , իքի սամաթ զարֆընտա ,
ավտէթ իտէրէք , օլ մէննունէնին իւշ կիւնտէն պէրու քէսթանէլիթ թապիր
օլունան չիֆթիլէտէ , Ժան Րօպէրին խանէսինտէ պուլուստըղընը իֆատէ վէ
պէյան էյլէտի :

Մատամ տը Շավինեի , Ֆրօնթէնին իֆատէսինի գայտ վէ իշարէթ , վէ
ազչամ իւսթիւ կէն վագըթ արապասընըն գօլուլմատընը էմր իթտիքտէն
սօնրա , Գօնթ Աննիպալըն եանընա կիթտի , վէ պիր թարզը իթտաթքեա-
րանէ վէ աճիգանէ իլէ քէնտի իսթիգլալիյէթը հալինի սէթր իտէրէք ,

— Էկէր միւսասատէ իտէնէք օլուր իսէնիլ , սիզի գըրգ սէքիլ սամթ
գատար իշալ իտէնէյիմ :

— Նէ՞ եաբաճագսըն քի , նազըմ Օլէնք :

— Սիզի Գլէրմօնա կէօթիւրէնէյիմ :

— Գլէրմօնա կիթմէքլիյիմիլ լալըմ մը տըր :

— Էլզէմ տիր . ֆէվզէլատէ միւհիմմ պիր իշ վար . էկէր իսթէր իսէնիլ ,
չիմտի թաֆսիլէն արզ իտէպիլիրիմ :

— Եօգ , եօգ , հիշ պիր թաֆսիլատ իսթէմէմ . իշտէն օսանմըլ պըգմը-
չըմ , իշ լագըրտըսը տիյնէյէմէմ :

— Նասըն քի իսթէր իսէնիլ . հազըմըսընըլ :

— Շիւպկէսիլ . սէնին կէօնիւլիւնիւն արգուսընա իմթիսալ իթմէքտէն
պաշգա պիր արգուլմ եօգ տըր . նէ՞ վագթ կիտիյօրուլ :

— Պու կիւն ազչամ սամաթ եէտիտէ , իշինիլէ ույաթ մը :

— Պէննէ միւսապի տիր , սէն նասըլ քի իսթէր իսէն թէրթիւլ էթ :

— Թէնէքքիւր իտէրիմ :

Ֆիվագըր Գօնթ Աննիպալ իշիւն հէր ճիհէթ միւսապի օլուլ , կէրէք
զիհնէն վէ կէրէք պէտէնէն զսաֆը հալի թէրազգը իթմէքտէ օլտըղընտան ,
միւնազաա տէնիլէն չէյտէն գօրգուպ տիթրէր , վէ միւնազաաաա գալըն .

մագ իւզրէ հէր չէ՛ր գապուլ իտէր , վէ հէր ֆէտաքնարլըղն իճթասընա
րիզա կէօսթէրիւր իտի :

Վագթը մուայեհնտէ , Գօնթ իլէ Օլէնր արապայա պինիպ , Գլէրմօն
եօլուէնը թուլթուուլար :

Շէհրը մէգքիւրտէ , Գօնթըն պիր գօնաղը վար իտի իսէ տէ , մէգքիւր
գօնագտա աուլա իգամէթ իթմէզ , վէ եալընըզ արա սըրա կիտէր կէօղտէն
կէշիրիւր իտի : Գօնագտա պուլուէնան իքի իւշ նէֆէր էսքի էմէքտարլար ,
կէօյա հէր կիւն Գօնթըն կէլմէսինէ պէքլէյօրլար կիպի , գօնաղըն ինթիզամ
վէ ինզըպաթընա տըզգաթ վէ նէզարէթ իթմէքտէլէր իտի :

Սապըգ Մարքիզ տը Շափինեի արապատան էնէր էնմէզ , պէրապէրինճէ
ալմըջ օլտըղը Ծրօնթէնի նէզտինէ չաղըրըպ , վալիի վիւայէթ Գօնթ տ'Օգթը-
վիյիլի նէ վագթ քէնտիսինի գապուլ իտէպիլէճէյինի կիտիպ հէմօն անյա-
մասընը էմր ու թէնպիհ իթտի :

Ծրօնթէն պիր միւտտէթճիք սօնրա , էլինտէ պիր բուսուլա իլէ ավ-
տէթ էյլէտի :

Միւշարէլէյի Գօնթ տ'Օգթըվիյլ , պիր լիսանը լէթաֆէթնումուտ վէ սէպ-
քիւշէրաֆէթ ալուտ իլէ թահրիւր իթմիշ օլտըղը մէքթուպընտա , էմապլէ-
րինին հասէտինի պատի օլմամագ իւզրէ , քէնտիսինի գապուլ իթմէք իչիւն
վագթը թային իթմէքտէն իճթինապ իթմիշ օլտըղընը , վէ քէնտիսի կիպի ,
հիւանիւ լէթաֆէթտէ պիէմսալ պիր Մարքիզին էմրինէ հէր ան հաղըր վէ ա-
մատէ պուլուէնտըղընը ճէվապէն պէյան իթմիշ օլտըղընտան , Օլէնր մէքթու-
պը օգուտըղը սըրատա թէպէսսիւմ իթտի :

— Շու իթմիշ օլտըղըմ թէչէպպիւստէ գարշըմտա պիր բազիպ կէօրէմէ-
տիյիմտէն , պու պապտէքի մուվաֆֆազըլէթիմ շանը պիր մուվաֆֆազը-
յէթ սայըլամայաճագ տըր զանն իտէրիւմ : Պէնիմ զէնճիւրի էսարէթիմի թա-
շըմագ վալիի վիւայէթին ճանընա միննէթ օլուր . պէլքի տէ իլէրուտէ ճիտ-
տէն թաշըլըվէրիւր . հէր նէ վագթը քի , անը քէնտիմէ պէնտ իթմէկէ ճիտ-
տէն միւհթաճ օլուր իսէմ , օ կիւնտէն իթիպարէն պէնիմ էսիրիւմ օլաճաղը-
նա չիւպհէ եօգ , — տէտի Օլէնր քէնտի քէնտիյէ :

Գօնթ տ'Օգթըվիյիլին քէնտի հազգընտաքի թէմայիւլաթընը Օլէնր էյի-
տէն անլամըջ օլտըղընտան , վէ քէնտիսի գարը նէ՞ տիմէք օլտըղընը վէ գա-
րըյա մախսուս օլան չիվէսլազլըղը էյիտէն էյի պիլտիյինտէն , պիր ազ Գօն-
թու պէքլէթմէք զէվգինտէն սարֆը նազար իտէմէյիպ , էօյլէտէն իքի սաաթ
սօնրա , արապասընա իքի ըէէս թազէ աթ գօշտուրթարագ , հիւքիւմէթ
գօնաղընա միւթէվէճճիհէն ազիմ օլտու :

Օվէրնեւ վիւայէթի վալիսի Գօնթ տ'Օգթըվիյլ , Նօրմանտիա աօրլատէ-
կեանընտան օլուպ , Բահօն սիւլիլէսինտէն պիր գըզ իլէ ագտը իզտիվաճը
հասէպիլլէ Էմլաքը քիւլլիյէյէ մայիք օլմուշ իտի :

Հէնուզ եիրմի սէքիզ եաշընտա իքէն զէվճէսի վէֆաթ իտուպ , Գօնթ
սարայը գըրալլինն շաշաա վէ տէպտէպէսինէ վէ Բարիստէ ճարի օլան աշ-
վալ վէ հարէքեաթը ալիճէնապանէյէ տէրէճէի նիհայէտէ հարիս վէ արզու .

քէշ օլտըղընտան , պուլունտըղը մէմուրիյէթէ մէնֆա նապարըյա պաղմադ-
տա իտի իսէ տէ , մէմուրիյէթինին էհէմիյէթի միւնասէպէթիյէ , հալիդ
օլտըղը շէրէֆ վէ ազամէթին խաթըր իշիւն մէմուրիյէթինէ տէվամ վէ իս-
պաթը լիյադաթ վէ տիրայէթ իթմէսի միւմքին օլապիլէճէք տիկէր պիր մա-
գամը ալիտէ պուլունմագլըդ արղուսընը ֆըրսաթ պուլտըգճա արղ վէ
պէյան իթմէքտէ իտի :

Շու սըրասա իսէ Գօնթ տ'Օգթըվիյլ դըրգ հաշընա վասըլ օլմուշ իտի
իսէ տէ , թապը ու հարէքէթինին նէգաքէթը ֆէվգէլատէսի , էլսիսէի բէս-
միյէսինին դէրաֆէթ վէ շաշաասը պիր գաթ տահա քէնտիսինէ բէվադ վէր-
տիյինտէն , Օվէրնեը վիւայէթի էհալիսի քէնտիսինէ էմսալինէ ֆաիդ պիր
դաթ նապարըյա պաղմադտա իտի :

Պուլունտան մատա , էմէքտարանընըն տարաթ վէ տէպտէպէսի , վէ դօ-
նաղընըն ինթիդամ վէ աղամէթի տախի , ամմէնին նազարը տըգգաթընը
ճալիպ օլուպ , նիշէ նիշէ վալիտէլէր , վէ հաթթա մաարուֆ խանէտանլարա
մէնսուպ վալիտէլէր , քէնտիլէրինէ տամատ օլմասը արղուսընը պէյանտէն
ֆարիդ օլմաղլար իտի իսէ տէ , պու միսիլու թէքիֆ վուգուրիտէ ,

— Զէվճիյէթ գէնճիրինի միւտտէթը մէտիտէ թաշըմըշ օլտըղըմտան , ար-
թըգ քէաֆի վէ վաֆի տիր : Պատէղին ճէնապը աշգա թէսլիմ օլմուշըմ տըր :
Պիր շիշէքտէն գալգըպ օ պիր շիշէք իւզէրինէ գօնան քէլէպէք կիսլի , պէն
տէ պատէղին պիր կիւզէլին հանընտան գալգըպ , տիկէրին հանընա հանաշ-
մաղա գարար վէրմիշիմ տիր , — տէյու ճէվապ վէրիւ իտի :

Շուրասընը ունութմայալըմ սէօյլէմէյէ քի , թաշըմադտան օսանմըշ օլ-
տըղընը վէ քէնտինէ աղըր պաստըղընը պէյան էյլէտիկի գէնճիրը գէվճիյէթի,
Գօնթ տ'Օգթըվիյլ հալընըղ իքի սէնէ միւտտէթ թաշըմըշ իտի :

Տիւլէր Օլէնրին արապասը՝ գօնաղընըն պաղչէսի իշէրիսինէ կիրէր կիր-
մէզ , Գօնթ՝ պիր տէլիգանլըյա մախսուս օլան սիրաթլէ նէքտիւպանտան
աշաղը էնիպ վէ հապուլյա կէլիպ , գարուըն էօնիւնէ գատար կէլտի , վէ
թամ օ սըրասա , Օլէնր գարուըն էօնիւնէ կէլվիշ օլտըղը ճիհէթլէ , հէման
էլինտէն թութուպ , իլք գաթա չըգարտը :

— Գօնթէս , պու կիւն էօմրիւմիւն էն պախթիյար կիւնլէրինտէն պի-
րի տիր :

— Սահի՞հ մի . Գօնթ , աճապա շու շէրէֆ վէ իֆթիխարըն սիղճէ գըյ-
մէթի նէ՞ տիր :

— Պու կիւն պուրայա թէշրիֆինիլլէ յէնտէնիգի իհես իթմիշ օլտու-
նուզ , Մատամ :

— Նէգաքէթը ֆէվգէլատէնիլտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ . վէ ֆա-
գաթ պուրայա կէլմէքլիյիմէ պու տէրէճէ էհէմիյէթ վէրմէկէ թէնէգպիււ
պուլուրմըշ օլմանըղը մէմուլ իթմէյօրըմ :

— Շիւսիհէ՞ մի իտիյօրսընըզ , Գօնթէս :

— Պիր ազ :

— Պիր քէրրէ լութֆէն եիւզիւմէ նազար պուլուրընըզ . էլպէթթէ քի

պէնդիմ ուշմուշ վէ չէհրէմ պօզուլմը տըր . գալպիմ չարբըյօր , հիքմէթ նէվինտէն պիր հալը պախթիյարիյէ նաիլ օլույօրմ . իֆրաթ մէմնուն վէ մէսրուրիյէթիմտէն , չիմտիյէ տէկին նաիլ օլտըղմ մուվաֆֆագըյէթլէրին էն գըյմէթտարը շու հալիմ իտուկինի անլայօրմ :

— Գօնթ , սիդ տէ պիլիրսինիզ քի պիր ազ խօտքէսէնտիլի էլէ ալաճագ օլսամ , շու սէօյլէտիլինիզ խսշ սէօզլէրին քեաֆֆէսինէ պիր պէյաննամէի գաթիի աշգ նազարըյլա պագապիլիրիմ :

— Էվվէթ , Գօնթէս , օ նազարլա պագմալըսընըզ , հաթթա պիր գալպի սատըգըն իթտիլի պէյաննամէ նազարըյլա պագմալըսընըզ , եա եօգսա Խիւտա ալիմ , պէնի էօլտիւրիւրսինիզ :

— Պանա հայրէթ վէրիյօրսընըզ , տիմէք քի պէնի սէվիյօրսընըզ :

— Հաթթա չիտտէթի աշգ ու մուհապպէթիմտէն տէլի տիվանէ օլույօրմ :

— Պէնիմ իսէ ֆիքրիմին քէօշէսինտէն պիլէ կէշմէյօր իտի : Լաքին պու մուհապպէթ նէ՞ վագթտան պէրու գուհուրեաֆթէ օլմը տըր :

— Բէէք չօգ վագթտան պէրու , իլք տէֆա սիգի կէօրմէք պախթիյարըղնա նաիլ օլտըղմ տագիգատան պէրու գուհուրեաֆթէ օլմը տըր : Կէօզլէրին օգ կիպի ճիկէրլէրիմէ գատար սաբլանտը : Իլք զէվինիզ Մարքինին հալինէ նէ գատար հասէտ իտէր իտիմ պիլի՞րմիսինիզ . օ կիւնտէն պէրու գալպիմ զէնճիրի աշգ իլէ պաղլանմը տըր :

— Մուհապպէթ մէսէլէլէրինտէ միւսթագիմ օլմատըղընըզ բիվայէթէն խապէր ալմը ըտմ . . . թէաճճիւպ իտէճէք շէյ , շու չիմտիքի սէօյլէտիկինիզ սէօզլէրէ ինանմագ կէլմէյօր . . .

— Սիդտէն պահս օլունտըղը սըրատա , հէր շէյէ սահիհ նազարըյլա պագըպ ինանմալըսընըզ : Պիր ինսան նէ գատար պիր տալտա տուրմագ օլսա , սիդ անը օ տալտան այըրմամաղա միւգթէտիրսինիզ . աշգըն գօլունը գանատընը գըրիլըսընըզ քի , սիդտէն մուֆարադաթ իտուպ այըրլամասըն . սիգի կէօրմէք վէ սէվմէք պիր արատա վէ պիր լահգատա վուգու պուլուր , վէ սիգի սէվէն մինպատա պաղգասընը սէվէմէզ , սիգի կէօրէն տէրհալ մաղլուպ տըր , պուլըն թէճրիւպէսինի խօտ պէ խօտ իթմիլիմ տիր :

— Հիչ մուգապէմէթ կէօրմէտինիզ մի , մուգապէլէյէ գալգըճմատընըզ մը :

— Մուգապէլէյէ նէ՞ իլթիյաճ վար , սիգէ մուգապէլէ իթմէք միւմքին օլապիլի՞ր մի :

— Հիյըն հաճէթտէ պուլըն տա իսպաթ իտէպիլի՞րմիսինիզ :

— Գօնթէս , նէ՞ իսթէրսինիզ , գանըմ տախի սիգին ուղըրունըզ հազըր տըր :

Օլէնք կիւլմէկէ պաշլատը :

— Սիգին կիպի պիր ասըղատէնին տամարլարընտա ճէվէլան իտէն գանա , օ տամարլարտան զիյատէ միւնասիպ պիր ճէվէլէնկեաճ պուլուրնամագ . սիդտէն եալընըզ պիր էմինամէտէն պաղգա պիր շէյ իսթէմէմ :

— Զէվճինի՞դ ալեյհինտէ պիր էմրնամէ մի : Աճապա միւրատընըդ միւ-
ճէրրէտ վէ սէրպէսթ օլմա՞գ մը տըր . էկէր միւրատընըդ զէվճինիզի պիր
գաչ ալար , վէ եախօտ պիր գաչ սէնէլէր ուզագ պիր մահալէ նէֆի իթ-
տիրմէք իսէ , էմրինիզէ հազըր Վէ նազըրըմ :

— Զէվճիմ Գօնթ տը Բահօնը գարըտըրմայընըդ , պահսըմ օնուն իւզէ-
րինտէ տէյիլ տիր , Գօնթ տը Բահօն կիպի սըզընթըսըզ պիր զէվճ բէք գօ-
լայ էլէ կէչիրիլէմէզ . օ ատամճըղազ պէնիմ կէօզլէրիմ իլէ կէօրիւր վէ պէ-
նիմ գուլագլարըմլա իշիտիր : Պէնիմ արզում նէ իսէ օնըն արզուսը տա օ
տըր . պահսըմ պիր տիկէր շախս իչիւն տիր . աճապա ըէճամ գապուլ օլուն-
տու՞ մը :

— Շիւսլէ՞ մի վար , իսթէտիյինիզ հազըր , եալընըզ խասմինիզին իսմինի
սէօլէյինիզ քի , տէրճ իտէյիմ :

— Իսմինի աչըզ պըրագընըդ :

— Իսմինի աչըզ պըգարմագ ուսուլտէն տէյիլ տիր , Գօնթէս :

— Ուսուլինիզ պէնիմ նէ վազիֆէմ . պանա մուգավէմէթ օլունամագ օլ-
տըղընը պիր ազ էվվէլ իթիրաֆ իթմիչ օլտըղընըզ հալտէ , չիմտի մուխալէ-
ֆէթէ՞ մի գալըզմագ իսթէյօրսընըդ :

— Ալլահ իթմէսին , իշթէ իսթէտիյինիզ էմրնամէ :

— Նէզաքէթ ինիպտէն տօլայը թէչէքքիւր իտէրիմ , Գօնթ : Մատամ քի
նէզաինիզտէ նուֆուզ ու թէէսիրիմ օլտըղընը իթիրաֆ իտիյօրսընըզ , պէն
տէ սիզէ հազընըզտա տէրքեար օլան էմնիլէթիմի իսպաթ իտէյիմ . խաս-
միմ էրքէք տէյիլ պիր գարը տըր . վէ պու գարըյը կիւրիւտիւսիզ վէ վէլ-
վէլէսիզ մէյտանտան գալտըրմագ արզուսընտայըմ :

— Պիր գարը՞ մը :

— Էվվէթ :

— Քի՞մ տիր օ գարը :

— Խապէրիմ եօգ :

— Մուամմա կիպի սէօզլէր սէօլէյօրսընըզ , Գօնթէս :

— Շու զարիպ վագաա , հաթթա պէնիմ իչիւն տէ պիր մուամմա գա-
պիլինտէն տիր : Պէնիմ ալէյհիմտէ թէհտիտաթա ճէսարէթ իտէն օ գարըյը ,
օ տիվանէյի , իբի կիւն էվվէլիսինէ գատար պէն տէ թանըմագ ըտըմ . զէվ-
ճիմ Գօնթուն էօլէն իլք գարըսը Գօնթէս Մարի տը Բահօն իլէ օլան ճիւզի
պիր միւշալէհէթինտէն իսթիֆատէ իտէրէք , Գօնթէս Մարի տը Բահօն
պիննէֆս քէնտիսի օլտըղը իտտաասընա գալըզմագա ճէսարէթ իթմիչ : Պու-
նա նէ՞ տէրսինիզ :

— Նէ տէյէճէյիմ . զայէթ զարիպ , վէ նատիր իւլ վուզու պիր հայա-
սըզլըզ վէ արսըզլըզ տըր տէրիմ :

— Գօնթէս Մարի տը Բահօն պէնիմ գուճաղըմտա թէսլիմը բուհ իթտի :
Թէյզէգատէմ Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ Գօնթէսին քէնտի էմէքտարը , վէ
զէվճիմ Գօնթ Աննիպալ տը Բահօնըն սատըզը օլան պիր թագըմ սաիր էմէք-
տարլար , Գօնթէսին էօլտիւլիւնիւ ըէյիւլայն կէօրտիւլէր : Միւթէվէֆիլէնին

ճէսէտի , Բահօն խանէտանընա միւնհասըր օլան մահզէնտէ մէտֆուռն տըր : Գօնթէսին վէֆաթը հիշ պիր վէճհլէ շիւպհէ գալտըրմազ սուրէթտէ վուգու պուլմուշ օլտըղը հալտէ , օ մէճնուռնէ Դարը կէլմիշ , պէն՝ քէնտի մագամընը զապթ վէ հուգուգընը զասպ իթմիշիմ տէյերէք , վէ հէր կէօնա թապիրաթը զալիզէ վէ թահգիրիյէ գուլլանարագ , պէնի թահգիր իթմէյէ ճէսարէթ իթմիշ օլտըլընտան , էթպաա մարիֆէթիյէ տէֆ ու թէնքիլ իթտիրմիշիմ տիր :

— Բէք ալա իթմիշսինիզ , զէվճինիզ Գօնթ պու խուսուսաա նէ՝ սէօյ-էյօր :

— Պու միսիլու հէյէճանընը մուհիպ օլապիլէճէք վուգուաթը , զէվճիմ-տէն միւթին մէրթէպէ սէթր իթմէյէ զայրէթ իտէրիմ . պինասէն ալէյհ պուռտան տա խապէրի եօգ տըր :

— Բէք ազըլանէ հարէքէթ իթմիշսինիզ . էյ օ մէճնուռնէ չիմտի նէ՞րէտէ պուլուռնմագտա տըր :

— Քէնտի միւշթէրէքի օլան պիզիմ միւսթէճիրլէրտէն պիրիսինին չիֆթ-լիինտէ միւսաֆիրէթ իթմիշ իսէ տէ , օ միւսթէճիրին տէ ճէզաի սէզասընը կէօրէճէյի տէրքեար տըր :

24

— Գօնթէս , սիզի թասաիգ իտէր , վէ հալ ու հարէքէթինիզէ հայրէթ տէ գալըրըմ : Էմսալի նամէսպուգ պիր իհթիյաթ իլէ տավրանմըշսընը : Ալէհհի-նիզէ դըյամ իտէն միւրայի , եալսօտ տիվանէ , հէր նէ իսէ իզի թօղու իլէ տէֆ վէ մահվ օլմալը տրր . եալտըղըմ էմրնամէ իլէ իշ քէօքիւնտէն թէս-վիյէբէգիր օլուր . . . Միւքէմմէլ վէ սըզը պիր մահպէս օ տիվանէյի օրթա-տան գալտըրըր պիթէր . արատըղըմը մահպէսի պուլմագ տա բէք գօլայ շէյ . արթըգ արգուռըղը իբմալ իթտիմ , վէ պատէզին տախի եինէ էմրինիզէ հաղըրըմ . անճագ միւքեաֆաթըմ նէ՞ օլաճագ տըր :

— Պէնի միննէթտար իթմէնիպտէն տօլայը հըսօ իթտիյինիզ մէմնուռնիյէթ՝ եէտինիզտէ մէրթէպէի քիֆայէտէ միւքեաֆաթ սայըլմա՞ղ մը :

— Շիւպհէսիզ , շու իհսանընըղ քեաֆի տէյիլ , հաթթա վաֆի պիլէ տիր-ինտիմտէ բէք ճէսիմ տիր . անճագ պաշգա շէյ տահա իսթէրիմ :

— Գօնթ , տիմէք քի կէօղիւնիւզ տօյմայօր :

— Մուհապպէթին կէօղիւ տօյա՞ր մը , Մատամ :

— Սէօյէյինիզ պազալմ իսթէտիլինիզի . էկէրջի հատտը իթտալտէն այ-րըլմայաճագ օլուր իսէնիզ , սիզի մէմնուռն իթմէկէ զայրէթ իտէրիմ :

— Պանա պիր վատ իթմէնիզ լաղըմ կէլիր :

— Նէ՞ վատ իտէյիմ :

— Կէօրիւյօրսընըղ քի եանըլ թութուշույօրըմ . . . եէմին իտինիզ քի . . .

— Աթէշինիզի սէօնտիւրմէհէ՞ մի եէմին իտէյիմ :

— Աթէշիմի սէօնտիւրմէք գապիլ օլամազ . . . անճագ , աթէշիմին սէպէ-պը իշալինի թագտիր իտէպիլրսինիզ :

— Գօնթ , մաթլուպընըզ հատարը իթիտալը թէնափուզ իտիյօր . . . մա-
մաֆիհի հիչ պիր գայտ վէ թէահհիւտ ալթընտա օլմամազ չարթըյլա սիգէ
գաթը իւմիտ իթտիրմէմէկէ զայրէթ իտէրիմ : Պու կիւնքի վիզիթաժը էվէ
կէլիպ իատէ իտինիզ տէ գօնուչուրըզ :

— Նէ° շէյ իւզէրինէ գօնուչաճաղըզ :

— Հէր նէ մէսէլէ իւզէրինէ արզու իտէր իսէնիզ գօնուչապիլիրիզ :

— Օ հալտէ պիլիսասսա աչգ ու մուհապպէթտէն պահս իտէպիլիրիզ :

— Միւրատընըզ օ իսէ օ տա օլապիլիր :

— Աճապ պէնի սէվէճէ°քմիսինիզ :

— Էկէր սէվիլէճէք պիր գաթ իսէնիզ նիչի°ն սէվմէյիմ :

— Գօնթէս , պու պապտէ պիր թէէմինաթ իսթէրիմ :

— Շիմտիտէ°ն մի :

— Օ վազթա գատար պէքլէմէք իչիւն գուվվէթ բէյտա իթմէք իւզրէ
պիր թէէմինաթ վէրմէնիզ էլզէմ տիր . . . պիր բուսէ . . . եալընըզ պիր բու-
սէ . . .

— Շու պէյազ էլլէրիմտէն պիր բուսէ ալապիլիրսինիզ :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ , Փազաթ քեաֆի տէյիլ :

— Նէ° տիմէք , միւսթագիլ եանաղըմտա°ն մը իսթէրսինիզ . պէն մէրհա-
մէթլի պիր գարըյլմ . . . իշթէ էօբիւնիւզ . . . եալընըզ պիր բուսէ տէտինիզ
իտի , շիմտի արթըզ կիտէյիմ :

— Աճէլէնիզ նէ° :

— Կիթմէք տէյիլ , ատէթա գաչըյօրըմ , սիզ թէհլիքէլի պիր գաթսընըզ ,
պէն իսէ , թէհլիքէտէն զիյատէսիյլէ գօրգարըմ . մամաֆիհի պիր սէօզ տա-
հա սէօյլէյիմ , վէրտիյինիզ էմինամէնին պէնիմ էլլիմտէ հիւք ու թէէսիլի օ-
լամայաճաղընտան , բէնա իտէրիմ քի էմինամէի մէքքիւրըն իճրասը զըմնըն-
տա , մայէթիմէ իքի մահիր բօլիս թային իտէսինիզ :

— Նէ° վազըթ քէնտի մէմլէքէթինիզէ ապտէթ իտէճէքսինիզ :

— Պիր սաաթտան եօյա չըգաճաղըմ :

— Եարըն սապահ էրքէն իքի նէֆէր բօլիս Բահօն գօնաղընտա էմրինի-
զէ հազըր պուլունուրլար :

Պու սէօզլէր իլէ միւլագաթա խիթամ վէրիլիպ , Գօնթ ա՛Օգթըվիլ , Օ-
լէնբին էլլնտէն թութարագ , արապասընա գատար թէչեի իտուպ , ալըլա-
ճագլարը սըրատա , պիր տէֆա տահա Գօնթ , Օլէնբին բարմագլարընըն ու-
ճոււտան բուս իտուպ , պիրպիրլէրինտէն ալըլալըլար :

.

Գօնթէս Մարի տը Բահօնըն միւթէազղըմանէ քէնտի գօնաղընտա , խըզ-
մէթքեարլարըն ճէպրինէ մէյտան պըրագմագսըզըն պըրագըսլ չըգաղըն մա-
լիւմիմիզ տիր :

Գօնթէս , խըզմէթքեարլարըն արասընտա մահսուր օլտըզը սըրատա ,
ասլա տիւչարը գաաֆ օլմամըզ վէ քիպր ու ագամէթի քէնտիսինէ գուվվէթ
վէրմէքտէ պուլունմըզ իտի իսէ տէ , Ֆրանսէն իլէ եալընըզ գալտըգտա ,

միւղմէհիլ վէ բերիշան պիր հալէ կիրիթթար օլարագ , պաշընը մերգումէնին օմուզընա տայաթարագ , քէմալը եէէս վէ նաիւմիտի իլէ աղլամաղա պաշլաթը : Ատըմընը աթմաղա մէնալի գալմամըշ օլտըղը ճիհէթլէ , պիր սաաթտա անճագ չիթթիլիէ վասըլ օլապիլտիլէր :

Զիթթիլիէ եէթիլտիլէրինտէ , Գօնթէս պայըլըպ տիւշիւպ , Փէվգէլատէ գահմէթլէ Ֆրանսէն իլէ գէվճի ալապիլտիլէր :

— Իշ ուլմատը էօյլէ՞ մի — տէյու Ժան Բօպէր եալաշճա սիւվալ իթտի :

— Լագըրտըսընը էթմէ . էկէր պէն Ալլահ օլա իտիմ , օ խալիսլէրին պաշլարընա եըլտըրըմլար եաղտըրըր ըտըմ : Լաքին շուրասընա էմինիմ քի ատալէթ պիր կիւն մէյտանա շըգաճագ , օ խապիսլէր տէ ճէզաի սէզալարընը կէօրէճէքիլէր տիր :

Մատամ տը Բահօն պալկընըգտան ալըտըգտան սօնրա , օ տերէճէ մէյուս օլմուշ իտի քի , հէր շէյտէն սարֆը նագար իտէրէք , կիտիպ մանասթըրըն պիրինէ պաշընը չէքիպ օթուրմագ , վէ մէյտանտան գալգմագ արգուսընը պէյան էյլէտի . պունա իսէ Ֆրանսէն Փէվգէլատէ սըգըլըպ ,

— Պու շէյի եաբմամալըսընըգ , Մատամ : Պէօյլէ պիր շէյ եաբմաղա հագգընըգ եօգ տըր : Սիղէ օլան հագարաթը աֆվ իտէպիլիրսինիգ . լաքին խըրսըզլարըն մէսըուգաթլարընտան քէյֆը մայէշա իսթիֆատէ իթմէլէրինէ միւսաատէ իթմէք , աշըր գապահաթա պիր նէվի իշթիրաք իթմէք օլուր . պունա իսէ տիրն ու մէգհէպիլիմը տախի միւսաիտ տէյիլ տիր : Պունտան մաստա , սիզի մարագը ճիննէթէ տիւշիւրէրէք , գէվճինիլէ էօլմիւշ կիպի պէլլէթտիրմիշ օլան պիր խապիս գարըյա , Գօնթուն քէնտի գէվճէսի նամընը վէրմէսինէ թէհամմիւլ իթմէնիլ գապիլ օլամաղ : Գօնթըն սիղէ օլտն մուհապպէթի հիշ պիր գէման էքսիլմէմիշ տիր . օ եաբմա ճէնաղէ ալայը կիւնի քէնտիսինի կէօրմիւշ օլանլարըն ճիւմլէսի պէօյլէ օլտըղընա շահատէթ իտէպիլիրէր : Ելէէվմ տախի սիզի Փէվգէլատէ սէվմէքտէ օլտըղընա էմինիմ . Գօնթ չիմտի հայաթընտան ալա միւթէլէգզիլ օլամայօր . չիւնքի սիզի էօլմիւշ տէյու պէլլէմիշ տիր . Գօնթըն ալտանմըշ օլտըղընը իսպաթ իթմէք օիւզին վազիֆէնիլ տիր , Մատամ :

— Հագգըն վար , Ֆրանսէն . պէն տէ պունա գանի օլմըլմ տըր . իսպաթ իթմէլի վէ լաքին նասըլ . պիր ազ էվվէլ եօլումու քէստիրէն գարը , Գօնթըն նէզտինէ կիթմէքիլիմէ պիր վէճհ իլէ միւսաատէ իթմէյէճէք տիր :

— Գապիլ տիր . պէն տէ պունա գանի օլմըլմ տըր . քէնտի էվի օլտըղընը իտտաա իթմէքտէ օլան Մատամ Օլէնը պէլքի սիղէ միւսաատէ իթմէվ , լաքին հիւքիւմէթ մէմուրլարընա նասըլ մուխալէֆէթ իտէպիլիր . . . հիւքիւմէթ հէր եէրէ կիրէպիլիր . հիւքիւմէթ մէմուրը Գօնթը կէօրմէք վէ Գօնթ իլէ կէօրիւմէք միւրատ իտէր իսէ , հէմ կէօրիւր , հէմ տէ կէօրիւշիւր :

— Պէն տէ պիլիրիմ քի հիւքիւմէթ հէր շէյին իճրասընա միւղթէտիր տիր . լաքին իսմ ու չէօհրէթիմին աղըզլարտա կէգմէմէսի իչիւն օ տէտիյին թէտապիրի ախէրէ միւրաճաաթ իթմէքիլիի պիր վէճհ իլէ կէօգիւմէ ալտըրամայօրըմ , Ֆրանսէն :

— Աղըղլարտա կէզէճէք պիր իսմ վար իսէ, օ տա սիզին նամընըդ տէյիլ, Մարքիզ Օլէնը տը Շափիներնըն նամը տըր :

— Պիր միւտտէթ մէճնուն օլտըղըմը, վէ իքի սէնէ միւտտէթ պիր թիւ մարխանէտէ գալտըղըմը ալէմէ անլաթմալը :

— Պուռնն այպը սիզի օրայա գօյանլարա աիտ տիր. պէնիմ ֆիքրիմճէ հիւքիւմէթէ միւրաճաւթ իտէճէք օլուր իսէնիզ, հիչ պիր վէլվէլէ վէ կիւրիւթիւ չըգմազ : Հիւքիւմէթին եաբաճաղը շէյ, սիզին սաղ օլտըղընըղը Գօնթ տը Բահօնա իխպար իթմէքտէն իպարէթ օլաճագ տըր : պու խապէրի ալըր ալմագ, Գօնթըն տէրհալ կէլիսլ սիզի պուլաճաղը, վէ Մատամ տը Շափիների տախի մաղլուպ օլտըղընը հըսս իտէրէք, քէնտիսինի տիչարը աթտըրմագ վահմէթինտէն սիզի գուրթարմագ իւզրէ, ըըրթըսընը թօբլայըպ տիչարը չըգաճաղը աշիքեար տըր :

— Ա՛հ, էօյլէ օլաճաղընը պիւէմ :

— Էօյլէ օլաճաղընա հիչ շիւպհէ իթմէյինիզ :

— Վէ լաքին օ մէմուրլարը նէրէ՞տէ պուլմայը, իշին հա՞նկը ուճունտան պաշլաճալը, օրասընը պիլմէյօրըմ :

— Պու խուսուստա պէնիմ տէ մըգտարը քեաֆի մալիւմաթըմ եօգ տըր. լաքին իշի անլար սիզէ խապէր վէրիւրիմ : Պու կիւնիւք իսթիրահաթ իթմէնիզ իզթիզա իտէր, շիւնքի միւհթաճը րահաթսընըզ, եարըն իճապընը տիւշիւնիւրիւզ :

Օ կէճէ Մարի տը Բահօն կիւզէլճէ ույուսուգտան սօնրա, ֆէրտասը կիւնիւ կէօզիւնիւ աչտըգտա, Ֆրանսէնի եաթաղընըն եանընաա պուլտու :

— Գօնթէս, եանընտաքի օտատա իքի քիշի պէքլէյօր. սիզի կէօրմէք արգուսընը պէյան իթտիլէր :

— Իքի քիշի՞ մի :

— Օ՛հ, Մատամ, էմին օլունուզ քի, բէք միւտէպպիր վէ էյի աստմլարա պէնդէյօրլար, կէօրտիւյիւնիւզտէ մէճնուն օլաճագսընըզ :

— Իսմլէրի նէ՞ իմիշ աճապա :

— Էկէր իսմլէրինի սէօյլէմէկէ մէէզունիյէթ իսթիհալ իտէճէք օլուր իսէմ սէօյլէյիմ, անճագ պէնիմ միւրատըմ սիզի հայրէթտէ պըրագմագ իտի :

— Նէ իսէ, սէօյլէմէ իսթէմէմ, պէնի կիյինտիր :

Պիր միւտտէթճիք սօնրա, Մարի տը Բահօն եանընտաքի օտայա կիրիպ, քէնտի էմէքտարը սատըզը Անասթագի Կօտէն իլէ Գօնթըն խըզմէթքեարը Տօմինիքի, վէ պուլլարըն այագլարընա գաբանարագ, աղայա աղայա էլլէրինի էօբտիւքլէրինի կէօրտիւքտէ, քէնտիսի տախի աղամաղա պաշլատը :

Ժան Բօպէր օ կիւնիւ սապահ էրքէն չըզըպ կիտիպ, Անասթագի իլէ Տօմինիքի պուլմուշ, վէ քէյֆիյէթի անլէրէ տախի անլաթարագ, պէրապէրինճէ ալմըշ շիֆթիլիյէ կէթիրմիշ իտի :

Տօմինիքին հէյէճանը պիր ազ թէսքին օլտըգտա, Օլէնը իլէ Մարքի տը Սէն-Մէքզանտան զէվճէսի Գօնթէսին էօլմիւշ օլմասը խապէրինի Բարիտտէ ալտըղը սըրատա, Գօնթ տը Բահօն տիւչար օլտըղը եէէսը հալի նագշ, վէ

Բարիստէն Օվէրնեըյա գատար կէլինճէյէ տէկին կիւզէրան խոն վուգուաթը , Գօնթէսին էօլտիւլիւ խանէտէն գալտըրըլպ գապրիսթանա նասըլ նագլ օլունտըղընը , Գօնթըն արզուսը մուճիպինճէ Գօնթէսին թապուլթընըն նասըլ աշըլտըղընը վէ բահիպին քէֆինի գալտըրըպ Գօնթէսին երեզիւնիւ աշտըղը սըրատա Գօնթըն նասըլ պալըլըպ տիւշտիւյինի թաֆսիլէն հիքէայէ էյլէտի :

Գօնթէս՝ քէնտի քէնտիյէ մէզքիւր թապուլթըն իշինտէքի ճէսէտ աճապ քիմին ճէսէտի օլտըղընը տըշիւնիւր իտի :

Անասթագի Կօտէն իսէ , պիր արալըզ Օլէնբին եէնի էմէքտարլարընտան պիրիսիյէ Բարիստէ միւնասէպէթ բէյտա իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ , արա սըրա մէքգուճէնին կէրպ Օլէնբին նէ կէօնա հիյլէ վէ տէսաիս իլէ Գօնթը թահթը գապթ վէ հիւքմիւնէ ալմիշ իտուկինի , վէ Գօնթ հիշ պիր շէյի սօրմազ արամազ օլտըղընտան , Գօնթէսին հալինտէն ապա շիւպէն իթմէտիյինի , վէ ֆադաթ Գօնթ՝ իլք զէվճէսինի պիր վէճհ իլէ խաթըրընտան չըգարամայըպ , իքինճի զէվճէսինէ իսէ պիր մուհսպպէթը բէտէրանէ իլէ մէրպուլթ պուլունտըղընը , վէ Գօնթըն Օլէնբ իլէ նէ սէսէպէ մէպնի էվէնմիշ օլտըղընը խըզմէթքեարարըն պիլէ անլայամամըշ օլտըղլարընը հիքէայէ իթմէքտէ պուլունմըշ իտուկինի թարիֆ վէ պէյան իթտի :

Կէրէք Տօմինիքին վէ կէրէք Անասթագի Կօտէնին վերմիշ օլտըղլարը մալիւմաթտան Գօնթէս Մարի տը Բահօն ֆէվզէլատէ մէմուռն օլտըգտան պաշգա , Գօնթըն վուգու պուլան ճինայաթտա զիմէտխալ օլմատըղընա , վէ քէնտիսինին էօլմիւշ տէ տիրիլմիշ օլտըղը խապէրինի պիր մէմուռնիյէթ վէ մէսէրրէթը պինիհայէ իլէ թէլազզը իտէճէլինէ գանի օլտու :

Գօնթէսին նէ սուրէթլէ հիւքիւմէթէ միւրաճաթ իթմէսի լազըմ կէլէճէյինէ տաիր Տօմինիքին իրաէի թարիգ իտէճէլինէ Ֆրանսին էմին օլտըղը միսիլու , Տօմինիք տախի ճիվար գասապատա պիր ալօգաթ թանըտըղընը վէ օ ալօգաթա էմնիյէթի քեամիլէսի օլտըղընը վէ պիրինճի իհզարնամէյի լազըմ կէլէնլէրէ կէօնտէրթմէկէ միւզթէտիր իտուկինի պէյան իլէ պէրապէր , մէրգուլմ ալօգաթը կիտիպ կէօրմէք վէ Գօնթէս իլէ կէօրիւշտիւրմէք իշիւն էրթէսի կիւնիւ էրքէն ալըպ կէթիրմէք իւզրէ , շիֆթլիքտէն հարէքէթ էյլէտի :

Պէօյլէ պիր իհզարնամէի բէսմի իլէ Գօնթ՝ զէվճէսինին նէզտինէ կէլմէկէ մէճպուր օլաճաղընա , վէ Գօնթ զէվճէսինի կէօրտիւքտէ , տալանըն պաշլամաքսըզին խիթամ պուլաճաղընա Տօմինիք էմին իտի :

Տօմինիք իլէ Ֆրանսինին պէօյլէճէ հէմրէյ օլմալարընա Գօնթէս զիյատէսիլէ մէմուռնէն քէմալը թէլաշէ իլէ էրթէսի կիւնէ ինթիղար իթմէքտէ իտի :

25

Սապահըն սաաթ տէօրտիւնտէ , Գօնթ իլէ Օլէնբի համիլ օլան արապա՝ Գլէրմօնտան կէրպ , Բահօն գօնաղընըն էօնիւնտէ տուրտու :

Սապրգ Մարքիզ տը Շապինեի , տողրու օտասընա չըգըպ էլպիսէլէրինի պիլէ չըգարմագսըզըն եաթաղընըն իւզէրինէ սէրիլէրէք , խըզմէթքեարլարտան պիրիինէ խիթապէն ,

— Վալիի վիլայէթ թարաֆընտան իքի քիլի կէլտիի կիպի պէնի ույան տըրմալըսըն :

Մարքիզ Օլէնբին թարիֆ իթտիլի իքի շախս սաաթ սէքիգտէ կէլիպ , ճիվարտա պուլունան պիր լօգանթոյա րաքիպ օլտըզլարը արապայը պըրագտըգտան սօնրա , գօնաղա կէլիպ խապէր վէրտիքլէրինտէ , տէրհալ Օլէնբին նէզտինէ կիթտիլէր :

Մէրգուման իքի շախս՝ Օվէրնեը վիլայէթի վալիսի Գօնթ Ժան տ'Օգթըվիլին թային իթմիշ օլտըզը բօլիսլէր խոուկի մալիւմ տիր :

— Պիգիմ պուրայա կէլմէմիդին սէպէսլի մալիւմինիզ տիր , Գօնթէս :

— Մալիւմ տիր . . . իշթէ ալմըշ օլտըզըմ էմրնամէ :

— Նէ՞ իսմ տէրճ իթմէլի :

— Ժան Սօլէ եալընըզ . . . թէվգըֆ իտէճէյինիզ գատընըն իսմի պուտըր :

— Սէպէպը թէվգըֆինի տէ զիքր իթմէք լազըմ կէլի՞ր մի :

— Էվվէթ , Քէհլէ+էլէ ճէնէթֆէն աշլայը տէյու զիքր իթմէնիզ իգթիզա իտէր :

— Պիր մալիւմաթա տահա ինթիյաճըմըզ վար տըր :

— Հա՞նկըսը :

— Պու գարըյը նէ՞րէտէ պուլապիլիրիզ , վէ պուլուր իտէք նէ՞ վէճհ իլէ թանըյապիլէճէյիզ :

Օլէնբ եանընտաքի չանը չալըպ , Ֆրօնթէն հէման իչէրի կիրտի . Օլէնբ Ֆրօնթէնի կէօսթէրէրէք ,

— Էֆէնտիլէր , պու խըզմէթքեար սիզէ ըէֆագաթ խոուպ օ մէճնուէյի սիզէ կէօսթէրէճէք տիր . օլայա քի , օ սէֆիլէ իլէ եօլտա պիրիսի իսթիլաթ իթսին , պու խուսուստա սիզէ կիւվէնիյօրըմ :

— Օ թարաֆտան գալպինիզ րահաթ օլապիլիր , մայէթիմիզտէքի արապանըն գարուլարը անախթարը տըր . հիւքիւմէթէ խըյանէթ ճինայէթիլէ մազնուէն օլանլարը էմին պիր մահալէ նազլ էյլէմէք իւզրէ՝ եաբըլմըշ օլան արապալարտան տըր : Գլէրմօնա վասըլ օլուր օլմազ , օ մէճնուէն կիզլիճէ մահպէնէ աթըլըր , վէ քիմսէնին խապէրի պիլէ օլմազ :

Օլէնբ չէքմէճէտէն տօլուճա պիր քէսէ չըգարըպ բօլիս մէմուրլարընա թէսլիմ էյլէտի :

Բօլիսլէրտէն պիրիսի , քէսէյի ալըպ ճէպինէ եէրլէշտիրտի . մուախաւարէն Ֆրօնթէն պէրապէրլէրինտէ օլարագ , գօնագտան թէպախատ իթտիլէր :

Պուշլար գօնագտան չըգմագտա օլսուշլար , պիզ Ժան Բօպէրին չիֆթիլինէ նազլը քէլամ իտէլիմ :

Գօնթէս սաաթ օնտա Տօմինիք իլէ ալօգաթըն կէլմէլէրինէ պէքլէմէքտէ օլտըզը մալիւմիւմիզ տիր :

Սաաթօն ալիւր գաշ տագիգա գալարագ , ժան Բօպէր տըշարտան պիր
սէս ալարագ , գարունըն էօնիւնէ չըգտըղընտա , թէք աթլը պիր արապանըն
չիֆթլիյէ տօղրու կիթմէքտէ օլտըղընը կէօրտիւ : Պու արապայա րաքիպ օ
լանլար՝ Գօնթըն էսքի էմէքտարը Տօմինիք իլէ ալօգաթ իտի :

Պունտան մաստա , եօգարտան աշաղը սիյահլար կիյինմիշ իւշ քիշինին
տահա չիֆթլիյէ տօղրու կէլմէքտէ օլտըղլարընը միւշահէտէ էլլէտի :

Ժան Բօպէր պու իւշ քիշիտէն պիրիսի Ֆրօնթէն օլտըղընը թանըտը :

Պիր ազ ուզագտա պիր աղահլըզ արգասընտա տախի պիր չիֆթ — ազ
ղընճա հալվան գօշուլու պիր տիկէր արապա տուրմագտա իտի :

— Պու նէ՞ տիմէք , աճապ պունլար նէ տիմէք իսթէրլէր , — տէյէրէք
Ժան Բօպէր թէլաշընտան գուլագլարընը օվալամաղա պաշլատը :

Տօմինիք տախի աշը հալտէ պուլունմագտա , վէ ալօգաթըն չէհրէսի
իսէ աշիքէար սուրէթտէ պօղուլմագտա իտի . մէհաքիմտէ չօգ կէզմիշ օլ
մագ հասէպիլլէ , Ֆրօնթէնին րէֆագաթընտա պուլունան իքի քիշինին հալ
ու թապընտան հիւքիւմէթէ մէնսուպիլլէթլէրի օլտըղընը ֆարգ էլլէտի :

Տօմինիքին արապասը հէնուզ եիւզ ատըմ ուզագտա օլտըղը հալտէ ,
մաշիէն կէլէն իւշ քիշի չիֆթլիյին գարունսնա վասըլ օլմուլար իտի :

— Նէ՞ իսթէրսինիզ — տէյու Ժան Բօպէր սիւվալ իթտի :

— Պէնի թանըմալըսըն սէն , պէն Գօնթըն էմինի վէ էմէքտարը օլտըղը
մը պիրլըսըն . պու գաթլար՝ սէնին իւշ կիւնտէն պէրու պուրատա սագլա
մագտա օլտըղըն գարը իլէ պիր քէրրէ կէօրիւմէք իսթէրլէր :

— Պէնիմ քիմսէյի սագլատըղըմ եօգ :

— Շիմտի սագլայըպ սագլամատըղըն մէյտանա չըգար — տէտի բօլիսլէր
տէն պիրիսի . — Պիր թարաֆա տուր պագալլմ :

— Վէ լաքին նէ՞ հագգ իլէ . . .

— Սըրասը կէլիրսէ նէ՞ հագգ իլէ օլտըղընը անլարսըն :

— Իշէրի կիրմէնիգէ միւսաատէ իթմէղտէն էվվէլ անլայաճագ օլսամ օլ
մա՞ղ մը :

— Շու սուրէթլէ վագը օլան մուխալէֆէթինտէն հուսուլէ կիլէճէք նէ
թալիճի վախիմէնին քեաֆֆէսինտէն մուխալարէն մէսուլ օլուրսուն , պիւ
միշ օլսարն , չիւնքի բատիլահ նամընա օլարագ պուրայա կէլմիշիզ տիր :

Ժան Բօպէր Բաթիշահ նաֆնա սէօզլէրինի իշիտիր իշիթմէզ , քէմալը ի
թաաթլա պիր թարաֆա չէքիլիպ , իւշիւ պիրտէն չիֆթլիյէ տուլուլ իլէ ,
Մարի տը Բահօն իլէ Ֆրանսինին պուլունտըղլարը օտայա սալտըրտըլար :

Նիհայէթ Տօմինիք իլէ ալօգաթ տախի եէթիլիպ , օնլարըն արգասըն
տան իշէրի կիրտիլլէր :

Գօնթէս՝ Ֆրօնթէնին պէօյլէ իքի քիշի իլէ կէլտիկինի կէօրտիւլիւնտէ ,
եէնի պիր վագաաի միւսահիշէ գուհուր իտէճէյինի հըսս իլէ գօրգուսընտան
տիթրէմէկէ պաշլատը :

Ֆրանսին իսէ հէր չէյի կէօյլէ ալտըրարագ , ճէսուրանէ .

— Սիզ քիմսինիզ վէ նէ՞ իսթէրսինիզ — տէյու սիւվալ իթտի :

Շու սիւվալէ քիմսէ ճէվապ վէրմէյուպ , եալընըզ Ֆրօնթէն էլլէ Մա
տամ տը Բահօնու կէօսթէրէրէք , բօլիսլէրէ խիթապէն ,

— Իշթէ արատըղընըզ գարը պու տըր . . .

Բօղիսլէրտէն պիրսի իլէրի տօղրու կէչիպ , միւտէսպիրանէ պիր թա-
վըր իլէ .

— Իւչ կիւն մուգատթէմ Բահօն գօնաղընա կիտէն սի՞գմիսինիզ , Մա-
տամ :

— Էվվէթ :

— Գօնթէս իլէ կէօրիւշէն սի՞գմիսինիզ , Մատամ :

— Մարքիզ ա՛Օպրէյ տը Շավիննի իլէ կէօրիւշէն պէնիմ :

— Իքիննի նիքեահընտան մուգատթէմ Ֆիլհագըզա Գօնթէս տը Բահօն
Մարքիզ ա՛Օպրէյ տը Շավիննի թէսմիյէ օլունուր իտի : Նիհայէթ ժանն Սօ-
նիէ թէսմիյէ օլունան գարը սէ՞միսին :

Շիֆախանէտէքի խասթա պագան րահիպլէրինին պիրինին սղզընտան
իլիթմիլ օլտըղը վէ քէնտիսինէ թագմագ իսթէտիլէրի ժանն Սօնիէ իսմինի
իլիթմիլ իլիթմէզ Գօնթէս տը Բահօն տօնտու գալտը , վէ գըրմըշ աթմըշ օլ-
տըղը օ մէլուն զէնճիլըի էսարէթլէ աճապա պիր տահա՞ մը պաղլանաճաղընը
տիւշիւնմէկէ պաղլատը : Մամաֆիհի մէյուսանէ պիր գուվվէթը գալպլէ .

— Խա՛յր , պէն ժանն Սօնիէ տէյիլիմ :

— Ժանն Սօնիէ տէյիլ իսէնիզ քի՞միսինիզ :

— Գօնթ Սննիպալ զէվճէի մէյուսասը Գօնթէս Մարի տը Բահօնըմ :

— Պէն Տօմինիք , պիր լագթ Պօնթուլն էն էսքի էմէքտարանընտան օլ-
տըղըմ ճիհէթլէ , Գօնթուլն զէվճէսի Գօնթէս Մարի տը Բահօն օլտըղընը
թաստիգ իտէրիմ , — տէտի Տօմինիք :

— Պիլ տէ շահատէթ վէ թաստիգ իտէրիզ , — տէյու ժան Բօպէր իլէ
զէվճէսի Ֆրանսին իւսվէ իթտիլէր :

Բօլիս մէմուրլարը պիրպիրլէրինէ պագըպ թէսկէսսիւմ իթտէլէր :

Ֆրօնթէն իսէ , միւսթէհզիյանէ պիր գահգահա իլէ , — չօգ թօհաֆէշէյ :

— Մատամ , արապա չուրատա եագընտա պէքլէյօր , պէրապէրիմիզճէ
կէլմէնիզիլ րէճա իտէրիզ , — տէտի բօլիսլէրտէն պիրիսի :

— Պէրապէրինի՞զճէ մի կէլմէք , ասլա վէ գաթա :

— Հէր հալտէ կէլմէնիզ իգթիզա իտէր :

— Միւրատընըզ պէնի նէ՞րէյէ կէօթիւրմէք տիր :

— Պու սիւվալինիզէ ճէվապ վէրէմէյիզ :

— Թէքրար սէօյլէրիմ վէ եէմին տախի իտէրիմ քի , պէն Գօնթէս Մարի
տը Բահօնըմ :

— Օրասը պիզէ ախտ պիր մէսէլէ տէյիլ , պիզ ալմըշ օլտըղըմըզ էմրլէրի
իճրա իտէրիզ . մուգավէմէթին հիչ պիր Փաիտէսի օլամագ , սիզի ճէպրէն
կէօթիւրմէք մէճպուրիյէթինէ տիւշիւրմէքսիզին պէրապէրիմիզճէ կէլինիզ :

Շու սըրատա ափօգաթ մէյտանա աթըլըպ .

— Էֆէնտիլէր , իսթէր սիզին տէտիյինիզ կիպի ժանն Սօնիէ օլտուն , իս-
թէր քէնտի իտտասաը մուճիպինճէ Գօնթէս տը Բահօն օլտուն , անըն հուգու-
զընըն միւտաֆաա վէ մուհաֆագասընա պէն վէքիլ թալին օլունմըշ իտուկիմ .

տէն , հէր հանկը էմրէ միւսթէնիտէն հարեթէթ , իթմէքտէ խենիզ , պանա պէյան իթմէնիզի ըհնա վէ հաթթա լիւզումը թազտիրինտէ սիզի մէնպուր տախի իտէրիմ :

— Հագգընըզ վար , ինթէ էմրնամէ . թէադըզ իտինիզ , վէ նիզամը տա-
իրէսինտէ օլտըղընա սիզ տէ գանի օլուռուզ :

Ալօգաթ՝ մէզքիւր քեսաղըտըն իւզէրինէ աթփը նիկեսա հտէր իթմէզ ,
պէնզի աթըպ ,

— Բատիշահ նամընա օլարա՞ք մը . իթաաթտան պաշգա չարէ եօգ . մա
մաֆիհի իթիրազաթըմը պէյան իթմէլի իմ , — տէյու քէնտի քէնտիյէ սէօյ-
լէնտիքտէն սօնրա ,

— Պուրատա իսմի ժան Սօնի տէյու եազըմը , հալ պու քի Մատամ ,
ժանն Սօնիէ տէյիլ տիր :

— Օրասընը սիզ էմրնամէյի վերէն զաթա անլաթընը . հայտէ պազա-
լըմ Մատամ , կիտէճէք զէման կէլտի չաթտը :

— Պէնիմ գապահաթըմ նէ՞ իմիշ քի պէնի հիւքմ իտիյօրլար , պէնի պու
սուրէթլէ թէվզըֆէ գալզըլյօրլար :

Բօլիս՝ էմրնամէյի աշըպ բարմաղընըն ուճուլա Գօնթէսէ ԹէՀլիֆէլի
Ճիւնէթ քէլիմէլէրինի կէօսթէրտի :

— Նիւէ ճինէթ , եինէ ճինէթ սէօզիւ : Ա՛հ , խայընլար , ա՛հ , պու խա-
յինլէր իլլէրինի բէք ալա պիլիյօրլար . էկէր էօլմէյի թէրճիհ իթմէյէճէք օլ-
սամ , հազիգաթէն պու խայինլէր պէնի չըլտրրթաճաղլար , — տէյուպ , զապ-
թը նազապիլ պիր հիտտէթը ֆէվզէլատէ իլէ գաֆասընը տիվարա չարըպ
զըրմադ նիյէթի գաթիյէսիլլէ Գօնթէս սիլքինտի իսէ տէ , Տօմինիք հէման
իւզէրինէ աթըլըպ էլպիսէսինտէն եազալայարագ , պիր տէրէճէյէ գատար
Գօնթէսի զապթա միւզթէտիր օլապիլտի : Անճագ Գօնթէսին գաֆասը
չարմագտան սէրսէվէնտիյինտէն , քէնտիյի զայպ իտուպ , Տօմինիքին գու-
ճաղընա աթըլտը :

Բօլիսլէրտէն պիրի կէօյա պիր ալամէթը մէրհամէթ իպրազ իտէրէք ,

— Պանա գալըրոսա չու պալկընլըգտան իսթիֆատէ իտէրէք , պու պիշա-
րէ գարըյը արապայա նազլ իթմէլի , պու գարընըն հիշ գապահաթը օլմա-
տըղընա վէ ատէթա մէճնուռն իտուկինէ պէն տէ էմինիմ : Շու թարիգ իլէ
էսէֆէնիկ պիր այրըղըն էօնիւնիւ պմըլ օլուրուզ :

Տօմինիք ալօգաթըն եիւզիւնէ՞ պագտը :

Ալօգաթ իսէ պալընը սալլայարագ , բօլիսին սէօզլէրինի թաստիգ
իթտի :

— Բէք ալա , էօյլէ օլուռն , իթաաթ իտէրիմ , էկէր Ալլահըն միւրատը
պու իսէ , պու սօն ճինայէթ տէ վարսըն վուգու պուլուռն , — տէյէրէք Տօմի-
նիք՝ Գօնթէսի գալտըրըպ արապայա գատար նազլ իթմէկէ մէնպուր օլուռ :
Ֆրօնթէն՝ ժան Բօպէր իլէ Ֆրանսինէ խիթապէն ,

— Սիզէ տէ նապիհաթ իտէրիմ քի , պիր ան էվվէլ բըրթընըր թօրլա-
յըպ պուրատան չըգասընըզ , չիւնքի լազըրտը արամըգտա ամմա , էկէր պու

կէճէ պուրատա եաթապիլէճէք օլուր իսէնիզ չօգ թէաեճիւպ իտէճէյիմ :

— Հա՛ հա՛ էօյլէ՞ մի . հիչ օլմագսա սէն , ա՛ խաին , պաշգալարընըն տա ճէղասընը կէօրէճէքսին , — տէյուպ , ժան Բօպէր , սօլ էլիյէ Ֆրօնթէնի եա-
գալատը , վէ սաղ էլինէ տէ պիր տէյնէք ալըպ Ֆրօնթէնի լայըգըճա թէբէ-
լէմէկէ պաշլատը :

26

Ժան Բօպէր վար գուպիլէթի պազույա վէրէրէք , Ֆրօնթէնի տէօյտիւք-
ճէ Ֆրօնթէն հայգըրսըգճա հայգըրըր վէ բօլիսլէրի իմտատընա չաղըրըր իտի
Անճագ , պուռլար քէնտի իլլէրիյէ մէշղուլ օլտըգլարընտան , Ֆրօնթէ-
նին պաղրըղընը իլիթմէմէգլիքտէն կէլիպ , օնու ժան Բօպէրին էլինտէ պը-
րագարագ սափուշտուլար :

Նիհայէթ պիր սօն տէյնէք տահա եէլլէշտիրտիքտէն սօնրա Ֆրօնթէնին
եագասընը սալը վէրտիքտէ , պիր միւտտէթ Ֆրօնթէն սըրթ իւթիւնէ եա-
թըպ իգալտըգտան սօնրա , գալգտը վէ պիր թագըմ՝ լանէթլէր օգույարագ
սափուշտու կիթտի :

Ֆրօնթէն տախի պըրագըպ կիթտիքտէն սօնրա Տօմինիք ափօգաթ իլէ
եալընըզ գալտըգտա , քէմալը հիտտէթ վէ դազուպ իլէ .

— Իչթէ կէօղիւմիւզիւն էօնիւնտէ էն տէհչէթլի վէ էն դարիւպ պիր հագ-
սըղըզ տահա վուգու պուլտու , վէ պիզիմ տէ միւտտախէլէյէ պիր հագգը-
մըզ օլամատը . տիմէք քի պու ալէմտէ ատալէթ տէնիլէն շէյ գալմամը :

— Ատալէթ եօգ տէյիլ՝ վար տըր , լաքին չօգ տէֆա ատալէթ լայըգը
վէճհ իւզրէ իճրա օլունամայօր , վէ պէօյլէճէ տէհչէթլի ճինայէթլէր վէ
հալլէր վուգու պուլույօր . իչթէ պուռնըն տա իօպաթընը աշըգ աշըղա կէօր-
տիւք , էկէրչի սէն տէ ալտանմայօր իսէն :

— Ալտանմագ մը , նա՞սըլ :

— Էմրնամէտէ զիքը օլունան վէ ժանն Սօնիէ նամը վէրիլէն պիչարէ
գարընըն հագիգաթէն Գօնթըն իլք գէվճէսի վէ պինտէն ալէյհ ասըլ Գօն-
թէս սըլ Բահօն օլտըղընա հալա գաթիյէն էմինմիսին :

— Տիւնեա տուրտուգճա իտտաա վէ ըսրար իտէրիմ :

— Չօգ տէֆա մէմուլին զայրը օլարագ էօյլէ միւշապէհէթլէրէ թէսա-
տիւֆ օլունուր քի , ինսանըն խայալ ու խաթըրընտան կէչմէզ . օլմայա քի
պէօյլէ պիր միւշապէհէթէ սէն տէ ալտանմըզ վէ գարըմըզ օլասըն : Օլա-
պիլիր քի զայէթ մահիր վէ միւրայի պիր գարը քէնտիսինին Գօնթէս իլէ օ-
լան միւշապէհէթինտէն խապէրտար օլարագ , պուռտան իսթիֆատէ իթմէկէ
գալգըշըն :

— Պէն քէնտիմին մէվճուտ օլտըղըմա նասըլ էմին իսէմ , էօյլէ տէ ժանն
Սօնիէ տէնիլէն գարընըն Մատամ սըլ Բահօն օլտըղընա էմինիմ : Պէօյլէ եան-
լըղըզ օլմագ . պու խուսուտտա տինիմ իւզէրինէ տէ եէմին իթմէք իգթի-
ղա իտէճէք օլսա հագըրըմ :

— Սանա ինանըյօրըմ, վէ ֆագաթ տիմէք օլուր քի, պիչարէ Գօնթէսի զօրգուլաճագ տիւլմէնլէրի վար տըր :

— Շիւպհէսիզ, բէք չօգ տէհէթլի, խաին վէ զալիմ տիւլմանլարը օլմալը տըր, ամմա պուշլարը մէյտանա չըգարմագ վէ ճէղալարընը վէրմէք գապիլ օլմատըղընա թէաճճիւպ իտիյօրըմ :

— Պուշա պիր չարէ կէօրէմէտիյիմի իթիրաֆ իտէրիմ : Գօնթէսի եաւնըմըտա պըրագմըլ օլսալար, անըն նամընա հարէքէթ իտէպիլիր իտիք, օնը տա էլիմիզտէն ալտըղլարը իչիւն ետիմիզտէ հիչ պիր օլաւըմըզ գալմամըլ տըր . սէն եախօտ պէն նէ սըֆաթ իլէ հուգուգ վէ եա ճէղա մահլէմէսինտէ միւտաֆաա իտէպիլիրիզ : Պուշա եալընըզ պիր քիչինին սէլահիյէթի վար, եանի Գօնթուշ . լաքին պէօյլէ պիր ֆէսատ տօլապընը գուրան տա քէնտիսի Գօնթ օլմատըղը նէ՞ մալիւմ : Գարըսընը նապէտիտ իտէնլէր իլէ Գօնթըն միւթթէֆիզ վէ հէմրէյ օլմատըղը նէ՞ մալիւմ : Գօնթուշ թալէպի իւզէրինէ, պա էմրնամէ Գօնթէսի ալըպ կէօթիւրմէմիչ օլտուգլարը նէ՞ մալիւմ :

— Էօմրիւմ օլտուգճա պու սէօյլէտիքլէրինիզին մուղայիրինի իտտաա իտէպիլիրիմ, Գօնթուշ խալիսէթը միւճէսսէմէ օլտըղընը բանա պլիլիրիմ . Գօնթէսի սէվմէք տէիլ, ատէթա օնա թաբար իտի . վուգուլաթը հաղըրէտէն մալիւմաթը օլմատըղընա էմիւնիմ, — տէտի Տօմինիք :

— Պուշըն իլէ պէրապէր Մատամ տը Բահօն իւչ կիւն մուգատտէմ գօնաղա կիթմիչ իսէ գօվուլմուչ :

— Գօնթուշ օնտան տա խապէրի եօգ տըր :

— Գապիլ մի տիր, պուշա ինանըլը՞ր մը :

— Սէն տէ պէնիմ կիպի, Մարքիզ տը Շապինեհինին Գօնթու ատէթա թահիթը հաճղտէ կիպի պիր հալտէ թէվգըֆ իթմիչ օլտըղընը պիլէճէք օլսան, սէն տէ ինանըրսըն :

— Տիմէք քի քէնտիսինին տէ միւլթէրէք օլտըղը զանն օլուշան խապաւսաթտան խապէրտար օլաճագ օլսա, Գօնթ ագլընը զայ իտէճէք տիր :

— Շիւպհէ՞ մի իտիյօրսըն :

— Օ հալտէ եալընըզ պիր թէտպիր գալըր, եանի Գօնթա իչի անլաթմալը, վէ պիլիմ իլէ պիլիթթիֆագ տալաճը օլմասընա չալըլմալը :

— Անլաթմալը ամմա նա՞սըլ :

— Օ սէնին իիին, սէն Գօնթու կէօրէմէ՞գմիսին, Գօնթ իլէ կէօրիւչէմէ՞գմիսին :

— Գօնթուշ եանընա կիթմէմէ միւսաատէ իթմէյօրլար քի, կիտէյիմ կէօրէյիմ, օ ալչագ Ֆրօնթէն շիմաի կիթմիչ այաղը թօզույլա վուգուր հալի Մարքիզ տը Շապինեհիյէ հիքեայէ իթմիչ, վէ էն պէօյիւք տիւլմէնլէրինտէն պիրի տէ պէն օլտըղըմը անլաթմալը տըր :

— Գօնթ տը Բահօնա եագսանըզ, նա՞սըլ օլուր :

— Մէքթուպըմ Գօնթտան էվվէլ Մարքիզին էլինէ կէչէճէյինէ շիւպհէմ եօգ :

— Էօյլէ իսէ պօշուէն եօրուումայալում, վազ կէշէլիմ վէսսէլամ :

— Վազ կէշմէ՞ք մի, էօմրիւմ օլտուգճա պէօյլէ պիր նատանլըղը քէն-տիմէ պֆօվ իտէմէմ :

— Օ հալտէ սէն պիր թէտպիր տիւշիւն տէ, պանա պիլտիր, եօգսա պէնիմ էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ :

— Նէ՞ տիպէք, պանա հիշ պիր նասիհաթ վէ՞րէմէզմիսինիզ, պիր թարիգ իրաէ իտէ՞մէզմիսինիզ :

— Սանա եալընըզ պիր նասիհաթում վար, եանի Գօնթէսի հանկը մահ-պէսէ կէօթիւրմիւշ օլտըզլարընը սօրուպ անլամալըսըն, չիւնքի էկէր իզքնի դայպ իտէճէք օլուր իսէք պիր տահա պուլմաղա խայլը զահմէթ չէքէրիզ :

— Հագգըն վար, պէնիմ ագլըմ պաշըմտա տէյլի, հիշ պիր շէյ տիւշիւն էմէյօրում, իսապէթ քի սէն պուրատասըն . . . — տէյէրէք Տօմինիք սէօղիւ-նիւ քէսիպ, Ժան Րօպէրի չալըրտը :

Ժան Րօպէր հէման գօշուպ կէլտի :

— Պուրատա աթ վար, տէյի՞մ մի :

— Սաբանա գօշտուղում աթլարտան վար, տէօրթ թանէ, պիր տէ իւշ եաշընտա պիր թայում վար :

— Էօյլէ իսէ վագըթ դայպ իթմէյէ կէլմէզ, պիրատէր, հէման թայլըն իւ-զէրինէ աթլա, վէ Գօնթէսի կէօթիւրէն արգասընտան եէթիշ, վէ վէլվ քի տիւնեանըն օպիր ունուէն կիթսէլէր արգալարընը պըրագմա, էկէր եօլտա հայվանըն կէպէրէճէք օլուր իսէ, թէլաշ իթմէ, թէսարուֆ իլէ թօբլամըշ օլտըղում ագչէ իլէ պէտէլինի էօտէրիմ, — տէտի Տօմինիք :

— Օ ճիհէթի տիւշիւնմէմ, Ֆրանսինի պիր քէրրէ էօբէյիմ, աթըն, եու-լարընը թագայում վէ հէման եօլա չըգայում, եարում սաաթտան արապայը եագալարում :

— Ավտէթինտէ հէման էվէ կէլիպ, ալմըշ օլտուղըն մալիւմաթը պանա վէրմէլիսին, — տէտի ավօգաթ :

— Բէք ալա, — տէյուպ պէշ տագըզտ սօնրա Ժան Րօպէր աթընա պինէ-րէք, տօլու տիզկին եօլա տիւշտիւ :

Ժան Րօպէր չըգտըգտան իքի սաաթ սօնրա, գօնաղըն քէթլալտասը չիֆթիլիէ կէլիպ, օ ագլամը չիֆթիլիքտէն չըգմալարը իզթիզա իթտիյինի Ֆը-րանսինէ թէպլիշ էյլէտի :

Օ սըրատա Տօմինիք իլէ ավօգաթ հէնուզ կիթմէմիշ օլտըզլարընտան, Տօմինիք՝ Ֆրանսինէ խիթապէն,

— Պիզիմ էվէ կէլ, Ֆրանսին, զէվճին Ժան Րօպէր կէլինճէյէ տէկին պիզ-տէ գալըրսըն, սօնրա նէ՞ եաբաճաղըմըղը տիւշիւնիքիւզ :

— Ուֆագ թէֆէյիմի, էշեալէրիմի նէ՞ եաբայում, — տէտի Ֆրանսին :

— Օնլարը սանա վէրրիլէր, — տէտի ավօգաթ, — պէն իշին օ ճիհէթիլի տէրէօհտէ իտէրիմ, եարըն պիրիսինի կէօնտէրի, սէնին մալլէրինի իսթէ-րիմ, վէ էկէրշի թէպիւմ իթմէկէ մուխալէֆէթ իտէն պուլունուր իսէ, հէ-ման արզուհալը տայարում, — տէյու իլավէ իթտի :

Ֆրանսին աղլամաղա պաշտար, իւշիւ պիրտէն պիր արապայա պենիպ չիֆթլիքտէն չըգտըլար :

— Թէւաշ իթմէ գըզըմ, Ալլահ պիգիմ կիպի էհլը ըրզ առամարըն հա միսի տիր, եինէ պու չիֆթլիքէ կէլրսին, վէ պէլքի մէմուլ իթտիյինտէն զիյատէ եագըն վագթտա կէլրսին, եանի պիգիմ սէվկիւլիւ Գօնթէսիմիզ, իշի թէսվիյէ իտէր իթմէզ կէլրսին :

— Հալա իւմիտ իտիյօ՞մըսընըզ . . .

— Շիւպէսիզ քի իւմիտ իտիյօրըմ, նէ օլանաղընը տահա պէն տէ քէս տիրէմէյօրըմ, անճագ բէք եագըն վագթտա հէր քէսին հագգը եէրինի պուլ լանճաղընը հըսս իտիյօրըմ :

Ֆրանսինին աղլամասը քէսիլտի :

Էրթէսի ազլամ Ժան Բօպէր ալտէթ իլէ, բօլիսին արապասընըն Գլէր մօնտան էօթէյէ կիթմէտիյինի, վէ պիր տահա տիշարը սալը վէրիմէմէք իւզրէ Մատամ տը Բահօնըն ճիւնէթը միւհլիքէ սէրրիշթէսիլյէ, հիւքիւմէթ հապսխանէսինէ իլգա իտիմիշ օլտըղընը, վէ պու մալիւմաթը քէնտի հէմ չէհրիսի օլան թօմրուգճու պաշընտան ալմըշ իտուկինի պէյան էլլէտի :

Ժան Բօպէրին շու իֆատէսինտէն իթիպարէն, Տօմինիք խապ ու րահաթը պէր թարաֆ իտէրէք, հէր կէօնա ֆիթնէ վէ ֆէսատըն իսթիմալիյլէ, Գօնթ Աննիպալ իլէ պիր քէրրէ կէօրիւշէպիլմէքիլիին չարէսինի տիւշիւնմէկէ պաշլատը :

Անճագ նէ գատար տիւշիւնտիւ իսէ պիր չարէ պուլամատը, գօնագ տաքի խըզմէթ ճիլէրին մըգտարընը րանա պիյտիյինտէն, մէրգումանըն խա պէրի օլմագսըղըն Գօնթըն տաիրէսինէ գատար կիրէպիլմէք միւմքին օլամա տըղընա, վէ հաթթա կիրէպիլմէք օլսա տախի գարշըսընա Օլէնք չըգըպ, իֆատէի մէրամ իթմէկէ միւսաատէ իթմէքսիլիին քէնտիսինի տէրհալ տիշարը աթտըրանաղընա գանի օլմուշ իտի իսէ տէ, Գօնթէս Մարի տը Բահօն մահ պէստէ մէթրուքէն գալմըշ զանն իտէրէք մէյուս օլուպ, հագիգաթէն չը տըրթաճաղը ճիհէթլէ իլին պիր ան էվվէլ էօթէսինտէն պէրի կէլմէք իճապ իթտիյինի տէ թէֆէքքիւր իտէր, վէ պու տիւշիւնճէլէր պիր մարաղը միւհլիքտէն զիյատէ Տօմինիքի էրիթիւր պիթիլիւր իտի :

Նիհայէթ պիր գաշ կիքն սօնրա Տօմինիքին սըֆաթընտա պիր ըէմնագ բէյտա օլուպ, էլինի ալնընա վուրարագ քէնտի քէնտիլէ,

— Պուլտոււմ, պուլտոււմ, վագըա տիլանէճէ հարէքէթ տիր ամմա, պէօյլէ տիվանէճէ հարէքէթլէրին նէթիճէսի չօգ տէֆա խայրը օլուր : Պու ազլամտան իլէ պաշլամալըյըմ :

Ազլամ օլտու, գարանլըզ պպստը, մահիթապ ըլըղը օլմատըղը վէ կէօ յիւն եիւզիւնիւ գաթը պուլուլթլար գարլամըշ օլտըղը ճիհէթլէ, օրթալըզ քէսմիլէն գարարմըշ իտի :

Բահօն գօնաղընըն պաղչէսինին գաբուսընը ուսուլինի պիլէն քիմսէ տը չարտան աշապիլմէյինտէն, Տօմինիք մէզքիւր գաբույը աշըպ սէսսիդճէ ի չէրի կիրտի, վէ աղանլը պիր եօլտան խանէյէ տօղրու իլէրլէտի :

—Կէճէլէրի սէրպէսթ պաղչէյէ սալմէրիլէն քէօթէլէր , կիւրիւթիւիւ իշիթօթիլէրինտէ հաժլամաղա պաշլատըլար իսէ տէ , Տօմինիքին եանընա եազլաշտըզլարընտա , քէնտիսինի հէման թանըտըզլարընտան , իւզէրինէ աթըլըպ բարչալայաճագ եէրտէ , էլլէրինի եալամաղա պաշլատըլար :

Տօմինիք քէնտի քէնտիյէ , —Շու հայվանլարտա ինսանլարըն բէք չօղընտան զիյատէ տուլղու վէ մէրհամէթ օլտըղը վէ էսկի տօսթլարընա ասլա պիր Փէնալըզ իթմէք նիյէթլէրի օլմատըղը աշիքեար տըր . եիւրէլէրինտէ խայինլը վէ նանքէօրլիւք էսէրի օլմատըղընա վէ Մարքիզ տ'Օպրէյ տը Շավինեի տէնիլէն գարըյա ասլա պէնգէմէտիլէրինէ շիւպէէ եօգ , —տէյիպ եօլունա տէվամ իթտի :

Պէօյիւք հաժլունըն էօնիւնէ վասըլ օլտըգտա , Տօմինիք տուրտու , էվին եիւզիւնտէ իլք զաթտաքի իքի բէնչէրէտէն ըլըզ կէօրիւնիւր իտի : Պու բէնչէրէլէր Գօնթ տը Բահօնըն տաիրէսինին բէնչէրէլէրի իտի :

Տօմինիք խըզմէթ քեարլարըն տաիրէսիյէ ախըրլարըն արգասընտա , պաղչէյէ միւթէալիլք ալաթ վէ էտէվաթը վէ աղաճլարըն պուլունմասը իշիւն իսթիմալ օլունան էյրէթի նէրտիւպանլարըն պուլունտըղը տէպպօյա կիտիպ , եօզլայա եօզլայա էն ուզուն նէրտիւպանը այըրըպ վէ օմուզունա եիւլէնիւպ էվին էօնիւնէ կէթիւրտի , վէ Գօնթուն տաիրէսինին էօնիւնտէքի թէրաւրացայա տայաթտը :

Տօմինիք՝ շու կիտիշ կէիլինտէն քիմսէնին ույանմամըլ օլտըղընա էմին օլմագ իւզրէ , պիր միւտտէթճիք ինթիզարտան սօնրա , նէրտիւպանտան եօգարը չըգըպ , թէրացայա աթլատը , վէ բէնչէրէնին էօնիւնէ կիտէրէք , օտանըն իշէրիսինէ պագտը :

Գօնթ Աննիպալ իլէ Օլէնք՝ իւզէրինտէ մօմ եանմագտա օլան պիր մասանըն էօնիւնտէ եալընըզա օթուրմուշլար իտի . իքիսի տաիի սէօզ սէօյլէմէմէքտէ իտի :

Աննիպալ՝ սըրթընը բէնչէրէյէ չէվիրմիշ օլտըղընտան , Տօմինիք՝ եիւզիւնիւ կէօրէմէմէքտէ իտի իսէ տէ , Գօնթըն նազարը՝ տիվարտա ասըլը օլան վէ իւզէրի սիյահ էօրթիւ իլէ էօրթիւմիւշ պուլունան պիր թասվիր իւզէրինէ տիլիլմիշ օլտըղընը Տօմինիք քէշֆ իտէպիլմիշ իտի :

Մէզքիւր թասվիր , Գօնթըն իլք զէվճէսի Գօնթէս Մարի տը Բահօնըն րէսի իտի :

Տօմինիք քէնտի քէնտիյէ , —Տահա Մարիյի ունութմամըլ , հալա միւքէտտէր տիր . . . հալա անը սէվիրօր :

Օլէնք իսէ տէրին տիւշիւնճէլէրէ տալմը , վէ չէհրէսի էօյլէ պիր հալը հիւզն իլթիմալ քէսպ իթմիշ իտի քի , էշքեալընըն նէզաքէթ վէ գէրաֆէթիւնի քեամիլէն իխալ իթմիշ իտի :

Իքի գաշընըն արասընտա պիր չուգուր բէյտա օլմուշ , վէ կէօլլէրի պիւսպիւթիւն գարարմըլ իտի :

Տօմինիք եինէ քէնտի քէնտիյէ ,

—Իլէմիշ օլտըղը ճինայէթ վէ գապահաթլարը տիւշիւնիյօր օլմալը . Օ-

լէնքի եղէն լէմը զամբի տէյիլ տիր , անճագ գորգու տըր . . . կէօզիւնիւն
էօնիւնտէ աչըմըզ օլան կիրտապը կէօրիւյօր . . . վէ չու կիրտապա տիւշմէք-
տէն գորգույօր . . . տիթրէյօր . . .

Եարըմ սաաթ տահա կէչտի :

Տօմինիք տըգգաթըն էլտէն պըրագմայըս , ասլա հարէքէթ իթմէմէքտէ
իտի :

Օտանըն գաբուսը աչըլըս , էլինտէ պիր մօմ թութմուշ , պիր խըզմէթ-
ճի գըզ կէօրիւնտիւ :

Օլէնք տէրհալ աչաղա գալըզս Գօնթըն անընտան էօրտիւ , վէ խըզ-
մէթճիլլէ պէրապէր քէնտի օտասընա չէքիտի :

Այնը վագթտա Գօնթըն ուշաղը ասխի քէմալը ինթիրամ իլէ իչէրի կի-
րիս , Գօնթըն էմրինէ ինթիգար էյլէտի . Աննիպալ պիր իշարէթլէ ուշաղըն
կիթմէսինի էմր էյլէտի , վէ եալընըզ գալտը :

Տօմինիք ինթիյաթէն եինէ հարէքէթէ պաշլամատը :

Գօնթ օթուրտուղու սանտալիլտէն գալըզս , օտասընըն գաբուսընը
իչէրտէն քիլիտլէտիքտէն սօնրա եափաշճա թասպիրին էօնիւնէ կէլիս , էօր-
թիւսիւնիւ գալտըրտը :

Աննիպալ պիր միւտտէթճիք թասպիրէ պագաըգտան սօնրա , էօնիւնէ
տիլ չէօքտիւ . տուտագլարը հարէքէթ իթմէքտէ իտի . կէօզլէրինտէն եաշ
ադմաղա պաշլատը :

— Ենմտի թամ սըրասը տըր , — տէյիս , Տօմինիք բարմագլարընըն ուճու
իլէ ճամը ուրտու :

Գօնթ տը Բահօն հէման արգասընա տէօնիւս պագտը իսէ տէ , չըգան
կիւրիւթիւյիւ պիր կէճէ գուշունըն գանատընըն ճամա տօզուճմուշ օլմասը-
նա համլ իտէրէք , եինէ էսկի վագիլէթինի ալտը :

Տօմինիք թէքրար ճամը վուրտու :

Գօնթ անլայամատըղը պիր չէյ վուգու պուլմագտա օլտըղընը հըսս ի-
տէրէք , մասանըն իւզէրինտէքի մօմու ալըս բէնչէրէյէ տօղրու եագլաշտը ,
վէ մօմըն ըղըղը սայէսինտէ տիշարտա գարանըգտա ինսան չէքլինտէ պիր
չէյին աչագտա տուրտուղընը կէօրտիւ :

Գօնթ՝ քէնտի քէնտիլէ ,

— Պու առամ խըրսըզ օլամագ , էկէրչի ֆէնալըզ իթմէք նիյէթիլլէ կէլ-
միշ օլսա իտի , ինթիյաթքեարանէ տափրանմաղա պու գատար դայրէթ իթ-
մէզ իտի , — տէտիքտէն սօնրա , բէնչէրէյի աչըս , սէօզէ պաշլայանագ իքէն ,
Տօմինիք՝ Գօնթա սըրա պըրագմայըս ,

— Պէն իմ , Գօնթ , պէն Տօմինիք , միւսաթտէ իտինիզ տէ իչէրի կիրէյիմ ,
անճագ Ալլահ աչըղնա եափաշ լագըրտը իտինիզ :

— Սէն մի , Տօմինիք , պու վագըթ վէ պու սուրէթլէ պուրայա նա՛սըլ
կէլէպիլտին , պէօյլէ տուփար աշարագ պուրայա կէլմէքլիլին մանէասը նէ՝
տիր :

— Մանասը չու տըր քի , Գօնթ՝ հէր հալտէ սիգին իլէ կէօրիւշմէքլիլիմ
իգթիզա իթմիշ տիր :

— Կիւնտիւզ վազթը պէօյիւք դարուտան կիրէրէք կէշմէ՞զ մի իտին :

— Խա՛յր , Գօնթ :

— Նիթիւն :

— Զիւնքի կիւնտիւզ կէսէ իտիմ , եանընդա կէլմէ կէ միւսաատէ իթմէ-
յէճէ քլէր իտի :

— Մէքթո՞ւս տա մը եազամազ ըտըն :

— Օ տա օլամազ ըտը , մէքթուպըմը տա վերմէզլէր իտի :

— Պուէլարը քի՞մ եաբըյօր :

— Մատամ լա Մարքիդ տը Շափինէի :

— Եանի Գօնթէս տը Բահօն եաբըյօր տիմէք իսթէրսին :

— Սէօյլէտիյիմ նէ իսէ անը տիմէք իսթէր իտիմ . Գօնթէս տը Բահօն
եալընըզ պիր թանէ տիր . . . իշթէ չու , — տէյէրէք Տօմինիք էլիյլէ տուվար-
տաքի րէսմի կէօսթէրտի :

— Տօսթում , հըսս էյլէտիյին քէտէրտէն զիհնին բէրիչան օլմուշ , հա-
յաթըմըն իլք րէֆիգասը օլուսլ , պէնիմ հէր կիւն կէօզ եալըմը տէօքտիւ-
րէն , վէ էօմրիմ օլտուգճա տա տէօքտիւրէճէք օլան նազը վէ ազիզ Մա-
րինին վէֆաթընտան տօլայը հըսս էյլէտիյին անը , սանա՛ Մատամ տը Շա-
փինէին պէնիմ դարմ օլտըղըմը ունութտուրմուշ օլմալը :

— Էսթազֆրուլահ , Գօնթ . պէն հիչ պիր շէյի ունութմամ . սիզսինիզ
քի պիր շէյստէն խապէրինիզ եօք տըր . Մարքիդ տը Շափինէի սիզին պէվճէ-
նիզ տէյիլ տիր , պոււնըն տա սէպէպի՛ սէպէսլէրին էն ազամը տըր , եանի
սէպէպի չու տըր քի , Գօնթէս Մարի տը Բահօն հալա սաղ տըր , իշթէ
պոււնը խապէր վէրմէք իշիւն պուրայա պու վազըթ վէ պու սուրէթլէ կէլ-
միլիմ տիր :

Աննիպալ Ֆէվգէլատէ պիր հայրէթլէ վէ հաթթա զիյատէ պիր թէլաշ
իլէ էմքի էմքէտարը Տօմինիքին եիւզիւնէ պազըպ , մէրդուճըն պիւսպիւթիւն
իլլէթը ճիննէթէ միւպթէլա օլմուշ իտուկինէ քէնտինճէ զարար վէրմէքտէ
իտի :

Տօմինիք իսէ սէօզիւնէ տէվամ իլէ ,

— Շու արալըդ , պէլքի քէնտի քէնտինիզ պէնիմ տիվանէ օլմուշ իտու-
կիմէ դարար վէրմէքտէսինիզ . պէօյլէ տէ օլսա առա թէաճիւսլ իթմէմ ,
չիւնքի պէն տէ սիզին եերինիզտէ օլտամ էօյլէ զանն իտէր իտիմ . . . պոււնըն
իլէ պէրապէր վէրմիշ օլտըղըմ խապէր , բէք սահիհ պիր խապէր տիր . սիզի
պիր տուզաղա տիւշիւրմիւշլէր , Գօնթէս Մարի տը Բահօն էօլմէմիշ սաղ տըր ,
վէ էճտատընըզըն մէտֆոււն օլտըղը մահզէնտէ պուլոււնան նաաշ , նամալիւմ
պիր դարընըն նաաշը տըր : Հաշա պէն չըլտըրմամըլըմ տըր , վէ սէօյլէտիք-
լէրիմ զայէթ սահիհ տիր . հաթթա պէօյլէ օլտըղընա տա զայէթ էմինիմ .
եէտիմտէ իսպաթ տա վար տըր , վէ պիր ազտան պու իսպաթը տա իպրազ
իտէրիմ :

Տօմինիքին իֆատաթը վազըասընտան , Գօնթ եըլտըրըմ չարբմըշ կիպի
տօնուպ գալըսլ , պիւսպիւթիւն չալըրտը իսէ տէ , հէնուզ ինանմամազտա ի-

տի : Սանտալիյէնին իւզէրինէ տէ՛վրիւիւ տիւշտիւ , պէնզի քեամիլէն ուշտու , էլէրի գիլարը տիթրէմէքտէ իտի :

Տօմինիք տէրհալ պիր գատէհի շիտտէթլէ տօլտուրուպ , Գօնթա վէրթի վէ Գօնթ տախի պիր համատա գատէհի պօշալթտը :

— Մէյուսիյէթէ գարչը մուգավէմէթ իթտիյինիզ միսիլու մէսէրէթէ գարչը տախի մուգավէմէթ իտինիզ, Գօնթ . իլէրուտէ գուվվէթէ իհթիյաճընըզ օլաճագ տըր . չիւնքի միւտհիշ պիր մէյտանը միւնագաշայա աթըլըպ , մուգապէլէ իթմէնիզ լազըմ կէլէճէք տիր :

— Քիմի^օ իլէ ուղրաշաճաղըմ :

— Քիմի^օ իլէ մի , քիմի իլէ օլաճագ , Մարքիզ Օլէնը տը Շափինեի իլէ :

— Տիմէք քի օնըն իապէրի վար :

— Մարքիզ հէր շէի պիրի , Օլէնը վէ քէնտի ֆաիլի միւշթէրէքի օլտըղը տէրքեար օլան Մարքի տը Սէն-Մէքքան պու ճինայէթի թասավուր վէ իճրա իթմիլէր տիր : Շու սըրատա վէ հաթթա պիր միւտտէթտէն պէրու սիզ խապէրինիզ օլմագաղըն մահպուսսընըզ : Մարքիզ սիզին էթրաֆընըզա թէճաւուզը զայրը միւմքին պիր սէտտ չէքմիշ տիր . կէօզլէրինիզ կէօրմէմէքլիլի , վէ գուլազլարընըզա իլիթմէմէքլիլի էմը իթմէքտէ տիր . . . սիզի ալէմը իլսթիլաթտան սըրըպ պիր թարաֆա ալմըշ տըր . քիմսէ սիզին եռնընըզա եագլաշամագ : Պուստան պիր հաֆթա մուգատտէմ , շու իգամէթ իթմէքտէ օլտըղընըզ գօնազա Գօնթէն Մարի հուգուզընը թալէպ իթմէկէ կէլիլ տիր . լաքին Մարքիզ տիշարը աթտըրմըշ տըր . պուսնըլա իքթիֆա օլուսմայըպ , իւշ կիւն սօնրա , Մարքիզ Օլէնը իսթիհալ իթմիլ օլտըղը պիր էմրնամէ իլէ , պէնիմ կէօզլումիւն էսիւնտէ Ժան Բօպէրին խանէսինտէ Մատամ տը Բահօնը թէվզըֆ իթտիրիպ , բօլիս մէմուրլարը մարիֆէթիլլէ սիւրիւքլէնէ սիւրիւքլէնէ կէօթիւրիւիւպ , Գլէրմօնտա մահպէսէ աթըլմըշ տըր : Պու վուգուաթլար օլույօր պիթիյօր , վէ սիզին խապէրինիզ եօգ . Գօնթ չիմտի կէօրիւյօրմը՞օնըզ քի Մարքիզ տը Շափինեի սիզի քէօր վէ սաղըր իթմիլ տիր :

Գօնթ Աննիալ՝ Տօմինիքին շու սօզլէրինի իլիթտիքտէ , պէնզի քեամիլէն ուշտու , վէ տուտագլարը տիթրէմէկէ պաշատը :

— Շու իպրազ իտէճէյին իսպաթլար հա՞նկըլար տըր : Սէօյլէ պագալըմ , Տօմինիք :

— Տիւնէյինիզ, Գօնթ , — տէյուպ , Տօմինիք պիլտիքլէրինի հանի Գօնթէն Մարի տը Բահօնըն պիզգաթ կէլտիինի , աւլատըղընը , պուլտըղընը վէ չիւպհէ իթտիյինի եէկեան եէկեան հիքեայէ իտուպ պիթիթաթտէ , Գօնթ տը Բահօն հիշ ճէվապ վէրմէքսիզին , հէման սիւհ տօլապընա տօղրու կիտիպ , վէ պիր գամա ալըպ , ույգուսընտա կէզէն քէնտինտէն սիլխասլէր քիմսէ կիւսի օտանըն գաբուսընա տօղրու կիթտի իտէ տէ , Տօմինիք արգասընտան կիտիպ վէ Գօնթը թէվզըֆ իտուպ ,

— Նէ՞րէյէ կիտիյօրտընըզ, Գօնթ , — տէքի :

— Իհզագը հաշգ իթմէյէ կիտիյօրմ :

— Եանի Մարքիզի էօլտիւրմէկէ՞ մի կիտիյօրտընըզ :

— Եվէթ :

— Մարքիզէ պու սուրէթլէ միւնադաթ օլունմամալը տըր . . . Մարքիզի սիզ քէնտի էլինիզլէ վուրմամալըսընըզ . . .

— Նի՞չիւն :

— Զիւնքի Մարքիզին էօլմէսի հէր նէ գատար հագգլը օլաճագ օլսա , ալէյհինիզտէ պիր մահըրլմիյէթի ինթաճ իտէպիլէճէյինտէն , Գօնթէսին սէլլամէթլինի թէհլիքէյէ տիւշիւրէպիլիր . շուրասը տա վար քի , Մատամ տը Բահօնա քէնտի մէշրու մագամընը իատէ իթմէք իչիւն Մարքիզլին հէր շէյի ազղըյլա թագըրիր իթմէսի իգթիզա իտէր :

— Իշթէ պէն տէ պուչաղը պօղազընա տայաթըր վէ հէր շէյի թագըրիր իթտիրիրիմ :

— Օ հալտէ Մարքիզին իտէճէյի թագըրիր , մէճպուրի պիր թագըրիր օլաճաղընտան , թէհլիքէ վէ գօրգուտան գուրթուլուր գուրթուլմաղ թագըրիրինի թէքզիպ տէ իտէճէյի տէրքետար տըր : Խա՛յըր , խա՛յըր , միւմքին մէրթէպէ ուզուն պիր միւտտէթ , Մարքիզին էմնիյէթլինի սէլպ իտէճէք հարէքէթտէ պուլունմալընըզ քի , ալտանսըն տուրսուն : Պիր քէրրէ էմնիյէթսիզլիկէ վէ շիւպհէյէ տիւշէճէք օլուր իսէ , եէնի եէնի հլլլէ վէ տէսաիս թէրթիպ իտէր , վէ եէնի եէնի տուզագ վէ տօլապլար գուրապիլիր . պունլարա վադըթ մէրմէյէճէք օլուր իսէնիզ , զալէպէ իտէճէյինիզ մուհագգագ տըր : Գապահաթլընըն միւնազաթընը թէրթիպ իթմէգտէն մուգատտէմ , մազլումէ Գօնթէսի գուրթարմանըն չարէսինէ պաղընըզ :

— Հագգըն վար , Տօմինիք , հէր շէյաէն էվլէլ Մարի գուրթուլմալը տըր , լաքին տէհշէթլի պիր րույա կէօրմիւշ կիպի իմ . . . ազլըմ ապլա պաշըմտա տէյիլ . . . նասիհաթա միւհթաճըմ . . . սէօլէ նէ՞ եարալըմ :

27

— Նէ՞ մի եարմալը , հէման Գլէրմօնա կիթմէլի :

— Տէրհալլ էվլէթ , հայտէ պէնիմ էսկի էմէքտարըմ , հայտէ պէնիմ էսկի տօսթըմ , հայտէ կիտէլիմ , —տէյուպ Գօնթ թէքըրար գաթույա տօղրու կիթտի :

Տօմինիք պու տէֆա տախի Գօնթու թէվզըֆ իտէրէք ,

— Օ՛հ , Գօնթ , օրատան տէյիլ :

— Նի՞չիւն :

— Գօնաղըն իչինտէն չըգաճագ օլուր իսէք խըզմէթքետրլար ույանըրլար տույարլար , Մարքիզ տախի կիթտիյինիզի տույապիլիր :

— Վարսըն տույսըն , չըզըպ կիթմէքլիյիմէ մանի օլապիլի՞ր մի :

— Մանի օլմաղա դալգըշմալ , վէ լաքին նէ մագսատա կիթտիյիմիզի տույուպ օնա կէօրէ թէտպիր իթթիխագ իտէր . պէն պիր էյրէթի նէրտիւպանտան չըզըպ կէլտիմ , եինէ այնը նէրտիւպանտան էնէր կիտէրիզ , օլմա՞ղ մը . վազըա եօլումուզ պիր ազ սարբ տըր , լաքին իհթիյաթը էլտէն պը-

բազմապաճառ օլուր իսէք, պիր թէհլիքէյէ միւսատըֆ օլմայըզ : Պէն շիմտի տաիրէնին գարուլարընը չիֆթէ անախթար իլէ քիլիտլէրիմ, եարըն սապահ խըզմէթքեար կէլէճէք օլուր իսէ, սիզի ույույօր զանն իտէրէք, սաաթ օնա գատար գարուլը զօրլամաղա ճէսարէթ իտէմէզ . մատամ քի սաաթ տահա օն պիր տիր, խայլը վադթըմըզ վար տիմէք տիր : Մարքիզ ույգուտա իքէն, պիզ Գլէրմօնա եադլաշմըշ օլուրուզ . զանն իտէրիմ քի աթըլա կիթմէմիզէտէ պիր մահզուր եօզ տըր :

— Խայլը, հիշ պիր մահզուր եօզ տըր, ֆիլվագը խայլը իթիյարլատըմ, խայլը զայիֆլէտիմ . . . խայլը զահմէթ վէ մէշագգաթ չէքտիմ, անճագ պէօյլէ պիր քէրթէտէ գուվլէթ վէ ճէսարէթ քէսպ իտէճէյիմէ չիւպհէմ եօզ :

— Օ հալտէ իքիմիզին տէ ճէպլէրի նէ գատար աթուռն ալապիլի իսէ, տօլտուրընըզ, հէման եօլա չըդաւըմ :

Տօմինիք՝ տաիրէնին գարուլարընը էյիճէ քիլիտլէմէքլէ մէշղուլ օլտըղը սըրատա, Աննիպալ տօլապըն պիրինտէն ճէսիմ պիր մէպլաղ իլէ պիր թագըմ նագտ մագամընտա էսհամ ալըպ ճէպլէրինէ եէրլէտիրտիքտէն սօնրա, Գօնթ իլէ Տօմինիք պիլա մանիա սէսսիզճէ բէնչէրէտէն աշաղը էնտիլէր :

Տօմինիք թէքրար նէրտիւպանը եիւքլէնիպ, ալտըղը եէրէ կէօթիւրտիւ պըրագտը, վէ մուսխիսարէն պիր ֆէնէր եագըպ ախըրա կիթտի :

Ախըրտա սէիսլէրտէն պիրի ույանըպ, խըրսըզ կէլմիշ զանն իտէրէք, պաղըրըմաղա պաշլատը :

Գօնթ տը Բահօն հէման մէյտանա աթըլըպ,

— Էկէրչի պէնի պու կէճէ կէօրմէմիշ օլուր իսէն, սանա պէշ ալթուռն միւքեաֆաթ վէրիլիմ, եօզ էկէր աղընը աշաճագ օլուր իսէն գօվարըմ, հանկը ճիհէթի իսթէր իսէն ինթիսապ էթ :

Սէիս սիւքիւթ իտէճէյինէ տաիր եէմին իթտիքտէն սօնրա, Գիւլէ իլէ Մէրուրը տէրհալ հազըրլատը :

Աննիպալ իլէ Տօմինիք աթլարա պինիպ պիր սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ երիմի միլիք մէսաֆէյի գաթ իթտիլէր վէ շաֆագ աթտըղը սըրատա, Գըլէրմօնա պիլմիւվասէլէ, Գօնթուռն խանէսինէ էնտիլէր :

Գօնթ տէրհալ էլպիսէսինի թէպտիլ իտուպ, Տօմինիք իլէ պէրապէր հէման վալիի վիլայէթ Գօնթ տ'Օգըլվիյին նէզտինէ կիթտի :

Հապլուտա գարչըսընա չըգան խըզմէթքեարա Գօնթու սիւվալ իթտի :

— Գօնթ սաաթ օնտան էվվէլ եաթագտան գալըմազ :

— Մէմուլ իտէրիմ քի խիլաֆը գաիտէսի օլարագ պու կիւն էվվէլճէ գալդար . կիթ սէօյլէ քի Գօնթ Աննիպալ կէլմիշ քէնտիսինի կէօրմէք իսթէյօր :

— Վալի էլան ույույօր էֆէնտիմ :

— Ույանտըր :

— Ույանտըրաճագ օլուր իսէմ, պէնի գօվար :

— Օ սէնի գօվաճագ օլուր իսէ, պէն խըզմէթիմէ գապուլ իտէրիմ . չաբուգ էթ, զիրա պէքլէմէքտէն խօշլանմամ :

Գօգթ ժան տ'Օգթըվիլը իւր ագչամը էյլէնճէյէ կիթմիշ օլտըղընտան, սա-
պահա գարըը ավտէթ իթմիշ իտի : Ույգուսընտան ույանտըրըլտըգ տա ֆէվ-
գէլատէ հիտտէթլէնիւլ , ույանտըրան ուչաղըն ալլըղընը քէսէճէյինէ եէմին
իտէր տուրուր իտի . անճագ կէլէն միսաֆիրին տիլպէր Օլէնթին զէվճի Գօնթ
Աննիպալ օլտըղընը անլտըգտա , հէման եոսմուշայըպ սիւրաթլէ կիյինմէյէ
պաշլատը վէ Գօնթ տը Բահօնը պէօյիւք սալօնա ալմալարընը էմր իթտի ,
վէ պիր ազ սօնրա քէնտիսի տախի տալրանըպ , Գօնթըն նէզտինէ կիթտի ,
վէ նէշէլի պիր թավը իլէ .

— Պէնիմ իշիւն նէ թաթըը հայրէթ , Գօնթ պէնի սու տէրէճէ մէսրուր
իտէն թէշըրֆիրիքի նէ՞ մագսատա համլ իթմէլիյիմ . աճապա սիզին պիր ի-
շինիքէ եարամագ շէրէֆիլէ պաթիլյար օլապիլիօրսիյիմ . էկէրշի նաիլի պախ-
թիյարի օլապիլէճէք օլուր իսէմ , նէնմը թալիթմէ թէշէքքիւր իտէրիմ , —տէ-
տի Գօնթ տ'Օգթըվիլը :

Աննիպալ տը Բահօն կէլիքէն եօլտա Տօմինիքտէն իշիթմիշ օլտըղը սէօզ-
լէրի պիր էյիճէ մուհաքէմէ իթմիշ , վէ քէնտինճէ մէճհուլ օլան շէյլէրի մա-
լիւմ՝ օլան մէվատտ իլէ մուգայէսէ իտէրէք , հագիգաթը հալի լայըզը վէճհ
իւզրէ քէստրիմիշ օլտըղընտան , Գօնթ տ'Օգթըվիլը իլէ օ սիյագտա միւլա-
գաթ իթմէկէ դարար վէրմիշ իտի : Պինաէն ալէյհ վալինին պալատէ մէշրուհ
մուամէլէի նիւվազիքեարանէսինէ ճէվապ օլարագ .

— Ալիդիմ Գօնթ , պիր գաշ կիւն էվվէլ պուրայա պիրիսի կէլմիշ . . .
— տէյուպ դայէթ ճիւզի պիր միւտտէթ թէրէտտիւտտէն սօնրա ,

— Եանի Գօնթէս տը Բահօն կէլմիշ , —տէտիքտէ Գօնթ տ'Օգթըվիլը քէն-
տի քէնտիլէ , աճապա ֆուրթուեն օ թարաֆտա՞ն մը գօրույօր , աճապա
Գօնթ զըսգա՞նն մը տըր , —տէյու տիւշիւնտիւքտէն ոօնրա ,

— Էվվէթ Մատամ տը Բահօնը պուրատա գապուլ իթմէք շէրէֆ վէ մէ-
սէրրէթինէ նալ օլտըմ , —տէտի :

— Մատամ տը Բահօն սիզտէն պիր հիմմէթ վէ խըզմէթ թալէպ իթմէկէ
կէլմիշ իտի , տէյիլ մի . . .

Վալի թէաճհիւպ ալամէթի կէօսթէրէրէք ,

— Պիր հիմմէթ մի , պիր խըզմէթ մի , խաթրըմա կէլմէյօր , պիլէմէյօ-
րոււմ . . .

— Ինքեարա գալգըլմայընըզ , բէճա իտէրիմ . չիւնքի հէր շէյտէն մալիւ-
մաթըմ վար աըր :

— Օ հալտէ պիլտիյինիզի պանա տա սէօյլէյինիզ . . . վէ գուվվէի հաֆը-
գամա եարտըմ իտինիզ :

— Մատամ տը Բահօն պիր գարըյը հապսա աթտըրմագ իշիւն սիզտէն
պիր էմրնամէ իսթէմէկէ կէլմիշ իտի . պու էմրնամէի տէ սիզ քէնտիսինէ
թէսլիմ իթտինիզ . . .

— Տօղրու , իշթէ շիմտի խաթրըմա կէլիյօր , Մատամ տը Բահօնըն թա-
լէպ իթմիշ օլտըղը պէօյլէ պիր ճիւզի խըզմէթի քէնտիլէրինտէն տիրիզ իտէ-
մէյէճէյիմի սիզ տէ թէսլիմ իտէրսինիզ պանն իտէրիմ , պէօյլէ պիր խըզմէթ-

— Շու սրբատա տախի ինանմագ կէմէտիյինէ թէանճիւկ մի խիօրսըն,
Տօմինիք, պիւմիչ օլ քի էկէր իւմիտիմ պօշա չըգաճագ օլուր իսէ, ֆիւճճէթէն
էօլիւրիւմ . տիւշիւն քի, պէօյլէ պիր ինանըմագ միւճիզէ, պէօյլէ պիր պէօ-
յիւք մէսէրրէթ, պէօյլէ պիր թամ պախթիյարլըգ, էլան պանա գապիլ
կէօրիւնմէյօր :

Պու սէօզլէրի Գօնթ իլէ Տօմինիք էսնաի բահտէ թէաթի իթմէքտէլէր
իտի :

Գօնթ հապսխանէնին տէմիր գաբուսը էօնիւնտէ տուրուպ, գաբուսը
չալտըգտա, գաբուսըն իւզէրինտէքի տէլիք աչըլըպ, իչէրտէն ճէն^օ իսթէր-
սին տէյու պիր սէս չըգտը :

— Վալիւնին էմրի վար, ալ օգու, — տէյու ճէվապ վէրտի Աննիպալ :

— Բէք ալա, — տէյուպ գաբուճը գաբույը աչտը :

— Ժանն Սօնիէ նամ մահպուս օլան գարըյը կէօրմէյէ կէմիշսինիզ,
պիշարէ զայէթ մագլըմ վէ զայէթ մահպուս պիր մախլուգ օլուպ, պէնտէն
տէ սէնտէն տէ ագլը պաչընտա օլտուգտան պաշգա, սապահտան ոզչամա վէ
ազչամտան սապահա գատար տուրմագսըզըն աղլամագտա տըր : Հէր քիմի
իլէ օլուր իսէ օլսուսն իսթիլաթ իթմէսի գաթիէն վէ շէտիտէն մէմնու իսէ
տէ, վալիմիզին էմրի չու մէմնուիյէթի ֆէսիս իթմէքտէ տիր քի, պուսա զա-
յէթ մէմնուսըմ, չիւնքի տինիմ հագգը իչիւն չու սէֆիլ գարըյը կէօրտիւք-
ճէ գալպիմ բարալանըյօր իտի : Պիր ինսան հապսխանէ գաբուճըսը օլմաղլա,
թաշտան եաբըլմըշ տէյիլ տիր եա :

Հապսխանէ մէմուրընըն չու սէօզլէրիին իչիթտիքտէ, Գօնթ հէման էլ-
լէրինտէն գաւրայըպ, քէմալի խօշնուտի իլէ սըգմաղա պաշլատըգտա, մէ-
մուր ֆէվգէլատէ թէանճիւկտէ գալտը :

Մուախխարէն Գօնթ, ճէպիւնտէն պիր ալուճ տօլուսը ալթուսն չըգարըպ,
մէրգումէ տօղրու ուզաթարագ .

— Ալ չուսը, տօթըմ, սէօյլէմիչ օլտըղըն խօշ սէօզլէրինէ միւքեաֆաթէն
տահա պուսըն եիւզ գաթընը սանա վէրէճէյիմ :

— Պու գատար ալթուսն պանա^օ մը տըր, հէքսի պէնիմ մի տիր :

— Սէնին տիր . . . սէնին . . . ալ . . . տահա պու պիր ալէլ հիսապ տըր :

— Բատիչազ կիպի ալիճէնապ պիր ատամըմըշըն սէն :

— Զաբուգ պէնի իչէրիյէ կէօթիւր :

— Պիր ֆէնէր եագայըմ տա հէման էնէլիմ, — տէյուպ գաբուճը էլինէ
կէչէն սէրվէթտէն սէվինճիւնտէն չըլտըրըրճասընա տէրհալ պիր ֆէնէր եա-
գարագ, Գօնթըն էօնիւնէ տիւշտիւ, վէ գարանլըգ նէրտիւպանլարտան
աշաղը էնտիլէր :

Իքի գաթ էնտիքտէն սօնրա, ալչագտա պիր գաբուսըն էօնիւնտէ
գաբուճը տուրտու, վէ անախթար տէմէթիինին իչինտէն գաբուսըն անախ-
թարընը արաաը :

Գաբուճը անսխալօրէն չէ վիրիպ գաբուճըն աջըլաճաղը սըրատա , Գօնթ :

— Ֆէնէրի պանա վէր , պէն եալընըճա իչէրի կիրմէք իսթէրիմ :

— Միւրատընըզ նէ՝ իսէ էօյլէ եաբընըզ , պէնիմ վազիֆէմ էմրինիզէ ի-
թաաթ իթմէքաէն իպարէթ տիր , նէրտիւպանըն իւզէրինտէ օթուրուր սիզի
պէքլէրիմ :

— Էլվէլա շունը տա օգու , էկէր մահպուսը պէրապէր ալըպ կէօթիւր-
մէքլիյի միւնա իպ կէօրէճէք օլուր իսէմ , միւսաատէ իթմէկէ մէէզուենսըն :

Գաբուճը էմրնամէյի հէճէլէյէ հէճէլէյէ օգուտըզտան սօնրա ,

— Բէէք նիզամընտա , եէտինիզտէ պէօյլէ պիր էմրնամէ օլտուգճա , իս-
թէր իսէնիզ մահպուսլարըն ճիւմլէսինի տէ թէսլիմ իտէրիմ :

Գօնթ տը Բահօն ֆէնէրի ալտը , գալպէն տույմագտա օլտըզը հէյէճանը
թէսքինէ ուղրաշմագտա իտի . գաբուտան իչէրի կիրիպ , գաբույու գաբա-
տը , վէ տէհչէթ վէ քէտէրը աղիմ էսէրի օլարագ տուրու վէրտի :

Իչէրիսինէ կիրմիշ օլտըզը զընտան , քէմէրլի , զայէթ տար , վէ զայէթ
գարանըզ պիր մահալ օլուպ , եալընըզ հապսխանէ իչինէ քիւշատէ օլան
բարմազըզլը պիր տէլիքտէն պիր ազ հապա ալմագտա , վէ իչինտէ պիր
թախթա բարչաաը իւզէրինէ գօնմուշ պիր օթ եաթագ իլէ պիր տէսթի վէ
պիր իսկէմլէտէն պաշգա պիր շէյ պուլունմամագտա , վէ տէսթինին եանըն-
տա հէնուզ էլ տօգուենըլմամըշ պիր շէրեէք սօմուեն պուլունմագտա իտի :

Օթ եաթագըն իւզէրինտէ , եիւզիւնիւ տուվար թալաֆընա տէօնմիւշ
պիր գարը եաթմագտա իտի :

Գաբուճըն աջըլպ գաբանտըզընը տույտըզտա , եաթան գարը ,

— Նէ՝ իսթէրսինիզ պէնտէն , պըրագըն քի րահաթ էօյլէյիմ . . . Ճէնա-
պը Հագգտան պուենտան պաշգա պ'ր շէյ իսթէմէմ , սիզտէն տէ շու լութ-
ֆը իսթիրհամ իտէրիմ , — տէտի :

— Օնուեն սէսի տիր . . . օնուեն սէսի տիր , — տէտիքտէն սօնրա , հէման
եաթագըն իւզէրինէ աթըլըպ , եիւզիւնիւ կէօրէպիլմէք իւզրէ մահպուսը
գալտըրտըզտան սօնրա , պիր ինսանըն էօմրիւնտէ եալընըզ պիր տէֆա տու-
յապիլլէճէյի պիր մէսէրրէթ հրսսը ալամէթի իլէ ,

— Մարի՛ , սահր'հ մի տիր , սէ'ն մի սին :

Գօնթ պու սէօզլէրի սէօյլէր սէօյլէմէզ , Գօնթէսին սըֆաթընտա պիր
ալամէթը տէհչէթ քէյսաա օլտու , չիւնքի պէօյլէ նահէհանի պիր մէսէրրէթ
քէնտիսինի եըլտըրըմ կիպի չարբըպ մահվ իստպիլիր իտի . մուախսարէն չէհ-
րէսինտէ զարիպ պիր պէրրագլըզ նիւմայան օլուպ , տիթրէմէքտէ օլան վի-
ճուտիլլէ հարէքէթ իտէրէք , Գօնթըն սինէսինէ տէվըրիլի վէրտի :

— Աննիպալ . . . սէնի թէքրար կէօրմէկէ մուվաֆֆագ օլտում . . . եա-
նըմտա տուրան . . . սէն միսին . . . պէնի սէ վէրսին . . . Ա'հ . . . չէքտիյիմ
ճէվր ու ճէֆայը ունուլթ տըմ կիթաի . . . հիչ ճէֆա չէքմէմիշ կիպի իմ . տը-

Թե՞ք Ալլահ վարսն ճանրմը արնն . . . — տէյիւ կէօզլէրինի դարատը իսէ տէ , նէֆէսիլէ եինէ — Աննիպալ . . . Աննիպալ — տէյու չաղըրմագտա իտի :

— Հաշա , հաշա , նազլըմ Մարի . . . Ալլահ սէնի պանա պախշ իթմիլ տիր , սիր տահա միւէպրպէտէն այրըլմամագ իւզրէ , իքիմիզի պիրպիրիմիզէ իհսան պույուրմըլ տըր . չէքմիլ զտըղըն ճէվր ու ճէֆանըն սօնու կէլտի : Եէնիտէն եաշամաղա պաշլայաճագսըն , սէնի պախթիյար իտէրէք , սէնի սէ-վէրէք , տէքքմիլ զտըղըն կէօզ եաշարընն իզինի սիլիպ պօզաճաղըմ — տէ-յուպ , Գօնթ պիր ազ սիւքիւթտէն , վէ տիգգաթլըճա Գօնթէսին եիւզիւնէ պագտըգտան սօնրա , ազիմ պիր խըշմ ու զազապ իլէ , — Վայ խայիւլէր . . . ալչագլար , սանա նէ գատար էզիյէթ վերմիլէր , պու սէնին չէքտիլն էզի-յէթլէրէ մուգապիլ աճապա նէ՞ կէօնա աղըր իշկէնճէյէ միւսթահագ օլա-ճաղլար տըր :

— Օնլարա իշքէնճէ լաղըմ տէյիլ . . . ինթիգամ ալմագ իգթիլա իթմէզ . ունութ հէքսինի . . . պէնիմ կիպի եաք . . . էզիյէթ չէքտիմ մի չէքմէտիմ մի խաթրըմտա պիլէ տէյիլ . պիր ինսանըն գալպի սէվինճինտէն թաշաճագ օլուր իսէ , արթըգ զարագ սագլայապիլի՞ր մի :

— Սէն պիր մէլէք միսալի սէնին ճէլլատլարընա աֆվ իտիյօրսըն :

— Ճիւմլէսինէ տէ աֆվ իտէրիմ , հաթթա տուվա պիլէ իտէրիմ , չիւնքի օնլարըն սայէթինտէ տիր քի , չու հալը սաաաթէթէ նալ օլտու . . . էկէրչի չու սէնին կէլիպ պէնի արատըլըն հապստա պուլուէմամըլ օլսա իտիմ , սէ-նին պէնի սէվտիլինի աշլայապիլէ՞ք մի իտիմ :

— Պէնտէն ալա չիւպչէ իթմէտին , տէյիլ մի , Մարի :

— Ասյա . . . էկէրչի սէնտէն չիւպչէ իթմիլ օլսա իտիմ , չիմտիյէ գատար սաղ գալը՞ր մը իտիմ . . . վա՛հ պիչարէ վա՛հ , սէն պէնի էօլմիւշ զանն ի-տուպ , աղլամագտա իտին . . . պէն տէ սանա իւմիտ իտէր . . . քէնտի քէն-տիյէ տէր իտիմ քի . . . քէնտինի ալտաթմըլ զտըզլարընը պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն տույաճագ , վէ օ կիւնիւ եէրին եէտի գաթ ալթընտա կէօ-միւլմիւշ օլսամ , կէլիպ պէնի պուլուպ չըգարաճագ տըր . . . չու ֆիքր սայէ-սինտէ քէսպը գուվվէթ իտէր եաշար ըտըմ . . . չիմտի կէօրիւյօրմըսըն քի , իւմիտիմ պօշա չըգմատը :

— Կէլ , նազլըմ , կէլ կիտէլիմ :

— Հէմա՞ն մը :

— Շու մէլուէն եէրտէն պիր ան էվվէլ չըգմագ իսթէմէյօրմըսըն :

— Սանա գալուչտըղըմ տագըգատան պէրու չու գընտան կէօզիւմէ ճէն-նէթ կէօրիւնիւյօր :

— Հէր նէրտէ քի պիրպիրիմիզի սէվէճէք օլուր իսէք , օրասը պիզիմ իչիւն ճէննէթ տիր . մուհապպէթիմիզի տէ ալըր պէրապէրիմիզճէ կէօթիւ-րիւրիւզ :

— Հագգըն վար , էօլէ տիր , Աննիպալ , կէլ . . .

— Եիւրիւյէպիլէճէ՞քմիսին , Մարի :

— Ղայէթ զայիֆիմ . . . ճիւզի պիր շէյ եէմէքտէ իտիմ , չու սիյահ էք .

մէքտէն նէֆրէթ իտիյօր իտիմ . . . անճագ սանա տայանճագ օլուր իսէմ . . . քէտպը գուվլէթ իտէպիլէնէյիմ զանն իտէրիմ , —տէտի իսէ տէ , պիչարէ Գօնթէս եանըմագտա իտի , չիւնքի այաղա գալգար գալգմազ , սալլանմաղլա հալը գաաֆը թէքրար նիւմայան օլմաղա պաղլատը , վէ պիր ատըմ պիլէ ալմագ միւմքին օլմատը :

Աննիպալ Գօնթէսի գուճաղընա ալըպ եօլա տիւչտիւ , վէ պու եիւքիւ իլէ օ նիւայէթսիզ նէրտիւպանլարը չըգտըգտան սօնրա , քէնտինտէ տախի թագաթ գալմայըպ , տինլէնմէկէ մէճպուր օլտու :

Իսապէթ քի , Տօմինիք մաւպէսին գաբուսը էօնիւնտէ պէքլէմէքտէ օլտըղընտան , հէման կիտիպ պիր քիրա արապասը կէթիրտի , վէ Գօնթ տը Բահօն թէքրար գաբուճըյա աթիյէ վէրտիքտէն սօնրա , Գօնթէսի արապայա պիւտիրիպ , վէ քէնտի տախի պինիպ , տօղրու գօնաղա կէօթիւրտիւ :

Սաաթ օնա թէգարրուպ իթմէքտէ իտի , Բահօն գօնաղընտա , Գօնթըն զայպուպէթ իթմիչ օլտըղընը գօնագ խալզընըն անլայանճաղը զէման չաթմըչ իտուկինի Տօմինիք հիսապ իթմիչ իտի :

Գօնթըն Բահօնտաքի խըզմէթքեարը , միւթատը վէճկ իւզրէ սաաթ սէքիգտէ , խըզմէթինի իյֆա իթմէք իւզրէ Գօնթըն տաիրէսինէ չըգտըգտա , վէ գաբուլարը գաբալը պուլտըգտա , Գօնթու հէնուզ ուլգուտա զանն իտէրէք , պիր ազ սօնրա թէքրար կէլմէք իւզրէ չէքիլմիչ իտի :

Սաաթ տօգուգտա թէքքար կէլիպ , էվլէլա եալաչճա վէ մուսխիսաքէն պիր ազ տաճա գուվլէթիլիճէ գաբուլը վուրտըգտա , իչէրտէն պիր սէս չըգմայընճա , Գօնթըն տաիրէսինի Օլէնքին տաիրէսինէ իլհագ իտէն պիր եօլտան հէման Օլէնքէ խապէր վէրմէկէ միւսարաաթ իթտի :

Սապըգ Մարքիզ տը Շափինեի , այնը եօլտան կէլիպ , տայիմա աչըգ պըրազըմագտա օլան վէ օ սապուհ գաբալը պուլուռնան գաբուլը վուրտու : Պիր գաչ տէֆալար վուրուպ չաղըրտը իսէ տէ , իչէրտէն հիչ պիր սէս ալմատըղընտան , քէնտի քէնտիյէ ,

— Գօնթ պու կէճէ էօլմիւչ օլմայը տըր . . . ինչալլահ թախմինիմ կիպի չըգար , պախթըմըն եալէր օլտըղընը օ վագթ անլայանճաղըմ :

Օլէնք սախթէ պիր թէլաչ իլէ գաբուռնըն գըրըմասընը էմր իթտի :

Գաբու գըրըլըպ աչըլտըգտան սօնրա , Օլէնք իլէ իքի իւչ խըզմէթքեար իչէրի կիրտիլէր վէ քիմսէյի պուլմատըլար :

Օլէնքին պէնզի աթտը :

Սիւրկիւլէրին իչէրտէն սիւրիւլմիւչ օլտըղընը վէ բէնչէրէնին արալըգ պըրագըլմիւչ իտուկինի կէօրտիւքտէ , զայպուպէթինի միւմքին մէրթէպէ կիզլէմէք մագսաթըյա , Աննիպալըն պիր թէտպիլէ գօնագտան չըգըպ կիթմիչ օլտըղընա գանի օլուպ , քէնտի քէնտիյէ ,

— Աճապա նէ՞ աղիմ սէսլէպէ մէսինի , չու թէտպիլըն ֆէվզէլատէնին իթթիխաղընա պիրտէն պիրէ գարար վէրիպ իճրա իթմիչ , պախուսուս քի , չիմտիյէ գատար մէճալըզ պիր հալտէ պուլուռնագտա իտի . աճապա պիրտէն պիրէ պիր շէ՞յ մի խապէր ալտը . աճապա նէրէյէ՞ կիթմիւչ , —տէմէքտէ ,

վէ չու սիւ վալլէրէ քէնտինճէ պիր ճէվապ պուլամամագտա իտի : Մուսխաւ-
րէն հէման ախըրա գօշուլուպ , ախըրտան հայվան էքսիլմիշ օլուպ օլմատը-
ղընըն թահգիգ օլունմասընը թէնպիհ իտէրէք , ախըրա կիտէն խըզմէթքեար
տէրհալ ալտէթլէ Քէպէրիլէ Մէքսսըն ախըրտա պուլունմատըգլարընը իֆատէ
էյլէտի :

Քէպէր իլէ Մէքսսըն խըզմէթինէ թային օլունմուշ օլան սէիա տախի օ-
րատա պուլունմտըղընտան , հէման անը նէզտինէ չաղըրըպ , սիւվալ իթտի
իսէ տէ , իպթիտատէ պիր շէյ անլայամատը , անճագ խըրսըղ մագամընտա
քէնտիսինի թուլտըրաճաղընը թէհտիա իտէրէք , պիլտիյինի սէօյլէմէկէ
իճպար իթտի :

Տօմինիքին Գօնթ իլէ պէրապէր պուլունմտըղընը խապէր ալտըգտա , Օ-
լէնքին արթըգ պիր կէօնա շիւպհէսի գալմայարագ , քէնտի քէնտիյէ ,

— Հէր շէյի տույմուշ օլմալը , պէն տէ մահվ օլտըմ պիթտիմ . մէկէրչի
պու տէֆա տախի պիր ճէսարէթ սայէսինտէ գուրթուլաօլիլէյիմ . Աննիպալ
Գլէրմօնա կիթմիշ օլմալը , կիտէյիմ պուլայըմ , էկէրչի վալի Գօնթ' տ'Օգթը-
վիլ պէնի էլէ վէրմէմիշ իսէ , նիհայէթ տէրէճէյէ գառար ուղրաշայըմ :

Պիր սուաթ սօնրա արապայա պինիպ վէ միւմքին մէրթէպէ հայվանլարը
սիւրմէսինի արապաճըյա թէնպիհ իտուպ , Գլէրմօն եօլունու թուլտու ,
էրմի միւ մէսաֆէյի սէքիգ սաաթ զարֆընտա գաթ իտուպ , տօղրու վալի
վիլայէթ Գօնթ տ'Օգթըվիլին գօնաղընա էնտի :

Թէսատիլֆէն Ժան տ'Օգթըվիլ խանէսինտէ պուլունուպ , Օլէնքին կէւ-
տիյի խապէրինի ալտըգտա , հէման ֆըրլատը գարըլմամաղա կիթտի , վէ էլ-
ֆաղը նէզաքէթ պէյան իլէ սէօղէ սլաշլայաճաղը սըրատա , Օլէնը վագըթ
պըրագմայըպ պիրտէն ,

— Պու կիւն Գօնթ տը Բահօնը կէօրտիւնիւպ մի :

— Էվվէթ , տիլպէրիմ . հաթթա կէօրիւլմէք իչիւն սապահ էրքէն կէլմիշ
ույանտըրմըլ իտի . պու ատամտա ապա մէրհամէթ եօգ իմիշ :

— Մէմուլ իտէրիմ քի , հիչ պիր մալիւմաթ վէրմէտինիգ :

— Նէ՞ մալիւմաթ վէրէճէք իտիմ , զաթէն Գօնթըն հէր շէյտէն խապէ-
րի վար իտի :

Մարքիղ տը Շափինի պաշտան թըրնաղա գատար տիթրէմէկէ սլաշ-
լայըպ ,

— Նէտէ՞ն խապէրի վար ըմըշ , — տէյու սօրտու :

— Լուրֆէն պուրայա թէշրիֆ իթմիշ օլտըղընըգը , պիր էմրնամէ իսթէ-
յիպ ալտըղընըգը վէ Ժանն Սօնիէ նամըյլա պիր գարընըն թէվգըֆ վէ հիւ-
քիւմէթ հապսխանէսինէ աթըլմըշ օլտըղընը պիլիօր իտի :

— Սիլտէն Նէ՞ թալէպ իթմէկէ կէլմիշ իտի :

— Մահպուս օլան գարըյը տէրհալ կիտիպ կէօրէպիլմէք վէ մուվաֆըգը
մասլահաթ օլտըղընը հիւքմ էյլէտիյի թագաթիտէ , մէրգուլէնին սէպիլինի
թախիյէ իթմէք իւպրէ պիր ըուխսաթնամէ ալմաղա կէլմիշ իտի :

— Էյ իսթէտիկի ըուխսաթնամէյի վէրտինի՞գ մի :

— Վէրմէմէզլիք խտէպիլի՞րմիյիտիմ . պու ճիհէթի սիզին հիւքմիւնիզէ հէ-
վալէ խտէրիմ :

— Տիմէք օլուր քի Գօնթ օ գարըյը կէօրտիւ , վէ օ գարը մահպուս-
տան չըգտը :

— Պու սապահ , Մատամ . լաքին Մատամ , մաէթթէէսսիւֆ սիզտէ պիր
թէլաշ կէօրիւյօրըմ :

Օլէնք մէյուսանէ պիր թավը իլէ ,

— Գօնթ , պէնի մահվ իթտինիզ պիթտի , — տէյիպ քէմալը սիւրաթլա
սալօնտան վէ գօնաքտան չըգտը կիթտի :

29

Մուգատտէման պէյան իթմիշ օլտըղըմըզ միսիլու , սապըգ Մարքիզ տը
Շավինեի ճէսարէթի էլտէն պըրագմայըպ , հէր ֆէտաքէարըղըն ինրասընա
վէ նիհայէթ տէրէճէյէ գատար ուղրաշմաղա գարար վէրմիշ օլտըղընտան ,
Մարի տը Բահօն իլէ եիւզ եիւզէ կէլէճէյինէ էմին օլարագ , տօղրու Գօնթ
Աննիպալըն գօնաղընա կիթտի իսէ տէ , պօշա չըգտը : Գարուճը՝ Գօնթ իլէ
պէրասպէրինտէ օլտն գարընըն լքի սաաթ գատար օթուրմըզ օլտըզլարընը ,
վէ թէրզի վէ տիքիլչիլէրին պու միւտտէթ զարֆընտա պիր խսայլը էլպիսէ
կէթիրտիքլէրինի , վէ կէլմիշ օլտըզլարը քիրա արապասըյլա ավտէթ էլլէտիք-
լէրիթի պէյան էլլէտի :

— Բէք տլա , պէն պուրատա օթուրաճաղըմ , պանա եէմէք հազըրլայը-
նըզ , — տէտի Օլէնք :

Սապահտան պէրու պիր շէյ եէմէմիշ իտի իսէ տէ , եէմէկէ պաշլամագ-
տան մուգատտէմ , պիր գալէմ ալըպ զիյրտէքի մէքթուսը եաղտը :

« Մարքի ,

« Սէն տէ պէն տէ տար աղսոճընըն եօլունը թութտուգ . թիմարխանէ-
տէն Գօնթէսի սալը վէրմիշէր , վէ կէլմիշ Աննիպալը պուլմուշ , եալընըզ սէն
պիզի գուրթարմանըն չարէսինի պէլքի պուլսպիլիրսին : Գօշ կէլ , հալը սէր-
պէսթիմի սէնտէն սաթըն աւագ իջիւն պիր միլեօն վէրմիշ իտիմ . շիմտի տէ
սէլամէթիմի պուլմագ իջիւն պիր օ գատար տահա վէրիրիմ . պէն գուր-
թուլուր իսէմ , սէն տէ գուրթուլուրսըն . չարուգ կէլ , պէնի Գլէրմօնտա
պուլ : »

Մէքթուպըն զիյրինէ եալընըզ ՕԼԷՆԻ օլարագ իմգասընը գօյտուգտան
վէ զարֆըն իւզէրինէ ՄԱՐԳԻ ՏԸ ՍԷՆ-ՄԷՔԶԱՆա բէսիտէսինի եաղըպ մէօ-
հրլէտիքտէն սօնրա , չանը չալտը :

Ֆրօնթէն կէլտի :

— Չանը վուրտունը՞զ մը , Գօնթէս :

— Ֆրօնթէն , սէն զայրէթի պիր էմէքտարսըն տէյու պէլլէմիլիմ :

— Սիզին խըզմէթինիզի լայըգը վէճհ իւզրէ խիֆա իթմէք իջիւն , տէօրթ
բարչա օլմագ լաղըմ կէլիր իսէ օլուրըմ :

— Զէնկին օլմագ իսթէ՞րմիսին :

— Զէնկին օլմագ մը . ա՛հ , շիւպհէ՞ մի վար :

— Իշթէ Ֆըրսաթ էլինտէ տիր , շու մէթուպը ալ , ալ սանա պիր թօրպա տա ալթուէն , չաբուզ տէօրթ նալ Բարիսէ կիթ , եօտա իսթէտիյին գա-
տար հայվան կէպէրթ պըրագ , լաքին իւչ կիւնտէ եէթիչ , եէթիչէպիլի՞րմիսին :

— Սէօզ վէրլրիմ :

— Պու մէթուպը սահիպի օլան ասըլգատէյէ թէսլիմ էտէրսին . ապտէ-
թինտէ հիչ չալըլմագսըզըն վէ հիչ պիր շէյտէն մահրոււմ գալմագսըզըն կէ-
չինէպիլէճէք րատտէտէ գէնկին օլաճաղընա էմին օլ :

— Գօնթէս , շիմտի եօլա չըգարըմ , կէճէ կիւնտիւզ տուրմագսըզըն կի-
տէրիմ , վէ էկէրչի եօլտա գաֆամը եարմայաճագ վէ եախօտ պիր թարա-
ֆըմը գըրմայաճագ օլուր իսէմ , իւչ կիւնտէն էվվէլ սըբարըլընըզը իճրա ի-
տէճէյիմէ չուպհէ իթմէյիլիգ :

Ֆրօնթէնի պու վէճհ իլէ եօլա գօյտուգտան սօնրա , Օլէնը իլթահըզը
պիր ազ շէյ եէյիպ եաթտը իսէ տէ , սապահա գատար կէօզիւնիւ գարայա-
մատը :

Գօնթ՝ Օլէնըին Բահօնտան չըգմըչ օլտըզընը պիլէմէտիյինտէն , սէվկիւ-
լիւ գէվճէսի Մարիյի Օլէնը կիպի մէլուէն վէ ալադ պիր գարը իլէ պէրապէր
պուլընտըրմամագ իւզրէ , Գլէրմօնտան չըգտըգլարընտա , Բահօնա կիթմէյիպ ,
Գլէրմօնտան ալթը սաաթ մէսաֆէտէ վագը միւթէսարըրֆ օլտըզը վէ օն սէ-
նէտէ պիր տէֆա անճագ կիթմիչ պուլուէնտըզը Մա-տիւ-կէ թապիր օլու-
նան պիր քէօչքէ կէօթիւրտիւ : Պու քէօչք մէշէ վէ քէսթանէ աղաճլարըլա
մուհաթ օլան պիր թէքէճիք իւզէրինտէ մէսնա օլուսլ , մէղքիւր թէքէնին
էթէյինտէ պիր թագըմ շիմէնիլքէր վագը վէ շիմէնիլքէրին արասընտան
տա պիր ըրմագ ճարի իտի :

Աննիպալ գէվճէսի Մարիյի մէղքիւր քէօչքէ կէօթիւրտիւ :

Գօնթ մէղքիւր քէօչքաէ իքի հաֆիթատան զիյատէ իգամէթ վէ պէյթու-
թէթ իթմէյէճէյինի թային իթմիչ օլտըզընտան , Տօմինիք իլէ քէօչքիւն գա-
բուճըլարը , վէ միւթէճիլքէրտէն պիրինին գըզլարը խըզմէթէ քիֆայէթ ի-
տէճէքէրինի քէստիւրմիչ իտի :

Շիվէի գատէր իգթիգասընճա , վէ էմսալի նամէսպուդ ճինայաթ նէ-
թիճէսի օլտրագ , եէքտիկէրինտէն պիր միւտտէթ այրըլմըչ օլան վէ նիհայէթ
պիրպիրէրինէ գավուլմուչ պուլուէնան շու գէվճ իլէ գէվճէնին պիրպիրինէ
ըզհար իտէկէլտիքէրի մուհապպէթի թաֆսիլ իթմէքտէն սարֆը նազար օ-
լուէուր . . . աղըն տալկալար բէյտա իթտիքտէն սօնրա քէսպը սիւքիւնէթ
իտէն տէնիգ նազարը ինսանէ շայանը զիքը պիր մէնզարէ իրաէ իտէմէզ . . .
հալը սաատէթ ուզուէն ուզատիյէ հիքեայէ օլուէուր իսէ օսանտըրըր :

Անճագ Մարքիզ Օլէնը տը Շալինեհինին պիր ան էվվէլ պիր խաթթը
հարէքէթ իթթիխագ իթմէսի իգթիգաի հալ վէ մասլահաթտան իտի :

Գօնթէս Մարի տը Բահօն իսէ , նասըլ քի մալիւմ տիր , ախըը ինթիգամ
սէօզիւնիւ իշիթմէք պիլէ իսթէմէզ իտի , մէլէքէրէ մախսուս օլան հիւսնիւ

ախազը ի գլխի դասընձա , ֆէնալըղա մուգապիլ էյլիք վէ ճիւմէյէ աֆվ իթ-
մէսինի Գօնթտան թալէպ վէ իսթիրհամ իտէր տուրուր իտի :

Աննիպալ տախի զէվճէսինին պու պապտէքի իլհազընա մուխալէֆէթ-
իտէմէյէրէք , Մարինին րէճա վէ նիյազընը գապուլ իլէ , անըն իպրամը մու-
ճիպինճէ , միւնտէրիճաթընտա պիր կէօնա ասարը հիտտէթ վէ չիքեայէթ
պուլունմամագ իւզրէ պէր վէճհը գիր Մարքիզ տը Շափինեիյէ պիր գըթա
մէքթուպ եազտը :

« Պիր թազըմ սէհվիյաթէ մէպնի օլարագ ագտ իտիլմիլ օլան պիր նի-
քեահըն ֆէսլի խուսուսընտա պէնիմ իլէ միւթթէֆիգէն հարէքէթ իթմէզ
իսէն , պու խուսուստա սէնին գալպինին տիրուլթ օլտըղընը թէսլիմ իտէ-
րիմ . սէն տէ պէնիմ կիպի ալտանըպ , իլք զէվճէմին հազիգաթէն էօմիւլ
իտուկինէ ինանմըչսըն . չիմտի հիքմէթ նէվինտէն օլարագ զէվճէմ Մարի
գուրթուլուպ մէյտանա չըգմըլ օլտըղընտան , պիւա թէրէտտիւտ անըն մա-
գամընը քէնտիտինէ իատէ էյլէյսին . պու եօլտա հարէքէթ իտէճէք օլուր
իսէն , պիր կէօնա թահգիգաթա թէչէսպիւս օլունմայաճաղընը վէ կէչմիլին
իւզէրինէ պիր րէրտէ չէքիլէճէյինի , վէ հիշ պիր վազթ վէ զէմանտա հիւ-
քիւմէթ մէմուրլարընըն պու վազաատան տօլայը սէնի թազիիգ իթմէյէճէք-
լէրինի եէմին իլէ սանա թէհահիւտ իտէրիմ : »

Պու մէալտէ եազըլմըլ օլան մէքթուպ Բահօնտաքի գօնաղա կէօնտէրիւ-
միլ իսէ տէ , Օլէնր օրատա պուլունմատըղը ճիհէթլէ , Գլէրմօնտա եէտինէ
վապըլ օլմուլ տըր :

Պու մէքթուպ Մարքիզ Օլէնր տը Շափինեինին իլէրուտէ իթթիխազ ի-
տէճէյի թէտապիրին մէնինէ պէօյիւք թէէսիրի օլապիլիթ իտի իսէ տէ , Օ-
լէնր իլէ պալլամըլ վէ Մարքի տը Սէն-Մէքդանըն վիսուլինէ ինթիգարտէ
պուլունմըլ օլտըղընտան , վէ միւլթէրէքի օլան օ ճէսուր Մարքիյի պու տէ-
րէճէ էօնէ սիւրտիւքտէն սօնրա , քէնտիսի իշտլէն էլ չէքմէքիլի թէրվիճ իթ-
մէտիլինտէն , Օլէնր մէքթուպա էհէմմիյէթ վէրմէտի :

Ատալէթտէն սուի իսթիմալ իթմէքիլին Փըրտաթընը էլէ կէչիրտիքճէ ,
հազգանիյէթի պէրթարաֆ իտէն պիր մահիր ալօգաթ Օլէնրին էօնիւնէ
տիւլիւպ , Օլէնրին տալատընը տէթէօհտէ իթմիլ վէ պու տալայը ալէնի սու-
րէթտէ գազանաճաղընը թէհահիւտ իթմիլ օլուպ :

— Սիգ , կէնճ , զէնկին վէ կիւզէլ պիր գարըսընըզ , Մատամ . միյգանը
ատալէթտէ , կէնճլիք վէ գէնկինլիք վէ կիւզէլիլի համիլ օլան կէօզ՝ էքսէ-
րիյա աղըր պասար . սիպին հալինիգտէ պուլունան պիր միւսթէտի՝ թէսհի-
լաթ կէօրիւր , հէր քէս սիպի տինլէմէք վէ սիզէ խօշ կէօրիւնմէք իսթէր ,
ալթուն իլէ տօլու օլան թօրպալարընըզ , նազարը լէթաֆէթտիսարընըզ ,
չիրին թէպէսսիւմլէրինիլ , տէյիլ սիզին տալանըզ կիպի գօլայ հաթթա էն
մուղապ պիր տալանըն պիլէ գազանըմասընա պէօյիւք եարտըմ իտէրլէր .
թայիֆէի նիսայէ մախսուս օլան խօշ վէ ուսթալըզը սէօզլէրտէն պիր քէլի-
մէճիք ժըսուն աղընըզտան չըգարտըղընըզ վէ ճիւզիլ պիր իւմիտ քէօզէսի
կէօթէրտիլինիլ հալտէ , հանկը սէրթ հաքիմ ալէհինիլտէ պիր հիւքմ վէր-

մէկէ րիգա կէօթէրէպիւր . վալիի վիւայէթ քի զաթէն չանթանըգտա տըր , էլինտէն կէլտիյի գատար սիզի թէսահուպ իտէր . պաշըճա Գօնթէս տը Բահօնըն էօլմիւլ օլտըղընա տաիր էլիմիգտէ էվրագը րէսմիյէ եօգ մը տըր . պու էվրագա գարըն նէ՞ տէնիլէպիւր . մէկէրչի պիր ճինայէթ վուգու պուլմուլ օլտու . բէք ալա պիւրիմ քի , պիր ճինայէթ վուգու պուլմուլ օլտըղընը տա խասիմէրիմիգ իտտաա իտէճէքլէր տիր . լաքին իտտաա իթմէք պաշգա , իսպաթ իթմէք եինէ պաշգա . հաքիմէր պէօլէ սըհհէթէ մուգա . րին օլմայան վէ պիէսաս օլան ազվիյաթը իշիտէճէք օլուրլար իսէ , գօրգուլարընտան կէրի չէքիլէճէքլէրի պիւրիպահ տըր , —տէր իտի :

Մէգքիւր ալօգաթըն գուվփէի նութգըյէսի մէրթէպէի քէմալտէ օլուպ , չէլմէտէն սու ագար կիպի աղղընտան սէօղ ագար իտի : Խիւլասաի քէլամ ալօգաթըն սէօղլէրինտէն Օլէնրտէ օ տէրէճէ էմիլիէթ հաթըլ օլտու քի , Գօնթըն մէքթուպընա ճէվապէն ոլրիսի Ժանն Սօնիէ նամ Ֆիթնէքէար գարը ալէյհինտէ դաննա մէպնի դասպը նամ վէ չէօհրէթ իտտասըր օլարագ , Ժանն Սօնիէ թէսմիյէ օլունան գարը ալէյհինտէ , վէ տիկէրի տախի գալա . նիյը րուհանիյէ վէ ճիսմանիյէ խիւլաֆընտա օլարագ , քէտնիսինի Գօնթա քէնտի գարըսը կիպի պէլլէթմէկէ ճէսարէթ իթմիլ օլան ալչագ պիր մալալուգ իլէ ալէնէն իմրարը էօմր իտէրէք ասըլ պէվէնսինէ խըյանէթ վէ անը թէրք իթմիլ օլմասընտան տօլայը Գօնթ տը Բահօն ալէյհինտէ օլարագ իքի տալա ալըպ , իսթիտալարընըն սուրէթլէրինի Գօնթա թէպիլիղ թթտիրտի :

Թէպիլիղտէն սէքիլ կիւն սօնրա իճապէթ իթմէք իւզրէ կէօնտէրիլմիլ օլան իքի գըթա իհզարիյէյի Գօնթ տը Բահօն ալսղ էյլէտիքտէ , հիտտէթ վէ դազալընտան պիր եէրտէ տուրամագ օլուպ .

—Ասյ խային , վա՛յ խապիս մախուգ վայ . Տօմինիքին հէր չէյի խապէր վէրմէկէ կէլմիլ օլտուղու ագչամ օ խընզըր գարըյը նի՞չիւն էօլտիւրիպ մահվ իթմէմիլիմ , տէյու պաղըրտըգտա , Գօնթէս զէվճինին էլինտէն թուլթուպ , շայանը բէրէսթիլ պիր թէպէսսիւմլէ ասիւմանը կէօթէրէրէք ,

—Ալլահ կէօրիւր վէ հիւքմ իտէր , եալան իլէ հիւքմիւ իլահիտէն գուրթուլունամագ , —տէտի :

Պիր գաչ կիւն կէրիսինէ տէօնէլիմ տէ , Թրօնթէնին զէնկին օլմագ հէվէսիյէ , Բարիսէ իթմէքտէ օլտըղը եօլճուլըգա հասըր տըգգաթ իտէլիմ :

Մատամ Օլէնր՝ Թրօնթէնէ «հիչ չալըյմագսըղըն վէ հիչ պիր շէյտէն մահրում գալմագսըղըն կէչինէպիլէճէք րատտէտէ զէնկին օլաճագսըն» տէմիլ օլտըղը մալիւմ տիր : Հիչ պիր իլ իլէ մէշղուլ օլմամագ , վէ սէֆահաթը տիւնեէվիյէյէ տալմագ Թրօնթէնին ալը , էթմէյի օլտըղընտան , պու հէվէսը ֆէվգէլատէ իլէ էլինէ կէչէն հայվանը գամշըլայա գամշըլայա վէ մահմուղլայա մահմուղլայա եօլա րէվան Էլմուլ , վէ էօլէ հէրկէլէլէր իլէ իւչ կիւն դարֆընտա Բարիսէ եէթիլմէք կիպի պէօյիւք պիր մէհարէթ իպրագ իթմիլ օլաճագ իտի իսէ տէ , պէտպախթլըղընտան սապահա գարըն Սէն-Ժիւտ գարիլէսինէ ճիվար օլան Մասսիագ նամ գօրուտան կէչտիի սըրատա , պինտիյի հէրկէլէնին տէօրթ այաղը պիրտէն գայըպ , քէնտիսինի օն ատըմ

գատար ուզաղա թալլըգ պիր զէմին իւզէրինէ աթը վէրտի : Վա գըա պիր ազ սօնրա հէրկէլէ ագսայա ագսայա գալգտը իսէ տէ , Ֆրօնթէն տիւշտիւ յիւ սըրատա սըրթընըն քէմիյինի գըրմըլ օլտըղընտան , տիւշտիւյիւ եէրտէ եըղըլտը գալտը :

Պիր սաաթ սօնրա , սապըգը միսիլու զապըթա մէմուըր օլան Տընի Բօպիւթէլ , մայէթի նէֆէրաթ իլէ եօլտան կէշտիյի սըրատա , Ֆրօնթէնին նաալը էօնիւնտէ տուրուպ , նէֆէրլէրտէն պիրի վասէթասըլլա Ֆրօնթէնի գալտըրտը : Լէտէլ մուայէնէ , Ֆրօնթէնին իւզէրինտէ էսէրը ճէրհ օլմատըղը թէհնագգուգ իթտիյի միսիլու , պիր ազ ուզագտա էյէրի իւսթիւնտէ պուլունան յէ գանլը տիգ գարաղլարընտան հէնուզ տիւշմիւշ օլտըղը անլալըլան պիր աթըն օթ եէմէքտէ օլտըղը կէօրիւտիւյիւնտէն , պիր գաղա վուգու պուլմուշ օլտըղը թէպէյիւն իթտի :

— Շու պիչարէ՝ մաարուֆ պիր գօնաղըն էմէքտարը օլմալը , պիր քէրրէ իւսթիւնիւ եօգլամալը , պէլքի ճէպինտէն պիր շէյ պուլուրուզ քի , քիմ օլտըղընը մէյտանա չըգարըր , — տիմէքլէ պէրապէր Տընի Բօպիւթէլ նէֆէրաթա էմր վէրիպ , իլլէրինտէն իքիսի Ֆրօնթէնին ճէպլէրինի եօգլամաղա պաշլատըլար :

— Պիր քէսէ , հաթթա տօլու պիր քէսէ , զէնկին պիր ատամ կիպի ճէպինտէ ալթուլն թաշըյօր , — տէտի նէֆէրլէրտէն պիրի :

Այնը վագըթտա տիկէր պիր նէֆէր ,

— Պիր տէ մէքթուպ , — տէտի :

— Քէսէյի տէ վէրին , մէքթուպը տա , — տէյի էմր իթտի Տընի Բօպիւթէլ . վէ քէսէյի սօլ էլիլլէ թուլթուպ , սաղ իլիլլէ տախի մէքթուպը եօգարըր գալտըրըպ , զարֆըն իւզէրինի օգուտը :

Զապըթա մէմուըր Տընի Բօպիւթէլին , քէնտիսինի ալտաթմըլ օլան ա սըլգատէ Մարքի ալէյհինտէ նէ տէրէճէ զարուպը օլտըղը բէք չօգտան մալիմ օլուպ , չէհրէսի գըղարտը , չալը կիպի քիրքիքլէրինին ալթընտաքի կէօղլէրի բարլամաղա պաշլատը , վէ պիր խըլմ ու հիտտէթը Ֆէվգէլատէ իլէ ,

— Մարքի տը Սէն-Մէքզան հէ՝ , պու մէքթուպ Մարքի տը Սէն-Մէքզան հէ :

— Պու ատամը թանը՞րմըսընըղ , — տէյու սիւվալ իթտի նէֆէրլէրտէն պիրի :

— Թանըմագ մը . հաթթա չօգ էյի թանըրըմ . հայտէ պագալըմ Ֆլաթօլէ , շու նաալը էյէրին արգասընա պաղլա տա հէման տէօրթ նալ գըշլայա կիտէլիմ . . . — տէյու Բօպիւթէլ գօմանտա վէրտի :

Տընի Բօպիւթէլ իլէ Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն Էպրէօյլ նամ գօրուտա պիր արալըգ պիրպիլլէրինէ թէսատիւֆ իթտիքլէրինի , վէ Տընի Բօպիւթէլ .

լին էսերը հիտտէթ մէ դազապ օլարազ , ձխապիս օլան իմայա կէլէմէզ , պիր քէրրէ իըրէթէ ուրչան վազ կէչէմէզ , ճինայէթ տէ իըրպը իըրէթ կիպի տիր , ինսան պիր քէրրէ պուլաշըրսա , պիր ճինայէթլէ իքթիֆա իտէմէզ , պիր կիւն տէյիլ իտէ պիր կիւն շու ճանի պիր դապաւհաթ տահա իըլէյէճէք տիր , վէ աֆլէսամէնին եալընըզ մազիյէ հիւքմիւ օլտըղընտան , հաքիմ հուգուգընը իսթիմալ իտէճէք վէ պէն տէ պէնիմ հուգուգըմը հաիզ օլաճաղըմ . շու իընզըրը պիր քէրրէ եազալատըմ , եինէ սափուշտը , լաքին պիր տահա բէնչէմէ տիւշէրսէ , գէնճիրին օ պիր ուճուհա տա քէնտիմին պաղլանաճաղընը պիւտմ , եինէ եազասընը սալը վէրմէյէճէյիմ : Ասքէրլիյիմ հազգը իւշիւն եէմին իտէրիմ . սու քեաֆիր պէնի օյնաթտը , ալտաթտը , էն էյի նէֆէրիմտէն պիրինի խսլինանէ տարալ իտուպ էօլտիւրտիւ , օ նէֆէրին գանընըն պէտէլինի տահա էօտէմէմիշ տիր ամմա էօտէյէճէք տիր , պանա պէօյլէ հըսս օլույօր» տէտլիյէնի էլպէթ քի , իշպու հիքեալէի միւթալասայա բաղպէթ իտէնլէր ունութմամըշլար տրը :

Ծրօնթէնին ճէպլինտէ պուլուհան վէ իւզէրինտէ Մարքի տը Սէն-Մէք . գանա կէօնտէրիմէքտէ օլան մէքթուպը Տընի Բօպիւսթէլ կէօրտիւքտէ , օ վազըթքի հըսսը թէքրար ույանըպ , — շու մէքթուպըն միւնտէրիճաթը նէ՞ տէրէճէ էհէմմիլէթիլի օլմալը քի , բօթայա թէսլիմ օլուհմայըպ , Օվէրնէրտան Բարիսէ մէմուրը մախուուս իլէ կէօնտէրիլյօր . շու մէքթուպ սայէսինտէ ինթիգամըմը ալապիլէճէյիմէ վէ միւնտէրիճաթընըն նէտէն իպարէթ օլտըղընը սնրայաճաղըմա էմինիմ , — աէտի . վի նէֆէրաթա պիր ան էվլէլ գըշլայա ալտէթ օլուհմապընը էմր իթմէօի պու մազսատա մէպնի իտի :

Տընի Բօպիւսթէլ տիկէր սիւվարիլէր իլէ պիր օտատա օթուրուպ գալգմայըպ , միւնհասըրէն այըլ պիր տաիրէսի օլտըղընտան , աթտան էնէր էնմէզ օտասընա չէքիլտի , վէ ամիրինին էմրիլէ տէօրթ տուվար արասընտա կիզիճէ իճրասը լազըմ կէլէն պիր մուամէլէի բէսմիլէյէ պէքլէմէքսիպին , քէնտիսի իսթիգամէթի միւճէսսէմէ տէնիլէճէք մէրթէպէտէ միւսթազիմ պիր քիմսէ օլտըղը հալտէ , յաղիֆէ վէ նէզաքէթի պէր թարաֆ իտէրէք , մէքթուպ աշմազ կիպի պիր մուամէլէյէ թէսատտի էյլէտի . չիւնքի եէնի պիր ճինայէթին վուգուհիտէն էվլէլ էօնիւնիւ ալմազ իշիւն հէր կէօնա թէտապիր կէօզիւնէ խայըրը կէօրիւնիյօր իտի :

Պինաէն ալէյհ քիւչիւք պիր գանաիլ եազըպ , վէ պիր պըչաղը գանտիլին ալէվինէ թութարազ ըսըտըպ , մէօհր պուլաշմայաճազ սուրէթտէ , մէօհրին ալթընա տօղրու պըչաղըն ուճուհը սօգտը , վէ պու սուրէթլէ քէմալը մուվաֆֆազըլէթլէ մէօհրի սէօքիւպ զարֆը աշտըգտան սօնրա , մէքթուպը իչինտէն չըգարըպ , հէման եօգարտան աշաղը սիւզտիւքտէ , նաիլ օլտըղը մուվաֆֆազըլէթտէն թուղլա կիպի գըզըլ օլան չէհրէսի բարըլ բարըլ բարլամաղա պաշլատը :

«Սէն տէ պէն տէ տար աղաճընըն եօլուհը թութտըզ» սէօզլէրիլէ պաշլայան , վէ «կէլ կէլ , չաբուգ կէլ , Գլէրմօնտա պէքէյօրըմ» սէօզլէրիլէ խիթամ պուլան մէքթուպտան , իմզա սահիպլինին պիր վազըթ պիր ճինա .

յէթ տէ Մարքի տը Սէն-Մէքղանըն միւշթէրէքի օլտըղընա , վէ հէնի պիր ճինայէթ տահա իշլէյէրէք իը ճինայէթին իւսթիւնիւ գարամագ իւզրէ , Մարքիյի չաղըրմագտա պուլունտըղընա վէ պունա պաշգա սուրէթտէ մանա վէրիլէմէյէճէյինէ Տընի Րօպիւսթէլ գանասթը թամմէ հասըլ իտէրէք , մէքթուպը թէքրար զարֆընա զօյուսլ վէ մէօհրլէյիւլ ,

— Հէլէ եագալատըմ , պու մէքթուպը պէն քէնտիմ մահալինէ կէօթիւրէճէյիւմ , — տէտի :

Տընի Րօպիւսթէլ իքի սէնէ էվվէլ օն իքի պին Փրանդ գըյմէթինտէ պիր մըգտար արագիյէ իրսէն միւթէսարըֆ օլմուշ իտուկինտէն , էմլաքընըն սէնէտինի էմանէթ պըրագմըշ օլտըղը քիմսէյէ միւրաճաաթլա էլլի ալթուն իսթէտի . մուախսարէն ամիրինէ կիտիւլ , միւհիմմ պիր իշ սէրրիշթէսիյլէ պիր գաշ կիւն իլն իսթէլիւլ վէ ալըպ , էլպիսէի ըէսմիյէսինի չըգարտը , ատի էլպիսէլէր կիյինտի վէ աթընա սինէրէք , ալթը կիւն զարֆընտա Բարիսէ վասըլ օլտու :

Միւվասէլէթի ագըպլինտէ չիզմէլէրինի չըգարըպ աթըպ , պիր պէրպէր տիւքքեանընա կիրտի վէ ուզուն պըյըգլաքընը քեամիլէն թրաշ իթաիրտիքտէն , վէ հագըրըն տիւքքեանընտան պիր գաթ խըզմէթքեար էլպիսէսի սաթըն ալտըգտան սօնրա , Մարքի տը Սէն-Մէքղանըն իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը Սէնթ-Օնօրէ սօգաղընտաքի տաիրէսինէ ազիմէթլէ գաբույը չալտը :

Հագար գաբույը աշըպ , քէմալը թաաճհիւպլէ Տընի Րօպիւսթէլէ նագար վէ միւթէագզըմանէ պիր թավը իլէ ,

— Նէ՞ իսթէրսին , — տէյու սիւվալ իթտի :

— Մարքի տը Սէն-Մէքղանը կէօրմէք իսթէրիմ :

— Պուրատա իգամէթ իտէր :

— Կէօրէպլիլթըմիլիմ :

— Շու արալըգ գասիլ տէյիլ , չիւնքի տիշարը չըգար :

— Նէ՞ վագըթ կէլիլ :

— Եա պու ագչամ , եախօտ սէքիզ կիւնտէն , պիլինմէզ քի , պիր սէօյլէյէճէյինի՞զ մի վար :

— Ուգադ պիր մահալտէն զայէթ միւսթաճէլ պիր մէքթուպ վար :

— Նէ՞ թարաֆտան :

— Մատամ Օլէնը թարաֆընտան :

— Տիմէք քի Օվէրնեըտան կէլիյօրսընըլ :

— Տօղրու :

— Օ հալտէ միւսթաճէլ օլտըղը աշիքեար :

— Շիւպհէ՞ մի վար , Մատամ Օլէնը կէճէ կիւնտիւզ հայվանը սիւրիւպ եէթիւմէքիլիլիմի էմր ու թէնպիհ իթմիշ իտի :

— Մէքթուպընըզ պըրագըն , պիր սաաթտան Մարքինին էլլինէ վասըլ օլապիլիլ :

— Տահա չիմտի սէօյլէտին քի , սէքիզ կիւնտէն էվվէլ Մարքի կէլէմէյէճէք տիր :

— Զարարը եօգ , ներէտէ օլտըղընը պիլիրիմ , սէն մէքթուպը վեր :

— Սէն մէսուլիյէթի գապուլ իտէ՞րմիսին :

— Էլպէթտէ գապուլ իտէրիմ , նէ՞ վէսվէսէլի ատամըմըսըն , վէրսէ՞նէ մէքթուպը :

— Էմնիյէթսիզիբտէն տէյիլ , ինթիյաթսըզ տապրանմըզ օլմայըմ տէյու վէրմէյօրըմ :

— Վէրէճէ՞քմիսին , վէրմէյէճէ՞քմիսին :

— Ա՛լ :

— Բէք ալա , եինէ կէլէճէ՞քմիսին :

— Կէլէյիմ տէ նէ՞ եաբայըմ :

— Պէլթի Մարքի պիր շէյ սօրաճագ օլուր :

— Մատամ Օլէնք մէքթուպըն թէսլիմի ազըպինտէ , եօլա չըգմագըղըմը էմր ու թէնպիհ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ , Մարքի պիր շէյ սիւվալ իտէճէք պիլէ օլսա , ճէվապտան աճիզիմ :

— Հէր հալտէ հանկը լօգանթայա էնմիշ իսէ , պանա պիլտիր :

— Սէն—Մարթէն սօգաղընտա վազը Տէֆր Խաչ թապիր օունան լօգանթատայըմ , լաբին Բարիստէ պուլընտըղըմտան պիլիսթիֆատէ , թէալիւգաթըմտան պիրիսինի կէօրմէք իւզրէ պիր սաաթա գատար Բօնթուազա կիտէճէյիմ :

— Ուղուրլար օլսուն :

— Էյվալլահ :

Տընի Բօպիւսթէլին շու ճէվապարը վէրմէսինտէն մագսէտ , Մարքի տը Սէն—Մէքզանէ կէօրիւնմէմէքտէն իսլարէթ իտի , չիւնքի հէր նէ գատար պըլըգըլարընը թըրաշ վէ գըլաֆէթինի թէպտիլ իթմիշ իտի իսէ տէ , եինէ Մարքինին քէնտիսինի թանըյաճաղընտան էմին իտի :

Պինաէն ալէյհ հէման տիչարը չըգըպ , Մարքինին էվինին գարշըսընտա պիր գաբուընն ալթընտա սիբէրլէնտի տուրտու :

Պէշ տագըդա սօնրա Լազարըն տըշարը չըգտըղընը կէօրտիւքտէ , քէնտի քէնտիյէ ,

— Թէհամմիւլ իտուպ պուրատա գըմըլտանմայարագ տուրմալը , եա էր եա կէճ խըմէթքեար իլէ էֆէնտիսինին էվէ կէլէճէքլէրինէ չիւպհէ եօգ , — տէտի :

Պէօյլէճէ Տընի Բօպիւսթէլ պիր սաաթ գատար պէլէթիքտէն սօնրա , պիր քիրա արապասը կէլիպ թա գարշըլընտա տուրտու . Լազար սէիսին եանընտան աշաղը էնիպ գաբուլը աշտը , վէ Մարքի տը Սէն—Մէքզանէ էնիպ էվինէ կիրտի :

Լազարըն արապահըյա « եարըն սապահ Օվէրնըյա կիտէճէլիզ , էրքէն գաբուընն էօնիւնէ կէլիպ հազըր օլմալը » տէտիյինի Տընի Բօպիւսթէլ իլիթտիլինտէ , իսթէտիլինի անլամըզ օլտըղընտան տօլայը սէվինճինտէն սըջրամաղա պաշլատը :

Սէն—Մէքզան՝ ֆաիլի միւլթէրէքի օլան Օլէնքին արգըսընա իմթիսալէն

Գլէրմօնա կիթմէկէ գարար վէրմիշ օլտըղընտան , օնտան էվվէլ օրայա վա-
սըլ օլմագ , վէ ճինայէթէ գարըր ատիւանէ մուխասէմէյէ պաշլամագ լիւ-
գումընը Տընի Բօպիւսթէլ հըսս էյլէտի :

Պինասլէրին եէվմը մէզքիւրտէ գարաշլըզ պասար պասմագ , Տընի Բօ-
պիւսթէլ Օվէրնէր եօլունը թութուպ , հիշ պիր եէրտէ արամ իթմէքսիզին
Գլէրմօնա վասըլ օլտու , վէ տօղրու հաքիմին գօնաղընա կիտէրէք վէ բէն-
տիսինի թանտարագ , հաքիմ իլէ կէօրիւշմէք իւպրէ միւսասատէ թալէպ էյ-
լէտի :

Իւշ սէնէ մուգատտէմ քէլլէսինէ պահա քէսիւմիշ օլուպ , ճանի վէ խա-
պիսլէրին էն մահիրի պուլունան Մարքի տը Սէն-Մէքզանտան պահա օլու-
նաճաղընը հաքիմ ֆարգ իտէրէք , ատէթա տիւչարը հէյէճան օլտու . չիւնքի
Սէն-Մէքզան հագգընտա սուրէթը լայըգէտէ թէպէյիւն իթմիշ օլան նիշէ
նիշէ ճինայաթտան սօնրա , գուլըն էմրնամէսիյլէ օ ալշագ հէրիֆին աֆվ
օլունմասընը քէնտի հայսիյէթինէ վէ ատալէթէ պիր հագարէթ նազարըյա
պագմագտա պուլունմըլ օլտըղընտան , Տընի Բօպիւսթէլ միսալի հաքիմ տա-
խի հիւքմտարընը մէրհամէթինէ պիր իքինճի տէֆա տահա սէզավար օլմա-
յաճաղը տէրքեար օլան օ ճանիի մէշհուրէ զալէպէ իտէճէյինտէն տօլայը
մէմնուն վէ մէսրուր օլմագտա պուլունմըլ իտի :

Հաքիմ՝ Տընի Բօպիւսթէլին իֆատաթընը քէմալը տըզգաթ իլէ տինլէ-
տիքտէն սօնրա , Գօնթ վէ Գօնթէս տը Բահօն ալէյհէրինտէ՝ Մարքիզ տը
Շափինէի թարաֆընտան իգամէ օլունան իքի տավայա տախի լայըգը վէճհ
իւզրէ վագըֆ պուլունտըղը ճիհէթլէ , իֆատաթը մէզքիւրէյի հէնուզ քեա-
միլէն տինլէմէքսիզին տավայը հէման իլամէ գալգըլտը :

Մարքի տը Սէն-Մէքզանա եազըլմըլ օլան մէքթուպըն Մարքիզ տը Շա-
փինէի թարաֆընտան եազըլմըլ օլտըղը վէ Մարքի իլէ Մարքիզին Գօնթէս
Մարի տը Բահօնը մէյտանտան գալտըրարագ , միւթթէֆիզէն վէ միւթթէ-
հիտէն թիմարխանէյէ աթտըրմըլ օլտըզարը , վէ Գօնթէսին թիմարխանէտէն
սափուլմուշ օլմասը հասէպիյլէ , հագլիգաթը հալին մէյտանա չըգաճաղը , վէ
եէնի պիր ճինայէթ տահա իլէյէրէք , իլք ճինայէթլէրինին իւզէրինի էօրթ-
մէք իսթէտիքլէրի վէ պու պապտէ Մարքիզ Օլէնբին Մարքիի մուսվէնէթէ
չաղըրտըղը աշիքեար սուրէթտէ գահիրէ չըգտը :

Մարքիզ տը Շափինէինին Մարքի տը Սէն-Մէքզանա եազմըլ օլտըղը
մէքթուպ հէր իքիսի ալէյհիտէ տախի իսպաթը միւտտայա քեաֆի պիր վա-
րագա իտի իսէ տէ , պու մէքթուպ մէյտանտա պուլընմատըղընտան , ատա-
լէթին գահիրէ չըգարըլմասը իչիւն հէր իքի ֆաիլին նիյաթը գապիհէլէրինին
իճրասընա պաշլամալարընա ինթիզար իթմէք լագըմ կէլմիշ իտի :

Հաքիմ՝ Տընի Բօպիւսթէլէ սայ վէ իգտամաթընտան տօլայը ըզհարը մէմ-
նունիյէթլէ պէրապէր , Բօպիւսթէլին մէճհուլը օլան պիր թագըմ խուսուսաթ

տահա թէՖհիմ էլլէտի , վէ Օլէնը իմզասըլա կէթիրմիշ օլտըղը մէթոռալըն Մարքիզ տը Շափիննի թարաֆընտան օլտըղընը , վէ Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ Մարքիզ տը Շափիննին Մա-տիւ-կէ քէօշքիւնէ չէթիլմիշ օլան Գօնթ իլէ Գօնթէս տը Րահօնըն հայաթլարընա գաստա գալգըլաճագլարը տէրքետար խուսկինի պէյան , վէ քէնտիւինէ լազըմ կէլէն սէլահիլէթի վէ իգթիզա ի-տէն գուվկէի գապըթայը իթա էլլէտի :

Մուախիսարէն Մարքիզ տը Շափիննին կէնկին օլտըղընտան , վէ բօլիս նէֆէրաթընը իղֆալ իտէճէյինտէն պահալա , քէյֆիյէթին զայէթ սըրը թու-թուլմասընը հաքիմ՝ Տընի Րօպիւսթէլէ թափսիյէ իտէրէք սալը վէրտի :

Տընի Րօպիւսթէլ՝ շու հալլէրտէն Փէվգէլատէ մէմնուն օլարագ , միւ-քէմմէլճէ պիր էլպիսէ կիյինիպ , վէ մայէթինէ իքի նէֆէր միւթէմէտ խաֆիյէ մէմուրը ալըպ , Գօնթ տը Րահօնըն զէվճէի մէշրուսը իտտասընտա պու-լունան վէ Գօնթըն գօնաղընը իգամէթկետալ ինթիխապ իթմիշ օլան Մարքիզ տը Շափիննին խանէսի ճիվարընը մէրքէզը թէֆիշ իթթիխապ էլլէտի :

Տընի Րօպիւսթէլ իլէ մայէթինին նազարը տըգգաթընտան գուրթու-լարագ , մէզքիւր խանէնին գարուսընտան իչէրի կիրմէք մուհալ գապիլինտէն պուլունմըլ իտի :

Էօյլէնտէն սօնրա , չամուր իչինէ պաթմըլ պիր արապա կէլիպ , արա-պաճը գարուլը չալտը վէ գարու աշըրըգտա , արապա իչէրի կիրտի :

Տընի Րօպիւսթէլ աքապանըն իլինտէ պուլունանլարըն Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ Լազար օլտըղընը կէօրիւպ , վէ հէր իքիսինի մայէթինտէքիլէրէ տախի կէօսթէրիպ ,

— Իլթէ արատըղմըզ քէսան պունլար տըր . պունլարա նէզարէթ իթմէ-լիլիզ : Պու կիւն պունլարըն պիր կէօնա թէչէպպիւստէ պուլունմայաճագլարը մէմուլ վէ պէլքի տէ մուհագգադ տըր . պէնիմ եօրկունլըգտան տուրաճագ հալիմ գալմամըլ տըր . օն կիւնտէն պէրու ույուլմամըլմ տըր . արթըզ միւ-թէհամմիլ տէյիլիմ . պինապէրին կիտէյիմ պիր գաչ սաաթ օլսուն սիզին պիլ-տիլինիպ Սէն-Էլուա լօգանթասընտա ըահաթ իտէյիմ , սիզ պուրատան գը-մըլտանմալընը . իչէրի կիրտիքիլէրինի կէօրտիւլիւնիւզ քէսան՝ տըլարը չը-գարլար իսէ , պիրինիզ արգալարընտան կիթսին գօլլաալըն . պիրինիզ տէ հէ-ման կէլիպ պանա խապէր վէրսին , —տէտիքտէն սօնրա , լօգանթայա չէ-քիլիպ օն պէլ սաաթ միւթէմատիէն ույուտու , վէ էրթէսի սապահ գալգըսլ հէման մահալը մէզքիւրէ կէլտի :

Պըրագմըլ օլտըղը կէօղճիւլէր , միւտտէթի մէղքիւրէ զարֆընտա խանէ-տէն քիմսէնին տիշորը չըգմամըլ օլտըղընը արդ ու իֆատէ էլլէտիքիլէրինտէ , Տընի Րօպիւսթէլ .

— Սըրա սիպէ կէլտի , սիզ տէ կիտինիզ ըահաթ իտինիզ , պէն ազըսմա գատար կէօղլէրիմ , —տէտի :

Մէրգուլ մէմուրար՝ մէսէլէնին էհէմմիյէթինի վէ հիւսնիւ նէթիյճէյէ մուվաֆֆագ օլտըղլարը թագտիրտէ , պէօյիւք միւրէտաֆաթա նաիլ օլա-պիլէճէքլէքլէրինի թային իտէկէլտիքլէրինտէն , իպրազը զայրէթ իթմէք նի-

յէթիւնէ եալընըզ պիր սաաթ գատար իսթիրահաթ իթմէք քէնտիւէրինէ քի-
Փայէթ իտէճէյինի պէյան , վէ կիտիպ օ գատար միւտտէթի մէյիւանէնին
պիրինտէ կէշիրտիքտէն սօնրա , թէքրար ալտէթ էյլէտիլէր :

Պուսլարըն էսնաի նազարիյաթլարընտա , գօնագտա Մարքի տը Սէն-
Մէքզան իլէ Մարքիզ Օլէնր տը Շափիննի պէյնինտէ կիւզէրան իտէն վու-
գուսթա նագլը քէլամ իտէլիմ :

Զամուրու արապանըն գաբուտան իշէրի կիրտիյի սըրատա , Օլէնր
ղիյատէսիյլէ թէլաշ իթմէկէ վէ միւշթէրէքինին քէնտի տալէթինէ իճապէթ
իթմէյուպ , սէլամէթի իշիւն ֆիրար իթմիշ օլմասընտան գօրգմաղա պաշա-
մըշ իտի :

Զիւնքի կէրէք քէնտի մէնսուպաթը վէ կէրէք թոյին իթմիշ օլտըղը ա-
վօգաթ , տալանըն՝ քէնտի ալէյհինէ թէվէճնիւհ իթմէքտէ օլտըղընը , վէ
պէյն էլ էհալի վէ հիւքէմա թէհատտուս իթմէքտէ օլան թէվաթուրըն հագ-
գընտա խալըրը օլմատըղընը վէ էկէրի իճրասը միւթէսալվէր օլան թահ-
գիգաթ նէթիճէսինտէ շու թէվաթուրըն առէմը սըհհէթի թէպէյիւն իթմէ-
յէճէք օլուր իսէ , տալայը գաղանմագ շէօյլէ տուրսուս , ալէյհինտէ միւտ-
տաիի ումուսիլք ճանիպինտէն միւֆիթէրի մագամընտա տալա իգամէ օլուս
նապիլէճէյինի քէնտիսինէ պէյան վէ իֆատէ իթմիշ օլտըղլարընտան , եալը-
նըզ պաշընա պու իշին ալթընտան գալզմայաճաղընը վէ Մարքի տը Սէն-
Մէքզան ելթիւմէյէճէք օլուր իսէ , մահվ օլուպ պիթէճէյինի գարարաշտըր-
մըշ իտի :

Օլէնր թահգիգաթ սէօպիւնիւ իշիտիր իշիթմէզ , պէնզի աթմըշ վէ Գօնթ
Աննիպալըն թէքլիֆ իթմիշ օլտըղը սուրէթի թէսվիյէյի բէտտ իթտիյինէ բէ-
շիման օլմըշ վէ պուստան սօնրա գապուլ իթմէկէ գալզըաճագ օլսա , Գօն-
թըն էսէրը հիտտէթ օլտրագ , գապուլ իթմէյէճէյինի , հագիգաթը հալին մէյ-
տանա չըգաճաղընը վէ տէհէթլի պիր կիրտապ հաղըրլանմըշ օլտըղընը ան-
լամըշ իտուկինաէն , զահիրէն ճէսարէթ կէօսթէրմէքտէ իտի իսէ տէ , պա-
թընըն եէէս վէ տէհէթ գալպինի իսթիեսապ վէ իհաթա էյլէմիշիտի , Մար-
քի տը Սէն-Մէքզանը կէօրիւր կէօրմէզ , քէսպը ճէսարէթ էյլէտի , վէ անըն
մուսվէնէթիլէ , հէր ֆէնալըղըն էօնիւնիւ ալապիլէճէյի վէ թէքրար զալէ-
պէ չալաճաղը զէհապընա տիւշիւպ , սըշըրայա սըշըրայա գօշտու գարշըլատը
վէ պօղազընա սարըլարագ ,

— Ահ ապիգիմ , նէ գատար կէճ գալտըն , սէնտէն պաշգա իւմիտիմ
գալմամըշ իտի , սէնի գաթլէ մահըլւմ օլան վէ աֆվընը իւմիտ իտէն պիր
քիմսէ միսալի կէօզլէմէքտէ պուլուսմըշ իտիմ , — տէտի :

Սէն-Մէքզան՝ Մարքիղին իֆատաթը վագըասընը ճէրհ իթմէտի իսէ տէ ,
պիր տէրէճէյէ գատար պիր սուրէթը պարիտէտէ թէլագգը իտուպ , միւս-
թէհղիյանէ պիր թէպէսսիւմէ ,

— Ազիզ տօսթըմ Օլէնր , պէնտէն եագայը գուրթարմագ մագսատըլա ,
պիր միւեսօն ֆրանգ ֆէտա իթտիյին սըրատա , պու լիսանը գուլլանմամըշ
իտին . օ վագթ չիմտիլի գատար սէնին նէզտինտէ գըյմէթիմ եօգ իտի ,
— տէտիքտէ : Օլէնր .

— Նէ՞ Կարայրմ, տիվանէլիք իթմիչիմ, — տէյու ճէվապընա ,

— Եա տիվանէլիք իթմիչսին , վէ Կարսոտ տահա տողրուսը պաշղա Թա-
սափուրարըն վար իմիչ . միւրատըն Գօնթըն իթինճի գարըսը օլմագ իմիչ վէ
օլմուշսըն , շու օյուէն մէհարէթլէ օյնանմը ամմա , պիր ազ բէք ճէսուրանէ
տափրանըմը — տէտի :

— Հէյհաթ , գիյատէսիյլէ ճէսուրանէ :

— Շիմտի Գօնթէս մէյտանա չըգմը , էօյլէ՞ մի :

— Էվվէլ :

— Խասթալըգտան տիւզէլմի՞չ մի :

— Քեամիլէն :

— Յէնա շէյ , լաքին գապահաթ քեամիլէն սէնտէ , էկէր պէնիմ բէյիմէ
թէսլիմ օլմուշ օլսա իտին , պու կիւն բահաթ օլուր իտին . ալէմտէ պիր էօ-
լիւլէրտէն գօրգուլմազ , լաքին պու սէօզլէրին տէ լիւզումը Կօգ , պէն սէնի
մուաիւէզա իթմէկէ կէլմէտիմ , էվվէլ պէ էվվէլ վուգուր հալի պէրթաֆսիլ
հիքեայէ էթ պագայրմ :

Վուգուրաթը մալիւմէյի Օլէնր հիքեայէ իտուպ պիթ իրտիքտէն սօնրա ,
Մարքի :

— Հագգըն վարըմը Օլէնր , հալ բէք թէհիլթէլի տիր , պէլքի տէ գուր-
թուլմագ գապիլ օլմագ , իթմիլ տէ տէհէթլի պիր թէհիլթէ իշինտէյիզ ,
պատէզին եալընըզ պիր չարէի սէլամէթ կէօրիւյօրըմ :

— Հա՞նկըսը :

— Գօնթ իլէ վէվճէսինին պիրտէն էօլմէլէրի :

— Օ ճիհէթ պէնիմ տէ խաթըրմտան կէշմիլ օլտըղընտան , սէնի շա-
ղըրտըմ :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան եինէ միւսթէհիլյանէ պիր թէպէսսիւմլէ ,

— Էօյլէ Կա , Թապիլի պիր շէյ . թէհիլթէտէ պուլուստըղըն գէման խաթ-
ընա տիւշլրիմ , պու ճիհէթ հագգըմտա տէրքեար օլան էմնիլթիլին իս-
պաթ իտէր . շու էմնիլթիլ տէն տօլայը մլմնուսըմ , վէ մէմնուսիլթիլի տէ
էլտէն կէլտիլի մէրթէպէտէ իսպաթա զայրէթ իտէրիմ :

— Շու հալտէ Գօնթ իլէ Գօնթէս . . .

— Օհ , մատամ քի օնլարըն հայաթտա գալմասը պիգիմ էօմրիւմիւզիւ
թէհիլթէյէ տիւշար իտիյօր , օնլարըն վիճուտլարընըն մէյտանտան գալգմասը
լազըմ կէլտիլի աշիքեար ալըր , մալիւմ ա , պու ալէմը ֆանիտէ հէր քէս քէն-
տի իշիւն շալըշըր :

— Տըգգաթ էթ քի պէօյլէ էթի գաթլին պիր արատա վուգու պուլմա-
սընտան եէնիտէն շիւպհէլէրէ վարըլմաթըն :

— Եէթ իշիր քի պիլտէն շիւպհէ օլունմասըն , ամմա պիր Թագըմ
հայտուտլարտան շիւպհէ օլունմաճագմը , նէ՞ վագիֆէմիլ :

— Իլի նէ՞ վէճհ իլէ պու գալըպա տէօթէպիլէճէքսին :

— Լիւզումսըզ Թաֆսիլաթ արայօրսըն Օլէնր , հէնուզ մէճհուլիմ օլան
պաղը իուսուսաթա քեամիլէն քէսպը վուգուֆ իթմէտիքճէ , հիշ պիր Թէա-

պիր գութամամ . Գլէրմօն իլէ Մա-տիւ-կէ քէօլքիւ պէյնինտէ օլան մէսաֆէ նէ՞ գատար տրր :

—Թագրիպէն ալթը մի :

—Եարըն կիտէյիմ , շիմտի վագըթ կէշմիշ օլտըղընտան հիշ պիր չէյէ թէ-չէպպիւս օլունամազ , պաղը թէտարիքեաթտա պուլունմալըլմ , վէ հէր նէ գատար կէն գալմըշ օլտըղըմա իթիրազ իթմիշ իսէն տէ , զայէթ սիւրաթլէ սէյահաթ իթմիշ եօրուլմուշ օլտըղըմտան , պիր կէնէ օլուն ըահաթ իթմէ-լիյիմ , իթիրազա տա հագգըն եօգ , չիւնքի մէքթուպընը ալտըղըմըն էր-թէսի կիւնիւ եօլա չըգմըշ խտիմ :

—Ֆրօնթէն նէ՞ օլտու , պլըսպէր կէթիրմէտի՞ն մի :

—Օնու կէօրմէտիմ , թէալլիւգաթընտան պիրիսինի կէօրմէք իչիւն Բօն-թուաշա կիթմիշ օլտըղընը Լազարա սէօյլէմիշ , պու կիւնլէրտէ էլպէթ մէյ-տանա չըգար , —տէյու Մարքի ճէվապ վէրտի :

Շու ուզուն միւլազ տթտան սօնրա , Մարքի՝ Օլէնքին հագըր իթտիրմիշ օլտըղը թաամա ըաղպէթ իտէրէք , զիհնինի աշմագ իւզրէ խալլըմա չարապ իչտիքտէն սօնրա , եաթտը վէ սապահա գատար ույուտը :

Նէօպէթ պէլլէմէքտէ օլան Տընի Բօպիւսթէլ իլէ մայէթի գօլճուլարա կէլինճէ , պունլար՝ սապահ սաաթ օնա գարիպ խանէտէն պիր խրզմէթքեար չըգտըղընը կէօրտիւքլէրինտէ , Բօպիւսթէլին իշարէթի իւզէլինէ գօլճուլար-տան պիրի մէրգումը թէսաղըպ իլէ , պիր սաաթ սօնրա ալտէթ էյլէտի :

—Նէ՞ իմիշ մէսէլէ —տէյու Բօպիւսթէլ սօրտըգտա , գօլճու :

—Պիր շէյ տէսնէյօր , էվտէն չըգան քիմսէ պիր արապա քիրալայըպ , սօգաղըն քէօլէսինէ կէթիշտի , քէնտիսի տէ օրատա տուրույօր , —տէտի :

—Բէք ալա , կիթ չարուգ պանա պիր աթ կէթիր , վէ արապատան եիւզ գատէմ էթէտէ պէնի պէլլէ :

Արատան եարըմ սաաթ տահա կէշտիքտէն սօնրա , խանէնին քիւչիւք գարուսը աշըլըպ իքի նէֆէր քէօյիւ տահա չըգտըլար :

Տընի Բօպիւսթէլ՝ մէրգումանը պաշտան ալաղա գատար պիր էյի սիւգ-տիւքտէ , թէպտիլը գըյաֆէթ իթմիշ Մարքի իլէ Լազար օլտըղընը թա-նըյըպ ,

—Իլթէ պու էյի , եագալարընը սալը վէրմէմ , —տէտի :

Բօպիւսթէլ՝ Մարքի իլէ էմէքտարը Լազարըն Մա-տիւ-կէ քէօլքիւնէ կիտէնէլէրինէ Լմին օլտըղընտան , արապա հարէքէթ խտինճէյէ տէլին եէ-րինտէն գըմըլտամատր :

Արապա հարէքէթ իթտիքտէն սօնրա , աթը թէրթիպ իթմիշ օլտըղը մա-հալէ կիտէրէք , վէ աթըն իւզէրինէ աթլայարագ եօլա տիւշտիւ :

Պիր քիմսէյի խապէրի օլմագսըզըն կէօղլէմէք իչիւն էն կիւզէլ թէտպիր , օ քիմսէնին էօլիւնէ տիւշմէք օլտըղընը , Բօպիւսթէլ սէնաաթը իգթիգասըն-մա էյիճէ պիլտիինտէն , մէրգուման եարմա քէօյիւլէրին արապասընա ա-լա աթֆը նազար իթմէքսիգն իչէրի կիրտի :

Սէն-Մէքզան իսէ , քէնտիսինին Գլէրմօնտա պուլընտըղընը քիմսէ պիլ-

մէտիյինէ վէ թէսսովուրաթը դապիհէսինի պիւյիւճիւ օլմատըգճա քէշֆ իթ - մէք միւմքին օլմայաճաղընա էմին օլտըղընտան , պիր հէրկէլէյէ րաքիպ օ - լարադ , սիւրիւպ կէչէն վէ ճատտէնին պիրինին քէօշէսինտէ նապէտիտ օլան Բօպիւսթէլէ էհէմմիլէթ պիլէ վէրմէտի :

Պէօյլէճէ Բօպիւսթէլ , Մարքիտէն պիր սաաթ էվվէլ քէօշէ միւվասէլէթ իթտի :

Մէղքիւր քէօշքիւն պիր թէրէ իւզէրինտէ վազը օլտըղը , վէ պու թէ - րէնին էթէյի աղաճ իլէ մուհաթ իտուկի մալիւմ տիր :

Բօպիւսթէլ խըրսըզ զանն օլունմադ զօրգուսընա մէպնի , Փաճիանըն վուզու պուլաճաղընը թախմին էյլէտիկի մահալի պիր էյինէ թէտղիգ վէ թէֆթիլ իթմէք իւզրէ , քէօշքիւն էթրաֆընտաքի տիվարը աշտր :

Քէշֆիյաթը լազըմէյի իճրա իթտիքտէն սօնրա , սըգ պիր աղաճըղըն ի - չինէ կիզլէնիպ տուրտու : Պիր ազ սօնրա Սէն-Մէքզան իլէ Լաղար տախի կէլիպ , օնլար տա տիվարը աշտրլար , վէ աղաճլարըն իչլնտէն իլէրլէտիլէր , վէ Բօպիւսթէլին կիզլէնմիլ օլտըղը մահալտէն պիր գաշ գատէմ էօթէտէ տուրտուլար :

32

Եսվաշ վէ Փադաթ Բօպիւսթէլին իչիտէպիլէճէյի մէրթէպէտէ եիւքսէք պիր սէս իլէ Մարքի :

— Լաղար , չու նօգթա էյի տէյիլ մի , նէ՞ տէրսին — տէտի :

— Մախսուս թէրթիպ օլունմուշ կիպի պիր մահալ :

— Կէճէլէր լաթիֆ օլույօր , Գօնթ իլէ Գօնթէսին չու աղաճլարըն ալ - թընա գատար կէլիպ , միւպատէլէի էֆքեարը ալըզանէ իտէճէքլէրի վէ պիզի կէօրէճէքլէրի աշիքեսար արր :

— Հէման պու կիւնէ րասթ կէլմէյէճէ՞ք եա :

— Էվվէլ էմրտէ քէօշէ խըրսըզ մագամընտա կիրմէմիգ լաղըմ կէլիր . Գօնթէսին միւճէվէրաթըլա Գօնթուն իւզէրինտէ պուլաճաղըմըզ ազչէյի ալըր սանա պըրագըրըմ . օ հալտէ մագսատ ատէթա պիր սըրգաթ օլտըղը անլաշըրըր . չիմտի Գլէրմօնա ավտէթ իտէլիմ տէ , եարըն եինէ կէլիրիգ :

— Եարընա՞ մը պըրագալըմ , Մարքի :

— Էվվէթ :

— Պէքլէսէք տահա էյի օլմա՞ղ մը :

— Նէյիլ :

— Պիլմէմ :

— Գօրչադ սէն տէ :

Սէն-Մէքզան իլէ Լաղարըն՝ կէլտիքլէրի եօլտան կէրի տէօնտիւքլէրինի Բօպիւսթէլ կէօրտիւքտէ , կիզլէնտիյի մահալտէն չըզըպ , Գլէրմօնա միւթէ - վէճճիէն հարէքէթ վէ միւվասէլէթինտէ , տօղրու հաքիմին նէղտինէ ազի - մէթ էյլէտի :

— Ճինայէթ եարնն ազաւմ վուգու պուլաճագ տրր — տէյիպ , վուգուա-
թը հիքեայէ էյլէտի :

— Բէք ալա , Սէն-Մէքզաննն ախզ ու թէվգըֆ օլունմասը զըմննտա
տէրհալ էմր վէրէյիմ :

— Րէճա իտէրիմ քի , պիր մուամէլէ իթմէյէսինիզ :

— Նէ՞ տիմէք , ճինայէթլէրին էն ալչալը օլան պիր ֆիլիին թէմամիի իճ-
րասընա միւսաառէ՞ մի իթմէլի :

— Օ խայինի ֆիլիի իճրա իթտիյի սրրատա եագալամագ սրղուսըն-
տայըմ :

— Շայէտ մուվաֆֆագ օլամայըպ տա գալըրըր իսէ՞ն :

— Հէր կէօնա մէսուլիյէթի իւզէրիմէ ալըրըմ . պէն էհլի ըրզ պիր քիմ-
սէյիմ , էկէրչի մուվաֆֆագ օլմագ իսէմ , քէլլէմի ֆէտա իտէրիմ , վէ շու
հալտէ էօլիւմէ միւսթահագգ սայըլտըղըմ ճիհէթլէ , հիչ պիր իթիրագ տա
իթմէմ . . .

— Հայտէ սէնին տէտիյին կիպի օլսուն , սանա էմնիյէթ իտէյիմ , պէյէն-
տիյին կիպի հարէքէթ էթ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , սիզի խօշնուտ իտէճէյիմէ էմինիմ :

— Պիր շէյ իսթէ՞րմիսին , Բօպիւսթէլ :

— Էվվէթ , Գօնթ տը Բահօնա խիթապէն պիր թավսիյէնամէ իսթէրիմ .
հագգըրմտա էմնիյէթը թամմէ կէօսթէրմէլէրինի մումաիլէյհէ լութֆէն պէյան
իտինիզ :

— Պու թավսիյէնամէյի նէ՞ վագըլթ իսթէրսին :

— Շիմտի , չիւնքի պու կէճէ քէօքէ կիտէճէյիմ :

— Շիմտի եագար հալըր իտէրիմ , — տէտի հաքիմ :

Պիր գաշ տագիգա սօնրա Տընի Բօպիւսթէլ թավսիյէնամէյի մուսթաս-
հըպէն գօնագտան չըզըպ , սապահա գարշը սաաթ իքիտէ տէօրթ նէֆէր
բօլիս մէմուրը իլէ , քիմսէնին խապէր ալամայաճաղը սուրէթտէ Էօլա չըգտը :

Իք կիւնիւ աթընը պաղլամըշ օլտըղը աղահըղըն արասընա բօլիսլէրի
եէրլէշտիրաիքտէն սօնրա , Բօպիւսթէլ կիտիպ վէ գօնաղըն գարուսընը չա-
լըպ , գարուճըյա ,

— Շու մէքթուսըլ Գօնթա վէր , վէ էմրինէ պէքլէմէքտէ օլտըղըմը ի-
ֆաաէ էթ :

Աննիպալ՝ Օլէրնեը վիլայէթի մէօհրի իլէ մէմհուր օլան զարֆը ալըպ ,
քէմալը հայրէթ վէ թէաճճիւպլէ աթիտէքի սաթըրլարը օգուտու .

« Գօնթ ճէնապլէրի ,

« Իչպու մէքթուպուսըն համիլի զայէթ էհլի ըրզ պիր քիմսէ օլտըղընտան ,
քէնտիսինէ հէր վէճհ իլէ վէ թէմամըյա էմնիյէթ իթմէնիպի Րէճա իտէրիմ .
սէօլէյէճէքլէրինէ ինանընը , վէ պիւս իթիրագ հէր նէ քի նասիհաթ իտէք
իսէ իճրա իտինիզ : »

— Պու մէքթուսըլ կէթիրէն պուրատա՞ մը տրը :

— Էվվէթ էֆէնտիմ :

— Զարուգ պուրայա կէլսին :

Տընի Րօպիւսթէլ , Գօնթըն նէզտինէ կիտիպ ուսուլը ասքէրի իւզրէ սէ-
լամ վերտիքտէն սօնրա ,

— Պու մէքթուպըն միւնտէրիճաթընա մալիւմաթընըզ վա՞ր մը տոր :

— Էվզէթ , Գօնթ :

— Սիւ քի՞մսինիզ :

— Զապըթա սիւվարի մէմուրը Տընի Րօպիւսթէլ . իգթիտարըմ տաիրէսին-
տէ սիզէ խըզմէթ իթմէք շէրէֆ վէ մէֆիւէրէթինի հաիդ օլմագ արզուսըն-
տայըմ :

— Օ հալտէ սիզէ քեամիլէն էմիյէթ իտէրիմ , « օյլէյէճէյինիլի սէօյ-
լէյին :

— Պու կէճէ կէրէք «իզի վէ կէրէք Գօնթէսի գաթլ ու իտամ իտէճէք-
լէրինի արդ իտէրիմ :

Գօնթ տը Րահօն հայրէթ վէ թէաճճիւստէ գալտը :

— Գաթլ մը իտէճէքլէր , նէ՞ տէրսին :

— Հագիգաթը հալ պու մէրքէզտէ տիր :

— Պու սէօզիւնիւզէ ինանայըմ մը :

— Քէնտի մէնֆաաթընըզ իչիւն ինանմալսընըզ , Գօնթ . էկէրչի ինանմա-
յաճագ օլուր իսէնիզ , հիչ պիր մէսուլիյէթ տէրէօհտէ իտէմէմ :

— Պու գաթլ մատտէսինի նէ՞րէտէն խապէր ալտըն :

— Իւչ կիւնտէն պէրու գաթլիլի կէօզլէյօրըմ . տիւնքի կիւն ըէֆիգի իլէ
պէրապէր պիր միւնասիպ մահալ ինթիխապ իթմէք իւզրէ պաղչէյէ կիրտի ,
պէն տէ օրատա իտիմ , իքիսի կէօրիւչիւյօրլար իտի , պէն տէ իչիթտիմ :

— Պու գաթլիլին քի՞մ օլտըզընը պիլի՞րմիսին :

— Պիլիրիմ :

— Իսմի նէ՞ տիր :

— Մարքի տը Սէն-Մէքզան :

Գօնթ տը Րահօնըն պէնզի էօլիւ պէնզի կիսլի ուչուպ , էլլէրինի ասիւ-
մանէ տօղրու գալտըրտը :

— Սէն-Մէքզան մը , օ՞ մը , օ՞ մը , ա՛հ եա Րապպիմ :

— Ա՛հ , պիլիրիմ , Գօնթ , պիլիրիմ քի գրալըն էմրնամէի մախուուսը իլէ օ
հէրիֆի մէմէքէթին էն նամուսլը պիր Փէրտի մագամընտա իլան իթտիրմէք
իւզրէ շէքմիլ օլտըզընըզ գահմէթ վէ սըզընթըյա մուգապիլ սիզէ կիւզէլ պիր
միւքեաֆաթ հազըրլամըլ , լաքին նէ չտրէ , ալէմ պէօյլէ տիր . իչթէ պու հալ
իսպաթ իտէր քի , էյիլք իտիլէն պիր խայինին միննէթտարլըզընա կիւվինի-
լէմէզ :

— Լաքին տնլայամայօրըմ , պէնի գաթլ իթմէքտէն նէ՞ մէնֆաաթը օ-
լապիլի , պէօյլէ պիր ճինայէթին իճրասընա քէնտիսինի քի՞մ թէշվիգ վէ
թահրիք իտիյօր :

— Նէ՞ տիմէք , աշլամայօ՞րմըսընըզ , Գօնթ , Մարքիլի թէշվիգ իտէն Մար-
քիլ տը Շափինեի տիր քի , սիզին իքինճի գարընըզ օլմագ իտտաասըյլա սիզ-
տէն տուլ գալմըլ օլմագ իսթէյօր :

—Օ տա՞ մը , թէ՛մամ , —տէյուպ , Գօնթ պիր միւտտէթճիք միւթալաւ տան սօնրա , —էյ պու հալէ նէ՞ թէտպիր իթթիխազ օլունմալը տըր :

—Ուսուլ ու առաթընըզը ասլա թէպտիլ իթմէմէլիսինիզ , ագշամլարը Գօնթէս իլէ պաղչէտէ կէզմէք միւթատընըզ մը տըր :

—Էվէթ :

—Էօյլէ իսէ պու ագշամ տա հիչ պիր շէյտէն մալիւմաթընըզ եօգ կիպի կէզմէլիսինիզ :

—Թէհլիքէլի օլմա՞ղ մը :

—Գօրգույօ՞րմըսընըզ :

—Պէն քէնտիմ իչիւն գօրգմամ , Ալլահ տա պիլիր , Գօնթէս իչիւն գօրգարմ :

—Գօնթէսին գօրգաճագ իչի եօգ , նէ քէնտիսի վէ նէ՛ տէ սիզի իչիւն հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տըր , չիւնքի պէն տէ մայէթը մէվճուտէմէ օրառա պուլունճաղըմ :

—Մայէթը մէվճուտէն քի՞մէրտէն իպարէթ տիր :

—Հաքիմ թարաֆընտան թալին օլընմը տէօրթ նէֆէր գալի իւլ պիւնեէ գահրամանլարտան իպարէթ տիր :

—Պու առամլար նէ՞րէտէ տիրլէր :

—Պուրատա եազընտա , հաթթա պաղչէնին քիւչիւք գարուսընտան իւչէրի սօգմագ , վէ քէսթանէլիյին ալթընտա վազը օլան քիւչիւք քէօշքտէ իգամէ իթմէք իւզրէ միւսաատէնիզի թալէպ իտէրիմ . շուրասընը տախի թապսիյէ իտէրիմ քի , խըզմէթ քեարլարա պու պապտէ պիր կէօնա մալիւմաթ վէրիմէսին :

—Պէն սանա րէֆադաթ իտէր վէ գարուլը քէնտիմ աշարմ , այնը քէնտիմ մագամընտա օլան էսքի էմէքտարըմ Տօմինիք , թէայեիւչինիզէ իգթիզա իտէն մէքիւլաթը վէրիր . պու ագշամքի վուզու պիւլաճագ հալտէն չիմտիտէն Գօնթէսէ մալիւմաթ վէրմէք լաղըմ կէմէզ , տէյի՞մի :

—Սէօյլէյէճէք իտիմ ամմա ճէսարէթ իթմէյօր իտիմ , չիմտիլիք Գօնթէսէ մալիւմաթ վէրմէք իգթիզա իթմէզ , —տէյուպ , իքիսի պիրտէն զիքր օլունան քիւչիւք գարուլա տօղրու միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիլէր :

—Իչթէ ճանիլէրին ինթիխազ իթմիշ օլտըզլարը նօգթա պուրասը տըր , իթթիխազ օլունմասը իգթիզա իտէն թարիգի իրաէ իտէմէտիլիմէ միւսաատէ պուլուրը՞րմըսընըզ , Գօնթ :

—Միւսաատէ տէյիլ , հաթթա րէճա տախի իտէրիմ , —տէյու Գօնթ ճէվապ վէրտի :

—Պուրալարտա պաղչէն կէճէ գուշու սէսի իչիտիլի՞ր մի :

—Ասլա :

—Պու բէք ալա , էօյլէ իսէ պու կիւն գարանլըգ պասար պասմազ , աղգդաթ իտինիզ , Սէն-Մէքզան իլէ րէֆիզի պաղչէյէ կիրտիքլէրինտէ , իքի տէֆա գուզու սէսի կիպի պիր սէս իչիտէճէքսին , օ սէսի ալտըգտան պիր չէրեէք սօնրա , Գօնթէսի գօլունըզա ալընըզ , վէ րահաթճա շու եօլա կէլինիզ , գուսուրընը պանա պըրագընըզ :

— Թարիֆին միսիլու եաբարըմ :

— Իսթէր իսէնիզ պէրապէրինիզճէ պիր իքի տապանճա տա ալընըզ :

— Ալըրըմ, — տէտի Աննիպալ :

Պունըն իւզէրինէ քիւչիւք գարույը աշտըլար վէ բօլիսէրի իչէրի ալըպ ,
զիզլի եօլլարտան , զիքը օլընան քէօշքէ տախիլ օլտըլար :

Մա—տիւ—կէ քէօշքիւնիւն վազը օլտըղը վատինին իւզէրինտէ , ըրմաղըն
էօթէ Թարաֆընտա օթուզ ատէտ գատար գուլիպէ մէվճուտ իտի : Պու
գուլիպէլէրին պիր լօգանթայա վէ եախօտ մէյխանէյէ պէնզէր պիր շէյ իտի :

Էօյլէ վազթը , նէ Թարաֆտան կէլտիքլէրի մէճհուլ օլան քէօյլիւ գըյա—
ֆէթինտէ իքի քիչի եիւրիւյէրէք կէլիպ , մէզքիւր մէյխանէյէ տախիլ օլտու—
լար , էօնլէրինտէն քէօյիւն չօճուգլարը սիւրիւ իլէ գօշուշմագտա իտիլէր :

Պու միսիլու մէնզարէլէրի նագլ իթմէք գալէմ իլէ միւմքին օլամայըպ ,
պու պապտէ բէսսամ Ֆըրչաօընա միւրաճաաթ օլունմագ իգթիգա իտէր :
Զիքը օլունան մէյխանէ պիր գաթտան իպարէթ օլուպ , իչինտէ իւշ տէօրթ
ատէտ քիւչիւք մասա վազը իտի :

Մէզքիւր մէյխանէտէ իշ կիւնլէրի քիմնէ պուլունմայըպ , եալընըզ բա—
զար սապահլարը իպատէթտէն սօնրա , պիր գաշ քիչիլէր կիտիպ մասալարըն
պալընա կէչէրլէր իտի :

Կէլէն իքի քիչի՝ մասանըն պիրինին պալընա կէչտիլէր , վէ պիրիսի է—
լինտէքի պասթօն իլէ մասանըն իւզէրինէ վուրուպ ,

— Հէ՞ մէյխանէճի , պագսանա , նէ՞րէտէսին , եիւզինիւ կէօրէլիմ , գա—
բունըն իւզէրինտէքի Թաշթա եարմա տէյիլ իսէ , պիզէ եէյէճէք վէ իչէճէք
կէթիր , եօգսա գուլագլարընը քէսէրիզ հա՛ :

Մէյխանէնին սահիպի օլան Փագըր վէ զայըֆ պիր քէօյիւ , տըշարտա—
քի կիւրիւթիւյիւ իշիթտիքտէ , հէման իչէրի կիրտի , վէ Թալիինին կէօնտէր—
միշ օլտըղը միւշթէրիլէրի կէօրտիւքտէ , տօնտու գալտը :

Հէման գօնշուլարը եարտըմա չաղըրմագ ազմինէ տիւշտիւ իսէ տէ , օր—
թալըգ ըըգ օլտըղընտան , վէ գարունըն էօնիւնտէն պիր Թագըմ քէօյիւլէ—
րին կէչիպ տէօնմէքտէ օլտըգլարընը կէօրտիւլիւնտէն , գօրգաճագ պիր շէյ
օլմատըղընա գանի օլարագ , քէնտիյի չէքիպ չէվիրիպ միւշթէրիլէրէ եագ—
լաշտը , վէ քէմալը իհթիրագ իլէ ,

— Պուրասը գէնկին պիր մահալ տէյիլ , կէօրիւյօրսընըզ ա՛ , չօգ շէյ եար—
մաղա արգուլմ վար վէ լաքին գուտրէթիմ եօգ , վէրէսի վէրմէք պէնիմ ի—
չիւն գապիլ տէյիլ :

— Վէրէսի՞ մի , Ալլահ պէլանը վէքսին , սէնտէն վէրէսի շէյ ալմագ իս—
թէյէն վա՞ր մը , — տէյիպ , մասանըն իւզէրինէ ալթը Ֆրանզըղգ պիր քէսէ
Ֆըրլատը վէրտի . — Մէսարիֆիմիզի պունտան ալը գօրսըն պագըսընը վէրիւսին :
Լօգանթաճը քէնտի քէնտիյէ ,

—Քի՞մ պիլր , պու սիքքէ քի՞մտէն աշըրըմըշ տըր , լաքին նէ՞ վազիֆէմ ,
—տէյուպ , բարայը ճէպինէ գոյտուգտան սօնրա , —էքմէք , սուէուգ , բէյ-
նիր վէ շարապըմ վար , եէթիլի՞ր մի :

—Պուլտըզըմըզա գանաաթ իտէրիգ :

—Շիմտի սիգէ օլանըմը կէթիրէյիմ , —տէյուպ , մէյխանէնի՞ մէէքիւ-
լաթ վէ մէշըուպաթը կէթիրմէկէ կիթտիկի սըրաաա , կէլէնլէրին քի՞մ օլտը-
ղընը անլամագ իւզրէ իքի իւշ քէօյլիւ՝ մէյխանէնին իշինէ կէօզլէրինի տիք-
տիլէր :

Մէյխանէնի էլինտէ թապադար վէ թէնէքէ գատէհլէր վէ բասլանմըշ
պըշադար վէ պիր թագըմ եէյէնէքլէր իլէ իշէրի կիրիպ միւշթէրիլէրին էօ-
նիւնէ տիգի վէրտի :

Օ գէմանա գատար աղղընը աշմամըշ օլան միւշթէրի՞ կէլէն եէմէքլէրի
բարմաղընըն ուճուլա իթիպ :

—Փալտըր շու օյոււնճագլարը պէ հէրիֆ , պէօյլէ շէյ եէմէյիզ , —տէ-
յէրէք , գոյնոււտան չիմշիր սաբըլ պէօյիւճէք պիր պըշագ չըգարըպ , վէ սա-
վուրմաղա պաշլայըպ ,

—Պիգիմ կէօգիւմիւզիւ աշան պու տըր , պոււնա պըշագ տէրլէր , պու
էօյլէ պիր արգատաշ տըր քի , հիշ պիր վագըթ սահիպինի շաշըթմագ , գուլ-
լանմասընը պիլէն իշիւն գըլըճտան տա էյի տիր . վէ լիւզումը թագադիրինտէ
հէր քէլէյի ուշուրըր . պագընրզ շաշգըն քէօյլիւլէր , սէյրի պատիհապա տըր ,
—տէյուպ , պըշաղը էն եագըն օլան քէօյլիւյէ ուզաթտը . քէօյլիւլէր էլտէն
էլէ կէզտիրէրէք թէմաշա իթտիլէր : Մուախարէն մէզքիւր իքի հայտուտ
գըլըգըլ հէրիֆլէր , մէյխանէնին կէթիրմիշ օլտըղը եէյէնէքլէրէ պուլաղըպ ,
քէմալը իշթիհա իլէ եէտիլէր , վէ քէմալը խահիլլէ իշտիլէր :

Պիր էյիճէ եէյիպ իշտիքտէն սօնրա , օյոււն քեաղըտը իսթէյիպ օյնամա-
ղա պաշլատըլար , վէ օյոււնըն արասընտա , թէքէնին իւզէրինտէ վագը օլան
քէօշքիւն էհալիսի հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իւզրէ մէյխանէնիյէ պիր չօգ
սիւվալլէր իթտիլէր :

Պէօյլէճէ օ կիւնիւ ագշամ իթտիքտէն սօնրա , մէյխանէտէն չըգըպ Գը-
լէրմօնա տօղրու կիտէճէք կիպի Գլէրմօն եօլոււնը թուլտըլար : Քէօյլիւլէր-
տէն հիշ պիրի արգալարընտան կէօզլէմէքլիյի խաթրընտան կէշիրմէտիյինտէն ,
կէօրիւլէմէյէճէք գատար թէպալիւտ իթտիքտէն սօնրա ,

—Լազա՛ր , սէնտէն մէմնոււնըմ , հագգընտա պիր ազ էմնիյէթսիզլիյիմ
վար իտի , լաքին հիսսէնէ տիւշէն օյոււնը տօղրուսը լայըգըլա օյնատըն :

—Էլտէն կէլտիյի մէրթէպէտէ աթվար ու ահվալիմի գըլաֆէթիմէ պէն-
ղէթէրէք եիւզիւմ ագ չըգմագ զայրէթինտէ պուլընտըմ , —տէտի :

—Պու աաաւար բէք գօլայ պիգիմ էշքեալ ու ահվալիմիզի ունուլթա-
մապլար :

—Հաթթա պըշաղըն պիլէ շէքլինի էյիճէ խաթըրլարընտա սագլամըշ օլ-
տըգլարընա շիւպհէ եօգ . նէ գատար հայրէթլէ պագտըլար , տըգգաթ իթ-
տինի՞զ մի , —տէյու Լազար իւպէ իթտի .

— Պիզ պուս պընաղը գանը իւզէրինտէ օլարագ , պաղչէտէ պըրագաճագ օլուր իսէք , հագգըմըգտա հիշ պիր շիւպհէ օլունամաղ , վիլայէթին զապըթա մէմուրը վէ բօլիս հէյէթի՝ արթըզ իշէրի եօգ իսէ վարսընլար մէյլսանէճինին վէ քէօյլիւէրին թարիֆ ու թաֆսիլ իտէճէլէրի եապանճըլարը արասընլար տուրսունլար . չու թէրթիպէ նէ՞ տէրսին , —տէյու Մարքի տը Սէն-Մէքզան սօրտուգտա , Լազար ,

—Ա՛հ , Մարքի , սիզին պէքեապէթինիզէ մուգապէլէ օլունամաղ , —տէյու ճէվապ վէրտի :

Սէն-Մէքզան իլէ Լազար , պիր թարաֆտան պէօյլէճէ միւքեալէմէ վէ պիր թարաֆտան տախի ճատտէյի պըրագըպ , պաղչէնին տիվարը պօյունա միւմթէտ օլան գարունըն իշինէ տալտըլար :

Կիւնէշ պաթարգտան սօնրա օրթալըզ գարարմաղա պաշլամը իտի , բէֆթէ բէֆթէ կէճէ կիւնտիւզէ թէագըպ իտէրէք , թամ մահիթապ չըգմըշ վէ պաղչէնին աղաճլարըյլա գօնաղըն եիւզիւնէ շէօլէսինի նէշը իթմիշ իտի :

Շուրատա պուրատա սըգ աղաճլարըն արասընտա պուլունան սէյրէք մահալլէրի տախի մահիթապըն ըջըղը թէնվիր իթմիշ իտի :

Գօնթ Աննիպալ սալօնըն բէնչէրէլէրինտէն պիրինին էօնիւնտէ պիւս հարէքէթ այադտա վուգուլթա պէքլէյօր կիպի տուրմագտա , վէ Գօնթէս Մարի տախի ղէվճինտէն պիր ազ ուզագտա կէօյլէրինի մաի վէ տիւմանլը ուֆուգա աթֆ իլէ , սէսսիզճէ թէմաշա իթմէքտէ իտի : Նալէհան սէօզէ ազաղ իլէ ,

—Կէճէյի սէվէրիմ . . . պէօյլէ սաքին վէ բէվնագտար կէճէ պէնճէ կիւնտիւզտէն լաթիֆ տիր , սէնին տէ էֆքեարըն պէօյլէ՞ մի տիր , Գօնթ :

—Շիւպհէսիզ , բէք կիւզէլ կէճէ :

—Միւթատըմըզ վէճհ իւզրէ պու ագլամ տա պիր ազ չըգըպ կէզմէյէլի՞մ մի :

—Պիր ագտան չըգարըզ , Մարի :

Պու սըրատա կէճէ գուլունըն սէսի իքի տէֆա աքս իթտի :

Պու սէս գաթիլլէրին պաղչէյէ կիրմիշ օլտըզլարընա տաիր Բօպիւսթէլ իլէ պէյնլէրինտէ թէգարուր իթմիշ օլան իշարէթ օլտըղընտան , Աննիպալ պիրտէն տիւչարը խէլէճան օլտու :

Գօնթէս՝ —Նէ՞ դարիպ սէս , իլք տէֆա տըր քի պէօյլէ պիր սէս իշիտիյօրըմ , պէլլի տէ շիմտիյէ գատար տըգգաթ իթմէմիշիմ տիր , —տէտի :

Գօնթ իսէ սաաթա պագտը , սաաթ տօգուզ իտի :

Բօպիւսթէլին Վիքի տէֆա կէճէ գուլու սէսի կիպի պիր սէս իշիտէճէսին , օ սէսի ալտըգտան պիր չէրեքք սօնրա կէլինիզ տէմիշ օլտըղը խաթրընա կէլիս , խէլէճանըն սէթր իթմէք մագսատընա մէսինի քէմալը նէշէ իլէ Գօնթէսէ շունտան պունտան պահս աշմաղա պաշլատը . ֆիլվազը պուլունտըզլարը հալ , տէհէթլի պիր հալ իտի . Գօնթ՝ ալէմաէ հէր շէյտէն զիյատէ սէվմէքտէ օլտըղը ղէվճէսինին էօմրիւնիւ նասըլ թէհլիքէյէ գօյաջ պիլէճէյինի , վէ պիր ֆիթնէի ճէտիտէ սայէսինտէ ճանիլէրին մէմուրլարըն

նազարը տըգգաթընտան գուրթուլապիլէճէքլէրինի խաթըրնա կէթիրտիքտէ, տիթրէր վէ զէվճէսինի նասըլ կէօթիւրիւպ տէ ճանիլէրին սիւահը աղղընա թէսլիմ իտէպիլէճէյինի տիւշիւնիւր իտի : Պիր արալըգ հիչ պաղչէյէ էնմէմէ, կէ վէ եախօտ կիթսէ տէ եալընըգ պաշընա կիթմէկէ գարար վէրմէքտէ իտի իսէ տէ, Գօնթէս իլէ պէրապէր կիթմէքլիյ՝ վատ իթմիշ օլտըղընտան, վատընտա սէպաթ իթմէք լիւղումընը թէսլիմ իտէր իտի :

Սաաթըն ագրէպի մուայէն օլան պիր չէրեք միւտտէթին կէշմիշ օլտըղընը կէօսթէրմէքլէ, Աննիպալ տապանճալարը եանընտա օլտըղընա էմիլիթ հասըլ իթտիքէն ոօնրա, Գօնթէսի գօլթուղունա ալտը :

Գօնթէս՝ զէվճինին գօլունա կիրիպ նէրտիւպանտան աշաղը էնտիլէր, վէ պաղչէյի իքիյէ թագսիմ իթմէքտէ օլան գարանլըգ եօլու թուլթուլար :

Պու եօլ Աննիպալըն կէօգիւնէ զայէթ ուղուն կէօրիւնմէքտէ իտի . հէր պիր աղաճ քիւթիւլիւնին արգասընտա պիր գաթիլ կիզլէնմիշ տիր զանն իթմէքտէ իտի : Գալպի գուվվէթլիճէ չարմագտա օլուպ, գուլաղընա զարիպ զարիպ սէսլէր կէլմէքտէ իտի : Մարինին սէօյլէտիյի սէօզլէրի անլայամայաճագ սուրէթտէ Գօնթ տալմըշ, վէ Մարի իսէ, զէվճինին շու մէշղուլիյէթի զիհնիյէսինին սէպէպ վէ իլլէթինի անլամատըղընտան, թէաճճիւպտէ գալըպ սիւքիւթէ գարար վէրմիշ իտի :

Գօնթ իլէ Գօնթէս, պիր գաջ եօլուն պիրլէշտիյի պիր միւտէվվէր նօգթայա վասըլ օլաճագլարը սըրատա, աղաճլարըն արասընտան նակէհան պիր կիւրիւտիւ գուհուրիյլէ պէրապէր, պիր թագըմ սիյահ շէքլէր նիւմայան օլտու : Մարի գօրգուսընտան պաղըրարագ, Աննիպալըն պօյնունա սարըլտը, վէ Աննիպալ տախի հէման սիւահա տալրանտը :

Աղաճլար ալթընտա գուլմէթ՝ մէրթէպէի քէմալտէ օլտըղընտան, հիչ պիր շէյ Փարգ օլունմամագտա, վէ եալընըգ ոյօղագ պօղազա սարըլմըշ պիր թագըմ շէքլէր սէջիլէպիլմէքտէ օլտըղը միսիլու, պիր տէօյիւշմէք ալամէթլէրի հըսա իտիլմէքտէ իտի :

Պիր միւտտէթմիք սօնրա, գըսըլմըշ վէ չապալամագտան քէսիլմիշ պիր սէս իշիտիլտի :

— Մարբի տը Սէն-Մէքզան, արթըգ ոչնի եագալատըմ . վալլահի պիր տահա էլիմտէն գաչամագըն . Ֆէնէրլէրի չէվիրին, — տէյու Բօպիւսթէլ պաղըրտըգտա, հէման ֆէնէրլէրին սիւրմէլէրի գալտըրըլարագ, Բօպիւսթէլիլէ մայէթինտէքի մէմուրլարտան պիրինին թահթը գապթլարընա տիւշմիւշ օլան Մարբի տը Սէն-Մէքզան իլէ Լագարըն սըֆաթլարը մէյտանա չըգտը . մահուտ չիմիյի սարըլ պըջագ, եէրտէ եաթմագտա իտի իսէ տէ, իւզէրինտէ գան էսէրի կէօրիւլմէմէքտէ իտի :

Գօնթէս տէհէթիւնտէն հիչ պիր շէյ անլայամայաճագ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի :

Գօնթ Աննիտալ՝ մահգուհանէ Մարբի տը Սէն-Մէքզանա եագլաշըպ, միւլայիմանէ պիր սէտա իլէ,

— Պէն սանա նէ՞ եարմըշ իտիմ, — տէտի :

Օ կէճէսի Սէն-Մէքզան իլէ Լազար՝ պուլընտըգլարը քէօյիւ գըյաֆէ-
թիլէ Գլէրմօնա կէօթիւրիւիւպ, այրը այրը մահպէսէ աթըլառլար, վէ իս-
թիլաթտան մէն իտիլտիլէր :

Տիւպէր Օլէնք իսէ, ֆէվգէլատէ թէլաշէ իլէ Մարքինին ավտէթինէ
պէքլէմէքտէ, վէ սաաթլար կէչտիքճէ խէլէճան վէ թէլաշէսի արթտըգնա
արթմագտա, վէ Մարքինին կէճիքմէսինի իթտիլի թէչէպպիւստէ մուվաֆ-
ֆազ օլամամըլ օլմասընա համլ իթմէքտէ իտի :

Սապահ օլուր օլմազ, խանէսինտէն տիչարը չըգմամասընը վէ բօլիս մէ-
մուրլարընըն քէնտիսինի գօլլամաղա թային գըլընմըլ օլտըգլարընը, վէ տի-
չարը չըգմասընա միւսաատէ օլունմամասընա տաիր էմր վէրիւմիչ օլտըգլընը միւ-
պէյյին, հաքիմ թարաֆընտան վարիտ օլան բուսուլայը Օլէնք օգուտըգ-
տա, տիւչար օլտըղը հայրէթի թարիֆ իթմէք մուհալ գապիլինտէն տիր :

Օլէնք արթըգ մահվ օլմուլ իտուկինի անլայըպ, ճէսարէթ վէ գուվվէ-
թի եաքմա պիր ճէսարէթ վէ գուվվէթտէն իպարէթ օլտըգլընտան, պիւս-
պիւթիւն իւմիտի քէսիլիպ, ույուշտը գալտը :

Հաքիմ պէօյլէ զարիպ վէ մուղլազ պիր մատտէնին թահգըգաթընը պիզ-
զաթ քէնտիսի իճրա իթմէք էմէլինտէ պուլուլտըղընտան, Մարքի տը Սէն-
Մէքզանը հուգուրընա ճէլպ իտէրէք իսթինթագա միւսպաշէրէթ իթտի :

Հաքիմ իսթինթագա պաշլար պաշլամազ, Մարքի սէօգիւնիւ քէսիպ :

— Սիզ ալիճէնապ պիր զաթ օլտըղընըգտան, սիդի զահմէթէ գօշմագլըղը
թէրվիճ իտէմէմ. պինաէն ալէյի նէթիճէսիզ թէտպիրլէրէ միւրանաաթ իթ-
մէք քիւլֆէթինտէն սիդի խէլաս իթմէք իսթէրիմ. պէնիմ հալիմ աշիքեար
սուրէթտէ մէյտանտա տըր. պէօյիւք պիր օյունա կիրմիչ իտիմ, զայպ իթ-
տիմ. մէմուրլարընը պէնի սիլահ էլիմտէ եագալլատըլար. չու հալտէ ինքեար
իթմէքտէ պիր մանա կէօրէմէմ. պէն գապահաթլըյըմ, հաթթա չօլբաղլըգ
իթտիլիմ ճիհէթլէ իքի գաթ գապահաթլըյըմ. քէլլէմ սիդին էլինիզտէ տիր,
այլընըգ պիթսին, հագգը տա պու տըր. ատալէթ եէրինի պուլմուլ օլուր,
պէնի իսթինթագ իթմէյէ լիւզում եօգ. ասըլգատէլիլիմ հագգը իչիւն սէօյ-
լէրիմ քի, վուգու պուլաճագ սիւվալլէրինիլէ հիչ պիր ճէվապ վէրմէյէճէյիմ,
— տէյուպ, Մարքի, հէր նէ քի սօրուլտու իսէ աղղընը աշըպ պիր քէլիմէ
պիլէ սէօյլէմէտի :

Հաքիմ՝ Մարքի տը Սէն-Մէքզանը թէքրար մահպէսէ կէօնտէրիպ, Լա-
զարը հուգուրընա ճէլպ իթտի :

Լազար՝ հաքիմին հուգուրընա չըգտըգտա, հէր նէ գատար պօղազընա
թագըլաճագ օլան իրի կէօրմէքտէ իտի իսէ տէ, եինէ ճէսարէթտէն տիւչ-
մէյիպ, սօրուլաճագ սիւվալլէրէ ճէվապ վէրմէկէ հազըր օլտըղընը, վէ ֆա-
գաթ էվվէլ էմրտէ Գօնթ Աննիպալ իէ կիզլիճէ վէ եալընըգճա պիր տէֆա
կէօրիւլմէք իսթէտիլինի հաքիմէ իֆատէ էյլէտի :

— Գօնթ Աննիպալ իլէ միւլադաթ իթմէք իսթէմէքտէն մադսատըն նէ՝ տիր :

— Օրասընը Գօնթ միւնասիպ կէօրիւր իսէ սօնրա սիղէ անլաթսըն , պէնիմ Գօնթա սէօյլէյէճէյիմ շէյլէր մահգա քէնտիսինէ աիտ վէ բաճի տիր , նէգաքէթը թապիիյէմ իգթիզասընճա պաշգասընա սէօյլէմէք իմքեան խարիճինտէ տիր :

Հէր նէ գատար հաքիմ՝ Լազարը թէհտիտ իթտի իսէ տէ , Լազար գարարընտա սէպաթ էյլէտիկինտէն , պէօյլէ պիր դարիպ հալի Գօնթա պիր քէրրէ արզ ու պէյան իթմէքլիյէ գարար վէրաի :

Գօնթ տը Բահօն հաքիմին կէօնտէրտիյի խապէրի ալըր ալմաղ , քէօշքտէն հարէքէթլէ տէրհալ Գլէրմօնա կէլտի :

Հաքիմ՝ Գօնթը հիւքիւմէթ գօնաղընըն տաիրէլէրինտէն պիրինէ եէրլէլտիրիպ , Լազարըն զօլլարը արգասընա պաղը օլարագ հուզուրընա չըգարթտը :

Գօնթ իլէ Լազար եալընըզ գալտըգտա ,

— Պէնիմ իլէ կէօրիւլմէք արգուլէմիլսին , իշթէ կէլտիմ , նէ՝ տիր տէյէճէյին :

— Սիզին իլէ պիր բազարլըզ իթմէք իսթէրիմ , Գօնթ :

— Պէնիմ իլէ պիր բազարլըգ մը :

— Եվվէթ , Գօնթ :

— Նասը՛լ բազարլըգ :

— Սիզէ դայէթ էհէմիյէթլի պիր սըրր վէրէճէյիմ , ամմա պուռնա մուգապիլ , հայաթըմը թէէմին իթմէլիսինիզ , պու սըրրըն էհէմիյէթի օ գատար պէօյլէք տիր քի , պէնի իտամ ճէգասընտան գուրթարտըգտան սօնրա , հաթթա պանա միննէթտար օլաճաղընըզա տա չիւպհէ եօգ տըր :

— Սէնի էօյլւմ ճէգասընտան գուրթարմագ էլիմտէն կէլմէզ , միւսթա հազգ օլտըղըն ճէգատան պէն սէնի պիր վէճհ իլէ գուրթարմամ :

— Սիզին էլինիզտէն հէր շէյ կէլիր . հաքիմլէրիմ նէգտինտէ պէնի հիմայէ իտէճէք օլուր իսէնիզ քեաֆի տիր . սիզէ իտէճէյիմ խըզմէթին էհէմիյէթինի թագտիր պիրլէ , հազգըմտա մէրհամէթ իտէճէքլէրինէ չիւպհէ եօգ տըր . չու թէքլիֆիմին ինրասընը վատ պուլըրըմըսընըզ :

— Պանա սաթմագ իսթէտիյին սըրրըն նէ օլտըղընը անլամատըգճա , հիչ պիր շէյ վատ իտէմէմ :

— Պէն տէ սէօզ ալմատըգճա , պիր շէյ սէօյլէյէմէմ :

— Շու հալտէ սէնի մահպէսէ իատէ իթտիրմէքտէն պաշգա պիր շէյ լաղըմ կէլմէզ , պէնիմ տէ պուրատա պիր իշիմ գալմամը տիմէք տիր :

Սօն իւմիտիսին տէ պու սուրէթլէ մահվ օլաճաղընը Լազար անլատըղընտան , թէքրար քէլամէ աղազ իլէ :

— Ալլահ աշգընա , վէ սիզէ էն մուգատտէս օլան մէնֆաաթընըզըն ուղըռնա , Գօնթ , լութֆէն տիւլէյինիզ պէնի , սիզտէն թալէպ իթմէքտէ օլտըղըմ թէհհիւտ պօշ պօշուռնա տէսիլ տիր . էկէրչի իֆատէլէրիմ կէրէք

զաթընըզը վէ կէրէք զէվճէնիզ Գօնթէսի մըսթաղրագը սուրուր ու պախ-
թիյարի իտէճէք օլուր իսէ , պէնի գուրթարմագ իշիւն էլինիզտէն կէլէնի
եաքմալըսընըզ , եալընըզ պու գատարընը սէօզ վէրին քեաֆի տիր :

— Պու շարթ իլէ թէքլիֆինի գապուլ իտէպիլիրիմ :

— Նամուսընըզ իւզէրինէ եէմին իտէ՞րմիսինիզ :

— Էկէրշի սէօզիւմիւ քեաֆի կէօրմէյօր իսէն , օնը տա կէրի ալըրըմ :

— Քեաֆի տիր , Գօնթ , քեաֆի , իմտի մալիւմինիզ օլսուն Գօնթ քի ,
Գօնթէս տը Րահօնըն համիլէլիկի խայալի տէյիլ , ճիտտի իտի . էլէէվմ սիզ
պիր չօճուգ սահիպիսինիզ , վէ չօճուղընըզ տա հայաթտա տըր :

Աննիպալ պիր հէքէլ միսալի սէսիզ վէ հարէքէթսիզ տօնտու գալտը .
Լազարտան իլիթտիյի սէօզլէր իմքեանսըզ վէ ազլա մուղայիր կէօրիւնմէք-
տէ իտի :

Լազար սէօզիւնէ տէվմամ իլէ ,

— Թէաճճիւպ իտիյօրսընըզ , Գօնթ , անլայօրըմ . լաքին պոււնըն իլէ պէ-
րապէր հազիլդաթը հալ պու մէքքէզտէ տիր : Գօնթէսի սախթէ պիր նամ
ալթընտա թիմարխանէյէ աթաղըմագլըգ ֆէսատը թա Գօնթէսին համիլէլի-
կի զէմանլէրինտէ թէրթիպ օլունմագտա իտի . կէօզլէրինի սիզին վարիյէ-
թինիզ իւզէրինէ տիքմիշ օլտըզլարընտան , Գօնթէսին վազը համլ իթմէմիշ
օլտըղընա սիզի գանտըրըպ , չօճուղը նապէտիտ իթտիլէր , — տէտի :

Գօնթ տը Րահօնըն ազլը պաշընա կէլիպ ,

— Պուսըն իսպաթ իտէճէք օլուր իսէն , եալընըզ էօլիւմտէն գուրթար-
մագ տէյիլ , հաթթա քեամիլէն օանա աֆվ իթտիրիրիմ , վէ եէմին իտէրիմ
քի , էկէրշի գըրալըն այազլարընա գաքանմագ տախի լազըմ կէլսէ , գաքա-
նըպ սէնի գուրթարըրըմ :

— Իսպաթ մը իթմէք , պու բէք դօլայ շէյ , եալընըզ պիր ազ ուզուն
տըր . պինաէն ալէյհ բէմալը տըգգաթլա հիքեայէմի տինլէյինիզ :

Լազարըն հիքեայէսի իքի սաաթ սիւրտիւ , խիթամընտա Գօնթ քեամի-
լէն իաքեաթ օլմըշ իտի :

— Սէօյլէտիքլէրինէ ինանտըմ , լաքին պու սէօյլէտիքլէրինի հաքիմին
հուզուրընտա թէքրար սէօյլէմէլիսին :

— Հազըրըմ , — տէտի Լազար :

Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ Օլէնր ալէյհլէրինտէ Լազարըն վազը օլան
իֆատաթը հարֆիյէն մէմուրը մարիֆէթիյլէ գապթ օլունտը :

Օ ազլամ Մատամ Օլէնր տը Շափինէի տախի թէվգըֆ օլունարագ ,
Լանթէրն սօգաղընտա վագը սապըգ Գըշլ Սէհրդաշ նամըյլա եատ օլը-
նան վէ մուախխարէն Ֆրանսաա Արշաֆ նամընը տլան զատընըն թէհարրի
վէ ճէլպի զըմընտա Շամպլաո գարիյէսինէ , վէ Մարինէթի ալըպ կէթիւմէք
իւզրէ տախի Րահօն ճիվարընտա մախսուսէն մէմուրլար սալտըրըյալը մի-
սիլու , տիկէր թարաֆտան տախի մուգատտէման տաիրէ միւտիրիյի վէ
քէթիւտալըգ խըզմէթինտէ պուլուսմըշ օլան մահուտ Լազթանսըն արա-
նըլըպ պուլտըրըլմասը վէ թահիթը թէվգիֆտէ օլարագ Գլէրմօնա կէօնտէ-
րիլմէսի զըմընտա Բարիս բօլիս միւտիրիյինէ այրըճա պիրիսի կէօնտէրիտի :

Գրեզը սիրապազ գապիւն Սիմօն Բայմօն իլէ Մարինէթ ախզ ու կիրիֆթ օլունուր օլունմազ , թահգըգաթա միւպաշէրէթ օլունարազ , Սիմօն հէր շէյի թէմամըյլա իգրար իթտիքտէն սօնրա , քէնտիյի ճինայէթլէրին իճրասը զըմնընտա գատէրին թային իթմիշ օլտըղը ատի պիր ալէթ գապիլինտէն պուլունտըղը ճիհէթլէ , վուգու պուլան ճինայաթտան տօլայը պիր կէօնա մէսուլ թուլումլամայանաղընը վէ շու իտտաասընը Լանթէրն սօգաղընտաքի խանէսինտէ Գօնթէսին կէօրմիւշ օլտըղը բուլայը թէֆսիր իթմիշ օլմասը իւզէրինէ թէէսիս իթտիյինի պէյան էյլէտի :

Մարինէթ իսէ աղլայա աղլայա եէէս վէ խէլէճանը գալպ ալամէթլէրի կէօսթէրէթ , պիտիյինի հիքեայէ վէ պաշլըճա չօճուղըն տօղմասը ագըպինտէ , պիր ալթուն խաշ գըղտըրարազ չօճուղըն գօլու իւզէրինէ Լագթանսըն իթմիշ օլտըղը իշարէթի մուֆասսալ սուրէթտէ պէյան էյլէտի :

Օլէնր քեամիլէն ինքեար թարաֆընը իլթիզամ իլէ մէրգումանըն քեաֆֆէսինին քէնտի տիւշմէնլէրի օլտըզլարընը , վէ քէնտիսինի մահվ իթմէք մագսատըյլա իթթիֆագ իթմիշ պուլընտըզլարընը իտտաա էյլէտի :

Սէն-Մէքզան սէօզ սէօլլէմէթտէ վէ ճէվապ վէրմէմէթտէ ըսրար իլէ .

— Մատամ քի պէնի էլէ կէշիւրմիշսինիզ , տահա նէ՞ իսթէրսինիզ , քէսին քէլլէմի վէսսէլամ , — տէր իտի :

Սէն-Մէքզանա հէր տիւրլիւ թագեիգաթ իճրա օլունմագտա իտի իսէտէ , ճէսարէթի էլտէն պըրագմալարագ , շիքեայէթ իթմէքսիզին վէ պիր ահ պիլէ շէքմէքսիզին հէր շէյի թէհամմիւշ իտէր վէ եինէ սիւվալլէրէ ճէվապ վէրմէթտէն իճթինապ իտէր իտի :

Հէր նէ գատար պաշլըճա մաղնուն օլան Մարքի տը Սէն-Մէքզան վէ Մատամ Օլէնր տը Շափլինեի՝ պիրիսի սիւքիւթ վէ տիկէրի ինքեար թարաֆընը իլթիզամ իթտիքլէրի հայտէ տախի հագիգաթը հալ մէյտանա չըգմըլ իսէ տէ , մէհաքիմ ճէրիտէլէրինտէ Մարտի Գը Սէն-Մէքզան Դուհադէֆէ նամըյլա եատ իտիլմէթտէ օլան պու մէշհուր տափա հէնուզ քեամիլէն խիթամմէզիր օլմամըլ իտի :

Պու տափայը բարլամէնթէ արզ իթմէք իւզրէ , Լագթանսըն էլէ կէշիւրլիվէսինէ ինթիգար իտիլմէթտէ իտի :

Իքի այ միւրուրինտէն սօնրա , քէթխիւտայը սապըգ Լագթանա ախզ օլունարագ , պօղաղընա իր պաղը օլտըղը հալտէ , Գլէրմօնա կէօնտէրիտիյինի միւպէյիին Բարիս բօլիս իտարէսինտէն պիր խապէր վարիտ օլարագ , պու խապէրի միւթէագըպէն , Լագթանս տախի իւսթիւ պաշը բարչա բարչա սէֆիլ վէ բէրիշան պիր հալտէ Գլէրմօնա կէթրիլտի :

Լագթանս՝ խարամ օլարագ գաղանմըլ օլտըղը ագչէյի սօն հապպէսինէ գատար աշիւֆթէլէր իլէ գումարխանէլէրտէ սարֆ ու իսթիհլաք իթմիշ , վէ սէֆայէթին տարէճէի նիհայէսինէ տիւշմիւշ իտի :

Սիմօն Բայմօն վէ քէնտիսինին պիր վագըթ մաշուգէսի օլան Մարինէթ միսիլու հիշ պիր շէյ քէթմ իթմէքսիզին Լագթանս տախի հէր շէյի իգրար վէ իթիւրաֆ իտիպ , եալընըգ Մարքի տը Սէն-Մէքզանըն էվամիր վէ թէնպի .

հաթը մուխալիֆինտէ օլարագ , Գօնթէսին չօճուղընը գօրթարմը օլմասընը մագամը իթիրագ վէ մէտհտէ օլարագ պասթ ու պէյան իթմէքտէ պուլընտը :

Չօճուղըն նէ օլտուղընա տաիր վագը օլան սիւվայէ ճէվապէն Լաղարըն իֆատէսի մուճիպինճէ , Լագթանս տախի չօճուղըն չինկեանէ Մարկարիթա-յա թէսլիմ օլուստըղընը վէ մէրգուլմէնին կիւնիւն պիրինտէ չօճուղու ալըպ ֆիրար էյլէտիկինի , վէ չու ֆիրարընըն սէպէպ վէ հիքմէթի անլաշըլամամըշ օլտըղընը թաֆսիլ էյլէտի :

Նիհայէթ Լագթանսըն իֆատաթը վագըասընտան թահգըղաթա նէթի-ճէ վէրիլէրէք , քէյֆիյէթ բարլամէնթօյա արզ օլուստը :

Նէվմը մէզքիւրտէ Օվէրնը վիլայէթինին քեաֆֆէի ասըլզատէկեանը , բարլամէնթօ տարիսինէ կէլմիշ , վէ հէր քէս նագարը տըզգաթընը պու տէհչէթի վէ էհէմմիյէթի վագաա իւզէրինէ հասր էյլէմիշ իտի :

Գօնթէս տը Բահօնըն չէքմիշ օլտըղը թարիֆի նագապիլ մէզահիմ վէ ճէֆանըն թաֆսիլաթը ումում էհալիյէ սիրայէթ իթմիշ , վէ հէր քէստէ Գօնթէս հագգընտա պիր թէվէճճիւհ բէյտա օլմուշ իտի :

Պէյն էլ էհալի պու պապտէ օ տէրէճէ հըրս ու զագապ վագը իտի քի , Սէն-Մէքզան վէ Օլէնր վէ Սիմօն Բայօն վէ Լագթանս վէ Լաղար մահպէս-տէն տիվանա գատար կէօթիւրիւտիւքլէրի սըրատա , էհալի իչինտէն կէչի-րիլմիշ օլսալար , բարչա բարչա իտիլէճէքլէրինէ չիւպհէ օլուսամագ իտի :

33

Էսնաի մուհաքէմէտէ տինլէնիլէճէք շահիտլէրին ատէտի բէք չօգ օլտը-ղընտան , մուհաքէմէ իքի կիւն տէվամ իլէ խիթամ պուլտու :

Սէն-Մէքզանըն չըպլագ այագ վէ պօյնընտա իք պաղը վէ էլլէրինտէ իքիլէր լիպրալըգ մէշալլէր օլարագ , Գլէրմօն ուլու քիլիսէսինին պէօյիւք գաբուսը էօնիւնէ կէօթիւրիւլմէսինէ , վէ օրատա իսթիֆաի գուսուր իթ-մէսինէ , վէ մուախարէն քէլլէսի քէսիլէրէք իտամ իտիլմէտինէ հիւքմ վէ-րիլտի :

Այնը ճէզա տախի Լանթէրն սօգաղընտա ֆալ պագան ֆալըր Սիմօն Բայօն հագգընտա թէրէթթիւպ իթտի :

Օլէնր՝ Սիմօն Բայմօնտան զիյատէ միւթթէհիմ օլտըղը հալտէ , տահա խաֆիֆ ճէզայա ուղրայարագ , հուգուգը մէտէնիյէտէն ըսգաթ իտիլմէսինէ , վէ միւէպպէտէն պիր մանասթըրա աթըլմասընա գարար վէրիլտի :

Լաղար վէ Լագթանս վէ Մարինէթ միւէպպէտէն քիւրէք ճէզասընա հիւքմ օլուստըլար :

Տիվանխանէնին արգա թարաֆլարընա եըղըմըշ օլան ատի էհալինին , Սէն-Մէքզան իլէ Սիմօն Բայմօնըն իտամ ճէզասընտա հագըր պուլընաճագ-լարընը պէյան զըմնընտա սալը վէրտիլէրի կիւրիւլաի վէ ավագէ տիվան-խանէյի էօթտիւրտիւքճէ էօթտիւրմէքտէ իտի :

Հիւքմիւն իթասընտան սօնրա , Մարքի տը Սէն-Մէքզան իլէ գըղը

սիհրպազ Սիմոն Բայմոն պիր արալըգ եան եանա կելտիլըլէրինտէ , սապըգ ֆալ պտգան Սիմոն՝ Մարքիլէ ,

— Պէնի մահվ իթտին սէն , լաբին սէնին տէ պէնիմ կիպի գատէրին է- լինտէ պիր ալէթ օլմուշ իտուկինի պիտիլիմտէն , ճանըմ ասլա սըգըլմազ , սէնին կիպի մաարուֆ վէ մէշհուր պիր զաթըն պիր ճէլլատ էլիլէ էօլմէսի ճայիգ տէյիլ տիր , ալ շուենու — տէյիպ Սիմոն Բայմոն Մարքինին էլինէ պիր ուֆագ չիլէ սըգըլտըրտը : Մարքի եավաշճա ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ . . . — տէտի :

Էրթէսի կիւնիւ հապսխանէնին գօլճուսը , հապսխանէի տէվը ու թէֆ- թիլէ չըգտըղնտա , կէրէք Մարքիլի վէ կէրէք Սիմոն Բայմոնը էօլմիւշ պուլտը- իլմիւշ օլտըգուրը գէհրտէն իբիսինին տէ չէհրէլէրի եանմըշ քիւթիւք կիպի սիյահլանմըշ իտի :

Անճագ բարլամէնթօտա վէրիլիլ Օլան հիւքմին հարֆ պէ հարֆ իճ- րասը լազըմ կելտիլինտէն , հէր իբիսինին նասը ուլու քիլիսէնին գարուսը էօնիւնէ գատար սիւրիւքլէթտիրիտի , վէ մուախարէն արասլանըն արգա- սընա պաղլանըլարագ , իտամլէրինէ մախսուս օլան մէյտանա գատար նագլ օլունտու . էսնաի րահտէ էհալի՝ մահըլւմէրին նաաշարը իւզէրինէ չամուր վէ թաշ եաղտըրմագտա իտի :

Մարքի Լուի-Անտրէ-Սիփիզմոն տը Սէն-Մէքզան տէնիլէն վէ խապասէթ վէ խըյանէթը միւճէսսէմէ մագամընտա օլան մէլէք սըֆաթլը վէ ֆագաթ շէյթան եիւրէքի ճանինին էօմրիւ իլթէ պու սուրէթլէ խիթամ պուլտու :

Խիլաֆը րիզասը օլարագ Մարքի տը Սէն-Մէքզանա իլթիրաք վէ մուա- վէնէթ իթմիւշ օլան Սիմոն Բայմոն վէ եախօտ Ֆրանսուս Սըգագա կէլինճէ , պու ալչագ մախուգըն գալպինտէ պիր ուլուվը ճէնապ էսէրի միւշահտէ օլունմըշ կիպի իսէ տէ , հայըֆ քի ախլագ վէ թէմայիւլաթը մէզմումէ վէ իթիգատաթը պաթըլէսի հըսսիլաթը թապիլիյէսինէ զալէպէ իտէրէք , մէլուշ պիր թարիգէ սալիք , վէ էնճամընտա րէգիլանէ պիր էօլիւմէ միւսթահագգ օլմուշ տըր :

Օ ագչամը Գօնթ տը Բահօն՝ Լազարա վէրմիւշ օլտըղը սէօգիւն իճրասը զըմնընտա , ալթոււ գուվվէթիլէ մէրգուճը հապստան գուրթարմըշ օլտը- ղընտան , Լազար հէման մահպէստէն չըգըպ Բարիսէ ֆիրար եիւզիւնիւ թուլթմուշ իտի : Օրատա պիր միւտտէթ պիր թագըմ հայտուտլար վէ պայա- ղը ատամլար իլէ իլթիֆաթ բէյտա իտէրէք , պիր ճինայէթ տահա իլէյիպ , վէ հիւքիւմէթին էլինէ կէչիպ , Սիմոն Բայմոնըն էլինին չըգըլարընը թէտ- գիգ իլէ սէօյլէմիւշ օլտըղը միսիլու , Լազար մասլուպէն իտամ իտիլմիւշ իտի :

Մարի տը Բահօնըն հալ վէ մէվգըը սապըգընըն իպգասը հագգընտա աջմըշ օլտըղը տավայա կէլինճէ , էսնաի մուհաքէմէտէ իճրա իտիլէն թէտ- գըգաթ վէ թահգիգաթ իւզէրինէ հագիգաթը հալ զահիրէն մէյտանա չըգ- մըշ օլտըղընտան , զալմ Սէն-Մէքզան իլէ Օլէնր էլինտէ մաղլում գալմըշ օլան վէ թիմարխանէյէ իլգա իտիլմիւշ պուլունան Մարի տը Բահօն Գօնթ Աննիպալըն գէվճէի մէշրուսսը օլտըղը ալէնէն վէ րէօմէն իլամ վէ իլան գը- լընտը :

Գօնթ Աննիպալ իւէ զէվճէսի Մարինին պիր արաւըզ միւնգաթի օլմուշ օլան սաատէթը հալլէրի , թէքրար պէտ վէ տէվամ իթմէքտէ պուլունմը իտի իսէ տէ , պիր քէտէրը տախիլի հէր իքիսինին սաատէթը հալլինի իսլալ իթմէքտէ իտի : Պու քէտէր իսէ ճիկէրբարէլէրի օլուպ , հէնուզ երւզիւնիւ կէօրմէմիշ վէ գուճագլարընա ալմամըշ օլտըգլարը չօճուղըն նէ՞ թարաֆտա պուլունտըղը , վէ մէշհուր պիր սիւսիլէյէ վէ պիր սէրվէթը ճէսիմէյէ մալիք պիր խանէտանըն վարիսի մէշրուը օլան պիր չօճուղըն պիր թագըմ խապասէթ վէ ճինայէթլէրէ մէյեալ էֆրատը մէզմուճէնին էլինէ տիւլմիւշ օլուպ տա , չօճուղըզ չաղընտան էֆալը գապիհէյէ բաղպէթ էյլէմէսի տիւլիւնճէլէրինտէն հասըլ օլան պիր քէտէր իտի :

Գօնթ՝ Ֆրանսանըն հէր վիլայէթինէ մուհարրէրաթ կէօնտէրէրէք , թէ հարրիյաթը մուգթագիյէ իճրա օլունմասընը իսթիրհամ , վէ զայպ օլան չօճուղը վէ եախօտ հիշ օլմաղ իսէ , չինկեանէ Մարկարիթայը պուլաճագ քիմսէյէ երւզ պին Ֆրանգ միւքեաֆաթ վատ օլունմասընը պէյան էյլէմիշ իտի իսէ տէ , իճրա իտիլէն թէհարրիյաթտան վէ թէհահիւտ իտիլէն միւքեաֆաթտան պիր նէթիճէ հասըլ օլմատըղընտան , Աննիպալըն իւլիտի գաթ օլմաղա պաշլամը , վէ զէվճէսի Մարի իտէ , տէգըմէքտէ օլտըղը կէօզ եաշլարընը զէվճինտէն քէթմ իթմէք զայրէթինտէ պուլունմը իտի :

Կիւնիւն պիրինտէ , Գօնթ տը Բահօնըն իւզէրինէ պիյատէսիլէ պիր սըգլէթ պասարագ , պիր հայվանա բաքիպէն կէզմէկէ չըգըպ , բաաթ կէլէն ճիհէթէ հայվանընը սալը վէրտի . թէսատիւֆէն Մօն-Շօվէ եօլունա տիւլտիւ : Գօնթ տալմըշ օլտըղընտան , պինմիշ օլտըղը աթ քէնտի քէնտիյէ գայալըզ թէրէլէրի աշարագ , պիր թագըմ չինկեանէ գուլիպէլէրինտէն միւթէշէքքիլ օլան պիր գարիլէճիյէ վասըլ օլտըգտա , Գօնթ տալլընըգտան այլտը :

Մէզքիւր գուլիպէլէրտէն պիրինին գաբուսը էօնիւնտէ , ուզուն պօյլու էսմէրճէ , կէնէ վէ ֆագաթ զարիպ պիր լէթաֆէթտէ պիր գարը օթուրմը տիզլէրի իւզէրինտէ պուլունան իքի չօճուղը միւթէսապիյէն սէվիպ օլաշամագտա իտի : Մէրգուճէ՝ Գօնթը պիրտէն պիրէ կէօրմէքլէ , էլալիսէսինին ալթընտա չօճուգլարըն իքիսինի տէ սագլայօր կիպի պիր հարէքէթ իտուպ , զալգտը հէման գուլիպէյէ կիրտի վէ գաբույը գաբատը :

Գարընըն չու հալինտէն Գօնթըն գալպինի պիր հէյէճանը թապիլի իհաթա իտուպ , քէմալը մէրագլա քէնտիսինի կէօզլէմէքտէ օլան մուսինն պիր չինկեանէյէ թագարրուպլէ էլինէ պիր ալթուն վէրէրէք ,

— Շու գարընըն իսմի նէ՞ տիր :

— Մարկարիթա :

Մարկարիթա նամընը իշիթիւր իշիթմէզ , Գօնթըն տամարլարընտաքի գան տօնտու :

— Գուճաղընտաքի չօճուգլար քէնտիսինին մի տիր :

— Քիմի՞ն օլաճագ եա . քէնտիսինին տիր :

Աննիպալ իսթիյարըն էլինէ պիր ալթուն տահա սըգըշտըրտը :

— Զօճուգլար քէնտիսինին մի տիր :

— Պիմէյօրըմ . լաքին մէմուլ իթմէմ :

— Նիչի՞ւն մէմուլ իթմէսին :

— Զիւնքի իքիսի տէ պիր եաշտա կիպի տիրէր . վէ եալընըզ պիրիսի ա-
նասընա պէնդէր . . .

— Պուստան իւշ սէնէ մուգատտէմ , պիր արալըզ պու Մարկարիթա
տէտիյին գարը պուրատան պիրտէն պիրէ չըգըպ կիթմի՞չ մի տիր :

— Էվվէթ . հաթթա հիշ պիրիմիզ նէրէյէ կիթմիշ օլտըղընը անլայամա-
մըլ իտիք :

— Կիթտիյինին էրթէսի ագչամը քէնտիսինի կէօրմէք իւզրէ , պուրայա
հիշ պիր քիմսէ կէլմի՞չ մի տիր :

— Էվվէթ , պու կիւն օլմուշ կիպի խաթրըմտա տըր . իւշ քիչի կէլտիլէր ,
պու իւշ քիչիտէն պիրինին իսմի Լաքթանս իտի , բէք էյի թանըր իտիք ,
չիւնքի պիրգիմ էֆէնտիմիզին քէթիսիւտասը իտի , պէն էֆէնտիմիզի կէօրմէ-
միչիմ , վէ լաքին մէրհամէթլի վէ ալիճէնապ վէ Ֆուգարաբէրվէր պիր զաթ
տըր տէրլէր . . .

Աննիպալ եազաշ եազաշ իւմիտ իթմէկէ պալլայըպ ,

— Էյ պու Մարկարիթա նէ՞ վազըթ պու քէօյէ ազտէթ իթտի :

— Իւշ տէօրթ այ օլտու :

— Քէնտիսիլէ կէօրիւշմէք իսթէր իտիմ , բէճա իտէրիմ սանա , պիր քէրրէ
խապէր վէրսէն :

— Պիր Ֆէնալըզ իթմէք իսթէմէզսինի՞զ եա :

— Նէ՞ տիմէք , մագսատըմ օնը տա սէնի տէ ֆագըր ու գարուրէթտէն
գուրթարըպ զէնկիւնէթմէք տիր . Գօնթ տը Բահօն պէ՛նիմ . պուլընտըղընըզ
մահալ ճիւմէթէն պէնիմ միւլքիմ տիր . . .

Զինկեանէ տէրհալ քէնտիյի չէքտի չէվիրտի , վէ պիր ըրայէթ վէ հիւր-
մէթը մախսուսէ իլէ , Մարկարիթանըն գաբուսընը չալմաղա միւսարաաթ էյ-
լէտի :

— Քի՞մ տիր օ — տէյու իչէրտէն պիր սէս չըգտը :

— Պէ՛նիմ , Տիէկօ :

— Նէ՞ իսթէրսին , Տիէկօ :

— Աչ տա նէ՞ իսթէտիյիմի անլարսըն :

— Գարուսըն էօնիւնտէքի եապանճը կիթտի՞մ մի :

— Կիթտի :

— Սթընըն այագ սէսինի իչիթմէտիմ :

— Եալըուլարընըն սէսինտէն աթըն կիթտիյինի տույմամըշըն :

Մարկարիթա գաբուսըն սիւրկիւսիւնի չէքիպ գաբուլը աշտը իսէ տէ ,
Աննիպալ կէօզիւնէ իլիշմէսիլէ հէման եինէ գաբաթմագ իսթէտի :

— Ահ Տիէկօ , պէնի ալտաթտըն . . . Ֆէնա չէյ — տէտիյի սըրատա , իխ-
թիյար հէման գուրիպէյէ կիրիպ .

— Վահլիլիք լազըմ տէյիլ , պու զաթ Գօնթ տը Բահօն իմիշ :

— Պէնտէն նէ՞ իսթէյօր քի :

— Իսթէտիյնի քէնտի սէօյլէյէճէք : Էաքին սէնի տէ պէնի տէ գէնկին-
լէթ տըրէճէք կիպի պիր սէօզ իշիթտիմ . . .

— Պէնիմ հիշ պիր շէյէ իհիթիյանքմ եօզ :

— Օլապիրիր , լաքին ճիւմլէմիզ օնա միւհթանդզ , չիւնքի քէօյիւմիզ օ-
նըն արազիի իւզէրինտէ տիր , իսթէտիյն զէման պիլի պուրատան գօվա-
պիրիր , վէ էկէր քէնտիսինէ պէօյլէ հաքարէթ իմէճէք օլուր իսէն քօվա-
ճաղընա տա չիւպէէ եօզ :

— Հայտէ սէնին սէօղիւնիւ տինլէյիմ կէլիյօրլմ , — տէյիպ , Մարկարիթա
գուպիպէտէն չըգաղ , վէ Գօնիթըն գարշընա կէչաի տնւրատն :

— Նէ՞ իսթէրսին պէնտէն :

— Սէնի գէնկին իթմէք իսթէրիմ , խուսսնսիլլէ սէնի սալատէթէ նաիլ
իթմէք արդուսընգալլմ , սէնին պանա իթմիշ օլտըղըն էլիլլէ մուգապիլ , պէն-
կիլիլլէ պիլլէ ազ տըր :

— Սանն էյէթ մի , Քանըլըյօրտըն , պէնիմ պիր շէյ իթտիյիմ եօզ :

— Չօնուղըմը ալմը մուհաֆաղա իթմիշսին , վէ օնու գալըրըպ սէվմիշ-
սին , Պունա պիր շէյ իթմէմէք մի տէնիլիր , պէնիմ նաղարըմտա հէր ջէյի իթ-
միշ սալըլըրտըն :

Մարկարիթա պաշտան թըրնաղա գատար տիթրէյիպ գաղարընը-չաթտը ,
կէօյլէրի բարըլ բարըլ քարխումաղա պաշտաթը ալլէ պիլի հիւտտէթը քէվգէլա-
տէ իլէ ,

— Սէնին չօնուղըն մի , նէ՞ աքմէք իսթէրսին , պէն սէնին ջօնուղընը
թանըմայօրլմ , իքի չօնուղըմ վար իքիսի տէ պէնիմ տիր , իքիսինի տէ քիմ-
սէյէ վէքմէմ , Գօնիթ տը Պահսն տէյիլ , նէ՞ օլուր իմէն օլ , պու պպպտէ
պիր կէօնա իտտաա իտէմէզսին :

— Պէլիլ :

— Օլմաթալ քի , իտտապա գալը թըրպ տա էլիմէն ալմաղա ռաղրաշըն ,
չիւնքի թըրնաղարըմ իլէ , տիլլէրիմ իլէ , վէ լիւզուսը թագտիրինտէ պըշա-
ղըմ իլէ միւտաֆաա իտէր երնէ վէքմէմ :

— Մարկարիթա , պէնի տինլէ , սանա եէմին իտէրիմ քի , պու տէրէճէ
սէվտիյին պիր չօնուգտան սէնի հիշ պիր վէճէ քիլ ճըրմաթ իսթէմէմ , լա-
քին էկէր պու չօնուգ հաղիգաթէն պէնիմ իտէ , պանա իտտէ վէ թէսլիմ
օլունմազ լաղըմ կէլիր :

— Պէնտէն պաշապընըն օլմազ , իքիսի տէ պէնիմ տիր :

— Իսպաթ էթ :

— Նաաըլ Պապաթ իտէյիմ :

— Իքիսինտէն նէ՞ պիրինին վէ նէ՞ տէ տիկէրինին սօլ Թօլունգաա պիր
քիւչիւք իապ իճարէթի եօզ իտէ , օ հալտէ Չօնուգարընըն իքիսինին տէ աք-
ձին օլտըղընա իաքեաթ օլապիլիթիմ : Շաղրըյօրտըն , Մարկարիթա . . . թէ-
րէտտիւտ իալիյօրտըն . . . արթըգ սէօյլէյէճէք հալան գալմաթը մը , հապտէ
կէթիր օլունմու գունաղըմա վէր , սէնիլլէր տէ երնէ գարտաթը օլուր :

Չինկեանէ գարը՝ եանաղարընտան սէլ Պիպի նաղմաթտա թըն կէօզ

եաշխարհընդ էլլէրիլէ սիւրէքք, հէմա՞ ֆըրըյըպ գուրիպէսինէ կիրիպ, գու-
ճաղընտա կիւղէլ պիր չոճուգ իլէ տըշարը չըգտը, վէ չոճուղը Գօնթըն գու-
ճաղընա վէրէթէք :

—Մատամ քի սէնին իմիլ ալ . . . յաքին էնաատըմըն տախի թարմըլ օլ-
տըղը Ալլահ հազգը իջիւն տէրիմ քի, պու չոճուղու սէն պէնիմ գատար
սէվմէզսին :

Պու վուգուսթտան պիր սաաթ սօնրա, Գօնթէս Մարի տը Բահօն Նի-
հայէթ էլէ կէշիրիլմիլ օլան ճիկէրբարէսի գուճաղընտա սէվիւնճինտէն աղլա-
յա աղլսոյա էօրտիւրճէ էօրէր վէ Գօնթա,

—Ահ, նէ՞ տէրէճէ պախթիարըմ, ճէնապը Հագգ նէ դատար ատիլ
տիր, —տէյու թէքրար թէքրար սէօյլէր տուրուր իտի :

.

Պիր գաշ տաթը տաճա եաղտըգտան սօնրա շու հիքեայէի մուֆասսայլէ
խիթամ վէրիլէճէք տիր :

Սըֆաթը պէվճէսի Մարիյէ պէնգէյէն, վէ Շեղ-Տիէօ նամ գապրիսթան-
տա մէտֆուլ օլտըղը մէզարըն թաշը իւզէրինտէ հէնուզ հայաթտա պուլու-
նան Գօնթէս տը Բահօնըն իսի եաղըլը օլան էօլիւնիւն քի՞մ օլտըղընը ան-
լամադ արգուսըյա, Գօնթ թահգըգաթա միւպաշէրէթ իտէրէք, պիր թա-
գըմ ուզուլն վէ միւշքիլ թահգըգաթտան սօնրա, նէթիճէի հալ մէյտանա
չըգտը :

Շէօյլէ քի, Ժիւլի Շատօրանըն լօգանթատան ղալպ վէ նապէտիտ օլ-
մասը թարիխի՝ Մարքի տը Սէն-Մէքան Սէն-Ժիւտ գարիյէսինտէ պուլուլմըլ
օլտըղը թարիխ իլէ թէվաֆուգ իթտիլի անլաշըլտըղը միսիլու, Ժիւլինին
էօլտիւլի խանէյի սաթմըլ օլան իսթիյար գարը տախի պուլուլնարադ, հա-
գիգաթը հալ պիր տէրէճէյէ գատար գահիրէ չըգտըղընտան, պիշարէ գը-
ղըն մէզարը աշըլտը, վէ Սէն-Ժիւտ գարիյէսի էհալիսինին շէհատէթիլէ,
աշգ ու մուհապպէթէ գուրպան կիթմիլ օլան սէֆիլին քի՞մ օլտըղը տախի
թանըլտը :

Պուլըն իւզէրինէ իշթէ ասլա շիւպնէ իտէճէք պիր ճիհէթ գալմատըղըն-
տան, Գօնթ Աննիպալ միւքէմմէլ պիր մէզար ինչա վէ պիր ճէնաղէ ալայը
իէթիլի իթտիրիպ, ղէվճէսիլէ պէրապէր ալայը մէզքիւրտէ աղլայա աղլայա
հազըր պուլուլնտը, վէ Ժիւլինին նաաշընը պիր թանէճիք գըղընըն ղալպ օլ-
մասը իւզէրինէ քէտէրինտէն ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիլ օլան բէտէրի Կիւեօմ
Շատօրանըն մէզարը եանը պաշընա տէֆն իթտիրտի :

Մատամ տը Բահօն հայաթտա պուլընտըգնա, կիւլլէրին աշմադտա օլ-
տըղը մէվաիմտէ, Ժիւլինին մէզար թաշընըն իւզէրի կիւլիլդ գալմադ իտի :

Ջիֆթէի ֆրանսին իլէ Ժան Բօպէր, Օլէնրին գօվուսլ չըդարմըլ օլտըղը
չիֆթիլիք վէ խանէյէ նազլ իտէրէք, մէզքիւր չիֆթիլք քեաֆֆէի միւշթէ-
միլաթը վէ հայպանաթ վէ ղէխայիրը մէվճուտէսիլէ քէնտիլէրինէ թէրք վէ
իհտա օլուլնտը :

Գօնթ տը Ռահօն՝ էմէքտարը գատիմի օլան Տօմինիքէ տախի եիւզ պին ֆրանգ վէրտի իսէ տէ , Տօմինիք գապուլտէն իմթինա պիրլէ ,

— Պու գատար ագչէյի նէ՞ եաբայըմ , հիչ պիր ինթիյաճըմ եօգ , պու մէպլաղըն իրաաղըն պիրլէ սարֆ իտէմէմ . . . լաքին սիղէ պաշգա պիր ըէճամ վար , շու ըէճամըն իսաֆընը իսթիրհամ իտէճէյիմ , Գօնթ :

— Իսթէտիյին հէր նէ իսէ բէշինէն գապուլ իթտիմ :

— Պուռնճա սէնէլէրտէն պէրու էլիմտէն կէլտիյի մէրթէպէտէ իյֆա իթ . միչ օլտըղըմ խըզմէթտէ պուռնտան պէօյլէ տախի տէվամ իթմէքլիյիմէ միւ . սաատէ պուլլըրմանըղը ըէճա իտէրիմ : Շու հալտէ վէլիի նիյմէթ էֆէնտիմի տայիմա կէօրմէքլէ միւթէլէզզիլ օլուրըմ , վէ պուռնտան պաշգա տա հիչ պիր էմէլ վէ արզուլմ եօգ տըր :

Աննիպալ հէման նիւմունէի սատագաթ վէ իսթիգամէթ օլան էմէքտա . ըր գատիմինին պօղաղընա սարըլըպ , աղլայա աղլայա էօրտիւքտէն սօնրա ,

— Ալլահ իթմէսին քի պուռնտան պէօյլէ սէնտէն այրըլայըմ . պու գօ . նագտան պիր տահա չըգմայանագսըն , վէ հաթթա պու գօնագտա պէնտէն սօնրա սէնսին , սէնի նագըր թային իտէրիմ , վէ քեաֆֆէի էմէքտարըմ , հիչ պիր գայտ վէ շարթ ալթընտա օլմագսըղըն , սէնին թահթը նէզարէթինէ պլըրագըրըմ , — տէտի :

— Պէն նագը՞ր մը , եալընըգ էֆէնտիլէրիմին մուհաֆաղաի մէնաֆիի ի . չիւն շու խըզմէթի գապուլ իտէրիմ , չիւնքի պաշգալարընա էմր իթմէքտէն իսէ , էֆէնտիլէրիմին էմրի ալթընտա պուլուռնմագլըղը թէրճիհ իտէրիմ , — տէտի

Կիւնիւն պիրինտէ Գօնթէս Մարի տը Ռահօն զէվճինէ խիթապէն ,

— Ազիզիմ Աննիպալ , պիր արզուլմ վէ հաթթա պիր վագիֆէմ վար տըր . . . — տէտի :

— Արզուռն նէ՞ տիր , նագլըմ Մարի :

— Բարիսէ կիթմէք :

— Վագիֆէ՞ն հանկըսը տըր :

— Սէնին իլէ պէրապէր Սալէթիլէթի թապիր օլուռնան չիֆախանէյէ կի . տիպ , Ժանն Սօնիլի հիմայէ վէ մուհաֆաղա իտէն ըահիպէյի պիր քէրրէ օլ . սուռն կէօրմէք , առլատըն մը տօսթըմ :

— Եարըն կիտէրիլ , — տէտի Գօնթ :

Օն պէշ կիւն սօնրա , Ռահօն խանէտանընա մախսուս ալամէթը ֆարը . գա իլէ միւվէշշախ միւզէյէն պիր արապա կէլիպ , Բարիստէ չիֆախանէի ումուսինին գաբուսը էօնիւնտէ տուրտու :

Շիֆախանէնին միւտիրի Գօնթըն կէլտիյի խապէրինի ալտըգտա , հէման գաբուլա գօյուպ ,

— Գօնթ , Գօնթէս , աճապա չիֆախանէյի սէյր ու թէմաշա իթմէք մի արզուսընտասընը . էկէր պէօյլէ իսէ , միւսաատէնիլլէ պէն քէնտիմ կէզ . տիրէյիմ , — տէտիքտէ , Մարի :

— Խայըր , եալընը խասթալարըն տաիրէսինի կէօրմէք իսթէրիմ , — տէ . յու ճէվապ վէրտի :

— Գօլայ չէ՛յ :

— Մարթա նամընտա պիր րահիպէ իլէ կէօրիւշմէք արգուսընտալըմ :
Խասթալարը պագան րահիպէլէրին խմէրինի Գօնթէսին պիլմէսինտէն
տօլայը միւտիր թէաճճիւպ իթ տի :

— Մարթա էլան պուրատա՞ մը տըր

— Տայիմա , Գօնթէս :

— Օ հալտէ պէնի նէգտինէ կէօթիւրինիզ , րէճա իտէրիմ :

Մարինին պիր վագըթ ֆիրար իթ միշ օլտըղը շու խասթախանէ էչիին-
տէն նէ տէրէճէ խէլէճանը գալպ իլէ իչէրի կիրտիյինի պիր Ալլահ պիլէպիւրի:
Սօն կէճէ եաթմըշ օլտըղը եաթաղըն էօնիւնտէ տուրտու :

Եաթագտա պէնզի դայէթ սօլմուշ կէնճ պիր գըզ եաթմագտա իտի :

— Պու պիչարէ մէճնո՞ւն մը տըր , —տէյու սիւվալինէ ,

— Մէճնուն իտի ամա շիմտի տիւզէլմիշ տիր , աղըր պիր խասթալըղա
տիւչար օլուպ , շու խասթալըզ սայէսինտէ ճիննէթտէն գուրթուլտը . պէօյ-
լէ վուգուաթ նատիր տիր , ֆագաթ պագէն օլուր , թէմամէն քէսպը սըհէթ
իթ տիյի անտէ չըգապիլէճէք տիր . . . —տէ տի :

Մարի , Աննիպալըն գուլաղընա պիր գաջ չիֆթ սէօզ սէօյլէտի :

Աննիպալ ճէպինտէն պիր տէսթէ պանգնօթ չըգարտը , վէ Մարի միւ-
տիրէ խիթապէն ,

— Րէճա իտէրիմ քի , շու օն պին ֆրանզը խասթախանէտէն չըգանաղը
կիւն պու գըզճըղագա վէրէսինիզ , —տէտիքտէ ,

— Իյֆասըյլա քէսպը չէրէֆ իտէճէյիմ , պու խըղմէթի թէմամըյլա իճ-
րա իտէրիմ , լաքին պէօյլէ պիր ֆիլիլի սէխավէթքեարանէյէ նաիլ օլան գըզ-
ճըղազ հագգընտա իսլրազ օլունան շու հիմմէթ վէ ինայէթին սէպէպ ու հիթ-
մէթինի սօրանաղընա էմին օլտըղըմտան , սօրար իսէ նէ՞ կէօնա ճէվապ վէ-
րէյիմ :

— Շու զահմէթ վէ մէչագգաթը պու եաթաղըն իչինտէ չէքմիշ օլտըղը
ճիհէթլէ , շու քիւչիւք մէպլաղը ճէնապը Հագգ իհսան պույըրմըշ տըր տէր-
սինիզ :

Միւտիր պու ճէվապտան պիր չէյ անլամատը իսէ տէ , գիյատէ թաֆսի-
լաթ արամաղա տա ճէսարէթ իտէմէյիպ , պաշընը էյտի :

Շու սըրատա նաղիք բարմագլարը արասընտա թէսպիհինի չէվիրէրէք
էօնիւնէ պագա պագա , պիր րահիպէ քէնտիլէրինէ տօղրու կելմէքտէ օլտը-
ղընտան , Մարի պաշընը չէվիրիպ , պիր իքի ատըմ իլէրիլէտի և վէ կէլէն րա-
հիպէյէ խիթապէն ,

— Մարթա , երիւզիւմէ պագ , պէնի թանըյօ՞րմըսըն :

Մարթա տուրուպ , կէօղիւնիւ եօգարը գալտըրտը վէ քէմալը հայ-
րէթլէ ,

— Ժանն Սօնիէ , —տէյու պաղըրտը :

— Եօգ եօգ . . . գըզգարընտալըմ . . . Ժանն Սօնիէ տէյիլ , Գօնթէս Մա-
րի տը Բահօնըմ . իլթէ գէվճիմ Գօնթ տա եանըմտա . պէն օ վագըթ տէլի

տէյիւ իտիմ, վէ սէօլէտիբլէրիմ եալան տէյիւ իտի . . . էօթ պէնի, պէն տէ սէնի էօթէյիմ, սէնի նէ մէրթէպէ սէվտիյիմի պիսէն :

Միւտիր շու հալի կէօրտիւքտէ, պիւնպիւթիւն շաշըրտը վէ տօնտու գալ-տը, վէ նիհայէթ իշի անլայըպ,

— Գօնթէս, սիգին պէնիմ նէգտիմտէ պիր մըգտար ազչէնիզ վար տըր, Ժան Սօլէնին օն սէնէլիբ խաթախանէ մէսարիֆի ռէշինէն վէրիմիշ իտի... սիզ իսէ պըրազտընըզ գաշտընըզ . . .

— Օ ազչէյի ֆուգարայա թէվզի իտէպիւրիսինիզ, Մարթա պու խըզմէթի իյֆա վէ էլպէթթէ չի շու քիւլիք եատիկեարըմը տա գապուլ իտէր — տէ-յէրէք, օն պէշիննի տէհրտէ ճէյրան տէրիսի իւզէրինէ էլ իլէ եազըլմըզ վէ հէր պիր եարրազը պիր նէվ ռէսիմէ նազշ իտիլմիշ, նատիր իւլ էմսալ պիր տուվա քիթապը Մարթայա վէրտի :

Բիթապըն իւք թահիֆէսինտէ աթիտէքի իպարէ եազըլը իտի .

Ճէնալը Հէթէն Քիւթիւսա Եարիթի վէ Ժան Սօլէնին

Էրթընըզընա Քիւթիւսա Եարիթի Քիւթիւսա Եարիթի

ՄԱՐԻ ՏԸ ԲՈՒՆԷ. ԳՕՆԹԷՍ ՏԸ ԲԱՀՕՆԸՆ

Երթիւսը Երթիւսը Երթիւսը

Խաթախանէտէ վուգուաթը մէշրուհէ կիւզէրան իթ տիլի սըրտատա, շէհ-րին էն մէշուր գուլումըլարընտան պիրինիմ ամէլէսի՝ խաթախանէնիշ ի-պատէթ ժահայինտէ անմըլը ժլան հազրէթը Մէրեթմին ռէսմի Էջնիւնէ խալիս ալթուրտան էլի պին ֆրանգ գըյմէթինտէ պիր գանտիլ վազ իթմէքտէ պուլունմըլար իտի : Պու գանտիլ՝ 1798 սէնէի միլատիյէսինէ գատար պէվ-յիարըն հազրէթ վէ թէաճճիւպիւնի մուճիպ օլուպ, սէնէի մէզբիւրլտէ մահվ վէ նապէտիս օլմուշ տըր :

Մատամ տը Բահօն գանտիլին ալթընտա հազրէթը Մէրեթմին ռէսմի հոգըրընտա տիզ Նէօքիւպ :

— Եա՛ Բապպիմ, պիր արալըզ պէնտէն ալմըշ օլտըղըն սաատէթը հալի թիլարար իֆսան վէ ինայէթ պուլուրտըն . իսմը շէրիֆին վէ միւրատը իլահին միւպարէք օլուսն . — ալթի :

Բէմալը սաաթի Խէ թէհամմիւլ իլէ ճէվր ու ճէֆա Նէքմիշ օլան վէ տիւշ-մէշլէրինէ Նազարը մէրհամէթ վէ աֆվ իլէ պազան գուլընսը Բապպիմիզ թէալմ վէ թէգամմաթէ հազրէթլէրի՝ պու սուրէթլէ նիյմէթը պինիհայէի սա-մէտանիյէսինի իհսան պուլուրըր :

